

رۇمان

مەنتەدى ئىقرا ئىقرا

للكتب (كوردى - عربى - فارسى)

www.iqra.ahlamontada.com

سەمىر نەقاش

شەلۇمۇ كوردەو من و رۇژگار

وەرگىرانى: جەلىل كاكەوەيس

رۇمان

شلۆمۇ كوردە و من و رۆژگار

سەمىر نەقاش

لە غەرەبىيەو: جەليل كاكەوەيس

سليمانى

۲۰۱۱

زنجیره‌ی کتبی گۆفاری هه‌نار: ژماره (۲۷)

زمان ئاسۆیه که له ئیوان ئاسمان و زه‌ویدا

- ❖ وه‌رگیران: جه‌لیل کاکه‌وه‌یس
- ❖ بابەت: رۆمان
- ❖ پیتچنی: نووسەر
- ❖ هه‌له‌چنی: سنه‌ویه‌ر که‌ریم
- ❖ نه‌خشه‌سازی به‌رگ: په‌یام ئه‌حمه‌د قادر
- ❖ نه‌خشه‌سازی ناوه‌وه: نه‌ورۆز جه‌مال ئه‌مین
- ❖ سه‌ره‌رشتیاری چاپ: کارزان عه‌بدو‌للا
- ❖ قه‌باره‌ی کتیب: ۲۵x۲۵
- ❖ ژماره‌ی لاپه‌ره: ۴۶۸
- ❖ زنجیره‌ی گشتی کتیب: (۷۸۸)
- ❖ تیراژ: (۵۰۰) دانه
- ❖ چاپ: چاپخانه‌ی که‌مال
- ❖ نرخ: (۴۰۰۰) دینار
- ❖ ژماره‌ی سپاردنی (۱۸۹۳) ی سالی ۲۰۱۱ ی وه‌زاره‌تی
رۆشنیری و لاوانی دراوه‌تی.

به‌ریوه‌به‌ریتی چاپ و یلاو‌کردنه‌وه‌ی سلیمانی
گریدی ته‌ندازیاران - به‌رامبه‌ر کوردستانی نوی
ژماره‌ی ته‌له‌فۆن: ۳۳۰۱۹۴۹

سەردەمى دواى سابلان

۱۹۸۱ - ۱۹۸۵

رەمات كان

۱۹۸۵

ئەم وشەى (ستۆپى ئۆتۆمبىل)ە، جوانە، بەلى، ئەو پەيۋەندى بە سەردەمەكەى تۆۋە ھەيە، لى من لە سەرەتاي لاۋىدا لىتى بى بەش بوم، كەچى بۆى خەنىمەۋە و تەزۋىيەكى وام پىدا ھات، لەۋە بوو ئەندامە كانم وشك بىن و دوا وزەم تىدا نەھىلن، بە دەنگ و ھۆگرىيەك، كە لە راستىدا پىداگى رابردومى دەنۋاند، لاۋاندەۋە. ئىنجا بەدەستىكى لەرزۆكەۋە لەۋ قاپەى دەنىشتم، مۆزىكم پىداىت، كە لەگەل مۆزدا پرتەقال و ھەندىك سىۋى تىداۋو.

بىرت نەچۋوبو، ھاتىت و داۋەتى زەماۋەندەكەى خۆت كىرم، بە چاۋىك تەماشام كىردىت كە سالگارىھە كان خرفى نە كىردىت، بىنىم تۆش تەماشام دەكەيت. من ئەۋ سەۋل لىدەرەم كە مەلم ناۋەتە ھەلدىر و مەترىيەۋە و رۆزگار بەرقامچى داۋم. من تۆپەلنىكم تەمەنم سەد سالە و لەسەر جى كەۋتوم و ئەمىستا لە چركەساتى سەرسامىدا وىك دىمەۋە، سەرسامى تۆ، لى من ۋەك لە دىر زەمانەۋە زەردەخەنە ھىمەنە كەم رووخسارم بەرنادات، زەردەم ھاتى و بىدەنگ بوم. تۆ لەم بىدەنگىيەم و زەردەخەنە كالە كەم ۋەلامەكەمت ژنەۋت و پىسىت:

— نەرى بە راستى بىرپارت دا پى لە ستۆپى ئۆتۆمبىلەكە ھەلگىرىت؟

پىكەنىم و تەنانەت خەرىك بوو بەلنىنەكەم بۆ ئەم رۆزگار نەھىنمە دى و بىرم، بەلام ھەستەم بەجىبەجىكرەنى ئەم بەلنىنە كىرد. ساتەكە گونجاۋ نىيە و نەركى مەنىش ئەۋەيە، كە زاراۋەكانى سەردەمەكەى خۆى بۆ راست بىكەمەۋە، قەسەم پى بىرى:

— بارکی سەلمان، بەلکو بۆلۈپ جەلەۋى نەسپەكەت گەرت.

نەسپەكەم! لىرە رامگەرت، ئاخىر لە ژيانغا لەجىياتى ھەموو ھۆيەكانى گواستەنەرە ھەلىگەرت، لى من رۆژنىك چىيە، ئۆتۈمبىلىم نەھاۋوتتورە، نەي رۆژگار، من ھىشتا شۇمۇ كوردەم! بەدرىژايى تەمەنم لە دوچار پىر نەگىيەم، جارىكيان نەر رۆژى نەسمەريان كوشت، جارىكى دىكەش نەر رۆژى ئىستىرى بچووك و ئىستىر و ناحوميان كوشت.

بە ھەناسەي گەرمە تەپ و وشكىم بەسەر دۆژمىنى بارە كوشتەمدا سووتاند، بەلام نەي رۆژگار تۆ نەتوانى ورم بىروخىنىست، ھەموو نەم سەد سالتە بە مەترسى بارگاۋى كەرد لە دەۋانى نەۋەدا بوويت، كە خۇراگىيەكەم لى زەوت بىكەيت، ھۆ رۆژگارى بى بەقا، من زات و خۇراگىيەكەم لەدەست نەدا.

تا نەم چەركەساتە من ھەر شۇمۇ كوردەم و ەك بىنيوتەم ھەرۋەكو خۇم مەرم و دى تۆلەت لى بىكەمەرە. نەۋسا نەر نەمانەتییەي خۇدا پىتى سپاردوم، رادەستى دەكەمەرە. نەمەش لە كاتىكدا رەنگە زۆر دۈۋر نەبىت، بەۋپەپى سوپاس و پىزانىنەرە، پىشكەشى دەكەمەرە.

دوا وىستگەم لىرە، لە (رامات كان) ھۆ لاۋ، بىرت بىتەرە، بىرت بىتەرە! مۆزىكى دىكە، يان پرتەقالىك بۆ، ھىشتا ھەر ۋالتى پرتەقالە، لە سابلاخ بەم زۆرىيە نەبەر.

سابلاخ شاخاۋى و دۆلە و بادەم و بەرۋو و كاۋى لى دەۋىن. سەرەپاي بەغداي پىر فەپ و بۆمباي سەرچاۋى خىر و بىر و تارانى دالەگا، سابلاخى لەبەر دلان و نەفرەت لىكراۋ لە ياد ناكەم، نا. لىرە نەسپەكە لە رەوت كەوت و زەردەپەر دەرکەوت و ھەستى تۆلەسەندەنەرەي خۇش و تىكشىكىنەرم لە گۆرنا.

نەمىستا، ۋا نەمىستا چارەت كىز دەكەيت و ھەۋل دەدەيت پەندەكانى سلىمان پىغەمبەر و فەلسەفەكەي شۇمۇ كوردە بەراۋرد بىكەيت؟ لەسەر خۇبە و دامەچلەكى، چونكە تۆپىكى قورقۇشىن دەكەۋىتە نىۋانمانەرە، نەۋە ھەموو دىنبايە و لەسەر پىشتى خۇي ھەلىگەرت و لەسەر پىشتى خۇم ھەلىگەرت و نەنوشتامەرە. من نەر گايە زەبەللاھەم دىنام لەم قۇچەمەرە بۆ نەر قۇچەكەي دىكەم گواستەرە و ھەموو دىنيا

لەرزییه و ھەردوو قۆچە کەش لەرینەو. سەولە کە بە لایەکیدا کەوت و ھەلەلەرزى و ھەرسى نەھیتنا، بەلکو دووبارە راست بوووە و رینگەى دور و قوولایى مەترسى گرتە بەر.

ناخۆ دەکریت لیم خوش بیت، رۆلە کەم یان بە راستى لیم خوش بویت.
من دەزام وا لە تارانم، ھەندیکجار خراپەم لە گەل دەکردیت و لە رۆژانى شەممەدا جنىوم پێدەدايت. خۆت دەزانیت من کوردیکم و لەسەر تايینی خۆم سوورم، لە رۆژانى شەممەدا کە ناگرێکم دەکرەو، تۆ ناگرى تووڕە بووگت دادەگیرساند، بەلام نایا رۆژیک لە رۆژان کەسێک بە جنىو مردوو! ئەوانە وشەگەلیک بوون، تەنھا بلق بوون و سەر تووڕەبوون و ھەلچوون دەکەوتن و جگە لە ھەوا چیتریان تێدا نەبوو. ھەرگیز لە ناخی دليکى رەشەو ھەلنەدەقولىن. ئەوسا و ئەمىستاش دلە کە ترزيه لە پەيشى راستەقىنەى دیکە. ئەميش و ھەموو ئەم دنيا بە شارستانی ھەلاوسار و سەلیتەى ئەمىستای نىوانمان، چونیەکن. ئەو سەد سالى خشتە، شیلەى تەمەنە، کاسەى کە و دلۆپ دلۆپ پەيشى لى دەتکیت. زمانم دانىشتنە دريژەکانى ئەويمانى لەبار بەرد، لەبیری تۆش چوونەو، لى لەبیری من ناچنەو. وشەکان.... ناسرپینەو، بەلکو ھەزاران دەنگدانەو یان لى پەیدا دەبیت، بەلام رەسەن ھەر رەسەن و بە رەسەنايەتى دەمىنیتەو، ھىچ گەراھیدەریک ناییتە ئەو کەسەى کە خۆى شتە کەى بیستو، ھىچ گێرەرەو یەک ناییتە ئەو کەسەى کە خۆى شتە کەى بینو و ھەستى پیکردو.

لە یادتە؟! یان من بیرتى بۆ ھەو؟! یان ھەردوو کمان پیکەرە لە گەل رۆژگاردەو یادی خۆمانى بۆ ھەو؟!

بەلى: وەك جارى جاران بە عەرەبىيە شرەكەت بىدوينە، ئەم زمانە ناوازیەى لە گەل ئەوێ تەتەلەى دەکرد، تۆ رووداوەکانى سەدەى گەرەت پى گێرايەو. پەيشە کانت چوون گوللە توپىک لە ھەموو لاو بەسەر مندا دەکەوتن، مێژوویە کە و لە گەل ھەموو دنیادا بە ئارامى چياى و فارسى و روسياى و ئازەرى و بە زمانە عېربىيە تەوراتىيە کەت تومارت دەکرد و ئینجا بەم زمانە عەرەبىيە و بە سەنگینی کەسێکى خاوەن شوین و رى و رەسەنايەتيە کوردانە کەتەو، لە تاریکى نەتەيشتەو. ئەمەت لە کاتیکدا پى

وتم وهك نهوه بوو له ژټی چيژداری قيسارهيك بدهيت و شادی و سترانی ههموو دنيا گالتهت پي بکهن. وشهگهلی زيړینی (شلومز کورده) لهسر نووسینگهکهم له بهغدا ددهرهوشانهوه، وهك تيشکی رووناکییهك بوون و شۆرتهی خانهوادهکهم (کهتانی)م پشت گوتخت، چونکه دهمههويست خهلکی له دوورو نزيکهوه بزائن که کوردیکی پهناهنده و ناوړه، يهکهم کهسه که جلوبه رگی لهنگهی هيناوته عيراقوه "سديره! تو بليت گهر نووسيات شلومز کهتانی کورده، نه مه يان نه زانيبا؟!".

دهستم خسته سر دهسته گهوره و ناوه قاويه کي. که واته فيليکه و به گهر دنی زه رافه دا شوړ بوو ته وه. له کوندا دهيان وت لهو مهرجانهی که دهيت له سرؤکی جالوتدا هديت، دهيت دهستی بگاته چؤکه کانی. تا قؤل و باسکی شلومز کوردهم نه دی بو، له ر باوړه دا نه بووم، که قؤل و باسکيکی ناوها دريژ جوړيکه له نه کرده نييه کان. له په زبه للاح و چرچ و پووکاوه که له نيو له پيکی ورديله و ناسک هه لپلکا و ته زوويه کم پيدا هات، که بريتي بوو له جوړه گوشينيك و له له رينه وه هه لپلکانه که و ناوميتدی و که سر و خوشه ويستی و ترس و بالایی و هيز و مردن و ژيانه وه، سرچاوهی گرت، دواي نه مهش کوتايی و عهده می ټيکشکيندر. ههموو شته کان شی دهبونه وه و داده هيزران و له قالاييه کهيدا ده که وتن. شتی نه بوو ههموو شتيکی هه بوی دهسپيه وه و وهك خوی نه ده ما ، تا بيته شتگه ليکی زؤر و رهق. ههرچی بونه وه هه يه! نا ليته دا خونه کان ده گه رانه وه و دهنگه له نيوچوه کان ده بستران و هاژديان ده هات. دارووخانيك ده گه رته وه دؤخی خوی، نه مانه ئيسك و پروسکی مرؤشن و چيژ له ژيان ودرده گرن. روژگاريکی دوورو دريژ له حه شارگه کي له بوونیکي ريز ليتراودا دینه ده ري. کوگايه که ته نانه ت گهرديلهی سووتوی جگه ريه کي لی ون ناييت.

ناخو من له يادمه؟ يان تو بيم ده خه يته وه، يان هه ردو وکمان پيکه وه بيري خؤمانی

بيينه وه؟

به لي، با پيکه وه بيري خؤمانی بينينه وه، روژگار و تو و من، با رابردوی له نيوچور

بگه رته وه، ياده ورييه کی ناماده يه و ليتوان ليتو له شت.

بەغدا — بۆمبای

۱۹۲۴

(ئەسمەر)، ھۆ داياكى مىندالان، چۆن ئەو دوا رازەى خۆمىت بىز بىدركىتىم؟! جاران، رازەكانم وەك سەگەلىنكى بىرسى بىوون و ھەناو و ويژدانىيان ھەلدەكۆلىم و لە تۆم دەشاردەنەو، لە ترسى ئەو و لە ترسى مەن لە تۆ، تۆ وەك لىزانىكى شارەزا لە نادىار، يان وەك خوينەردەوئەيەكى رووخسار و چاوم بۆ لام دەھاتىت، ئىدى خۆشەويستىيە بىنگەردەكەت لەبەرچاوت كەردبوونى بە كىتىيىكى والا. لە رووخسارمدا خويندەتەو، كە مەن بەزەيم بە دلى ناسك و چۆلەكەئاسات نايەتەو و دای دەخورپىتىم. ئەو تۆ بوويت رازەكانى خۆمىت بۆ دەگىرەمەو، ئىنجا چاوەكانت بە فرمىسكىنكى روونى ئەلماس ئاسا ھەلدەھىنا، دەستت بە قىزىدا دەھىنا و وەك مىندالىك بە خۆت دەنووساندىم و نازارەكانى مەنىش و خۆتىش دەلاواندەو. بەسەر خودى خۆتدا سەردەكەوتىت و ھىچ خۆپەرىستىيەكى تىدا نەبوو. سەگەلى ھارت لى پاس دەكردم و بىرەنەكانت بە مەرھەمى شىفا بەخش چەور دەكرد.

داياكى مىندالان! خۆشەويست و پشتىوان و كۆلەگەكەم، چۆن چاوى نە نووستوى خودا لەم سەر زەويە لەسەرمى پشت و پەنام لە ئاستەنگان، بە درىژايى چەند دەيەيەك ھارەبەشى ژيانم، تالى و شىرىنى، خۆشى و ناخۆشى. كاتىك بەرەو بارەگاي خودا چۆرە سۆتىدىم خوارد دوا دلوپى عەسرى بۆ بىرژىم و دواى ئەو دلوپە عەسرىك بە ھىچ شىتەك نەبەخشم. چاگم بە خراپ گۆرپىيەو، لە دواى ئەسمەر (داياكى عەزىزە)م خواست، خۆلەمىشى دواى پشكۆ، قەيرەيەكى زمان درىژ و زۆ بلى. ھىنام تا خزمەتم بكات، لى

رۆژى دلم به دايكى عەزىزە نەدا. ئەو دەمەى ھارجىيىم لەگەڵىدا دەکرد، بەرانبەر
 روحى دايكى منداڵان بە چۆكدا دەھاتم و لىنى دەپارامەرە، تا بىت و خۆى بىكات بەم
 زمان درىژەى كە لەژىرمدا پال كەوتوو، لى ئاڭىن من لەنىو پىنچەكانى خەيالدا ون
 دەبووم، بۆگەنى دەگەيشتە لووتم. عەنبەرەكە ون بوو، لە دەست چوو! من فرىشتە
 نەبووم، من بنیادەم، شلۆمۆ كوردەم! ئاگرى تسووپەيىم دەنايسىت و خەمەكانم گر
 دەگرن.... غايەنەتیم لە نەسمەرى دايكى منداڵان كەرد و ھەرزان فرۆشم كەرد.... لى من
 قەت لە دواى ئەو ھەستم نەكەردوو لەسەر جىنى ژن و پیاوشتىدا نووستىم. لەگەڵ دايكى
 عەزىزەدا دەنوستم وەك ئەو بوو لەگەڵ سۆزانییەكدا راکشام.

پىرژىنەى زمان درىژ و ھەلەوەر و بە ئىترەى، ئىدى ئەم خەستىتەنى نەمان، چونكە
 خۆتى مەژگى بەربوو و زمانى بەسترا و چاوەكانى كوێر بوون، ئىدى چون پاشاوەى
 بۆگەن و بەسەرىكەدا كەوتوو لە ژوورەكەى دىكە فرىدرا.

بۆ چركەساتىك لە دايكى عەزىزە نەترسام، نەخىر، تۆ بىژە من خۆم لە زمان
 درىژىيەكەى لادەدا. ئىدى پىتويست ناكات ئەو زمانە قامچى ئاسايدەت بىنمەرە ياد،
 ئاخىر ھەر ئەوئەندە دەكەوتە كار، رىزىك نەفروت و جىنۆى بەرەللا دەكەرد. ئەرى سوورە
 ماسىيەكەت لەبەر، كە لە بازارى (لالەزار) لە تاران بە چوار تەمەن كرىم؟ تۆش
 لەگەڵمدا بوويت، درۆم لەگەڵدا كەرد و پىموت بە دور تەمەن كرىومە، برۆى نەكەرد و لە
 پاشملەى من پرسىارى لى كەردبوويت و تۆش بە دلپاكى و راستگۆيى خۆتەرە و تىبووت
 بە (چوار تەمەن)، ئىدى كاتىك قامچىيەكە كەوتە كار و زمانى كەوتە بۆلەبۆل،
 پەشۆكاويت و بەرەو ژوورەكەى خۆت ھەلاتىت "كەى رەوايە چوار تەمەن بە ماسىيەك
 بدات؟! با ھەر خۆى بە تەنھا بىخوات، بەلكو بىتتە ژەر و جەستەى تۆ تۆ بىكات و
 بىكوژىت!"

بۆ لاى دايكى كوران ھاتم و بىزكەيدەك لە مەژگەدا گەلەلە بووبوو، كىسەكەم پىر
 بوو، زرىنگەى لىرەى زىرپى لىو دەھات، بەلام دلم لىنى دەدا و درودل بووم. ئەو رۆژە بۆ
 سەر پەتى سىدارە سەركەوتبام ھىشتا ئاسانتەر بوو. لىنى نەدەترسام، بەلكو نەرە
 چىرپونەرەى خۆشەويستىيەكى مەزن بوو. ئەرى ئازارىكى تىرىش بۆمە سەر

نازاره کانی؟ ئەى دەبیئت کاریگەرى بریارە کەم لەسەرى چۆن بیئت؟ بریارێك واتا مل پتوونان و نادیار و لێك دابران. رووندكە بینگەرد و رووندەكەى دەگەرپتەوه و لە چاره هۆگرەکانیدا دەبریسکیتەوه. دى بلیت، بینگومان دەلیت "ئیدی ئەوهى بەسەرماندا هات بەس نەبیئت؟" دى بلیت "نایا بە بى رووناکی مۆمە داگیرساره کەت لە غەریبی جیم دەهیلێت؟". نەخیر! بەلکو من پیشینی دەکەم و ئەم خۆشەویستیەم بەوهوه دەلکینم و ئەو رۆژێك گازاندهی لە نازارچەشتن نەکردوه. بینگومان دەلیت "جیم دەهیلێت؟" نەخیر، بەلکو دى بیژیت "دلم پیتەوهیە! ئەرى لە غەریبیە کەوه بۆ غەریبیە کى دى؟! ئەرى مەترسى دوینی بەس نەبیئت؟! دلم لە دووریت و ئەو دیواره نادیارە هەر ترپە ترپ دەکات و لە هەوالت دەپرسیت؟!

ئەو لەنیو نەبوواندا یە و توانای بینینی منى نییە و نازانیت چیم بەسەر دیت و هەر قسەکردنى بۆ دەمیئتەوه و هەر دەگرى. تا ئەمەش ترسى لەنیوچوونە، ترسى من لە ئەسمەرى دایکى منداڵان!

لى من شلۆمۆ کوردهى لامل و سەرسەختم، کەچى سەرەپای ئەمە ئەو و منداڵەکان دەستیکیان لە بریارەکانم هەیه، ئەوان هاوبەشى سەرکێشییە تازەکانم و گرەوهکانم. گەر بەختم یار بیئت و بیهێنیت، بینگومان وەك لەمەوبەر چۆن لە لیواری مەرگی جۆراوجۆر کە لەوهبوو لە هەنارى خۆى وەك نەهەنگێكى لالغاره کراوه قووتم بدات، دەیان جار بۆم هاتوه، هەر بۆشم دیت. گەر لەم دوا هەولەمدا بەختم بیهێنیت، ئەوه دەگەرپتەوه و بە بوونى راستەقینەى خۆم دەگەم و ئاواتەکانیان دینمە دى و خیر و فەرەكەى جارانیان بۆ دەگیرمەوه. لى من ترسام، رەنگە ئەمەت لاسەیر نەبیئت — دوودل بووم. بریارمدا لە هەلیکدا قسەى لەگەڵدا بکەم و شانازی بە دایکى منداڵانەوه بکەم و هێژیکى بارگارى وای پى بیهخشم بۆ هەوالە کە ناماده بیئت، یان کاریگەریە کەى لەسەر روحى ناسکى کەم بکاتەوه. من دوودلم. دوودلییه کەمیش واتا مەملانى. رووخسارى من لە چاوانى ئەودا ئاڕێنەیه کە. تەنها رووخسارى من و چاوانى ئەو، نەك چاوانى ئەو و رووخسارگەلى دیکە، نەك چاوانى دیکە و ئەم سیمایە. ئەمەش پەرچووی خۆشەویستى و لیژانینیکی راستگۆیانەیه.

لیره دا مملانیکه لهو پریدایه، نارووی منیش چپایه که له چپاکانی کوردستان و هه موو نزمی و نشیوه کانی گه راوم.

ئهو هه ده خوینتیه وه و ده خوینتیه وه، که چی نه مجاره په یشه کان له هه ناس تیگه یشتی نهو دا نه بوون. نه سمه تیگه یشت وشه کان نهینییه که ده شانده وه، لسی نیوه ریبه که نه نهینییه نه دوزیه وه من له پالیدا راکشایوم و به بینه نگی بیرم ده کرده وه. هیچ نییه، ته نه خودی بیژکه که خویه تی. زمان نیازمه نه ده که چی وشه کان قوت ده داته وه. نه میستا.... دواي سه عاتیک، به لکو کاتیک هه ریک ده که ویت. لسی نهو له ناکاو راده بیت و له سه تهخته خه وه که داده نیشت. سیمای ده گۆریت و نیشانه ی سه رسوپمان، په ژاره، ترس، ده ده بریت و شتهایه کی زوری تریش که من هه لم نه هینجاوه. گه راومه بۆ خودی خۆم و پرسیارم له خوکرد. نه وه هه ناسه ت هه لکیشا؟! به ده نگی بهرز بیرت کرده وه؟! ده نگی که ناماده گی توی قوسته وه و به ره وی فری؟! ته نگه تاوی خافلانده تی و هاواره که بهرز بووه؟! نایا نهو هه هه مان بیژکه یه؟ یان دوو دلییه که ته؟!

نهو به سه رمدا ده چه میتیه وه و جارتکی دی له خوپه رستییه که م دام ده مالیت و نازار چه شته که ی له رووخسارم ده چه قینیت "دایکی مندا لان، نهو چیه؟!"، که چی نه وه نه ده نابا له ویزدانه وه له پرسیاره که تیده گات و به ره و زمانی بازرقه ده دات و ره نگ ده داته وه. نهو هه میسه (من) بۆ (تو) ده گۆریت و ده پرسیت. ده نگی نهو، ریت و ناوازیکی فارسییه و به رد ده هژینیت، به لام هه ست کرد به ترس تووشی شیتییه کی لالی خوش ده بیت و له پیچ و په نای بینه نگیه که یدا سه ده ردینیت، چاوانیکی ته په به شتهایه که وه هه سه وه ری مه عشوقانه تیکی ده شکینیت و بنیاده م هه ده کات له نامیزیدا به دنیاییه وه بریت.

— بارکی سه مان، نهو چی رویداوه؟

منیش له سه تهخته خه وه که دانیشتم و ده ستیم گرت و خسته نیو له په کانه وه، نه رمیکی خاوی وه که ناوری شم، ناسکیکی وا کارکردنی به ره وه ام زبری نه کردبوو، چکوله به جوړیک له نیو له په نوقاوه کانه دا ون بوو بوون، له وه ترسام نهو ده ستانه له نیو

لەپەكاندا بۆككەن، بۆيە فشارى خۆشەويستى و سەرسامىم لەسەريان خاۋ كردهۋە. ئاۋەز
و ويژدانم پىتكداھاتن، لى زماڻم بەسترا.

— باوكى سەلمان، پىم بلى، من تۆم وا نەيىنيۋە شتىك لە ئەسمەر بشارىتەۋە.
رووخسارم لەبەر رووناكىيە كزەكەدا ھەلبىزكا، نىگام لەسەر دىۋارە تەلخەكان
گىرېۋو.

خانويەكى بچكۆلە لە كوچەيەكى تەنگدا، رۆژى بەرناكەويت و پىسى و بۆگەنى
تەيدا نىشتەجىن، شەنە و كزەبا بەسەريدا ھەلناكات، گەرەكىكە پتر خەلكانى
مرۆقدۆست لە خۆدەگريت. لىرە بۆنى زىراب و بۆگەنى ئاۋەرۆ ھىلەدەكات، كۆلانىك
خودا و بەندەكانى لەبىريان كرددوۋە و ئىمە و مانانى ئاۋارە و نەفرەت لىنكراۋ يەقمان
تەيدا داۋەتەۋە.

— نەرى ئەسمەر، ئەم دۆخە قايلت دەكات؟

بە چپە وتى:

— رۆژانى خراپترمان بەسەردا تەپەر بوون، وا خوداى مېھرەبان خىتر و فەپرەكانى
پىشۋوى سەر لە نۆي بىر دەخاتەۋە.

لەناكاۋ بىدەنگى زماڻم رەۋىيەۋە و ئاگرى ئاۋەز و ويژدانى گەيشتى.

— بىرپارم داۋە كە چارەسەرىكى يە كلاكەرەۋە بدۆزمەدە.

— ئىمە رىگەى ئەۋەمان گرتۆتە بەر كە پىنى بگەين، گەر دابكەويت و ئارامەت
ھەيىت، چاۋەروانىيەكەمان درىژە ناكىشىت.

— لە نيۋان ئەۋەى ئىستە تەيدايىن و ھەبوونى جارائمان مەودايەكى دورە.

— كەۋاتە بىرپارى شتىكت داۋە.

— سەفەر دەكەم، لە ھەموو جوۋلەيدەك فەرىك، رەنگە بە دەروويەكى خىرەۋە
بگەرپىمەۋە بۆ لاتان.

بە ترسەۋە پرسى:

— باوكى سەلمان، بەرەۋ كۆي؟!

— به سواری شه‌منده‌فەر به‌رهو به‌سرا ده‌پۆم، له‌وێشه‌وه به‌ پاچۆر بۆ بۆمبای ده‌پۆم.
ده‌لێن نینگلیزه‌کان له‌ هندستان ده‌رگای کارکردنیکى زۆریان کردووه‌ته‌وه، له‌وى به‌ختى
خۆم تاقى ده‌که‌مه‌وه.

وتى:

— هه‌روه‌ها لێره له‌ به‌غداش که‌مه‌ترخه‌مییان نه‌کردووه.

— ئه‌ی بیرت چو، لێره له‌ سایه‌ی ئه‌وانه‌وه چیم به‌سه‌ره‌هات؟

— چۆن بیرم ده‌چیت؟ خۆ نه‌گه‌ر نه‌ینییه‌ که‌م ناشکرا نه‌کرده‌ایه، ئه‌وا تا ئیستا له‌
قیژه‌ترین و پیسترین کار، کارت ده‌کرد.

— هه‌ر نه‌مه‌شه وام لێده‌کات سه‌فه‌ر بکه‌م.

— به‌لام خودا ناوڕێکی لێداوینه‌ته‌وه.... ده‌با نارام بگرین.

وتم:

— خۆ نه‌گه‌ر ناوڕیشی لێ نه‌دایه‌نه‌وه، ئه‌وا به‌ فه‌رمانی ئه‌و هه‌ر قایل ده‌بووم و به‌
زاری کراوه‌ بێده‌نگ ده‌بووم، ئێ مادام سه‌رێکی په‌ته‌که‌ی بۆ فرێداوین گه‌ره‌که‌ ئێمه‌ش
تا کۆتایی پێیدا هه‌لبگژین. خه‌رجی سه‌فه‌ره‌که‌ش له‌ناو کیسه‌یه‌که‌ و بریتییه‌ له‌ لێه‌ی
زێر و له‌ژێر سه‌رینه‌که‌یه.

وتى:

— لێه زێره‌کان به‌ قوربانى تۆ بن، به‌لام هه‌موو جارێ گۆزه‌ له‌ کانی به‌ ساغی
ناگه‌رێته‌وه، خودا نه‌کات، گه‌ر خراپه‌کاریه‌ک بگاته‌ تالێ له‌ قژی سه‌رت، ئه‌وا بزانه
ئه‌و ده‌مه‌ کۆتایی من و کۆتایی منداڵه‌کانیشه‌.

جاریک به‌ هه‌ست ده‌برین، خۆی به‌ قوربانم کرد، جاریکی دی به‌ خشله‌کانی، ئه‌ویک
له‌ روحوه‌ بۆم هه‌لده‌قولیت و ده‌یه‌ویت خۆی به‌ قوربانى تالێک له‌ قژی سه‌رم بکات،
به‌لام ناخۆ من له‌ بریاری خۆم ژێوان ده‌به‌وه؟ نایا شلۆمۆز کورده‌ رۆژێک سلێ له‌ مل
نانه‌ مه‌ترسی و شوینه‌ دوورو نادیاره‌کان کردووه‌ته‌وه؟! نه‌خێر، هۆ دایکی منداڵان،
په‌یمانته‌ ده‌ده‌مێ که‌ شتی خراپ نایه‌ته‌ رێی باوکی سه‌لمان. ئیدی ئێمه‌ مه‌ترسیمان له‌
دوای خۆمانه‌وه له‌ گۆڕی رابردودا جێهێشت و بانه‌رۆژمان نومێد و خه‌باته‌. دوورترین

شتيک که رووبات نهويه، که کيسه کهم ون بکه و بگه پيمه و دوباره ههولتيکی تر بدهمهوه. من دهزام چۆن بگه مه کانه زيړه کان، له خورايينيم ده گاته گهغينه شاردراوه کان. کهواته هۆ دايکی منداآن، بهزهبيت به نه لهاکاندا بيتهوه.

— بئ سووه، دهزام روژتيک بريارت له سهر ههر شتيک داييت. ههريگيز ليتي پاشگهز نه بوويتهوه.

— نه سهر، من بازارگانم و ئی لهو روژه رهشانه شدا سامان به که لکمان هات.

— به ئی، بازارگانيت و بايي خوت له به غدا ههته، به غداش پرپه له بازارگانی و بازارگانان، دهی کاتي نهوه هاتوه گوچانی سه فهر بختيه لاره و ناسووده بيت.

به جهخته وه وتم:

— خديالم ناسووده ناييت، تا روژانی فهر و هه بووي له گوړه کهيدا زيندرو نه کهمهوه، تا دوباره به په بجه ناماژه بۆ نه کريت.

هه ناسديه کی قوولي هه لکيتشا و وتی:

— کهواته سه فهر بکه و خوات له گهل.

جلوبه ريگيکی شپ و بئ که لک و هه گبهی که ريک که شتی پتويست و بری خواردن و کيسه کهمی تيدا بوو. خۆم بۆ ناواري و دهره دهري نه گوړی، نهو روژگاره کهم بوو، که به راستی کردمى به ناواري و دهره دهري. قرچوکيش نيسيم، له رابردودا له سابلآخ ماله کهم پيشوازی ميوانانی دوورو نزيکی ده کرد. له سالانی جهنگدا، سامانه کهم بۆ کۆمه کی براکام و خه لکی شاره کهم، خه رج کرد، به لکو ههر توانمه وه. نه مينستا جگه لهم کيسه يه چير شک نابهم، نهویش به پيسايی پاک کردنه وه و به رهنج و قوريانيدانی نه سهر، به زۆره ملي کۆم کرده وه، به نارهقی نيوجه وان و زهليل کردنى خۆم و نابرومه نديم وشکی کردووه وه.

کهواته مادام ناتوانم به بئ سه ريه رزی بژيم، نيدی نهوه روحی منه، ههر ليته وه دهست به کۆکردنه وي پارچه ورد و خاش بووه کانی نهفس به رزييه کهم، ده کهم، دهست به گيرسانه وه و گرته نه وي نيتسک و درزه کان ده کهم. هه زار گري له کيسه کهم ددهم و

ناواریه کی رووالته شیواوم و ده‌پۆم. نا، نازی خودی خۆم هه‌لناگرم و چون پاشایه ک
 له‌سەر ئەم کیسه‌یەم دادەنیشم. تەنانه‌ت شوینی پله‌ دوش شایانی دیمەنی من نییه‌.
 من له‌وێ له‌سەر پۆپه‌ی (که‌له‌شیره‌که‌) * له‌گه‌ڵ هه‌ژاران و ناواری و ده‌ربه‌ده‌ره‌کان پالی
 لیده‌ده‌مه‌وه‌، له‌گه‌ڵ ئەوانه‌ی شتومه‌کی سەر و ژیری خۆیان فرۆشتوه‌ تا بێن بۆ عێراق
 و زیاره‌تی که‌ربه‌لا و نه‌جف و گۆری گه‌یلانی له‌ به‌غدا بکه‌ن، له‌گه‌ڵ ئەو هیندیانه‌ی
 له‌ قسه‌کردندا هه‌ر جریوه‌ جریویان دیت و بلوچی شوانه‌وێله‌ و عاره‌بی خێله‌کی و شی
 و بۆگه‌نی و مشک و سیسارکه‌ و منیش بازرگانیکم و له‌ کونیتی که‌وره‌دا خۆم
 شارده‌وه‌ته‌وه‌، بازرگانی‌ک بیره‌وه‌ری بازرگانیکی له‌ دوا‌ی خۆیه‌ره‌ جیه‌یشته‌وه‌....، پرژۆی
 بازرگانیکی له‌پیش خۆی داناوه‌ و بیژکه‌کانم که‌ بێده‌نگی نازانن، هه‌ر خه‌ریکی سازش
 و گۆرینه‌وه‌ن. نا لی‌روه‌ غه‌ریبی و نامۆیی ده‌ستی پێکرد، هۆ نه‌سه‌ری راستگۆ، ناخۆ
 بپوات کرد؟ لی‌ره‌، له‌ گۆشه‌یه‌کی پیس و بۆگه‌ن و تاریک ته‌نها گوی له‌ من بگه‌ره‌.
 سه‌ره‌وه‌م کۆگایه‌ک یان گه‌ورێ بیره‌وه‌ری گه‌لێکی که‌له‌که‌ بوو، که‌ شان له‌ شانی ئەم
 ده‌ریایه‌ ده‌دات، که‌ بۆی ده‌چین، ده‌ریای عاره‌ب و ریژکه‌که‌ی، ئینجا وا ئیمه‌ له‌
 که‌نداوین و هه‌ر به‌ لێدانیکی سووکی دارده‌سته‌ نه‌فسووناویه‌ که‌م کانیاری چا‌و به‌
 ته‌وژم به‌وه‌ سه‌رێ ده‌ته‌قی‌ت. پارچ و پورچه‌ی یاده‌وه‌ری و روودا‌ی نا‌پێک و له‌گه‌ڵ ئەم
 دۆخه‌ی نه‌میستامدا ناگۆنجین و بی‌ره‌و به‌ری‌وه‌ ده‌لکین. نوقمی نی‌و ته‌نها‌یم، زیندان له‌
 تاران و ئەو رۆژێ شای قاجاری پێش جه‌نگه‌ نه‌فره‌تییه‌ که‌ له‌ زیندانی توند کردم، منی
 پشت هه‌لا به‌ هه‌لا کرا‌و و خۆم و کیسه‌که‌م و له‌سەر خۆچوونم و ئیسکه‌ وردوخاش
 بووه‌کانم و دوا‌ی وه‌ناگا هاتنه‌وه‌ سه‌ر له‌نوی‌ ئازار سه‌ری تیده‌کردمه‌وه‌، له‌گه‌ڵ هه‌ر
 جووله‌یه‌که‌دا له‌تا‌و ئازار شی‌ت ده‌بووم. فری دامه‌ زیندانه‌وه‌ بۆ سه‌فه‌ر لێیدا رۆیشت و
 منی له‌بیر کرد. له‌وێ بیده‌نگییه‌ و لی‌ره‌ ژاوه‌ژا‌و، من به‌ هه‌سته‌م به‌ زمان‌ی عاره‌بی
 قسان ده‌که‌م، ده‌بی بری جار بقوو‌قینم تا مه‌به‌ستی‌ک بگه‌یه‌نم، له‌م وتوو‌یژه‌ بریقه‌داره‌ی
 ده‌وره‌به‌رم به‌ بلقی سه‌ر رۆنی خۆمالی سه‌ر ناگر ده‌چیت، قسه‌کردنیکی گه‌رم و زه‌ر

* له‌ ده‌قه‌که‌دا هه‌ر (که‌له‌شیره‌ – الدیک) به‌کاره‌ی‌نراوه‌ که‌ مه‌به‌ستی پێشه‌وه‌ی پاپۆیه‌ – وه‌رگێت

هەر دەلیت کاری و بەهاری پتو کراوه. بەهاریات! دەیینیت لە تۆوه دەگەریمهوه و نابروومەندی لە دەست چووی خۆم دەدۆزمهوه؟! غەریبی و نامۆیی لیڤهوه دەستی پێکرد. هۆ ئەسمەری دایکی منداڵان، نایا باوەرت کرد؟!

لیڤه، لە گەڵ ئەم هیندیانه دا زمانم براوه، لی هەتا کە؟ وتیان گەر بەخت یار و یاوه زمان بیت، ئەوه رتی بەرهو بۆمبای دوو هەفتهیه، دەیت دوو هەفته لە قسەکردن بەرۆژو بم؟ باوکی سەلمان مەگەر ئەوه هەر بە تۆ بکریت، هەر بە تۆ!

بەلی! لەوی، لە دەشت و چۆڵهوانی وشک، لەسەر لوتکەکی چیاکان و لە شهوانی مەینهتی دورودریژ و رۆژەکانی قسەکردن لەو پەڕی شیتایەتی مرۆڤدا چکی کرد و تۆ هەر خۆت بویت، بەفر بەسەریه کدا کەوتن و رینگاوبانی داپۆشی و زمان لە گۆکەوت، مەترسی هەر لە ژاوه ژاودا بوو... رۆژووگرتن هەموو شتیکی گرتبوهوه، بەلام... ئەی چی؟ ناخۆ کەسیک هەیه وەک تۆ خۆی ناسی بیت، هەر وەک چۆن تۆ خۆت ناسیوه؟! شتەیهکی دژیهک و لێک ناوه ژوو. خۆینی زۆر سووری مرۆڤت لەسەر بەفره کەڵە کە بووه کە لەیاده؟! بەلکو ناخۆ هیچ شتیکی ورده کارییه کانی ژیانی خۆت بیر چوهه توه؟! بێدەنگی لەنیو بێدەنگیدا، لە خەم، لە قسەکردن، لەو ژاوه ژاوهی دەروریه رت، نومیڤد و هەریا چون بێچوهه کۆتریکی نیو هیلکه دی بتروکیڤت، تۆ مرید و دەرۆشیکی هیندی نبیت لە خەڵوێخانه کەیدا لە دنیا دا براییڤت و پشت لە شتەکان بکات "شلۆمۆ، بگهڕێ! بگهڕێ! یه کێک بدۆزهو لێت تێبگات". لیڤه قسەکردن لە نان و ئار گرنگتره. قسەکردن پەیهه ندیه، پەیهه ندیش زانیاریه، زانیاری رێ دۆزینهوهیه. گەر رینگات دۆزینهوه بەسەر کۆسپه کاندایا زان دهبیت و دهگهیه مهرامی خۆت. ههسته و پياسهی نیو خەلکی بکه و لە کوردیک.... ئەمه کاری نه کرده نییه! ئەری بیستووته کوردیک لە بەسراوه بەرهو بۆمبای بە دەریادا سەفەری کردیڤت؟! ئەوه تەنها منم، منی رەزا قورس لەسەر ئەم پاپۆره، هەر دەلیت لە هیندییهک دەگەریم چەفی و عەگالی لەسەر بیت! ئەمانه عارەبی خێلەکی کەنداون، بە گومان و ناحەزییه دیکەتم دەدن و منیش بە پارێزهو تێیان دەروانم. ئیدی هەر ئەوه ندە دەمم کردوه، شتەکان ئالۆز دەبن. زمان بەستراو و دیمەن رووتەلە و دورەگ و کوردیکی جوولەکە و فارسێکی نازەربێجانی و

به‌غدایی و کۆچبه‌ریک و به‌ره‌و هیندستان. من! من هه‌موو ئهم شتانه‌م، کۆچبه‌ر و ده‌ریه‌ده‌ر و بازرگان و سه‌رکیش. منم، ته‌ن‌ها من سندییادی سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی بیسته‌م. نه‌ری به‌ راستی من زمانم ب‌راوه و نه‌و زمانانه‌یشی که ده‌مزانین بسو به‌ زیقه‌زیقی مه‌یوونیک‌ی بی زمانی سه‌ر ئهم پاپۆره؟!

پاشاوه‌ی یاده‌وه‌ری و پارچه‌ و پورچه‌ی زمانانی مردوو وه‌ک شنه‌ی بای ئهم ئوقیانوسه‌ بۆم دیت، وه‌ک به‌خشنده‌یی سه‌ختی چیا. نه‌سه‌ر وتی "دلم لات‌ه و ده‌ترسم". نه‌سه‌ر وتی "ئیسیت‌رت بۆ ده‌خوازم". کۆست که‌وتوانه‌ ئهمه‌ به‌ نه‌سه‌ر ده‌لیم "ئیسیت‌ر مردوو دوو مندا‌له‌ که‌ش مردن". ئارامیه‌کی ره‌زا قورسی چیا؟ باوک‌م وتی "له‌وساوه‌ ناشووریه‌کان یه‌خسیر و سه‌بیان کردین، ئهمه‌ زمانی جووله‌کانه‌". "ئه‌ی عیبری؟" زمانی ته‌راته‌که‌مانه‌ و قوتابخانه‌ جیناهیت‌یت تا هه‌مووی نه‌خوینیت. "شالوم علیخ‌م حاخام ناحوم — حاخام ناحوم، سلاوتان لی ییت". له‌وی پالکه‌وتبوو، ریشی و به‌فره‌ باربوه‌که‌ وه‌ک یه‌ک بوون. کوا ریشه‌که‌ و کوانی به‌فره‌که‌؟ عیبری له‌و سه‌رده‌مه‌دا چه‌قۆیه‌ک له‌ دلی درا و مرد. وه‌لامیت‌کم چنگ نه‌که‌وت. له‌ شه‌رێک له‌ شه‌ره‌ به‌راییه‌کان له‌ سابل‌اخ به‌ کوردی به‌ میر عه‌لیم وت "دل‌نیابه‌! هه‌موو ماله‌که‌م بۆت گواسته‌وه‌ و شتیکی لی که‌م نه‌بووه‌ته‌وه‌! ته‌نانه‌ت ناله‌ نه‌سپیت‌کیش له‌ ماله‌که‌ت نه‌دزراوه‌!". نزیکه‌ی ده‌ سه‌ریازی‌ک ده‌بوون و به‌ فری که‌م که‌م له‌ قۆد‌گا به‌ره‌نگاری به‌سته‌له‌که‌که‌یان ده‌کرد. به‌ زمانه‌که‌ی خۆیان پیم وتن "نایا چهند شووشه‌یه‌کی زۆرتان له‌ شه‌رابی کۆن ده‌ویت؟! که‌واته‌ بۆ گواسته‌وه‌ی که‌لوپه‌لی ئهم ماله‌ یارمه‌تیم بده‌ن! بی ئه‌وه‌ی بپوا بکه‌ن، تینک‌را راپه‌رین، قاجاریه‌که‌ که‌ به‌ پاسه‌وان ده‌ره‌ درابوو، شه‌رابی له‌ باده‌یه‌کی زیرین‌دا ده‌خواره‌وه‌ پیتی وتم "له‌نیوان په‌نج‌ا قامچی به‌ شوولی ته‌ر یان دوو ئه‌وه‌نده‌ به‌ داری وش‌ک هه‌لب‌ژیره‌". به‌ فارسی ده‌یدواندم و ده‌یویست له‌ نیتوان دوو مه‌رگ‌دا، یه‌کیکیان هه‌لب‌ژیرتم، ئه‌وه‌ بوو به‌ زمانی فارسی وه‌لامی سته‌مکاریه‌که‌یم دایه‌وه‌، نه‌ویش به‌هه‌ردوو هه‌لب‌ژاردنه‌که‌ سزای دام، لی من به‌وپه‌ری خۆراگریسه‌وه‌ دانم به‌خۆدا گرت. کیسه‌که‌ رزگاری کردم، به‌لکو ئه‌وه‌ نه‌و کیسه‌یه‌یه‌ وا نه‌میستا نابرومه‌ندی خلتان خوین بووم بۆ ده‌گیڕیت‌ه‌وه‌ و له‌ بۆم‌بای فریام ده‌که‌ویت، تا بۆ لای تو بگه‌ڕیم‌وه‌

هۆ دايكى منداڤان، ھەر ۈك چۆن لى رۆژگارى لەمەبەر بە خوشەويستى و سەربەرزىيە ۈلەت دەگەرامە، ئەو رۆژە دىم دانەچلەكى، ۈك چىايەكى سەرگەش كە مەزەرتىكى سېلى لەسەر كەردىت خۆى راگرتىو. كاتىك لى نەزىك تەورەز بە زمانى نازەرى بانگم كەرد "ھىي جەغفەر و ھىيىن ئەكبەر، ۈرنە دەرى.... با لىك تىبگەين". بە گومان و دوو دلىسە ۈلە پىشت تاشەبەردىكە ۈلە ھاتنە دەرى و ھەريەكەيان تەنەنگىكى پى بوو.... دالاشم پىنى كە بەسەر سەرمانە ۈلە دەسورپانە، كەچى دىم ۈك چىاكەنى نازەرىتجان خۆراگر بوو. ئەو دوو برايە لى ھەر شۆيتىك بان دالاش و بالندەى گۆشت خۆر لەوى دەسورپانە. پىموتن "شتى ۈلە مەكەن، نىو ھەردوكتان بەم دوو گەردنەتان قەرزارى باوكەن". يان رەنگە دانىان بە چاكەكەى باوكەدا نايىت. دوى ئەۈى بە ناچارى لى سابلەخ ھەلاتىن، جۈلەكەيەكى بەخىشندەى بەغدايى پىنى وىم "نىنگىزەكان كاريان زۆرە، قايل دەيت كارى پىسايى دەردان بەكەيت؟!" ۈلەم دايە ۈلە "كەردەكات! كارى گۈو دەردان دەكات تا چاۈى لى دەست گۈوى كۈرى گۈو نەيت". ئەمىستا قەرتە قەرت دەكەم "نا.... نا" يەك دەكەم و قاپلەمەكە دەدەمە دۈۈرە. بەرانبەر خەمەتچىيە ھىندىيەكە ۈك مەشكىك قەرتە قەرت دەكەم و دەستەم دەخەمە سەر پاشەلم، نىنجا دەستەم بە نوشت كراۈى و خەيە ۈلە گىرەمە و دوو ئەنگۈستى پىشان دەدەم.... دوو ھىلكەم دەرى! نامازە ۈلە نانەكەش دەكەم.... نانىش "گۆشت ناخۆم، لەنىو ئەم قاپلەمانە ناخۆم، مەن تەنە نانى وشك خۆرم و دەست ۈلە قاپلەمەيەك نەبەم، كە چەورى و گۆشتى تىدا يىت. "لە نايىنى نىمەدا جىۈۈزى لى نىۈان قاپلەمەى گۆشت و قاپلەى شىر و بەرەمەكانىدا ھەيە". ئەمەم لەبەر خۆرە ۈت، نىدى ھىندىيەكە چۆن لىم ھالى دەيت؟ نەخىر، ئەو زىرەك و ۈرەيە. تىگەشت و سەرى لەقاند و پىكەنى. بە پەلە رۆشت تا نان و ھىلكەم ۈلە پىننىت. ھەروە ۈلە ماسى بىرۈزىش گەرەكە و لەسەر كاغەزىك يان لى تۈيى نانىكدا بىارەى.... ھەروە ۈلە نەبەش! بە نامازەى لىك و بە پىكەنىنى كەپىك و بە نامازەى مەيمونان و قەرتە قەرتى مەشكانە ۈلە خەزىمە سوۈچىكى پىس و بۆگەنە. ئاۋارە و جىيى گۈمانى خەلك و جىيى رەق لىۈونە. دەخۆم و دەم بەسەر دەستى قۆلم دەسپەمە، نىنجا دەست بە ۈرەرتىكى دىرژ دەكەم "خودا

نەى بریت "لێوێ کەم دەجووڵێن، چەچی خەکاو درێژە دەکێشن، خەلکێکی زۆر بە دەورمدا دێن و دەچن، دەیان بینم لە نێو خۆیاندا قسە دەکەن "ئەم پیاوێ سەیرە... سەیر!" بێگومان نازانم چی دەلێن، لێ لە سیمایاندا دەنۆنمەو، رووخسارەکان سەراسیمەن و بە نیشانەى پرسیار تێم دەپوانن. دەتوانم سوێند بخۆم دەموچاوەکان دەیان پرسی "ئەمە کێیە؟ لەبەرچی لەبەرخواوە وەرور دەکات؟" بەسەر سوپمانەو دێقەتێ توورە کە مەیان دەدا. لە بەیانێوە چاریان لە دەستم بوو، کە لەناو توورە کە کە کێسە یەکی بچووکم دەردەکرد، دەیکەمەو چەشنی بایەوان کلیمیک بەلاوێ کەمەو و خۆمى پێداوە پۆشم، ئینجا ئەم سیرە رەشەى بە دەوردا دەتالێتم، ئەوسا ئێدى کەس نایینم. لەنێو نزا و پارانەو کەم نوقم دەیم و لەنێو هێزێکی بەلاوێ لەنێو نزا کەمدا ون دەیم "نەى خودایە، ئەى ئەو کەسەى لە ناستەنگترین ساتدا بە چاودێرى خۆى خۆشى وێستم و بەزەیی خۆى پێ بەخشیم، لە سەختترین کاتدا هەنگاوەکانى جێگیر کرد و سەرى خستم، ئەسمەرى داىکى منداڵانم بۆ بپارێزە".

لە نان خواردن بوومەو. نینگاکان بە دەورمدا تۆرى راوکەرن و دیسان بەرەو غوریەت و نامۆی رام دەکێشن بەرەو ئەم لەوحەدارە بۆگەن و شێدار و کلۆرە رام دەکێشن، وا سەر لە نوێ دەستیان بە چەچەپ کردەو. هەستە کەم تۆرە کە لەسەر جەستم شەتە ک دەدرێ. ئەم (نادیارە) ی بەردەم روحم قەتیس دەکات. راستییەکی نادیار، کە راستی ئەوانە. دووبارە پرسیارە کە بە سووربوونەو سەرەلەداتەو "ئەرى ئەسمەرى داىکى منداڵان راستی وت؟!".

تۆ راوێستە، ئەم پیاوێ رەشەتالە و قەلەوێ لە گەڤە منیتى. ئا ئەوێ بە پەشتەمالى هیندییەکان جێى شەرمى داپۆشیو و تا حەناس ناوکی رووتە، لە گەڤە ئەوێ شەشە کە شوھەوا ساردە و تەنانت بیرکردنەوێش لە خۆ رووتکردنەوێ تەزوو بە جەستەى بنیادەمدا دێنیت. ئەم پیاوێ لە هەمووان خۆتێهەلقورتێنەرترە، سێ رۆژ لەمەوێر، واتا لەوێ خزاوێتە ئەم سووچەو و زۆر پێویست نەبێت جێى ناهێلم، چارم لێ ناپرووکییت. ئیستا وا بۆ لام دێت و بە تەنیشتمەو چنچک دەداتەو، ئینجا... "شالوم علیکم — سلاوت لى بیت".

سلاو! له سیماماندا، رووخسار و جیی شهرمان دیاره، له ژبان و مردندا یه کتر ده ناسینه وه.

— خه لکی به غدایت؟

— کوردیکی ئیرانیم و پیتش چند سالتیک بارودوخ به رهو به غذا تووری دام.
هر دوو کمان شره عاره بییه کی به غدایی ده زانین، من هوی لهنگی زمانه که ی خۆم ده زانم، به لام هوی لهنگی زمانی نهم له چیه وه یه؟

— بهر له چند گریسالتیک که سوکارم به غدایان جیهیشت و به رهو بۆمبای وه پیکه وتن. من لیتره له دایک بووم و لیتره ده ژیم، لی ئیمه چند له به غذا دور بین، هر به غدایین، که سوکارم، مه به ستم خزمه کانمه، هیشتا وان له عراق.

— بۆ دیدنه و زیارهت هاتوویت؟

— بۆ دیدنه و بۆ هه جیش. حسیقل پیغه مبهه، عه زرا سۆفیر، یه هوشوایی کاهین، یونا پیغه مبهه... به لئێ ئیمه له وی ده ژین، به لام هه میسه دلمان له عراقه.
هر چه نده زمانه که مان له نگ بوو، به لام لیک حالی بوون پیکهات. ناره رگه ی نامۆیی له نامیزی یه هوذا ده ریا یه قی دامه وه. وتی:

— به تابه تی به ناوی نهم ده ریا یه وه، ناوبانگمان ده رکردوه، چونکه باپرم بۆ یه که بچار نهم ریگه یه ی به رهو هندستان گرتوه ته بهر.

یه هوذا (ده ریا) له م ده ریا یه جیا یه، نهو هیمن و ناسک و سه نگینه، به لام نهم ده ریا یه دورایی و مه وداکانی بینکوتاین و دم کاته گه ردیله لیک و گوئی به گوئی نهم نادیاره به رانه بهر پاپۆری سه رکه شی چون چیاکانی ئیران و کوردستان، ویک دیمه وه و تووشی بالاییه کی سه رچاره ئالۆز ده بم. یه هوذا به نه شاره زایی من له ده ریاکان پیکه نی و وتی:

— تو کاتیککی گونجوات هه لباژاردوه، نه میستا له سه ره تای به هاردا یین و تاراده یه ک ده ریا هیمن و نارامه. نه ی تو رۆژانی به له کیت له هاریندا نه یستوه؟!

نه وه رۆژی په سلانی ده ریا و هه لچوونه گه وره که یه تی له م به شه ی دنیا دا. هیمن و نارام؟ ده شیت. نهو رۆژی له سابلخ ده ژن و مندال ده کوژان، ناسایی ده یان وت،

دۆخه که بهر راده یه خراپ نییه، به لّام عیسرائیل ههوادارانێ خۆی خستبووه گهر و پینکوه لهو جەنگه نهفرینه دا دروینهی روحیان به بێ ههمار ده کرد، به لّام دیاردهی ریژهبی قوت ده بیتهوه تا راستی شته کان و دیاردهکانی سروشت روون بکاتهوه. ئهوه بهو کوشتن و کاولکاری زهقترین و راستترین شت بوون و دیارترین دیاردهی شه و رۆژ بهوون له کاتی سهرما و گهرمادا، له پایز و بههاردا.

ئهوی دهریای هێمن و ئارام ده لیت! پینکگه یشتنیش هاته دی. له میانهی ئهوهوه تیگه یشتنم فراوان بوو. له کاتیکدا وهک لیدانی دلی من له گه ل یه هوودا دابووم، شتی زۆر فیر بووم. له ناکار بووم بهر مندالهی که خۆی به باوکییهوه ده گرتیت و بۆ ههر شویتیک پروات، دووی ده کهویت، ته نانهت بۆ ئاوده ستیش له گه لیدا ده پروات. من له گه لیدام، نه سه مر و منداله کان له گه لمدان، ههروهها تووره که و کیسه کهم و ئومیده گه وه که میش له گه لمدان. یه هوودا زانیاری زۆری پی به خشیم، به لّام به ئومیده گه وه که کی خۆمییهوه نه نووساندم. له باریکدا باسی چۆنیتی سه فهره کهی خۆم بۆ بۆمبای بۆ ده کرد، مه سه لهی کیسه که و سه رکیشی خه ون و ئاواتهکانی خۆم لیتی شاردهوه، ته نها وا خۆم پیشان دا که بابایه کی ده ربه ده رم و له م دنیا فراوانهی خودادا به دوا ی بژێودا ویتلم و به س. باشترایه له جیاتی ئه وهی باسی ئایینه ده کی بۆ بکه م که خودا هه ر خۆی ده زانیت چۆنه، باسی رابردووی راسته قینهی بۆ بکه م. ده ربه ده ریک ده رباره ی شتهایه ک قسه بۆ پیاویکی (هه ژار) ده کات، که ته نانهت تووکی سینگی و سکه رووته که شی پیشان ده دات... به ره تل قسه ی بۆ ده که م و به میسقال لیتی وه ده گرم. له کاتی گوڤجاودا پرسیا ری لی ده که م و به نه زموونی دووردریژی خۆم دایان ده ریژم. به ره و ده روازهکانی گومانی نابهم و بهو شتانهش نای شه ژیتیم، که رهنگه لییان بێ ناگا بیت، نه میك له گه ل ژنه کهی و شهش منداله کهیدا له ژووریکی خانووه هاوبه شه که یان نیشته جین، خانوویه ک خۆری تیناکه ویت و به درێژایی سالی ش هه وشه که ی پر له زه لکاوه. باسی (نیکبارا) ی بۆ کردم له بۆمبای، که داله گای کوچه رهکانی یه هوودی عیراقه. بینگومان له کۆلانه کهی نیمه و گه ره کی کورده ناواره کان ده چیت له به غدا. رهنگه له وانهش په رپووت تر و قیزه ونتر بیت.

دوای دوو روژ له یه کترناسینمان پیتی وتم:

— چەندم پی خوښه لای خۆم میوانداریت بکەم، بەلام... دوای ئەم (بەلام)، هەموو شتیک تێگەیشتم، ئیڤجا دوای ئەم نەخته زانیاریانە (بەلام) یکی دیکه سەریه‌لدا و نەختیک زانیاری روونتری له گەل خۆدا هینا.

— بەلام (بنه‌ماله‌ی ساسۆنیک) هه‌یه وه‌چه‌ی داود ساسۆنی چاکه‌خواز و به‌نیویانگن، ئەوان ژووریک بۆ نیشته‌جێبوون به‌ هەموو لایه‌یه‌ک دۆدن، ئەوه‌ی روویان تی بکات ناومید ناییت و برسی و دهره‌ده‌ریش ناییت.

نەو‌تا له‌ بۆمبای خه‌رجیم دا‌ین کرد. جاران من نا‌م به‌ میوان دۆدا و ناگام لیتی دهبوو، لی ئەمه‌ پتو‌ستییه و پتو‌ستیش پاسا‌وی خۆی هه‌یه. نەوا خوارد‌م مسۆگه‌رکرد و ئیدی له‌ گەل هه‌زاران دهره‌ده‌ر و سوا‌لکه‌ردا له‌سه‌ر شۆسته نا‌ووم، سه‌رباری هەموو ئەمانه‌ش ده‌ستی خه‌رجکردن بۆ کیسه‌که‌م نا‌ه‌م و نه‌و نا‌مانجه‌ش له‌ ده‌ست نا‌ده‌م، که له‌ پت‌ناویدا ریگای ده‌ریام بۆی گرت‌ه‌به‌ر. ئەم کیسه‌یه بۆ ئەوه هه‌لگیراوه، تا شکۆمه‌ندی بگێرت‌ه‌وه و خه‌ونه‌که بی‌نیت‌ه دی. هۆ دایکی مندا‌لان، به‌ چارانی تۆ ئەمه هه‌ر ده‌که‌م!

نەو‌تا هیشتا له‌ ناوه‌ندی ده‌ریام و هاو‌پێ و رینیشانه‌ریکم په‌یدا کرد، کاتیکیش پاپۆره‌که له‌ ساسۆن دۆک له‌نگه‌ر ده‌گرت...

نا... نا، له‌ناکا‌و تارما‌یی را‌بردوو زیندوو ده‌بیته‌وه، شه‌یتانه‌کانی نه‌و را‌بردوو له‌سه‌ر لاشه‌ی که‌وتوی فریشته‌کانی هه‌لده‌په‌رن. خۆت را‌بگره، شتی کتوپر له‌ هەموو چرکه‌یه‌کدا به‌رت‌ه‌یه، جاری بزانه نه‌و چرکه‌یه‌ی به‌رت‌ه‌یه، چۆن ده‌بی‌ت؟ پت‌شه‌اتی کتوپر. نه‌فرت له‌و را‌بردوو و له‌ یاده‌وه‌ریش.

پت‌شه‌اتی کتوپر... خۆت را‌بگره! شلۆمۆ، پت‌ش روودا‌وان مه‌که‌وه! ناخۆ دوای ئەوه‌ی یه‌که‌م هه‌نگاو له‌سه‌ر شۆسته‌ی ساسۆن دۆک هه‌ل‌دینم، چی رووده‌ات؟! پشتم به‌ر که‌سه به‌ست، که له‌ ناسته‌نگه‌ترین کاتدا نا‌ومیدی نه‌کردووم... خودایه، هه‌ر تۆ په‌ناگا و بژی‌وده‌رمی.

ساسۆن دۆك! ھەردووكمان شۆستەى (ساسۆن دۆك) مان ديوە. تۆ و من بە جياراى
چل سال ديومانە. "پيش مانگيتك من لە بۆمباى گەراومەتەرە، سالتش (۱۹۶۴)ە.
ئيمە لە تارانين و تۆ باسى ساسۆن دۆكم بەر لە چل سال بۆ دەكەيت و ئيمە لە ئيسوارە
شەممەيە كدا لە نار ژورەرەكەى من، كە بە فەرش و پەردە و سۆبەى عەلادىنى گرپشين
پۆشتە كراوە. من لە سەرما ھەلدەلەرزىم و تۆش لاقەكانت دەورى سۆبە عەلادىنەكەيان
داوە و لەو شەرى شەممەيەدا دەستەكانت داوەتە گرپ ناگرەكەى. لە دەرى ئاسمان بەفر
دەبارىنىت، رەنگىكى شىرى و سارد، شەو كەشى شەرى شەممەيە و ھىشتا عەزىزە و
دايكى لە دەروەن و لە گەرما و خۆ دەشۆن، جلوبەرگىش دەشۆن، لە سالتۆن پرچيان
رێك دەخەن و تۆش ناگرەكەت لە ئامىز گرتووە و ئاواتەخوای مردنى منىت، چونكە
من دووكەلى ناگرەكە ھەلدەمژم. لە شەوئىكى شەممەدا لەنگەرگەى (ساسۆن دۆك)
زىندو دەيىتەرە".

بەر لە مانگيتك (ساسۆن دۆك) شۆستەى بەندەرئىكى چۆل كراو بوو لە سەرورى
(بايكلا) لە شارى بۆمباى مەت بووبوو. ئاسنى ژەنگاوى و لەوحەدارى خوڤراوى و رەش
ھەلگەراو و پووكاوە. پىسى و بۆگەنى و جىر، شوئەنەوارى كوئەرەبوو، تەنانەت ئاوى
بەندەرەكەش گەراوە و قەزوای بوو. ئەو رۆژىك لە رۆژان رەك شۆستەيەك ژيانى لى
دەتكايدەرە، ئەمىستا رەنگى مردنى لى نىشتبوو.

تۆ پيش چل سال لەسەر ئەم شۆستە قەرەبالغ و بەژاوەژاوە دابەزىت، كىسەكە لەنىو
توورەكەكە بوو، توورەكەكەش جگەرگۆشەبوو، لەسەر دل ھەلگىراو، دلش لە خوڤە
خوڤداو. ئاخۆ ئەم دەريا پەر لە جلى سپى و سەرى رەشە، ونبووى خۆت دەدۆزىتەرە؟
لەم ژاوە ژاوە داگىرساوە و لىك حالى نەبوونە، لەم ترس و تۆقىنە؟ ئەمە رۆژى پەسلانە
و ھەستارە، مەردم سەرەتا و كۆتايان نىيە، بنیادەم بچووك دەبنەرە و كەم دەبنەرە،
ئىنجا لەنىو قەرەبالغىدا ون دەبن.

ھۆ يەھودا دەريا تۆ لە كوئىت؟ (باوكم!) دەستى گرتم، ئاخىر وێل بووم! من لە
سابلاخ لە كاتى ئەوپەرى مەترسىدا ھەستم بە ترسىكى وا نەكردووە، لى ئەم
قەرەبالغىيە ترسناكە. لە دەريای خنكىنەرى بنیادەمدا ون بووم، بۆ دەريايەكى دى

گێڕامییەوه. "دەریایەکی دی؟ لێره کامیان رەسەنترە، ئەو بۆچی یەهوودا دەریا بۆم دەبیته کەسێکی رەك باوكم و منیش خۆم باوکی تۆقیوان و کۆستەکتەوتوان و ئەوێ ترسێکی لەدەلدا بوو، بووم؟!". ئەمییستا تۆ لە شوێنێکی گەرموگۆر دەگەریت، کە لە گەرموگۆری تەرس و شیاکە ی گەورە ماله پر خیر و فەرەکە ی سابلاخت بچیت، ئەو رۆژە ی پەنات بۆ گەورە کە برد، تا پێت بەستە کانتی پێ رزگار بکەیت. ئەو رۆژە نە حەو جەت بە شارەزایی هەبوو، نە باوەر بە خۆبوونی گەورە. لێره، لە (ساسۆن دۆك) لە نامیزی لالی وشە و کەری پێتە کاندای دەریا بەناز و فیزەو سەری بەرز دەکاتەوه. لەم دەریا بزواوێ بنیادەمدا کە لە بەرێخستنی بەشکۆی جەنازیەك دەچیت، ترسێك دەنیشیتە سەر لایە و غەوارەکان. هێتێ شلۆمۆ، جگە لە یەهوودا دەریا، کە چون ئاوماڵکەیک لەم نۆقمبۆونە، کەسی تر رزگارت ناکات. بە هەموو دەنگتەوه کە لە هەناوی ژاوەژاوە کە ون دەیت، بان دەکەیت "یەهوودا دەریا... یەهوودا دەریا" سەرچاوەی ژاوەژاوە کەش نەو تاقگە دەنگیانەن، کە لە هەموو لایە بڵاودەبنەوه. تاقگە ی دەنگی بە دەیان شێوێ زمان و زمان، بە هیندی و ئەردی و میهراتی و ئینگلیزی و بە... لەپر:

— باوکی سەلمان! باوکی سەلمان!

گوێتە کانت فریای ونبۆونە کەت کەوتن. تۆ لە چیاکانی کوردستان و دەشتەکانی روسیا و نیهالهکانی نازەریجان فیری دەست نیشانکردنی ئاراستە ی دەنگەکان بوویت. ئیستا ئەم دیوارە مەزێیە سفتەت بری و بەسەر توورە کەتدا خۆت نوشتاندووەتەوه، خەلکە کە فشار دەخەنە سەر سینگت و بە ئەستەم هەناسەت بۆ دەدری، بە جۆریك هەر ئەوێتا روحت دەرناییت، بەلکو فشارە کە هەر لەسەر جەستەتە. ئا ئەوێتا مل دەنیشیتە شەپۆلی ونبۆونتەوه، لەسەر خۆ، لی بەرەو پێشەوه و بەرەو ئارامی و دۆزینەوهی خۆدە ون بوو کەت.

ئا ئەو یەهوودا دەریایە! ئەوێتا لەوێری شەقامە کە لەتەك گالیسکە ی (گاری) رەستارە و دەست بۆ بەرز دەکاتەوه و بانگت دەکات! ئیدی بۆمبای بت پەرست بۆ کوردیکی برادار نامۆ نییە، ئەوێتا بە هۆی ئەوێ دەگەریتەوه و خودا دەدۆزیتەوه. لێره، لە ولاتی بته کاندای یەهوودا دەریای دۆزییەوه... یەهوودای رزگار کەر... و دەستی نێردراوی خودا.

تۆ نارام بگره، نهمه حهكايهته جوانهكهى منه و نهخته نهختهى جياوازى كات و شوين بهر باى گويتم دا. له شهوه سارد و بهفراوييه كانى تارانمان، شهوانى هزار شهوى ئيران، له سهردهمى عهمده رها شاي پههلهوى، له سهردهمى سهركرده تاقانهكهى بهغدا و "من نهلهاي گهړانهوهم بۆ پايتهخهكهى رهشيد. هيشتا لهيادمه چۆن له ناخافلدا له گهل يه هووده ئيرانييه كانى تردا له بهغدا دهركرام. له نووسينگه كم و سامانه كم دايانبريم. من سامان و بازارگانيم دهويست، بهلام ئيستا له سهرتاي حكايهته كه داين، وا من شوستهى (ساسۆن دۆك) دهبرم له بۆمباي، ولائسى سهر و سهره و قهره بالئى و جدجائى، ولائى گهړوگول و يهك مليون سوالكه. دواى سالائىكى خيّر و فهر و زهليلى و مهترسى، وا بهرو ريكه وتينكى ناديار شهقامه كه دهبرم. دهتۆ نارام بگره! پيمخوشه پيش نهوى مهرگ و بيرچوونهوه له گهل خۆمدا بپيچنهوه، هزار جار حكايهته كه بگيرمهوه".

يادهوهرى له سهرمدا نه مردوه، هيشتا پر له وتى ورشه داره. له هزار كه له سهردا له يه كتر دورده كه ونهوه، ههر سهرتيكيش زمانىكى ههس، دهيه ويت بيتته گۆ و وره وركات، لى نهخوشى و دهده پيرى زمانيان شهكەت كردووم و دهنگيان كز كردووم. ئيدى هزار زمانه كه بۆ گوئچكه گه ليك زۆر بليسى دهكەن، سرتى چپه دووش وهرناگرن، نهوسا تۆ خۆت تهرخان دهكەيت و له جياتى من له سهر گيرانهوى سهربرده كه دهرييت.

دواى نهوى له ونبون تيده پهرم و دهگه مه رووناكى و دنيايه كى نو، هه ناسه يه كم و بهر هاتهوه و گهرووم حهسايهوه و دووباره ژيامهوه. دهنگى دهژنهوم و له نيتو شه پۆلى سهرى بهيه كدا چوو، دهى بينم، چاره كانم شتى ناهۆگر و تازه دهبينن، گوئچكه كانم دهنگى نامۆ دهژنهون... به نيتو دهيان گاليسكهى (گارى) و برى ئۆتۆمبيل و به نيتو ريش و ميژهر و سدارى سوورى به سهر ته ويلدا پيچراو و به نيتو په شته مالى پياران و پاوهنى ژناندا راده كم، بهرو يه هوودا دهريسا به لۆقه دهروم و گاليسكه وانه كه ههر پيئنج په غهكهى خپ كردووه تهوه و هاوپتيكه به دهنگيك دهيدو ئينيت ههر له دهنگى مهيموون دهچيت. ليوه كانى داده خات و ديانكاتوه، له بۆشايى نيتوان ليوه كانيهوه هه نديك قسه

ده ژنم. وام به خه يالدا ديت كه لهو هيندييانم بيسټووه كه له به غذا له نار سوپاي بهرټانيا بوون "پينج بيسه!" نهو دهمه يه هوودا ناماژم بډ ده كات، كه سهر بكهوم، نيدى تووره كه كم هه لده گرم و سوارى گاليسكه كه دهم. يه هوودا پټويستيه كانى بډ ناو گاليسكه كه بهرز ده كاتهوه، كه برټين له جلوه برگ و ديارى و خورماى عيراقى (دايكى دهر به دران). به تهنيشتمهوه داده نيشيت. گاليسكه وانه كه چزه له پشتى نه سپه كان هه لده ستينيت و گاليسكه كه له پانتايى خه ونټكى دوو روډريژ و سه يردا تټي ده ته قينيت. جوړه ها وينه ي بټ هه ژمار، رووخسارى جوړه ها كه سى له ژماره نه هاتو، فيتس و ته پله و كلاو و ميټزر و كلاوى جوړ به جوړ. تيره دنيا به كى جياوازه و واق وړماويه كم بيزه كه كام لال ده كات. سه سوپام ترس و هه ويا كام سر ده كات. نه مه كاتى سه رسام بوونه و هه موو شتيكم له بير ده باټهوه، تهنانت يه هووداميش بير ده باټهوه، كه له ته كمهوه دانيشټووه، ته نها كيسه كم نه بيت تا سه رساميم پتر بيت، دهسته كام پتر فشار ده خنه سه رى. شتيكى نه ينى هام ده دات كه پاره بپاريژم. تا له ژياندا ماوم نه ووم له ياد ناچيت كه رڅټيك به ناچارى مامه لدم له گه ل پيسايى مرڅدا كرد و پاشه رڅي ټينگليز و كوركام له پيناو ژياندنې خيزانه كم، هه لده گرت. من نهو شلومو كه تانييم كه له سابلخ به دهم هاوارى خه لكهوه چووم و له ماله كه ي خومدا هه واندمنهوه و به گوږه ي توانا له برسيتى و مردن رزگارم كردن.

دواى دهوله مهندي و هه بوويى يه كه مم، بزمباى سه رچاره ي هه بوويى و فه رى دووه مه. ليټره، له هه ناوى خه وندا نافرته ي نيوه روت ده بينم جلوه برگ له سه ر شه قامه كان ده شون و به گه لاكوتك* لټي ده دن و پاكي ده كه نهوه، موڅ فروشى به سالد اچوو و برنج و پاقله ي سوودانى فروشى ده سگيټر، بډنى كارى و نه فاوى ده كم. نيگام به سه ر دارخورماى نارگيلدا هه لده زينيت، هه روډك چون له به غذا به رو بډنى دار خورما هه لده زنام خورماى گه يو به سه ر خه لكى سه ر شه قامه كان و فالگروه و ده رويش

* گه لاكوتك: دارټكى نه ستوور و دم پانه، له كوندا ده يان كوتا به سه ر جلى ته ردا تا پاك بيته وه -

و سوالکەردا بەردەدايەوه، تەنانەت مۆسکۆی بەهات و بات لەنیو گەرەك و گۆرەپانەکانی بۆمبای ون دەبیئت. یەهوودا، هۆ براکەم، ئەو تا من لە خەونە پەرت بوو کەم وەناگا دێم و لێت دەپرسم:

— هاروێم، کە ی دەگەینە نیکبارا؟

رێزی پەلە کردنە کەم دەگریت و دەلێت:

— پەلە مەکە، دوو هەفتە لەسەر پاپۆرە کە نارامت گرت، لێرە ناتوانیت ماریەك دان بە خۆتدا بگریت؟

لە ناکار دێو و درنجی گالتەجار هەستم پێدەکات و لەبەر خۆوه پێدەکەم و دەلێم:

— دەرسم روژی پەسلان هەلبستیت و نیمە هیشتا هەر بەرێوهی.

بزیویه، بەلێ، بەلام پەلە کردن هەمیشە لە شەیتانەوه نییه، دنیام تە ی کرد و ملم بە مەترسییه وەنا، بەخوازی هەر حەوت ئۆقیانوسه کە ی دنیام بری، لەبادە ی هەموو دنیام بەتال و شیرینییه وە دلۆپ دلۆپ خواردەوه، زانییم کە تەمەن بەزەیی بە گالتەکار و غافل بوودا نایات، بریار دان ئەو یه ئەو ساته بقۆزیتەوه کە بە کەلک و سوود بەخشە... کات بەفێرۆ نەدەم و بە پەلە بەری سەرکەوتن بچنمەوه و بۆ لای دایکی منداڵان بگەرێتمەوه، نینجا دوا ی ئەو ی دنیا جێدەهێلم، ئە روژی لێپرسینه وە دەفتهرە کانم والا دەبن، ئەوسا کۆشش و کردەوه کانم بۆم دەپارێنەوه و بەر لێبوردنی خودا دەکەوم.

ماریەك لێپرسینه وە ی نارگۆر خەیاڵی بردم، لەپر وەناگا هاتمەوه، یەهوودا دەریا و گالیسکەوانه کە و من لەنار جەرگه ی گەرە کەکانی نیکبارا بووین، گویم لە دەنگەکانی بەغدا سوو، بۆنی خواردە مەنییه کانیم دەکرد، لە گەرە کینکی جووله کە نشینی بەغدا یه وە بۆ گەرە کینکی جووله کە نشینی بەغدا یی دیکە دەچووم. دوو گەرەکی جووله کە نشینی بەغدا لێوان لێو ئە کەلۆلی و بەدبەختی و هەزاران میل لێکیان جیا دەکاتەوه، بەلام هەردووکیان بە روح و جەستە وەك بینا بەشان یە کەوهن.

یەهوودا دەریا بە باشتەین شێوه پێشوازی کردم، هەرچەند لەنار پاپۆرە کەدا تەوازی خواستەوه کە ناتوانیت میوانداریم بکات، کەچی لە ماله کە ی خۆیدا، بە تەنیش

ژووره کە ی خویانه وه، که ژن و منداله کانی تی خزابوون، ژوورێکی بچکۆله ی بۆ چۆل کردم. سێ رۆژ له لایان مامه وه، هه ر سه عاتیك که تیده په ری، له به رچاری خۆم ده بووه باگرانییه ک و ههستم ده کرد من چیا به کم له قورقۆشم و به سه ر نه م مرۆقه چاکه خوازه و خهزانه کهیدا که وتووم. له چاوانی پیاره که دا مله لانییه کم له نیوان ئه رک و بێ تواناییدا ده خوینده وه. هه رلهدا زاتیك بچه مه به ری تا یارمه تیم بدات له ماله کم دهسته که ی و ناو خهزانه که ی بگوێزمه وه. به دهنگێکی پێشوه خته ی شه رمی سه کردن وتی:

— بچیت له ئوتیل دابه زیت، نه مه شتیکه و به دلّم نییه، ناخر تۆ پتویستت به (بیس — پاره) یه، به لām من سه له گه ل (حای) بجووری که نیسه ده کم، به لکو کلیلی که نیسه که ت پێ بدات، تا له مائی خودا نیشته جێ بیت، تا نه و ده مه ی کاروباره کانت ئاسان ده بن و به رپێتی خۆت ده بینیت، یه کیک له کوپه کانم له کاتی خۆیدا خواردنت بۆ دینیت، به لām من تا له ژیاندا بم و تۆش هه تا میوانی ئیمه بیت، ده ست به ردارت نا بم. باشترین پیاو و خاوه نی باشترین ئاکار، ته نها سوپاسیم کرد و لام سه یر نه بوو، چونکه له وه ته ی چاومان به م دنیا به ه لّیئاوه، نه مه ره قتا رمان بووه. خه یر و فه ر له سابلّاخ به نه ریت و سه وشته وه، تا دنیا تیکچوو، ته نانه ت تا دوا ی شیت و هه ربوونی دنیا، خراپه کاری بێگانان کاری نه کرده سه ر چاکه خوازی ئیمه. نه وه بوو به رانه به ر خراپه کاری نه ران پشتمان دایه پشتی یه کتروه و نه فره تمان لیکردن. که واته سه یره که له وه دا ده بوو، گه ر یه هو دا ده ریا شته که ی به چاری خۆی دیبا و نه رکی سه رشانی خۆی جیبه جێ نه کردایه. که نیسه ش رۆژیک له رۆژان بۆ من دالّده گایه کی نامۆ نه بوو، هه ر له مندالییه وه مائی من بوو، تا تایه فه که مان له سابلّاخ گه یشتنه نه و به رپاره ی که بمکه ن به به رپرسی که نیسه که. کلیله که ی له گیرفانی مندا بوو، پێش وه ئاگاهاته نه وه ی با لّند ان رووم تیده کرد و رۆژیک دوانه که وتم، تا داها تنی تاریکی روودا وه کان، شه وانی تاریک و نه نگوسته چا به سه ر به فره ی به سه ریه کدا که وتوو و به خوین سووربوو توپیاران... ریم ده بری و په نام ده برده به ر مائی خودا و چاره پێی نوێژ که رانم ده کرد، له گه ل زیادبوونی مه ی نه ته ی رۆژ به رۆژ ژماره ی نوێژ که ران کم ده بووه وه، تا پێش کۆچکردغان لی براین له بری نوێژی به کۆمه ل، نوێژی تا که که سیمان ده کرد.

نه میستا بۆمبایم سەرسام کرد بەوەی لە میواندارتیی یەهوودا دەریا بەسێمەرە و
 لە کەنێسەیی نیکبارا نیشتەجێ بێم. من بۆ ئەوە هاتووم لە هەلیک بەگەرێم. بێگومان
 دەزایم لە کون و کەڵەبەری ئەم کۆڵانە لەبیرکراوانە و لە مائی خودا هەل بە دواى مندا
 ناگەرێت. کەوابوو چار نییە و گەرە که پشت بە خۆ ببەستم و بچمە دەری و چاریک بە
 شوێنە نادیارەکانی ئەم شارە سەیرهەدا بگێرم. سێ و چوار رۆژ پشوووان و پرسیارکردن
 بەسن. هۆ ئەسمەری چارەپوان لە بەغداى دور، کاتی ئەوە هاتووە دەست بە کارکردن
 بکەم! هەر رۆژیشتم و رۆژیشتم، خودا و ئەسمەر و منداڵەکانم لەبەر. ئێ منیش لە
 بازرگانیدا شارەزام و دەست و پەنجەم هەیه و لە کاتی پتووستدا جێگەى زمانم بۆ
 دەگرێوە. ئێ مادام هەردوو وشەى (نیکبارا) و (مارکیت) دەزایم، نیدی لە پێچ و
 پەناکانی ئەم شارە هەزار رووسارە ون نايم. هۆ ئەسمەر، مەزگینى بێت بەم زوووانە
 دەروویەکم ئێ دەکرێتەو. لێرە، ئەو شتانەى دەیان بینم، نە لە روسیا و نە لە ئێران و
 نە لە بەغدا چاوم پێ نەکەوتون. جارى هەر ناوی خودا دێنم، ئینجا بە دیار کەلوپەلى
 سەیرهە دەوێستم و گەشکە بردوو دەیم، دەم داچەقیتم و دیقەت دەدەم. ئێرە پرە لە
 ئالەت و عەتر، من لە ولاتی ئالەت و عەترم، ئەو هیل و بیبەر، زەنجەفیل و عەنبەر و
 سەندەل و کافور و تەلى بخوردی جاوێی. ئەو تا لێرە قارە و چای و گوێزی هند و
 عەنبەیه. بازرگانانى بەغدا بۆ ئەم شتانه پێش کەوتن، سەد سالتە بەغدا بیهکان لێرن،
 سەد سالتە لە نیوان هندستان و بەغدا بازرگانى پەرە دەسێنیت و هەمەجۆر دەبیت و
 گەشە دەکات. تەنانت سابوونى رەقى و سابوونى شەماشیش لێرە بۆ بەغدا دیت.
 ئەری من هەلەم کردووە کە بۆ ئێرە هاتووم و بەدووی بژێوی خۆمدا دەگەرێم؟ دیارە
 مەسەلەکم وەک بازرگانه پیشەوەرەکان لێک نەدابوووە؟! ئێ منى شلۆمۆ کورده بە
 پیشە بازرگانم، کەوابوو بازرگان کامەیه و کییە؟ ناخۆ ترس و کارکردن لە ناودەستی
 ئینگلیزهکان لە بەغدا کاری شەرەفمەندانەى پیشوویان بێرەدمەو؟ ناخۆ رێم وێل
 کردووە، چونکە لایەکی بۆمبای کە ولاتی هەل و کارکردنە، بە ئار داپۆشراوە؟ ئەى
 خودایە، ئەمە یەکمەم رۆژمە کە لە بازار بەسەری دەبەم. لێرە کۆپییهکی تەواوی ئەو
 شتانه دەبینم، کە لە بەغدا بینوومن. بەبێ پرستی و نە ناوێد بۆ نیکبارا

گه پامه وه. مجتوری که نیسه دیکه تی هوری چاوانم و روخسارمی دا، به جووله یه کی بازنده یی له پی لیتی پرسم:

— نه وه چ باسه؟!

سه بهرز ده که مه وه و به گازنده وه لیتی ده پرسم:

— وا بزائم له بۆمبای هیچتان نه هیشتیه وه و هه مویتان بۆ به غذا گواسته وه؟

دلّی دامه وه و وتی:

— هه رچه نده من مجتوریکه دامای که نیسه م، به لام نه وه ده زانم دلّی بازرگانی

فراوان و گه وره یه، هه روه ک جیگه ی هه زارانی تیدا بووه ته وه، به هه مان شیوه جیتی تویشی تیدا ده بیسته وه.

— (حای) ی برام، به راستی له و باره رده دایه ت؟

به جه خته وه وتی:

— من دلّنیام، بازرگانه به غدایه کان له بۆمبای، برای بازرگانه کانن له به غذا،

دروشمی بازرگانه کانمان و به قاله کانمان و نانه واکانمان و ته نانه ت قه سابه کانیشمان،

نه وه یه که "بژی و بهیله با خه لکی تریش بژین!".

— به لام رقم له و جۆره ژیا نه یه، که ببیته بارگرانی به سه ره یه کیکی دیکه وه، یان

پشت به وه به سه ستیت خیرت پی بکه ن.

وتی:

— هاوکاری کردن نه خیر پیکردن و نه چاکه کردنه، به لکو فه ر و خیریکه

هه مووان ده گرته وه.

بازرگانانی به غذا و بۆمبای، هه وله کانتان جیگای سوپاسه، لی من بۆ نه وه بۆ نیره

نه هاتوم تا بیمه زیاده و بارگرانیه ک، من له بواری بازرگانیدا نه سپیکی ره سن و به

به زم. ناخر نه و رۆژهی له ریگای نه فس به زری خۆمه وه به ره و ئاوده ستی سه ریازیکی

به ریتانی دابه زیم، بۆ نه وه دابه زیم، تا نه سه ره و منداله کان پاروه نانیک بخۆن، به لام

من سازشم له سه ره پیشه یه ک نه کردوه، که تیدا گه شه م کردوه. نه فره ت له هه موو

نیوان نیوانیک و ناوه ندکاریه ک! به بروای من نیوه ندکاری شته کان سه ردراونه ته وه، ئیدی

یان هه‌ره نزمایی، یان ترۆپکی چیا، یان نه‌ره‌تا بیهه منی (شلۆمۆ کورده!!)، یان هه‌ر هیج نه‌م.

رۆژانی داهاتوو رووبه‌ری گه‌رانه‌کانم به‌رینه‌تر بوو، لاکانی دیکه‌ی بازاره‌کانم دۆزییه‌وه، هه‌ر ده‌رۆم و ده‌رۆم، ده‌رۆم و ده‌رۆم. له‌ هه‌ر هه‌نگاوێکدا دامانیك، له‌ ده‌ هه‌نگاودا هه‌زرگه‌لێك، بازاری ورده‌واله‌ فڕۆش و شتهای ده‌گه‌من پشووێ بنیاده‌م خۆش ده‌که‌ن و نه‌فسوونی لێده‌که‌ن، په‌یکه‌رۆکه‌ی عاج و نه‌به‌نۆس به‌ ته‌واوی شکۆیانده‌وه، میژ و کورسی له‌ نه‌به‌نۆس دروست کراو و له‌ فیلی ره‌ش بارکراو، شمشیر و رم و چه‌قۆ، بتی له‌ عاج دروست کراو و سه‌ماکه‌ر. له‌ملایه‌وه بارکه‌ و به‌ره‌و به‌غدا "نا...نا...نا" شلۆمۆن نه‌وه‌ چیه‌؟ ناخۆ (جهرگ و هه‌ناو) شایانی (خاوه‌ن دوو شمشیره‌؟!‌) نایا نه‌وه‌ی هیچی نه‌بیته‌، هیچ ده‌خوات، نه‌وه‌ی جلیکی نه‌بیته‌، جل له‌به‌ر ده‌کات، نێ ئیتر چیت له‌ شتی ده‌گه‌من و په‌یکه‌ر داوه‌؟! له‌ بازاری په‌له‌وه‌ران تووتی سه‌وزم دی. بیرم له‌ توتیه‌یه‌کان کورده‌وه و پتکه‌نیم. نه‌مه‌ بازرگانیه‌یه‌کی شاراوه‌ی دیکه‌یه‌. نه‌وه‌ی ئورستوکراتی و ده‌وله‌مه‌ند بووایه‌، تووتی هه‌بوو. نه‌مه‌ بالنده‌یه‌که‌ بارگرانی بۆ هه‌ژاران دروست ده‌کات، ئینجا نه‌م بالنده‌یه‌ش خۆ که‌لوپه‌ل و پتووستیه‌کی رۆژانه‌ نییه‌، نه‌مه‌ بالنده‌یه‌کی وه‌ک مرۆڤ ته‌مه‌ن ده‌کات، نه‌مه‌ش وا ده‌گه‌یه‌نیت دوا‌ی سالتیک ره‌واجی نامینیت.

له‌گه‌ڵ نه‌وه‌شدا به‌ ناوومیته‌ی و ده‌ستی به‌تاله‌وه‌ به‌ خۆ کیسه‌که‌ته‌وه‌ به‌ره‌و به‌غدا بۆ لای نه‌سه‌ر ناگه‌ریتیه‌وه‌، شلۆمۆ، تۆ له‌ شارێکدا یه‌شتا هه‌موو بستیکی هه‌لێکه‌ بۆ کارکردن، راسته‌ لاقه‌کانت ماندوو بوون، نه‌وه‌نده‌ش رێت کوتاوه‌ته‌وه‌ پیتلوت له‌پێ نه‌ماوه‌، به‌لام بۆ په‌یداکردنی هه‌ل، گومانم نییه‌ و له‌ کووچه‌یه‌ک له‌ کووچه‌کانی بۆمبای هه‌ر هه‌یه‌.

شلۆمۆ، برۆ، ریتی خۆت بگره‌ به‌ر، ته‌ماشای بکه‌ و ورد ببه‌وه‌. پێدا بچۆوه‌ و بپشکنه‌. نه‌مه‌ شارێکه‌، مۆسکۆ له‌نیو شه‌قامه‌کانیدا ون ده‌بیته‌، له‌نیو بازاره‌کانیدا به‌غدا و ده‌رووبه‌ری جینگه‌یان ده‌بیته‌وه‌.

فەردەلۆكە لە ناوەندی بازار، ئەى بۆچى بە دەورى فەردەكانەوه كەپرۆكەيان كردووه و بە چاوى كړپارەوه تەماشای دەكەن و چارەپى دەكەن؟! ناخۆ بەكارهێنانى لۆكە پەيوەندى بە سرووتى نايىنى ھندۆسەوه ھەس؟! بۆ نمونە لای خۆمان دەكرێتە فتیلەى قودیلە چرا؟ ئەمە جەماوەرىكە و تەنھا خەلكانى خۆتێھەلقوریتنەر نیین. خۆ ئەگەر شای قاجارى لێرە بوایە، بێنگومان دەبوت "ئەمە كۆبوونەویە و رێگە بۆ شۆرش و یاخی بوون خوش دەكات"، بەلام تۆ لە بۆمبايت، گەر لە شەقامێك وەستايیت و بە ئەنگوست ناماژە بۆ چۆلەكەيەك، یان درەختێك، یان تەنانەت بۆ شتیكى خەیاڵكردە و نەبوو، ناماژە بكەیت، دەتوانیت سەد پیاو لە دەورى خۆت كۆ بكەیتەوه، لە كاتیكدا لێرە خەلكى دەورى بالەيەك، یان لەنگەيەك لۆكە دەدەن، سەل دەكەنەوه، وەك ئەوێ لەنیو فەردەكەدا دیو و درنج ھەبێت و گەنجینەى سلیمانى پێ بیت! شلۆمۆ، چارەپى بكە، تا دیوى ناو فەردەكە دەردەكەوێت، من لە فەردە لۆكە نەزان و سەردەرنە كردووم، بەلام ئەو وەرە وەك ژاوەژاویكى بێ رەنگ ھەردوو گۆتچكەم دەسمن، وشەكان بێ واتان، ئێ وشە چ پەيوەندیەکیان بە منەوه ھەس؟ خودا ئەم دوو چارەم لێ نەسینیت، وا مقەسێك دەورى بالەكە دەدات. قەیدەكە دەپسیت و دەكەوێت، قەیدى دووم بەرەنگارى زۆرتر دەكات، بەلام سووربوون بەھێزترە و وا مەچەكى رەشتالە و ئارەق كردو خەریكە بە مەقەستەكە سەرسەختی قەیدەكە چارە دەكات. لە كۆتاییدا مل دەدات و بە تەنیشەت براكەيەوه لار دەبیتەوه. ئەمبەستە نۆزەى جیاكردنەوهى كەلوپەلەكەيە، ئەى ئەو جۆش و خرۆش و ژاوە ژاوەى خەلكەكە لەپای چییە؟ دەبا ئەسمەر بیت و ئەو شتانە بێنیت، كە پیاوێكەى بە لۆكەى دەزانى... دەبا دایكى منداڵەم مەزگینی بدات و ھەلەلە لێ بدات!

نایا لە كاتى چارەنووسازی وادا دەوەستیت، تا ھەناسەيەكت وەبەر بیتەوه؟!، بەلام تۆ ماندوویت و لەسەرخۆبە، ئەسپى رەسەن ھەناسە بركێتەتى و ئەو رۆژە بە جۆریك حیلاندى، حیلەكەى شادییەكى ھەلقوللۆ بوو. ئەوێ ناو بالەكە لۆكە نەبوو، بەلكو رەنگەكانى كۆلكەزێرینەيەك بوو، لەناو بالەكەدا رووناکییەكى دلگیر ھەتھا.

ئەو تا دەيىنىت خەلگە كە بەسەر بالەكەدا كەپرۆكە دەكەن و دەيانەوئەت بزەنن چى
لەناويدايە. جلۇبەرگ و پالتاۋ و كراسى ئاۋدامان و كراس و فستان، جلۇبەرگى
ھەمەرەنگ، ھەر كەسە و دەستى تىدەخات و دەپشكىت و ھەلدەبژىرەت، تۆش
سەرسام بوويت، خەيال دەتباتەرە و نىشانەي پەرسىيەر و ئالۋىزى دەنىشتە سەر
رووخسارت و لەنىۋ ژاۋەژاۋدا نەشارەزا و سەردەرەنە كەردوويت.

ۋشە لە دەورەندا چۈن شەپۇلى ئۇقيانوس پىتكەدا دەدەن. خەلگى ھەلدەبژىرەن و پارە
دەدەن و پەرزەشى ئەو تا بزەنن لەناۋ بالەكەدا چى ماۋە، كەچى لە چاۋتروۋكانىتكەدا
ھىچى تىدا نامىتەت. ئەمە چىيە؟ ئەم و ئەۋ رادەگىرەت و بە پەنجەكانى دەست پەرسىيەر
دەكەيت. لەناكاۋ قەسەي پەچرەچەر و ئالۋز لە كەركەراگەي گۆيت گىر دەن، يە... كىيە...
ھىيە! ئاخۇ خۇيان ھەروا قسان دەكەن، يان تۆ بە ھەلدەدا چوويت؟ نا... نا، ھىچ
سوۋدى نىيە. ئەۋە شۆتەكەت زانى دەي ھەر كاتىك زەمانت بەسترا و گۆتەكانت لەجىا
كەردەۋەي دەنگەكان، تەپ بوۋن، پەنا بۆ ئەۋ زەمانە بىيە، كە خۇدا پىتى بەخشيۋيت.
— ھۆ بىرام، ئەي ھاپرەيم يەھۇدا دەريا، فرىام بىكەۋە! ئەمەپۆ لەنگەي جلۇبەرگ
بىيىنى، خەلگى ۋەك نانى تازە لە تەنۋور دەرچوۋ، فەركان فەركان دەيان بىرد.

پەرسى:

— مەبەسەتت لە جلۇبەرگى بەكارھىتەرەۋە؟

— نەپ و نۆين... بەلام بە نارتىكى بەسەريەكەدا كەلەكە كراۋن.

— كەۋاتە ئەۋانە جلۇبەرگى بەكارھىتەرەۋە، لە ۋلتانى رۆژناۋا، كە جەل لەبەر
دەكەن ھەر ئەۋەندە پىس و چەلكن بوۋ، ئىدى نايشۇن تا لەبەري بىكەنەۋە، بەلكو بە
ھەرزەنترەن نەرخ بۆ ئىمەي دەنەرن.

ھىز و تۋانا و پەرزەش ھاتەۋەبەر. ھەندىك كات ھەيە لە جارىك زىاتەر تىيدا دەژىن،
لە ژيانى مەنىشدا كاتى ئاۋھاي لە ھەژمار نەھاتۋى تىدايە. ئەۋە چەكەساتىكى
لەجۇرە بوۋ، يەكىتە لە ۋىستەگەكانى ژيانم، يەھۇدا دەريا قەسەي دەكەرد و مەنىش
خەيالم دەۋر دەۋىشت، تا بىگەمە چارەنۋوسى خۇم و دەريارەي مەسەلەكە دەمدۋاند.

ورده والەى دەگمەن و توتى بەكەلكى بەغدا نايەن، ئى منىش لەگەل ھىنەرانى چاى و قارە و ھىل و بىبەردا ناچمە نىو مەلەلانىيەكى نامسۆگەرەو. مەن روودەكەمە ھەژارانى بەغدا، بە پىرى رەشوروتەو دەچم، چونكە نەوئى نەوان گەرەكەنە جلوبەرگىكى ئادەمىيەنە بە نرختىكى ھەرزەن. مەن سوود بە خەلكى بەغدا دەگەيەنم و ھاوكات سووديان لى دەيىنم. دەيىت (دارولسەلام — بەغدا) بە جۆرىك پىر لە كالا بەكەم لەمەو بەر شتى واى بە خۆيەو نەدييىت، لە مېژووى بازارگانى بەغداشدا دەبە نىشانە و نامازە بۆ شلۆمۆ كوردە دەكەن و دەيىژن "ئەمە پىشەنگى بازارگانانى جلوبەرگى بەكارھىنرەو لە بەغدا و يەكەم كەسە ئەر كالاىەى ھىنەرەتە بازارەكانەو".

بە يەھوودا دەريام وت:

— لەگەل كەسىكى لايدە و غەريىى ھارپەگەزى خۆت چاكەكەت بەسەر.

بە سىمايەكى سەرسورمان و پىسيارەو نىگايەكى كىرەم، پىيىم وت:

— تۆ براىمى، دەى ھارون بۆ موسا چۆن بوو، تۆش بۆ مەن ئاۋھابە و بە زمانى خۆم

قەسەيان لەگەلدا بەكە.

دەستەجى زانيم، كە دلى يەھوودا پىشە زمانى دىتەگۆ و دەلەت:

— لە ھەر شتىك تۆ پىويستەت بىت، مەن بۆ تۆ ۋەك ھارونم بۆ موسا.

ھەلۋەستەيەكى كىرە. بە پەرۆش و پەلەكەندەكەى جارائەو و تەم:

— كەواتە دەى با پىژىن.

نەزىكەى سەعاتىك يەھوودا دەريا لەگەل بازارگانىكى جلوبەرگى لەنگەدا گەتوگۆى

كرد، ئىنجا وتى:

— با بەپەلە بگەينە بەندەرەكە!

لەيىم پىرسى:

— بۆچى بۆ بەندەرەكە؟

— ئەم پىاۋە بازارگانىكە بە تەك دەفروشىت، پىيى و تەم ئەمپۆ لە بەرىتانىاۋە بارىك

دەگاتە جى و خاۋەنەكەى لە بەندەرەكە ۋەرى دەگىت.

— نەمە دروستە! پیتیستە ئیمە سەرەتای پەتە کە بگرین نەك كۆتایبە کە، بەلام مادامەکی شتە کە ناوهایە، گەرە کە دەست بۆ سەرەتای نەم پەتە لە بەریتانیا ببین. قسە کەمی پینخۆشە و بەدلیتی، بەلام یەهوودا دەریا یە کینکە لەوانە ی نارام گرتنی پی باشە، پێدە کە نیت و دەلیت:

— نارام بگرە، هەموو شتیک کاتی خۆی هەیه، بێرت نە چیت شتیک هەیه پی دەلین مۆنۆپۆل، پاشان نرخ تێچوون لە هندستان لە نرخ تێچوونی شونانی دیکە کە مەترە. سەرچاوەی ناردە بە پیتی بارودۆخی بازار و دەرامەتی خەلکی ولاتی هاورده نرخ دیاری دەکات. ئەوەشت لەیاد بیت کە هندستان بە شیکە لە بەریتانیا، ئەمەش وا دەکات لەو باجانە خراوندە سەر کالای بەریتانی لە هەد خۆش بیت.

هەلکردنی (با) گونجاول، وەرزه کە بە هارە و یەهوودا دەریا بە زمانی هیندی بازارگانه کە دەوینیت، دلی منیش بە هەموو بیر و هۆشیکەرە، بە هەموو زمانانی دنیا لە خودا دەپارێتەرە، لی من خودام رازی نە کردووە، ویژدانی من جگە لە یاخی بوون و بەزەیی شتیکی تری بۆ خودا تیدا نییە. من وا خۆم بۆ دیداری رووخسارە بەخشندە کە نامادە دەکەم لە دەریای بەخشندەیی و چاکە ی ئەو نوقم بووم و ئەویش پشتی بەر نە داوم و ئەز ژێ چار دەنووقینم گەواهی بۆ یەکتایی ئەو دەدەم، لە کاتی کدا لە سابلەخ لە رۆخی مەرگدا بووم، ئەمیتا وا لە بۆمبای رووخساری یەهوودا دەریا وەك مانگینکی رەشتالە بە روومدا هەلثات و مرگینیم دەداتی:

— پیارە کە نامادە یە هەموو بارە کەت پینش گواستنەوی لە بەندەرە کە، پی بفرۆشیت!

لەو دەمەیدا، کە قسە کەم لە دەمی یەهوودا ژنەوت، لە سەرسامی و خۆشیدا، نرخ کە لۆپە لە کە بازێکی بەرەو ئاسمان پێدام، بپروام نە دە کرد، کە نرخ کە لۆپە لە کە لە هەرزانیدا وەك خۆلی دنیایە، تەنانەت گەر بە دوو ئەوەندە نرخ کە خۆی فرۆشتبام، ئەوا گیرفانی هەژارانی بە غدام ماندوو نە دە کرد، بەلام ئە ی پارە؟ کە لۆپە لە کە زۆرە و نرخ کە یشی بە گوێرە ی هەرزانییە کە یشی لە توانای تۆ و ئەوی ناو کیسە کە گەورە ترە، ساتیکی ناو میدانه بوو، بەلام هەر زوو خۆرە کە هەورە تاریکە کە

رووخسارمی ره‌وانده‌وه، نهم ولاته و خه‌لکه‌که‌ی چ سه‌یرن! لی ئیمه هه‌موو به‌غدایی و براین...، بۆیه نه‌وه‌ی نار کیسه‌که به‌رانبه‌ر نیوه‌ی که‌لوپه‌له‌که‌یه و نیوه‌که‌ی تری برا و هاوړیم یه‌هوودا ده‌ریا ده‌سته‌به‌ری ده‌کات. غه‌ریبه‌یه‌کی هه‌زار ده‌ییتسه ده‌سته‌به‌ری غه‌ریبه‌یه‌کی نه‌ناس. چۆن؟! بازرگانیکی هیندی — به‌غدایی متمانه به هه‌زاریکی یه‌هوودی دانیش‌تووی نیکبارا ده‌دات و هه‌زاریکی یه‌هوودی نیکبارایش متمانه به کوردیکی ئاواره و ده‌ربه‌ده‌ر ده‌دات، که وازی له بازرگانییه‌که‌ی و ناوبانگه باشه‌که‌ی و دوور له سابلآخی خیر و فەر و هه‌بوون و سه‌رپراو، هینا. ئیدی به ته‌رحی باوه‌شم له یه‌هوودا دا و به خۆمه‌وه گوشتی و سوپاسی چاکه‌که‌یم کرد، هه‌ر وه‌خت بوو روحی ده‌رییت. من لیره له ولاتی سه‌یر و سه‌مه‌ره و نه‌فسانه‌دام! گه‌ر هه‌ست و سۆزم بنووس‌رینه‌وه، نه‌وا ده‌سته‌به‌جی کتیبیک پر ده‌که‌نه‌وه، که وشه‌کانی بریتی ده‌بن له رووناکی و ده‌بنه سترانیک به بالای چاکه‌خوایدا هه‌لده‌لین. نه‌ر ده‌مه‌ی جه‌نگ له سابلآخ بارگه‌ی خست، دنیا بوو به ده‌له‌دیوکی ترسناک و هه‌ر خه‌ریکی تیژکردنه‌وه‌ی که‌لبه و چنۆکه‌کانی بوو. نه‌میستا له بۆمبای له رۆخی ئوقیانوسه‌که‌ی دنیا له‌نیو ئاوه‌کانییه‌وه په‌ری ده‌ریایه‌ک به‌رز ده‌کاته‌وه، بووکه ده‌ریایه‌ک له بووکه جوانه‌کانی به‌رز ده‌کاته‌وه. به چپه به یه‌هوودام وت:

— عانه‌یه‌ک له گیرفاندا نه‌ماوه، تا له خۆمی خه‌رج بکه‌م، هه‌موو پاره‌کانم نایه بان نهم بالانه‌وه و له یه‌که‌م پاپۆری به‌ره‌و به‌سرای بار ده‌که‌م و خۆشم له‌گه‌لیدا ده‌رۆم و چاکه‌ی تۆش له‌گه‌ل خۆمدا ده‌به‌م. مه‌رج بیست به زووترین کات قه‌رزى پیاوه‌که‌ش بده‌مه‌وه و تۆش له‌و کۆته‌ رزگار بکه‌م، که له پینار خۆمدا هه‌ردوو ده‌ستم پى کۆت کرد.

به‌ناقایلییه‌وه وتی:

— نایا جه‌ژنی رۆژووشکاندن له‌سه‌ر پشتی پاپۆریکی هیندی ده‌که‌یت؟ جه‌ژنی لی‌بوردن! چۆن له‌بیرت چوو؟ نه‌ره‌تا به خیرایی نزیک ده‌ییتسه‌وه، تۆش نه‌ی خودایه "هه‌روه‌ک دروستت کردم" چۆن نه‌رکه‌کانت جیبه‌جی بکه‌م، ناخه‌ر من نه‌ر سامانه‌ی له دنیا هه‌م بوو، له‌ده‌ستم دا و شتیکم لی نه‌هیشته‌وه تا نا‌هی دلی خۆمی

پي بشکينم؟ کەشە کە لە سەر روخ و رووخسارم لە گۆراندایە و خۆرە کە هەور گەلێک
دەپوینیتەوه، ئەوەندە نەبرد رووخسارم هەور بەری گرت و دەروونی داپۆشی، منێک
مەرگم پي خۆشترە لەوەی یەکیک لەو ئەرکانەم فرامۆش بکەم کە خودا بۆی دانام.
بێدەنگی و بیرکردنەوه درێژە دەکێشیت و یەهوودا دەریا سەری لیم سوور دەمین،
دلتیام دەکاتەوه:

— لە کاتێکدا مالباتی ساسۆن لێرەن، ئیدی چی پەژارت دەکات؟!

دەم و دەست وتم:

— مەحاله دەست لە کەسێک پان بکەمەوه، تەنانەت ئەو کەسە لە بنەمالە
ساسۆنیش بێت.

— تۆ غەریبیت و یەهودیت و لە بەغداوە هاتوویت، ئی جەژنی لیبوردنیش وا
بەپۆتووە و لە دەرگا دەدات.

— ئەمانە هەموو راستن، بەلام مەحاله من سوال بکەم!

برا و هاوریم یەهوودا دەریا پێکەنی:

— خانەوادەی ساسۆن نەریتیکیان هەیە، لە هەموو جەژنیکی رۆژووشکاندندا
دەستبەرداری نابن! ئەوان هەموو کەرەسەیکە جەژن بۆ ئەو یەهودیسە عێراقییانەی
کە لەم رۆژانەدا دەبنە میوانان، نامادە دەکەن.

— بەلام ئەک بۆ ئەو کەسە بۆ بازرگانی هاتوو و هەموو پارەیکە خۆی بۆ
ئالوویرتیکی گەورە و خەرج کردووە، کە قازانجەیکە دوو ئەوەندە نرخە کە یەتی.
دووبارە پێکەنی:

— لای ئێمە میوان هەر میوانە، مالباتی ساسۆنیش لەنیوان میوانیکی
دەولەمەند و میوانیکی هەژار، جیاوازی ناکەن. تۆ میوانیت و لە بەغداوە هاتوویت،
تەنانەت گەر بۆ لایانیش نەچیت، یارمەتییه کە یان هەر بۆت دیت، ئیت بتهویت، یان
نەتهویت.

چۆن رەتی بکەمەوه؟ منێک لە هەموو کەس باشتر دالەدان و ریزی میوان دەزانم؟!
ئەو سابلەخ ئەو گەواهییه بۆ نادات؟! کاتێک وا پتویستی کرد میر و خێزانەیکە

روویان له ماله کهم کرد، نهوه بوو له گه لماندا نیشته چی بوون... نی مادام نه ریتی میوانداری ده زانم، دهبا خۆم بۆ لایان برۆم، هدی شلۆمۆی قوربه سر، نه میستا کاتی خۆ ده رخستن و پیشاندانی نابرومه ندی نییه و نیستا وهک شمشیره به یاقوت زاخدر او و هه لئو اسراوه کهم له ژووره کهمدا له سابلآخ له چاوه روانی میوانه کاندا، هه لئو ناکیشم! رهنگه رینگای ماله کهم ون بکهن، نهوسا له گه ل ونبوونی نابرومدا، چاو و رووشم نامینیت.

به مجۆره به رانبهر به به خشنده ترین خه لک، ده ستم پان کردهوه. سوپاسی خودام کرد که له نیو ریزی میوانه ریزبه ستوه کان به رانبهر نازووقه خانه ی میوانداری مالباتی ساسۆن ون بووم، نینجا نه وه ندەم پی نه چوو گالیسکه و نه سپیکم به کری گرت و به رهو داله گاکه م له که نیسه ی نیکبارا، بردمی و له گه ل خۆمدا رۆن و دۆشار و ته لانه نان و کیسه برنج و گوێز و هه موو که ره سه یه کی جه ژنی لیبوردیم برد و گیرفانه به تاله که میش به ده رۆپی هه لئوسا. نیدی وهک دار خورما به ژم قیت کردهوه، سه ری خۆمیش به وینه ی نهو دیاریانه وه قال کرد، که بۆ نه سهر و منداله کانی ده به مه وه. من خیر و فره یکی زۆری خانه واده ی ساسۆن له گه ل خۆمدا بۆ به غدا ده به مه وه، جوانترین شتی ده گهن و نایاب که له بۆمبای هدی، بۆ نه سهر و منداله کانی ده به مه وه. نه وه تا بازار گانییه کهم پیش خۆم کهوت و نیدی هه ره نه وه ندە رۆژه کانی جه ژن به سه ر بچن، ده یگه یه نه نهو شاره ی داله ی دام. له به غدا ده ست بهو گه شته بازار پیسه م ده کهم، که ده مگه یه نیتته سامان و هه بووی و ناوبانگی باش.

به لām تۆ، نه ی یه هوودا ده ریا، ئیوه نه ی خه لکانی بۆمبای، نه ی نه وانه ی گه رمی مرۆفانه و خوشه ویستیان پی به خشییم و نیستاش وا پیتم ده به خشن و تا نهو ده مه ی به پیری له نار جیدا راده کشیم و چاوه رپی دوژمنه گه و ره کهم ده کهم، که له مه و به ره هه زار جار فیلیم لی کردووه و خۆم له چرنۆکه کانی قوتار کردووه و رووبه رووی ده ستم به پیکه نینی سه ره کهوتنی یه کجاری کردووه. خودا پاداشتی نهو چاکه یه تان بداته وه، که له گه ل مندا کردتان.

به غدا ۱۹۱۹

پیتکه نین له ویرژدانتدا قیساره یه که په نجه ی یادوه ریسه کانت گه مه به ژینه کانی ده کهن، نه وهش له قولایی مه ژگته وه به هزاره رنگ هه لده قولیت.

برې جار که چیرۆکی ته نگړه کان ده گیتیه وه و پنده که نیت، مووی له شی گوینگر ره پ ده بن، راش ده بیت عه سر له چاروانی گوینگره که ت قه تیس ده بیت، به لام تو هه ر پنده که نیت، ده زانم هم پیتکه نینه هه لېزار دیتکه له نیتو رووداوه کان، پیتکه نینیکه له دوروه دیت، نه وه دوریه که له نیتوان نه زمون و بیره وه ری، هم دوریه بوشایی خه بات و خۆسه لماندنه، نینجا تیتکشکاندنی چاره نووس "نه خیر، مرۆژ چاره نووسی من دیاری ناکات!".

نه مه راسته، شه پۆله که توند و خیرابوو، برینه کهش له قولاییدا ده می کردبو وه و خوینی لی ده پۆیی. دنیا زامداری کردم — ده له دیتی هاوپه یانی مرۆژ — دتیه به درژایی چوار سال له نیتو په تی زۆرانبازی شه ردا له ده وړاندا بوو. تای ته رازووی هم خراپه کارییه قورس بوو، منداله کان ورد بوون و نه سهر له هه رپه تی جعیلیدا بوو، منیش پیاویکی سهرقال و چه وساو هی دهستی ده له دتیه که بووم. له سالانی ته مه نی خۆم ناپرسم، چونکه به گری ناگری رووداوه کان سووتا و چه مکی رۆژه کان بزر بوو، به لکو خودی چه مکی رۆژه کان بوو بهم دیار و نادیاره، نازانین چۆن دیت، گهر هاتیش چۆن ده بیت و چۆنی ده گوزهرتینن. من نه مرۆ پنده که نم، چونکه شه وه تاریکه کانی ده ریای تاریکم برپوه و له به ره مه می تیتکۆشانی ژیانی خۆم، که تژییه له سهرکه وتن و فهر، بهم لوتکه یه دا هه لزانام. سهرباری زه بوونی روح و دل برینداری، له و رۆژانه دا نه گریام، پیتویت له ژیاندا جگه له جاریک و جاریک تر نه گریام...، تو ده لیتیت "له سهرخۆبه

شیخی من..."، نینجا دەلیت "هەندیکجار دلت رەقە و بری جاریش تارمایی کەلە رەقی و لەخۆبایی بوونت تێدایە...". نا، بەلکو خۆراگری روح لەو چیا سەرکەشانه جیام دەکاتەو کە لە دەورووبەری لەدایکبووم و گەورە بووم، رووداوە ترسناکەکانی سابلایش ئەوێندە تر بەرگریمان پتر کرد، تا وای لێهات مەینەتییه کتوپرەکان، دواي ئەوێ چەندین جار نامیزانی مەرگ بووم، لە چارەدا بچووک بوونەو، گەیشتمە ئەو برۆاییە کە لەو مەینەتیانە و ن دەم و دەگەمەرە بارەگای خودا، بەلام خودا رزگاری کردم و لە دنیا هیشتمییهو و وا سەرکەوتنی تێدا بەدی دینم و بەری رەنج و تیکۆشانی خۆم دەچنمەرە، نەخێر هەروا بەخۆپایی دلم رەق نەبوو، ئەوێندەش لووت بەرز نەبووم کە تۆ ناوی بنیت لەخۆبایی بوون، وای دەبینم خۆراگرییه و نینجا دروینە گەورەکەمە، چونکە لە ولاتی پەنادەردا وام لێهات بە هەند وەرگیرام، هەرەو کە چۆن لە ولاتی خۆمدا لەبەرچاوان بووم و...، بەلکو زیاتریش.

ئەو رۆژە سابلایخان لی تەنگ بوو بوو و هەر داوای روحی لێدەکردین، سالانی جەنگ و کوشتار و برسیتی و قات و قپی و ئاژاوەی نیتوان برا و برا بوو، مەرگ بۆمان لە بۆسەدا بوو...، و شای تاران وە تیریک بۆی رەوانە دەکردین و بەبی هەلە دەی پێکاین و هەرپەشە کوشتنی لێدەکردین کە گوايا بێگانەین. ماڵ و حالمان بە دۆستان و سابلایخەرە جێهێشت. نیمە پاشماوەی جەنگێکی درێژەین، پاشماوەی ترس و تۆقاند نین، لە مەرگی هەلاتین کە رووی تێکردبووین، تا خۆمان و منداڵمان رزگار بکەین، چونکە تەنانت سێبەری مەژیش مرد. نیمە بە دووی ژیا نیکدا دەگەرین، تەنانت لە چۆنیتی و نیوهرۆکیشمان نەدەپرسی...، تەنانت هەلباردنیشمان لەدەست خۆمان دەچوو، کە سیک نەبوو لە نیتوان مەرگ و زەبوونیدا یەکیتمان بۆ هەلبارتیت، تەنها مەرگی نیمەیان گەرەک بوو، بۆیە لە مەرگ هەلاتین تا هەناسەي خەم و دامویمان بێتەرە بەر، تا ئەو هەناسەيان لەگەل لێدانێ دلتا بیت و بچیت. بەلام نەسەریری نەچوو، کە کیسە خشل و زیرەکان لەگەل سەيۆن و مەریەمدا هەلبارتیت، منیش سەلمانم هەلگرت و دوو لێرەشم هەلگرت. سامانە کە لەپێتار رزگارکردنی ژیا نی چەند کە سیک و قەشەنگ کە لەگەلماندا بوو، تێداچوو. مالتی سپی بۆ رۆژی رەشە و

هەندى راستى هەلگەپانەو و بەرەو خراپى گۆرپان. دژ بوو بە دژ و ناوێو بوو بە ناوێو. بازرگان بوو بە هەژار و دەست رۆشتن بوو بە ملکەچى و سامان بوو بە نەدارى و خانەدان لە ولاتىكى دىکەدا بوو بە پەناھەندە. بێگومان فێرى ئەمە دەبین و لەگەڵیدا دەژین و رادین. رۆژگار دەجولیت، بێیە کانت لەو شوێنە سەرمەکە، کە لەدەستت چوو. وریابە بۆ ئەو سەردەمە مەژى کە کفن کراو و خراوەتە گۆرپەچى یادەورەییەو.

هەندى کەس هەن، کە لە جەیلیدا خوو بە شتیکەرە دەگرن، نیدی چەند بارودۆخ بگۆرپت، ئەو هەر سوورە لە سەر ئەوێ لەگەڵ ئەو خووەدا پیر بیت. ئەى ئەسمەر و مندالەکان؟ چۆن قایلیان دەکەیت کە لەبەرچاوى خەلکى جگە لە رووتەلەیکە هیچى تر نین و دەولەمەندى کۆتایى هات و ئێمە تەنها پەناھەندەیکەى نیمچە هەزارین؟ ناخر دۆخەکە لە هەموو چەرکەساتیکدا وای پێشان دەداى، ئافەرەتەکە لەمە تێدەگات، بەلام باوەر کردن بە رەوشەکە زەحمەتە و رەت کردنەوش وەلامدانەویەکی یە کلاکەرەویە، بەلام مندالەکان کە سەلمان گەورەکیان بوو، گەشتبەرە تەمەنیک بۆ وەدى هینسانى ناواتەکانى. ئارەزى بۆ سامان ختووکەى دەدا. ئەى خۆم؟ سامان رێگەیکەى بوو بۆ مندال خستەو وە گوزەرانی خوێش و هاوێرێ لە خوێزى خستەو، کەچى بێرێ جار راستى کوێرە و ناچارت دەکات کە چاوى عەقل کوێر بکەیت، تا بە چاوى سۆزە گەرمە کانت ببینیت، لەم بابەتەش زۆرە. من لەناو زەرفى چارەنووسدام، چوار بروانامە هاوپیچى نامەیکە و هەر هەموویان نامازە بۆ من دەکەن و دەڵێن "تۆ لە ئێمە بەرپرسیارىت و خواردنمان بۆ داوین بکە!" بە پاشماوى شیتبەونى دنیا و ئاکامەکانى کە تێرین لە جوێرەها نازار و مەینەت، تاوانبارم دەکەن. دەى شلۆمۆ دوو لێرەکە خەرج بکە! پارەى سێى خەرج بکە! خەرجى بکە و ئەمە رۆژە رەشەکەید! ئەوێ لە گێرفاندایە خەرجى بکە و لە نادیارەو بۆت دیت. ئەو تا رۆژە رەشەکە درێژى کێشا و ئەوێ لە گێرفاندا بوو ندما و لە نادیارەو هیچ شتیک نەهات. من بازرگانیکم لەو شارەزەم بۆ هەر شتیک قایمە کارىیکە بکەم. دەربارەى پەندەکانى سەرزارىشەو، دەشیت راست بن، دەکری هەلەش بن، بێگومان ئەم جارەیان بە دنیایەو هەلە بوون.

به‌لێ ئەوان نازانن! ئەو دڵۆپە کەمەى سامانە کە لە گەڤ دڵۆپە کانى رۆژگاردا و لە نێو گێزەگیزی رۆژەکاندا کەوت و ون بوو. ئەوان هەر دەیان خوارد و منیش بە خێراى بە رنگەى هەژاریسە کى روتەن و سەختدا دەپۆشستم. دواجار هەروەك چۆن خانەدانە کانى سابلاخ لە بەرزاییەو هاتنە خواری و بە ژيانى هەژارى و نەبوونی قایل بوون، منیش دەردەچم و رنگاگانى شارێك دەگرەم بەر، کە لە نامیزی گرتین و شارەزای نیم، ناخۆ ئەسەر لێریه، بەلام رەنگە توابنەو یان ون بووبن... رەنگە تەرە و وەرە بووین و هەریه کە و لە ماله دەوڵەمەندیکدا خزمەتکاری بکات. دەرچوم و لە کار دەگه‌پام، زمام بپارە و هەول دەدم بە کەتری ئەو وشە عەرەبیانەى فێریان دەم لە نێو دەم دووبارە بیچینمەو. قورسە! قورسە! کارکردنیش بە بێ زمان و بێ دوو گۆچکە قورسترە!

گەرە کە تێبگەم و تێبگە یەنریم، کاتیش بایى ئەو دەکات تیمارى دەردى لاییه کاتییه کەم بکەم و بێگومان کەریه کەمیش بۆی هەیه چاک بیت! پتویستی باشتین هاندەرە... پتویست بوون بەرەو بازدانیک پالت پتووە دەنێ، رەنگە هەندى جار وەك کارێکى نەکردنى دیار بیت. ئەوئەندەى نەبرد پتویست بوون وای لێکردم بلمە بلمیک بکەم، بەم ورتە ورتە تێگەیشتم کە لە سەربازگە کانى سوپای بەریتانیا کار زۆرە.

— "کاری گۆو دەردان دەکەیت؟!"

یەهودیه کى بەغداى چاکەخواز نەم پرسیاره لێکردم. چاکەخواز بوو، چونکە پرسیاره لێکردم و فەرمانى پێنەدام و بلێت "بغۆ کاغى گۆو دەغدان بکە - برۆ کارى کارى گۆو دەردان بکە". زۆر کەس هەبوون و راهاتبوون بە فەرمانەو کوردی پەنا هەندەیان دەدواند و وا بیریان دەکردهو، کە تەنها بۆ کارى پيسایى پاک کردنەو و خزمەتکاری لە مالان بە کاردیت... ئەو پیاو چاکەخوازە گومانى لە بیرکردنەوئى ئەوان هەبوو. بە شەرمەو بە به‌لێ وەلامیم داىو. رەنگە من خۆم نامادە بکەم، ئینجا بە گۆیرەى بیرکردنەوئى ئەو بیت، یان نا. جێمەشت و لەبەرخواوە پەندیکى بەغدايم دەوتەو "کاری گۆو دەردان بکە، تا حەرەجەت بە گۆوى کورپى گۆو نەبیت!".

کەسانیکى زۆر لە یەهودى سابلاخ وەکو من رابردووى خۆیان و نابرومەندى خۆیان

له بیرکرد و ههمو به یانییهك له گهڵ كۆمهڵی له ههژارانی به غدا ده‌پۆشتن و ریز ده‌بون، تا میجهریکی ئینگلیز، یان بابۆیه‌کی هیندی به ئۆتۆمبیلێکی جیب ده‌هات، كه لۆرییه‌کی به‌دواوه بوو، ئیدی کرێکاری هه‌لده‌بژارد و بۆ قیزه‌ونتین کار جیای ده‌کردنه‌وه. ته‌نانه‌ت حاخام میخائیل برای حاخام ناحوم شه‌هیدی سابلخ ریشه سپیه‌که‌ی پیسی و بۆگه‌نی و قریژی به‌رتانییه‌کان و سیخ و گورگه‌ی پتوه ده‌لکا، که ده‌بیینیم هانی ده‌دام و ده‌یوت:

— بارکی سه‌لمان، کارکردن خودا په‌رستییه، منیش کاتی ئاوده‌ستیکی ئینگلیزه‌کانم پاک ده‌کرده‌وه و خۆم له‌به‌ر قیژ و دل هه‌لشیوان راده‌گرت، بیرم ده‌کرده‌وه، که من به‌رانبه‌ر نه‌م کاره چهند روپییه‌ك وهرده‌گرم و مال و منداڵه‌که‌م پیسی ده‌ژین، دلتیا ده‌بووم که خودای گه‌وره نه‌مهم به‌ قوریانیدان بۆ داده‌نیست و ده‌چیته‌ سه‌ر چاکه‌کانی دیکه‌م و نه‌مەش ده‌خاته به‌ر لینخۆشبوونی نه‌و گوناها‌نه‌ی که به‌ هه‌له‌ کردوومن، یان له‌به‌رئه‌وه‌ی لیم خۆش ده‌بیست، که من مرۆڤم و له‌ زه‌لله و زمان درێژی به‌ده‌ر نیم.

له‌ سه‌ره‌تادا دوودل بووم، به‌لام نه‌و په‌نده به‌نرخه‌م بۆ خۆم دووباره‌ کرده‌وه، هه‌روه‌ك چۆن به‌ر بای گوێی چاکه‌خوازه‌ به‌غدایه‌که‌م دا. ته‌ماشام کرد ئه‌وانه‌ی له‌ ولاته‌که‌ی خۆمدا خانه‌دان بوون و نه‌میستا ریش و له‌شیان ناوه‌ته‌ نێو پیسای، ئیدی نهرم بووم و مه‌ترسی برسی بوونی نه‌سمه‌ر و منداڵه‌کان و ناگای هینامه‌وه. نه‌خێر، دوودلی لاوازیه و منیش له‌مه‌وبه‌ر لاوازیم به‌ خۆمه‌وه نه‌دیوه. له‌ ته‌نجامدا چومه‌ پیشه‌وه، به‌لام له‌ نزیک به‌لووعه‌که‌ هه‌له‌هسته‌م کرد و دوو دل بووم. به‌ره‌نگاری رژانه‌وه‌م کرد، به‌ره‌نگاری ده‌رچوونی روحی خۆم کرد، ده‌ستم به‌ هه‌لگرتنه‌وه‌ی پاشه‌پۆی که‌سانێکی وه‌ك خۆم کرد، که خودا وه‌کو یه‌ك دروستی کردوین. هه‌ستم کرد له‌خوار گه‌رووم و له‌ لووتمه‌وه هه‌له‌پلکیت. دم و لووتی خۆم گرت تا روحم له‌ جه‌ستم ده‌رنه‌چیت. ناخه‌ر گه‌ر ورحم ده‌ربجیت کێ نه‌سمه‌ر و منداڵه‌کان ده‌ژینیست؟ نایا من له‌خودا په‌رستیدا له‌ سه‌رووی حاخام میخائیله‌وه‌م، که بۆ کارکردن هانم ده‌دات؟ گه‌رامه‌وه و ده‌ستم پینکرد، بیره‌وه‌ریه‌که‌م هینایه‌وه به‌رچاری خۆم تا لاواز نه‌بم. له‌گه‌ڵ مه‌ترسییه‌کانی رابردو و ژیا،

کۆست کهوتنه کهم به جگهرگۆشه کام له نار باخه که، وشک بوونی پییه کام، خهوتنه کهم له بن و بانی شیاکه و ریخی ناژه له کان، چهند پهند و نامۆژگاری و هه کایه تم وهییر خۆم هینایه وه. بازرگانه به غداییه که، که وهک من لیکه وتبوو، رۆژگاریش بهم دۆخه ی گه یاندبوو، خودی خۆی دهواند و دهیوت "دابهزه و وهه خوارئ، تا بهرو له مه خراپتر دات نه گرم". ته ریوه که ی قاله وه بووی ته نیشتی گوئی لی بوو، سه ری سورما و پینکه نی "نایا شتی هه یه له مه خراپتر بیت؟!" به لی هاورپم، دهست پان کردنه وه بۆ سوائی له مه خراپتره. دروودی خودا بۆ نه و بازرگانه که رۆژگار شکستی پی هینا، دروود بۆ حاخام، نه م دوو بۆ خۆم ده که مه پیشه نگ و بهرو نار چاله که شوپ ده به وه تا منداله کانت و نه سهر پاروو نانیک بخۆن. تۆ له کوئ و دهست پان کردنه وه بۆ خیری خه لکی له کوئ؟ تۆی له مه وه بهر دهست بلار و به خشنده. با نه مه هه ر له نیوان خۆت و خوودی نه م مردنه بیت!

هه ندئ به خیلیم پی ده بن و بریکی تریش به چاری سه رسامی و ریزه وه تیم ده روانن. به راست! من رووناکی پیش تاریکی ده بینم و گولیش پیش درک، لی من وهک نه و که سه نیم، که شکستی خۆی به سه رکه و تن ده زانیئت و به بویری خۆیدا هه لده لیئت و سه رکه و تنی ده سترکرد و درۆزنه بۆ خۆی ریکه ده خات، کاتی ناوده ستیکی ئینگلیزه کام پاک ده کرده وه، له خۆبایی بووم له خۆمدا ده کوشت و خودی خۆم بالا ده کرد. نا به م جوړه خۆم قایل ده کرد، تا خۆراگر بم.

خودای گه وه وستی به جوړه ها شیوه تاقیم بکاته وه، منیش تاقیکردنه وه کانیم به لیوه شاهه یی بری. له کاتی که دا هه ندئ که س غایه نه تییا له گه ل زات وه به رخنانی خۆیاندا کرد و ملکه چی بهرو هه لدیری نووچدان و ناو میدی بردن. که واته من مافی خۆم بوو شانازی به خۆوه بکه م، چونکه بۆ دنیای ده سه ملیتم که من به دهست پاکی و نابرومه ندانه و بی گزی یان پیسکردنی ده ستم به شتی ناروا، لیها تووم و دۆخی دنیا چۆنی بویت، ناوها بۆی ده ژیم. نه ری به راستی وا پتمخۆشه که به خۆمدا هه لبلیتم؟! نه خیر، به لکو من کارئ ده که م که ویزدانم پتمده لیئت، له سایه ی خودا شه وه رۆژی

ویژدایم به گله و گازانده نازاری نه دارم! له خوځایي بوونم خسته ژیر پیمه وه و چاوم له رابردوی خوم پوڅی و نارودهستی خه لکانیکي گاورم پاك كرده وه، كه خودای نافرینه ر ناپه رستن، تا له مهینه تی منداله کانم و نه سمر کم بکه مه وه. به ناچاری جوړی کار کړنه کم له نه سمر شارده وه و په نام بو دروژی سپی برد. پیم وت گوايا له (خان ده لله) بریکاری یه کیک له بازارگانه جووله که کانی به غدام. نه م دروځیه سال و نیوټک نارامی پی به خشی. پاشان روژی هه روه که نه وهی بو بینینی گریان و شین بو مال گه رابمه وه، نه وه بوو بارانی فرمیټسکه کانی نه سمر کوست که وتنه که می بو نیستیر و هه ردو کوږه که ی بیر خسته وه. له برووسکه ی چاره کانیډا نیگای گله ییم بیینی، وټک دهاته وه و ده بوو به گولله یه کی پولاين و گوڅته که می ده می و له دلندا جینگیر ده بوو. به هه سته وهی خوم زانیم که خه مه که ی منم و لافاری رووندک ناماژیه بو قورسی تاوانه کم و گه وره یی گونا هه کم. پینش نه وهی له نه سمر بیرسم له گهل ویزدانی خومدا راوټرم کړد. ویژدایم چ نازاریکی نه دارم. جاریکی دی په نام برده وه بهر هه سته وهی خوم و زانیم، به لټی نه سمر به کاره که می زانیوه! زانیویه تی که من نه ماله به کار کړدن له پیسایي و پاشه رو به ږتوه ده به م.

نانه تیځوشه کم له روڼه خومالییه تواوه که ی ناو تاره ی سهر ناگره که نو قم کړد و وره ورینکم کړد:

— چوڼ زانیت؟ نه سمر چوڼ زانیت؟

گریان و فرمیټسکه به خوږه که ی ده ناسمه وه که وهک ناخوږه کانی شهوانی بارانی به غدا به لیژمه دټه خواری. له هه موو کوستکه وتنیځدا که تارمایی مه رگی لی ده ربکه وټت. ده ناسمه وه، له هه موو مهینه تییه کی کلوټی هیټنر، له وساره که دنیا له سابلخ هیټنا ناسیومه. نه مه هه مووی له سونگی کاره که مه وهی که به جوړی رامم کړدوه لای من وهک گیانداریکي مالتی و که وی نازار نه ده ری لیټهاتوه؟

— چوڼ زانیت؟

نه وه زمانی نه وه نه بوو که راستی شته که ی پی وتم، نه وه گریان که ی بوو که به ناوی حاخام میخانیل هاته گۆ. بو ساته وه خټیک سهرم سوږما، ټینجا پیساره چاکه خواز و

دۆسته کهم دواند و گله ییم لیتی کرد، نهك له بهرنه وهی نهیینه کهمی ناشکرا کردوه، چونکه ده مزانی، که من نهیینه خۆم داو ته دهست یه کۆ له خودا په رسته کان، به لām گله یی له زه لله یه کی زمان ده کهم، که ماله کهمی کرد به شین و شه پۆر، به لām ناخۆ نه م کاره ی من به لای نه سمه روه له گه ل مه رگدا وهك یه کن؟
وتی:

— بۆ من باشت و ابو، پیش نه وهی بتبینم پاشه رۆ و پیسای خه لکی پاک بکه یته وه،
بهرم.

بیته نگ بووم، هه زار بیرۆکه و یاده وهی به خه یال مه دا هات، به لām هه ول مه دا دلێ
بده مه وه.

— تیه له حاخام میخائیل و سه دانی وهك نه و باشت و زیاتر نیین، که له سابلاخ و
شوینانی دیکه پاشایانه ده ژیان.

نا... نا، من ده یاسم. من ده زانم چه ند باسی خانه دانی تیره کهی خۆمانی بکه م، که
له گه ل مه دا سه رگه رمی پیسکردنی خۆیانن به پیسای و پاشه رۆی ئینگلیزه کان،
ناتوانم دلێ بده مه وه. به جوړیک ناو ده سه کانیان له نار سکیان پاکتر، که له شتی پیسی
به خودی پیسی پیستره، ناخنراوه، نه وه نهیینه که ناشکرا بو و خراپه کارییه که
ده رکه وت. نه سمه ریش تازیه بارییه کهی ناشکی تیت گه ر من ژێوان نه به وه و به رهنگ
سوورفل و ره شتاله کان نه لیم "سۆری نۆ مۆر و ژړک...، نۆ مۆر دلیوسی — ببوورن
کار ژۆر نییه...، ناو ده سه ت ژۆر نییه".

— نه سمه ر، نه ی مه داله کان چۆن بژین؟
لافاوی فرمیتسک که مه کیک هیتور بووه وه، نه سمه ر به تیکشکاو و گه رووی پر له
گریانه وه وتی:

— باوکی سه لمان، زیڕ و نه لماس به قوریانی تۆ بن، هه موو خشه کام بیه و
بیفرۆشه، بابی نه وه ده کات بیته سه رمایه یه کی بچووک و بتکات به خاوه نی سه روهری
خۆت و نابرومه ندیت بیاریژی ت، که نابرومه ندی تیه یه و تۆ هه موو رۆژی سه ری
ده بریت...

به سووربونده قسه کهم پی بری:

— نه خیر، قوریانی به خشله کانت نادم.

— تو قوریانی به نابرومه ندیت و به خوت دده دیت، که چی زیر ته نها په یکه ریکی یادگاری رابردوه و هیچ سوودیکی نییه، نه و تا له کیسه یه کدا له ناو دۆلاییک له گۆر نراون.

— نه سهر، نهو رۆژه هه ر دیت، له گۆریچکه یان بیته دهره و دووباره خوتیان پی براژینیته وه.

دووباره په نا ده باتره بهر ده ریایه ک فرمی سک رشتن و به تکا و پارانه وه ده لیت: تکایه مەم کوژه، بیبه و بیبه و به پاره که ی نهو خیر و بیر رزگار بکه که له نیو هه وزی پیساییدا نو قم بووه، نه ی به نرخترین میرد، خۆم و خشله کانم به قوریانت بین. نهو دهمه ههستم به چزه که کرد. من له چزه و کسپه ی ویزدان ده گه پام و بۆم نه ده دۆزرایه وه.

نه میستا تیگه ی شتم، که من به م کاره م دل و ههستی ته سهر به زامیکی به نیش بارگاوی ده کهم. من ته سهر ده ناسم، نه ی هه ر نهو نه بوو به دهستی خۆی هه ویکه ی بۆ سه ر خۆی بۆ من هینا؟! نه ی نیستی بۆ نه هینام و پی و تم "بیخوازه". وا ته مپۆش زیر و ته لماسم بۆ دینیت و خه یالیشی ناسوده نابیت، تا نهو زیر و ته لماسه نه فروشم. مادام وای ده ویت، منیش به گوئی ده کهم، رهنگه خودا دهرووی بژیویم لی بکاته وه، لهو شتانه ی که ده یان فروشم و به دوو نه و نه ده بۆی قه ره بوو ده که مه وه. ساخوایه!

به غدا ۱۹۳۰

سەفەرى يەكەم پىنچ يان شەش سەفەرى دىكەى بەدوادا ھات. كاتىك لە سەفەرى يەكەم بە بالەى لەنگەكانەو گەرامەو، بەھزى ھەستەوهرى بازارگانى راستگۆيانەمەو لىزان بووم. زانىم كە ئەم بالانە خىر و فەرى ئاوا بۆ باركى سەلمان، شلۆمۆكەتانى كوردە دەگىرتەو. ئىدى ھەر ئەوئەندە لە بازار يەكەم بالەم كەردەو، فرۆشيار و كرىار سەريان قەرەبالغ كردم، بېرى بازارگان ھەوليان دا بە پارەيدەك وەك ئەوئەى لە نىوان مەن و بازارگانە بەغدايى — ھەندىيە كە لە بۆمباي لەسەرى رىككەوتەبووين، تەماحەم وەبەر بنىن. پىيان و تەم:

— بۆچى بە پارچە پارچە، يان بالە بالە، خۆت ماندوو دەكەيت؟ بەرانبەر ھەموو كەلوپە لەكان لەجياتى پشكىك دوو پشك وەربگرە و ئەوى دىكە لەسەر ئىمە. قايل نەبووم، دواى راوئىژكردن بە ئەسمەر پتر لەسەر قايل نەبوونەكەم سوور بووم، ناخر ھەر ئەو خاوەن چاكەيە و ھەركاتىكەش سەرم لە شتىك دەرنەكردىت، بۆ لای ئەو گەپاومەتەرە، ئەو "ئەو ئافەتە چاكەخاوەيە"، كە ھەموو ئىتوارانى شەمەيدەك باسى خەسىتەكانى دەكەين.

بەلى، ئافەتى چاكەخاواز زۆرن، لى ھۆ ئەسمەر، تۆ لە ھەموويان چاكەخاواز تريت! خانەدانى و چاكەخاوازى لە دلىيەو ھەلەدەقوولا، سۆزەكەيشى تەنھا بۆ كەسانى مالەكە نەبوو، بەلكو بە ھەموو كەسىكى نەدارى دەبەخشى. پىتى و تەم:

— جلوبەرگەكانى پارچە پارچە بە ھەژاران بفرۆشە، ئەو كەسانەى پى پۆشتە بكەو، كە لە سەرمان ھەلەدەلەرزىن و پىيان شەرمە جلى كۆن و دراو لەبەر بكەن.

ناخر ئىتمە بادە تالەكەمان نۆشى، با دامار و كلۆلەكانىش بىخۆنەو، ئەمدىش لە
سايەى تۆو بە شەكر شىرىن كراو.

هەروەها وتى:

— كارتىكى وا نەكەيت بازىرگانهكان بە پارە تەماحت وەبەر بنىن تا چۆنت بوئ
ناوھا كەلوپەلەكانت بفرۆشيت، بەمە سەربەستى خۆت لە دەست بەدەيت، ئەویش
بىرنەچىت ئەم كالاىەى تۆ لە بەغدا وىنەى نىيە، دەبا خەلكى بەغدا بە نرخیكى
هەرزان ئەم جلۇبەرگانه لەبەر بكەن، ناوھاش ئەم دنيا و ئەو دنيا پىكەوە بۆ خۆت
مسۆگەر دەكەيت!

ئەسەر راستىكرد. سەفەرەكان بۆ بۆمباى يەك لەدواى يەك درۆژەيان كىشا، ئىدى
ئەو دەربەدەرە ئەمام كە لەگەل قەزىز و پىسى مەتەم، بەو لالەيش ئەمامەو كە بە
ناماژى مەعوونان و قەرتەقەرتى مەرىشكان قەسە بكەم، بەلكو بە جلۇبەرگ و شەپقەى
ئەو رۆپاىيەو سوارى ئۆتۆمبىلە نایابەكەم دەبووم و سەربەر و چىشت لىنەر و سەندوقىك
كە هەموو كەرسەيەكى چىشتلىنەنى تىدا بوو، لەگەل خۆم دەبرد، تا بە درۆژاى
سەفەرە هەفتەيەكەم هەلەكەى كۆلۆ نەخۆم. زەمانم سەرەراى ئارامى و كوردى و فارسى
و رووسى، بەو زەمانەش كەوتەگۆ كە لە نىوان بەغدا و بۆمباى بە عەرەبى و هیندى
و نىنگلىزى قەسەيان پىدەكرا.

لە دەريادا مەن بازىرگانىكى ديار بووم، لە بەغداش ناوى خۆم نا (شلۆمۆ كوردە) و
بە سووربوونە كوردانەكەم وام لە خەلكى كرد، كە بەم ناوەرە بانگەم بكەن و بۆ خۆشم
كردم بە هەتەما و نىشانەيەك و بە نىوانگى باشە برەوم پىدا. پەيمان شەكىنەيەكەم نەكرد
و گرەيش لە كەس نەكرد، بە چاكەكەردن مەمەلەم لەگەل خەلكىدا دەكرد، سوودم لە
لىبۆردەيى بازىرگانەى يەهوودىيە بەغدايى و لىتووشاودىيە و ئارامى و زىرەكى
بازىرگانەى ئىران وەرگرت. بەخىرايى دەولەمەند بووم و بەخىرايش نام بازارى داگىر
كرد. پىكەنەى بۆ سەر لىتوم گەرايەو، هەر وەك چۆن وا ئىستە پىدەكەم. ئەى بۆچى
پىنەكەم، ئەو تا مافى هەموو خاوەن مافىكەم داوئەرە، ئەسەر دوو ئەوئەرە و زىاترىش
خەلى دەست كەوتوئەرە، خەونى سەلمانى كۆرە گەرەم هەتاوئەرە دى و بەرەو ئەودىو

دەرياکانم ناردوو و گەشتوو تە ئەمەريکا، ئەمىستا خاوەن سامان و خاوەن شارەزايە و پشتى پێدەبەستم و ناومىدەم ناکات. دواى سەفەرکردنى سەلمان، سەيوئم هێنايه نىر بازارەوه، فێر دەيىت و يارمەتيم دەدات. يەهوودا دەريام لە بۆمباى بە برىکارى خۆم دامەزراند، خانويەکم لە خان دەللە بە يەكێكى باشتر گۆڤى و جۆرە كەلوپەليكم بۆى هەلبژارد، كە ئازامى بەخش يىت، فەرش و قالى ئىترانيم تىدا راخست، تابلۆى ناويشاني سەر نووسينگە كەم گۆڤى و (شلۆمۆ كوردە) بە پىتى زىرپىن تىيدا دەدرەوشايەوه، بەلى شلۆمۆ كوردە نەك كەتاني! لەسەر سەرسەختيە كوردانە كەم سوور بووم. بە گرى شاناڤى كردن بە (كورد بوون) ەوه، نەك بە گرى دەربەدەر و پەناھەندەيك، گرى هەژارى و زەليلى و ھەموو خەسەتتىكى داگىركارى.

شلۆمۆ كوردە! بەم ناو ەوه خەلكى ناويان دەبرد و بە سەرسامىيەوه ئاماژەيان بۆ دەكرد، چونكە لە ھەندىك شتدا بووبوو بە خاوەنى ھىما و سروشتىك، ھەوليان دەدا وەك نمونە و پىشەنگىك لاساى بكنەوه. تىكۆشان و سووربوون و سەر كەوتنم و ئاوبانگى باش و دەست پاكى و ئاڤرومەندى ھەموو ئەمانە وەك خەرمەندەيك دەورى (كوردە)يان دا و ئەو چەمكە سووك و خراپانەى كە لە ئاوەزى خەلكىدا دەريارەى كورد كەلكە بووبوون، سەپانەوه، ئەو تۆز و گەردى ناھەقى و ھەلبەستراوانە لە كەسىتى كورد ھەلۆەرين.

نايا ھۆى سووربوون و پىداگريە كەمەت زانى؟ بەلى. گريەك كە لە سابلەخ ھەستمان پىتى نەكرد، لە گەرەكێكى پىس و قىزەونى ئاوارەكان لە بەغدا لەدايك بوو و لە ئاودەستخانەكانى سەريازگەى ئىنگليزەكان و خزمەتكارى مالان، گەشەى كرد...، بەر و شانە ئاودرا كە لە ھەموو شوێنىك دەمانبىست "كوردە خزمەتكارەكان". ئىمە كەسانىك بووين پۆشاكى ھەبوويىمان لەبەربوو، تا بەدەستى جەنگى نەگريس و نجر و نجر بوو. كەواتە نەيتى ئەم جەخت كەردنەت لەسەر (شلۆمۆ كوردە) بىنى كە بە پىتى زىرپىن دەروشاو لەسەر دەرگای نووسينگە كە لە خان دەللە نووسراو؟

بينىت لەبەرچىيە؟!

به‌غدا، سه‌ره‌تای حوزه‌یرانی

۱۹۴۱

... سه‌کینه ده‌گری. نه‌ر گیانه بی‌ گونا‌هانه ده‌لایینه‌یه که ده‌چوون، هه‌ش به‌سهرم بۆ نه‌ر خوینه پاکانه‌ی که رژان! مالتی کاوالم بۆ پیره‌میرد و ئافره‌ت و منداڵ، داخی گرام بۆ تو نه‌سهر، هۆ دایکی منداڵان.

دلی خۆراگر لاواز بوو، به‌رده ره‌قه‌که نه‌رم بسوو، دار خورما به‌رزه‌که چه‌مایه‌وه، وینه‌ی بیره‌وه‌ریگه‌لێک تارماییه، هه‌ندیکیان تێکه‌لتی روح بوون، نه‌وه دووباره بوونه‌وه‌ی ژیانیکه، که رابردوو پێچاییه‌یه‌وه، به‌لام وا ئیستا زیندوو ده‌بیته‌وه و له‌ ئایینه‌شدا هه‌ر زیندوو ده‌بیته‌وه و هه‌لیده‌گرین. له‌ پاشا تا ناوگۆڕ له‌گه‌لماندایه.

کۆست که‌وتنی یه‌که‌م و دووهم له‌ حوزه‌یراندا، کۆست که‌وتنی یه‌هوودی به‌غدا له‌ دوو رۆژی جه‌ژندا، کۆست که‌وتنی مه‌ولا به‌سه‌دان قوریانی. کۆست که‌وتنه‌که‌ی من، دوو نه‌وه‌نده، سی نه‌وه‌نده، چوار نه‌وه‌نده و بی‌ پسانه‌وه له‌ هه‌موو ژیا‌ندا تا به‌ ئیستا ده‌گات. گه‌رانه‌وه بۆ چرکه‌ساته‌کانی ته‌مه‌ن تا ده‌گاته‌ ساته‌ شوومه‌که. ژیانیکه له‌ توانای دلێکی لاوازا نییه به‌رگه‌ی بگه‌رت. نایا ئیستا دووباره بگه‌ریمه‌وه تا به‌ ده‌نگ و ره‌نگه‌وه جاریکی دی تییدا بژی‌مه‌وه، ئینجا دوا هه‌ناسه‌ بده‌م و نه‌ر کۆست که‌وتنه‌یه‌ له‌ گه‌ل خۆمدا بۆ دوا نارامگا و بۆ لای خودا بیه‌م؟! نایا بگه‌ریمه‌وه تا نه‌سهر هه‌وشانی لێدانه‌کانی دلم زیندوو بکه‌مه‌وه. بۆ نه‌ر چرکه‌ساتی جیاکه‌ره‌یه‌ی نیتوان خۆم و نه‌ر چرکه‌ساته‌ی که‌ هه‌ناسه‌ی تییدا کپ بووه‌وه و هه‌موو شته‌کان مردن و ناشتم. دلنیا‌م من

دەگەپتەو و لە گەل نەم پیریە لە گۆردا دەینیژم، من و ئەو ناگەپینەو، لینی دەردەچین؟

نەخیر، بەزەییەك، بەزەییەت بیتەو، تۆ ئەو خودایەکی کە تۆی هەلبژارد، تۆی (شلۆمۆ کۆردە)، ئەوێ لە بەردەمدا راکشێوە تۆبەلێکی لەنیوچوو و وشکەو بووی پیست و ئێسکە. تۆیەك بە درێژایی سەد ساڵ رووبەرووی ئاستەنگ و مەترسی بووێتەو، نایا لە کاتی یەکلاکەرەو دا بەبێ مەرج خۆ بەدەستەو دەدەیت؟ نا... ئەمە خالی بەهێزی مرۆڤینیتە، خالی لاوازیتە بەرانبەر چارەنۆسە زۆردارەكە. خۆشەویستی و وفاداریت، خەمت بۆ ئەو کە سەرەرای تێپەرپوونی چوار دەییە و زیاترە هیشا کال نەبووێتەو. ئیدی دلت بەرگەکی نەم کۆستە نەفرینە ناگریت و تۆش ئیدی نای گێریتەو و منیش بەر بای گۆتچەکەتی نادەمەو، با لینگەپێن رۆژگاری گێرەرەوێ شایەد حال بە بێدەنگی و کێشەو بێگێریتەو، چونکە ئەو لە من و تۆ باشتەر ناگای لە وردەکاری رووداوێ کەنە. لە بەیانییەکی یەكەم رۆژانی جەژندا، لە سەرەتای مانگی حوزەیرانی ئەو سالا شوومەدا، لە گریسالا کانی سەدەیی بیستەمدا، لە دەفری دنیا خوێنی جوولەكە رۆژا، لینگەرێ با بە بێدەنگی بێگێریتەو و گۆیی خۆت بەو شتانە کەر مەكە، چونکە چیرۆکەكە لە گەل هەناسە کانتدا هەلنژیو و فرمیتسکە کانت لە نامیزیان گرتووە، چونکە لە ژبانی خۆتدا بۆ دوویم جارە کاویژی دەکەیتەو، ئینجا کاتی ئەسەر لە گەل کۆمەلێك لەوانەیی مەرگی زۆردار پەلاماری دان، ئیدی فرمیتسک چکی کرد و جارتیکی تر هەلنەقولاوە. ئەوانە لەو پەڕی خەو بینین و بەهاری نوێیدا بوون و ئەوانیش وەك خەلکی تر ژبانیان لە مالا (ناسوودەکان)ی خۆیاندا بەسەر دەبرد... و دانیشتبوون، ئینجا لە نکاو لە جەژندا مردن.

ئەو رۆژگاری گێرەرەو و شایەد خالی چیرۆکەكە قسە بکە. بە ئەمانەتە بێگەرەكەت لە هەر درۆ و بیرچوونەوێکی مرۆڤ، یان لە شیتواندن و بە هەلەدا چوونێك بێگێرەرەو.

هۆ رۆژگار، نایا بەبێ دەنگی و ئەمانەتەو دەبێگێریتەو؟! دە تۆش هۆ تەمەن سەد سالا، لەسەر خۆبە، ئەوەت بەسە نزیکەیی نیو سەدە لە گەل کۆستەکانی ئەسەردا

ژباړت، دلې ځوټ قايم بکه و له نيټو دار و پەردووی رابردودا قاره مانيټييه کانی ځوټ و شانازییه کانی ځوټ له کوگانیدا بیر بیتهوه، نهوانه سیبهرن و بهردهوام له ځوټی ده کهیت، به لکو نهوانه له شوینی ځویاندا رووناکییه کن و هیژیکن، مشوورځورییه کی روحن و ددهوشینهوه و جهسته یه ک ټیکیان ناشکینیت، هدرچهنده پیری شه که تی بکات. نه مانه بیتهوه یادی ځوټ و با روژگار چیرکه که بگیړیتهوه.

بونی دووکه ټیک ناسمانی به غدا ده ځنکینیت.

له نیواړی جهژندا، له نیټو جووله که کانی به غدا چه چپیک چون ناگر بلاوبووه تهره. مانگیک تیپهړی و دنیا هر به ترس ناس بوو. هیتلر پشپړوی ده کات و له به غدا هدره شیه که له نارادایه "ناییت جووله که یه که له سر زوی بمینیت!" و وک به رخ له ژیر پی قارهمانی سدرکه وتوو هیتلر، سدره پردرین! له مالی خیزانه ناراه و له ریشه هلکیشراوه کهوه له که راده دهنگی بزمبا دهیسترا، که به روونی دیار بوو له فرکه یه کی به ریتانیاوه فری دهرایه نیټو دیجله وه. له گهل دهنگی ته قینه وه که دا ترسیکی کپ کراو و مت سوو راده چهنی و چپه چپ و دهنگوی لینه که وتسه وه. شلومو زهره خه نه یه که بۆ نه سمر ده کات و ده لیت:

— سابلاخ له به غدا دووباره ده بیتهوه؟ نینگلیز چوټی ده کهن و به نازی ده لیتن
فهرموو؟!

نور دورره! نه مه قهت روونادات و تا دیجله له بری نار خوینی پیدا بروت.
نیواړی جهژن هدرچهنده ترس و گومان هه بوون، ته نگره که که میک ره ویسه وه.
نازیه کان هلاتن و نینگلیزه کان شوینه کانی ځویان گرتوه، شلومو دووباره به نه سمر ده لیت:

— نه سمر پیمنه وتیت؟ شهوی جهژن ته نانه ت گهر ناسمان گولله و ناگری بباراندایه، من دهستم له (ته واوکردنی ویرد خویندن) هله نه ده گرت، به لام رووی نه دا، هاوکات له گهل جهژندا په رجوی خودا هات و دڅه که ی هیور کرده وه.

پیاوی نایینی مەردخای حای کورده زیوانی مەزارگای (ناحوم) پیغه مەبەر لە
 ئەلقوش لە هەرە سەرۆی باکووری عێراق، ئیوارە جەژن لە دیاردە یەکی سەیر سەری
 سوپما و هەرچەندی کرد، بۆی لێک نەدرایەوه. مەردخای چراکانی رێکخست و ئاو و
 زەیتی تێکردن، بە هەمان شێوە کتیبی وێردەکانی تاییەت بە جەژن لەسەر رێحە
 درێژەکان دانا. وەک هەمیشە چاویکی پێدا گیرانەوه، ئینجا هەموویانی لە پای روحی
 پاکی پیغه مەبەر داگیرساند و وێردی جەژنی خویتند. دواي ئەمە داواي لێخۆشبوونی لە
 پیغه مەبەر کرد، ئینجا دەستی بە رازاندنەوهی مەزارگە کە کرد. دواي چەند خۆلە کێک
 مەردخای حای گەرایەوه لای چراکان و رێحە کتیبی وێردەکان، یینی هەر هەموویان
 کوژاونەتەوه. راستە ئارامگای پیغه مەبەری ئەلقوش لەسەر چیا یەکی دیواراسا و
 سەرکەشە، کەش و هەواش لە گەڵ ئەوهی ئاخر و ئۆخری بەهەر، بەلام هێشتا ساردە. لە
 دەرۆه هیچ نیشانە یەکی هەلکردنی با نەبوو، زیوانی ئارامگاکە تەماشایەکی
 پەنجەرەکانی مەزارگە کە کرد و بینی پەنجەرە یەکی نیو کراو یە. چوو دای خست و
 لەبەر خۆوه وەر وێکی کرد و دلی پر لە ترس بو "ئەي ناحوم پیغه مەبەر، بێ بەخشە،
 کە هێشتە بای سارد بگاتە چراکانت و بیانکوژیتیتەوه". مەردخای حای دووبارە
 چراکانی پێکردەوه و لە نزیکیانەوه لەسەر فەرشیکی ئێرانی بەرانبەر گۆزێ پیغه مەبەر،
 کە بە مەخمەل و ئاوریشم داپۆشرا بوو، هەلاژیا. دواي چەند چرکە یەکی مەردخای ئاورێ
 لە چرا و رێحە کتیبی وێردەکان دایەوه، ئاوەزی پیاو کە لە نێو کاسە ی سەری بەرداسا
 وەستا. گیلانە و بە ترستیکی نادیارەوه رووانییە نێو مەزارگە کە. لەمەوبەر رووینەداوه
 چرایەکی کوژابیتەوه، نیدی چۆن هەموو چراکانی مەزارگە کە پێکەوه دەکوژیتەوه،
 بەتایبەتیش دووجار لە شەوی جەژندا؟ ئەي ناحوم پیغه مەبەر، نایا تۆ لە من توورەیت؟
 ئەي ئەلقوشی، ئاخۆ بەرانبەرت هەلە یەکی کردووه؟ رەنگە بیرم چوویت خۆم بسمیل
 بکەم، رەنگە مەزۆتیکی پیس بێ و بە کەلکی خزمەتکردنی تۆ نە یەم ئەي پیغه مەبەری
 خودا؟!

هەر ئێستا! هەر ئێستا خۆم پاک دەکەمەوه، خۆم بە ئاوی گەرم و سابوون دەشۆم!
 هەر لە تەوقی سەرمەوه تا بن پێیەکانم دەشۆم، هەرچەندە لە گەڵ تێپەربوونی شەمەدا

من نه‌م کردوه، به‌لام جه‌ژن كه‌وته ني‌و تي‌په‌ربووني شه‌مه‌وه. تو بل‌يت هه‌له‌م
 كرد‌يت؟ نا... نا... له‌كاتي‌كدا من له شو‌يني‌كي پيروزي وادا كار ده‌كه‌م گه‌ره‌كه خو‌م
 پاك رابگرم. نه‌ي پي‌غه‌مبه‌ري خودا، نه‌ي ناحوم نه‌لقوشي، وا ده‌ستبه‌جي ديم! بؤ جاري
 سي‌هه‌م مه‌ردخاي چراكاني نارامگا‌كه‌ي پي‌كرد، ريشه به‌فرين و سپي‌هه‌كه‌ي نه‌وي
 لينده‌چؤرا و بؤني عه‌نبه‌ري لينه‌له‌ده‌ستا، دايگرساندين و چاره‌پتي كرد... دل‌نيابه، نه‌وه
 هه‌موو چراكان وه‌ك جاران به‌ نارامي ده‌نايسي‌ن. دووباره به‌ ته‌نيشت گؤ‌ري
 پي‌غه‌مبه‌ره‌كه‌وه راكشا. نينجا دواي چهند چركه‌يه‌ك بؤي ده‌ركه‌وت كه ده‌يت چارنك به
 چرا و ري‌حله‌كاندا بگي‌رت، تا دل‌نيا بي‌ت. كه نيگاي كه‌وته سه‌ريان له شو‌ين خو‌ي
 وشك بو، ته‌زووي ترسي‌كي گوماناري جه‌سته‌ي هينايه له‌رزين. هه‌موو چراكان به
 گه‌شي ده‌نايسان، به‌لام ره‌نگي ئاو و زه‌يته‌كه‌ي ناويان بو‌بوو به ره‌نگي‌كي سوور
 هه‌روه‌ك خو‌يني‌كي ته‌واو...، هه‌ردوو چاري مه‌ردخاي حاي په‌رينه پشت سه‌ري،
 نه‌شه‌كه‌وتي ده‌مي كرايه‌وه و به لاي راستدا چه‌وته‌وه‌بوو، زماني له قوراي‌يكي قوولي
 سه‌ساميدا گير بو. له كاسه‌ي سه‌ريدا گه‌رداي‌يكي شي‌تانه هه‌ستا و بيركرده‌وي
 پچراند و به هه‌موو لايه‌كدا په‌رت بو. له‌پر پر مه‌ردخاي حاي تواني گري‌ي زماني
 بكاته‌وه و بي‌ته گؤ و له‌نيو گه‌رداي نه‌و شي‌تي‌يه‌دا كه‌وته وه‌ر ور "خوين و له‌ناو
 چراكاني ناحوم پي‌غه‌مبه‌ر! ناي مه‌ردخاي تي‌دا چو‌ويت! به پيروزي پيروزان
 تي‌داچو‌ويت!"، پاشان نوقسي ني‌و بي‌ ناگايي و له‌سه‌رخؤ‌چو‌وني‌كي قوول بو، ني‌دي
 نه‌وي په‌يوه‌ندي به چاواني و زماني و ئاو‌ه‌زيه‌وه هه‌بوو، شو‌ين نه‌م له‌سه‌رخؤ‌چو‌ونه‌ي
 كه‌وتن، لي‌ پر مه‌ردخاي حاي شته‌كاني ده‌بيست و ده‌ي بينين و هه‌ستي پي‌ده‌كردن،
 به‌لام جي‌هه‌كه‌ي خو‌ي به ته‌نيشت نارامگا‌كه‌وه جي‌نه‌هيشتبوو، پيري‌كي دي‌كه‌ي به سام و
 شكؤ و سه‌نگين له‌پر به‌رانبه‌ر مه‌ردخاي حاي ده‌ركه‌وت...، زيتواني نارامگه‌كه زاني كه
 ناحوم پي‌غه‌مبه‌ر له ناسمانه‌وه نه‌و مه‌ودايه‌ي بريوه و بؤ لاي نه‌م هاتووه. نه‌م رووخسار و
 سيمايه‌ي ده‌ناسي، چونكه پي‌شت له‌و ساتانه‌ي كه خه‌لكي بي‌ ناگان هاتووه‌ته خه‌وني
 زيتوانه‌كه‌ي. بري جار ده‌ستي به ريش و سه‌ري زيتوانه‌كه‌يدا هيناه و وه‌ناگا هاتووه‌ته‌وه و
 بيني‌وتي هه‌رچي نازاري پيري‌تي هه‌يه، له جه‌سته‌ي نه‌ماوه و ته‌ندروستي‌هه‌كي واي

پیداوه مه گهر له رۆژانی هه‌په‌تی لاویتی تهن‌دروستی وای به خۆیه‌وه بینیبیت. نه‌میستا پیغه‌مبه‌ری خودا له ساته‌وه‌ختی توو‌په‌یی و پر‌گوماندا بۆ لای دیت و زیوانیش هه‌ول ده‌دات، تا له خزمه‌ت که‌سی‌کدا که له به‌هه‌شته‌کانی خوداوه بۆ لای هاتوه، ره‌شه‌بای شیتیبه‌که‌ی کپ بکاته‌وه. بۆ سووده! له‌رزیک هه‌موو جه‌سته‌ی گرت‌وه، نه‌وه‌نده‌ی نه‌برد ماسوولکه به‌سته‌زمانه‌که‌ی نیتو زاره کراوه‌که‌ی ره‌ق کرد. خۆینه‌که هیتشتا له‌ناو چرا و که‌مۆله‌کاندا‌یه و مه‌ردخای حای ناما‌ژی بۆ ده‌کات، هه‌ردوو ریزه‌دانه‌کانی به‌ریتمی یه‌ک له‌دوای یه‌ک شیتانه‌چیه‌چیه‌ده‌که‌ن و ناتوانیت کۆنترۆلیان بکات. له‌کۆتاییدا پیره‌ی تۆقیو و له‌سه‌رخۆ و زمانی له‌چنگی تیک‌نالانی ترس و واقو‌رمان رزگار ده‌کات و به‌ده‌نگه‌لێک که‌مه‌ودایه‌کی دوور له‌یه‌ک‌تریان جیا ده‌کاته‌وه، ده‌لیت:

— هۆ ناحوم پیغه‌مبه‌ر، به‌قوربانتم، نایا که‌مه‌ترخه‌مییه‌کم به‌رانبه‌رت کردوه؟ ناخۆ گونا‌هیتکم کردوه، تا رۆنه‌بین‌گه‌رده‌که‌بیتته‌نهم خۆینه؟

نه‌مه‌ی وت و چاره‌په‌ی بریارێک بوو له‌ناحوم پیغه‌مبه‌ره‌وه! دنیسا بوو که‌تیدا‌چوونی یان رزگار بوونی به‌م بریاره‌وه به‌نده...

ساتیک له‌بیده‌نگی تپه‌په‌ری، پیغه‌مبه‌ری خودا غه‌مگین بوو، مه‌ردخای حای بۆ نه‌وه‌ی دنیسا بیت، چاره‌کانی هه‌ل‌گه‌لۆفی. بی‌نی ناحوم پیغه‌مبه‌ر ده‌گه‌ری. پیره‌ی زیوان که‌وته‌نیتو زۆر بلایی و شیتبوونیکی دیکه‌وه، ناحوم پیغه‌مبه‌ر ده‌گه‌ری! نه‌لقووشی راست‌گۆ و نیتشه‌جیتی به‌هه‌شت عه‌سه‌ره‌یژێت؟! ناسمانه‌کان ده‌په‌یت و به‌خه‌مباری بۆ لای نهم دیت؟! خۆین له‌ناو چرا‌کانی و که‌مۆله‌کانیدا‌یه و به‌خۆین ده‌نایستین و نارام‌گا‌که‌روونا‌که‌ده‌که‌نه‌وه! به‌خۆین نه‌که‌به‌رۆن، روونا‌کی ده‌که‌نه‌وه!؟

— هۆ گه‌وره و سه‌روه‌رم، به‌قوربانتم! ئاوه‌زم له‌وه‌ی رووده‌دات کۆل بووه. ناخه‌ری تیده‌چیت، که‌پیغه‌مبه‌ری خودا به‌گری و رۆنیش له‌نیتو چرا‌کاندا بیتته‌خۆین؟

پیره‌مه‌ردخای حای له‌بۆ نا‌گایه‌که‌یدا، ناحوم نه‌لقووشی سه‌روه‌ری دی، به‌کۆل ده‌گه‌ریا، گوپی له‌ده‌نگه‌غه‌مگینه‌که‌ی بوو، که‌له‌قوولایی زینده‌خه‌ونه‌که‌یدا ده‌نگی ده‌دایه‌وه.

— هدموور پیغه مبه‌ران و راست‌گۆیان خه‌مبارن و بۆ ئه‌وه ده‌گرین، که خودای من و تو به‌سهر یه‌هوودی شاری به‌غدایدا هیناوه.

مهردخای به‌په‌روۆش و ترسیکی زانه‌وه پرسى:

— که‌واته ئهم خۆینه ئه‌وه‌یه؟ ئه‌ی گه‌وره و سه‌روه‌رم، نایا که‌سوکاره‌کانمان له به‌غدا به‌م خۆینه ده‌کوژرین؟

پیغه مبه‌ره که به‌ده‌نگیکی گریانای و خنکاره‌وه، به‌چارى پسر له فرمی‌سکه‌وه فرمانی پێدا:

— ئه‌ی زیوانی ئه‌مه‌که‌دارم، رووت وه‌رسوو‌پینه، ئه‌ی مهردخای، به‌ره‌و به‌غدا به‌روانه. زیوانه‌که نیگای ناراسته‌ی به‌ره‌و لای به‌غدا کرد و وتى:

— گه‌وره و سه‌روه‌رم، ئه‌وه وام کرد!

پیغه مبه‌ره که وتى:

— ئه‌م‌یستا هه‌ردوو چاوت توانایان به‌سهر هه‌موو دووریه‌کاندا ده‌شکیت و به‌غدا لى نزیک ده‌پیتته‌وه و به‌جۆرتک ده‌ییینیت وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌نیو له‌په‌کانت پیت. مهردخای ئه‌وه‌ی له به‌غدا رووده‌دات، ده‌ییینیت، ده‌ته‌ماشاکه!

— ئه‌ی سه‌روه‌رم، من وا ته‌ماشاکه‌م!

— مهردخای حای، چی ده‌ییینیت؟

— نافه‌وت و پیاوان و پیره‌مێردان و منداڵان ده‌یینم چه‌شنى می‌گه‌ل سه‌رده‌به‌رین، مالاڵان ده‌یینم تالان ده‌کرین و دوکانه‌کان گسکیان لێده‌دری و له که‌له‌په‌ل به‌تالان ده‌کرینه‌وه و نامووس هه‌تک ده‌کریت و خۆین وه‌ک رووبار ری ده‌کات، رووته‌له و چه‌وره به‌خه‌جهر و شمشیری هه‌لکێشراو و خۆیناوییه‌وه له‌سه‌ر لاشه‌ی قوریانیان به‌شادمانییه‌وه هه‌لده‌په‌رن.

ناحوم پیغه مبه‌ر وتى:

— ئا ئه‌مه‌یه له دوو روژی جه‌ژندا له به‌غدا له که‌سوکاری ئیمه رووده‌دات.

زیوانی نارامگا که هاواری کرد و پارایه‌وه:

- كهواته با گهوره و سهروهرم له گهل يارانى خوى داواى بهزه ييهك له خوداى خويان
بو نهم دامار و بى تاوانانه بكهن، بهلكو بهزه يى پيياندا بيتهوه و نهم بهلايه يان له سهرو
لا بيات.

پيغه مبهره كه به دهنگيكي تينكشكاو، بهلام يه كلاكهروه وتى:

- نهى مهردخاى، بى سووده! داواى بهزه ييمان كرد و پارينهوه، فهرمانى خودا
جيبه جيتكراوه و فهرمانى خوداى گهوره گه پانه وهى بو نييه.
مهردخاى حاى به ترسه وه پرسي:

- نهى گهوره و سهروهرم، نايا جووله كهى به غذا قهلاچو ده كرين؟

- وهك پيم وتيت به دريژايى دوو روژى جهژن خوينيان ده رژيت، پاشان كه سوكارى
من و توژن و پياويكي خوداناس و له خودا ترس ده كه نه قوربانى، نهى مجيوره
وه فاداره كم، پروانه!

پيرمهردخاى حاى ته ماشاى كرد، پيره ميترديكي به غدايى ريش چه رموى بينى
له سهرو كورسييهك دانيشتوره و خهريكي خويندنه وهى سروده كاني داوده، له ناكار
گيزه ي گولله يهك ناوازه به ريتم و خوشه كهى برى، نينجا بليسه ي ناگر و ته قينه وه يهك،
دوا به دواى نه مهش ريچكه ي خوينيك له نيوجه وانتيكي چرچ و لوجه وه ريچكه
ده به ستيت، تا ده گاته سهرو كتيبي سروده كان و به خيراى ده بيتته گو ميلكه يه كي
سوور و سهرو پيره ي جووله كهى به غدايى به سهرو لاپه وهى كتيبي سروده كهيدا لار
ده بيتته وه و ريشى نوقمى نيو گومه خوينه كه ده بيت.

پيغه مبهري نه لقووشى به مهردخاى حاى زيتوانى نارامكه كهى، كه نوقمى نيو خهم
و بى ناگايى و شيتى بوو بوو، ده ليت:

- نهى مهردخاى حاى، دووباره پروانه!

نه ميش به گوئى كرد، ژنيكي به سالاچورى بينى، كه خوى به عه بايه كي رهش
پيچا بووه و تيرناسا شه قام ده بريت، وهك شيت به راست و چه پدا ناروده داته وه، توقيو و
شه ژار، به هاراره هه نديك شت ده ليت و ده گاته گوئچكه ي نهم و ليتي تيناگات، ژنه
له رووى خوى ددات و ده ي پنيته وه، له ناكار كومه ليتك ده وري ده دن، كومه له خه لكيتك

چه قو و خه نجر و شمشير هه لده کيشن، کومه له خه لکينکي هه لچووي دیکه دروشم ده لینه وه، کومه له خه لکه که هاوار ده کهن و ژنهش هاوار ده کات. کومه له که ژنه تهوق ده کهن، نینجا به چه قو دای ده بیژن، ژنه که له ناره ندی شه قامه که ده که ویت و نوقمی ده ریای خوینی خوی ده بیت.

نه لقوش، دیسان نارامگا که، مه ردخای حای له سه فیری ترس و تو قین... له سه فیری به خوین رهنگ بوو ده گه پرتیه وه، هه رچهنده چیا به رزه که سارده، به لام نهم نارهق ده کات، هه ناسه بر کینه تی... ناحوم نه لقوشی به رانه بریتی و پییده لیت:

— نهم دوو خوا به رسته، پیره میترده چاکه که و ژنه چاکه خوازه که کو تایی به کاروانی قوربانیانی یه هوودی به غدا دینن، به روحی خو یان قوربانی به قه سا بخانه گه وره که ده دن.

مه ردخای حای هاته وه سه ر خوی. جهسته ی عاره قه ی لیده چوپرت... له ترسان هه لده له رزیت. له سیمایدا غه میکی زه به للاحی دیواسا دیار بوو، چرا کانش دوو باره کوژانه وه، له جیاتی روژ و نار خوینیان تیدایه، لی کاره ساته که له وه گه وره تر بوو وه کیری لیده کرده وه. نه ویک به م جهسته سیسه مه رۆیه یه وه، پیتیل کراو له ژیر قورسایي سانه کان رزگاری ده بیت، له مهش پتر پیری زیوان به ره و پله ی سه ره ور و گه وره که ی هه لده کشیت، نه وه تا نه وه ی نهم ده یزانیته هیتشتا جووله که کانی به غدا نایزانن، به ره له وه ی نه وان بو خو یان بگرین، نهم بو یان ده گری. پیر مه ردخای به دم ته رکردنی ریشه چه رموه که یه وه به رووندکی رووناکی مرواری ناسا وه، وتی "نیوان من و به غدا سه دان فه رسه خه، هه روه ها نیوان من و به غدا فه رمانیکی بیگومانی خودایه." سه رباری نه مه ناراتی ده خواست بیته بالنده یه ک و دووریه کان بیچیته وه و له چاو ترووکانیکدا بگاته به غدا و به ده وری نه و مالانه دا بسوورپتیه وه که نه گبه تی له ده رگیان ده دات، به زمانی نه و چاره نوسه ی به رپویه بانگیان بکات "له گو ماوی خوین هه لین، وریای قه سا بخانه گه وره که بن!"، به لام ناخو ده بیت به ره نگاری ویستی خودای خوی بیته وه، ناخو داوای به زه یی پیغه مبه ران و پیوا چا کانش دادیکی نه دا؟! وه ک گله یی کردنیک هاواری برده به ر گوژی پیغه مبه ره که ی "نه ی گه وره و سه ره رم، بوچی

به‌زانی نی ئه نادیاره شوم و پر مه‌ترسییه سزام ده‌دیت؟! ". پیره‌ی مجبوری پیغه‌مبه‌ر نه‌لقوشی ناراتی به‌ره خواست، که پیش که‌میک ده‌ی ترساند و لیتی ده‌ترسا. له‌پر مه‌رگی خۆی هاته به‌رچاوی، هۆگر و دۆستانه و نه‌رم و نیان، ده‌یه‌ریت ده‌ست بخاته سه‌ر شانی و له‌گه‌لیدا به‌ره‌و پیچ و قوولایی نادیار ب‌روات.

له‌و ساته‌دا چنگی نه‌و ترسه‌ی چه‌ند رۆژنکی دووردریژ له‌ بینه‌ قاقای یه‌هودیه‌کانی به‌غدا گیر بو‌بوو، خار ده‌بیته‌وه و شوینی خۆی بۆ شه‌وی جه‌ژن و هاتنی خۆشی چۆل ده‌کات. ته‌نگه‌که له به‌غدا کوتایی هات، یان خه‌ریک بوو کوتایی بیته، جه‌ژنیش میوانیکه خۆشی بۆ خه‌لکی دیتیته. له‌نیو جووله‌که‌کانی به‌غدادا که‌سیک نه‌بوو پیشینی بکات، وه‌ک ناحوم نه‌لقوشی زێوان پیشینی کردبوو، مه‌ردخای حای ته‌نها خۆی نه‌مه‌ی ده‌زانی. (باوکی سه‌لمان) شلۆمۆ که‌تانی کورده به‌هه‌مان زمانی نارامیی مه‌ردخای حای ده‌درا، لی نه‌وه‌ی مه‌ردخای حای ده‌رباره‌ی پیشه‌وه‌ی خۆپیشاندانیک، که به‌م زووانه روو له جووله‌که‌کانی به‌غدا ده‌کات و پیشه‌نگیشیان عیزارانیله و خۆی بۆ دروینه‌کردنی روحتیکی زۆر و بی گوناوه ناماده‌کردوه، نه‌م لیتی بی ناگا بوو. خه‌یالی شلۆمۆ ناسوده بوو، وه‌ک هه‌میشه‌ش خۆی تیک نه‌دابوو، رووداره به‌سه‌رچووه‌کانی سابلاخیش به‌لایه‌وه مۆته‌که‌کی جاران نه‌بوو، سالانی خیر و فیه‌ به‌ دوای یه‌کدا هاتوه‌کان له‌ گۆریان نا و رۆیشتن و...، گه‌رانه‌وه‌یان بۆ نه‌بوو. شلۆمۆ بروای وابوو که کاره‌ساتیش سنوورنکی هه‌یه، ته‌نگه‌که توند بوو، نینجا ره‌ویه‌وه نی لۆجیکیش به‌ به‌رده‌وامی سالانی ترس و نه‌گه‌ته‌ی قایل نابیت.

دوای نوێژی (تیپه‌په‌وونی شه‌مه) و نوێژی جه‌ژنی زیاره‌ت له‌ که‌نیه‌ (عه‌زرا داود) له به‌تاوین، گه‌رایه‌وه. جه‌ژنی زیاره‌تیش جه‌ژنیکه ده‌که‌ویتته دوای شه‌مه‌وه و رۆژانیک پی‌ه‌ژن و دوای رۆژی (قودسی) دین. وه‌ک هه‌موو جارنیک بۆ نه‌سه‌ری دایکی منداڵان دیاری هه‌لگرت و بۆ خۆشی پی‌ه‌وستی به‌ گۆرینی جله‌کانی نه‌بوو، جله‌ نایابه‌کانی شه‌مه به‌ که‌لکی جه‌ژن دین. کات په‌له‌ی لینه‌کات، نه‌م شه‌ر هه‌یج یه‌هودیه‌ک نانویت، به‌لکو له‌گه‌ل کۆمه‌لی خودا په‌رستان تا به‌یانی شه‌ویداری ده‌که‌ن، پیکه‌وه یه‌ک ده‌گرن و نوێژ له دوای نوێژ بۆ روحی مردووه‌کان ده‌که‌ن به‌ کپنۆشه‌وه مۆم

داده گیرسیت، تا ریځای بهرو به ههشت بۆ نهو روحانه رووناك بکه نهوه. شتی له زهینی شلۆمۆ کورده دابوو، ریتیمکی پیوژ و سازگار که له ژتی دلتیایی ددها و بۆنی شنه ی سوپاسگویی بۆ پهروه رین لی هه لده ستا "قه لا و جیی ته قه تیم، که رزگار یکردم، ههروهك چۆن بهر له من پیاوچا کانی رزگار کردوه، خستمی و دووباره له پاش که وتتم راستی کردمهوه، نه وه تا به چاکه یهك له دوا یه که کانی نوقمی ده کات. نه وه تا نه سمه ری دایکی مندالانم له گه لدا یه و شان به شانی من سوپاسی چاکه و فده په کانی خودا ده کات، هه ر خودی نه سمه ر هۆیه که له هۆیه کانی و ریگه یه که له ریگه ناوازه کانی". هه موو شتیك ناماژه یه بۆ دلتیایی. لیسه، له به غدا دور له نه لقووشی سارد و سه رما، که خزاو ته نه په ری باکووری شاخاریه وه. له وی پیغه مبه ری نه لقووشی نه یینییه که ی به زیوانه وه فاداره که ی وت، له وی ته نه ها که سیك ده یزانییت و یه هودییه کانی به غدا نایزانن که روژی جه ژنی پیوژ چی لی شار دوونه ته وه.

شلۆمۆ که تانی له سه رخۆ شامی کرد و به نه سمه ری وت:

— من ده رۆم.

ده یزانی که نه سمه ر ده زانییت، بۆیه روونی نه کرده وه بۆ کوی ده چییت، به لام نه سمه ر

هه ر پرسی:

— بۆ مالی مه ئیر بیرسی بازرگان، بۆ ئیره له که راده ده رزیت؟

سیبه ری خه مۆکییه کی چاوه روان نه کراو نیشته سه ر رووخساری باوکی سه لمان و

وتی:

— به لکو بۆ ناو به غدا، بۆ لای برا (ده ربه ده ره کان) م له مالی حاخام میخائیل...

نه سمه ر نیگایه کی پرسیار نامیزی کرد و نه م له سه ری رویش:

— دوینی خوالیخۆشبوو حاخام ناحوم هاته خه ونم و گلهمی لیکردم پیی وتم

"شلۆمۆ، که سوکاره که ت له بیر کرده وه!"

بیته نگ بوو، له گه ل نه وه ی جه ژن و شادی دیکه بوو، رووخساری پتر تال بوو...

نینجا له سه ر قسه کانی رویش:

— له شوه شومه كې سابلڅ هاته وه يادم، كه له ناره راست رينگه كه له سهر
فهرشي سپي به فركه كه وتبوو و شهلالي خويني خوي بوو.

نه سهر به سوزه ننگايه كي كرد، نينجا له سهرخو و به بي دهنگي دهستي خسته
سهر شاني، له سهرخويي كه پر له هست و بيركړنه ويه كه وشه تواناي پر كړنه وي
نييه، نيدى له م بڼه ننگييه دا دهستي به تاله و بووي له دربريني خالي بووه، وتي:

— باركي سلمان، ناگات له خو بيت، چونكه له م روزه دا نارامي و نه مان نييه.
نارامي و نامان نييه! هم مو نه ژيانه له رابردو دا به سهر يان بر دبوو، نارامي
تيدا نه بوو، لي دنيابه بو هر شونتنيك پروات، رينگه يه كه ده گريته سهر كه "خوداي
نارامي به خشي" له گه لدايه، ناگا له خو بوني مرزو به بي خودا چ سوډي هه يه؟!

دوعا خوازي ليكرد و چووه دهره وه. به غدا به تالا و والي جهژن وا خوي
رازاندو و تهره، لووت ده تو زينته وه. نيدى بوني ناگري بي دو كه ل ناكه يت كه له
هم مو گه رد يله كي هدا بلار بيته وه و بت خنكيتت، هر چه نده ره شيد عالي
هه لا تبوو، به لام هم مو جيهان له روزه او و روزه لات دپدانه يه كترى ده كوشت.
فرنه كاني گاز له راده به دهر هيله ي به جو له كې نه وروپا ده كرد، سوپاي جو له كه بي
په تي و برسي، هم مو سيته ريكى مرزقانه يان لي سندر ابووه، وهك ده يان وت گوايا
مرزقش سيته ري خودايه له سهر زوي. به ره سهر باز گه كاني نه شكه غه ي نازيه كان
ده بردران و له ربه ري سقيلي و بڼه ده لا تيدا چاره واني قه لا چو كړنى خويان ده كرد. به لام
به غدا خريكي جهژن بوو، شلومو كورده و زور له وانه ي له گه ليدا بوون به دليكي
قايله سوپاسي خودايان ده كرد، له نارامگاي ناحوم پيغه مبه ر له نه لقووشي دور
پري پياوچاك مەردخاي دواي پيشينييه خديالويه كې ده چيته پان گهره و سهره ري
و پيغه مبه ري خودا و بو كاره ساتي بي ناگايي رووداني زور نريكي، ده گري. شلومو
كه تاني دواي روزه نيكى خير و به رده وام گديشته مالى حاخام ميخايل، كه له
كوچه يه كي كه لاره ناسا و تاريك و له نيو هه ناري گه ربه كيكي كلول و ناختر او به
گفتوگو، بوو و به دريژايي (شه قامي غازي) ده كشيته. كومه له كه له وي ته و او بوون و
كه سيان كه نه بوو، كومه له هاورتيه كي روزه نسي و پري و هه رته ته من له

سابلاخی شوینی له دایک بوون. کومه له هاورپیه کی بهش مهینهت و له ناوهخت سر سپی بوو، دای تهوی هیچ چاره کیان بۆ خۆدزینهوه له مردن نهما، پیکهوه بوون به (دهرهدهر) و (پهناهر). یه که یه که نامیزی لیدان و دانیشته. بیرهوه ری تیکه لی پیروزی جهژن بوو، شادی بوو به خهه، خه میکی له میژینه نینوکی له گوشتی تازه و ته ری جهژن گیر کرد، ئینجا نوژ و نزا دهستی پیکرد، له هه موو جیههک هه ر نزا و پارانهوه بوو، ئه رکه ئاینیه کان به خوشنودیهوه جیهه جی ده کران. خودا له نه یینیدا به لێن به بهنده کانی خوی ده دات. له قه سابخانه که شتیکی نه وتوی لی نه ما! لیره، نای پیروز ده کریت و شکومه ند ده کریت، له ری له ناسمانه کانیدا هه ر دای تاوانیکی بچکۆله ده کریت و ده چیهته پال تاوانه کانی نه وروپای شارستانی مه زن و کاره سات — جهژن به بی ناگایی و غافلانه ده ورات و شتیکی ده رباره ی خودی خویشی نازانیت، جگه له پیره میزدیکی کوردی نارامی له نه لقووشی دور، که له لای خویه وه له ناینده دا ژیا وله بهردهم خویه وه رووخساری به دگۆرا و که لبه ی به ده ره وه بو ی ئاشکرا کرد.

شه و له هه ناری رابردودا پیتشه ری کرد، جووله که کانی به غداش هیشته بیدار بوون و هه ر خه ریکی ناوه ینانی خودا بوو، نه وانه پیار و لار و پیره میزد بوون، به لام ئافره تان دلتیایان ده لاوانده وه. رۆژی جهژن هه لات و نه یینیه داپوشراوه که ورده ورده خوی بۆ قوربانیه کانی ئاشکرا کرد.

به رای دلتیه خوینی گه رم و لینگ و سوور له نزیک (بابولشیخ) رژایه سر قیریکی ره ش و سیلاوی به ست. یه که م روح ده رچوو، دیمه نی خوینه که به رچاوی درنده تیکشکینه ره که ی گرت، بۆنی خوین لووتی بکوژانی پرکرد، شله مرۆیه که هه زی بزواند و له م رۆژده به خوینی مرۆژه ژنیک ساز ده که ن و به سوپاسگوزاریه وه له ری خودای خویاندا خیر و به رات ده که ن، لی خودا هیشته فوو به روحی نه و کومه له خه لکه گرده وه بووه دا ده کات، ئاره زوویان ده خاته سر رشتنی خوینی نه وانه ی که گه وه یی نه و له سه ر زاریانه. له و به رزاریه ی خویه وه ده یروانی و ده یوت "نه ی گه له که م بویه هه لم بژاردیت، تا به ریت و سه ریاژه بکوژه کانم بژین!".

كەژاوه كەيان بە رینگەي نەخشە بۆ كيشراوى خودادا رۆيشت! سەرىپ! كاۋل بگە!
 تالان بگە! بدزە! پاكيزەكان ھەتك بگە! ئافرەتانی بە نار (گەلەكەم) قىژەيان گەيشتە
 ئاسمانى بەغدا و چون لافاوى روبار بلار بوووە. شلۆمۆ و كۆمەلئى لە ھارپىيانى
 زمانيان لە ناھىيانى خودادا شلوکوت دەيئت، ئىنجا لە بەرەبەياندا لە نەجامى شەر
 بيدارى شەكەت دەبن و خەر دەيان باتەرە، تا توانای خويان بۆ شەوى دووھى جەژن
 نوئى بگەنەرە و گەورەيى خودا دووبارە بگەنەرە، كەچى بە دەنگى تەقە وەئاگھاتن،
 نەسمەريش لە كەپادە بئى ئەوھى گوئى لە تەقە يئت بيدار بوووە. ھىشتا ھەوالەكە
 نەگەيشتبوو، نە رادىق كرابوووە، نە تەلەفونىش بەكار دەھىنرا، ئەوانە لە
 قەدەغەكانى جەژن بوون. سەلمانى كورە گەرە لە ئەمريكا بوو، سەيون و مەريەمىش لە
 مال و ھالى خويان بوون، سەيون لە سەعدون و مەريەم لە بەتاوين. ئەي پىاوە
 خۆشەويستەكەي مال؟ ناخۆ ئەسمەر دەيزانى كە باوكى سەلمان لە گەل ھارپىكانيدا خۆي
 بىر دەچىتەرە؟! پىاوە عاشقەكەي ھارپىيانى و يادەوھرى ئەمىستە نووستوو، يىگومان
 دواي شەر بيدارى دەبينىت شەوى يەكەم دەداتە دەم شەوى دوايىەرە؟ ئەي لە يەكەم
 رۆژى جەژن بۆ لاي ناگەرپتەرە؟ ئەسمەر وای زەن كرد كە گوئى لە دەنگى تەقەيەكەي
 دوورە. باش گوئى ھەلخەست، بەلام شتەكە نەي شلەژاند، چونكە بەم دوايە لە بەغدا
 ئاژاوەگىترى زۆر بووبوو، تا وای لىھات بيئتە سابلاخى سەردەمى جەنگى يەكەم. دەي با
 وا يئت، ئەم چى لە كودەتايەكەي دىكە، يان شۆرشىكى دىكە دژى ئىنگىليز دارە!
 گەرەكە وەك نەريتيك بۆ ئەم جەژنەيە (كاهى) دروست بكات. ھىشتا خۆي
 نەيئىيەكەي بە ئەسمەر نەوتووە، تەنھا زىوانى ئارامگەكەي ناحوم ئەلقوشى
 نەيئىيەكەي دەزانى و لە ھەندىك شوئىنى بەغدا و دوور لە ئەسمەر نىشانەي
 دەرکەوتبوو، ئەم نەيئىيە لە ھەندىك شوئىنى تەرى بەغدا، لە كۆلانە ھەژارنشين و
 بازارەكانى و ناوئەندە بازارگانىيەكانى وەك پەتا خۆي دەرەخست و گىيانى ئەوانەي
 درويئە دەكرد، كە بە ھۆي جوولەكەبوونەرە پيس بوون و خودا لىيان توورە بوو!
 شلۆمۆ لە توفانى خوئىن و خراپەكارىيەكەو يەكجار نزىك بوو، بەلام گىيان و دل و
 ھەزرى لە دوور لە كەپادە و سەعدون و بەتاوين بوو. ئەسمەر ھۆ داىكى مندالان، دەبئى

نیستا چی بکهیت؟! نه خیر. ناخر ده کری به تهنهها له نامیتری ترس و دلته راو کیندا وازی
لی بینیت؟ گفتوگویهک له نیتوان هاوړیانداندا کړا:

— هیشتا نهو شویتانه نارامن.

— مریهم بۆ لای دیت، رهنګه سه یونیش بیت.

— ګهر بزانیټ نیمه له ناو جهرګه ی رووداوه کانین، شیت ده بیت.

— به لām ګهر سهرسهختی بکهیت و ده ریچیت و به لایه کت تووش بوو، نهوسا کوست

و کاره ساته که نه سهر ده کوژیت. نهوه هیچ گومانیکې تیدا نییه!

له شهردا رووداوه کان نالۆز بوون، به لām نه سهر نهیده زانی نهوه ی به لاهو سهیر بوو
که به دریتړایی یه کمم رۆژی جه ژن که سیک بۆ لای نه هات، نه میړده که ی و نه
منداله کانی! نهیټنی که تنګه ر هیتشا په رده یه کی به سهر هوشی نه سهردا دابوو، رهنګه
تهنها نهو لهوه ی رووی ددها، بی ناګا بوو، لی ترسیکی مندالانه له سهر و هوشیدا
پیدا ده بوو، پاشان له دووم شهوی جه ژندا په رهی سهند و خهوی زړا و دهنگی
پینکدادان بهرز بووهوه، له نزیکییهوه خوین سیتلوی ده بهست و خه لک ده کوژران، به لām
باوکی سلمان و دهسته جه معده که ی دهستیان به ناوهیتسانی خودا کردهوه و داوای
به زه بیان لیده کرد، تا لهو مهرګه ی وا به رتویه، رزګاریان بکات. بکوژان به کوچه و
کولاناندا تیده په رن، دهنگی هارار و ته قیه، دهنگی هوسیه، دهنگی ژاره ژار و
زوریلینی مهرګه، قوربانیان و جهلادان تیکه ل بوون. هه ژاری و بی دهرامه تی میوانی
ماله کورده ده به دهه کان بوو. دهنگی خراپه کاری و شهر، گولله تا دیت دور
ده که ویتتهوه، شهوه که دهنگی نازیزه له دهستجووه کان و دهنگدانه وهی ترسناک ده گیتړیتتهوه.
نه سهر! من ههول ده دم به رهو لای تو مل بنیمه نادیارهوه، نهو مهودایانه بېم تا دوتیټ
ریګای ناسایی خوم بوون، که چی له ناکار بوون به ریګای به مهرګ چیتراو. بریا
دهمتوانی به بازدانیک بګه مه لات، تا بتبینم. ده زانم تو و منداله کان هیشتا
شوینه که تان نارامه، به لām ناخو روحیشت له شویتیکې نارامدایه؟ بیتدهسه لاتنی
شهیتانه و نه زانین فریشته یه. نه ری هیشتا ناګات لهوه نییه، چی رووده دات؟ نهوه
دوره، نه میتستا تو بیتګومان ناره زت له ده ستداوه... من دوا ی نهوه له سابلآخوه هاتم،

نیستا دان بهبی دسه لاتی خۆمدا ده نیم، دان به وهدا ده نیم که شهر جۆری هه یه. شهر له سابلای زه به لایحیک بو، به لām لیتره شیتیک پال پیوه نراو و کویره. من پیر بووم و ترسنۆک بووم، نهو نازایه تی و مل پیوه نانه ی جارام نه ماوه. نه سمەر گویت لیمه؟ نیدی من نهو نازا و بویره ی جارام نیم که له پای تو و منداله کان به دهوری مه رگی گه پۆک و نزیک له خۆم، بگه ریم. نه م هاواری بۆ ده برد و نه سمه ریش له چه یی دوودلیسه کی گه وره، هیه چی تر ناژنه ویت، خه ی زرا "نازانم بۆچی دلم هه نام ده خوات...، هه ر نه و نه ده رۆژ بیه تته وه بۆ لای مریه م ده چم!". که چی نهو به یانییه ترسی لیکه و ته وه، له و شه وهدا نه سمه ر پیلووی نه خسته سه ر پیلوو، ده مه وه یان په ژاره و دوودلی شه که تیان کرد و خه ی لیکه وت. سه عاتیک نوست، به لām به ده نگه ی لیدانی شیتانه ی ده رگا راپه ری. نه مه مریه م بو، تۆقیو و ناوه ز شیناو. نه سمه ر شه ژا، هه ستی به گوشینیکی نادیار ی روحی خۆی کرد. یه که م جار که چه پرسیا ری کرد:

— کوا باو کم؟

دلّی نه سمه ر خه به ری شتیک نا جۆری دا. گیلانه رووانیه دویته که ی و وتی:

— چی بووه؟! دلم هاته خواره وه، ده بلّی چی روویدا وه؟

مریه م نه باوکی دیوه و نه گوئی له ده نگیشی بووه، دووباره به ترسه وه ده ستی به پرسیا ر کردن کرد:

— باو کم له کوئیه؟ باو کم له کوئیه؟

— له پیر ئیواره وه له مالی حاخام میخانیه.

مریه م به هه ناسه برکته به سه ر کورسییه که دا که وت. دایکی نیشانه گه لیک ی شوومی له روو خسا ری دا خوئنده وه.

— چی بووه؟ مریه م، دلمت هینایه خواره وه.

— به غدا ژیره و ژوو ر بووه. جووله که ی به غدا وه که به رخ سه رده برن و که و لیان

ده که ن، تۆش تا نیستا ناگات له هیه نییه؟

ته رایی له گه رووی نه سمه ردا هاته کو، گاسنیک ی تیژ ده ستی به کیتلانی ئاوه زی

کرد. که میتک تاس بر دیسه وه، نینجا چون کوست که و توویه ک هاواری لیه هه ستا:

— شلۆمۆ! هۆ بارکی سەلمان، بەقوربانت یم!
 بە جلی نوستنەو بەرەو دەرگا تەکانی دا، مریەم خۆی پێگەیاندا و بە شین و
 گریانەو رایکیتشا:
 — بۆ کوی؟ بە پیتی خۆت بەرەو پیری مەرگ دەڕۆیت؟

لە گەڵ تێپەرپوونی کاتدا قەواری مەرگ گەورەتر دەبوو، رووبەری رووخاندن و
 وێرانکردن فراوانتر دەبوو و نەهێنیە کەش بۆ ئەسمەر دەردەکەوت، بە جۆریک لە
 خەیاڵدانیدا هەلۆسا، تا وای لێهات لە قەواری خۆی گەورەتر بوو، پرۆپاگەندە لە
 هەموو شوێنیکی زازۆتی دەکرد و حەکایەتەکانی کارەساتە کە تا دەهات پەڕی دەسەند و
 راستی تێکەڵی خەیاڵی ئەو خەلکە بووبوو، کە سەرچاوەکەی ترسیکی گەورە بوو. ئەو
 کۆمەڵە خەلکە لە مائی حاخام میخائیل قەتیس بووبوون، بە پەرچوو رزگار بوون.
 لە هەموو لایەکی ئەم مەلەو هەوار هەڵدەستا. شلۆمۆ جەستە یەکی لال بوو و بە
 هەموو بوونیکییە بە دەوری کەپادەیی رۆژەلاتدا دەسوورایدەو و هەواری بۆ ئەسمەر
 دەکرد. شیتبۆنە کە ئەسمەر لە دووم رۆژی جەژندا دەگۆڕیت بۆ شین و شەپۆر و خۆی
 لە پەنای تەنھا پیاویکدا دەبینیت، کە رۆژانیک لە مەو بەر عاشقی بوو. هەموو ئەو
 شتەکانی دەزانی کە لە سابلەخ رووبەرپووی شوو کە بووبوونەو، رووداو گەلێک کە
 مندالیشیان پیروخەپۆ دەکرد، راستە شوو کە نەهێنی پۆش بوو، بەلام بە هەست و
 نەستەرە لە هەموو ئەو رووداوانەدا هەو بەشی بوو. خودا لە گەڵیدا بوو و لە هەموو ئەو
 مەترسییانە رزگاریکرد و چەندین جار مردن لە بەری هەڵدەهات و شلۆمۆ سەرکەوت،
 بەلام هەموو ئەوانە دادی خەمە گەورە کە ئیستای نەدا. هەستیکە و پەلاماریدا، کە
 ئەجارە لە هەموو جارەکان جیاوازه. شەیتان غایە یەکی خستە دلییەو و بە چاوی
 خەیاڵ کۆمەڵە لاشە یەکی لە تۆبەت کراوی لە مائی حاخام میخائیل دی. پارچەکانی
 لاشە میترە کە خۆی دی کە لە نێو پارچە ی لاشەکانی دی بۆ بووبووەو. نیوەرۆ
 تێپەری و عەسری بەدوادا هات. مریەم هەول دەدات ئەو شەڵەزانە بە سەر دایکیدا
 هاتبوو، نەهیلێت، بەلام کۆستە کە خۆشی لە هی ئەو کەمتر نەبوو. دەیزانی ئەو

له‌ناو جەرگه‌ی به‌غدا روو ده‌دات، مه‌گەر خودا نه‌گینا لی رزگار بوونی نییه، چونکه درنده‌یه‌تییه که گه‌رداوێک بوو هه‌موو شتیکی له‌ رێگه‌ی خۆیدا ده‌پێچایه‌وه و لێوێ له‌دا، جووله‌که‌کانی به‌غداش وه‌ک دره‌ختی به‌رده‌م هه‌لکردنی زریان و ره‌شه‌با بوون و له‌وه‌په‌ری بێده‌سه‌لاتیدا بوون و بێ چاره‌ مابوونه‌وه. له‌وه‌په‌ری بیهێزیدا په‌نایان بۆ خودایه‌ک ده‌برد که پشته‌ی به‌ردابوون، هه‌روه‌ک پهری نه‌لقووشی مه‌ردخای حای زانی که ئه‌م خودایه‌ هه‌ر خۆی خۆینی جووله‌که‌کانی بۆ خۆینه‌پێژان سه‌لاڵ کردوه و سامان و ماله‌شیان بۆ تالان و سووتاندن و وێرانکردن، به‌لام نه‌سه‌ر چۆکی بۆ لۆژیک دانهدا، چونکه لۆژیک له‌ به‌غدا و به‌رلین و هه‌موو شوێنیکی جیهان مه‌ردبوو. فه‌رمانی خودا به‌ پیتی نه‌و نه‌خشه‌یه‌ی بۆی دانرابوو، به‌رپه‌وه‌چوو. سه‌عات سینی دواي نیوه‌رۆ مه‌ریه‌م له‌ هه‌موو شوێنیکی ماله‌که و له‌ ژووره‌کان له‌ دایکی گه‌را و نه‌یدۆزییه‌وه. هۆشی مه‌ریه‌م له‌ قوولایی ناوه‌زدا له‌ که‌می دا. زانی دایکی له‌ ناخافدا خیانه‌تی لێکردوه و له‌ مال ده‌رچوو. مه‌ریه‌م به‌ دوايدا رایکرد و له‌مه‌به‌ر و له‌وه‌په‌ری شه‌قامه‌که‌ لێی گه‌را و بانگیکرد، ده‌نگه‌که‌ی ده‌بوو به‌ ده‌نگدانه‌وه‌یه‌ک و به‌ره‌و خۆی گه‌رايه‌وه. شه‌قامه‌که‌ چۆل و هۆل و شوینه‌واری زینه‌وه‌ریکی تێدا نه‌بوو. مه‌ریه‌م بۆ ماله‌وه‌ گه‌رايه‌وه. ده‌ستی به‌ شین و شه‌پۆر کرد، نه‌وه‌تا دایکیشی به‌ ده‌ردی باوکی چوو. تۆ بلیت دایک و باوکی پێکه‌وه‌ له‌ ده‌ست بدات؟ هۆ سه‌یون تۆ له‌ کویت؟ نه‌ی سه‌لمان تۆ له‌ کویت؟ دایکم و باوکم وا له‌ ده‌می مه‌رگێکدان هه‌رگیز تیر ناخوات.

له‌و سه‌عاته‌دا نه‌سه‌ر خۆی به‌ عه‌بایه‌که‌وه‌ پێچابوو و وه‌ک شیت به‌ره‌و بابولشه‌رقی رای ده‌کرد. پهرمه‌ردیکی جووله‌که‌ی له‌ خواترس و چاکه‌خواز له‌ ماله‌ی هه‌زارانه‌ و مه‌ت بوو له‌ گه‌ره‌کیکی میلی له‌ گه‌ره‌که‌ هه‌زارنشینه‌کانی به‌غدا له‌سه‌ر کورسییه‌ک دانیشیبوو. ریشه‌ چهرمه‌وه‌که‌ی له‌وه‌ بوو بگاته‌ هه‌ناس کتیبی سه‌رووده‌کانی به‌رده‌می، پیاوه‌که‌ نوقمی نیو خۆینه‌وه‌ی سه‌رووده‌کان بووبوو، خۆی له‌ ناسانه‌کانی خودا ون کردبوو. ده‌یویست به‌ نوێژ و پارانه‌وه‌ خۆی له‌ تووه‌پیی خودا بپاریزیت. شلۆمۆ که‌تانی له‌ ماله‌ی حاخام میخائیل بوو، لی گیان و بیر له‌ ماله‌که‌ی خۆی له‌ که‌راوه‌ بوو و له‌

نه سمهري ده پرسی، نه سمه ریش له بابولشهرقی تیپه پری بوو و بهر و (چایخانه ی عارب) و له ویوه بڼ بابولشیتخ ده پوښت. مریه م به تنه ا له مال ه باران واق وړمار و دلشکار و شله ژاو پشبینی کاره ساتیکي مسوگر ده کات، سه یون له مال ه کهي خوی له نیو منداله کانی و ژنه که یه تی و دووړه له شانوی رووداره کان و دانسی به خؤدا گرتووه و نومینده واری پشهادتی باشه، سه لمانیش له وپه پری ئوقیانووسه وه کلکه هه وال ودرده گرت و بایه خیکي نه وتویان پینادات. مهرد خای های له نارامگای ناحوم نه لقووشی، له نه لقووشی دووړه ده پارته وه و چاودیری کوتایی رووداره کان ده کات بی نه وهی شتیک له ناکامه کانی بزانیته. پیره میړدیکي خواپه رستیش له مالتیکي هه ژارانسی به غدا سروده کانی داود ده خونیت، ژنیکي چاکه خوازیس له شه قامه پر مه ترسیه کانی به غدا له ده واندایه و بانگ ده کات "شلومو! شلومو!" پیره میړده خواپه رسته که و ژنه چاکه خوازه که به خوینی خویان قوربانی ددهن، خوینی حه لال کرای جووله که کانی به غدا، قوربانی ددهن و کوتایی به کاره ساته که ده هینن. کومه لئی بکوژ گه مارزی مالتی پیره میړده خواپه رسته که یان دا، ژاره ژاره که بیتاری نه کرد، نه وه هر خه ریکي خویندنه وهی دوعاگانی بوو، له تاسمانه کانی خوادا خوی ون کردبوو، ته قه کردنه که بیتاری نه کرد، به لأم ههستی به نزیکبونه وهی مهرگ کرد. خویندنه وهی سروده زه بووریه کانی پری و شایه دمانی به یه کتایی خودا دا، نینجا به سه ر کتیه که یدا دارما و له خوینی خویدا گه وزا و گیانی سپارد. نه سمه به عه باکه یه وه بابولشیتخی پری و له شه قامی غازی که سیخناخ بوو له بکوژان و کوژاران، هه رای ده کرد، ته وراو هویشی له ده ستدا بوو، رای ده کرد و بانگی ده کرد "شلومو! خوم به قوربانت ده که م شلومو!". نه سمه ئیدی گوئی به ترس و مهرگ نه ددها، هه ولئی نه ددها که سیتی خوی بشارته وه، به لکو په ردهی له سه ر که سیتی خوی لاده دا و هاواری ده کرد "هاواره جووله که، هاواره شلومو!" به مجوره بانگی مهرگی له خوی ده کرد، بانگی بکوژانی ده کرد. نه وه ملی بڼ فرمانی خودا که چ کردبوو، تا له گه ل پیره میړده چاکه خوازه که دا خوی بکاته قوربانی پاشماره ی جووله که کانی به غدا.

له ناکاو خوتنپژان دهریان دا "جوله که یه! جوله که یه!" خه نجه ره کانیاں له بهر تیشکی خوره که دا دهره وشایه وه، چاره کانی نه سهریش به فرمیسک دهره وشانه وه. نه و نکۆلی له جوله که بوونی خوی ناکات، به لکو به هاواریکی شیتانه وه ناشکرای ده کات، یه کهم لیدانی خه نجه ری بهر کهوت و بانگی کرد "شلۆمۆ!" دوهم لیدانی بهر کهوت و قیژاندی "شلۆمۆ!"، سییه م لیدان بهر دلّی نه سهر کهوت و جریواندی "شلۆ..." بهر له وهی تهواری بکات له هه ناری مهرگدا ون بوو.

نه ی رۆژگار به سه! هه والی مهرگی هیژا و خۆشه ریست "دایکی مندالان" ت پیراگه یاندم. لیکه ری با یه کیکی له پیشتر و شایانتر له جیاتی تو گه رووی پر له گریان بیت. هه میسه و هه تا هه تایه فرمیسکی بۆ بریژیت و بۆی بگری. نه وه تا به چاری وشک کردوی دیته وه و فرمیسک دهریژیت، به لām نه و نه مه دوهم جاره و جاری سییه می به دوا دا نایات. نه وه که خۆی دووباره ده کاته وه و خودی خۆی له گه لّ یاده وه ری ئیستا دیتته وه، نه سهری دایکی مندالان، نه سهریک هه ره له مندالیڤا قۆچی قوریانی به هه موو هه ستیه وه خۆی به قوریانم کرد، به خشله کانی، ئینجا نه سهر بهر هه موو شته ی که کردی نه وه ستا، له پیناو مندا گیانفیدایی بکات و فیداکاریه که ی کۆتایی بیت، نه سهر ته نها له پیناو مندا فیداکاری نه کرد، به لکو به خۆنه پاکه که ی قوریانی بۆ هه موو جوله که ی به غدا دا. نه مه شم له وه ره زانی پاش سالانیک چارم به مهر دخی های پر مجیوری نارامگی ناحوم پیغه مبه ره له نه لقووش کهوت، بۆی گێرامده که پیغه مبه ره سه ره وه که ی ئیواره ی جه ژن و (تالان کردن) بۆی باسکردوه و وتویه تی پیره میتردیکی خواناس و ژنیککی چاکه خواز به فیداکاری خویان کۆتاییان به کاروانی قوریانیان هیئاوه. پیره میترده خواناسه کهم نه ناسی، به لām ینگومان ژنه که نه سهر بوو.

کاتیک نه سهر له شه قامه که بهر خه نجه را هه ستم به کسپه ی دلّم کرد. گهرداره که نیشته وه، به لām دلّیا بووم هه سته وه ریم له نادیار به هیتتر بوو. بریارم دا برۆم، به لām حاخام میخایل و هاوړیکانم رییان نه دام. به سروشی هه سته وه ری خۆم زانیم

که من کاته کهم له دهست داوه و کاته به شومى ئاوسه که تپه‌پړیوه. ئینجا براده‌ریکی موسلمانم عه‌باس قه‌ره‌غولی به بنه‌چه کورد و یه‌کینک له برایی کارى بازار له ده‌رگای داین. ده‌ستبه‌جی زانیم به دواى مندا هاتوه. هر نه‌و کاته له هه‌سته‌وه‌رییه‌کى خۆم دلنیا‌بووم. عه‌باس ته‌ماشای کردم، منیش له سیمایدا هه‌موو شتیکم خوینده‌وه بیده‌نگییه‌کى له هه‌موو په‌یقى دنیا پر مانا‌تر بوو، نه‌و عه‌سره‌ی له چارانیدا قه‌تیس بووبوو چر بوونه‌وه‌ی شیله‌ی روحی‌کى غه‌مگین بوو، کاتیک زمانى کرایه‌وه وتی:

— بارکى سەلمان، هه‌سته له‌گه‌لمدا وه‌ه.

کۆمه‌له‌ خه‌لکه‌که تینکرا لال بوون. هه‌موو هه‌ستیان کرد و تارمایى پيشهاتینکى خراب هاته به‌رچاویان. پيشهات و کاره‌ساته‌که‌ش ته‌نها نه‌م ماله‌ی نه‌ده‌گرتوه، به ته‌نها نه تینکرای به‌غدا و نه هه‌ر عیراق به ته‌نها، به‌لکو هه‌موو دنیای ده‌گرتوه. نه‌مه توو‌په‌یى خودا بوو له هه‌موو جووله‌کى جیهان. هارپیکانم سه‌نگین و خه‌مبار بوون و به بیده‌نگى ته‌وا‌زو‌یان ده‌خواسته‌وه، به‌لام کاره‌ساته نادیاره‌که هیشتا نه‌په‌په‌ی قورسایى خسته‌بووه سه‌ریان. ته‌نها که‌سێک من بووم ده‌مزانى له عه‌باس قه‌ره‌غولیم پرسى:

— نه‌سمه‌ر؟!

سه‌رى له‌قاند و چاوى فرمى‌سکینکى تیزا که روحى غه‌مگینى هه‌موو دنیای له خۆ ده‌گرت.

— هیشتا زیندوه‌ه؟

— بۆ ما‌ن بردمانه‌وه و له گیانه‌لادایه. مریه‌م له‌وى بوو شوینه‌که‌تى پى وتم. ئىسدى یان به ده‌نگیدا ده‌گه‌یت، یان...

به را‌کردن بۆى ده‌رچووم و چاره‌پێم نه‌کرد قسه‌کى ته‌واو بکات. هیچ شتیکم به هارپیکانم نه‌وت. قه‌ره‌غولی دوام که‌وت و بانگى ده‌کردم، منیش به کووچه و کۆلانا‌ندا هه‌ر رام ده‌کرد. نه‌سمه‌ر، به قوریا‌نت یم چاره‌پێم بکه! با گویم له ده‌نگت بیت! قه‌ره‌غولی به ئۆتۆمبیله‌کى دووم که‌وت‌بوو. کاتیک هه‌ستمکرد ئۆتۆمبیله‌که له من

خیراتره، وهستام. بۆ یه کهم جار له ژياندا سهريهچيم له نهركی جهژن کرد و سواری نۆتۆمبیل بووم. لی مهخابن پيش نهوهی بگه مه مائهوه ههستم به کۆسته که کرد. ههاری مریه دهگهیشه ناسمانهکانی خودا، نه خودایهی شهرفی نهوهی پی بهخشیه نهوه ههلبژیرم که له ههموو شت لای من نازیزتره، قۆچی قوربانی بۆ ههموو جووله که بهغدا، تیکرای بهغدا له پرسهی ماته مینیدا بوو، شین و شهپۆرکی گهروه، له ههموو بسته خاکی ههوار و شین و شهپۆر بوو، له ههموو مەتریکیدا زایه لهی مه رگ بوو. چهند ههزم ده کرد گویم له دوا وشهی نه سهر بیته؟! ئاواته کهم نه هاته دی. نه سهر شه لالی خوین بوو، خوینه کهی له جیاتی خۆی ده دوا، هیشتا گهرموگور بوو. کانیاری فرمیسه که کام تهقین و له بهرانبهر لاوازی خۆم شه رمه زار بووم، چونکه فرمیسه که بۆ نه سهر فرمیسه کی هیز بوو. له ژياندا له جاری دووان پتر فرمیسه که نه بهخشیوه. نه که بۆ ههموو مردنیکیش، به لکو بۆ مه رگی نازیزترین که سم و لهویش به ولاوه که سی ترم شک نه بردوه.

نه میستا من له خراپترین ته مهن دام، دلم لاواز بووه و توانا و هیزی رۆژانی رابردوم نه ماوه. بلاچه و خولانه وهیه که کاسهی سهرمدا ده گر مینیت. هیشتا چاوه پری نه م روچه کوردانه یه که به سه ر سه ختییه کوردانه کهی مل نادات، به لام هۆ نه سهر، له گه ل نه وه شدا منیش هه ر بۆ لای تو دیم! راسته من له دوا ی تو دایکی عه زیزه ی نه فرینم خواست، به لام رۆژیک له رۆژان خیانه تم لی نه کردیت، نیدی نه وه ی زانیت، زانیت. هۆ نه سهر له و کاتهیدا روح خه ریک بوو له شه قه ی بالی ده دا، ناوی من له سهر زمانت بوو. دایکی عه زیزه ش جگه له نه فره ت بهرانبهر چاکه هیچ شتی کم لی ده ست ناکه ویت. ناخر چۆن پیس له گه ل پاک و نه لماس له گه ل خه لووزدا به راورد بکه ین؟!

په نا به خودا! په نا به خودا!

به غدا، کوتایی ۱۹۵۱

دلّم چون به غداى تاريك، سارد و سړ و ته نهایی و چۆله وانییه، بریّ جار خورپه ی نومیدیکى دره وشاوه ی پیدا دیت، ههروهك خشی پیچکى (عاره بانه ی شیلّم) به سهر زهوى قیرتارکراوى به باران شۆراوه له ههناوى شهوه کهدا، دهخولیتتهوه (مهشکه کهیان) ژه نیوه و پارچه کهره چهوره کهیان له دۆیه که جیا کردووه تهوه. زۆربه ی جووله که ی به غدا کۆچیان کرد. ته نانه ت مریهم و سه یونیش بارگه یان پیچایه وه و به سه لّتی له گه لّ مندا لّ و هاوسه ره کانیان رۆیشتن و چاره نووسیکی دیکه یان له ئیسرائیل هه لّبژارد و منیان له گه لّ نه فره تی و کچه کهیدا جیهیشت! (نوسینگه کهم) له خان ده لّله دا له روواله تدا هیچ نه گۆرابوو، به لّام کرپاره کان گۆران و له گه لّ خه لّکه که ماندا نه وانه ی بازرگانی به غدا بوون، مامه له یان به قهرز زیادی کرد. پاره له خانه کهدا به ره و کزی ده چوو، ناومیدی له ده رووندا هیلانه ی کرد، ماله کهش له گه لّ (دایکی عه زیزه) دا بوو به دۆزهخ. لیم مه پرسه چۆن نه و ناجۆریانه روویان دا، چونکه مرۆی زیرهك و تیگه یشتوو بۆ خۆی نه وه ده دۆزیتتهوه، نیدی ته وه که بهر سهرم کهوت و درزی پى برد، درزىك به درى ژایى ته مه ن سارپژ نابیتته وه. دهم شر و کرمى و شه رانگیتز، من نوقمى نیتو ناز و نیعمه تی ده کهم، نه و نوقمى نیتو نه فره تم ده کات. من په نجبه کانی وهك مۆم بۆی داده گیرسینم و نه و په نجبه کانی له چارم راده کات و به هه ردوو ده ستی رووخسارم ده کویتته وه و ناواته خوازی مردغه. گله ییم له خۆ کرد و وتم من پاداشتی خۆم وه رده گرم، چونکه له دواى نه سهر له ماله که ی خۆمدا نافرته تیکم له خۆگرتووه، به لّام نه سهر تا له مردنه که شیدا هه ر به وه فاداری مایه وه و گله ییه کی لى نه کردم. هاته خه ونم و بۆم

ده گریا که به ده ست (ههوی) زیندوه که یه ده نازار ده چیژم و وتی "خۆزگه له
 خه ونه که دا سوودت لی ده بینم، تا له درای خۆم ده برابری هاوسه ری چاک راویژیکم بۆ
 ده کردیت". وه تاگا هاخه وه و به زه ییم به نه سمه ردا ها ته وه. به چپه و له بهر خۆه به
 هه موو بوونی که وه وتم "شمشیره که پیش خۆ سه ر زه نشت کردنه که که وت! شمشیره که
 پیش خۆ سه ر زه نشت کردنه که که وت!" له ماله که ی خۆم هه ل دیم و به ره و چایخانه ی
 (حه یدر خانه) ده رۆم. خۆزگه م به رابردو! له خانه که دا سه رقالتی کاری خۆم بووم و تا
 نیوه شه و له نووسینگه که ده مامه وه، له نیو کاری تازه بووه و دا خۆم ون ده کرد. له وه ته ی
 جووله که کۆچیان کردوه کار کز بووه و سامان و پاره چووته گیرفانی
 مامه له چییانه وه. هه ر قهرز و هه ر قهرز! ناوی نه وانیه ی پیاان ده فرۆشم ده فته ری
 قهرزه کانی پر کردوه ته وه. هه زاران و هه زاران دینار! منیش له چایخانه دوو که لی
 نیرگه له به با ده دم و گوئی له قرخه قرخه که ی ده گرم. چار ده برمه قه فه زی نه و
 تووتییانه ی که به بنمیچی چایخانه که وه شۆر بووه ته وه. ده رگای قه فه زه که کراوه ته وه و
 تووتیه کان لیوه ی دینه ده ره وه و به زنجیره کاند هه ل ده زینن. زنجیری ناسنی نه ستوو و
 درێژ قه فه زه که به بنمیچه که وه ده به ستیته وه. له مه راده میسم هه ول ده دم په ند و
 مه به ستیک بدۆزمه وه، په ندیش له هه موو جاریکدا ده گۆرپیت، ملم نایه بهر نه م
 دنیا یه وه و هه موو په ند و حیکمه ته کانی کۆتایان ها ت. نه خیر، به لکو نه مه هه له که
 بوو، تۆیه که له گه ل نه و هه موو په نده ی له نیو سه ردا کۆبووه ته وه، مادام ده ژیتیت، هه ر
 نه زانیت، سکی دنیا ش مه شکه یه کی پر و له هه موو چرکه یه کدا تووشی شتی نویت
 ده کات. له میانه ی مه ترسییه کانی رابردوه وه فیر بوویت، که چاره نووس مرۆقی توو پر
 داوه ته نیو کیتلگی مینه وه، گه ره که مرۆق پیش نه وه ی هه نگار هه لیتیت، بزانیست چی
 له ژیر پییدا یه، ره نگه هه نگاری دوا یی تووشی کاره ساتیتکت بکات، ئی مادام نازانیت
 هه نگاری دوا یی چ داویکی بۆ ناویته وه، گه ره که یان له شوینی خۆت بمیته وه، یان بی
 گویدانه مه ترسی به رده وام به ره و پیشه وه پرۆیت. هاو کیتشه یه که و هه ردوولای
 ناهاوسه نگه و نیوانیان هاوسه نگ بکه. پروام به و په نده هیه که ده لیتیت "نه وه ی له
 چاره ت نووسرا بیت، هه ر تووشت ده بیت!". که چی راستی نه زانیت ده برابری چاره نووسی

خوت به جيگيري ده ميښتهوه، چونکه دنيا نهو کلاوي جادوويه که له همموو چرکه يه کدا جادووي لى هلدو قوليت، سهره پای پند و تيوري و نه زمون و نهو فلسفه يه بزيانت هلدت بزاردوه، که چي شتيک هر له خديالتدا نيه، تووشي سهرسورمانت ده کات.

له سهر تهخته يه کی چايخانه ي حديدخانه ههردو پيم راکيشاوه و مارپيچي نيرگه له کم به دهسته کام گرتوه، زارشم دوکله نانو ميدي و ناينده ي ناديار ي ليدرده چيت. پارچه و پورچه ي يادوه رييه کام رنگي جوراوجور ديننه بهرچام. چرکه ساته کاني له خون ده چن! نا نه مديه پوخته ي ته مهنی خدليکي! چرکه ساته کاني خه و ناسا به سوزه ياديان ده که يته وه و به زهيت پيانددا ديتوه، تا مهرگ ده پيچيته وه نه وسا به زه ييان به تودا ديتوه و تو بهرو باره گاي خودا ده رويت و له تهک نه م خونه داپوشراوانده ده جهسته يه کی له نيوچو جیده هيليت.

پوخته ي همموو نه م شتانه لهو روزه شوومه دا و له کاتيکدا له چايخانه ي حديدخانه بووم له پشت ته ويلمه وه بلاچيان ده دا. وا له رابردودا ده ژيم و بي ناگام له چرکه ساتي داهاتوي مينرپژکراو. ههست به سوز و هارکات نيش و نازار ده کم، وهک نهوي له شويکي نهنگوسته چاودا له پ له ريگه بکوتم، تاريخيک ته نانت له گهرمي جهنگه بي نامانه کهش له سابلخ وا نه بو. يان له کاتي (تالان و پرکه) و نهو کاته ي له گهل کومه ليک له هاورپيانم له ماله کهي حاخام ميخايل بووم، ههروا نه بو. له ساتانه دا بهرلهوي به زه ييم به تيکراي شته به سهرچوه کاندایي ته وه، به زه ييم به نه سهردا ديتوه، بهر لهوي نهفرت له غدر و زورداري دنيا بکم، نهفرت له دايکي عهزيره ده کم. پوخته ي همموو نهو نه زمونانه ده هارمه وه وهک گهرديک ده يييم له بهر (با) دا په رش و بلاو بوويته وه. به نيچه خه وتنيکه وه وهلامي سلوي تارماي مروتنيک ده ده مه وه، که نازام شيوهي چونه، نينجا به خيرا ي هز و شيتايه تي له روي رابردو و داهاتو له خوم ده ته کيتم و پوليسيک ده ييم بانگ ده کات، تووشي کتوپريه کی تازه ي دیکه ده م، که له ناو زگی کلاوه جادوويه نه فرينه کهي دنيا وه بوم دهرده چيت.

— تۆ شلۆمۆ که تانی کوردهیت؟

من نهوم و هه موو خه لکی ده مناسن و ناوی خۆم به ناشکرا ده لیم، هیچ شتیکیش ریم لیناگریته که به شانازییه وه ناوی خۆم بلیم، چونکه هه رگیز گوناهیکم نه کردوه، که سیک له بازرگانیکردن، یان پاره، یان نابروو، هه لئه خه له تاندوه، قه رزاریش نییم، به لکو خه لکی پاره ی من قه رزارن. سه رباری هه موو نه مانه پۆلیسه که تووشی سه رسوهمانی کردم، چونکه به زاریکی فه رماندارانه وه دواندمی:

— خیرا هه سته و له گه لمدا وه ره!

ده رباری بانگ کردنه که م هیچ وه لامیکم لی ده ست نه کهوت، لی من به خوین ساردی ناسایی خۆمه وه هه ستام و به گه لی که وتم. له بنکه ی ناسایشی گشتی چاوم به زۆربه ی برا یه هودییه ئیرانییه کام کهوت. زوو هه ستمکرد، که شته که ته نها په یوهندی به منه وه نییه، به لکو زۆر له مه گرنگته.

نهوانه ی له وی بوون هه موو له په ژاره دا بوون. وتیان بریاریک بۆ راگواستنی جووله که کانی ئیران ده رچوه، که بۆ ئیران را بگوازرین. نارامی خۆم له ده ست دا و به سه ر نه فسه ره که دا هاوارم کرد:

— من سی سال پتره لیهم.

به ساردیه که وه قسه که ی پی بریم:

— به لām تۆ ده ست له ره گه زنامه ی ئیرانی هه لئه گرتوه، داوی ره گه زنامه ی عیراقیشته نه کردوه.

— مندا له کام عیراقین، نایا مندا له به شتیکی وه کو ره گه زنامه پیش باوکی ده که ویت؟

— بۆ نا! ئیدی یان به هو ی ژنه یان و شوو کردنیانه وه ره گه زنامه یان وه رگرتوه، یان خو یان داوایان کردوه. نه ی ئیستا نه وان له کوین؟

— کو چیان کرد، یه کیکیان بۆ نه مریکا و دووانه که ی تر بۆ ئیسرائیل. نه فسه ره که قیراندی:

— هدی ناپاکینه! نیتو تا نهمه ن! نهم ولاته باشه دالدهی دان و نیتو ش له قهتان له
خیر و بیره کهی دا!

— بهلام من لیتره، خزمه تی نهم ولاته م کردوه که دالدهی داوم، به شداری بوژانهوی
نابوریم کردوه، دهربارهی من له بازار بۆ خۆت پرسیار بکه!
نهفسره که پتر تووره بوو و شیراندی:

— نیتو لهو باوهردان که دهتوانن تیکرای نهم گه له چاکه خوازه فریو بدهن؟ خیر و
بیریتان خوارد و سهروه رت و سامانیستان و بۆ گهغینه کانی خۆتان گواستهوه، ئینجا
باسی نابوری و یارمهتیدانی دهکن؟!

سۆسهی شتیکی خراپم کرد. دهنگم نووسا... توورهیه کوردانه کهم قوت دایهوه.
— ئی که دهبتت هدر کوچ بکهین، با مۆله تیکمان پی بدری تا کاره کاتمان جیبه جی
بکهین، نهو پارانه مان که له لای کرایار و بریکاره کاتمانه کۆیان بکهینهوه.

قسه کهم نوکته یهک بوو و توورهیهی نهفسره کهی وروژاند و به جهخته وه گوتی:
— هیچ شتیکتان لای ئیمه نییه. هدر نهوهنده بهسه نزیکه ی چل ساله دالده مان
داون و بواری ژیا نیتیکی تیر و تهسهلی نهوتۆمان پیدان، که بار و باپیرانتان له گونده
کوردنشیننه دواکهوتوو و پیسه کاندایا خهونیشیان پیوه نهدی بوو.

قسه که خهغدریک بوو له دل درا! شته که هدر نهوه نهبوو زمانی ژههرای و وهک
شمشیر تیژ بوو، بهلکو نهمه رق و کینیکی رهش بوو، نهم دووهش له توانایاندایه
هه موو دنیا بسووتینن. خۆ نهگه ر شایانی نهوه بووبام که تووشیان بم، نهوه شته که
ناسان بوو، بهلام خودا شایهده من رۆژنیک بیرم لهوه نهکردوه تهوه که بهردیک فری
بدهمه نیتو نهم کانیهه روونهوه، که تینویتی شکاندووم. له گه ل نهو ته نهاییه ی دوا
نهسمه، ته نهانهت دوا نهوه ی زۆریه ی جووله که کانی بهغدا کۆچیان کرد، من رۆژی بیرم
له جیهیشتنی بهغدا نهکردوه تهوه، نیره ولاتی دووهمه و له رۆژه هه ره تاریکه کاندایا
نامیزی بۆ کردوه تهوه و خیر و خوشی له دهستچوری بۆ گێرپامه وه و سهنگی پی
بهخشیمه تهوه، بهلام نازاره که ی من بۆ نهسمه جینگیره و نارهزم جی نهاییهت. نهو لیتره

به خاك سپيتردراوه، ئىدى چۆن دەست لەو خۆشەويستىيە ھەلبەگرم، خۆشەويستى ئەو و ھەموو ئەو شتانەى كە لەسەر ئەم خاكە پاكەدان؟

مەخابن! من لە ھەولتي خۆشەويستى و چاكەدام، كەچى زۆربەى تەمەنم لە بەگژداجوونەوى رق و رەفتارى كيتوييانەى مرۆڤدا برەسەر، ئەو مرۆڤەى دوو جەنگى جيهانى ھەلگيرساند و بەغداى تالان كرد و جوولەكەكانى بەغداى پيش راگويزان راوهدونا، لە كۆتاييشدا ئەم خەنجەرە كوشندەيەى لە دل دا. درۆت لەگەڵدا دەكەم، گەر بليتم خەمى سامانەكەم نىيە، ئاخىر رۆژگار فيترى كردم سامان نرخىكى ھەيە، بەتاييەتى دواى ئەوى لە ئاودەستەكانى ئىنگليز و سىكە گورگە كارم كرد و ئەوەيشى بە رەنج و عارەقى بەردەوام بە دەستم ھىنا... لەو ساتانەدا دلم بۆ لە شتيك زياتر لە بەغدا دەگريا، بۆ كارە جيگيرەكەم كە وەك درەختە گيژوژە كورت و دركاويەكەى مائەكەمان، بۆ خودى مائەكەمان لە كەپادە پارەكانم، بۆ ئەو ھارپييانەى لە بەغدا مابوونەو، دواجار گۆرەكەى ئەسمەر، بە ئەمەكترين كەس كە لەم دنيايەدا بۆم بە ئەمەك بوون. لە مائەكەى خۆمدا پارەم بۆ كاتى پتيويست كۆدەكردووە، كە دەگەيشتە چارەكى ئەوى كە لە بەغدا ھەمبوو. داىكى عەزىزەش ئەسمەر نىيە، چونكە لەسەر فلسيتك ھەزار ئاژاوە دروست دەكات، خشلەكانى ئەسمەريش نابنە ھى داىكى عەزىزە، من باش دەمزانى كە وەفادارىم بە غەدر و دلپاكي بە خۆپەرستى و پاكيەم بە پيسى گۆرپيەو، ھەرچى شتيكى داىكى منداڵان ھەبوو، ھەموويم لە داىكى عەزىزە شاردووە، نزيكەى ھەزار دينارم ليى شاردووە، بۆ رۆژيكي ئاھام دانابوو، بەلئى لەم كاتەدا دل خوينى لى دەچۆرا، بەلام خامۆش نەبوووە. من لەگەل ستمەى رۆژگار راھاتم، ئەوا بەرەو زىدى خۆم دەمگيژنەو. لەگەل تيپەربوونى سالگارتك بەسەر راگويزانماندا، ئەوى ھيوايەك ھەيە و دل پيى خۆشە، ھەرچەندە لەویش ھيچ شتيك وەك خۆى نەماو، رۆژيكيش ھەر ديت بەرەو مالى دووهم، بۆ بەغدا بگەرپتمەرە، بەغداى سەرچاوەى ھات و فەرى دووهم و دالەدەگام.

لە خيال رۆيشتنەكەم وەئاگا ھاتم، نووسينگەكەم لە خان دەللە جيتەشتبوو، كەلوپەلەكانم و ھارپييانمان و مائەكەم و گۆرپى نازيز و خۆشەويستەكەم لى جيتمابوون.

بواریان داین بچینه نیو ماله کانی خومان و چیمان گهره که بیبهین. پاسه کانمان لی پر
 کرابوون. دایکی عهزیز کچه که ی به باوه شه بو، هه ترمه و بۆله ی بو، زمانی چون
 هه به بی وهستان هه ده هات و ده چوو، جنیوی ددها و نه فره تی ده باراند، زمانیک له
 داواکردنی خراپه کاری کول نه ده بوو، منیش تاقه که سینکم بانگم ده کات، من
 سه رکه وتوو نه بووم و له هه ناس ره تکرده وه ی بریاری راگواستن بینه سه لات بووم. له و
 ده مهیدا که سواری پاسه که ده بووم دلم پیی ده وتم که گوی به سه روه ت و سامانه که م
 نه ده م. که واته ناو هاش من له بهر چای دایکی عهزیزه شایانی ژیان نه بووم. من له
 چاری نه ودا به بی سامانی زۆر ته نه ها موو روی چاوه زار بووم و له شه پانگیزی دنیا ده م
 پاراست. به پیی یاسا که ی دایکی عهزیزه ناو ها من مه حکومی مه رگ بووم. سه رم
 ده خولایه وه و کاروانه که به ره و نیترانی ده بردین. هه ندیک که س هه بوون بۆ نیتران و
 نیسرائیل پیش نیمه که وتن، هه موو هه ژارانی وه ک حاخام میخانیل، پیش نیمه که وتن،
 هه روه ها لاوانی به په رۆش بۆ بیرۆکه ی ده ولته تی نیسرائیل، یان نه و لاوانه ی تا نه و کاته
 و نیستاش برینی (تالان) له دلایندا سارپژ نه بوو بوو، پیش نیمه که وتن. نه وانه ی له ناو
 پاسه که دا بووین به زۆری بازرگان بووین. هه ندیک له و هاوړپیانسه م بیینی له دوی
 سابلآخ بۆ جاری دووم هه موو شتیکی له ده ست دابوو. نه وانه متمانیه یان به دنیا و به
 ده سه لاتداران هه بوو، نه وانه په ندیکیان وه رنه گرتبوو، به لام من، منی شلو مۆ که تانی
 کورده، سه ره پای زه بری نه و خه غه ره کوشنده یه و نه و خوین به ربوونه به رده وامده ش هه ر
 پیکه نیم، چونکه هیچ کۆست که وتنیکم به قه د کۆستی مردنی نه سه رم تووش
 نایته وه، هه روه ها کۆستی وه ک مردنی نیستیر و هه ردوو جگه رگۆشه که میش له سابلآخ
 تووش نایته وه، نه میستا کانیاری فرمی سکم ناته قیته وه، وه ک چۆن له و دوو
 کۆست که وتنه دا ته قییه وه، نییدی تا دنیا دنیا به دوی نه و دوو کۆست که وتنه
 ناته قیته وه.

نیستا کاروانی ده رکراوان به ره و نیتران ریگه ی خۆی گرتوته بهر و تا دیت له زۆر
 شتی نازیز دوور ده که ویتته وه، لی دایکی عهزیزه ی منجه منج کهر ته نانه ت له نیو پاسه
 خیرا که شدا، تا له ناو نیترانی شدا هه ر ده گرمیتی، نه و دزیوترین شتی که که له ژیا نندا

هەلم بژاردوو. لەو شانەى هەستى پێدەكەم بەرەبەستىك پێكەنینهكەم، غەمەكانم، سۆزم، بیری ئاییندەى ناديارم، لێدەشیوتینیت. تەنانەت سەربارى هەموو ئەمانە و لەم (هەلوێستە)دا، كە خۆم هەلمنەبژاردوو، دۆخەكەم لى ئالۆز دەكات، هەلوێستىك كە تى تووپردراوم، هەرەك چۆن لە رابردودا تووپردراومەتە نێو لەمە ترسناكتر و ئالۆزتر. دایكى عەزیزە تەنانەت لەم هەلوێستەشدا بێبەشم دەكات و بوارم نادات، كە تامى ئەم ئەزموونە نوێیەى تر بچێژم. گویچكەكانم پڕ لە وێنەى گیلانە دەكات و تاجى زۆربلىیى و وێنەكردن و جنىو و نەفەرەت دەخاتە سەر سەرم.

دایكى عەزیز! نەفەرەتى خودات لى بێت هۆ دایكى عەزیزە! بەلام تۆ ئەى ئەسەر بەزەبى خودات بەسەردا ببارىت و خودا بە بەهەشتى بەرىنت شاد بكات! بە روحى ئەسەر لەم دنیاىدا ببیتە پالېشتم... و دایكى عەزیزەش!

تاران ۱۹۶۱

هۆ مامه (باوکی سەلمان) چ کاتیکی کتوپر و خوشه! وا به بی واده به یهک ده‌گه‌ینه‌ره، نه‌ره جاری سییه‌مه له تاران ده‌گه‌ینه‌ره یهک. سالگار تیده‌په‌رن و له‌ناکار له ده‌رگام — (ده‌رگای خۆت) ده‌ده‌یت، له پیشدا دیتیه ژووره‌وه و منیش پرسیار له گه‌روومدا قه‌تیس ده‌بیئت، خوشیه‌ک نازای له‌شم ده‌گریته‌ره، گرمه و خرمدی یاده‌وه‌ری له نیو کاسه‌ی سه‌رمدا پتیکدا ده‌ده‌ن. هاتنی تۆ قول و پر مانا بوو، تۆ هه‌میشه خۆت به‌سه‌ر کات و شویندا سه‌پاندوه و چون نه‌فسوونکاریکی شاره‌زا گه‌مه‌ت پتیکردوون. هه‌مو لای تۆ شک و خوشپۆن، هه‌ندی‌کجار که پیم ده‌گه‌یت ره‌فتارت خۆت ئاسا کوردانه‌یه، نه‌ره ده‌مه‌ی مملانیئت له‌گه‌ل خوادا ده‌کرد، هه‌ر له ژووره‌که‌ی خۆم و روبه‌پرووی خۆم جنیوت پتیده‌دام، به هۆی جگه‌ره‌کیشانه‌وه له رۆژی شه‌مه‌دا، جنیوت پتیده‌دام. رۆژه‌که شه‌مه بوو، سه‌رما و به‌سته‌له‌ک بوو، خۆت به‌سه‌ر سۆبا نه‌وتیه‌که‌دا دابوو، دایکه‌که‌ش له گه‌رماری به‌پشکۆی دار گه‌رم کراو بوو، کچه‌ش پرچی وشک ده‌کرده‌وه، گویت به‌وه نه‌ده‌دا که عه‌زیزه و دایکی عه‌زیزه خه‌ریکی چین! هه‌ر نه‌مه‌شه خه‌وشی تۆ، به‌رده‌وام له نه‌لهای فراواخوازی خۆتدایت، به‌لام تۆ کاتیکی پیش سالتیک خۆت و عه‌زیزه و دایکی عه‌زیزه‌ت کۆکرده‌وه و به‌ره‌و نیسرائیل کۆچتان کرد. هه‌ستمکرد تۆم له‌ده‌ست داوه و تۆم که‌مه. من تۆم خوش ویستوه، نابروومه‌ندی و نه‌فس به‌رزیه‌که‌تم خوش ویستوه. که به‌سه‌ر نه‌لهاکانتدا زالت کردوه، هه‌ر له سۆنگه‌ی سه‌نگینه‌یه‌وه لیم بووریویت. له راستیدا هه‌لچوون و توورپه‌سوون له کاته جیا‌جیا‌کاندا ده‌گه‌مه‌نه و هه‌ندی‌کجار وا ده‌کات خوش بیئت، کاتیکیش هیتور ده‌بوویه‌وه وه‌ک پیشه‌ی هه‌میشه‌بیئت داوای لی‌بور‌دنت ده‌کرد "هیچ بوونه‌وه‌ریکی زیندوو نییه تووره‌ نه‌بیئت، نارامی و بی‌ده‌نگی خه‌سیتی مردوو‌ان و به‌ردن." هه‌روه‌ها ده‌ت وت "بیرت

نەچىت، مەن كوردىكى توندە تەبىئەتتىم". ئىنجا نەو بوو بەبىۋادە لە دەرگات دا و
هاتىتە ژوروى و وت:

— نەجارە مەن مىۋانى تۆم!

بىر كەوتەرە، پىش سالاننىك لە خانوۋە ھاكەزايەكەت لە (كوچە بەھار) ژورىكىم
لى بە كرى گرتىت، نەو خانوۋە رۆژھەلاتىيەي كە ھەوشەيەكى كراۋەي ھەبوو،
ھەوزەكەش لە ناۋەندى ھەوشەكەدا بوو. لەبەرئەۋەي تازە تۆم دەناسى، نەمەش ۋاي
كردبوو كە شىۋازى مامەلە كەردغان لە گەل يەكتر بە ۋىل و سەنگىنانە بوو. ۋەك
كەسىكى غەربە و نامۇسل بىكەتەرە پىۋىستى بە روو كەردنەو پىت، تۆ نەو دەست
پىشخەرىيەت كەرد، رەنگە ھۆيەكەي جىۋازى تەمەنغان بوۋىت، يان لەبەرئەۋە
بوۋىت، كە تۆ خاۋەن خانوۋ و مەن كرىچى بووم. تۆ ھەر خۆت بە تەنھا لە ژورىكى
نەۋمى خوارەۋە بەرانبەر ژورەكەي مەن دەنوستىت، ژورەكە پەنجەرەيەكى ھەبوو
دەپروانىيە شەقامەكە، دايكى عەزىزە و عەزىزەش لە ژورىكى دى لە نەۋمى دووم
بوون. دەرگاي ژورەكەت بەرانبەر دەرگاي ژورەكەي مەن بوو. ھەموو ئىۋارەيەك
دەھاتىتە لام و بە قسە خۆشەكانت مەرداي ئىۋانغانست نەدەھىشت... ئىدى يەكترمان
ناسى...

سابلاخ بۆ مەن دىنبايەكى تە و لە رىزى نەبوۋان بوو، يان نەو كۈنە تارىكەي نىۋ
كاسەي سەرم بوو، كە نەزانىن و بى ئاگايى و بى ئاۋەزىمى لە خۆگرتبۇو، كەچى تۆ رەگ
ۋ رىشەي رووداۋانت لەسەرى خۆتدا ھەشارداۋو، رووداۋگەلىكى خەكىنەر، يىگومان
لە ھەلىك دەگەرەيت، تا بىيانگىرەيتەرە، دەزانم نەو بۆ تۆ بارىكى گرانە، بەلام ھاركات
شانازى ۋ قارەمانىتتى ۋ داستان ۋ نەفسانە ۋ كارەساتىشە، نەو پوختەيەكى (رۆنە
ساغەكە) يە لە تەمەنى تۆ، ئىدى ھەر لە گۈلە رەشەكەيەرە تا دەگاتە دېك ۋ بۆنە
خۆشەكەي، كۆمەلى دژەكان ۋ شۋىنى يەكگرتنەۋەي رەگەزەكانى كەسىتت كە
مامەلە لەگەل نەو رووداۋانە دەكات ۋ دەكەۋنە بەر بوۋارى تاقىكەردنەۋە، مەن نەۋەش
باس دەكەم، كە مەن خۆم تاقىكەردنەۋەيەكى سەخت ۋ دژۋارى تۆم لە دەرىي شۋىشى
ئىرەيت بۆ ئاين، دىۋە، نەرى تۆ "رۋتەلە سەرخۆشەكە" ت لەيادە؟!

له سەر نوینی نه خوشی و پیری له قاقای پیکه نین ددهم، ئەم ههستی خوشییه شیتانهیه ختووکه م ددهات. من هیچ شتیک له یاد ناکهم، مه گهر نهوانه ی هیچ شوینه واریکیان له ژیاغدا نه هیشتوه. ئەم رووداوه له میانهای هاورپیه تیماندا وهک خشتی نیو دیوار بوو کی ده زانییت؟ رهنکه به بی ئەم هاورپیه تییه، تهنها له چوارچینوی (بهیانی باش) و (چونی؟) و (ئهمرۆ رویشتم و هاتمه وه...) تینه پهری با، رهنکه منیش بی ئەوه له لای تو ئەم باره گرانهم هه لئه رشتبا، وهک خۆت نایسان لی ده نییت، قاره مانیتی، ئەفسانه، مه رگه سات.

تو گه نجیکی بی ئەزموون بوویت، به لکو تهنها میردمندالکی ئەو رۆژ و کاته بوویت. له نیو ناسیاوه کانتدا له تاران پیاویکی به غدایی گشت رۆژی رووته لیه کی ناواری له گه ل خۆیدا بو ماله ره دهینایه ره و به ژنه کی دهوت "ئهم داماره م له شه قامه که دۆزیوه ته ره، وا له برسان ده مه دالان ده چیت، هه رچییه کمان له خواردن هیه، بۆی تی بکه، با تیر بخوات و تارمایی مرۆقی بو بگه رتته ره". له کاتیکدا ئەمهت دهوت ده رباره ی رهفتاری "رووته له سه رخۆشه که" داوای به خشینت ده کرد. دیسان وت "جاریکیان ویستم ئەوه ی ئەو هاورپیه م ده یکات، منیش بیکهم! له وهش پتر رووته له سه رخۆشه که تاراده یه ک هه ردوو کمانی ده ناسی.

بو بیستنی ناههنگی گۆزانییه کانی (ئه ستیره ی رۆژه لالت)^(۱) رادیۆیه کم کربوو، ههزم ده کرد خه لکی به شداری ئەو شتانه م بن که چیژیان لی ده بینم، پتر له وه ی به خه یالته دیت، ناشنای بووم، له تورکیا چه ندین مانگمان پیکه ره له هه مان ئوتیه ها که زایه که دا به سه ربهرد، کاتیکیش بو تاران هاتم داوای لی کردم که ئیزه ی هاتنه ئیرانی بو بنیرم.

له وه شه وه دا به خۆی و شووشه عاره قه که یه ره هات، من ئەمه م پی خوش نه بوو، به لām ئەو وتی "به بی خواردنه وه ههزم له بیستی ستران نییه!". پاش نان خواردنیتکی چه وری ئیواره، میوه م دانا و بانگم کردیت، قسه و باسی ره وته نیتان له نیوان خۆتاندا کرد، باس و خواسی هه مه جوهر، به لām له قسه و باسی رۆژانه تینه پهری، ئینجا مۆله تت

خواست تا بنویت، من به تهنهها له گهل (رووته لهی سهرخوش) مامهوه و له تهل نه ستیره ی رۆژه لاتدا رۆچووینه ناخی شهو، شهویش له سهر ریتهم و گاگۆلینی خۆی و سهرگه رمی (رووته لهی سهرخوش) سهری ده هینایه جۆش سهندن، خهوه کوتکیش فیتووی ناگادار کردنهوی بۆ جه ستهم لیده دا و باریشکم ددها. ئیدی ئاوازه کانی رادیۆ که له گهل قسه وباسه کاندایه پینچرایه وه و "بارکی سهلمانیشت نوست. ئادهی (رووته لهی سهرخوش) رینگه ی خۆت بگره بهر و برۆ!" به زۆر له خۆ کردنهوه دهستی به قسه بزپکان کرد، قایلهم کرد که له ژووره که به چیه دهروه، ئینجا به لاره لار له ده رگای ژووره که ده رم کرده ده ری، به لام له گهل نهوی سهرخوش بوو، هیشتا هه ندی شتی لیک جیا ده کرده وه، به رانه بهر په نجه ده ری ژووره که ت وهستا و به و په ری ده نگی مه ستانه یه وه دهستی به نه فرت و جینودانت کرد، له گهل هه ر جینۆتیکدا ناریشی ده هینایت، ئینجا له شه قامه که به ردی هه لده گرت و له په نجه ره که تی ده گرت. له و ساته دا له دۆخی من هه ر مه پرسه، گهر زه وی درزی بهر دبا و قووتی دابام هیشتا هه ر که م بوو. نه و گویی به شه رم و حه یسه تی من نه ددها، به لام ئایا له سهرخوش و شیت ده گیریت؟ هیشتا نه و پرسیاره تا ئیستا به رۆکی به رنه داوم. وا دیار بوو نه و سهرخوشه تیره کانی به وردی به ره و نامانجیکی دیاریکراو ئاراسته ده کات، له نیوان ئیوه دا ناکوکی بیروپا هه بوو، له ناخی منیشدا ناکوکییه که له جۆریکی تر که وته پیکدادان، ناخۆ دالده دانی رووته له و لیه وه ماران نه نجامیکی ئارها گالته جاری لیده که ویتته وه؟

له وساره تۆم باشتر ناسی، به تاییه تی له و رووداوه وه، تۆ توو په نه بویت، به لکو براده رایه تیمان پتر بوو، ئیدی له و ساته وه بۆ کات به سه ربه رده نی ئیواران ده ستت به خویندنه وه ی نه و بهر شیعرانه کرد، که ده رباره ی میژووی دنیا و میژووی خۆت بۆت ده خویندنه وه.

به شه وانی سارد و سه رمای زستانی تاران ناو به نار بۆ لام ده هات، میوه ی شه وچه ره مان چون ناگر گهرم بوو، شه وانی هاوینی دووم دانیشته نه کانمان نه ما، هۆ کوپه که م کاتیک بۆ بۆمبای سه فهرم کرد، نه و رۆژه باسی سه فهره که و باسی ساسۆن

دۆك و باسى وەچە و نەوەكانى داود ساسۆم بۆ كردىت، سالتىك خۆم ون كرد، ئىنجا گەرامەو و خانووەكەم لە كووچە بەھار فرۆشت، بۆرى خۆشكردن بۆ كۆچكردنى خێزانەكە بەرەو ئىسرائىل، لە نەۆمى دووەمى ئەم بەلەخانەيە لە شەقامى شا بە كرى نىشتەجى بووم، هاتنى لەناكاوت بۆ لام وەك هاتنە لەناكاوەكەى من بوو بۆ لاى تۆ، ئەوا ئىستا بەبى ناگادار كەردنەوێكى پىشەوختە لە دەرگات دەدەم. بە دواى ئىستەدا گەرانى نىشانەيەكە راستگوى و چۆنىتى پەيوەندىمان پىشان دەدات، بە بى دوودلى ئەم ژوورەم بۆ بە كرى گرتىت و دانىشتنى شەوانەمان وەك جارى جازان گەرايەو دۆخى خۆى و پارچە و پورچەى رووداوەكان لىك دەدات كە لە نىو ناژاوەكاندا پەرش و بلاو بووبوونەو... سابلەخ... مۆسكفا... تاران... بۆمباى... بەغدا. پارچە و پورچەى يادەوێرى لە رەگەرە هەلگىشاران، رەنگە ئەوانەى لە شەر دانىشتەكانى رابردو باسيان كرايىت و ئىستا تەواويان بكەيت، يان لە دانىشتنى شەوانى داھاتوو ناويان بىنيتەرە، يان لە شەوى دواتر و لەم ژوورەى خۆتدا كە خۆمان بەم سۆباى (سەلاحەدين) گەرم دەكەينەرە، باسيان بكەيت، رەنگە هەروەك خويان لە پىچ و پەناى يادەوێرى و لەبەرچوونەو دا بىننەرە... ئىنجا بە ھۆى كۆچكەردنمانەرە بەرەو ئىسرائىل ئەو شەو نەما...

تۆ بە تەنھا و بى پىشەينەى ناگادار كەردنەرە، وەك لەدايكبوونىكى كۆپ و مزگىنيەكى خۆش، دووبارە چى شتىك تۆى تووردایەرە ئەم تارانە، لى ئەمە پرسىارى جۆراوجۆر هەلدەگرتىت، رەنگە ئەمە شتىك بىت لە ترس؟ بەلام سىماى مزگىنى دەر، ئەم سىما گەش و خەنداويەت وەك رۆژىكى خۆرەتاوى تاران، لە دواى زىيانىكى بەفرەو هەلبىت. بەسەر رىگاويان و درەخت و سەربانى بەفرى سى داپۆشراو هەندىك بزە دەت گرتىت، رووخسارەكەت ترسى رەواندەرە و ئەمىستا تەنھا سەرسوپمان ماوەتەرە، نا تۆ بەم پەلەيە، بە تامەزرۆيى و ئەلھاو بەرەو پىتەختى فارسان گەرايتەرە؟ يان سەربارى خۆراگرى و بەهيزى و نارامى و سەرسەختى خۆتدا لەوى بىزار بوويت؟ ئەى عەزىزە و داىكى عەزىزەت لە گەل خۆتدا نەهيتان... ئەو لەبەرچىيە؟

ههك هه‌مه‌شه پێكه‌نیت و له پێكه‌نینه‌كه‌ت‌را پرژژێ سهركه‌شیه‌كی وا ده‌ركه‌وت كه دواى ئه‌وه‌ی پێت ناوه‌ته‌ نێو ده‌رگای پیری و به‌ ساله‌وه‌چوونیشت هه‌ر لێی وه‌پرس نه‌بویت، نینجا رووت تێكردم و مینێكی سه‌رسوپمانت به‌روومدا ته‌قاندوه‌:

— به‌ره‌ر به‌غدا ده‌گه‌ڕێمه‌وه‌!

زێدی یه‌كه‌مم و زێدی دووه‌مه‌! ئێ كێ نه‌له‌های زێدی خۆی ناكات؟ چه‌ندین جار سه‌ردانی زێدی یه‌كه‌مه‌ت كرد. وتت ئه‌و سابلأخی نازیز — قێزه‌ونه‌، گه‌وره‌ و فراوانتر بووه‌، په‌لی هاویشته‌وه‌ و بلا‌وبووه‌ته‌وه‌ و جله‌ كۆن و دپاوه‌كه‌ی گۆرپوه‌، شوینه‌واری كارساته‌ گێلانه‌كه‌ی رابردووی پێوه‌ دیار نییه‌، ته‌نانه‌ت ناوه‌كه‌یشی گۆراوه‌ و بووه‌ به‌ مه‌هاباد. شوینه‌واری هه‌ندێك له‌ براده‌ران و برایان ماوه‌، منداڵانی براده‌ران و برایان هه‌ندێكیان لێره‌ن، هه‌روه‌ها به‌غداش په‌ره‌ی سه‌ندوره‌ و گه‌وره‌ بووه‌ و گۆراوه‌ و هه‌رچه‌نده‌ نار و پێست و سیما هه‌روه‌ك خۆیان ماری، ئای به‌غدا چه‌ندین رۆله‌ی خۆی وه‌ده‌رنا. وتت "ئێستا دۆخه‌كه‌ گۆراوه‌ و سه‌ركرده‌ی تاقانه‌ی به‌غدا" ریزی مرۆڤ ده‌گریت و مرۆڤی خۆش ده‌وێت و له‌پای مرۆڤدا قوربانی ده‌دات". باسی ص. شیرازیت كرد، ئه‌وه‌ بوو ئه‌ویش هه‌ك تۆ له‌گه‌ڵ كاروانی جووله‌كه‌ ئێرانییه‌كان ده‌ركرا و راگۆتێرا. ده‌ سال گۆزه‌را و زه‌مانه‌ به‌ شیوه‌یه‌كی سه‌یر وه‌رسووپا. له‌سه‌ر داواكاری (سه‌ركرده‌ی تاقانه‌) ص. شیرازی گه‌ڕایه‌وه‌، چونكه‌ له‌مه‌وبه‌ر هاوڕێی یه‌كه‌تر بوون. ئه‌وه‌ بوو له‌ نێوان دوو هه‌لبژاردندا سه‌رپشكی كرد، كه‌ یه‌كه‌نێكان هه‌لبژێریت، یان ئه‌وه‌تا سه‌روه‌ت و سامانه‌كه‌ی له‌گه‌ڵ خۆیدا ببات و بپوات، یان له‌ به‌غدا بمینێته‌وه‌، دواجار سه‌ركرده‌ی تاقانه‌ی به‌غدا نامۆژگاری كردبوو، كه‌ (باشتر وایه‌ كۆچ بكه‌یت) به‌ هه‌ستیكی ئه‌وه‌په‌ری به‌ ناگایه‌وه‌ ئه‌مه‌یشی پێ وتبوو "من راسته‌ ئه‌م‌رۆ لێره‌م، به‌لام ناتوانم گه‌رنه‌تی ئه‌وه‌ت به‌ده‌مێ كه‌ سه‌هینی دواى من چ روودار و پێشها‌تێك بۆ من و رۆله‌كانی تایه‌فه‌كه‌ت دێته‌ پێش و چی رووده‌دات".

* مه‌به‌ست له‌ سه‌ركرده‌ی تاقانه‌ی به‌غدا (عه‌بدولكه‌ریم قاسم) ه. (وه‌رگێتی)

من دهرباره‌ی شته که هیچ بۆچوونیکم دهرنه‌بری، منیش تو ئاسا په‌روشم، به‌لام له هه‌ناوی په‌روشییه گولپه‌نگی و بۆنه خوشه‌که‌یدا درکی ترس و به‌زه‌یی ده‌رویت، چونکه دیوێک له ئارادایه و له دیوایه‌تی خۆی ناکه‌وێت، ئی دۆخه‌که‌ش ئارام نییه! تو هه‌ر نه‌وه بوویت که ده‌توت "دنیا وه‌ک هه‌وز و گه‌ده‌یه‌که" نه‌وه‌ی تییدایه‌ کۆتایی نایات و هه‌موو سه‌رله‌به‌یانیه‌ک شتیکی نوێمان پیشان ده‌دات، ئی له کاتی‌که‌دا سه‌رکرده‌ی تاقانه‌ی به‌غدا له غه‌در و سته‌می به‌غدا له خۆی دلتیا نه‌بیست، ئیدی چۆن دلتیایی به‌وانه ده‌دات که رۆژێک له رۆژان به‌ خراپترین دهرکردن له به‌غدا دهرکران؟ من بیده‌نگ و تۆش سه‌رت سوپماوه، تو به‌ بریاری خۆت هاتیته‌وه و بریاریش له ده‌ست خۆتدایه، به‌لام من نه‌و گه‌واهیه‌یه ده‌دم، نه‌مه‌ش یه‌که‌م جاره تو له سپر له بریاره‌که‌ت ژێوان ده‌بیسته‌وه، چونکه سه‌رسه‌ختی (شلۆمۆ کورده) به‌رانبه‌ر لۆژیک و بریاری ده‌سته‌جهمعی هارپیتان نه‌رم ده‌بیست، له شه‌وه‌که‌یدا، له ژووره‌که‌م — ژووره‌که‌مان، یاده‌وه‌ری زیندوو ده‌بنه‌وه و "شه‌هرزادی سابلخ" ده‌گه‌ڕێته‌وه و هه‌کایه‌ته‌کانی ده‌گێڕێته‌وه، به‌ده‌وری سوپا سه‌لاحه‌دینه‌که‌دا رووداوی رابردوو له گۆرپه‌چه‌کانیان راست ده‌بنه‌وه و گرمی توپه‌کان له رابردوو له‌گه‌ڵ خرمه‌ی تهنه‌نگ به‌رز ده‌بنه‌وه و تینکه‌لی ژاوه‌ژاوی دیکه ده‌بن و هاوکات تینکه‌لی شه‌ره‌هه‌یه‌یه‌که‌ت ده‌بن، جگه له‌وه‌ش تینکه‌لی زمانه کوردی و نارامی فارسی و روسی و نازه‌ری و تورکی و نه‌لمانی و تهنانه‌ت ئینگلیزیش ده‌بیست، خوشه‌ویستی نارۆته‌ی رق و شیتایه‌تی ده‌سته‌جهمعی مرۆڤ و سه‌نگینی تاک و درنده‌یه‌تی مرۆقایه‌تی ده‌بیست، به‌لام بۆنی بارووت و خوێن سه‌ر هه‌موو نه‌مانه ده‌که‌وێت و لووتت ده‌تۆزینیته‌وه.

رۆژه‌کان تینه‌په‌رن و مانگیکی ته‌واوی پیده‌چیت. گشت بریاره‌کان له چایخانه‌کانی تاران و یانه‌ی بازرگانه‌کان له‌ق ده‌بن و ده‌تۆینه‌وه. پیتان وتیست "مادامه‌کی سه‌رات به‌رووداوه‌کانی سه‌بینه‌ی نییه، که‌واته بیژکه‌ی گه‌رانه‌وه بۆ به‌غدا له‌سه‌ری خۆت ده‌ریکه..." هه‌روه‌ها وتیان "شلۆمۆ، پاره و سامان به‌ قوربانی سه‌ری خۆت بیت، به‌لام بۆ شه‌وق و نه‌لهاکه‌ت، چاره‌ی بکه، تا نه‌و کاته‌ی به‌غدا هۆشی دیته‌وه به‌ر خۆی..."، به‌لام نه‌سه‌ر... وا له به‌هه‌شته‌کانی خودایه و گۆره‌که‌ی له نار دلتدا هه‌لکۆلراوه و

يادی نەو لەناختدایە، ئیدی تۆ لە بەغدا نیشتەجێ بیت، یان لە تاران، نەو هەر
لەتەکتدایە. نەو دواى چەندین گریسالى دابران سەردانى، سابلایشت کرد، رەنگە
رۆژێك بیت، سەردانى بەغدايش بکەیت.
بەئێ، لەپەر بۆ تاران بۆ لام هاتیت، تا لەویو بەرەو بەغدا بگەرێتەو، بەلام تۆ
لای من هەگبەى بیرەوهریت هەلپشت...، ئینجا بەرەو رەمات کان گەریتەو!

رہمات کان کوتابی ۱۹۵۸

لہم دلہ پشور سوار و بی پرستہ بہ خیرہانتت دہ کہم! لہم دلہ جیگر و خوراگر و قایمہ، لہم کزگای میژوہوہ، کہ میژروی من و ہندیک لہ میژروی مرؤایہ تیہ و بہ لگہیہ کی راستہ قینہی گیل میژو و پوچی شتہ کانہ "پوچی ہموو پوچہ کان". زانکوی پندہ کان شلومو و تی "ہموو شتیک پوچہ"، دوی نہویش زور کہس نہمیان وتہ "شلومو کوردہ" وا دلئت: سہین دوی نہوی نہم جہستہ شہکت و ماندوہ بۆ دواجار دہ پرمیت و کپ دہیتہوہ، نہم روحہ بۆ خودای خوی دہ گپرتہوہ و خاموش دہیت، نینجا بیرکردنہوہ و یادہوہری بیندہنگ دہیت، پاشان میژوو کہر دہیت، سہد سال پترہ کہ نہم روحہ لہم جہستہ وشکہ لاتوہدا سہرسہختی دہکات، نیت لہ خولی زہوی و لہ دنیای بیرچونہوہ، دہشاردریتہوہ، کریمیش رووداری گہورہ و خہسیتی مرؤانہ و چاکہ و خہوش ہلہ لووشت. روحم لہتہک ناوہزمدہ بہرہ دور کۆچ دہکەن و من رووداوہ کان بۆ نہوانہ دہ گپرمہوہ، کہ رووداویان دروستکردوہ، خو نہ گہر لہ نیوچہ وانم نووسراییت، کہ ہر دہیت بیانگپرمہوہ، نہوا بۆ فریشتہکانی خودا و بہہشتیہ کان، یان بۆ دۆزخییہکانی دہ گپرمہوہ، لہوہیہ لہوی بگہمہ ہارپیانیک کہ دستی دپندہی و شیتاہتی مرؤ تیوری کردن، رہنگہ بگہمہ کورہ کہ و کچہ کہ و نیستیری دایکیان، نہوانہ ہشتا مندال بوون و دایکیشیان ژنیک جحیل بوو، ہشتا جوانییہ کہی نہژاکابوو، رہنگہ بگہمہ حاخام ناحوم و حاخام میخائیلی برای، رہنگہ نازیزترین کہسم نہسمہری دایکی مندالام بیینم. لیرہ رووداوہ کان دہ کوژینہوہ، یان تو دہیتہ پاژیک لہ یادہوہریہ کانم، کہ بہشیکیم لہ توہ بۆ ماوہتہوہ، رۆزگاریش نہمہی

لئى مارەتەرە كە لە گەڭ بېرستى بىر كەرنەردە ماون و دەيان گىتېرمەرە، بەلكو ئەوانە دەگىتېرمەرە كە لىيان تىگەيشتم، ئەوانەشى لە نىو جەغالى رووداوە كاندا ون بوون. رۆژگار ئەمە بەر باي گويچكە گەلىكى كەردا دەدات، لە ئەجمامدا شتەكان لەنىو دەچن. "پوچى ھەموو پوچەكان". ھەموو شتەكان و ئەجمامىش ھەر لای خودای من و خودای تۆيە. لىرەدا رۆژگار پەردەى خوئىنى خۆى بەسەر مرۆڤتىكدا دەدات ھىچ شتىكى لئى نامىنىتەرە تەنھا كىلىكى داتاشراو لە پارچە مەرمەرىك نەبىت. وەچە و نەرە، دروود و نەفرەت بۆ كاتىك "ھەموو شتىك پوچە"، كىل و نەرە نامىنن، دروود و نەفرەت بىدەنگ دەبن، چەرخ دەسووپىتەرە و نەرە دواى نەرە دىنن، فەرەونىك دىت و يوسف ناناىت، بىرچوونەرە دەچىتە پال يادەورىيەكانى رۆژگار، ھىچ شتىك نامىنىت تەنھا ئەو شتانە نەبىت كە دەستكردى يادەورى مېژووى چەرخە كۆنەكانن. يوسف و شلۆمۆ و فەرەون و ھامان و زاناىان و ھونەرمەندان و ئەوانەى شتىكىان داھىنا و شوئىن دەستيان بەسەر تەوئىلى دنياو جىھىشت، دەى تۆز و گەردى رۆژەكان و تەوئى چنراوى جۆلايىكەرەى سەر كاتە كە ئەكەبووەكانى كۆن بدوئىنە.

لىرە لەوى، ئارەزووى ئەوى دەكەم و دەستەكانم بىرەرە گىر كردوو. ئەو داتا لەتەك مەترىسيە ئەفسانەيىيەكاندا كە ئەوئەندە تەر و تازەن و ئەمىستا لە گەلىاندا دەژىم و ھەر دەلىت لە نىستاي مېژوودا ئازاربان پىو دەچىژم — ھەست دەكەم لەوەرە ژيانى خۆم دروست كردوو و بلىسەى رووناكى تەمەنم وەرگرتوو، چون نۆرە ئازارىكى تىژى كاكىلە بەرچاوم تارىك دەكات، يان فرىكى ئەكسىرى بەلەزەتە و نازام چىيە و چۆنە. ھەلقوئىنى سۆزىكى بى شنگ پەلامارى ئەم جەستە وشك و دارماوم دەدات، شەپۆلى ئارەزووىكى تر بۆ دیدارى خودا و خوشەويستام و ئەوانەى پىش من مائىناوئىيان كرد، ھانم دەدات. وا ئىستا ھەست دەكەم كە من خۆم داوئە دەست چارەنوسەرە، وادە و پەيمانىكىش نەماو، جىبەجى بىكەم، يان ھەلىبىژىرم، وىستىكى خۆراگىش نەماو، تا سووربوون و توانام جىبەجى بىكات، تەنانەت زمانىشم بۆ خوئىندەوى لاپەرە شاراوەكانى نىو سەر، بە دەنگەرە نايات، ھەررەھا لاپەرەكانىش زەرد ھەلگەراون و پىتەكانى سردراونەتەرە، چراكە لەوى كوژاوەتەرە، رووناكىيەكى زەردبار لەبەردەم

ده دره وشیتته وه. هه سته ده کم من نوقم ده بم و ئینجا ون ده بم، پاشان ده گه پیتته وه و له سه ری مه له ده کم.

نزم ده بیه وه، ئینجا به له زه تیکی سووکه وه له سه ر بایی تیشکیکی رووناک بهرز ده بیه وه. له سه رخۆ له هه موو رووداویکی مه زن و هارچه رخی جه سته بهرجه سته کم دور ده که وه وه. لئی دور ده که وه وه و نهو له دوامه وه یه، ناشیرینه، نابرو به ره، ترسناکه، زه به للاحه، شیرینه، ماشوقه یه، نایابه، ناری له سه ر زارانه، نزیکه، دورره، له بیرکراوه!

له و و نیوه ش دور ده که وه وه، مائناواییتان لی ده کم، له خودام و له مردوه کام نزیک ده بیه وه، که یه که میان نه سمه ره، نه ی خودایه! من شادمانم و خه مگینم، من که یفسازم و کلۆم، ئیدی له نیو رووناکی خودادا هه موو شته کان ده سپینه وه.

سابلاخ... تاران... مۆسکۆ... به غدا... بۆمبای... رامات کان! ویتسگه و جیهه لوه سته کان، نه وه تا من به ره و ئامانجی ئامانجه کان هه موویان جیده هلیم! ده ی تا کاتی دیدار مائناوا!

دایکی عه زیزه "هاواریکرد"، عه زیزه به خو پینه وه بانگی هه لدا "وای باوکه رۆ!" من له گه ل رۆژگارد له پارانه وه و خه لوه تدا بووم، به بیته نگی و لالی، به کپنوشه وه به رانبه ر شتیکی خۆراگر، به چۆکدا هاتبووین، شتیکی کوژاوه و مردوو که رووداوه کانی رابردوو له سه ر پشتی هیلهی کردبوو. میژوودانی مندالیی له سه ر پشتی نهو ده رهات. رۆژی په سلانی مردووان نزیکه ی شه ست، هه فتا ساله له م هه ستاوه، به لام نهو به رانبه ر هه موو نه مانه زه رده خه نه یه کی له سه رخۆ و سه نگینی ده نواند و له قاقایه کی نزمی ددها و ئیتشاش له قالایی ژوره که دا ده نگ ده ده نه وه، که به شین و شه پۆری ژنان و هه ناسه ی مه رگ قورس بووه، هه روه ها به بیرۆکه ی نیو جانتای پری میژوو قورس بووه و بارگاوی بووه.

به رۆژگارم وت: چیرۆکه که کۆتایی هات.

رۆژگار وه لای ده وه: به لکو ئیتستا ده ستی پینکرد.

پرسیم: چۆن؟

وتى: مريشك و هيلكه، پيار و منداڭ، ئىستا تىگەشتىت؟

— كەواتە بىگىرەۋە!

وتى:

— تۆ بىگىرەۋە!

— نەخىر، تۆ!

— ھەر تۆ دەيگىرەۋە!

سەرم سورما، تا بە پەشوكاۋىيەۋە گوتىم:

— كەواتە، لىنگەرى با شتەكان چۇنيان پى خۆشە ئارھا بىروات.

دەنگى رۇژگار لەكاسەى سەرمدا دەنگى دايدەۋە:

— باشە، لىنگەرى با شتەكان چۇنيان پى خۆشە، با ئارھا بىروات.

سابلاخ

۱۹۱۴ - ۱۹۱۸

(پیش زریانہ کہ): سابلاخ - ۱۹۱۴

لوتکھی چیاکان ہیشتا به فر دایوشی بو، کلاری سپی له سر کردوه، شنبه له لوتکه سر که شه مه یله و سووره کهی دا و به سر ماله گه وردها تیپه ری. نه سمر له بهر خوره تاره که دانیشتوه و به نیمچه بی ناگییه که وه پرچه کانی ده هونیته وه، شنه یه کی سارد له لوتکھی شاخه سوورباوه که هلیکرد و به سر نه مدها هات، ته زوییه کی سووکی پیدا هینا و بوژاندیه وه و له قولایی ده ریای بیرکرنده وه ده ریینا. سوارچاک و قاره مان و خوشه ریست نه مرۆ ده گاته وه جی، پیی وتبوو له شانزه ی مانگ، که ده کاته رۆژی یه کشه مه، گهر بیریشت چو نه وا شه ی شه مه که (نوژی مانگ) له که نیسه له بهر روشنایی ناسمان ده کریت و مانگیش له سه ره تای که م بوونه وه دایه و روو له ناره راستی ناسمان ده کات، نه و ده مه چاوه ری بکه. سبه یینی رۆژی یه که شه مه یه و به یامهرتی و په نای خودا له نیوان نیسه ورۆ و بانگی شیوان ده گه مه وه، میرعلی و بازارگانه کانی دیکه یشم له گه لدان.

نه سمر وه که چوله که یه که دلۆپه ناو له خوی بته کینیتی و ئینجا خوی نوقم بکاته وه، ناوها راپه ری، به لام نه و دووباره خوی له ده ریای بیرکرنده وه نوقم نه کرد، به لکو ده ریایه که له به خته وه ری راپنجی قولایی خوی کرد، نه م سه عاتانه چو ن تیده په رن و نیسه ورۆ به سر ده چیت و عه سر دیت! سه عاته کانی نه مرۆ له هه موو سه عاته کانی

مانگی لیک داپړانه که درېژترن، هەر له م سەفەرە بازرگانپیاڼه ی بۆ مۆسکفا، بەر له
 حەوت ساڵ نەو له هەره‌تی لاویدا بوو، که له یه‌کیک لەر سەفەرانه ده‌گه‌رپایه‌وه،
 چاره‌نوس وابوو له نزیک کانپیه‌که چاویان به یه‌کتر که‌وت. نه‌وسا نه‌سمه‌ر له ته‌مه‌نی
 چوارده‌ سالی‌دا بوو، شه‌روانیکی گول گولێ له‌به‌ردابوو، پرچه‌ هۆنراوه‌کانی له‌ کاتی
 رۆشتندا ده‌که‌وته‌ سەر هەردوو که‌فه‌لی و گۆزه‌که‌ی سەر شانی پر له‌ ناوی سازگار
 بوو. شلۆمۆ ته‌می بینی، ته‌مه‌ یه‌که‌م جار بوو، بی‌بینیت، ته‌سمه‌ر دوور به‌ دوور
 ده‌یناسی، لاویکی شوخ و بالا به‌رز بوو، ته‌مه‌نی خۆی له‌ بیست ساڵ ده‌دا، به‌لام به‌سه‌ر
 چپای نابانگدا سه‌رکه‌وتبوو، بوو به‌ ناودارترین که‌سی شاره‌که، بازرگانی کورپی
 بازرگان، خه‌لکی سابل‌اخ ناماژه‌یان بۆ ده‌کرد و به‌ سه‌رسورمانه‌وه‌ ناویان ده‌هیتا "ته‌مه‌
 شلۆمۆی کورپی که‌تانی بازرگانه‌! خودا بی‌پاریزیت، ته‌ماشای بکه‌ن، مادام باوکی
 کورپیکی وای لیکه‌وتوه‌ته‌وه‌، ئیدی نامریت! ته‌م کورپی لیکه‌وته‌وه‌ و رهنج به‌ خه‌سار
 نییه‌! کورپیکه‌وه‌ک بینایی چاره‌، پی‌اوێکه‌ له‌ هه‌موو پی‌اوانی سابل‌اخ هه‌لکه‌وتوو ته‌ره‌!".
 له‌ نزیک کانپیه‌که‌ چاوانی ته‌م و ته‌سمه‌ر یه‌که‌نگه‌ر بوون. سه‌ربه‌ده‌کیان پتر له‌
 سه‌ربه‌ده‌که‌ی یه‌عقوب و راحیل ده‌چیت، ده‌سته‌جی له‌ چاوانی ته‌سمه‌روه‌ تیره‌که‌ تیتی
 ته‌قاند و دلێ ته‌می نه‌نگاوت. شه‌وڅوونیان به‌ فیژ نه‌چوو، رۆژیک بۆ حه‌سره‌ت
 هه‌لکیشان له‌ده‌ست نه‌چوو... هەر رۆژی دوا‌یی باوکی شلۆمۆ سه‌ردانی باوکی
 ته‌سمه‌ری کرد و پیتی وت "ده‌مه‌ریت ته‌سمه‌ری که‌چت به‌دیه‌ته‌ شلۆمۆی کورم". چه‌ند
 هه‌فته‌یه‌کی به‌سه‌ردا رانه‌برد، له‌ ماله‌ گه‌وره‌ ماره‌یان به‌ردا.

ته‌مه‌رۆ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌، به‌لام کات نا‌جوولیت، ته‌له‌ها جۆشی سه‌ندوه‌ و ئارامی و
 خۆشیه‌که‌ هه‌لده‌مژن. مالتی ریک‌خست، نه‌مۆمی سه‌روه‌ و نه‌مۆمی خواره‌وه‌، ژووره‌کان و
 سه‌رشۆرک و ته‌والیت و حه‌وشه‌که‌ی ریک‌خست. له‌گه‌ڵ قه‌شه‌نگی کاره‌که‌ریدا روویان
 کرده‌ گه‌وره‌که‌. مانگا‌کانی دۆشی و قه‌شه‌نگ شیاکه‌ی ناو گه‌وره‌که‌ی کۆکرده‌وه‌ و
 نالیکی به‌ ناژه‌له‌کان دا، گوێره‌که‌ و کار و به‌رخه‌کان شیری دایکه‌کانیان ده‌مژێ، له‌
 پایزدا گوێره‌که‌کان سه‌ر ده‌به‌ردین و له‌ گۆشته‌که‌یان قاوومه‌ دروست ده‌کریت و
 ده‌خریته‌ نینو کوپه‌وه‌ و له‌ژێر زه‌وی هه‌لده‌گیریت، به‌لام به‌روبوومی شیره‌مه‌نی له‌ کۆگادا

شوینی دیکه‌ی هه‌س، ئه‌و ده‌فرانه پەر له‌ رۆنه‌که‌ره ده‌کرێن و ماسته‌که‌ش هه‌موو رۆژێک، یان هه‌موو هه‌فته‌یه‌ک له‌ مه‌شکه‌دا ده‌ژهنرێت و له‌ پێویست زیاده‌بێت، زیاده‌که‌ به‌سه‌ر دۆست و خزماندا دابه‌ش ده‌کرێت، به‌لام هه‌مووی نا، هه‌ندێک زیاده‌هه‌لده‌گیرێت و هه‌ندێکی دیکه‌ی ده‌فرۆشرێت. خێر و فەر له‌ سایه‌ی خوداو شلۆمۆه زۆره‌، ئاخۆ که‌ی ئه‌و کاته‌ دێت به‌ دیداری شاد ده‌بێت و گه‌ری سووتانه‌که‌ی داده‌مرکیته‌وه‌؟ روه‌ی کرده‌ کۆگای ئازووکه‌، له‌وه‌ی هه‌رچی خودا له‌ خێر و بێر داوێتی به‌ کیسه‌ و فهرده‌ له‌سه‌ر یه‌ک دانرابوون، گه‌مه‌کو‌تاو، ساوه‌ر، نيسک، ماش، برنج، ئارد و رۆن و دۆشار و جۆره‌ها مهربار خۆشار، نیدی هه‌رچی خودا له‌ خێر و فەر به‌ شلۆمۆی باوکی سه‌لمانی داوه‌، له‌وه‌ی هه‌بوو. گه‌رایه‌وه‌ که‌وته‌وه‌ سه‌ر دۆخی نه‌لها و شه‌وه‌که‌ی. له‌به‌رخۆوه‌ به‌ چه‌ نه‌زای کرد "هۆ باوکی سه‌لمان، یاخوا چاومان به‌ گه‌رانه‌ره‌ و سه‌لامه‌تیت رۆشن بێته‌وه‌".

له‌ هه‌ر جۆرێک له‌ گه‌مه‌ کو‌تاو و برنج و نيسک شتیکی برد، قه‌شه‌نگیش له‌ هه‌لگرتنی زه‌خیره‌کان بۆ چێشته‌خانه‌ یارمه‌تی دا، ئه‌مڕۆ داوه‌تیک ساز ده‌دات، خوانه‌که‌ پەر له‌ جۆره‌ها خواردن و سه‌وزه و میوه‌ ده‌بێت، له‌ به‌یانی زووه‌ره‌ قه‌شه‌نگی نارد تا له‌ باخه‌که‌ میوه‌ی تازه‌ به‌ییت، بۆ یارمه‌تیدان مریه‌می له‌گه‌ڵ نارد، قه‌شه‌نگ دوو جار رۆیشت، جارێکیان بۆ میوه‌و جارێکی دیکه‌ بۆ سه‌وزه‌ی تازه‌ی وه‌رز، له‌ کۆگای ماله‌وه‌شدا میوه‌ی وشکه‌وه‌کراو بۆ وه‌رزێکی دی هه‌بوو، جۆره‌ها خواردنیان لێناو له‌ کولاندن و ریکخستن بوونه‌وه‌، لێ خۆره‌که‌ وه‌ک ئه‌وه‌ی به‌ شوینه‌که‌ی خۆیه‌وه‌ نووسابێت، یان بزماریکی له‌سه‌ر داکو‌ترابێت، نه‌ده‌بزو، گه‌ره‌که‌ خۆره‌که‌ به‌ خێراییی به‌ره‌و رۆژاوابوون ب‌روات، تا رووخساری شلۆمۆ ده‌ریکه‌وێت و مانگ پێش نیوه‌ مانگ بکه‌وێت و رووناکی په‌خش بکات، به‌لام خۆره‌که‌ لاوازه‌ و نه‌خۆشه‌ و چه‌شنی کیسه‌لێکی پیر دا‌هێزراوه‌.

سه‌لمان و سه‌یۆن له‌ حوچه‌ی خویندن، حاخام ناحوم ده‌یوت "ئه‌م سه‌لمانه‌ وه‌ک ئیسفه‌نجه‌ وشه‌ و پیت و سه‌ر و بۆر هه‌لده‌مژیت، به‌لام سه‌یۆن هێشتا بچووکه‌ و له‌ بری وانه‌ خویندن، په‌نجه‌ی خۆی ده‌مژیت، باشر وایه‌ سالتیکی تر له‌ مان ب‌میتته‌وه‌، تا له‌

جیاتی پەنجە مژین، شیری دایکی بخوات". دەبا (پیش ئەوێ فیڕی پیتەکانی تەورات بییت، با فیڕ بییت بە رهوانی بلیت: باوکه، کاکه". باوکی سهلمان وهك پيشه‌ی هه‌میشه‌ی پینکه‌نی و به‌ حاخام ناحومی گوت "با له‌ نامیزی تۆدا شیرێ پیتەکانی تەورات بمژیت و ئینجا فیڕی نوێژکردن بییت و به‌ رهوانی بخوینیت، ئەوسا دەبیینیت هه‌ردوو وشه‌ی "باوه و دایه" به‌ رهوانی گۆ ده‌کات. هه‌ر نه‌و رۆژه‌ بیینیت چۆن دلێ حاخام کرایه‌وه و شادمان بوو، له‌ سیمایدا بزهیەکی ره‌زامه‌ندی و شادمانی ده‌رکه‌وت. ده‌ستی خسته‌ سه‌ر شانی شلۆمۆ و دوعای خێر و فه‌ری بۆ کرد و داوای له‌ خودا کرد که خێر و خوشی پتر بییت. مریه‌می کیژی له‌ سه‌یون گه‌وره‌تره‌، به‌لام هیشتا شیر ده‌خوات و له‌ هه‌وشه‌ی ماله‌که‌ وازی ده‌کات. قه‌شه‌نگ! نه‌رێ به‌س نه‌بییت که کچه‌که‌ت له‌ گه‌ڵ خۆتدا بۆ باخه‌که‌ برد و میوه‌ و سه‌وزه‌ت پێ هه‌لگرت، نه‌وا ئیستا له‌ هه‌وشه‌ وازی ده‌کات، ییگومان خۆی پیس ده‌کات، ده‌ بیهینه‌ با قومه‌ شیرێک بخوات! قه‌شه‌نگ، تۆ نه‌و خودایه‌ پتم بلێ، بۆچی نه‌مڕۆ کات وه‌ك ئاوی کانوون و شووبات به‌ستویه‌تی؟! نه‌ی بۆچی دواي ئەوێ بووم به‌ دایکی سێ مندال، نه‌مڕۆ وا هه‌ست ده‌که‌م که رۆژی بووکی نیمه‌؟! نه‌ی بۆچی کاتێک خودان و گه‌وره‌که‌ت له‌ سه‌فه‌ری نه‌سته‌مول، یان تاران، یان مۆسکو ده‌گه‌رپه‌ته‌وه‌، هه‌ست به‌م غایلانه‌ ده‌که‌م؟! هه‌ر کاتێکیش رژیشتبا، دلّه خورپه‌ی پینکه‌وتوه‌ و له‌ خودا پاراوا ته‌وه‌، که‌ بیپاریزیت، زۆرشی لیکردوه‌ که‌ ناییت خویندنی (دوعای ریگا)ی له‌ بیربجیت تا له‌ هه‌موو پێشهاتیکێ خراپ بیپاریزیت. له‌ سه‌ره‌تادا له‌ ریگه‌ی شاخاوی و دۆل و په‌لاماری دپنده‌ و جه‌رده‌ و ریگر، لێی ده‌ترسا و ئارامی له‌ به‌ر ده‌بیرا، تا نه‌گه‌رابایه‌ ته‌وه‌، خه‌وی لێ نه‌ده‌که‌وت. هه‌موو کاتێک دوعا و نزای بۆ ده‌کرد تا به‌ سه‌لامه‌تی و به‌ ده‌ستکه‌وته‌وه‌ بۆ لای بگه‌رپه‌ته‌وه‌ و داوێک له‌ قژه‌که‌ی که‌م نه‌کات، دواجار له‌ گه‌ڵ سه‌فه‌ره‌ زۆره‌کانی راهات، نه‌م راهاتنه‌ش ترسی له‌ دلّ ده‌رکرد، به‌لام سه‌فه‌رش هه‌میشه‌ له‌ مه‌ترسی به‌ده‌ر نییه‌ و دولبه‌ر له‌ رژیشتنی دلّدار بۆ سه‌عاتیکیش ناسووده‌ ناییت، ئا به‌م ناوه‌ییه‌ په‌ژاره‌یه‌کی شاراوه‌ی له‌ دلّی خۆیدا هه‌شاردا بوو، تا گه‌یشه‌ متمانه‌، متمانه‌ که‌یشی له‌ گه‌ڵ تیپه‌ربوونی رۆژگادا پتر ده‌بوو، چونکه‌ گه‌یشه‌ نه‌و برپایه‌ی که‌

شوه کي پياړيکي ورياو له سهر کاري خوی سوړ و بویړه، نه و دهمي له سهره
 ده گه راپوه له سونگي بازار گانيه کي يوه همستي ده کرد شادمانی پياړه کي له
 ماندو بوونه کي يوه سهر چاره ده گريست، دياره شادمانيه کي يوه به هوی نه و
 منداله کانيه و يوه، پياړه کي نه و يې نه ده چوړه کي هيس تريکي له ديارې و شتي
 ده گمن بؤ نه و منداله کان و ماله و هار پياني بار ده کرد. نه سهر چاړي ده گيړا و
 گويي هه لده خست و بؤني ده کرد، گه راپوه و ناژه له کاني له گه وړه کي دي و گويي له
 بؤره و حيله بو، له حدوشه کي شتره قرتي مامر و قورقه کي له شيري رهنگين بو. له
 باخچه کي حدوشه ماله کي شتره بؤني نيرگز و گول د هات، شلوم به در له چاولي کي
 له نزيك حوزه به مېر مېرې سوز دروست کړاوه کي بړيک گولي چاند بو. ده و: نه و
 دره ختي له زستاندا به و به سته له ده غنکي نيت، له به هاردا ده يرو نيتسه، نه و
 باخه کي دروړه ده سته و بؤ داري به و سوز و پاقله مېني ته رانکړاوه، هه وروها
 دره ختي بؤندار و کاله و شه مامه و نه عنای تيدايه، جا بؤ نه و له بهر ده سته بن
 هند يکي لي گويژرانه ته و بؤ باخچه کي ماله و نه سهر بؤ خوارده مېني به کاريان
 دينيت و ده شتيکي پيوز سووديان لي ده بينيت. به لي گه وړه کي گول و دره ختي بؤندار
 له بهر ده سته بن، تا چا له بينينيان تير بيت و همستي بؤن کردن چيژيان لي
 وريگريست و کونه لووت پر بکات، بؤني چيشتي کولار و پر به هارات! خوشه ويسته کي
 مانگيکي ته واره تامي خوارديکي واي نه کردوه و هر به ريگي دورودريژ و تاقهت
 پوړي کينه بو و به نان و ميوه و وشکوه کړاوي نيو هه گبه کي داکه و توه. خو
 نه گه کاروانه کي له شار و شاروچکي سهر ريگا بارگي خستبا، کي خه لکي
 هارنایي تايه کي خوی لي نيسته جي بو وايه، نه و خواردي حلالی وک شير و
 پيکها ته کاني، يان گوشتي (کاشير) ده خوارد. نه و له هه مو شتيکدا ورده کار و
 کارته قهته، هاوکات توند و نه ميشه، به لام نه عين له دلیدا کانياوکي و هه لده قوليت
 نه سهر له و ده ترسيت تيدا نو قم بيت. نه و خودايه کي نه م کاته به سهر ده چيت و
 پيش قهر وول و مزگينيد درده که ویت؟ له درگا دهری، تاخ نه و کييه له درگا
 ددهات؟ دلي چون چوله کي يه له تاوستان به دلويه نار خوی فينک بکاته و، نارها

باله فریته تی، باله فری شادمانی و به خته وهری. ناخو ده گوئیست مزگیتی هیئ پیش وادهی خوئی بکه ویت و نه میستا بیت؟ نهی نایا ده کری کاروانه که پیش رهوتی ناسایی خویر به رهو رۆژ ناوا بوون بکه ویت؟ به قه شهنگی وت که به رهو ده رگا که رایده کرد:

— قه شهنگ له شوین خۆت بووسته، من ده رگا که ده که مهوه!

به رهو شوینی ناوات و مه به ست که و ته پری. لیته رهو خۆشه ویستی دل دیته ژووره وه، بالا زرا و ناوقه د باریک و گه نم رهنگ، پرچه هۆنراوه کانی ده گه نه حه ناس هه ردوو که فه لی و گوئیکی نیرگز بوو ته تاجه گوئی نهی سه ر پرچه ره شه که ی، ره ش و پر و دریتی سه ر رووخساریکی گه شی گه نم رهنگی مه یله و نه سه ر. ده رگا که کرایه وه، نه سه ر ناو میندیه که ی خوئی شارده وه و به شادمان بۆ میوانه که خوئی پیشان دا و وتی:

— فاته، فه رمو! وه ره ژووری!

ژنه جوانه که ی دیکه، جوانیه که ی دل پین و له راده به ده ره... سپیلکانه یه ک گۆنا سووره کانی سپیتی رووخساریان نه خشانده وه، پرچ ره ش و دوو برۆی ره شی ره ژووناسا، په نا به خودای نافرینه ر! جوانه که ی فاته به ئاوه ژووی جوانیه هیمن و شاراهه که ی نه سه ره وه، بۆ پیاوان سه رنجرا کیش بوو، فاته هاته ژووره وه و له ته نیشت هه یوانه که هه ردوو ژنه که له سه ر ته ختیك رووه و ده رگا که دانیشتن. فاته ش چاره پتی میری میتردی ده کرد.

نه مپۆ چاره کان نیگایان له ده رگا بری بوو، نه م ده رگا دارینه زه به للاحه به نزیک بوونه وهی هاتنه وهی پیاوانی خۆشه ویست، بایه خی پتر ده بیت! فاته وتی:

— نه سه ر، نه وه چیه وا خۆت رازاندوه ته وه و خۆت بۆغخۆش کردوه و ناماده ی ژووانیت!

رووخساری وه ک نانی به ته نووره درو سووره لگه را و به چه وتی:

— هه رچه ند له سه فه ر بگه ریتته وه، واهه ست ده که م تازه زه ماوه ند ده که ی.

زۆرتر دیقه تی فاته ی دا و دهنگی پینکه نینه که ی به هه موو حه ره که دا بلا بووه وه:

— نهی تو چه په ل؟ نه وه نییه خۆت بۆ میری خۆشه ویستی دل رازاندوه ته وه؟

فاته وه ک نه وهی بۆ خوئی بدویت، به چه دوو وتی:

— كەي دېتەرە؟ كەي دېنەرە؟

— بەلكو بلى ھەردوو كيان، نەر دوو ھاروپپە، نەر دوو شەرىكە، كەي دېنەرە!
فاتمە بۆ چركەساتىك لە گەل بېر كەردنەرە كانى خۆيدا، ئاگاي لە خۆ بېرا، وتەكەي
نەسمەر گىپرايەرە سەر دۆخى خۆي، وتى:
— شووہە كەي مەن و شووہە كەي تۆ، دوو گيانن لە يەك جەستەدا، بەلام نەسمەر نەوہى
مەن تەنھا شەوق و ئەلھا نېيە.

نەسمەر بە وردى دېقەتى دا، لەسەر سىما جوان و گەشەكەي غەم و پەژارەي
ناسكىتكي بەدېكرد، كە راوچى بە دووہەرە بېت، خەمەكەي تىكەلەيەك بو لە پەرۆش
و تەنگەتاوي. بە رووخسارىتكي پرسیار نامىزەرە نىگايە كى كرد، ئىنجا نىگا كەردنە كەي
كرد بە دەنگ:

— فاتمە ترساندەمت، پىم بلى چى روویداوہ؟

— نەسمەر ئەمە شتىكى نەيتنى و شاراوہە، ئايا نەيتنىيە كەت پى بلىم؟
— ژن دلئى خۆي بۆ ژن دەكاتەرە، جگە لەرەش مەن و تۆ بۆ يەكتر وەك دوو خوشكىن.
— نەسمەر، بەلئىنم پى بەد، ئەو نەيتنىيەي بۆت باس دەكەم، نەيگىریتەرە.
— بەلئىنت پىدەدەم، گەر زيانى بۆ پىارە خۆشەويستەكەم نەبىت، تەنانەت لەويشى
دەشارمەرە.

— ئەو شتە بەقەد دورى ئاسمان و زەوى لە پىارەكەتەرە دورەر.

نەسمەر بە پەرۆش و سووربوونەرە پرسى:

— فاتمە، چى روویداوہ؟

— ترسگەلىكن، دەمەوېت لە خۆمیان دور بۆمەرە، كەچى رۆژ لە دواي رۆژ زىاد
دەكەن.

فاتمە توانى بۆ ساتىك نەسمەر لە دەرياي ئەلھا و شەوق بېنئىتە دەري و بىخاتە ناو
دەرياي ھەزى خۆتېھەلقورتان، دەريايەك پى لە ھەزى زانين و ئالۆزى و سەرسوپمان،
پرسى:

— فاتمە نەر شتە چىيە كە دەترسىتئيت؟

فاتمه به سهر دودلئییه که ی خۆیدا زان بوو و رووخساره سپیلکانه که ی سوور
هه لگه را و شله ژا، بۆ نه وه ی شهرمه که ی بشاریتته وه، چاوی داخست. ساته وه ختیکی
پشوو سواری و تف قوتدان، تیپه پی و نحمیکی کرد... دواجار:

— نازانم، به لām رهزا برای شووه که م. وا هه سته که م به ته ماشاکردن ته نگه تاوم
ده کات و به بی ته قی کردن تیم ده روانیت!

نه سهر پتر واقعی ورم، رهزا لایکی هه رزه کاره و وا تازه پتراده گات! نی ته نهایش
غایله دروست ده کات، خه یالی ژنانیش فراوانه و سه رچاوه ی ترسیان هه یه و
هه ندیکجار له کانیاوی هه لقولآوه نار ده خۆنه وه، وتی:

— رهنگه شته که ته نه مه زنده بیت، ده شیت تز غه در له رهزا بکهیت...
فاتمه به جهخت کردنه وه وتی:

— نا... نا، رهزا هیچ و پوچ و نیاز خراپه، شته که هه ته ماشاکردن نییه، بری جار
به نه نقه ست هه ول ده دات خۆیم لی بدات، به لکو... به لکو...
پاشاوه ی قسه کان له گه رووی قه تیس بوون و فرمیتسک زایه نیو چاوه کانی، نه سهر
پرسی:

— دایکی محمه د، به لکو نیت چی؟

ده موچاوه گه شه که گه ردی خه مزکی لیته لوه ری و پتر خوینی تیزا و سوور
هه لگه را... شهرم و ته قی و تووره یی نیشتنه سهر سیما جوانه که و وتی:
— دۆینی... دهستی گرتم و گوشتی!

په نا به خوا! پتهای ترس به ره و ناخی نه سهر شوپ بووه وه، دلی په رۆشی وشک بوو،
وا هاته به رچاوی دهستی به دهستی پیاویکی نامۆه یه، پساوه نامۆکه ش درنده یه کی
به دگۆراو و له بنیادم نه چوره، به لکو شه ی تانیکه بۆ خۆی و نه وه دهسته پاکه
ده گوشت، ده سته جی شلۆمۆ هاته به رچاو و له نامیزی گرت و نه میش خۆی خسته
باوه شییه وه و له دالدهیدا خۆی له هه موو خراپه کاریه کی دنیا پاراست. فاتمه چاوانی
نهم بۆ هه ندیک شت ترسناک ده کاته وه، که له وه به ره به خه یالیشیدا نه هاته وه، دووباره
خۆی دایه وه دالدهی خۆشه ویستی دل و بری به لای سۆراغ کردنیدا چوو، که ی دیتسه وه،

نمی که ده رگه ده کریتته وه، تا زه رده خه نه ورشه داره که می نه وی لیده رکه ویت. تا هه موو
خم و نیگه رانی دنیا و خراپه کاریه کانی بره ویتته وه؟
وتی:

— فاقه، که واته تا میر دیتته وه، لیره بمینته وه، که هاته وه، نه وی رویداوه بوی باس
بکه.

ده موچاره زور سپیه که می فاقه ده گوریت و له پر وه نه وی تینکه لی زه ردینسه
هینکه بوویت، زه ده هله گهریت، زه رد و سوور و هه موو رنکه کانی تینکه ده بیت.
له رووخساره سپیه که می فاقه ده ترسیکی نالو گوری گه رداوه که رنکه ده داته وه،
گه رداوه که می ناخی شیتانه هله دکات و له گهل خودی خویدا ده که ویتته پیکدادان.
ترسه که تا دیت گه وره ده بیت...، له مه ده ته نه نه که زه رهمه نه ده بیت. رزا به
سه رکردن ته نگه تاوی ده کات، دهستی ده گریته و ده یگوشیت، به لام نابروو چونه که هه
بۆ نه مه. ژنیکی میرددار ده که ویتته نیوان دژایه تی پیارانه وه. نه مه په له یه که به ناو
جهرگی نابرووییه لکاره و چه شنی گولی به نابرووی میری میردیه وه ده لکیت و
ناچار ده بیت ته لاتی بدات. نه وسا کومه لیش نه فره تی لیده کات، چونکه سه ره رای
هه موو شتیک نه م بهر برسیاره، خه لکی له ترسی په تاکه له گولی و نه وانه شنی تووشی
گولی بوون، هه لدین. فاقه نه م غایلانه می له نه سمه شارده وه، به لام به دلنیا ییه وه وتی:
— مانه وه لای تو رنکه پرسیار بورووژنیت، به لام بۆ نه وی که راستیه که به
میر بلیم، له وه یه کوشتاری لی بکه ویتته وه و ماله که مان ده بیتته گومی خوین!
با کاتی بیت و کاروانه که بگاته جی، تا گه شتنی کاروانه که ییده نگه باشتین
چاره سه ره.

ترسیک که خویشی نه یده زانی چیه، وه که پرده یه کی ره ش نیشته سه ری، دلی به
فاقه سووتا، به لام بیرو خه یالی نه ختیک دوور رژیشت، له ناکاو له هه ندیک شت
ره ناگاهات، که لیوه دیار نه بوو، یان رنکه له کاره ساته که می فاقه وه نه مه ی بیر
که وتبیتته وه، بیرو به لای نیستیری کچی مه تتیا هۆ گونده ا چوو، نه و گوله نیرگزه ی
تازه له باخی سابلاخ پشکوتوو. کیژکه له ته مه نی پانزه سالی دایه و له گهل ناسکاندا

له دهشت و دهر راده کات و له کینلگه و باخه کاندایه ته تکه پووله و بالنداندایه ده شنیته وه،
خودایه! شلوموی خۆشه ویستی دل هه کاتیک نیستی بینیت تییده پوانیت،
سیرکردنه کانی وه که نه وی راوه دووی په پووله بنیت، ناوها دووی ده که فیته، هه ناسه
هه لده کیشیت، له شوینکات داده بریت، گهر له دۆخی ناخوتندا بیت، قسه که ی
ده بریت، گهر له باری ژنه وتندا بیت، گوینی خۆی که ده کات، گهر له دۆخی
زهرده خه نه دا بیت، رووخساری ده گۆریت و غه مگین ده بیت. زیره کانه رازیک ده شاریتته وه،
گهر زانیبات باش بوو.

— نه سمه بیر له چی ده که یته وه؟

دهنگی فاته بیه رویشته وه کانی به ره شوینی خۆی له هه یوانی به رانه به ده رگای
ماله که گیتراپه وه، نه سمه ههستی به وشکی زاری کرد و تفه که ی قووت دایه وه. به ده
هه ستانه وه وتی:

— قسه کردن خافلاندمانی و چایم نه خسته سهر سه ماوه که. وا سه ماوه و قۆری و
خه لوز و شه کردانه که دینم، نینجا دریتزه به قسه کاتمان ده دهین و چایه کهش له سه رخۆ
دهم ده دات.

له ناخی ناخه وی په رووشی فاته بوو، لی ته ماشا کردنه که ی شلومۆ بۆ نیستی
کونیککی له کاسه ی سه ری کرده وه، تا ده هات به پانی و به دریتژی گه وره تر ده بووه وه، تا
بوو به تونیلک، به لکو بوو به بیریککی قوولتی بی نامان.

سه عاتیک دوا ی نیوه رۆ پیش قهره ول هات.

نه سمه و فاته هه قسه یان ده کرد و چاره پوان بوون، قۆری چایه که له سه ره هه لمی
ناوه کولاره که ی نار سه ماوه که، قولتی ده دا، دوو ژنه کهش پیاله له دوا ی پیاله یان
تیده کرد...، چاره پوانی و ته لها ده بوونه پاژیک له په نگری ناو نه سه ماوه وه، هارکات
ترسیش له بن خۆله که وه که دا بوو. نارامی له گه یشتنه وه دوو شووه که دایه، نارامی
له گه ل ترسا له مملانیته دایه، به لام ناخۆ نارامی به ره ده وام ده بیت؟ ده مودوویان کرد و
چای له دوا ی چایان خواره وه. فاته هه جگه ره ی ده کیشا، تا قوتوه زیوینیسه که ی که

نه مینای رهنگاورهنگ چی کرابوو، وینهی جوانی له سهر نه خشینرابوو، به تال بوهوه، چاره پێ کردن کات درێژ ده کاتهوه، به لام ته مهن کورت ده کاتهوه. ناگری کوانوه کان کوژانهوه، ههردوو کوپه کەش ده ستیان له خۆیندن بهردا، به لام که سیتک مهیلی بهلای خواردندا نه ده چوو. نه مرۆ هیچ که سیتک ده ست بۆ خواردن نابات، تا پیاوان سهردهقی زیافته که نه شکینن، گرنه نییه نیوه پۆژه تا نیواری دوا بکهویت، به لام کاروانه که دوای سهعات یه که ده گاته دهروازی شارۆچکه که، مندا لان پۆل پۆل به نار کوژانه کانی سابلخدا دین و ده چن و هاوار ده کهن، "بازرگانه کان له مۆسکفا گه پانهوه!" هاوار و قیژهی مندا له کان له دوروهوه ده گه یشته گوێچکهی نه سهر. ته ماشای نهو سهعاتهی ده کرد، که شلۆمۆ له یه کیتک له سه فهره کانی له مه و بهری له مۆسکۆ بۆی هینابوو. به درێژایی کاته که ههر سهیری ده کرد، سهعات له یه که تیپه پری بوو، ههولێ دا بگات به دلّه بێ ئۆقره کهی که وه که چۆله که یه کی بێ نارام، ههر باله فری بوو. له چاروتروو کانیکدا هه موو شتیکی له بیر چوو "میه! نهو تۆ له کوئی میه! سه لمان! سه یون"، به لام فاتمه هیشتا لیتره بوو، له دوای هه لچوونه کهی له بوونی فاتمه وه ناگسا هات و به شهرم و شله ژانهوه به چیه وتی:

— فاتمه، لیم مه گره و داوای لیبوردن ده کهم، لیک دابیران گرانه و یه کیتکی وه که تۆش ته مه ده زانییت!

نهو مافه ی به فاتمه دا که نهویش له هه مان دۆخدا یه، به لام فاتمه وه که نهو جۆش و خرۆشی پتوه دیار نه بوو، ته نها وشه یه که ده توانییت هه موو شتیکی روون بکاتهوه، به لام شهرم کردن ریگه له نه سهر ده گریت که ته نانه ت بۆ خودی خۆیشی بیدرکی نییت، چونکه وشه یه کی یه که جار تایبه ته نه ده و پیرۆزی خۆی هه یه و ناگریت بیدرکی نییت و توووشی شووره ییت بکات، رهنه که به درکانهی پیرۆزیه کهی له که دار بکات، شوینی نهو وشه یه نیو دلّه و به هه ست و خورپه ده یدرکی نییت، به لام فاتمه پنده که نییت...، ههستی پیکرد و وتی عاشقان له دۆخی عاشقانه دا ده رده کهن، ته مه عه شق و شه و قییکه که دوای ده سالی دورودریژ و خسته وهی مندا لان دانه مرکاوه ته وه، فاتمه بیرێ له روو خساری شهرمیونی نه سهر کردهوه، "دل جینگای چهنده خۆشه ویستی تیدا ده بیته وه؟! بیری له

خۆی کردوه که چۆن شووبراکه‌ی ته‌نگی پێ هه‌لچنیه و دنیای لێ ته‌نگ بووه‌ته‌وه، هه‌ستی به‌ پشوو سواری کرد و بیری کردوه "دل و ده‌روون نا‌وه‌ایه، کاتیک هه‌ست به‌ خۆشه‌ویستی بکه‌یت، فراوان ده‌ییت و به‌ قه‌د هه‌موو دنیای لێ دیت، کاتیکیش هه‌ست به‌ رق بکه‌یت، ته‌نگه‌به‌ر ده‌ییت و تا‌ وای لێ دیت وه‌ک کونی ده‌رزی لێدیت!"، له‌ گه‌ل نه‌سمه‌ردا رابوو، وتی "له‌ مائه‌ره منداله‌کان لای دایکی مین." سێ منداله‌که‌یان هه‌مه‌د و نه‌حه‌مد و هه‌میدی به‌جکۆله‌ی ته‌مه‌ن دوو سا‌ل و نیو، نه‌حه‌مدی هه‌وت سا‌لن، به‌لام هه‌مه‌د که‌ گه‌وره‌که‌یانه، پێش دوو هه‌فته‌ بووه‌ته‌ هه‌شت سا‌لن.

— بێگومان (پیرێژنه‌که) خواردنی دا‌ونه‌تێ و نه‌وان له‌ پێش‌وازی‌کردنی کاروانه‌که‌دا پێشمان که‌وتن.

قه‌شه‌نگ سه‌یوانی هه‌لگرت و به‌ده‌ستی راستی ده‌ستی سه‌لمانی گرت و به‌ ده‌ستی چه‌پیشی ده‌ستی مریه‌م. هه‌موو به‌ره‌و کانیه‌که‌ که‌وته‌پێ. کاروانه‌که‌ لی‌سه‌ره تیده‌په‌ریت و کاتی ئه‌وه هاتوه‌ دوا‌ی دا‌برانیکی زۆر چا‌وی ژنه‌کان به‌ دیتنی شو‌ه‌کانیان روون بیته‌وه.

کاروانه‌که‌! گه‌نجینه‌یه‌که‌ و له‌ گالیسکه‌ و له‌سه‌ر پششتی هی‌ستر بار‌کراوه، گه‌نجینه‌یه‌کی مرۆیی گه‌نجینه و شتومه‌کی جو‌را‌وجۆری هه‌لگرتوه. نه‌م جا‌ره کاروانه‌که‌ درێژه و له‌ به‌رزاییه‌که‌دا چه‌شنی ماریکی خا‌ل خا‌لوی دیا‌ره و له‌ تو‌وله‌ رێی لی‌ژاییه‌که‌دا پێچی خواردوه. هه‌ر ده‌روات و به‌رزاییه‌که‌ی دا‌پۆشیوه. له‌ گه‌ل نه‌وه‌ی خێرا ده‌روات، ماندووبوونی پێوه دیا‌ره و ده‌یه‌وێت فریای گۆرینه‌وه‌ی نه‌لها و شه‌وق بکه‌وێت و پاشما‌وه‌ی کاته‌که‌ کورت بکاته‌وه، هه‌رچه‌نده‌ شه‌که‌ته، به‌ هه‌نگاری دانیایی و بر‌وا به‌خۆبو‌ونه‌وه‌ رێ ده‌کات، رێگایه‌کی دووری پێچا‌وه‌ته‌وه و له‌ دوا‌ی خۆیه‌وه‌ ئاسته‌نگ و مه‌ترسی جیه‌یتشتوه. کاروانه‌که‌ وا گه‌یشته‌جێ و گه‌یشته‌ به‌ری ره‌نج و ده‌ستکه‌وتی تیکۆشان، گوێدری‌تری پاسه‌وانه‌ کرێگرت‌ه‌کان ها‌وکات له‌ دوا‌وه و له‌ پێشه‌وه‌ی کاروانه‌که‌ ده‌رۆشتن، له‌ نا‌وه‌پاستیشه‌وه‌ بار‌وبنه‌ی با‌زرگا‌نه‌کان و شتومه‌که‌کان بوو. نه‌سمه‌ر له‌ نا‌وه‌پاستی منداله‌کانی و قه‌شه‌نگ و فاته‌یش له‌ نا‌وه‌ندی نا‌پۆرای خه‌لکی شا‌رۆچکه‌که‌ بوون، که‌ هه‌مو‌وان بۆ پێش‌وازی کاروانه‌که‌ هات‌بوون، هه‌ندیکجا‌ر وا

بیدودات کاتیک بازارگانه کان ده گه پښه، له نار کاروانه کهدا گوید ریژیک له
 گوید ریژه کان خاونه که دیار نابیت، نی نه مه شتیکې ده گمن نیه، که یه کیک له
 کاروانچیه کان له ریگه بریت، یان به هوی رووداویکه وه گیان له دست بدات. تا
 به مجوره خوشی گه یشتنه وهی کاروانه که نابیته مایه ی شادمانی گهر هه موو
 چاره پوانکاران به دیداری خوشه ویستایان شاد نه بنه وه. شلوم هه میشه به نه سهری
 دوت "خودا له گه لهدایه و له چوون و هاتنه و هم له به لا رزگارم ده کات، هه روک چوون
 پیش من پیارچا کانی رزگار کردوه و دوی منیش رزگاریان ده کات". رژیک
 توره که که ی له کتیب و دوعا خالی نه بو، که ناری خودای مه زنیان له سهره، نه مه
 جگه له پیوستیه کانی نویژ به هه موو جوره کانیسه وه، هه روه ها به نه سهری دوت
 "برواداری نه ویه که راده ستی به زه یی و دالده ی خودام بکه یت، چونکه هه نه وه
 ده مپارژیت و ده مگه یه نیته مه رامی خوم و به سه لامه تیش ده مگه پښتیه وه". نه م
 قسانه ی له کاتی سه فهره دووو پر مه ترسییه کانی که م کرده وه، به لام نه لها و
 ناره زوره که ی هه روک خوی بو، خوشه ویستیش له دووری نه ناوبه ناو سیبه ری په ژاره ی
 لیده کرد و ده بیرسی "باوکی سلمان، ناخو ده بیت یتستا چی بکه یت؟ نایا له ش ساغ و
 سه لامه یت؟ نه ی ده بیت ناسوده و تیروته سل بیت؟". نیدی پرسیاره کانی قووت
 ده دایه وه و گازانده ی نه ده کرد، که چی له م کاتی دیدارده هه سته کانی له ناخه وه
 ده ته قینه وه. نه میستا له م کاتی چاوگیرانه دا به وپه ری خورتیه وه هه سته کانی سهری پی
 بهرز ده که نه وه و گهر دنی کیل ده بیت و نیگایشی رووخساری هه موو چاره پوانکاران
 ده سمیت که ب بینینی (نه ژدیها — کاروان) ده ریژه کهدا له گه ل تیپه ربوونی هه
 چرکه یه کدا، مژولن. تا شیوه و رووخساره کان روونتر بنوینن. تا کاروانه که نزدیکتر
 بیتنه وه و ورده کاریه کانی پتر ده ربکه ون، ژاوه ژاو و غه لبه غه لبی پیشوازیکارانیش
 زیاتر ده بیت و ده نگی مندالایش بهرتر ده بیتنه وه، که سروودی پیشوازی ده چرن. نه سهر
 له نیو ده نگه کانه وه ده نگیکې خوش و سازگاری ده بیست، نیدی بوو به چوله که یه ک و
 له ته ک کومه له زارو که کهدا که و ته سروود چرن، مه تتیا هژ گونه یه کیک بوو له
 بازارگانانی کاروانه که و گه رابووه وه. هه ورکی هارینه بهری دلی نه سهری داپوشی.

خۆشى لە فاتمە، چونكە مېر بە سەلامەتى گەراوەتەوه و ئارامى لە گەل خۆیدا دینیتەوه، ئەى ئەمجارە من بە چى دلى خۆم خۆش بکەم، هەرچەندە ئەوەتا شلۆمۆى خۆشەويستى دلش دەگەریتەوه؟ بۆ يەكەم جارە ئەم پرسیارە لە خۆى دەکات. ناخەر ئەوەتا ئیستىرى بچکۆلە و جوان لە پیتشەوهى پیتشوازیکاران وەستارە و لە گەل منداڵەکاندا گۆرانى بۆ گەراوەکان دەچریت، ناخۆ تەنها بۆ پیتشوازیکردنى باوکی هاتووه؟ یان ئەمە ئیترەییە و ئەم غایلانەم بۆ دەپازینیتەوه و خۆشییەكەم لى دەشیونیت، کە جاران دواى دابراىكى زۆر چیت لى دەبینى؟ ئەسمەر ئەو چیه؟ ناخەر ئەوەتا نزیک دەبنەوه. هەورەكە جگە لە هەوریکى هاورینە پتر نییە و خۆرى بەختەوهى لەو بەتینترە و هیندە نابات دەپەوتەوه، ئا ئەو شلۆمۆیه، ئەو مېر و ئەو مەتیا هۆ و هەموو بازرگانەکان...، کانیایى سۆز تەقییەوه و هەلقولتى...، خورە شارارەكەى لە پیتج و پەناکاندا گوێ کەر دەکات. هەستەکان، جوانییە هەلچوووەکان لە جینگەى خۆیان رەها دەبن، غەلبە غەلب دەگاتە رادەى شیتایەتى، شیتایەتییهكى بە کۆمەلتى وا عەقل نایگریت، ئەسمەر دەستى هەردوو کورەكەى بە توندی گرتووه تا لەنیو ئاپۆراکە ون نەبن، قەشەنگ ئەو تۆ لە کویت؟ مریەم تۆ لە کویت؟ ئەى فاتمە، تۆ هەى لە کوی؟ ئەمىستا پرسیارکردن بى سووده، هەندیک رووبار و دەریا هەن، هەر رووباریک ریزگەى خۆى هەس و هەلەدەدات تیی برۆیت، لەوئى هەموو ئاوەکان تیکەلتى یەکتەر دەبن، هەموو روحەکان لە یەك بۆتەدا دەتوینەوه.

لە دەروازەى سابلاخ توندی گەرداوەکە هیور دەیتەوه و سۆزەکانیش جینگەر و ئارام بوونەوه. کاروانەكە بەم لار بەولای شارۆچکەکەدا دابەش بوو، وەك هەموو جارێک ولاخەکان و گالیسکەى بە شتومەكى بازرگانى بارکراو لە گەل کریگرتەکانیان پیتش بازرگانەکان کەوتن...، چارەویکان تیر ئالیک دەبن و لە بارەکانیان رەها دەبن. نیمەش بە دیدارى خۆشەويستان و کۆتایی لىک دابراى شاد دەبین و لە (مالى دنیا جوانى ژيانە) دلتیا دەبین. سۆزى هەلچوو بە زمانیکى پاراو چەنەبازى ناکات، زمانیش لە هزر و ئاوەزەو سەرچارە ناگریت و لە واتادا کورتبى دەکات. لە سەرەتادا لە کورتى دەپیتەوه، درێژدادپى و وردەکارى بۆ دواى ماندوو حەسانەوه هەلەگرن، بۆ ئەو کاتەى

رَځه کان تیر دېښ و جهسته کان پاک و خاویښ دېښه وه. له گهل نه وه شدا شلومو هميشه
 هم کاته دا له سهر پشته گویدرېژه کهي داده به زی و شان به شانی خیزانه کهي به پیاده
 همو مال له گه وه ده پزېشت. یه که یه که مندا له کانی له هم میز کرد و باسی دیاری و
 خوشه ویستی و تامه زړوی دیدار و زور شتی بز کردن. پرسیاری هم و نه وی کرد. له
 رڼه کاتیک خیزانه شادمانه که به باخه کهي خویاندا تپه رین، شلومو سهیریکر
 باخه که وه خوی ماره و پانتایسه کی فراوانی گرتوه ته وه و درخته کانیش گولیان
 کردبوو. له بهر خوه ده لیت: من پیایوکی به خسته ورم! ديقه تی نه وانه ی دا، که به
 دوریه و بوون پتر هستی به دلنیا یی کرد و هستی به روینه وه ی شه که تی سه فر و
 ناسته نکه کانی کرد، نیدی له گهل دیداردا همو هیلاکی درچوو. سامان و مندا و
 ژنیکی باش. گهرموگورې و خوشه ویستی له همو لاره دوریان دارم و نی زمانیش به
 درژایی ریگه که تا مال وه هر خه ریکی سلارو سندنه وه یه و دهسته کانیشم له گهل
 خه لکه که دا له ته و قه کردندان. همووان سلارو به خیر هاتنه و هم ده کهن. نه ی نه سهر!
 نه ی هم کوتره جوانه! نه ی خودایه ده بیت بز پیشوازیکردنی باوکی، یان من هات بیت؟
 نه ی بزچی له پر چاره کانم داده گرت؟ نه ی بزچی ریگه که مان یه که ریگه یه، نی خو
 نه ویش به رده و هم به تیری چاره کانی ده میثیت؟ به لی چاره کانی داگرت و هزری په رت
 بوو. هیزکی گه وه خه یال له کانی په لکیش ده کات و سه ری روه و کیژه مندا لکاره که
 ورده چه رختیت... وریابه شلومو با ره فتاره که ت ناشکرا نه بیت! نه و سا ده لین: "هم
 شیر که دلی وه تاشه به ردی چیا کانی کوردستان سهخت و قایمه، مندا لیک
 داگیریکردوه، که تا دوتی گاگولکیتی ده کرد و میزی به خویدا ده کرد!"، هه روه ها
 ده لین: "شلومو خیانه تی له دلسوزی و پتکه وه زیان کرد و هاوبه شیکی بز نه سهری
 خوشه ویسته مزنه کهي پیدا کرد، هاوبه شیکی مندا و گیل و کالقام...". نه ی
 خودایه! ناخو همه خوشه ویستییه؟ شهرم و ته قی ریگه یان نه دا دان به مه دا بنیت
 همه مانای هه له شه یی و لاوازیه، واتا خیانه تییه، نه ر شلومو که تانییه و نه ر
 که سه یه، که خه لکی ناماژه به هوشمندی و سه نگینی و پیاوته ی و خور اگری نه ر
 ددهن، نه ر و بکه ویتنه داوی مندا لیکه وه؟ نینجا مندا له که ش گیل و کالقام بیت؟ له

مۆسكفا دۇنيا بوو كەرتوۋەتە نېئو داۋەكەرە. لە خەيالىدا ئىستېر ئازىزىتىن كەسى تەنگەتار دەكرد، لەو كاتانەي لە گەرەمەي بېر كەرنەرە بوو لە بازەرگانی و سامان، ئىستېر ھۆش و بېرى داگېر دەكرد، لە كاتى نوپۇز كەرن و دوغا خويەندەدا، لە كاتى ئالوۋېر و بەدەستەيتەنى دەستكەوت و تەنەت لە كاتى نوستېش ئەسەر لە خەيالى نامادە دەبوو، ئەو دەمەي لە غەربىيەتەي بوو بە خەيالى دەيىنى ئىستېر لە گەل مەندالە كانى و ئەسەردايە، بېرېكجار وا دەھاتە بەرچاۋى كە ئەم مەندالە ھەرئى دەرىپە راندەيان دەدات!

ئەو دەمەي خەرىك بوو بە ديدارى خانەۋادەكەي شادىت، بەر لەۋەي چاۋ لەۋان بگېرېت، چاۋى لەۋ دەگېر، شەۋان و خەم دوو جەكەنەن و لېك جىئانەنەرە، ھۆ ئىستېر بۇچى ئىستەھاتىت، ئەي ئەگەر ئەسەر گومەنى كەرد، چى پىي بلىم؟ كاتىكېش پىرىيەي ھۆي خەمبارىيەكەي لېكەرد، نەكوۋى لېكەرد و بىئەۋەي مەندوۋەي و سەرقاتى بە كاروبارى بازەرگانی بۇ ھەتەيەۋە. نەزىك مەلە گەرە (ئەلماس) كېچى غەزىيەي دەۋلەمەند و زېرېنگەرى دراۋىيەنى دى. مەكەبازانە و بە خېخال و بازەنە كانى خۆي ھەلەدەنا بىك و پەرچەمە زېرېنە كانى شۆر بوۋەۋەۋە. بە ئاۋەۋەي ھەمەۋە ئەۋانەي لە رېگە تەۋشەيان بوو، ئەلماس ۋەك سەۋكەيەتەي پېنەردەن رەۋى خۆي داپۇشى. شەۋمە ھەلەدەيەي ۋەنەي ھەلەكۆلەۋەي ئىستېر لەنەۋە كاسەي سەرى و مەزگى بشارەتەۋە و ھەلەي بەكەنەت، ئېنجا لە جېگەيدا بزمەرىكى تە دابكوتەت، لەمەشدا مەبەستە ئەۋە بوو گومەنى ئەسەر لە خۆيدا دەرە بختەۋە، بۇيە زەرەخەنەيەكە دەستكەردى نەۋەند و بانگى ئەلماسى كەرد و پىرىيەي تەندروستى باۋكى لېكەرد، بەلام ئەلماس ۋەلامەي نەدەيەۋە و پىرىيەكەي پىشەگەي خەست، بە لەنچە و لار پىي ھەلگەرت و ۋەك قەلەمەۋەن خۆي فەش كەردەۋە و رۆشەت و ئاۋرى نەدەيەۋە. شەۋمە چاۋى لە رەفتارەكەي ئەلماس پۇشى و وتى:

— ئەلماس، لە مۆسكۆ سەۋەتەي نەيەم بۇ ھەتەيە، جۇرەكە ھەمەۋە كەچەنى سابلەخ ئىرەيتەي پىي دەنە!

ئەلماس بە لوت بەرەيەۋە سەرى بەرە كەردەۋە و ئاۋرى دەيەۋە و وتى:

— ھەردەدى دىيارى تۆ نىيىم و بىيخە سەر ھالى خۆت، يان گەر دەتەوئىت بىيدە بە
نەشەنگى كارەكەرت.

نەسەر بە تەرحى تووپە بوو گەيشتە كۈنەلووتى، قەشەنگىش سەرتكى بادا و
نەبەرخۆزە چپەچىنكى كرد، سووكايەتتەبە باوكى سەلمانىشى تەنگەتار كرد، بە
جۈزىك وئەنى ئىستىرى لە خەيالىدا سۈپىيە و لەبەرخۆزە بۆلەبۆلۈكى كرد.

— سۆيىند دەخۆم، كە رۆژىك دىت سەرى ئەم ھەرزە كارە لەخۆبىيە لەقور دەچەقەيت.

تا مەندووتى نەھەسايە و جەستە تىز نەبوو و پاك نەكرايە و تۆز و گەردى
سەفەرى لى ھەلنەوەرى، وردەكارىيەكان دەستى پىتەكرد. تەنەت چارەوئىش ئالىكى
خوارد و ئارى خواردە و بارەكانيان لەسەر داگىرا. عارەبانەكان كەلۈپەلەكانيان لە
كۆگاكەن لى بەتال كرايە وەك سەماوەرى رووسى و كوتال و قاپ و قاچاغى چىنى و
شتى ناياب، بەلام باوكى سەلمان وەك ئەوۋى نەيتىيەكى گىرنگ بۆ ئەسەر ئاشكرا
بكات، بە چپە پىنى وئ:

— ئەبجارە لە ھەموو شتىك ناياب و جلوبەرگىش گىرنگىم ھىناو، چىل دەمانچە و
چىل تەنگەم بە فىشەكەو ھىناو. دەبىنىت چۆن مېشەنگ لە ھەلەلە دەوروكىت،
خەلكى ئاھا روو دەكەنە چەكەكان.

وەك ھەموو جارىك دىيارىيەكان بارى ھىستىك بوون، مەندالەكان و قەشەنگ بە
دىيارىيەكانيان دىلخۆش بوون، بەلام ئەسەر دىلخۆش نەبوو، چونكە نەو لە ھەست و
نەستى پىاۋەكەيەو خۆشى و ناخۆشى وەردەگىرت، وەك ھەستى مېردەكەى دەخۆيتتەو
بەم دىدارە شادمان نىيە، بەلكو وەك جاران دواى ھەموو سەفەرىك بەخۆشىيەو باسى
سەفەر و ئەزمونى نوئى ناكات، ئەوۋى پىتەو ديارە درژى و خەم و خەيال رۆزىشتە،
تەنەت زەردەخەنەكەيشى دەستكردە و ھەناسە ھەلگىشانەكەى ئاشكراى دەكات،
نەخىر ئەوۋى لە مېردەكەيدا دەبىنىت رووخسارىكى نوئى نىيە، كە لە مۆسكۆزە
ھىتايىتى، ئەو بەر لەوۋى سەفەر بكات و لە روسيا كەلۈپەلى بازىرگانى بىنىت، لەم
چەشەنە خەمۆكىيەى پىتە ديار بوو. ئەوساش لىنى دەپرسى، كەچى ئەو بىيانوۋى مژوولى

کاری بازرگانی بۆ دههینایهوه. چهند ساریلکه بوو تا فاقه له رێیه کی ناراستهوخۆوه
 چاوانی کردوه. ئیستیر، نهم مندالنه فام و گێله، نه ری رینی تیده چیت هه لۆ بکه ویتسه
 ژیر پی و پلی چۆله که یه کهوه، یان چیا یه کی سه رکهش به هه لکردنی بایهک، یان
 فوویهک بکه ویتسه له رزه؟! یان نهمه گهرداو و گیتزای سۆزه و ژیریژی و ناوهز له ره کهوه
 دهر دینیت؟ هیشتا ههر دیکه تی ددات و شوینه واری زهرده خه نه که ی جارانی لی به دی
 ناکات، که نیشانه ی هیز و گالته کردن بوو به شته کان. دوا ی نهو سه فهره دوورودریژه
 قسه یه کی خۆشی لی ناژنه ویت. کوا به خته وه ری و خۆشیه که ی جارن؟ نهمه ر شتیکی
 تیدا ده بینیت و په رده پۆشی دهکات و به بی دهنگی ده بخواته وه و ده بیتسه نازاریک و
 سووره له سه ر نه وه ی ته نها له ناخی خۆیدا بیهیلتیه وه.

به لام هۆکار ههر چیه ک بیت، نهم به شیکه له شلۆمۆ و ههسته کانی، نهو بیریکه و
 به ده ست ناوی ههسته کانی لی هه لده هینجینیت، نهو نازار ده کیشیت و نه میش
 له گه لیدا نازار ده کیشیت، نهمه ر له توانایدا یه نهو نازاره ی که نهم پێوه ی ده تلیتسه وه
 له گه لیدا به شی بکات، ناو اته خواز بوو هه موو نازاره کانی نهو بۆ خۆی هه لمژیت و
 بیچیزیت، تا خه یالی خۆشه وسته که ی ناسووده بیت و چیژ لهو ناسووده ییه وه ربگریت،
 به لام هاو به شیکردنی له نازار چه شتندا به س نییه و ته نگژه که چاره سه ر ناکات...، به لام
 چۆن چاره سه ری بکات؟!

پرسیار کردن راوه دووی نهمه ری دهن، تا هه ردوویکیانی له سه ر جیگه ی نوستن پێکه وه
 کۆکرده وه، نهو له سه فهر گه راوه ته وه، هه رچه ند له سه فهریش گه را بایه وه، ده بیینی
 نهمه ر وهک نۆبووک وایه، نه عجاره هیچ شتیک له نهمه ردا نه گۆراوه، خۆی پاک
 کردوه ته وه، خۆی رازاندوه ته وه و بۆخۆش کردوه، به لام بێگومان نهو بوو که نییه که
 به هه موو بوون و ههسته وه خۆی راده ستی بکات، بیر و خه یالی ده رۆیشتن و له نیو
 جیگه ی ژن و میتردا یه تی نه دهمان، شلۆمۆ به ته نیشتییه وه راکشاره و نهم ههر نه وه تا
 ده بینیت، ته نها جهسته یه تی به ته کییه وه راکشاره، داچله کی. ناخۆ نهم به ته نیشتن
 لاشه ی که سیکه وه هه لاژاره که ژیا نی خۆی پی به خشیوه؟ شلۆمۆ و نهمه ر هه ریه که یان
 له دۆلنکی دیکه بوون، هه رچی شلۆمۆیه به رانه ری لاوازه و نه میش له چاره سه رتیک

دەگەریت، تا قوربانی بۆ بدات، چۆن ئەو روحی جاران بۆ خوشەویستە پالکەوتووە کە
تەنیشتی بگێریتەو، کە نیتستا ئەو روحی نییه؟ نە قسەیک دەکات، نە دەبزویت...
نەری رای بوو شینیت؟!... بانگی بکات؟!...، یان بە چەپەیک گەرمی
خوشەویستیە کە تکای لی بکات؟

— شلۆمۆ، بارکی سەلمان!

چەپەدوویەکی بە ناستەمی کرد، ئەوێ بە ئەنقەست کرد تا بە ناستەم دەنگی
بیستریت، تا دانەچلەکیت، یان روحی نەرووشیت، یان بە توندی رای بوو شینیت،
دیارە ناوھا نازاری دەدات، لە راستیدا شلۆمۆ چەپە کە نەسمەری نەژنەوت، بەلام
نەسمەر گوێی لە دەنگدانەوێ هەناسە هەلکێشانیک بوو، وای بە خەیاڵدا هات کە
گوێی لە هەناسە هەلکێشانیک نازار بەخشە...، وای بە خەیاڵدا هات کە شلۆمۆ
لەنیو توونیکدا دەسووتیت، بەزەیی پێدا هاتەو و راچلەکی، ریتمی چەپە کە بەرز
بوووە:

— شلۆمۆ، ئەو نازیزترین کەس، پێم بیژە چی ئالۆزی کردوویت...

نەمیتستا شلۆمۆ لە خۆی بە ئاگاهاوە، خۆی وەرگیرا تا رووی تی بکات، ناوھاش
تەختەخەو کە ژیری جیڕی لێهەستا، هەناسەیکە دیکە هەلکێشا، ئەو هەش
نیگەرانی کرد، چونکە نەیتوانی بەسەریدا زان بیت، هەولیدا کە بەرەو هەلدیری
لاوازی غلۆر نەبیتهو، ئیدی بە ئاوەز و سەرسەختی خۆی بەرەنگاری بوووە. چۆن بەرەو
ئەو هەموو هەلدیرە غلۆر بوو تەو؟ تەوار و ئاگاهاوە و ترسا، لە خۆی ترسا کە چۆن
ئەو لاوازی و بێدەسلاتییه وەک پەتایەیک پەلاماریداو، ئەو خودایە؟ چۆن لە ناگاو بی
ئەوێ بەخۆ بزانیت دزراو؟ ناخ چۆن منداڵنکی گیتل و نەفام لە پەنای نەسمەری
هەلپریو، لە خوشەویستە کە و دایکی منداڵەکانی و پەناو پشتیوانە کە، لە هەموو
ورد و درشتیک دایدەبریت؟

— بارکی سەلمان، ئەو شتە چیه سەغڵەت دەکات؟

تەنگەتاریە کە تا دەهات زۆتر دەبوو، ئی خۆ لە گەل نەویدا رای نەهیتاوە درۆی
لە گەلدا بکات، لە کاتی کە ئەمە و بەرەو ئەم خەسیتە دزیو پالی پیو دەنیت. گەر

بلیت "ماندوم" درۆی له گه‌لدا ده‌کات، گهر له‌سه‌ر درۆ‌کردنه‌که‌ی به‌رده‌وام بێت و بلیت "هۆیه‌که‌ی سه‌رقاڵ بوونه به‌ کارو فرمانه‌وه" هه‌ر درۆ ده‌کات، چونکه‌ دوا‌ی دابرا‌نیک‌ی زۆر نه‌مه‌رۆ تازه‌ گه‌راوه‌ته‌وه به‌ۆ لای خۆشه‌ویستان، به‌ سه‌لامه‌تی و ده‌ستکه‌وته‌وه گه‌راوه‌ته‌وه، خۆی شۆردووه و له‌و خواردنه به‌له‌زه‌تانه‌ی خواردووه، که‌ نه‌سه‌ر به‌ۆی ناماده‌ کردووه، هه‌مووان گول‌او‌پرۆژینیان کردووه و خۆشه‌ویستی و ریزبارانیان کردووه. نه‌ی چی بێ بلیت؟ درۆ بکات، یان دانی پێدا بنیت، یان بینه‌نگ بیت؟ هه‌موو نه‌م هه‌لب‌ژاردنه‌ مایه‌پوچ و بێ ده‌سه‌لاتانه‌ن. که‌واته‌ نه‌ی زه‌وی، پێش نه‌وی لاوازی و خیانه‌تی ژن و می‌تردایه‌تی ده‌ریکه‌ون و که‌فوکو‌لی هه‌رزه‌یی و مندا‌لانه‌ بکه‌ونه‌روو، هه‌لم لووشه‌.

— نایا نیستی‌ی کچی گۆنه‌ وای لێ‌کردوویت؟!

به‌ تونده‌ چوو...، دوو جار بروسکه‌ و هه‌وره‌ تریشقه‌ لێی دا، گو‌یی له‌ناوی خۆشه‌ویسته‌که‌ی تری بوو، نه‌مه‌ش له‌ کێ بی‌بستیت؟ که‌واته‌ نه‌یینه‌ که‌ ناشکرا بوو و جیتی شه‌رمیش ده‌رکه‌وت، ئامی‌تری هه‌رین له‌ نیتو کاسه‌ی سه‌ری که‌وته‌ کار و بیر‌کردنه‌وه‌کانی پ‌چراند، له‌ ناره‌وه‌ گێژاوێک پێ‌کده‌هاتن. ناخۆ نکۆ‌لی لێ بکات، یان دانی پێدا بنیت، یان بینه‌نگ بیت؟ نه‌مه‌ش بازنه‌یه‌کی داخراوه‌، وای شلۆمۆ تێدا‌چوویت! مر‌دیت و ب‌رایه‌وه‌ و خودا لێت خۆش بیت!

— شلۆمۆ، من هه‌وسه‌ر و خۆشه‌ویستی تۆم، د‌لم بۆ خه‌مه‌کانت کراوه‌ و والا‌یه، ده‌ی نازیزترین می‌ترد، خه‌مه‌کانتی تێ‌پ‌ڕێه!

به‌لێ نه‌یینه‌ که‌ ناشکرا بوو، ئیدی له‌و نه‌یینه‌ ده‌رچوو که‌ له‌ د‌لیدا په‌نگی خوارد‌بووه‌، نه‌وه‌ش نه‌ما که‌ ماوه‌یه‌ک کاری لێ‌کرد‌بوو و چه‌ماند‌بوویه‌وه‌ و هه‌رکات هه‌نگوین و ژه‌هری لێ‌وه‌ ده‌نۆشی.

نه‌یینه‌ که‌ وه‌ک ته‌ونی پ‌چرا‌وی جال‌جالۆکه‌ی لێ‌هات، خراپه‌کانی ده‌شارده‌وه‌ و به‌ ناشکرا‌بوونی خه‌وشه‌که‌ش ده‌رکه‌وت و تووشی نه‌م بێ ده‌سه‌لاتیه‌ بوو. نه‌ویک شانازی به‌خۆ ده‌کات و خه‌لکیش رو‌یان لێ‌یه‌تی، که‌چی به‌هه‌موو خۆرا‌گریه‌وه‌ که‌وته‌ پله‌یه‌کی دیکه‌ی شه‌رمه‌زاریه‌وه‌، به‌لام فرمی‌سکه‌که‌ی قه‌تیس کرد، نه‌و هه‌رچه‌نده‌

گهاته رادهى ئەر بى دەسلەپتەش، بەلام فرمىسكەكانى لاي ئەر لە ھەموو شتىك نازىزترە، ئەر فرمىسكى بۆ كەستىك ھەلگرتووھ كە شايانى رشتنى بىت. دواجار بە دەنگىكى جويندەھ ناسا و بە شەرمكردنىك لە خۆى و لە ئەسەر بە چپە وتى:

— نازانم ئەمە چۆن روويدا، بەلام ئەسەر، ئەمە چارەنوسە.

— باوكى سەلمان، ئەرئى بە راستى خۆشت دەوت؟

وەك يەكئىك تەواژۆ بۆ ئابرووچوونىك بىنئىتەھ، وتى:

— وا روودەھات كە بنيادەم پىي ھەلئەكەوت، يان بکەوت و لاقىكى بشكىت، يان

ورد و خاش بىت!

— ھەر بە راستى خۆشت دەوت؟

— گەر بلىم "بەلى" شەرم دەكەم، گەر بلىم "نەخىر" درۆ دەكەم، بەلام مەن

بەرامبەر بە تۆ بە نازارەھە دان بە ھەلە ئابرووبەرەكەى خۆم و دەردەكەمدا دەنىم!

— باوكى سەلمان، دەرد و نازارى تۆ ئىش بە مەن دەگەينىت!

— ئەسەر، تۆ باشتىن ھاوسەرىت، ئەر ھەلدىرى نازار چەشتەنە رزگارم بکە.

ئەسەر وتى:

— بە دلتىايەھە بنوو، خەيالى خۆت ناسوودە بکە، خوا پشتىوانم بىت چىيم لە

توانادا بىت دەیکەم.

وەك سوالكەرىك پرسى:

— بە راستى كارىكى وا دەكەيت، كە لەبىرم بچىتەھ؟

— ئەسەر دووبارە وتى:

— پىتم وتىت دلتىابە و بە ئارامى بنوو، بە يارمەتى خودای ھەردووکمان سنورىك

بۆ نازار و دەردەكەت دادەنىم.

ئەرە ئەر چارەسەرە بوو كە ئەسەر بە دوايدا دەگەر و ئەوا ئىستا دۆزىسەرە، ئىدى

بەوپەرى بى ئۆقرەيسەرە چاوەروانى ھاتنى بەيانی کرد.

دواى نهوې له نوټز گهړاپه، تهماشای کرد نهسمر جله کانی له بهر کردوه و نامادهى چوونه دهرهويه، مؤلتهى لى ورگرت و وتى نيازى وايه هنديك پيوستى بکړيت و سرټکيش له مالى مهتيا هز گونه بدات، کاتيك هم ناوې ژنهوت تهزويهک به جهستيدا هات و وتى:

— مهتيا هز گونه؟

— ده ميکه ژنهکيم نهديوه، دوينى له ناو بازرگانه گهړاپه کاندا مهتيا هوم بينى، وام به باش زانى سدر دانيکيان بکهم.

گهرداويک له کاسه سدريدا هستا، لى زمانى به ستر، تنها نهوندهى وت:

— به لى، به لى.

ناخو له مالى نيستيرى خوشه ويست چى ده کات، نى خوشه ويستى به لىنى پيدا، که دهر بارهى نيستير کومه کى بکات، نيستير! باشت و نيه بهرانبهر نه سمر نه پروانسته هه لکوليني هم گووفه که؟ نه خير. بهم دهر پرينه غدر له مندا له که ده کات، به لام هوى وتنيشى لاوازي خوې و غايه نه تيکردنه له نه سمر! نهى باشت و نيه هه ول بدات له بيرى خو دهرى بکات؟ ليگهړا نه سمر و قه شنگ و مريم له مال بچنه دهره، خويشى به په له بهرو کاره کهى رويشت و رويکرده نووسينگه کهى، چونکه ميرى هاوکارى چاوه پرى ده کرد، نيدى هه موو هزرى خوې به کاره کهوه مژول کرد و به خوې وت "شلومو، نه مه له خديالى خوټ دهر بکه، نه گينا نابرووى خوټ دهبهيت و کاره سات رووده کاته نيو مال و خيزانه کت"، ههروه ها گالتهى به بيرکردنه وه کانى خوې هات و وتى "نه مه دوق وه نهويه هه ول له گهړ تلياک کيشينک بدهيت که واز له تلياک کيشان بينيت"، دووباره به خوې وتوه "شته که کارى نه کرده نى نيه، راسته له سهر تادا بنيادم به هسته مى دهبينيت، لى گهر به هيز بيت، نهوا به سهريدا زال دهبيت، نى باوکی سلمان، توش هه روا بوويت".

هاسره بهدوفاکهى و مندا له کانى هينايه بهر چارى خوې، که سیتی به هيزى خوې له چارى هه موو خه لکى شاروچکه که هاته بهر چارى. هه موو ناماده کاريه کى هينايه بهر چارى خوې، تا رووبه پرووى ته نگړه که ببیتته وه به سهريدا زال بيت، به لام جاريک

سـبرنك بـگـره، چـونـكـه سـاـيـلـكـهـيـه نـيـازـي نـهـرـت هـبـيـت بـه يـهـك گـورـز نـهـر دـهـرـدـه
كـوشـنـدـهـيـه لـه نـيـو بـهـيـت.

لـهـنـاـكـار وای بـه خـدـيـاـلـدا هـات، كـه رازـهـكـه بـۆ نـهـسـمـهـر نـاشـكـرا بـووه، بـه هـمـوـر
جـوـنـيـكـيـهـو لـه قـوـلـايـي نـاخـهـو هـهـسـتي بـه گـوناـهـبـاري و تـيـدـاـمـان و شـوـرـهـيـي كـرد، لـي
نـيـسـتـير بـه هـمـوـر نـاـمـادـهـگـي خـۆـشـهـوـيـسـتـيـيـه هـاتـهـو بـهـرچـاوي، نـيـدـي خـۆي بـه خـوـر
پـنـهـگـريـكـي نـهـفـيـون و تـلـيـاك چـوـانـد، كـه هـيـچ چـارهـسـهـريـكـي نـيـيـه، بـه دـهـم رـيـگـهـي بـهـرـهـو
مـالـهـو خـهـمـيـكـي قـوـل و تـيـكـشـكـيـنـهـر دـايـگـرت.

لـه رـيـگـهـي بـري لـه زۆر شـت كـرـدـهـو، خـيـزان، هـارـپـيـيان، بـازرگـانـي، سـهـرـكـهـوتـن،
نـاـژـهـلـهـكان، نـهـسـپ و مـاين و مـانگـاو مـهـرـوـمـالـات، باخـي پـر جۆرـهـها مـيـوه و سـهـوـزـهـمـدـني،
تـارـان، تـهـرـيـز، بـهـتـليـس، مۆسـكۆ، نـهـنـهـدۆل، نـهـنـقـهـره و نـهـسـتـانه، چـيا و دۆل و دـهـشـتـايـي،
مـازـو و بـهـرـو. بـهـلـي مـازـو و بـهـرـو هـيـمـاي هـيـز و تـونـد و تۆلـي و خـۆـراگـري، نـهـر كـه
دارمـازـوـوـيـهـكـي بـالـاـبـهـرز و پـيـگـهـيـشـتـووه، نـيـسـتـيرـيـش، نـيـسـتـير لـهـگـهـل هـمـوـر نـهـوانـهـدا
نـازـاريـكـي كـوشـنـدـهـي كـاـكـيـلـهـيـه، نـهـر هـيـشـتا دـهـروون بـهـتـالـكـهـر و كـاريگـهـره، نـهـر
رـوـنـاـكـيـهـكـي خـۆـشـي چـاوـكـوـيـرـكـهـره، سـازگـاريـكـي بـهـنـيـشه. كـهـواـبـو كـوا دارمـازـووه بـهـهـيـز
و سـهـخـتـهـكـه؟ دـهـي بـه خۆت پـيـتـكـهـنـه، وـا لـه مـال نـزـيـك دـهـبـيـتـهـو، بـه خۆت پـيـ بـكـهـنـه!
دـرۆ لـهـگـهـل نـيـسـتـير و نـهـسـمـهـر و هـمـوـر دـنـيا بـكـه. تۆيـهـك نـاـوـها خۆت بـه گـوي نـهـدـهـر
پـيـشـان دـهـدـهـيـت، دـهـي بۆ نـهـسـمـهـري دـايـكـي مـنـدـالـان و راسـتـگۆ زهـرـدـهـخـنـهـ بـنـويـشه، بـهـلام
زهـرـدـهـخـنـهـكـهـي نـهـسـمـهـر خـۆـشـهـوـيـسـتـيـيـه و پـيـش زهـرـدـهـخـنـهـكـهـي تۆ دـهـكـهـوـيـت و هـهـر لـه
دـهـرگـاره پـيـشـوازيـت دـهـكـات، نـهـرـهـتا بـه نـيـوچـهـوانـي رـوـنـاـكـي لـه كـانـيـاوي زوـلـالي بـهـخـتـهـوـري
مـهـلـه دـهـكـات و مـزگـيـنـي خـۆـشـي و شـادـيـم دـهـدـاتي و بـه سـهـرـسـوـرـمـانـهـو دـهـپـرـسـم:

— نـهـسـمـهـر، نـهـو چـي رـوويـداوه؟

دـهـسـتي كـرـدـهـو و بۆي دـرـيـژ كـرد و وـتي:

— بـارـكـي سـهـلـمان، شـيـرـيـني مـزگـيـنـيـم بـهـري!

سـهـرـسـوـرـمـان و حـهـزي زانـين هـمـوـر نـهـر شـتـانـهـي لـه نـاخـهـره دـهـيان پـسـانـد هـهـلـمـۆي:

— نـهـسـمـهـر نـهـو چـي رـوويـداوه؟ نـهـر بـاسـي كـام شـيـرـيـني و مـزگـيـنـي دـهـكـهـيـت؟

به ههلهله لیدانه وه وتی:

— شلۆمۆ، ههزار جار پیرۆزه!

عهقلی نه یگرت، نایا نه سمه به رانبه ر خیانته تی ده یه ویت شیتی بکات؟

خیرا دووباره ی کرده وه:

— مزگینی و پیرۆزه، ههروه ها ههلهله لیدان، نه سمه خه ریکه له هیچ تینه گه م.

— دویسنی شهو به لیتنم پیدایت، که ناسوودت بکه م، نی شلۆمۆ به لیتنی سه رپاستانیش قه رزیکه!

— نه سمه چی رویداره، پیش نه وه ی داخی دلی خۆم به هه موو ماله که ده ریکه م، ده ی پیم بلی.

به وه پری خۆشنوودیه وه هاواری کرد:

— مه تیا هۆ گۆنه قایل بو! شلۆمۆ، باوکی قایل بو!

دلی نوقمی نیو گۆماوێک بوو، که ئاوه که ی تیکه له یه ک بوو له گومان و راستی، نه یشی ده زانی له م دوو توخمه کامیسان هه لبژیریت، بۆیه به شله ژاویه وه ده نگی هه لپری:

— نه سمه، یه که سه ر بچۆ نیو بابته که وه و پینچ و په نا مه که!

نه سمه چاره ریتی کرد و هه لچوونه که ی قووت دایه وه، به هیمنییه کی ده سکرده وه وتی:

— مه تیا هۆ گۆنه قایل بوو که نیستی کیچیت بداتی!

تینه گه یشته و هه ورێک له گیتی ئاوه زی گرتیه وه. نازانم نه سمه شیت بووه، یان من شیت بووم؟ نه ری بیستووته ژنیک بۆ میرده که ی خۆی داخوازی ژنیک کی دی بکات، سه رباری نه وه ش بزانیته هه ویه کی تووش بووه، ئینجا هه لهله له لی بدات؟ نه مه خه ون و ئاراتیکی هه سته مه و هه ر له ده ستی نه سمه دیت! هه ر نه وه ده توانیت شیتایه تی شه وه که ی بکاته هۆشه ندی و به به خشنده یی خۆی قوربانی بدات و به ر قوربانیده انه نابه جیه ش خه وش شه وه کی دابۆشیت، کاتیک بینی شلۆمۆ ده می داچه قانده وه و چاوکانی نه بله ق بوون، جه ختی کرده وه:

— باركى سەلمان، بىرۈم پى بىكە، بەيەنى كە چۈمە كى مەتتيا ھۆگۈنە و داخۋازى
ئىستەم بۆت لىنكرد، قايل بوو.

شىتايەتى دەكەۋىتە نىۋان ئەم و ئەسمەرەۋە، ئاخۇ ئەم شىتايەتتە لى كامىانەرە
ھەندەقولىت؟ بە سەرسامىيەۋە دەپرسىت:

— ئەسمەر، تۆ داخۋازى ئىستىم بۆ دەكەيت؟ ئەرى تۆ ھۆشت لەدەست نەداۋە؟

— شلۆمۆ، بەلكو ئەمە ئەۋپەرى ھۆشمەندىيە.

— نايە ھۆشمەندى ئەۋەيە كە ھەۋىدەك بەسەر خۆت يىنىت؟ ئىنجا گىلىش يىت؟

— ئەى ئازىزترىن مىرد، ھەموو شىتەك بۆ مەن ئاسانە، تەنھا ئىش و ئازارى تۆ
نەيت!

— گەر بىيىم تۆش خۆت ئازار دەدەيت، ئەۋسا ئازار و ئىشەكە ھەرگىز كۆتايى
نايات.

بە بىۋايەكى پتەۋەۋە وتى:

— شلۆمۆ، مادام بەختەۋەرى تۆ بەختەۋەرى مەن، ئىدى ھەرگىز ئەمە روونادات.

— ئەسمەر، بىر لە ئەنجامەكەى بىكەرە!

— بىم لىنكردۋەتەرە و لەم مائە شوئىنىكەم بۆ ئىستىر ھەلېژاردۋە.

يىدەنگ بوو، لىنكەدەرە و سۆزگەلىك ۋەك ئەۋەى بە دىقەتەرە تىكەل كرەبىن، دلىان
پىر كىر، نىگەى ۋىكى بى فرمىسكى تىكراى ھەستى گەرمى دىيەى لە خۆ گرت. ئەۋ
ھەمىشە شانازى بە ئەسمەرەۋە كىردۋە، بەلام ئىستا لەبەرچاۋى مەزىنەر بوو، بە جۆرىك
بوۋتە زەبەلاھىك، كەچى ئىستىر بە چار ئەۋەۋە ئەۋەندە بىچۈۋەكە ۋەك كورتە بىندەك
دەيتە بەرچاۋ، وتى:

— ئەسمەر سەربارى رىز و شوين و رىي باۋكى، ئەۋ لەم مائەدا بۆ تۆ دەيتتە
كارەكەرىك.

بە جەخت كىردەرەۋە وتى:

— ھىچمان نايىنە كارەكەرى ئەۋى تر، ئەۋ مەنداللىكى ساۋىلكەيە، فىرى
خۆشەۋىستى و رىزگرتنى دوو لايەنەى دەكەم.

ئا نەمەيە گەوهەری بەخشنەویی و رەسەنایەتی، ئەو رۆژی نەسمەری هەلبژارد، پێی وترا "هەلبژاردنە کەت لەجێی خۆیەتی". بەلام ئەوی تریان قوتوویەکی نەفسوونای داخراوە، بەرەش داخراوتر دەبیست، کە باوکی قایل بوو بیدات بە پیاویکی ژندار. لەبەرچی؟ ناخۆ بۆ ئەم قایل بوونە پاساوێک هەیە، هەر لەبەرئەوی ناویانگی هەیە، ئیدی دەبیست هەموو کۆسپینکی لەبەردەم تەخت بیست؟ لەنێوان سەرسورمان لە نەسمەر و هاوکات بە گەرە زانیی و هاوکات خوشی و شادمانی، هەستگەلیکی ئالۆز سەریان قوت کردووە. ئایا ئەم ماله هەروا وەك لانهی خوشەویستی دەمینیتەوه، یان بە ناکوکی نیتوان هەردوو ژنە کە دەشیویت، ناخۆ دەکریت هەردوو هەویکە لەژێر یەك بنمیچدا کۆ ببەنەوه؟ ئایا ئەم دەتوانیت نیتوانیان رێک بخات و بە یە کسان و وێژدانەوه مامەلەیان بکات؟ ئایا بەر لەوی ئەوی تر بیست، ئەم غەدری لە نەسمەر نەکردووه؟ یان نەسمەر خۆی غەدر لە خۆی دەکات؟! نەفرەتی خودا لەسەرەرزایی گەنجیتی! نەسمەر لە بەرانبەریدا سەرکەوتوو و بەختەوەر و هۆشمنەندتر بوو. ئەو هەرچەندە ئافرەتیکە، بەلام لەم ساتەوهختەدا لەو بەهێزتر بوو، لە وەفاداری و بەخشنەویییدا لەو بەهێزتر بوو...، بە هەنگاوی مەردانە و پێشکەوتوانە ناویانگ و ناوی شلۆمۆی بە چاکە خستە سەر زاران، بەلام لە نیستا بەدواوە ناخۆ ناییندە چی دینیتە رێی ئەم ماله؟ هەروا لە بیابانی بیرکردنەودا بوو، تا دەنگی نەسمەر بیداری کردووه:

— لەسەر ئەو پێکھاتین تا رێورەسمی مەردبەری تەواو دەبیست، دوا مانگیك بگوازریتەوه.

کەمێک بیتەنگ بوو، ئینجا وتی:

— ئەو پیاوی دوو ژنە داوات لێ دەکەم کە خۆم بووکەت بۆ رێک بچەم!.

رۆژگار پشووێکی دا، تا لەسەر گێرپانەوی چیرۆکە کە بەرەوام بیست، بە خوشنوویدیەوه خۆی قوت کردووه و پرسى "لە گێرپانەوی رووداوەکاندا چۆم دەبینیت؟" وتم "من خۆم چیرۆکەم لە شلۆمۆ کە تانی خۆیەوه ژنەوتووه". سۆزی خۆت دەمە زەرد کرد و هەستی خۆت ناسک کردووه، تا درێژت بە قسەکەت دا و بە ئاوەژووی

خوږی هه میشه بیټ له به کارهینانی هیزی شاراهوی خوټ، له ژیی ویژدانت دا، نایا تو
ری گومکي ده کیت و پیچ و په نا ده کیت و رووداوه کان هه لده هینجیت؟ تا په لاماری
داهاتووی دزیتوی رووداوی چیرۆکه کهی پی بدیت؟

روژگار — گیتپهوه — ی شایه تهاڅ چه نه بازی کرد "من رابردو و نیستا و
داهاتووم، من میژوو و نادیارم. یاده وهریم وهك دهفته ری کرده ویه و وشه یهك، یان
رهستانیک، یان گهر دیله یهك له رووداوی دنیام بیر ناچیت.

به روژگاری خو به زلزام وت، "به لام شلومۆ كه تانی خو چیرۆکه کهی بو گیتپهوه،
نیم گهری با به زمانی خو یهوه بیگیتپهوه".

وهك هه موو جارێك پینكه نینه گالته جاریه کهی روژگار بهر گویم كهوت و وتی:
— من له نیوان دوو یاده وهریدام، یاده وهری شلومۆ و یاده وهری تو، ئی مرۆشیش
شتی بیر دهچیت و رووداوان چه واشه دهكات.

ههروهك یه كهم جار تیدامام، به لام وتم:
— نه وهی گهره كه له بیر بكریت، بنیادهم له بیر دهكات، نه ویشی پتویسته بیر
نهكات، یادی دهكاتهوه، مرۆ ئه و شتانه چه واشه دهكات، كه ئاواتی نه بووه له سه
هه مان چه واشه کاری بروت.

روژگار بی دوو دلی و به ریتیمکی سه ركهوتوانده وتی:
— كهواته بینیت، من هه ر خوم ده توانم چۆن رووداوه کان به وردی و بی دهستکاری
بگیتپهوه.

پرسیم:
— یان به لای تۆره بیروپای قاره مان چیرۆکه كه و دیدگای بو رووداوه کان نرخیکسی
نه وتویان نییه؟!

ناماژیه کی قایل بوون له روژگارهوه ده ركهوت و تاوها ی دهربری:
— نه مه راسته.

وتم:

— کهواته وەرە با بۆ پاشماوهی رووداوه کانی چیژکه که هارکاری یه کتر بکهین، من و تو و یه کهم گیتپهروهی و شلمۆ کهتانی کوردهی قارهمانی چیژکه که.

سابلاخ دواي مانگيتک له رووداوه کانی رابردو

له ياده وهریدا رووداوگه ليتک هه ن هه زار جار له گه لئاندا ژياوم، وینهی کتومتی خویانن، تهر و تازهن و رهنگیان کال نه بووه تهوه و رۆژه کانیش بیری نه بردوونه تهوه. بۆ لای ده گه پتمهوه و بهربهسته که له که بووه کان به رۆژ و سالا و وینه کانی دیکه یهوه ده سم و ده گه پتمهوه، نهی رۆژگاری غه در کردو له مرۆڤ، لافی نهوه لینه دا که راستگویی و ده ستپاکی دوو خه سین و شانازیان پتوه ده کات و گوایا له گیتپانهوهی رووداوه کانی رابردو دا پراکتیزهی کردوون. هۆ رۆله کهم، نهو رۆژه ت له بیر نییه، که رووداوه گه رموگوپه کانم له لاپه ره ی یاده وهریه کان بۆ گیتپاته وه؟

من له ده ریای رووداوه کاندانوقم ده بم، نایگیتپمهوه، به لکو له قوولایی نهو ده ریایه دا نوقم ده بم، هه ر به ره قوولایی ده چم، به ره ر رابردو، به ره و وینه رۆده چم و زیندووی ده که مه وه، جار له دواي جار تیتیدا رۆده چم و شاره زای ده بم، ته نانه ت له به نه چه که شی زیاتر شاره زای ده بم، نه وه تا به لینه که له واده و رۆژی خۆیدا له ماله گه وره و فراوانه که ی خۆم له سابلاخی زیدم، نه سمه ری هاوسه ر و هاوبه شی ژیاوم هه ویکه ی خۆیم بۆ دینیت و به دهسته کانی خۆی هه لیده گریت، له سه ر ته خته خه ی هاوسه ریتی دایده نیت، ژوو به ته نیش ت ژوو ره وه، که لوپه ل ته واه هه مان که لوپه لی ژوو ره که ی خۆی، من خۆم هه لمه بژارد، به لکو نه سمه ر خۆی هه لی بژاردن. نه سمه ر سه رکه وت و نهو دلای بۆ خۆی داگیر کرد که به نه قینی نیسته وه مژوول بوو، که چوومه کن نیسته ر نه سمه ریشم له گه لدا بوو، گویم له دهنگی بوو که له ده ره وه ی ژوو ره که هه له ده لی لیده دا، به لام من ده مبینی له سه ر ته خته نوستنی هاوسه ریتی له گه لماندا بوو، نه خیر به لکو نهو له ویزدانمدایه و پیتی سه رسامم، نه سمه ر ترسته که له ویزدانمدایه و سه رکۆنه که رتکی ویزدانه. نهوه بۆ یه کهم جاره نهو به ته نها ده نویت و منیش له مالم و

له پال ژنیکي دیکه دام. نیستیر مندالینکی کالقام و گیلله، دهچمه نیو ههناویسه و نهویش دیته نیو کاسه ی سهرمه وه. لئی دهترسم، ناخو نهقین تهنها نیشتیایدک بوو؟ دایکی مندالانم نهو نارهزوه لئی بی بهشبووم و ههرام کراوه ی بۆ هیتامه دی. گپری عهشقی گیلانه دامرکایه وه "هو نیستیر تو بوویت به هاوسهرم". کئی برهوی دهکرد؟ له پیر وه ناگا هاتمه وه، که وه ناگاش هاتمه وه، بینیم زۆر شتم له دهست داوه و کهوتومه ته نیو قهیلکی نادیاره وه. من بوومه میژدی دوو ژن و نه مه ی دراییان به ههرا ی مندالی دهشیتته وه، لئی یه که میان، دایکی مندالانم به ناوه ز وه فاداره، قوربانیه کی بۆ داوم هیچ ژنیک بۆ پیاوه که ی خو ی نایدات. نه سهرم به جوړیک دی له وه پیتش ناوها نه مدیوو، نه خیر له وه پیتش هیچ گومانیکم له دلسۆزی نهو نه بوو، به لام نه میستا شتیکی تیدا ده بینم، که له دلسۆزی بالاتره، شتیک که نهو دلسۆزیه نو قم دهکات و له کاسه ی سهرم سهرپرژ ده بیت، شتیکی به خشنده و خۆنه ویستانه، نهو شته دهگه نه دروستی ناوه زی نهو و بیگومان ناوه ز دروستی منی تیکشکاند! نهو شه وه ی ماره ی نیستیرم بری، نهوم به جهسته یه کی رووته وه بینی، به لام نه سهرم به روحه وه ده بینی! خو نه گهر پیشینی نایندهم کردبا، ههر نهو شه وه ده مزانی که نیستیر خه ونیکی خوش و کورته و نه سهر راستیه کی جیگیر و له هه موو قوناغه جیاجیاکانی ته مه ندا مانای لئی هه لده قولیت، مۆمیکی داگیرساره و روونا هی په خش دهکات، دره ختیکی به درداره و کوتایی نایات.

خودا له نه سهر خوش بیت...، خودا له هه ردو ژنه که و هه ردو منداله که خوش بیت!

درا ی تهنگانه شینه یه بیکه نینیکی کورت و هیتمنی به دوا دا دیت و گالته به گالته جاری چاره نووس دهکات، وهک ده رده که ویت له شهوی یه که مدا نه ی پیاری دوو ژنه توژی منداله که ت له مندالانی نیستیر دا چاند، به یانیه که ی نه سهر ههستا و له ده رگای ژووری بووک و زاوایی ته پ و بری دایت و قاوه لئی هیتا و پیوژیایی لیکردن و هه له ده لی لیدا، تۆش به ههزار ههست و به سیمایه کی شادمان و به خته وه وه

هه‌ئسایت و بینیت ته‌سمەر خوشنوود و شادمانه، به‌لام تۆ له‌و ره‌فتاره‌ی بێزار بوویت، نیدی به‌ جوژه‌ توندیه‌که‌وه‌ بۆ ده‌ره‌وه‌ی ژووره‌که‌ په‌لیت گرت و پیت و ت:

— تۆ خانمی گه‌ره‌ی نه‌م ماله‌یت، خانمی گه‌ره‌ش خزمه‌تی هه‌وێکه‌ی ناکات، نه‌مه‌ لیگه‌ری بۆ قه‌شه‌نگ، خوام له‌و خوایه‌یه‌ له‌مه‌ولا نه‌مه‌ دووباره‌ بپیته‌وه‌.

سوپاسی خودام کرد که‌ نوستن په‌رده‌یه‌کی ته‌ستووری له‌نیوان نیستیر و ره‌فتاره‌که‌ی ته‌سمه‌ردا هه‌لدا، چونکه‌ هه‌ندیک که‌س له‌ رازی بی‌ فیزی بنیاده‌م تیناگه‌ن. نیستیر که‌ کچیکی گیل و تازه‌ پینگه‌یشتوه‌ هی نه‌ره‌یه‌ تووشی له‌خوبایی بوون بپیت، گه‌ر نه‌و کاره‌ی ته‌سمه‌ری دیبا، ره‌نگه‌ نه‌خامه‌که‌ی باش نه‌بوایه‌. پتکه‌ینه‌ گالته‌ نامیژه‌که‌ت له‌ گالته‌ جاری چاره‌نووسه‌وه‌ سه‌ریه‌لدا، پتکه‌ینه‌که‌ له‌به‌ر نه‌وه‌ نه‌بوو، که‌ نه‌و شته‌ رووی دابوو، له‌به‌رته‌وه‌ش نه‌بوو که‌ هه‌زاران لیکه‌دانه‌وه‌ وایان لی‌ کردبوویت، بته‌کن به‌و شاخه‌ قورقوشم ئاسایه‌ و پاشان بته‌کن به‌ هه‌لم و چون دووکه‌لیک به‌ره‌ر ئاسمانه‌کانی خودا به‌رزت بکه‌نده‌وه‌، له‌به‌ر نه‌وه‌نا...، له‌به‌رته‌وه‌ نا...

له‌ ده‌رگا ده‌دری و قه‌شه‌نگ دیت و پیت ده‌لیت:

— گه‌وره‌م! گه‌وره‌م! یه‌کێک له‌ ده‌رگا وه‌ستاره‌ و تۆی گه‌ره‌که‌ گه‌وره‌م!

به‌یانیه‌کی زووی رۆژی زاوایی بووتته‌ و هه‌موو سابلخ ده‌زانیت و که‌سیک له‌م شارۆچکه‌یه‌دا و له‌م کاته‌ زووه‌دا ته‌نانه‌ت که‌سوکاری ته‌سمه‌ریش به‌ سه‌ردانی کردن، بێزارت ناکات. هه‌ستت به‌ ته‌نگه‌تارییه‌ک کرد و تووره‌ بوویت، به‌ قه‌شه‌نگت و ت:

— لیتی پیرسه‌، بزانه‌ کییه‌ و چی ده‌وێت؟

قه‌شه‌نگ رۆیشت و گه‌راپه‌وه‌ "کاتیک ته‌مه‌ت بۆ گێرامه‌وه‌ نومی نیو پتکه‌نن بوویت و پیت وتم..." قه‌شه‌نگ به‌ عاقلی به‌ره‌و ده‌رگا رۆیشت و به‌ شیتی گه‌راپه‌وه‌، که‌ رۆیشت زمانی وه‌ک زمانی بالنده‌یه‌کی خوشخوان بوو، که‌ گه‌راپه‌وه‌ چون مه‌یمونیک فله‌ته‌فله‌تی بوو...، که‌ رۆیشت رووخساری وه‌ک شیلهی هه‌نار سوور بوو، که‌ گه‌راپه‌وه‌ رووخساری زه‌رد هه‌لگه‌را بوو. تۆش ته‌ماشات ده‌کرد و به‌ راق ورمارییه‌وه‌ دیکه‌تیت ده‌دا و ده‌بینی شله‌ژاوه‌ و هه‌ول ده‌دات قسه‌ بکات، به‌لام قسه‌که‌ له‌ ده‌م و گه‌رووی

کلیل درای قه تییس ده بوو، له گهل نه وهی سدرت سوږمابوو به روویه کی خوښه وه به
کاره کهره کت وت:

— نیستا تیگه یشتم، جادووگه ریک له درگا وه ستاره و هه موو بوونیکتی
هه لگتپرایه وه.

قه شنگ که هیشتا ده وانی ددها دهنگی خوی له قوولایی دریا که بییتته ده وه، به
ناماژه کی سدر نه وهی رت کرده وه، درغی گالته کردنه کت راپهړی و دهستی به
زۆربلییی کرد:

— نا...، نیستا به راستی تیگه یشتم، نه وه درنده کی تیکشکیتنه وه و مرؤه نییه،
نه ری نه وه شیر، یان به ووه؟!

له پړ دهنگه نو قم بووه کی بن دریا کی دریهینا و هاته ده وه و ناوی لیده چوړا و
له سه رمان هه لده لهرزی:

— ده لیت...، گه ووه ده لیت، گویا نه و نیردراوی شای سه ووه رمانه بو لای تو!
نیردراوی شا بو لای من! ینجا له به یانی رۆژی ژن گواستنه وه که شم! بیگومان
قه شنگ شیت بووه، سابلایش شیت بووه، ئیران تیکرا شیت بووه، گدر شته که راست
بیته، نه و بیگومان شا خویشی شیت بووه! ناخر منیک نه ده ستوپتو وندم و نه له
ده رباری شام، له پیار ماقولانی ده وله تیش نییم، ئی رۆژنیکش روینه داره له گهل شادا
نانیکم خواردیته، یان مه یم له گهلیدا خواردیته وه، ئی نه هیچ سدرم له سیاسه تی
ده ولته درده چیت و نه له کاروباری ولاتیش ده زانم. من جووله کیه کی کوردم و
بازرگانم، له شاروچکه یه کدام له خدیالی که سدا نییه و پیوانی ده ولته مه گهر چونه
سدرکی لی بدن، ئی ئیر نیردراوی شا بوچی بو لای من دیت؟ به تاییه تیش له رۆژی
زه ماوه ند و ژن گواستنه ورم؟! نایا شای قاجاری بو نه وه نیردهی خوی ده نیریت تا
پیروزیایی زه ماوه نده کم لی بکات؟ یان رهنکه نیمپراتور، دیاری زه ماوه ندی بو ناردیم؟!
نا... نا، نه مه ناچیتته عه قلمه وه، کچه که شیت بووه و هه لده بزرکیتیت. بیگومان
له بهر درگا به لایه ک رووخساری تیکداده و ناوهای لیکردوه، وای لیکردوه زمانی

بەستىرەت و ورپنە بىكات، لى من نارامى خۆم لە دەست نەدا و بە پىكەننەو لە
قەشەنگى بەستەزەمانم پەرسى:

— مالى ويران، تو چۆن دەزانىت ئەو بە راستى نىرەدرەوى شاىە و بەتايىبەتى داواى
من دەكات؟

بە ترسەرە وەلامى داىەو:

— سويندەت بۆ دەخۆم، وتى ئەو نىرەدرەوى شاىە، گەرەم نارى خۆت و نارى بارەكى
خوالىخۆشبووتىشى هينا.

لىرەدا هەندىك دوودلىم پەيدا كرد، رەنگە غەدرەم لە كچە بەستەزەمانە كە كەردىت،
دەشيت شاى قاجارى بە راستى شيت بوويت، خۆم رۆيشتم و تاقىبى شتە كەم كرد.
بەلى ئەو بەرانبەرەم بە راستى نىرەدرەوى شاىە، قەشەنگى دامار تەننەت لە دۆخى
ورپنە كەردنىشدا رۆژىك درۆى نە كەردو، ئەو وا لە ترساندا مىز بە خۆيدا دەكات.

نىرەدرەوى شا لە بەيانى رۆژى زەماوەندە كەمدا وا لە بەردەمداىە. فەرموو! وەرە ژوورى
من خەمەتكارى شاى سەرورەمانم! لە شوينى خۆى نەبزوا و نەهاتە ژوورەو، بەلكو
نامەيه كى مۆركراوى بە مۆرى شاهنشاهى داىە دەستم و وتى:

— ئەمە فەرمانى سەرورەمان شاى شاهانە بۆ تو، فەرمانت پىدەدات، كە
دەستبەجى بۆ دەربارى شاهنشاهى لە تاران بۆيت.

زاتم نە كەرد بېرسم، بەلام وتم:

— ملكەچى فەرمانى شاى سەرورەمانم، بەلام لىم مەگرە رەنگە بەرپىزەت
ناونىشانە كەت هەلە كەردىت.

نىگای ناگرينى نىرەدرەو كە خەرىك بوو هەلم لوشيت، نىگای شىرىكى تىكشكىتەر
كە خۆى بۆ پەلاماردانى نىچىرە دامارە كەى نامادە بىكات. بە چارى خەيال بىنيم نىرەدى
شا دەستى بۆ كركراگەم درۆ دەكات و لە ناقرگەم گىرى دەكات، بەلام دەستى درۆ
نە كەرد، بەلكو دەنگى بوو لە گەل خۆيدا گەرمەى هەور و لرفەى لافاو و نەپەى دىرندەى
جەنگەلى بۆ هينام:

— کورپه هۆو، من هه‌له ناکهم، گهر خوینده‌واریت هه‌بیته، ته‌ماشای فەرمانه
 پی‌ژژه‌که بکه، نه‌وت ناوی ته‌واوی تۆی له‌سه‌ره و نه‌وش ناویشه‌که‌یه!
 به راستی تۆ هه‌له ناکه‌یت، به‌لام یی‌گومان شای سه‌روه‌رت هه‌له‌ی کردووه! ناخر
 نه‌و له‌م رۆژی زه‌ماوه‌نده‌مدا ماندووم ده‌کات، کاتیکیش ده‌گه‌مه ده‌رباری شاهنشاهی
 پی‌م ده‌لیته "تۆ نه‌و که‌سه نیت که من مه‌به‌ستمه، ده‌ی کورپه، به شوین خۆتدا
 بکه‌پتوه!" به‌لام نایا به‌ نێرده‌ی شا بلی‌م که سه‌روه‌ره‌که‌ی تۆ هه‌له‌ی کردووه؟! گهر
 نه‌مه‌ی پی‌ بلی‌م، نه‌وا نه‌سه‌ر و نیستیر بی‌توه‌ژن ده‌خه‌م و مندا‌له‌کانم هه‌تیو ده‌که‌م و
 نه‌سه‌ریش به‌ درێژایی ته‌مه‌ن بۆم ده‌گری، لی‌ نیستیر مانگی‌ک خه‌مبار ده‌بیته، نینجا
 له‌ می‌تردی‌کی تر ده‌گه‌پیت، له‌وه‌شه له‌ شه‌وی بوو‌کینه‌یدا دوو‌گیان بوو‌یته، نه‌وسا
 مندا‌لی‌کی بی‌ بارکی ده‌بیته و بارکی خۆی نانا‌سیته و خه‌لکی غه‌ریب و نامۆ
 په‌روه‌رده‌ی ده‌که‌ن. له‌ به‌ران‌به‌ر نێرده‌ی شای قاجاریدا هه‌موو نه‌مانه‌م به‌ خه‌یالدا هات،
 له‌ کاتیکدا نه‌و هه‌له‌ی گه‌وره‌که‌ی خۆی جی‌به‌جی ده‌کات و له‌ ناواده‌دا بۆ لام دیت و
 فەرمانم پی‌ده‌دات، که هه‌ر ئیسا به‌ سه‌عاتیک بکه‌مه‌ تاران، نه‌ویش نه‌ک به‌ سواری
 نه‌سه‌په‌که‌م، به‌لکو گهر بکریته به‌سه‌ر بالی بالنده‌وه، شا ده‌یه‌و‌یت پی‌ش نه‌وه‌ی گه‌شتی
 هارینه‌ی بۆ سان پوترسبۆرگ بکات بۆ دیدنه‌ی نیمپراتۆری روس نیکۆلای دووه‌می
 هارپی، چاوی به‌ من بکه‌و‌یت.

تکام له‌ نێرده‌ی شا کرد، که ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌ک مۆ‌له‌تم بدات، تا مانگی هه‌نگوینم
 کورت بکه‌مه‌وه و چهند رۆژی‌کی که‌م پی‌ش نه‌وه‌ی چاره‌نوس له‌ که‌سوکار دام بریت، به
 بوونی خۆم بوو‌که‌که‌م دل‌خۆش بکه‌م، ناخر له‌وه‌یه چهند هه‌فته و مانگ بمینه‌وه، یان
 سالی‌کم پی‌ بجیت، ره‌نگه هه‌تا هه‌تایه هه‌ر نه‌گه‌پیمه‌وه، نایا نه‌وه‌ی بجیته نیو لانه‌ی
 شیروه، دل‌نایه له‌وه‌ی لی‌ی دیته ده‌روه؟ به‌لام توخوا، ئه‌ی نێرده پی‌م نالیته هۆی نه‌م
 داوه‌ته پی‌ژژ و له‌ناکاوه چی‌یه؟!

یی‌گومان پاسووخم ده‌ست نه‌که‌وت، کاره‌که را ده‌خوازیت به‌ بی‌ باس کردنی
 هۆیه‌که‌ی ناماده‌م، نه‌مه‌ش له‌ توو‌په‌یی رووخساری نێرده‌ی جه‌نابه‌وه دیاره، به‌لام
 بنیاده‌م ناتوانیت پی‌شبینی نه‌ینی توو‌په‌یی سه‌ر رووخساری نه‌مانه بکات، چونکه

همیشه ده‌موچاویان توو‌په‌یی و رق و ناگریان لینه‌باریت، وه‌ک نه‌وه وایه هم‌موو خه‌لکی سه‌رچاوه‌ی بیژاری و نیگه‌رانی ده‌سه‌لات بن، ئی هه‌رگیز ناتوانیت نه‌وه بزانییت ناخۆ تۆ سه‌رچاوه‌ی ناگر و رقی نه‌وانیت، یان تۆ به‌ وریایی و ماستاوکردن و مه‌راییی کردن بۆیان، خه‌لاتی شاهانه‌ت ده‌ست ده‌که‌ویت و ئیدی جه‌ستی خۆت به‌ سه‌لامه‌تی ده‌پارێزیت و به‌ سه‌ری نیوان هه‌ردوو شانه‌وه به‌ره‌و مالتی خۆت ده‌گه‌رێته‌وه، نیشه‌نه‌ی توو‌په‌یی ناشکرای سه‌ر رووخساریان له‌ رواله‌تی له‌خۆبایی سوون به‌ تاجی ده‌سه‌لات تینه‌په‌ریت، توو‌په‌یی سه‌ر رووخساریان ده‌مامکی تۆقاندن و ترساندنه، تا هه‌ر که‌سیکی نهم گه‌له‌ کاتی ده‌یان بینیت، وه‌ک نه‌وه‌ی شمشیری مه‌رگی ده‌ستی ئیزراعیل به‌رانه‌ری و له‌سه‌ر گه‌رده‌نی راگیراییت، زهنده‌قیان به‌چیت.

که‌واته ده‌رۆم، ده‌شتوده‌ری نازه‌ریجان به‌ دۆل و به‌رز و نزمیه‌وه له‌باری نه‌گه‌ری زۆره‌وه دم دویئن، نه‌مه‌ جگه‌ له‌ هه‌لۆی دوو دلتی و گومان، له‌ گوینه‌ پرسیار گه‌لنیکیش بکړین، به‌ بی خۆ وه‌خراندن ده‌رۆم، چونکه‌ فه‌رمانی شاهانه سه‌رچاوه‌که‌ی ویستی خودایه، ئی مادامه‌کی خودی شا سیبه‌ری خودایه له‌سه‌ر زوی، بۆیه ملم که‌ج کرد و به‌ نێرده‌که‌یم وت:

— که‌واته هه‌مووی دوو رۆژه، به‌م دوو رۆژه خۆم کۆ ده‌که‌مه‌وه و مالتاواپی له‌ هاو‌پێیان و که‌سوکارم ده‌که‌م.

نێرده‌ی شا وتی:

— به‌لکو ته‌نها رۆژیکت به‌سه، تا مالتاواپی له‌هم‌موو خه‌لکی دنیا بکه‌یت.

مالتاواپی له‌ هم‌موو خه‌لکی دنیا بکه‌م؟ نه‌ی نێرراوی شا، نه‌وه چی قه‌وماوه؟ زاتم نه‌کرد پرسیا‌ری تری لی بکه‌م، دلم داخو‌ریا، ناخۆ من بووم به‌ خه‌لکی نه‌و دنیا، تا مالتاواپی له‌ هم‌موو خه‌لکی نهم دنیا بکه‌م؟ ئیدی چاره‌نووسی خۆم دایه ده‌ستی نه‌و که‌سه‌ی که‌ له‌وه‌به‌ر رزگاری کردووم و تا دوا قوناغیش هه‌ر رزگارم ده‌کات، به‌روام به‌ خودای خۆم وه‌ک چیا‌یه‌ک بوو نه‌ده‌له‌رزی، دیا‌ره خوداش ره‌نج به‌ خه‌سار و ناو‌میتدم ناکات. نهم رووداوه پێش له‌دایکه‌بوونی تۆ به‌ سالانیه‌کی زۆر بوو، نه‌وه‌تا تۆ نیستا پیا‌ویکی له‌به‌رچاوانیت و با‌سی رووداو‌گه‌لینکی ترسناکی رۆژانیه‌کی له‌مه‌به‌رت بۆ

دهكهم، كه چۆن خودای میهره بان لهو هه موو مه ترسییه پاراستمی، لی کاتیك به
نێردهی شام وت گهرووم وشك بووبوو:

— به رانه بهر شای سهروه رمان له كات و ساتی خۆیدا چۆك دادهدم. سبه نێ
به رێده كهوم، خۆ ئه گه ر پێشهاتی چاره پروان نه كراو نه یاته ریم، نه را له هه مان رۆژدا
ده گه مه تاران.

به گرمه گرمیكهوه وتی:

— به لكو دواي من به رۆژێك ده گه یت، چونكه من نیستا به رهو تاران ده گه ریمه وه،
نیستا به ماڵ و مندا له كانت بلی، با توتشوویه كم بۆ ئاماده بكهن، كه به شی سه فیه ری
نیوان سابلآخ و تارانی پارێزراوم بكات.

ئه سه ره شله ژا، نیستیریش له سه لای گریانی دا، به راستی زانییم مندا لێكه و خۆی به
منه وه هه لئواسیه وه، نه وه بوو ده ستی به گریان و هاوار كرد:

— مه رۆ، مه رۆ و جیم مه هیله!

به هیه چ جۆریك له واتای (فه رمانی شاهانه) تینه ده گه یشته، نه وه شی به گویدا
نه چوو، كه من به بێ خواستی خۆم جیی ده هیلم و سه فیه ره ده كه م، پێیم وت:

— هیه كه سینك به ئاره زووی خۆی و به پینی خۆی به رهو چاره نووسیكي نادیار
ناروات، كه رهنگه گه رانه وهی له دوا نه بیته، ئه سه ره به نیگه رانییه وه گریا و داوی
سه لامه تی و گه رانه وهی بۆ كردم، به لام نیستیر له هات و هاواری خۆی به رده وام بوو، به
سووربوونی شه وه ده یوت:

— مه رۆ! ناخر چۆن دلت رێگه ته ده دات له به یانی زاوایی و بوو کتینماندا، به
ته نها جیم به یلێت.

زانییم تیگه یاندنی بێ سووده و سه فیه ره كهش به سه رمدا سه پیندراوه، خۆ نه وه له
ترسی نه وه ناگریت كه من تووشی كاره ساتیک بېم، به لكو ترسه كه ی نه وه بوو به ته نها
بمینیته وه، بۆیه پیم وت:

— هه موو چاكدەك هى ئەسمەرە، ھەر ئەو تۆى بۆ ئەم مائە ھىنا، بە خوشكى خۆتى بزانه، نى ئەو مائەى دۆنى لىتوۋى ھاتى، دوور نىيە.

بە دەموچاۋىكى گرياناۋىيە وتى:

— كەواتە شتوومە كە كام بېتچمەرە و بۆ مائى باوكم بگەرتمەرە!

ھەناسەيدەكى پەنگەرە خواردووم ھەلگىشا! دووبارە فوۋىدە كم لە (مەشكە) كون بوو ھەى نىستىرەش كرد و ھەولم دا كۈنەكانى بگرم، نىيە بەلكو لە شتە كە تىبگات، ئەۋىك لە دۆتتوۋە بوۋتە ھاسەر و لەۋتەى بە بوۋكى ھاتوۋە بوۋتە پاژىك لەم مائە، ھەر چىيە كىش لەم مائەدا ھەس بوۋتە بەشەك لەر، ئەو لە مائە مېردە و مائە باۋان ھى كاتى كچىنىيەتى و نىستا بۆ ئەو ناگەرپتەۋە تا تىندا ژيان بەسەر ببات، بەلكو بۆ سەردان دەچىت...، نىنجا دەگەرپتەۋە.

نافرەت و بازىرگانى گەرەكە ناگادارى ھەردووكيان بىت و لىيان دلتيا بىت، مائەكە خۆم و بەختى باشم ئەسمەر ناگاي لىيەتى، پشتم بە خودا و بەر ئەستورە، بەر لەۋەى راي بسپىرم تا ناگاي لى بىت، ئەو مشورى دەخوات و لە مندالەكان و نىستىر دلتيام دەكات! لە ولسات و زەخىرەى ھاوین و باخ و كرگىرتەكان بى خەمم دەكات...، كاروبارى بازىرگانىيە كە مانم داۋەتە دەستى مير عدلى ھاربەش و خۆشەيستم و رام سپاردوۋە. نىدى خۆم بۆ سەفەرىك نامادە كرد، كە ناكامە ھەى نازام چۆنە و ھاركات مردنىشم لە خەيالى خۆم دانابوو، بەلام خۆم بۆ نادىارىك نامادە كرد و بە دەم نايىندەۋە پىكەنىيم، تەمەنىكم لەبەرچار بوو ۋەك تەمەنى ھەلۇ بوو، بە ھەمان پىتوانەش كارم بۆ ئەم دنيا و ئەو دنيا دەكرد، لى سروشتى خۆم و باۋەرم بەردەوام بەرەو ژيان رايان دەكىشام. من ھىشتا لەسەرەتا و ھەرەتى تەمەندام، كەواتە مافى خۆمە شىلەى رۆژەكانى دنيا بچنمەرە، مافى خۆمە بناغەى چاكە كردن دا بەرزىنم، تا دواى نەمانى تویشورى ژيانى خۆمى تىدا قايم بگەم، ئەو دەمەى روۋبەرۋى خوداى خۆم دەبەۋە، خۆمى پى پىسارىزم، لەم دنيايەدا بەرپرسىارىتىم بە ئەستۆۋەيە و نەرا بەرپرسىارىتىيەكى ترىشم بۆ زيادبوو، كە ھىشتا شو و رۆژىكى بەسەردا تىنەپەرپوۋە، لە ناخى ناخەۋە دەنگى بەرپرسىارىتى و باۋەر بانگيان كردم و مزگىنى ئەۋەيان دامى،

که من ده گه پیمه وه، له تهرازووی ههستیشمدا تای بهخت و ئومیدم له تای نه گبه تی و
 ناتومیدیم قورستر بوو. دوی چهند چرکه ساتیک نه جیندای هیمه ت هات، که کاته کانی
 هاندان و بپوا به خۆبوون بوو. بیرم له بژیوی خۆم کرده وه، سهر و بنی نه و قازانجهم کرد،
 که لهم سه فهدا دهستم ده که ویت، له نازووقه ی نار پیسته باری سی هیسترم له
 خواردن و خواردنه دیاریکرد، ههروه ها ته فلیم و کتییی نوێژ و دوعاکانیشم هه لگرت
 و گه پامه وه و دوعاخواییم له هه موو نه داما نی خیزانه که م کردو ناوی خودام لیتهینا.
 له نیوان چیاکان و دۆل و ده شته کاندای ته نها خۆم و له سهر پشتی نه سپه که م بووم و
 هیسترم کام پیش خۆم دابوو. نه وه ی به رانه رم دۆلی به فره و بنه ماله ی بوزورگ ده ستیان
 به سه ردا گرتوو و به فری زستانی تیدا کو کردو نه ته وه، په ستاویانه ته وه و بووه به
 سه هۆل، بۆ هاوین پارچه پارچه ده که ن و به دانیشتوانی سابلآخ و ده وروبهری
 ده یفرۆشن. ته نها خۆم به سهر پشتی نه سپه که مه وه و خودا له بان سهرم و ده وروبشتم و
 له ناو ناوه ز و دلمدایه، ناوی له سهر زارمه و کاریگهری له سهر هه موو ده نگه کانه. ناوی
 له په راویزی سه یید و له ناو ته فلیم و کتییی نوێژ و دوعاکانمدا یه. ناو و خۆراکی
 ته وارم پییه، وا به ره و ته ورێژ هه لده کشیم، تا جه و ته که م به فرۆشم و به ره و تاران
 بگه ریمه وه، تا له ته وریزی پایته ختی نازه ریجان ناوی تازه ی دیکه هه لبرگم،
 نه داما نی خیزانه که شم له گه لمدان، ههروه ها نه و پرسیارانه شم پییه، که له خۆمیان
 ده که م و به ربای گویتی دنیا و سه رده مه که ی ده دم و له حه ناس هه ر وه لامیتکدا ییده نگ
 ده م که رۆژگار ده یانزانیت، به لام بۆ ییده نگه ی هانم ده دات، دنیا ش به دیمه نه
 دلر فینه کانی خۆی بۆ من به خشنده یه، لی له وه لامدانه وه ی پرسیاره کاندای رۆده نه وه تا
 هاوین هه تار و گهرمی و کاتی ته او مان پیده به خشیت، تا خۆمان بۆ به فر و
 سه هۆلبه ندانی زستان ناماده بکه یین. ته ورێژ! وا به ره و تو دیم تا بازرگانی بکه م و
 بگه ریمه وه، به یانی زوو سابلآخ جیهیشت و بی درا که وتن ده گمه تو، نه سپ و
 قاتره کام ره وهانن و منیش پیچ و په نا کانی نازه ریجان به لده م، هه موو چیا
 سه رکه شه کان و گشت کانیو و دره ختیک شاره زام. ریگه ی خۆم له دۆله سه وزه کاندای
 ده برم و خۆم ده ده مه سیبه ری دره خته خۆرسکه کان و ناشنای به رزاییه کام. ده پۆم و لای

هیچ شتیک لانا دەم، بە بێ وەستان بە یانی دەدەم دەم چێشتەنگاوە، بەرەبەری نیوەرۆ
 گەشتە نزیک کانیاریک کە بازرگانەکان ناویان نابوو کانی پاشا. وەک پێشە
 ھەمیشە لێ ھەموو سەفەرەکاندا بۆ تەوریتز بارگەم خست و ئەسپە کەم و قاترە کانم
 لە کانییە کە ئاودا و لە بن دارێک دانیشتم و تۆیشووبەرە کەم دەرھینا و لە ئاوی
 کانییە کە دەستە کانم شت و ئاوی خودام لێ ھینا "بە ئاوی تۆ خودایە" ...، ھیشتا
 نزا کەم تەواو نە کردبوو، پاشاوەی نزا کە لە سەر زمانم قەتیس بوو و دەمارێ
 بێ کردنەو می بری، ئەو تەقەیی تەفەنگێک بوو بە تەنیشتمەرە ئاوی کانییە کە ھەژاند،
 ئەسپە کەم راپەری و ھێستەرە کانم دەستیان بە سەمکۆلان کرد. من لە بەرانبەر درەختە کە
 بووم و ئاورپێکی دواو دەدایە و تەماشایەکی نێو تاشە بەردە کانم کرد، بە درەختە کاندە
 ھەلەم رووانی و کەسیکم نەدی، بە دەنگێکی بەرز بانگم کرد:

— ئەو کێیە؟!

دەنگێک کە شەپانگیزی لێ دەتکا وەلامی داوە:

— واز لە ئەسپە کەت و قاترە کانت بێنە و ھەلێ...، دەی گیانی خۆت رزگار بکە.

ھەلە لەرزیم و ھیشتا دڵم بە بەرییەرە مابوو، بەلام ئاوی خودام ھینا و پرسم:

— کورە تۆ کێیت؟

دەنگە کە بە لەز و درندانە وەلامی داوە:

— من ھەلۆی بریندار کەرم، جەعفەر ئە کبەرم...، حسینی برامیش لە گەلمداوە...

نێمە ئەو کەسانەین، کە چیاکانی کوردستان لە حەژمەتان لە بەرمان ھەلە لەرزین،

گەر جەرەزەترین پیاوی ئازەریجان تووشمان ببێت، لە ترسان خۆی پیس دەکات!

ئەو دەمە ھەستم بە ئارامییەک کرد و وتم:

— من نە ئەشقی و جەرەزەم و نە شەپانگیزی شەم، من شلۆمۆ کورێ یەھودا

کە تانییم. جەعفەر وەرە دەروە، با حسینی براشت لە گەلتدا بێتە دەروە، با لە یەکتەر

تیبگەین.

ھەردوو خۆنپڕیژە کە لە پشت تاشە بەردیکەرە بە گومان و دەموچاوی ھەلپێچراوە

ھاتنە دەروە، ھەردوو براکە سەر و تەفەنگیان بە دەستەرە بوو و روویان لە من کردبوو،

تا نزیکتەر دهبوونه، پتر ترسم لى دهنشت، نهوان ناسیمیانوه، تو بلیت نهم خوینرپژانه نهوه بکهن؟! به چاری خه یال بالندهی گۆشتخۆرم دهبینی که له نزیك کانیه که کۆ دهبوونه، چونکه جهعفر و حوسینی برای رویان بکردایه ته ههر شوینیک، نهوا ههلو و داله کهرخۆری لى کۆ دهبووه، لیم نزیك بوونه، لولهی دوو تفهنگه کهش لیم نزیکتەر بوونه، نه مهیشت ترس زمانم لال بکات، دهنگم لى ههلبین: — نا! نیه ههر دووکتان لهوه نابوو مه ندرتن، که نهوهم له گه لدا بکهن، چونکه نیه ههر دووکتان بهو دوو گهر دهنه تان قهرزاری باوکی من!

کیسهک بالی به سهر شوینه که دا کیتشا، تهنها خشی گهلای درخت و خورپی نار دهیسترا، بالنده ترساو و ههلاتوو کان گه رانهو نیه هیلانه کانیان، له سهر درهختیکهوه چۆله که یهک جریواندی، لى قه له رهشیک نهی قغانده. دهنگی چۆله که که نوقلانه یهکی خوشی پیدام، بینیم لولهی ههر دوو تفهنگه که رووم لى وهرده گیرن و ههر دوو خوینرپژانه کهش له نیه خوینان چهپ و راویژ ده کهن. دهی وا نیستا من له تاوانی کوشتنیکى دیکه رزگاریان ده کهم...، باوکیشم له پتهی سیداره یهک رزگاریکردن، که لى ههلاتبوون. باوکم دۆستی دهسهلاتداری ههریمه که و پیاوانی دهسهلات بوو، نهوه بوو جهعفر و حسینى برای دهستگیر کران و سزای له سیداره دانیان به سهردا درا. باوکیان هاته لای باوکم تا رزگاریان بکات، له بهردهم باوکمدا به چۆکدا هات و خاکی بهرپى ماچکرد و به گریانوه پارایهوه "یه هودا، تو دهستت دهروات، ته نانهت دهسهلاتداری تارانش گویت لى دهگرن، لای نهوان کارنیکى وا بکه، به لکو له جهعفر و حسین خوش بن و له پتهی سیداره بیان هینه خواری، نهوسا بیان به و بیانکه به دوو کۆیلهی خۆت".

جهعفر وتی:

— کهواته تو شلۆمۆی کورپی یه هودا که تانیت!

یادهوهریه نزیکه که هیتزیکى وه بهر هیتنامهوه و به جهعفرم وت:

— گهر باوکم نه بووایه، نه میستا تو و برا کهت له نیه زیندواندا نه بوون.

باوكم له كهس نه ده پاپاږيږه، بهلكو ورك فدرمانيك داواي ده كړد. به دډسته كاني وت
"گهرده نى نهو دوو برايه م پى بيه خشنه وه". ده سلا تدارايش پييان وتبوو "با
داواكار يهك بنووسن و داواي به زه يي بكهن و به لى نى توبه كړد نيش بدهن، نيدى پاشماوى
كاره كه له سر نيمه يه".

حوسين به داواي لى بور د نه وه وتى:

— له ناسينه ورت به هه لده دا چووين، نى هر خدا هه لده ناكات. به ده نيك ك كه
دډل و كانيار و دره خت و زينده وهران ژنه وتيان، وتم:
— له سايه ي باركي منوه فدرمانى لى خوشبوونتان بو درچوو.
جه عفر وتى:

— نيمه به سدرمان قهرزاري باوكى توين، هر چييهك دلته ده غوازي ت فدرمان بده،
هر نى ستا ده ست به جى جيه جى ده كين.
— ريگه ي من به رهو درباري شايه، به لام من يه كه م جار به رهو تهر ريز سهرده كهوم،
تا باري هيستره كامم بفرؤشم و كاره كاني پى رايسى بكهم و نه وه ي ده مينيتسه وه بو
پتويستى نهم سه فدرم به شم بكات.

جه عفر و حسين پال به رده كيان به ردا و ماو يه كي زور گه شانوه. ههستم كړد
هيزم و بهر هاته وه و دلشم ورك تاشه به رده كه قايم بووه، نازانم بوچى نو قلانه ي باشم
ليدا، به لام سه وزايى دډله كه له بهر چارم فراوانتر بوو، ده نكي په له وه ره كانيش له
گوپچه كمدا بوو به ناوازيكي نه فسووناري، نينجا ته ماشام كړد وا هردوو براكه ليم
نزيك ده بنه وه، گويم لى بوو جه عفرى برا گه وره پيم ده لى ت:

— خه رجى سه فدرى تهر ريزت بو دابن ده كين و باره جه و ته كه و هيستره كانت
پنكه وه ليه كرين، هر نى ستا نهو نرخه ي داواي ده كه يت ده سته جى ده تده ينى.

نه ي خودايه! تو له گهل شلوموى به نده ت چهنده به خشنده يت! نا...، سه وزايى
دډله كه و چريكه ي بولبولان سهره تاي نو قلانه كه مه. خد و ناخوشى بوو به خوشى و
نهركى هه نديك ريگه شم له كډل بووه و بى ماندووبوون كه لويه له كامم فرؤشت! له

کاتیکدا شادمانی له دلوهه بهرو دموچار و دنگ و هلسوکه وتم هلدوقولی، به هردوو براكه م وت:

— نهوی له دهستان دردهچیت بدهنی، من سازش به کهلوپهل و مالهوه ناکه!
بهلئی نهی بارکی سلمان، رهنکه نهو رۆژه خوښی و شادمانی خوتت له جه عفه ری
برا گه وه و براكه ی شار دبیته وه، بهلام بۆ من شتیکی شارراوه نییه، بهوپه ری باور به
خوبون و سرکه وتوانه پیکه نیت و له گهل گپړانه وه که دا تام و بونی سرکه وتنیکی
خوښی لیده هات. نهو رۆژه جه عفه ر کیسه یه کی بۆ تور دایت و حوسینی برایشی
کیسه یه کی وه نهوی نهوی بۆ فریدایت، وه نهوی باسی نهینییه کم بۆ بکه یت که
دهیان سالی به سردها تیپه ری بیت، بیت وتم "ته نانه ت له خوښترین خه ونمدا، خه ونم به
دهیه کی نه وه نه ده بیینی که پیان دام، نرخه که یان دوو هینده بۆ زیاد کردم، نه مه
گوایا ویستیان به رانبه ر چاکه که ی بارکم پا داشتم بده نه وه".

به هوی چاکه ی دوو خویترپژه که وه به شوین خومدا گه پامه وه، هه ر له سۆنگه ی
چاکه ی نه وانه وه گه ی شتمه گوندیک و تا به یانی له خانه که یدا مامه وه، ئینجا ریگه ی
خوم به رو تاران و درباری شاهانه گرته به ر.

له خودا به زیاد بیت، هه ر کاتیک که وتبیتمه نیو ته نگژه یه که وه، نه وه رزگار یکردوم
و خستوومییه نامیزی خوښییه وه.

تاران به و جه نجالییه ی خو یه وه بنیاده می تی دا ون دهییت و ناسنامه ی تی دا
ده سدرتته وه، به نه سپیک و تووره که یه که وه که نامرازی نویژ و نزای یه هودیانه و دوو
کیسه پاره و پاشماوه ی خواردنی تی دایه، به سه ر پشتی نه سپه که شه وه پیایکی بالابه رز
فرمانیکی شاهانه ی پییه و به رو کۆشکی ئیمپراتوری تی له توپخانه، دهچیت. له نیو
سهریشیدا بیرۆکه ی زۆر که له که بووه. ئاپۆره ی خه لک له به رچاوانی بزر دهییت و ژاوه
ژاو کپ دهییت و هه ر نه سه ر و نیستیر و منداله کان له به رچاوی ده میتنه وه، شاخو
نیستا دهییت خو شه ویستانم چی بکه ن؟، هه روه ها شه که تی سه فده و ئاره زوویه کی زۆری
خوښتن و بری پشوودانیش ده میتنه وه. نه ختیکی دی روبه پوری قاجاری زۆردار و

که لله رهق ده بیتهوه، نهختیکی تر شا نه حمده ده بییښت، نا ده بییښت، نهی چی پته لیت و بچی بانگیکردوه و فدرمانی پداوه که ناماده بیت؟

نهوه توپخانه یه و به تنیشتیشیهوه کوشکه، پارکه، بازاریش له دستی نهوه بهر ده یه، ده مینکه چاوی به خیر و فدری هم بازاره نه گه شاولتهوه، له تووره که که دا دوو کیسه هده، گهر خودا کردی و به زیندوویتی له لانهی شیر هاته دهرهوه، نهوا به خیر و فدری تاران و شتی نایابهوه بهر و سابلاخ ده گهر پتهوه، که واته هم زیارت و هم تیجارت. له سابلاخ خه لکی ده لیتن: شلومز که تانی له دهرباری شاهانه گه رایسهوه و شتومه کی تارانی هیتهوه!، به لام تو راوهسته و نه ونده له گه شینی زنده پژی مه که، چونکه تو له بهر دهر گایه کدایت، رهنکه به چوونه ژوردهوی تووشی کاره ساتیک بیت، نه حمده شا! ناخو چیت له جووله که یه کی کوردی دامارو گهره که؟ پرسی نایا به راستی داماره؟ له نزیک دهر وازهی شایانه له ترسان دلنی که و ته لیدان و وتی "به لئی من دامارو، چونکه به بی وستی خوم چاره نوس بهر و پشهادتیک هی ناوم، که هیچی لی نازام، ناخر بی نهوهی له ژیاغدا دهرهق که سیک تاوانیکم کردیت"، به لام نهی نیستیر؟ نهی نهوه گونا هیک نییه بهر انبه نه سمر کردی؟! لهو ده مهیدا فدرمانی شاهانه کی دایه پاسه وانه که، له بهر خویهوه وتی "نه خیر، من نیازم وابو نیستیر له بیر بکه، به لام نه سمر سوور بوو له سمر نهوهی بوم بخوازیت". فدرمانه که یان دایهوه دهستی و مؤله تیان دا که بۆ لای شا به چیت ژوردهوه، نه سپه که یه به لقی یه کیک له درهخته کانی کوشکهوه بهستهوه و توور که که یه له گهل خویدا برد. دنیا و ناین له نیو هم تووره که کونه دایه، رزگار بوونی برودار و بی باهری تیدایه، تووره که که یه به سینگییهوه نووساند، بۆ نه سپه که شنی ناماژ ی بۆ نهوه دهستوپته و ندانه کرد، که له دهرهوهی دهرگا رهق راوه ستابون، رای سپاردن که ناگیان لیتی بیت، داوای له خودا کرد که له شهر ی ناگه هان بیپار تیزیت...، نینجا نازیانه بهر و رووی نادیاره که چووه ژوردهوه.

ئەمە زەردەخەنەى سەرکەوتوویەکی لەخۆ دلتیایە، کە ھەمیشە لەسەر ئەم رووخسارە نەخش بوو. ئەمییستا تۆ ئاوتنەى منیت، بەلام وا من لەبەر دەرگای کۆشکی شاھانەم و ئاوتنەکە نابینم. ئەم رووخسار و سیمایە ئەو کاتەى بۆ لای قاجاری دەچمە ژوورەو، ھەروا وەك خۆی دەمینیتەو و دەبیتە جۆرتک لە پیتشینى و خەملاندن. ئەرى ترسایت؟ نازانم، بەلام بیتگومان کاریکی پێ لە نادیار و مەترسی بوو، ئەو ساتە بە خۆراگری و پشتیوانی بپرا سوودمەند بووم، سەرم بۆ لاف لیدەران و لەخۆبایی بووان بەرز دەکردەو و جگە لە خودای خۆم بۆ کەسى دیکەى دانانەوینم. باوەرپینکراوى خاوەن شکۆ رای گرتم و فەرمانی پێدام کە جلەکانم لەبەرم داکنم، دەستی لەناو توورەکەدا گیرا و پشکنى، بینیم و ئیستاش لە یادمە، چارەکانى بە ئارەزوومەندى و سەرسامییەو درەوشانەو، ئارەزووی پارە و سەرسامى بەرانبەر جزدانیکى چەرمینى رەش کە بە شەش پالتوویەکی چون سندوق دەرە درابوو، ھەرەھا بەرانبەر پارچە قوماشیکى میل میل کە لە ھەردوو لارە بە ھەودای ئاوریشم چنرابوو، پتەم وت:

— بە نارى خاوەن شکۆى منیش و تۆش، کەمى لەسەرخۆ بە و دەستت لە پشکنینى ناوى خودا دوور بخرەو، تا خودای من و تۆ سزات نەدات و دەستەکانت ئیفلیح نەکات!

بە راستى لە ھەردوو چارییەو تیریکى ئاگرینى ئاراستە کردم، بەلام دەستى لەرزى و لە کەرەستەى نوێژ و دوعاکانم کشانیدیەو و ھەموو شتەکانى بۆ ناو توورەکەدا گیرایەو و وتى:

— تا دیتە دەرەو ئەمە لیترە داينى.

نا... نا، پارەکە لەناردەچیت، کەرەسەى نوێژ و دوعاکانیشم بەکاردينم، ئینجا کى وتوویەتى من بە پیتی خۆم لەم کونە دیمە دەرەو؟ دەبیت توورەکەم پى بیت و ھەر لەگەڵ خۆمدا لە کۆشک بیتە دەرەو، ئیتەر بەرەو سابلاخ بیت، یان بەرەو گۆر.

— گەر لە ملەم بەدیت توورەکە کە لیترە جیناھیتلەم.

توورەکە کەم لە دەستى وەرگرت، ئیدى وەك ئەوێ ناواتەخواز بیت لە ملەم بەدريت،

وتى:

— نو می ده وارم نه مه به راستی له خزمهت شای خاوهن شکومان بیتهدی!

نه فرهت له ده رباری شا! نه م نه فام و گه و جه (شای شا کانی دنیا) یه.

نه فرهتی لی بیت، نه ویک یاری به چاره نووسی خه لک بکات و ده ورو پشیتیشی ده ستوپتوه ندیکن دهسته بژیړی نیرانن و به بادهی زیر شه رایبان له گه لدا نۆش بکات! ناخو پیران و ماقولانی تاران له م رووه چی پی بلین؟ نه و ساته وه خته، ساته وه ختی شه یتان بوو، بیگومان ساتی گه مه و خوشی و چیژ وهرگرتن بوو، نازانم نایا نوقلانهی گه شیبینی لی بدهم، یان ره شیبینی؟ راویژکاره کدی چپه یه کی به گوچکچی شادا دا و ناماژي بۆ من کرد — فرمانه کدی دووباره لی وهرگرتم و دای به شا — شا چاریکی به فرمانه که دا گیترا، من ههستم به جوړه نالوژییه ک کرد.

— وهره پیتشه وه.

فرمانی شایه...

پیته کاتم تیک نالان...، منجه منجیکی تیکه ل له گالته پیکردن و نارې زاییم بیست، چند ده ستیک له پشته وه گرتیانم و بهرو فره شه سووره کدی سهر زوویه که پالیان پتوه نام.

— چوک دابده!

— وهره پیتشه وه!

— چوک دابده!

— وهره پیتشه وه!

نه ی خودایه، تنها بۆ تو به چوکدا دیم، به لام له نیتو گهرداوی پیکه نین و نارې زاییدا به زویدا که وتم، بهرو پیتشه وه به زگه خشکی کشام، چون مندا لیک یه ک سالان گاگولکیم کرد...، له گه ل نه وه شدا به خته وهر بووم، چونکه نیتوان من و که سوکارم و دۆستانم مه و دایه کی یه کجار زۆر و فراوان بوو، خو نه گهر یه کیک له وان بینیبای وا من به زگه خشکی دهرېم، ده مردم! وا نه م دهسته بژیړانه ش گالته م پیته که ن و پیته که نن وه ک نه و ی من (لیبۆکی) شام، یان مه یوونیک بم سه ما بکه م.

— راهسته.

وەستام و توورە کەم هەر بە دەستەرە بوو، لە کاتی کدا زمام و ناوەزم هەر
خەریکی پێوژی و ناوەتانی خودای ئەفرێنەری ئەم زۆردارە بوون!

— ئەو توورە کە یە چی تێدا یە؟

کەمە کێک دامام، ئێنجا زاتیکم و بەرهاتەرە:

— کەرەسە نوێژ و دوعا کاتم و بری پاری تێدا یە...

دەنگی ناره‌زایی بەرز بوو و فەرمانیان پێدام:

— بێژە ئەو سەرورەم، بێژە ئەو سەرورەم!

هەزری خۆم بەرو خودا ناراستە کرد و بە هێواشی وتم:

— ئەو سەرورەم!

بادە زێرین لە بەردەمی دانراو شادمانی و لەخۆبایی بوون تیکەڵی لیکار بوون و
بە دەمیدا چۆرانه‌و.

— تۆ شلۆمۆی کۆری یەهوودا کوردەوێ جوولە کەوێ سابلاخیت؟

— من ئەوم...

دووبارە دەنگ بەرز بوو و:

— بێژە ئەو سەرورەم، بێژە ئەو سەرورەم!

جاریکی تر بیری خۆم بەرو خودا ناراستە کرد و وتم:

— ئەو سەرورەم!

سەنگینییه‌ک کەوتە سەر رووخساری قاجاری و وتی:

— هەواڵم پێگە یشتوو، کە تۆ لە کوردستان خەلکی بۆ شۆرش و یاحی بوون هان

دەدەیت!

خۆم پێی نەگیرا و پێکەنیم، شیراندی و دەستپێتواندە کەیشی لە دوا یەو وە

دەنگدانەوێ شپە کەوێ ئەو شیراندیان:

— بێدەنگ و بە وێڵ بە...

بێدەنگ بووم و وێڵم نواند. ناکاری من هەر ئەو یەو بوو کە خۆم لە بەندە

بەدرەفتارەکانی خودا بەرزتر ببینم، نا، ئەو شتیکی تر، کاتی کە لە رۆژی شەممەدا

جنيٽ پيڏهدهم، نهز نهوه له کاتيکدا ده کهم که تو بهرنگاري راسپارده کاني خوداي گهوره دهبيتهوه، بهلام قاجاري سوکايهتي به کهسي تي من دهکات، نم دهوله بهتاله به خو فشکردنهوه بيڏهنگ بوو، لهو ساهدا کهسوکارم و دښتانه و سابلاخم بير چوهوه، جا بو نهوهي خوځ له دريژدادپي نهو بهرتر رابگرم، زماني خوځ گرت، بهلام دوباره به شيويه کي کيوييانه به توندي له دهوله کهي دايهوه و گويي کهړ کردم:

— دهی قسه بکه! دهربارهي نهوهي بيستت چي دهلييت، نهی بوچي وا له پر لال

بوويت؟

— داوات لينکردم که لال ېم، بزيه منيش لال بووم.

دهنگ بهرز بووهوه:

— بيژه نهی سهرورم! بلای نهی سهرورم!

وتم و وتنه کهم رووه و خودا بوو، دوباره وتی:

— تو کوردان بو شوړش و ياخيبيون له دهولته هان دهدهيت...

— من... نهی... (سهرورم)، من جووله کهيه کي بازرگانم و پديوهنديم به کاروباري

ولات و دهسلاتهوه نيهه.

— کوره نهوه له خدمت سهرورته درو ده کهيت؟

کتيبي نزا و تدهليمه کهم له نار تووره که که دهرهينا، تا لهم بهلايه خوځ قوتار بکه.

— نهی (سهرورم) نه مه ناوي خودايه و سويندي پي دهخوځ، کهسم هان نه داوه،

به لکو روژيک له روژان دهربارهي کاروباري دهولته تيش قسم له گهل هيچ که سينکدا

نه کردوه و...

به توورپيهوه قسه کهي پي بريم:

— سويند مه خو، کوره تو به درو سويند به ناوي خودا دهخويت! نکولي لهوه

ده کهيت، که چه کت له رووسياوه هيناوه و به کورداني دهفروشيته؟

— من بازرگانم...

دوباره قسه کهي پي بريم و له ناخيدا گهر داويک هه ليکرد و له سر کورسي

دهسلاته کهي کهوته خو لهنگاندن:

— هدی کورپی سۆزانی، بازرگانی ده‌که‌یت! سه‌د ده‌مانچه و تفه‌نگی جۆراوجۆر،
خۆت ده‌زانیت چل پارچه‌ چه‌ك بۆ به‌ریابوونی یاخی بوون به‌سه‌؟
— نه‌ی...، سه‌روه‌رم هه‌رگیز نه‌مهم به‌ خه‌یاڵدا نه‌هاتوه‌.
شای که‌لله‌ پووج له‌وه‌ی وتم ساتینک راما و به‌ سه‌وله‌ جانه‌که‌ی ئاماژه‌ی بۆ من کرد:
— ره‌نگه‌ له‌مه‌دا راست بکه‌یت، له‌به‌رنه‌وه‌ نه‌بوایه‌ که‌ جووله‌که‌یت و بیرکردنه‌وت
ته‌نها لای پاره‌ و سامانه‌، نه‌وا هه‌ر ئیستا فه‌رمانم ده‌دا له‌سه‌ر شه‌قامه‌ گشتیه‌که‌
هه‌لت بواسن، به‌لام من ده‌ست له‌ ته‌میکردنت هه‌لناگرم، تا له‌مه‌ولا پاره‌ و سامان
کوێرت نه‌کن. که‌واته‌ له‌نیوان په‌نجا جه‌لده‌ به‌ داری ته‌ر و سه‌د جه‌لده‌ به‌ داری وشک
یه‌کنیکیان هه‌لبژێره‌.

که‌واته‌ نه‌مه‌ مردنه‌ و ده‌ستی لیته‌لناگریت، لی به‌ چه‌شنینک دیاریکرد، گه‌لی له‌
هه‌لواسینه‌که‌ به‌ سوێته‌، ئی منیکی کورد و سه‌سه‌خت، بالابه‌رز و پته‌وه‌که‌م
دارکاژیکێ به‌پیتوه‌ وه‌ستاه‌ و له‌سه‌ر خاکی کوردستان گه‌شه‌ی کردوه‌، داربه‌روویه‌که‌
به‌زه‌برترین بار بۆرانی دنیا هه‌لیناکیشتیت، دلێشم به‌شیکه‌ له‌ تاشه‌به‌ردی ولاتینک که‌
له‌ نامیزیدا په‌روه‌رده‌ بووم. دلم ناله‌رزیت و له‌ ترسان لی نادات، به‌لکو له‌م زۆرداره‌
مله‌وره‌ تووره‌یه‌، که‌ له‌سه‌ر کورسی ده‌سه‌لاته‌که‌ی دانیشتوه‌، گه‌مه‌ به‌ گه‌ردنی
گه‌له‌که‌ی ده‌کات و به‌ناپه‌وایی دایان ده‌پلۆسیت، نه‌و له‌ که‌سیتی مندا سووکایه‌تی به‌
دادپه‌روه‌ری ده‌کات و زۆرداری و سه‌می خۆی له‌ جه‌سته‌ی مندا به‌رجه‌سته‌ ده‌کات،
هه‌ردوو هه‌لبژاردنه‌که‌یم لا قورس نییه‌، ته‌نها نه‌وه‌م له‌به‌رچار بوو که‌ من به‌
به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی ئهم مه‌رگه‌ سه‌پتنراوه‌، به‌ره‌نگاری شای قاجاری ده‌بمه‌وه‌، ئیدی ناوها
جوامیری و تووره‌یی کوردانه‌م تیدا راپه‌ری:

— نه‌خیر، نه‌و مه‌رگه‌ی تۆ خۆت بۆت ناماده‌ کردووم، بۆمی هه‌لبژێره‌، به‌
پشتیوانی خودا به‌ زیندوویی لینی رزگار ده‌م.

شا شیت و هار بوو، پریشکی ناگری چاره‌کانی چه‌زی لیته‌ستاندم، ژاوه‌ ژاری
ناپه‌زایی پراپری هۆله‌که‌ به‌رز بووه‌وه‌، هه‌ستم به‌ جۆره‌ پاشه‌کشیه‌ك کرد، وام به‌

خه یالدا هات، که باجی بهرنهنگاریونه کهم به ژیا نی خۆم ددهمهوه، قاجاری بهدهم
ههلقورانندی شهرا بهوه وهک نهوهی خوینی من ههلقورینیت، قیراندی:

— بهم داره تهره په نجا جهلدهی لیدهن و به وشکه کهیش سهده جهلده، نا ههر نیستا
به بهرچاوی خۆمهوه نه مه بکهن.

که سوکارم و ماله کهی خۆم هاتنه بهرچاوم، سابلاخ به خانوبه ره و باخ و کانیاری و
ناسمانی شینی و دهشت و دۆلییه وه هاته بهرچاوم، نه مانه هه موو پیکه وه هاتنه نیو
کۆشکی شاره و له بهرچاوم قوت بوونه وه، تاشه بهرده که کهمه کیتک له ههردوو لامه وه
لهقی و نینجا نارام بووه، خودا له پیش و دواوم بوو، له بان سهرم و دهروپشتم بوو،
به پهردهیه کی پاریزه ری سیبه ری خودا ده وه درابووم، متمانه م بهو خۆراگریه م هه بوو،
که له بر و وهستانم بهرانبه ر زۆرداری و ستم سهرچاوهی گرتبوو، جلی سه ره وه م له بهر
داکه ندرا، به لام که ره سهی نوژ و نزاکاتم به توندی گرتبوو، دهستم لینگیر کردبوون، که
ناوی خودایان له سه ره بوو، وازم له پاره ی ناو تووره که که هینا، که له نزیک خۆمه وه و
له ناوه راست هۆلی ده رباره ی شا که وه تبوو. نه میستا شا چیژی له نه شکه نجه دانم
وهرده گرت و شهرا به کهی ناوینته ی نهو خۆینه ده بوو که له پشتم بهرده بوو. کاتیکیش به
زه بری لیدان له هۆش خۆم ده چم، ئیدی له زه تی قاقای پیکه نینی شا به نه شکه نجه دانم،
ناژنه وم. نا نه و تا یه کهم لیدانی داره وشکه کهم بهرده که ویت، که به سه ره پشتمدا وژی
دیت، نه وه هاواری تیش و نازاره و له هه موو بوونه وه هه لده ستیت، هاواره کهم قووت
دایه وه، یه کیکی تر... یه کیکی تر و... یه کیکی تر... هۆ نیستیر، به چاوانی تو من خۆم
راگرتوه، نا، به گیانی نازیزی تو نه سه ره، هۆ دایکی مندا لان، شتیک له پشتمه وه ورد
و خاش ده بیت، ناخۆ نه وه داره کهی دهستی جهلده که یه، یان پشتی منه؟! شته کهم لی
تیکچوو. پشتم ده ربایه ک بوو له نازاری خوینیتی ههلقولا و... نه خیر، نه وه داره که بوو
شکا، داره وشکه کهی شا، نۆخه ی! داره کهی له سه ره پشته به سه زما نه کهم شکا! من
هه ناسه برکیمه، هیشتا ناگام له خۆمه، له ده ربای نازاره کانه دا نو قم بووم. له گه ل
هاواری جهسته ی هه لاهه لا بووم دهنگینکی دیکه ی شیتانه ده ژنه وم و هاوار ده کات:

— داره تهره که بیتن! ههر نیستا داره تهره که بیتن.

داره تهره که، به جۆری تهر و شیداره نای لی ده تکیته وه و به سهر پشتدا نازار و خوین ده تفتینیتسه وه. ههوا نازار به خشه و نیش به پشتی من ده گه یه نیت، شا پیده که نیت، ده ستوپیه ونده که ی پیده که نن، شهیتان پیده که نیت، زۆرداری پیده که نیت، ستهم پیده که نیت، پشتی منیش نازار ده کیشیت. دلّم، هزرم، هه ناسه م سواره، گه رووم ناهه کانم قه تیس ده کات، گریان ی پشتم خوینه، بیرم ته مومژه. شا پیده که نیت، شا تووره ده بیّت، نه ی من بۆچی هاوار ناکه م؟ بۆ ناپاریمه وه؟ نه ی بۆ ناکه وم؟ بۆ نارووخیم؟ لیده! دارکاری بکه، کیویانه لیده. هاواری یه که مین نازار! نه ی نیش و نازار نه فره تان لی بیّت، نه ی نازار تۆ به هیزترین شیتیت. نه ی قاجاری نه فره ت لی بیّت، تۆ بی هیزی زۆرداریت! تۆ تووره هات و جه به روتیت! تۆ خودی خۆت نه فره تیت! ناخ! من لیدانه کان نازمیرم، به لّام له گه لیاندا به ره و توونیلیکی تاریک ده پرّم.

تاریکی تا دیت خه ستر ده بیّت، هه ور ده وری سه رم ده دات، هه ور گه لیکی ته لّخ و ره ش، نینجا هیچ! هیچ شتیک! من له کویم؟ چاو انم کرده وه، هه ولّم دا ببزویم، نازاریکی زۆرم بۆ هات، پشتم پارچه یه که له و شته ی پیتی ده وتریت (ئیشی کوشنده). له سه ر ده م که و تووم، چاو هه لّپی و شیشه ندّم بین ی، ده ستم دریز کرد و له سه ر زه ویه که هه ستم به په تۆیه ک کرد، تووره که که! توور که که م بیر که و ته وه! سه سید و تغلیم و کتییی نویت و نزا کانم! کیسه یه ک و کیسه یه کی تر نه و گیل و کۆیلانه ده ستکاری ناین و پاره که میان نه کرد وه، له گه لّ شیتی نازاره کاغدا هه ستم به جۆره حه وانه ویه ک کرد. سه رباری وه پینی پشته هاریووه که م، له زاره وه نامه زه یه کم بۆ هات، وشکی گه رووم، تالی نیتو ده مم، تینویتی درزی به لیتوه کانم بر دبوو. نایا که سیک هه یه گوئی لیم بیّت؟ دلّۆسه ئاویکم فریا بجه ن! نه خیر، باشر وایه به سوپاس کردنی خودای میهره بانم ده ست پی بکه م.... هه ر خودا بوو رزگاری کردم و به زیندویتی هیشتمیه وه، سوپاس بۆ خودا! سوپاس بۆ خودا! نه ی نه مپۆچ روژیکه؟ نه ی له که یه وه نه رک و نویتزه کانم به جی نه گه یاندووه؟ پشتم! ده مم! نازاره که م! تینویتییه که م! نه سه ر! نیستیر! منداله کانم! که سوکار و دۆستانم! نه ری که سیک هه یه گوئی لیم بیّت؟! چۆرتک نارم بۆ به تین! های هوو، من هه ر نه وه تا ده نگ ی خۆم ده ژنه وم! له گه لّ نه وه شدا وا هه سته ده کم ده نگ ی پی ده بیستم،

به لكو هه لسوړاندنی كلیلی قفلی ده رگای زیندانه كesh ده ژنه وم، نه وه جیړی
 ده رگاكه یه، به وریاییده سهرم هه لېړی، نه وه شه ربه یك ناوه به ده ستی پاسه وانه وه كه وه،
 نه وه یه كینكي تری له گه لډایه و جانتایه كی پیښه، پاسه وانه كه له بهر ده مېدا چنچك
 ده داته وه و پیاوه كه ی دیکهش له پشتمه وه چنچك ده داته وه، پاسه وانه كه ناوم ده داتې و
 نه وی تر پشتم ده پشكنیت و ته ماشای پشتم ده كات، پشتم سه گینكي هار بووه،
 گهرمیښه كه له ناگر...، نینجا هه ست به شته یه كی سارد ده كم وا ده پرژیته سهر نه م
 ناگره، ناگره كه كه مه كینك داده مرگیتته وه، سه گه هار بووه كه ده نگی نزم ده كاته وه،
 پزیشك! پزیشك... نه مه پزیشكه...، پزیشكيان بۆ هیناوم تا چاره سهرم بكات! ناخو
 له وه ده ترستین گیان له ده ست بدهم؟! یان خودا به زه یښه كی خستو ته دلپانه وه تا بمېنم؟!

ناه... ناوم خواره وه...، نیشه كم سووك بوو...، به ده نگیكی كزه وه پرسم:

— من له كه یه وه لیږم؟

پاسه وانه كه وتی:

— تو له دوینیوه لیږهیت.

گویم لی بوو پزیشكه كه به خوښیښه ده لیت:

— نه و تا تو قسه ده كه یت! پیتان ده لیم خواردنیکي سووك بۆ بهینن، تا هیزت

وه بهر بیتته وه.

هاوارم كرد:

— نا! جگه له (كاشیر) هیچ خواردنیکي تر ناخوم.

به پینكه نینه وه وتی:

— نه وه ده زانین، بو تی جیبه جی ده كه ین.

— چۆن؟! چۆن؟!

— پیاړنكي نایینی جووله كه خواردن و قاپ و قاچاخی خواردنه كات له نه ستو

ده گړیت، به تایبه تی بۆ نه م مه به سته بانگمان كړدوه.

نایا بروایان پي بكه م؟! ئی خو كار كه گران نیښه، ده توانین یه كتر بناسین، به زمانی

عیبری ده ی دویم "شه مع اسرائیل" نیشانه مانه و شایه تمان و پروامانه و به یه كتایی

خودا، ناوهاش شته که ده برتینهوه، چونکه هدر له نار بیتشکوه فیری نه مه مان ده که ن و هدا ده چینه ناو گۆره وه هدر ده یلینه وه، واقم ورما، نه که له بهر نه مه، به لکو له کرده وی نه م جهلادانه واقم ورما، نایا نه ونده به تنگه ون تا نه و راده یی خواردنی (کاشیر) م بۆ بهیئن؟! قاجاری سته مکار له سابلاخوه بانگی کردووم بۆ تاران تا تینویتی دوژمنکارانه ی خوی به رشتنی خوینی من بشکیتیت...، که چی پزیشک و خواردنی کاشیرم بۆ ده نیرتیت؟! سهیر و سه مه ریه که و لیتی تیناگه م، ره فتاریکه و میشکم ئالۆز ده کات، ناکامی به ره نجام و زیرهک و سه سامیم نه ویه که شا و ده ست و پیوه ونده که ی پتیان وایه خویان نزیکترین که سن له خوداوه، خه لکیش له روانگه ی نه وانه وه نه وه که مرن تا هه ست و هۆشیان تیدا بوروژیتری، ئینجا نه و که سه ش کوردیکی جووله که بیت و به هاندانی خه لک و له ترسی ده سه لاته په رستراوه که یان تۆمه تباری بکه ن؟! شتیکه و عدقل نایگریت، ناوها بیرم ده کرده وه، ئیدی وه که نه وه ی هزم ئاسنیک بیت، نه بشکیت و نه نه رم بیتوه، له پر خواردنه که م بۆ هات و ده رکوت که راستیان کرد. له و جووله که یه ی که سه ره رشتی خواردنه که می ده کرد پرسیم، تا راستی شته که م پی بلیت، وتی:

— یه کیک له ده ستوپیوه ندی سه ره ره مان بۆ لام هات و پاره ی دامی و فره مان ی پیدام که کاری خواردنی تۆ له نه ستۆ بگرم و فره مان و شه ریه تی مووسا و هارون ره چاو بکه م! بیرم پتر ئالۆز بوو و هۆشم وه ستا، ده لیت: "له ده ستوپیوه ندی شاه" ناخۆ نه وه کی بیت؟ نه ی له بهرچی؟ زۆری نه برد دیسان ناوه زم رووبه پروی نابه جییی کاره که بووه وه، له کاتیکدا له راقه کردن و دۆزینه وه ی پاساو ده سه وسان بووم و ته نانه ت بروداریه که شم لیڤه دا نه یتوانی شته که یه کلایی بکاته وه...، هدر وا به سه ره سوپماوی مامه وه، لی دوا جار بروام به خۆم هیئا، که خودا ده ستی له کاره که دا هه یه، هه ر خودایه له دلّی که سیکی ناره که به زه یی پیمدا بیتوه، به لām نه و که سه کتیه "یه کیک له ده ستوپیوه ندی شا؟! " له ته که هه زار نامرازی پرسیری دیکه چه ند رۆژیک به ره نگاری شه پۆلی سه ره سوپمان بوومه وه، له کاتیکدا هیشتا له زیندانه که مدا بووم و نیش و نازاره که میش هتور بوو بووه وه و نه ختیک کۆتی جوولاندنه و شه م پچراند، له ناکاو بینیم

پیاویکی به سالدآ چووی سهر و ریش سپی و بالا بهرز و سنگین له پشت شیشبه نده که وه
زهرده خه نهم به روودا دده دات و پتم ده لیت:

— سلاو له کوپی خوالیخو شبووی برام یه هوودا که تانی!

به ده هره سی له گه دهی سهرمدا پتر بوو، شه پزلی سهرسورمان سهری کرد تا رادهی
نه وهی تییدا نو قم بووم، ناخر من نه مزانیوه مامیتکم له ده ستوپتو هندی شا هدییت.

— کوپی برات؟

— من جهلال رافزیم و یه کیتکم له ده ستوپتو هندی شاهانه خوالیخو شبووی باوکت
هک برام وابوو، رۆژیک له تنگزه یه کی دارایی و بئ پارهیی رزگار یکردم، که خه ریک
بوو تییدا بچم، تا مردن نهو چاکه یه ی له بیر ناکهم!

سهرسامیه که له ناخدا بوو به دوو به شه وه، به خته کهم له وه دا بوو که نیوهی
سهرسورمانه که پرسیار بوو له (پیاوی دهریار) ی به هژله وه بووی من و وا نه وه
یه کلابو وه. نیوه که ی تر به هه زاران پرسیار ناوه، نایا ده کریت ریکه وت بهر شتیه یه
بیته که له په رجوویه ک ده چیت، ئاوها پیکه وه هارئا ههنگ بن؟ چاکه ی باوکی
خوالیخو شبووم بهم شتیه یه دوو جار له یه ک سه فهدا فریام بکه ویت؟ من هه ردوو
خوینریتزه که جه عفر و حوسین نه کبه ر و هه کایه ته کانیا ن ده زانم، به لام نه م پیاوه؟
شتیکم له باوکه وه دهریاره ی پیاویک به ناوی جهلال رافزی نه بیستوه، تو بلیت به
راستی قهرزاری باوکم بیته؟ نه ی بۆچی نه م بایه خه م پتده دات؟ جهلال ناغا له
غایله کانم رزگار یکردم و وتی:

— خه می پزیشک و خواردنی کاشیرم بۆ خواردیت، خه می دهرچوونیشته لیره بۆ

ده خۆم.

هه زار و یه ک شه و ده ژیت و نه میستا لیره له به رده م مندا زیندوو ده بیته وه، نه ری به
راستی تیستا من له پیچ و په ناکانی نه فسانه یه کدا ده ژیم؟

— چۆن و که ی؟

— شا تۆى فرېدايه ئېره، ئىنجا تارانى به جېھېشت و بهرەو سان پوترسبۆرگ
سەفەرى کرد، تا هەندى له هارینه که له گەڤ قەيسەرى روس نیکۆلای رۆمانوف — ی
هاوړېی به سەر بیات.

— نهى چۆن لېره دەرم دەکەیت؟

— بووهسته با قسه کهم تهوار بکهه، شا نزیکهی دوو مانگ له روسیا دەمینیتسهوه،
کاتیک دهگەرپتتهوه تۆى هەر له بیر نامینیت.

— بهلام تۆ لېره دەرم دەکەیت وا نییه؟

— خودا منى بۆ تۆ رهخساندوه، تا لېره رزگارت بکهه و قهرزه کهى باوکی
خوالیخۆشبووت بدهمهوه!

پرسیم:

— نهى کهى لېره دەرم دەکەیت؟

وهک نهوى به دواى شتیکدا چاو بگيریت، نیگای به نیو شیشبهنده کهدا دزهى
دهکرد، ههستمکرد چاو له تووره که کهم — دین و دنیا — دهگيریت. تووره که که له
سووچیکى زیندانه کهدا گرمۆله بووبوو، نیگای جهلال رافزیش میشتیک بوو لهوى
دهسووپایهوه، به جۆریک خەریک بوو گویم له ویزه ویزی بیت، له کۆتاییدا به تف
قوتدانهوه وتی:

— گوی بگره! من چاکهیدە دەدهمهوه و بۆ خۆم چاوم له هیچ شتیک نییه.

به تکاکردن تهنگه تاوم کرد و به دهنگی بهرز وتم:

— گەر تۆ به راستی دەرم دەکەیت، نهى بۆچی پیمناڵیت چۆن و کهى؟

به بربرسیاره کهم سهغلهت نهبوو، به لکو وتی:

— کرئ دهستی پزیشکم داوه، ههروهها ههقی حاخامی جووله کهمیش داوه، گهره که
کرتی بېندهنگ کردنی پاسهوانه کانیش مسۆگهر بکهه و بیانکریم، ههندیک پارهش بدهمه
لایهنى په یوهن دیدار، بۆ نهوى ههتا ههتایه له بیرت بکهه، له بنهوه پتکه نیم، من
بازرگانم و زیره کم. نهوا نیوهی دووه می سه سامییه ههلاوساوه کهى دهوهر سه ریشم

ناشکرا بو و نیستا تیگه‌یشتم، که‌واته نه‌وه نه‌فسانه نه‌بوو، نی که‌واته منیک له
توانامدا بیت خۆم بکړم‌وه، نیر خه‌می چیه؟!

— چهند؟

ج‌لال فارزی که‌مه‌کینک زمانی گیرا، نینجا وتی:

— بروام پی بکه من چاکه‌یه‌ک ده‌ده‌مه‌وه، به‌لام نایا خۆت به‌وه قایل ده‌ییت، که
به‌شی هه‌موو نه‌مانه له گیرفانی خۆم بدم؟!

لیم پرسیت چهندت ده‌وت؟

— تۆ دوو کیسه پاره‌ت هه‌یه وا نییه؟

تا نه‌وه‌تا تۆش وه‌ک کوره‌کانی نه‌کبه‌ریت، به‌لام کورانی نه‌کبه‌ر درۆیان به‌ده‌م
می‌ژووه نه‌کرد...، چ گویم لیمه؟ تۆ به‌ دووی ناینی مندا ناگه‌ریت، به‌لکو به‌ دووی
دنیا‌مدا ده‌گه‌ریت، کورانی نه‌کبه‌ر به‌م دوو کیسه زیره چاکه‌ی بارکیان دایه‌وه، تۆش
گه‌ره‌کته به‌رانبه‌ر (چاکه‌یه‌ک) بۆ خۆت بیانبه‌یت. وت:

— به‌لئ، دوو کیسه پاره‌ن.

— ره‌نگه به‌شی کړی پزیشکه‌که و خواردنی کاشیر و هه‌قی بێده‌نگ کردنی
پاسه‌وانه‌کان و که‌سانی په‌یوه‌ندیدار بکات.

به‌ر خودایه نیوه دزن! بۆی هه‌بوو پیش نه‌وه‌ی بگه‌مه نه‌م زیندانه هه‌ردوو کیسه‌که
له‌نیو بچن، به‌لام نه‌ی رافزی نه‌وه‌ت پی‌ی باشت بوو که خۆت ده‌ستیان به‌سه‌ردا بگریت
به‌ هۆیانوه کاریگه‌ر ببیت، لیره‌ گورگ زۆرن. کۆمه‌لئ چه‌ته‌ی هه‌ل‌بژارده له‌ ده‌رباری
شا هه‌ن و له‌و گه‌نجینه‌یدی که له‌ عاره‌قه و ره‌نجی گهلانی نیران ده‌ی دزن، سه‌ره‌رشتی
پرکردنی خه‌زینه‌کانی شا ده‌که‌ن! گه‌ر باوکمت ناسی بیت یان نه‌ت ناسی بیت، گه‌ر
وه‌ک خۆت باسی ده‌که‌یت چاکه‌یه‌کی له‌گه‌لدا کردیت، یان نه‌مه ته‌نها قسه‌یه‌کی
تووره‌هاتی هه‌ل‌به‌ستراو بیت، نه‌وا تۆ به‌زیره‌کی خۆت زانیت پارێزگاری پاره‌کام بکه‌یت
و به‌ به‌ستراوی جگه له‌ یه‌ک پارچه زیو که‌سێک ده‌ستی بۆ نه‌بات و بۆمی به‌یلتیه‌وه تا
دوایی لیمی به‌سه‌نیتوه. له‌وه دلگران بووم که من بازرگانیکم و درۆ ده‌که‌م گه‌ر بلیم
سه‌فه‌ره‌کام و نه‌و رینگه سه‌خت و دژوارانه‌ی پرپومنه‌ ته‌نها بۆ حه‌زی سه‌ره‌کشی بووه.

نه خیر، من سامانم خوش دهویت، چونکه نهو سامانه پایهی بهرز کردمده و بههزی
خیر و فهری ژیا نهوه که سوکارم خوشیان ویستم، نی روژانیکیش دین تهر و وشک پیتکه
دهووتین و هموو دنیا چک دهکات و خه لکی له برسان دهمرن، نهو دهمه بو
رزگارکردنی خه لکانیکی به کاردینم که له دهمی شم شیر و گوللهی توپ رزگاریان
دهییت. نیگه ران بووم، به لām بیرم له رزگاربوونی خوم کردهوه، به جهلال رافزیم وت:

— پاره کاتم له ژیر فهرمانتدان، به لām داوای دوو شت لیده کهم.

رووخساری پیره مینرده گه شایه وه، که نهیتوانی منه تی چاودیری کردنه کهی
بشاریته وه وتی:

— نهی برازام بلی، من له سایه ی چاکه ی باوکی خوالیتخشبوته وه قهرزاری تووم.

— ههول بدیت نازادم بکهیت، لهو پاره یهش بابی نهوهم بو بهیلتیهو تا بهشی
گه رانهوهم بو لای که سوکارم له سابلاخ بکات.

— به پشتیوانی خودا نهووت بو ده کهم.

چاوه کانی بریسکانه وه وتی:

— نیستا دوو کیسه کهم بدهی تا دهست بکهم به چاکه دانه وه کهی باوکی

خوالیتخشبوت.

شادی یان دلگوشران؟ پاره که له دهستجوو، به لām من هیشتا دهست به سهری نهو
شایه م که نیستا له گهل زورداره کهی روسیا له سان پترسبورگ دانیشتوه، تو بلیت
نیستا گه یشتیه نهوی، ناخو جهلال به لینه کهی دهباته سهر؟ نایا وه که سیک سوالی
لی بکات به پاشماوه کی کهمی پاره کهم منه تبارم دهکات؟ ناخو نهی تاران جاریکی
دی له بازاره کانت ده گهریم و به بینینی خیر و فهرت ناو دهزیته نیو دههم؟ چونکه
نیستا له سزنگه ی نهو نابووتیه ی به سهرمدا سه پینراوه ناتوانم بهم خیر و فهره وه
شاگه شکه بیم؟! ناهیکم هه لکیشا، به لām نه سهر له بهرده هم قوت بووه وه، وه نهوی
ناخی دلی په روژی هه لیکیشیت، وتی:

— سامانی هموو دنیا به قوریانی خو ت ییت، بگه رپوه بو لامان، نیته ههر

خو تمان گه ره که!

به ئۆي، ژيانم و خوشهويستانم و دنيا و ههموو نهمانه له كۆي و نهو دوو كيسهيه
له كۆي؟ كه خهونيشم پيوه نه ده بينين. به راستي شلۆمۆ چهند ده به نگيت! سوپاسي
خوداي خۆت بكه و چاره پیتی هاتنی پياره جواميره كه بكه، نهو پياره به نهختيك پياره
ژيان و خوشهويستان و ههموو دنياي بۆ ده گيرتهوه، چونكه ههرچۆنيك بيت جهلال
پياويكي جواميره، نهی نهوه نيهه تيماري كردیت و بايهخي به خواردنه كەت دا؟ نهو تا
به ئينه كهی جيبه جي ده كات و كليلی زيندانه كه و يهك ليرهی زيپري تهواوی هيناهه،
نينجا نهو ههش نه سپه كه م وهك خۆي ماوه، به لكو به راستي ده ئيت ههر ئيتا له
تهويلهی شاهانه هاتوه ته دهروه... بازاريش نزیکه و چاري خۆم به خیر و بیره كهی روون
ده كه مهوه و خواردن و ديارى بۆ كه سوکارم و نه سمه ر و مندا له كان و ئيستري نۆبوك
ده كړم.

ههزار سوپاس و سلاوم بۆ تۆ نهی رافزی...، نهی نهو كه سهی له لانهی شيری
شاهانه رزگارت كردم.

سابلاخ

پایزی نهو ساله

له‌ده‌ته‌ی له تاران گه‌را‌بو‌وه، دوو مانگ تیپه‌ری بوون، بیستی که شا له سان پترس‌بۆرگ گه‌را‌وه‌ته‌وه، له ترسان که‌وته د‌له خورپه، به‌لام غایله‌کانی به راست نه‌گه‌ران، جه‌لال رافزی راستی کرد، ئیدی شا به‌دوایدا نه‌ی ناره‌وه، بینگومان به‌و سزادانه‌ی وازی هیناوه، یان له‌گه‌ل‌ توانه‌وه‌ی به‌فری روسیا و ئیران نه‌میش له یاده‌وه‌ریدا توا‌وه‌ته‌وه، یان له‌گه‌ل‌ سه‌رکی‌شیی و شه‌وه سووره‌کاندا، که سته‌مکاری ئیرانی له‌گه‌ل‌ سته‌مکاره‌که‌ی دیکه قه‌یسه‌ری روسیا به‌سه‌ری بردووه و نه‌میش سووتاره. نه‌میستا هه‌موو شتی‌ک وه‌ک ئاری تاڤگه‌کان ری‌ده‌کات و ناوی له شارۆچکه‌که‌دا وه‌ک نه‌ل‌ماسینکی به‌نرخ و بی‌خه‌وش د‌ده‌ره‌وشیته‌وه. جگه له‌وه‌ی بو‌وه‌ته‌ پیاوی دوو ژنه هیچ شتی‌کی تر د‌ۆخه‌که‌ی لی‌ ئالۆز ناکات. کاتی له سه‌فه‌ری مه‌رگ له تاران گه‌را‌یه‌وه هه‌وا‌ل گه‌یشته سابلاخ. نه‌و هیشتا له ده‌وروبه‌ری شارۆچکه‌که‌ بوو تیک‌رای دانیش‌توانی سابلاخ بۆ پیشوازی‌کردنی هاتن، به‌لام چاری له نیستیر گیترا و نه‌بیینی، نه‌و خه‌ونی به‌وه‌وه ده‌دی که به‌ر له پیشوازی‌کاران تازه‌بووک بیینی‌ت، چونکه گه‌ر ماوه‌ی دوور که‌وته‌وه‌که‌ی لی‌ ده‌ربکه‌ین، نه‌وا جگه له یه‌ک دوو رۆژ پتر به‌سه‌ر زه‌ماوه‌نده‌که‌یاندا تینا‌په‌ریت، شادمانییه‌که‌ی به نه‌سمه‌ر و منداله‌کان و پیشوازی‌کاران به دیار نه‌بوونی نۆ‌بووک وه‌ک نه‌وه بوو به‌ردی‌کی غلۆ‌ره‌وه بوو بکه‌ویته نار کانییه‌که‌وه، نه‌مه‌ش ویژدانی هه‌ژاند، نه‌سمه‌ر ده‌رباره‌ی نیستیر پاساری بۆ هینایه‌وه و وتی:

— وا دهرده كه ویت دوو گیان بیت، ئی مندالیشه و دهستی به پرته و بۆله و نازکردن کردبوو!

نهو پاساوهیتنا نهویدی له نهسمه وهرنه گرت، دواى نهویدی هه ندیک شتی دیکه ی بۆ روون بووهو، خۆی سه رکۆنه کرد و له ناوهزی خۆی کهوته گومانهوه، پتر رویش و لهوه بوو نهسمه ریش به گله یی کردن تیهو بگلیتیت، ئیدی بهروو مالى مهتیا هوگۆنه کهوته ری و پیی وت:

— نیستیر له ژیر رکیتم دهرووه، پیش نهویدی له سابلاخ دورر بکه و مهروه ماله میتردی جیهیتشوه.

بارکی به کهمی شله ژان و شهرمکردن له زارا کهی وتی:

— هارسه ره کهت دوو گیانه، شلۆمۆ پیرۆزبایت لیده کهم و به باشی مامه لهی بکه. به گله ییه وه وتی:

— مامه، تۆ ته نانهت هه و لت نه داوه بۆ ماله کهی خۆی بینیریته وه!

مهتیا هو وتی:

— شلۆمۆ، غه درم لی مه که. هه و لمداه، به لام کهه که منداله و که لله ره قیشه، هیتشا بالقی نه بووه.

شلۆمۆ به لیو کرۆشتنه وه وتی:

— نه مه سروشتی نه وه، که گه ورهش بیت هه ر ناگۆزیت.

بارکی نیستیر سه ری داخست و بیده نگ بوو و پرسى گه ر شلۆمۆ خۆی له ژنی دووه می مندالکاری نه فامتر نه بیت، وا نالیت. نهی نه گه ر پیی داگرت و رووبه رووی وهستا و وتی:

— له گه ل هه وی دانانیشم، ئینجا یان ده بیت ده رم بکهیت، یان وازم لی بیتیت، یان خانوویه کم بۆ بکړیت له هه موو خانووه کانی سابلاخ گه وره تر بیت.

شلۆمۆ به تووړه بوونیکی زۆره وه هه لچوو، منداله که چارقایم و له خۆباییه، له گه ل نه وه شدا نه فام و گیتله، به جهخت کردنه وه وتی:

— نەسمەر تۆی لەم مائەوە هیتنا، بەلام من هەر لیترە بۆ هەتا هەتایە جیّت دەهێلم و
بۆ مائی خۆم دەگەرێمەو.

بارکەکە داچلەکی و نیستیر لە سەلای گریانێ دا، عوزر خواهییەکیان لای شلۆمۆ
دادیکی نەدا. مەتتیا هۆ شتی زۆری وت: نیستیر منداڵێکی بێ ئەزمونە! ئی و
مەلۆتکە کەیش لە منداڵدانیدا گەشە دەکات و مرۆڤیش لە هەلەکردن بەدەر نییە!
نیستیر پاراێوە و دانی بە هەلەکەیی خۆیدا نا، بەلام شلۆمۆ هەر سووریو:
— بەلکو لە جیابوونەو بەولاولە هیچی دیکە نییە.

نەسمەر جارێکی تر هاتە ناووە و وتی:

— دەی واکە کە قایل بوو بۆ مائ بەگەرێتەو، واکە پەشیمان بووەتەو و دواي ئەوێش
دانی بە گوناھەکەیی خۆیدا نا و تۆش لیتی ببوو. شلۆمۆ، من هیچ رقیتم لیتی نییە،
گەر نەبێتێتەو من لە خۆم خۆش نام!

وەک ئەوێ خۆی بدوینیت و پیشبینی نادیارەکانی سبەینێ بەکات، وتی:

— بە مەرجی شتەکە لەم سنوورە کوتایی بیت.

نەسمەر وتی:

— ئەمە بۆ من لینگەرێ، من گرەنتی چارەسەرکردنی دەدم، بەلام تۆ ئەوەندە خۆت
مەخۆرەو.

سەر سەختی شلۆمۆ بەرانبەر داواکارییەکەیی نەسمەر نەرم بوو، بەلام پیشبینی
نازایی ناییندەییەکی دەکرد، کە مائەکە پێویستی نەبوو.

بەخۆی وت "هەرچی شتێک رویدات، ئەم منداڵە هەر بە کالتامی دەمینیتەو،
جگە لە ناخۆشی هیچ شتیکمان لە گێلییەکەیی دەست ناکەوێت".

ماوێدەکە مائەکە نارام بوو و نەسمەریش چاودێری نیستی دەکرد، کە سەرقالی
زگەکەیی بوو، خۆشی و بەختەوێ دلی شلۆمۆی ئاوەدان کردو. بەخت یاریتی و
خوداش خۆشی دەو، بێگومان خودا رێگای راستی پیشان دەدات و کاری بۆ ئاسان
دەکات و لە مەینەتی رزگاری دەکات، بازەرگانییەکی بە قازانج و نابانگێک چەشنی
نەستیرەیکە لە شەوێکی ساماڵدا دەرەوشیتەو. هەموو کەس خۆشی دەو و لە

مالیشهوه خوشهویسته و به هه‌مان شیوه له ده‌ره‌ی مالیش. گوی به نه‌لماسی کچی زیرنگه‌ره‌که‌ی هاوسییان نادات، که به لووت به‌رزى و سووکایه‌تییه‌وه تییده‌روانیته. هه‌روه‌ک چۆن له‌خه‌لکیش تریش ده‌روانیته، وه‌ک نه‌وه‌ی پینیان بلّیت "نیوه کین وا به‌و قیتییه به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌رۆن؟ نه‌م زه‌وییه ته‌نها بۆ من دروست کراوه که چون تارس به‌سه‌ریدا ناز بکه‌م". ده‌بیینی و ده‌یوت ناخر چ سوودیکی هه‌یه نه‌ویک له دنیا‌دا شتیک ناکات، جگه له‌وه‌ی بخوات و بخواته‌وه و بنویت و له ئارینه‌یه‌کدا ته‌ماشای خۆی بکات، که گه‌وه‌ی بکاته‌وه و خه‌لکی له‌به‌رچارى بچووک بکاته‌وه و به چار خۆیه‌وه له قه‌واره و شیوه‌ی میش و مه‌گه‌زدا بیان بینیت؟ هه‌روه‌ها ده‌یوت: "نه‌م له‌خۆباییه شووناکات و ناچیتته نیو کۆمه‌لی خه‌لکه‌وه! به‌لام دنیا بئ وه‌فایه و به‌زهی به که‌سانی وه‌ک نه‌لماسدا نایاته‌وه!"

میر عدلی هاوکاری ده‌باره‌ی نه‌م په‌رۆشه‌ی بۆ کاروباری خه‌لک لیسی ده‌پرسیته، نه‌ویش سۆزی گه‌رمی کپ ده‌کاته‌وه و به شه‌رمیکی منداڵانه‌وه پینده‌که‌نیت. ناخر نه‌و لقیتی که‌رزه‌ و پته‌وی دره‌ختیکه به‌رانبه‌ر به سۆزی هه‌لقولاوی بۆ خوشه‌ویستی بوونه‌وه‌ران ساده و خاکه‌رایه، نه‌وه‌تا براکانی، دۆستانی، خوشه‌ویستانی...، حاخام ناحوم و حاخام میخانیلی برای بۆ لای دین و پئی ده‌لّین:

— تایه‌فه‌که‌مان له سابلآخی پارێزراودا وه‌ک ده‌مراستی خۆی و سه‌ره‌رشتیکاری که‌نیستی گه‌وره له شارۆچکه‌که‌دا هه‌لی بژاردوویت!
شه‌رمیکی منداڵانه‌ دایگرت و سه‌ری داخست و زمانى که‌وته ته‌ته‌له‌کردن، به‌لام وتی:

— نه‌و متمانه‌یه‌ی تایه‌فه‌ پارێزراوه‌که‌مان به منى داوه، ته‌نها به سوپاسگوزاری و چاکه‌دانه‌وه کۆتایی نیات، لى من به ته‌مه‌ن بچووکم و که‌سانیک هه‌ن بۆ وه‌رگرتنى نه‌م به‌رپرسیاریتییه له من له‌پیشه‌ره. حاخام ناحوم ده‌ستی چه‌پی به ریشه چه‌رموه‌که‌یدا هیئا و ده‌ستی راسته‌شى خسته سه‌ر شانى شلۆمۆ و وتی:
— کوپى خۆم وا بووه ته‌مه‌ن بچووکیک له حیکمه‌ت و ناوه‌زدا که‌وتوه‌ته سه‌رووی نه‌وانه‌ی که چه‌ندین سال له به‌ته‌مه‌نتن.

خواستنی نیستیر ده که ویتیره بیرى شلومۆ و گالتیه به حیکمەت و ئاوه‌زى خۆى ده‌کات و سەرىک باده‌دات، به‌لام هه‌ستده‌کات و له‌به‌رخۆه ده‌لیت "یینگومان من زۆرزان و مه‌کربازم، به‌م زۆرزانیه‌ش خه‌لکیم فریو داوه، ئیدی به‌ راستی وا ده‌زانن من هۆشه‌ند و ژیرم". به‌ حاخام ناحوم ده‌لیت:

— من رای نه‌وم نییه که له‌ رۆله‌کانى تایه‌فه‌که‌ى خۆمان به‌ ئاوه‌زتر بم، له‌ کاتی‌که‌دا تۆ و حاخام میخائیل خودا ته‌مه‌نتان درێژ بکات له‌ رۆله‌کانى تایه‌فه پارێزراوه‌که‌ى شارۆچکه‌که‌مانن.

حاخام ناحوم دووباره‌ ده‌ست ده‌خاته‌وه‌ سه‌ر شانى شلومۆ که‌تانى و ده‌لیت:

— کوپى خۆم، نیت کاروبارى ئاین له‌ سابلاخ بۆ ئیمه‌ به‌سه، هه‌رچه‌نده‌ میخائیلی برام هیشتا گه‌نج، به‌لام من پیر بووم، شلومۆ ئى پیریش نیوه‌ی مردنه‌!

به‌ پێکه‌نینه‌وه‌ وه‌ک نه‌وه‌ى داواى لی‌بورتن بکات، له‌سه‌رى ده‌روات:

— ده‌ تۆ کاروبارى دنیا‌مان بۆ له‌ نه‌ستۆ بگه‌ر، یان کوپى خۆم تۆ ته‌ماحى ئەم دنیا و ئەو دنیا‌تیش هه‌یه‌؟!

— به‌لام من بارم زۆر گرانه و به‌رپرسیاریتیم زۆتره‌!

حاخام ناحوم به‌ ئاره‌زاییه‌کى ده‌ستکرده‌وه‌ ته‌ماشای ده‌کات و ده‌لیت:

— کوپى خۆم، ئایا له‌ خزمه‌تکردنى رۆله‌کانى تایه‌فه‌که‌مان و سه‌ره‌پرشتیکردنى که‌نیسه‌که‌مان راده‌که‌یت؟ ئى خه‌لکى خۆشیان ده‌وێت و متمانه‌یان له‌ده‌ست مه‌ده‌، با باوکى خوالی‌خۆشبووت له‌ هه‌موو ره‌فتار و کرده‌وه‌یه‌کتدا بیته‌ پێشه‌نگ.

به‌لێ که‌س ئەم روت کردنه‌وه‌یه‌ی ئەم به‌ ساده‌یى و خاکه‌رایى له‌ قه‌لەم نادات، په‌یوه‌ندییه‌ گشتیه‌یه‌کانى ئەم له‌ خزمه‌تکردنى هه‌مووان به‌ولاره به‌ هیچى دیکه‌ لی‌ک نادریته‌وه‌، ئى خۆ نه‌میش له‌ سلاوکردن له‌م و له‌و و رووخۆشى که‌مه‌ترخه‌مى نه‌کردوه‌، نه‌و هه‌ولێ چاکه‌کردن ده‌دات، به‌لام هیشتا کارى شه‌وغوونى بۆ به‌رژه‌وه‌ندى گشتى و سه‌ره‌پرشتى که‌نیستى سابلاخى له‌ نه‌ستۆ نه‌گرتوه‌، هه‌ستى به‌وه‌ کرد که‌ نه‌رکى پتر ده‌بیته‌، به‌لام نه‌و دۆلکه‌که‌ بۆ نینو بیرى خودى خۆى شۆر ده‌کاته‌وه‌، تا دره‌ختى ئەم خوده‌ تازه‌ پێکه‌یشتوه‌ له‌به‌ر چارى خه‌لک پاراو بکات. خودى خۆى! نه‌رى

به راستی له دنيادا نهوه خه ميتی؟! لای خه لک و لای خودا پيکه وه؟ نه ری به راستی
نهو به دنده دانی نهم خوده خزیسته نه بیت، هیچ شتیك ناکات، نه وهش هر له پای
خزمه تکردنی نهم خوده و رازی کردنی نهم خوده؟ نهی نیره یی و وروژاندیش هر
خوپه رستین؟ ته نانه ت نهوه گهر کاری چاکه و شه رهمه ندی و ده ستپاکی و
خزمه تکردنی خه لکیش بیت؟ حاخام ناحوم به مه زاقه وه دیواری بیده نگییه که ی
رووخاند و وتی:

— کوری خوم، گهر رته تی بکه یته وه، نهوا تو خوپه رستیت!

نیستا بارکی سelman پيکه نی و وتی:

— وا دهرده که ویت که من به راستی خوپه رست یم، بویه نهوه ی تایه فکه که بوی
هه لباردووم قه بوولی ده که م.

نهم وه لامه م لای حاخام ناحو کم ده بیتته چاکه یه ک و دووباره دهسته نارقهارییه کانی
ده خاته سهر شانم و ده لیت:

— گهر تو وا بزانی که خزمه تکردنی تایه فکه که خوپه رستییه، نهوه تو لهو که سه
چاکه خوازانه ی که خویان له نیویانگ و سوپاسگوزاری دوور ده گرن و کاری خیریان به
نه پینی پی باشته له کاری ناشکرا.

راسته هرچی ده که یین رهنگه له پای خودی خوماندا بیکه یین، ته نانه ت
جار کیشانیشمان خوپه رستییه، به لام وریابه متمانه ی جه ماوه به تو خاکه رای و بی
فیزیت له بیر ناباته وه و چه شنی بالونیک فووت پیتا بکات و به هه وادا بفیریت، به لام
شلومو که تانی، تو زنده پوی ده که ییت. نهی بیرت چو تو یه که م که سیک بوویت که
خودی خوت له بیر کرد و گرهوت له سهر ژیانی خوت کرد، نهو کاته ی هسه ن بوزورگی
مندال له شاخه که وه به ره وه لدر که وته خواری و جله کانی به لقی داریکه وه گیر بوو؟
نهو دمه هیشتا ژنت نه هینابوو و مندالیشت نه خستبووه. نهوه بوو بوو رزگار کردنی
منداله که به گیانیفیدایی راپه ریت و به په تیکی پته و بهستیانیته وه و به ره دار
به پرووه که شوپریان کردیته وه. له کاتیکدا کوره که روویه پرووی مهرگ بوویه ووه و له گه ل
لقه چه ماوه که و لاره ووه که دا نه میش به رده وام به ره وه لدر که لار ده بووه وه. تو

داوای نارامی و چاره‌پی‌کردنت له کورپه ترساره که ده کرد و بۆ خۆراگرتن هانت ددها، نیدی خۆت پیتی گه‌یاند و به په‌ته‌که به سینگی خۆته‌وت نووساند و له‌گه‌ل خۆتدا به‌ستته‌وه. کاتیک هه‌ردووکتان له‌سه‌ر شاخه‌که گه‌یشتنه‌ که‌ناری نارام، هه‌ناسه‌یه‌کی خۆشتان هه‌لکیشا نای چهند به‌خته‌وه‌ر بوویت که ژیا‌نی هه‌سه‌ن بوزورگت رزگار کرد، له‌وه‌ش زیاتر به‌خته‌وه‌ر بوویت که به‌ پشتیوانی خودا خۆت رزگار کرد و رزگارکه‌ریش بوویت! زمانت له‌ وتنی "خودا منی خۆش ده‌و‌یت" نه‌ده‌وستا و به‌ خه‌رمانه‌یه‌کی شادمانی ده‌وره‌ درابوویت. تۆ کو‌یریت و نه‌و گر‌کانه‌ نایینیت که خه‌ریکه‌ گر‌اوه‌که‌ی هه‌ل‌ده‌قو‌ل‌یت، که‌ریت و گو‌یت له‌ هه‌ره‌شه‌کانی نییه‌ که به‌ گو‌یی تۆ و سابل‌اخیدا ده‌چی‌ن‌یت "چاره‌پی‌که‌ن". مه‌رگ به‌ نیشتیاره‌ خۆی مه‌لاس داوه، به‌لام هه‌شتا سی‌به‌ره‌که‌ی له‌سه‌ر رو‌وخساره‌کان ده‌رنه‌که‌وتبوو، هه‌موو نه‌و مه‌ترسیان‌ه‌ی به‌رپۆه‌ بوون له‌ تو‌یی نادیاردا بوون. نه‌می‌ستا هه‌موو خه‌می سابل‌اخ وه‌ک هه‌موو سالتیک نزیک بوونه‌وه‌ی زستانه‌که‌بوو، هه‌رچی له‌توانایاندا بوو تفاقیان بۆ ناماده‌ ده‌کرد، نه‌مه‌ ریتمی ژیا‌نه و نه‌وه له‌ نه‌وه و کو‌ر له‌ باوکه‌وه‌ بۆیان مابوو‌وه، زستانی سابل‌اخ زالم و بۆ به‌زه‌یه‌یه، برۆ جار به‌فره‌که‌ی له‌ژێر خۆیدا بنیاده‌م و نا‌ژه‌ل و ده‌رگا‌کان ده‌شاریتته‌وه، هه‌ندیکجار خه‌لکی ناچار ده‌بن بۆ ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌ک یان پتر له‌ ماله‌کانیان خۆیان قه‌تیس ده‌که‌ن، یه‌کجار خراپ کاریگه‌ریه‌که‌ی به‌سه‌ر هه‌ژارانی شارۆچکه‌که‌دا شکایه‌وه، به‌لام هۆ باوکی سه‌لمان ده‌وله‌مندی وه‌ک تۆ له‌ خۆ ناماده‌کردن بۆ زستان سرووتی خۆیان هه‌بوو، له‌جیاتنی خه‌م و په‌ژاره‌ مایه‌ی خۆشی و چیژ بوو، کو‌گای نازووقه‌ له‌ مالان پڕ بوو له‌ خۆراک، نافه‌رتان مژوو‌لتی جو‌ره‌ها خۆشار بوون و له‌نیو کو‌به‌له‌ی سه‌وز و دیزه‌ داده‌نران، نه‌مه‌ بی‌جگه‌ له‌ رو‌ن و دۆشاو و زه‌یت و شیرێژ و شتی تر. گو‌یره‌که‌ سه‌رده‌به‌ردران، تا له‌ گو‌شته‌که‌یان قاوومه‌ دروست بکری و له‌ناو کو‌به‌ ده‌کران و له‌نیو چال داده‌پۆشران و ده‌پاری‌زان. سرووتی خۆ ناماده‌کردن سرووتی هه‌بوونی خیر و فەر بوو، به‌لام په‌له‌وه‌ری وه‌ک مریشک و مراوی و بالنده‌ی دیکه‌ له‌نیو کولانه‌ به‌خێو ده‌کران و له‌ کاتی پتو‌یستدا سه‌رده‌به‌ردران، ته‌نها ماسی به‌ زۆری له‌ ده‌ریاچه‌ی ره‌زاییه، یان له‌ ده‌ریای قه‌زوینه‌وه‌ ده‌هیترا و له‌ زستاندا که‌م بوو. شلو‌مۆ

كه تانى حەزى لە ماسىي سوپر كراو و وشكهوه كراو نه بوو، كه له زستاندا هه بوو، به لكو حەزى لە ماسى تازه بوو و ههولى دهدا به پارەى زياتر (سپى ماسى) دەست بكهوێت. نازوو قە خستى جوولەيه كى بهردهوامه و سرووتى كى ناههنگ ناميزه، هه موو نه داماى خيزان به شدارى تيدا ده كەن، دهنگى نه سهر و قه شهنگ و منداله كان بهرز ده بيهتهوه، ههروه ها دهنگى باوكى سهلمانىش، ته نه ئيستى دووگيانه و بيزوو ده كات، شلومو پرسى ئيستى ده كات و دهيهوێت لهو دهنگه دهنگه به شدار بيهت، بهلام نه سهر پاساوى بو دههينيهتهوه و دهليت "وازي لى بيهنه، ناخر نهو دووگيانه و بيسانوى خوى ههيه". دهليت هيج نه بيهت با سه بهر رشتى سه بهر بپن و چيشته ليشان و برده ژوره وهى نهو كيه زۆرانه بكات، كه له دهروه دىن، هه نه ديكجار چاوى پر له هه سه رتهى خه لكانى كمان له سه ره، بهلام من بهردهوام خوم بوى ناماده ده كەم، كه نهو هه سه رته يان كپ بكه مه وه، برى جار هه ستى ئاسوده م ته نانه ت ده گاته مۆسكو، ههروه ها ده گاته كوشكى شا له تاران. لهو دۆخه كى ته تيدام پتر هه لپه ناكەم، سوپاسى خودا ده كەم و له وه ش زياترم لى ناوى، جگه له وهى خيسر و فەره كه مان بهردهوام بكات و چاوى سه بهر رشتى خومان لى كه لا نه خات. شانازى كردم بى سنووه، چونكه هه ره له ته مه نى كى زووه بووم به خاوه نى مال و مندال و خو شه ويستى، بووم به ده مپاست و هه لپه زير دراوى تايه فە كه مان، ته نانه ت نارم لى نرا پياوى دوو ژنه. به شانازيه و له دۆخى خوم قايلم و هه سته ده كەم شا كۆيله ي منه. به سه رانه رى ناخى خومدا گه شته ده كەم و ده بيهنم هه موو باخ و گولى بوغوشى هه مه رهنگه يه، كاتى كيش به نيو خه لكدان ريه ده كەم و سللاويان ليه ده كەم و سللاوم ليه ده كەن، چار داده خەم و ده شله ژيم، جوژه شه رميك دامده گریت، ناخر من چون بووم به ده مپاستى تايه فە كه، له كاتى كدا له هه موو ليه اته توانى تايه فە كه به ته مه ن بچوو كترم؟! دروود بو باوكى خوالى خو شبووم ده نيترم، چونكه هه ره نهو بوو فترى كردم كه به بى بير كرد نه وه، هيج هه نكاو يك نه نيتم و پيشينى بكەم ناخو له مندال داني چاره نووسدا چى هه يه!! بهلام نيا به راستى من زانى بووم له ژانى نهو نادياره وه چى ده كه ويته وه، له كاتى كدا ئيمه له ده رگاى زستانى كى سه ختمان دهدا و شه ريش دوور له ئيمه هه لگيسا بوو، گوايا ئيرانىش

به شداری جهنگيك ناكات، كه هيچ پهيوندييه كي بهوره نيه! له مه دا من كویراییم
 داهاتبوو، خه لکه که ش وهك من کویر بووبوون. چاره نووس پرده یه کی له نیوان من و
 ناینده دا دادایه وه و له نهینیدا وتی "نهمه ده بیته شتیکی کتوپړ" و له گه لیدا
 پیکه نی و ویستی خه لکه که تاقي بکاته وه...، گره وی کرد که مرؤڅ شیتته و له و دووره وه
 له نه وروپا دهنگی ته قه ده هات، ته نانه ت سابلأخی دووره ده ست و بی وهی له م ته قانه و
 له مهرگ رزگاری ناییت.

چون نه مانزانی؟ نهی بۆچی ده بسو نه فره ته که شارؤچکه به سسته زمانه کی نیمه
 سابلأخ هه ر بگریته وه؟!

به هار !

رۆژگار پتمده لیت — من گیتیره ده — و نه مه سالی یه کلاکه ره ده یه ، سالتیکه له
سابلاخ و شلومۆش گرنگتره ، نه مه سالتیکه بۆ یه کهم جاره ته پللی جهنگی مرۆفایه تی
تیدا لیدرا و چون لافاونیک به رهو تیکرای جیهان ده جیت...

به رۆژگار ده لیم: به لکو نه مه بهیژکی شلومۆ که تانی و سابلاخه ، سابلاخ له
شانۆی رووداوه کانه ده دور بوو بوون و خودی خۆی له بیی ئاو و چیا و کانی و باخ و
دانیشتوانی ساده و ساکار و بازارگان و هه ژاران ده سه لماند. له گۆنه و که تانی و میر
عه لی و بوزورگ خۆی ده بینیه وه ، دور له رووداوین جیهان ، دور ده دست و
پیشیلکراوی نیتوان جوهره ها ولات سابلاخ وه له بیرکراویک دووبرا له سه ر فه رمانه وایی
کردنی له ململانیدا بوون...

شلومۆ که تانی به زه رده خه نه هیمنه که یه وه ، که چه ندین واتا له خۆ ده گریت ،
هه ندیکیان به پیتی رووداو و دۆخ گه شن و بریکیان توند ، قسه که مان پیده بریت.
نهم دووانه کوپانی حاجی زاده ن ، وه لی و مورته زا — وه ک بۆی ده چم — گه ر نهم
دووانه نه بوونایه ، نه وا کاتی گرانییه گه وره که خه لکی سابلاخ مردووه کانی خۆیان
نه ده خوارد. وه لی قووچیککی پان و پۆر بوو ، چیا یه ک بوو له گوشت و به ز و له گه ل سیمما
تۆسه نه که یدا ریکنه ده که وت ، دوو سیملی رم ئاسا به م لار به ولادا قیت بوو بوونه وه ، نهم
دیمه نه ی نیازی زۆرداری ده رده خست.

بارکی سه لمان ، تۆ هه ر له سه ره تاوه کاتیک یادی نه و خوینپرژته ده کرده وه ، سیمای
بینگه ردت تیک ده چوو ، ئینجا له پر زه رده خه که ت گه ردی ئالۆزی و خه می

سەرپنچه کانی رووخسارتی دەسپییەو و لە گەڵ پێکەنینیکی شاردرارویدا هێمنی جینگە ی دەگرتەو.

نەمیستاش نەو رۆژەم لە یاده و بە وردی باسی دەکەم، بەلام ناتوانم شوێنە کە ی دیاری بکەم کە لە چ کاتی کدا بوو. نازانم جەنگ هەنگیرسابوو، یان خەریک بوو هەلەگیرسا، بەلێ... بەلێ، نیستێر مندالی بوو و (ناحوم) ی بۆ هێنام، کە بە ناوی حاخامی پیاوچاکەرە ناوم نا، حاخامی لە هەموو سابلأخدا خۆشەویست، نەو یەکیەک بوو لەو هەفتانە ی کە میژووی سابلأخ تۆماری کرد و شای و زەماوەندی تیدا سازدرا و شەو کانی لە یادهویری دانیششتوانی شارۆچکە کەدا نەخش بوو، تەنانت بوو بە میژوویەک و ناماژەیان پێدەدا و لە گەڵ رووداوی پێکدادانی دوو براکەدا یادیان دەکردووە و دیان وت "نەو هەفتە یەک دوا ی لەدا ی کبونی ناحومی کور ی شلۆمۆ کەتانی بوو بە ماو یەکی کەم..." نەو "رۆژی تەویە کە بوو..." تەویە کە!

دوا ی پێکەنین و کرانەو ی رووخسارت، چاوە کانت عەسریان تێدەزا.

نا! نا! رۆژگار ناقایە — ئێو غایەنەتی لە روودارەکان و میژوو دەکەن و شتەکان تیکەڵ دەکەن، لینگەرین با خۆم بیگیرمەو.

بەلکو وەک چۆن پێشتەر لەئێو خۆماندا ریکەرتبووین، با هەموومان پێکەرە بیگیرینەو.

هەموو رووداویەک دەرکەوتوو، هەموو رۆژتیکیش کە چارەنووس لە کورە کە ی خۆیەو فووی لێدەکرد، سەرەرای خۆشی و (شەوانی گالتە و گەپ)، تۆپەلە ناگریکی لێ بەرز بوووەو.

وێلی حاجی زاده لە شوێنە بەرزە کە ی خۆیەو بەناوی (قایمقام نشین) هەردوو سیمیلە تیژە کە ی بادا و وتی: "لێرە جگە لە نار و نالا و فەرمانەکان، ناوی شای فارس بوونی نییە، چونکە هیچ خزمەتگوزاریەک و کارو چاکە یەک بۆ سابلأخ ناکریت، لە راستیدا دەسلالتی راستەقینە ی فارس لێرە هەر نییە، لێرە ئێمە کورد و نازەری و سوننە مەزەبێن، هەر هەموو شمان شیعە ی ئێرانین!" شوێنە کە ی خۆی خۆش کرد و سیمیلە کانی

له ملارو له ولای روومه تی خوږه ده دی، به جوړی خه ریک بوون ده گه یشتنه وه هه موو دنیا.
دووباره وتی: "من سابلاخم، سابلاخیش منه!"

نا... به لئی...، ماوه یدک بوو هه والی به ریا بوونی جه ننگ بلارو بوو بووه، باوکی
سهلمان به ته مه ندا چوو و هه موو شتیکی بیر نه ماوه، نو روژوت له یاده که خوټ و
میر علی هاوکارت له موسکو بوون، سه ریازه کانی قه یسه رتان بیینی که وه که ره وه
کولله شه قامه کانیاں ته نی بوو، میر علی وتی:
— نه مه نی شانده ی جه ننگه.

شلومو که تانی بیر له خوښه ویستانی له سابلاخ کرده وه، بیر له نه سهر و
منداله کان و هه موو خوښه ویستان له سابلاخ کرده وه و وتی:
— هیوادارم ئیران به شداری جه ننگه که نه کات...

راسته شا دوستی قه یسره، به لام قه یسهر شهر ی ئیسلام ده کات و ده ست دریتی
ده کاته سهر خه لیفه له ئیسلامبول...، ئیران خوټی ناخزینیته نیو جه نگیکه وه که
په یو بندی به وه نییه، سابلاخیش له و په ری دنیا په و نوینه رانی ده وله تیش له تاران له
سالتیکدا له یدک جار زیاتر ناییین... هیلکه ی که له شیریش نه فسانه یه که و له سابلاخ
دیته دی.

— نا... نا، من سابلاخم و سابلاخیش منه.
نهم وتدیه وه لی حاجی زاده ده یکرد و کومه لیک کاسه لیس و تاوانباریشی له ده وری
خوټی کو کرد بووه، ته نانه ت هه ردو برا خوینر پژه که ش جه عفر و حوسین نه کبر بوون
به لایه نگری. موته زه له بالکونی کوشکه که یه وه که به سهر باخه کانی سابلاخدا
ده پروانی داده نیشت و خه ونی به ده سه لاتوه ده بیینی، رها علی ده رباری فاته
گفتوگوټی له گهل شه یتاندا ده کرد و پشکویه که له هه ناویدا ده نایسا، له خه یالی خویدا
میری سه فدر کردووی برای ده کوشت و کوره کانی عه مد و نه حمه د و حمیدی
ده سربیه...، شه یتان به گوچکه یدا ده یچپاند و "ده یجووټی، چاره پتی چی
ده که یت!"

— نا... نا، من ده ترسیم.

"ترسنۆك! تۆ ترسنۆكيت". شەيتان واى دەوت و بە چاویکی تەماح لە بەرنانەوه دەپروانییه رەزا عەلى لار و كوشتەى عەشق.

مورتهزا حاجى زاده لە بالكۆنەكەوه بە خۆى دەوت "ترسنۆك! هەى ترسنۆك! براكەم هەول دەدات بە دەسلەتەوه بنازیت و کاریگەر بیت، براكەم لە پىشتى باوك و هەناوى داىكەم بوو!" هەستا و چاره‌كانى پریشكى ناگريان لى بۆوه، ئىدى وەك باشترین نیشان شكێن بەرهو براكەى تەنگىكى تەفاند.

مێزەكەى وەلى بە زەبرى تەقەكەى مورتهزا كەوتە لەرزە وەلى كە دانىشتبوو شیتگىر بوو و سێلەكانى لەرینه‌وه، بەلام مورتهزا كە بە پتو وەستابوو تەقەكەى قووت داىه‌وه و هاواری كرد:

— دەمەه‌وى بە هاوبەشى لەگەڵتدا دەسلەتدار یم!

وەلى دەسارە گرژبوو‌هەكانى خۆى خاوە كرده‌وه تفى قووت داىه‌وه و بە براكەى وت:

— دەنگت نزم بكە، شا چاوى هەيه و منیش بەپێى ياسا هیشتا نوێنەرى ئەو شاىهەم كە لە تاران دانىشتووه.

— مەبەستت چىيە؟!

— مەبەستم ئەوه‌يه من هیشتا نەگەيشتوومەتە دەسلەت و تۆش داواى بەشە دەسلەتەم لێدەكەیت!

مورتهزا حاجى زاده هاواریكرد:

— بەلكو تۆ دەسلەتدارى راستەقىنەى كاروبارى سابلاخیت.

— بێدەنگ بە، ئەگینا هەردووكمەن بەرهو تاران دەبن، تا لە مەیدانى تۆپخانه بە پەتەى سێدارە هەلمان بوواسن.

— ئەو دۆره! وا بەرداشى جەنگى جیهانى دەگەرێت و ئاژاوەش خەرىكە هەموو شوێنىكى وڵات دەگرێتەوه.

— بێت نەچیت، تێران بێلایەنە و لە توانای شادا هەيه دە سەرباز بنیتریت و بە زنجیر كۆتمان بكەن و بەرهو تاران راپنچمان بكەن.

— ههیهو، نهوه دووره! نایا سابلاخ نهوهی بیر دهچیت، که چۆن پایتهخته کهی
نهحمده شا کهوته لهرزین، کاتیک دهنگۆی نهوهی بیستهوه که شلۆمۆ کهتانی بازرگانی
به چه کهوه دهکات؟!

ههه نهو رۆژه به ناشکرا بانگی ههلهدا و ههموو لایه کی کۆشکه (ناوه دانه که) ی له
تاران له گهلهیدا هاته خرۆش. له سابلاخ چهند چه کیک بهسه بۆ بهرپابوونی شوپش و
یاخی بوون. کهواته نهمه بیژکهیه! بیژکه... مورتها بهسه رهلی برایدا هاواریکرد:
— نهی نهو کهسهی که ههردو کمان لهیه که سکهوه له دایک بووین، گالتهم
پیده کهیت، له جیاتی نهوهی شوینیکم له کورسییه کهی خۆت پسی بدهیت و بانگم
بکهیت تا به تهنیشتتهوه دانیشم!

کهواته مهخابن بۆ نهو مندا له دانهی که ههردو کمانی پیکهوه له خۆگرت، بهلام من
وا ده کهم کورسییه کهت جینگهی ههردو کمانی له سههر بیتهوه.

چووه دهرهوه، جهنگه که ههلهگیرسا، جهنگ له ههموو دنیا و له ناخی خهلهکدا بهرپا
بوو، دنیا دیته کان له سابلاخ گرمهی تۆپیان له دوری ههزاران میلهوه دهژنهوت،
خهلهکیکی زۆر دهیانوت "ئیمه له نهفرته کهوه دوورین". ژیان وهک خۆی دهوژیشت،
بهلام شلۆمۆ کهتانی له ناکاو دهنگی گرمهیه کی دوری بیست، که بهرهو سابلاخ
دههات، له که نیستی سابلاخ رۆله کانی تایهفه کهی کۆکردهوه و پنی وتن:

— نهی داواکارانی خیر و حیکمهت، ئیمه له تهوراته کهماندا وهلامی ههموو
شتیکمان دهست ده کهویت، سالانیکی وشک و قات و قریمان له پیشه و تهه و وشک
پیکهوه دهخوات و هیچ ناهیلیتهوه، ههروهک چۆن یوسفی راستگۆ و گههره مان
نامۆزگاری میسریه کان و دهسه لاتدارانی میسری کرد، منیش راویژیکتان له گهله
ده کهم.

حاخام ناحوم یه کهم کهس بوو که لایه نگرپی قسه کهی کرد و دهستی خسته سهه
شانی لاری بالابهرز و وتی:

— باشرین دۆزینهوه و باشرین راویژه، با پتشینانمان بینه پتشنهنگمان!

خەمىتك خەلكە بىدەسلەتەكەى داگرت و زۆربەيان لە قوولايى واق ورمایدا نوقم
بوون. باوكى سەلمان پىتوتن:

— خەمتان نەبىت، گەر لە رۆژانى ناشتیدا مالهەكەى من دالەدى دايت، ئەوا لە
رۆژانى جەنگىشدا مالىكە و بەختروپىرەكەى جىگەى ھەمووتانى تىدا دەبىتەو...
خەلكى دوور بىن لە سابلاخ لە دەروازەى شارەكەيانەو تەپلى جەنگيان دەبىست،
وہلى حاجى زادەش لە ھەنگارە گەرەكانى براكەيدا دەنگى لىدانى تەپلى جەنگىكى
دیکەى دەبىست، كە برا لە خۆى بچووكتەرەكەى بەرانسەرى راى گەيانەبوو، چونكە
ئەو تا لە رىگەى ھىزەو ھەپەشەى دابەشکردنى دەسلەتم لىدەكات، ھىزىش چەكە،
ھەرچەندە تۆ بەھىز و زەبر دەست بىت، ئەوا گوللەيەكى بى بەزەى دەتوانىت لە
ناخافلدا بتيكتىت و وا لە ھىز و زەبر و زەنگەكەشت بكات تەنھا وەك ھەكايەتەك
گىرەو بە وشەى "بوو" دەستى پى بكات. ئىدى جىاوازش لەنەتوان ئەو كەسەى
بەسەرسامىيەو دەگىرپىتەو، يان بە قىزەونىيەو، با ئەو كەسە دوژمن بىت، يان
دۆست. ھەردوو سىملەكە باداران و زىت بوونەو، ھەردوو رەكەش بە رووى ئەو كەسەدا
بەرز كرايەو، كە بلىسەى شەپ و دوژمنايەتى لە چاوانى دەبىتەو. ھاوارى لە
لايەنگران و پىتو بەستراوانى خۆى كرد:

— ھەموو شەپانگىزەكانى ناوچەكەم بۆ كۆ بكەنەو، ئەوانەى پىساكوژ و رىگر و
فيلباز و لەرى لادەر و دەرەدەرن. خۆ ئەگەر يەككتان لە خوڤرەترىن و لە ھەمووان
تاوانبارتر، بوار، سويند بەخودا لەمىلتان دەدەم و دەتان كەم بە خۆراكى قەل و دال.
يەكتە لە دەستوپىتەندەكان ھەلدەلەرزى و پەرسى:

— وەلى ناغاي گەرەمان و بژىودەرمان، ناخە ئىمە چۆن ئەوانە بناسن؟

وہلى چوون شىركى تىكشكىنەر نەپاندى:

— ھەى گەمژە — ئەى نازانىت پەيام لە ناوئىشانەكەپرا ديارە و خودا ئەو
سىمايەى لە رووخسارىندا دروستكردووە، دەى ھەرچى كەتە و مەچەك نەستور و قۆل
و بازوو كوتراو ھەيە، ئەو سەر رووتوانەى كە بە رۆن سەريان چەور دەكەن تا لەبەر
رۆژ بىرقىتتەو كۆ بكەنەو، ھەموو ئەوانەى كۆنە برىن و شوینەوارى گوللە و چەقۆ

رووخسار و جهسته‌ی شیواندوون، هەرچی ئیسک قورسه و دیمه‌نه‌که‌ی نیشانه‌ی شومییه و نه‌نکیڕ و مونکیڕ دینیتسه‌وه یاد، کۆیان بکه‌نه‌وه.

یه‌کیکیان وتی:

— به‌لام گه‌وره‌م، هه‌ندی‌کجار خودا به‌ قیزه‌ونترین و دزی‌وتترین به‌نده‌ی خۆی هینز ده‌به‌خشیت.

وه‌لی حاجی زاده‌ سه‌ری خۆی خوراند و سینه‌ی کانی بادا و وتی:

— که‌واته‌ سه‌ره‌پای نه‌وانه‌ی ناوم هینان، میشه‌نگ و دوو‌پشک و نه‌ژدیها و میش و می‌شوله‌شم بۆ بێتن.

چاکه‌خوازن و ناشتی‌خوازن‌ی رۆله‌ی کانی سابلاخ به‌ خه‌م و که‌سه‌ره‌وه‌ وتیان:

— نه‌فسوس بۆ ئه‌م دنیا‌یه‌ که‌وا برا هه‌موو چه‌کیکی کوشنده‌ دژی برای خۆی به‌کار‌دینیت و یه‌کتر قه‌ ده‌که‌ن.

نه‌وان مه‌به‌ستیان له‌ سوپا شه‌رکه‌ره‌کان بوو، به‌لام نه‌و ده‌ست‌پیتوه‌نده‌ی گوتیان له‌ وه‌لی حاجی زاده‌ بوو که‌ فه‌رمانی سه‌یر و سه‌مه‌ره‌ ده‌رده‌کات، به‌ چه‌ چه‌ وتیان:

— نه‌وه‌تا هه‌ندی‌ک که‌س هه‌ن سه‌ره‌پای باراندنی ئاگر و ئاسن به‌سه‌ر براکه‌یدا، هه‌موو مار و می‌رو و بالنده‌ی گۆشتخۆڕ و گیانه‌وه‌ری درنده‌ی‌شی تیبه‌رده‌دات.

ئه‌لماسی کچی زیرنگه‌ر که‌ جووله‌ی بی‌ وچانی نار شارۆچکه‌که‌ی ده‌بینی، پیده‌که‌نی و نه‌و که‌چانه‌ی له‌ ده‌وری خۆی کۆکرد‌بووه‌ که‌ به‌ دلی بوون و به‌ چاوی کاره‌که‌ر ته‌ماشای ده‌کردن، یان پله‌ی ده‌ست‌پیتوه‌ندی پێدا‌بوون:

— دلم به‌مانه‌ هه‌لده‌شی‌وت! هه‌موویان نه‌و شته‌ی له‌به‌ر زگیانه‌ پووچه‌لیان کرد‌وه‌ته‌وه‌ و له‌ هۆلی پاشه‌لیان، چون درنده‌ خۆراک کۆ ده‌که‌نه‌وه‌! هه‌ی به‌ولاتره‌وه‌ بچن، خودا به‌ دوو جینگه‌ی شه‌رم^{*} موپته‌لای کرد‌وون و وه‌ک دان ئیشه‌ وای لێ‌کرد‌وون هه‌ر پێکه‌وه‌ بن.

یه‌کی‌ک له‌ کیژه‌ ده‌ست‌پیتوه‌نده‌کانی پیتوت:

* جینگه‌ی شه‌رم: ئه‌ندامی زاونی (وه‌رگێتی).

— نازیم، زیاده‌پویی مه‌که، خۆراك سووته‌مه‌نی ژیانه، به‌لام ئه‌و شته‌ی دیکه‌ی خودا
بۆ پاراستنی توخم و ره‌گه‌ز دروستیکردوه.

ئه‌لماس به‌ لووت به‌رزیه‌ره‌ وه‌لامی دایه‌ره:

— خودا چی پێ‌باشه‌ با وا بکات، به‌لام من ناهێلم که‌س ده‌ستم بۆ بیات، تا له‌
برسان برستم لێ نه‌بریت نانی‌ش ناخۆم، ئێمه‌ خۆمان چاره‌نوسی خۆمان دیاری
ده‌که‌ین، به‌لام ئه‌م می‌وو و گه‌زنده‌نه‌ که‌ سابل‌اخ و دنیا‌یان پێ‌کردوه، چاره‌نوسی‌یان به‌
ده‌ست خۆیان نییه‌. ئینجا وتی: ئه‌مه‌ ویستی خودایه‌!

ئه‌لماس ته‌نها به‌سه‌ره‌ پێ‌له‌خۆبایی بوونه‌که‌ی سلۆی ده‌کرد، وه‌لی حاجی زاده‌ش
هه‌ر به‌سه‌ر سلۆی ده‌کرد، سه‌ری ئه‌و لیوان لیو بوو له‌ ئاره‌زووی ده‌سه‌لات، دژ پێ‌له‌
خۆپه‌رستی، سینگی هه‌لاوی کوشتن و کاولکاری هه‌لده‌مژی هه‌موو دنیا نامرازی وێران
کردنه‌که‌ی ئه‌وی کۆده‌کردوه. ئه‌لماس‌یش هه‌ستی مرو‌فیتی خۆی له‌ نیو ده‌برد و به‌یه‌ک
هه‌سته‌وه‌ ده‌نازی ئه‌و‌یش وه‌ک بالۆن فووی تینه‌ده‌کرد و له‌ ئاسمانیکدا پێ‌وه‌ی ده‌فری
تێک‌پرای خه‌لکی له‌به‌ر چاری بچووک و کورته‌بالا بوون. شلۆمۆ که‌تانی هه‌وسه‌نگی
له‌نیوان هه‌ردوو نیوه‌که‌ی خۆی خوارێ و سه‌ریی دروست کردبوو و به‌ دادپه‌روه‌ری
مامه‌له‌ی هه‌موو مرو‌فیتی ده‌کرد و بیریشی له‌خه‌لکی ده‌کردوه، یوسفی راستگۆی بۆ
خۆی کردبوو پێ‌شه‌نگ و ده‌ستی به‌ کۆکردنه‌وه‌ و هه‌لگرتنی خۆراك بۆ سالاتیکی
قاتوق‌ری را‌کرد. که‌ گۆشتی ده‌خوارد و ئێسقانی ده‌لسته‌وه‌. هه‌ر به‌وه‌ره‌ نه‌وستا که‌
نامۆژگاری تایه‌فه‌که‌ی خۆی بکات، به‌لکو کاتی ده‌ی‌بینی میر عه‌لی هاوکاری
سه‌رقالی پاره‌ کۆکردنه‌وه‌یه‌، پێ‌یوت:

— میر، خۆراك کۆ بکه‌وه‌، نه‌ک پاره‌، چونکه‌ ئێمه‌ گرانییه‌کی دژوارمان له‌پێ‌شه‌.
جیهان له‌ جه‌نگدايه‌، ته‌نانه‌ت گه‌ر لی‌یشی دوور بین، قاتوق‌ری و برستی وه‌ک لافاو رایه‌
و سنوور نازانیت.

گه‌ر میر نامۆژگارییه‌که‌ی شلۆمۆی له‌گۆی گرتییت، یان نا، ئه‌را مورته‌زا حاجی
زاده‌ که‌سایه‌تی ره‌چاو ده‌کرد، مردنی له‌به‌رچاو بوو، ئینجا توو‌په‌ ده‌بوو، پاشان له‌سه‌ر
دابه‌شکردنی ده‌سه‌لات له‌گه‌ڵ براکه‌یدا سوور بوو، هه‌رچه‌نده‌ له‌و که‌مه‌تر شه‌پانگێز

نەبوو، بەلەم وەلى ئەو دەسلەتەى ھەبوو، ئەو ھىزەش كە بە دەورى خۆيدا كۆى كەردبوو، وەك خەرمەنەىك دەوى دابوو، بەلەم براكەى ئەمەى نەبوو، يان رەنگە لە وەلى سەمكار كەمەر شەپانگىز بوو، بەلەم تەفەنگ راستىيەك بوو، لە ئەندىشەى توورەيدا دەژيا، ئەوئەندە ھەبوو توورەبوونەكەى لەسەر زەويەكى رووتەن و بى خىر دەتايسا، ئىنجا ئەوئەندەى پى ئەدەچوو دادەمرکايەو و لەدووى خۆيەو خۆلەكەرە و نووچدان و ئائومىدى جىدەھىشت. پەرسى "چۆن لە كۆرى دانىشتنى براكەمدا پەلەم كەرد و تەماحى خۆم لە ھارەبەشىكەردنى دەسلەت بۆى ئاشكەرا كەرد؟، بەلەم گەرەكە شتەك ھەر بکات". خۆى سەرکۆنە و تارانبەر دەكەرد "ھەى سەگ! بە راستى مەن وەك ئەو سەگەم كە دەوەرپەيت و گاز ناگرەيت". براكەى چەرە و شەپانگىز و رىگىرى ناوچەكەى كۆكەردەو و پى و تن:

— برا سەگەكەم بەرەنگارم بووئەو، بەرە خودايە گەرەكە پەندىكى وای پى بەدەم خەلەكى ھەر بىگىرپەتەو و دواى خەفتا سالا مېژوو باسى بکات و لە لاپەرەى كىتەب و بە چەندىن بەرگ بنووسرەيت!

وەلى لە كارامەتەى تارانبەرەكانى خۆى دە كەسى ھەلپەژارد، كە برىتى بوون لە كەسانى تۆكەم و زەبەلاح و بازوو ئەستور و سىل بابەر، سەر رووتاو و كویر و جەستە بە خال كوتەر و شوینەوارى كۆنەبرىن. سىمايان شوومى و نەگەتەى پىئو دىار بوو، توورە و تۆسەن، خەون بە شەرەو دەبىنن و بە مۆمەرە بەدوايدا دەگەرپەن و بانگى دەكەن...، گەر شەر نەكەن مردوون!

وەلى ئەم دە كەسەى كۆكەردەو و زىن و لغا و ركىفەى ئەسپە شىيەكەى دانى و پى و تن:

— ھەر ئىستا و دەستبەجى ھىزەش بکەنە سەر مالى مورتەزای نەفرىنى بىرام، وەك ئەسپەكەم زىنى بکەن و وەك ئەسپەكەم لغاوى بکەن، ھەر وەك ئەسپەكەش بە كوچە و كۆلانان بىگىرپەن. ئەو بە ھۆى ھىزى ئىو و وىستى مەرە، وەك ئەسپەكەم لەسەر چوار پەل دەروات. نا بەم ئاواھى بەرەو تەويلە تايەتەىيەكام پىش خۆتانى بەدەن و لە جىگەى ئەسپە شىيەكەم لەسەر ناخوڕ بىبەستەنەو و فەرمانى پى بەدەن كە جۆى

نەسپە کەم بخوات، بەمجۆرە لەوی دەمیڤیتەوه تا دانیشتوانی سابلاخ بیسین و خەلکی لەدوور و نزیک هەوالە کە ی پزنهون. خو ئەگەر ملی نەدا و سەرپنچی کرد، یان بەرهنگاری کرد، ئەوا قەمچی و هیزی ئیوه تەنھا شتیکە فیری ملکەچی و بیڤەنگی بکات.

دە کەسە چەورە و شەپانگیزەکان راپەڕین و بە یەک دەنگ هاواریان کرد و پتکەوه تییان تەقاند و هەریەکیان پارچە زۆرێکی بە دەستەوه بوو:

— ئە ی وهلی گەورەمان، بەسەرچاو و فەرمانت لەسەر سەرە!

ئەو رۆژە بوو بە رۆژی (تەریله) وەک وهلی حاجی زاده ویستی ئەو ناوی لێ بنری. باوکی سەلمان کە باسی ئەو رۆژە دەکرد بە زەردەخەنی سەر لێوانییەوه ناوهای باس دەکرد و سووکە زەردەخەنە کیشی دەنواند، باسی دەکرد و لە ئاسمانی بیرکردنەوهدا بە کەسەرەوه رۆدەچوو، یان لە دەریای بیرەوری ناخۆشدا مەلە ی دەکرد، ئارامییە کە ی چون ئاسۆی تەمومژی بیابان بوو، وەک ئاوه لێخن و زەلکاوه دوورو پەر مەترسییە کانی بوو.

بەئێسە کە درەختی دارستانە کە ی دەخوارد، دارستانە کەش گوشت و خۆین بوو، ئاگرە نەفرینە کە دوو دەست هەلێگیرساندبوو، دەستی شەیتان و دەستی مەرۆڤ. دۆژمنایەتی مەرۆڤ هەموو شتێکی سووتاند و وەک پەتای لارەشە هەموو شوێنێکی گرتەوه، ئێران بێ لایەن بوو، سابلاخیش پاژیک بوو لە بیلا یەنی ئێران. مشوورخۆران خۆیان بۆ ناییندە ئامادە کرد، نرخ بەرز بوووه و ورده ورده کەلۆپەل کەم بوونەوه، لێ هیچ یە کێک لە دنیا دیتە کانی سابلاخ، تەنانهت نیمچە پیڤەمبەرە خودا ناسە کانی پێشبینی ئەوه یان نەکرد، کە سابلاخی جوان و بیتو ی دەکەوتە نێو دەمی دەستاری جەنگە نەفرینە کەوه و دەمی ماشە کە لە هەردوو لای لێ گێر دەییست و نیمپارتۆرتی روسیای قەیسەری لایە کە لە هەردوو لای مەقاشە کە و عوسمانییەکان و ئەلمانە کانی لایە کە ی تر....، مەقاشێکی بێ بەزە یی سابلاخ دەگوشت و تا روحی تێدا بیت دەستی لێ هەلناگرت.

ئە ی کێ چیرۆکە کە بگێریتەوه؟

روژگار به جوړه لاف لیدانیکه وه دهست پیښخه ری کرد "من شاید تحالم، من میژووم، من له گټرانه وی رووداوه کاندایانترم.

گټیره وه ناقایله و ده بیژیت، "به لکو من له پیچ و په ناکانی د ورونی مرؤ له تو شاره زاتم، له دارشتنی رووداوه کاندایه دارشتنیکي هونه رکاری واکه جوانکاریسه کی وای پیده به خشیت، تو نایزایت. من هونه رهنه ندو ریکخه ر نیسم، من ده چمه نیو نه ندیشه و ههستی که سه کانه وه و وهک د اوه تیکي به له زهت پیښکه شی خوینه ری ده که م. باوکی سه لمان، شلومو کورده وتی "به لکو شته که له سایه ی منه وه یه". من قاره مانی چیرو که که م، منم به ههست و ویزدان و هزرده تیایدا ژیارم، من شاید تحال و هاربه ش بووم، من رووداوه کان وهک خویان به وردی و دلسوزانه ده گټر مه وه، وه سفی ههست و هزره کان ده که م. تا هه ر من له گټرانه وی رووداوه کاندایه و بو ته و او کردنی چیرو که که له پیښترم.

ناکوکی که و ته نیو هه رسیکمانه وه، له نیوماندا گفتوگو درپژه ی کیشا و قسه مان کرد. هه ریه که مان به پیی شاره زایی خوی د ه رباری که موکورتی نه وی تر زیاده ریوی ده کرد و شاره زایی خوی د ه رده خست و شاره زایی نه وی دیکه ی ده شاردده وه. له کو تاییدا له سه ر نه وه ریککه وتین که هه رسیکمان، هه رکه سه و له روئی خویدا و به دیدی خوی به شداری له گټرانه وی رووداوه و قه واره کانی سابلخ بکه یین.

كايه ي يه كه م*

ئىستىر مندالە كەي بە باۋەشەۋە بوو، نەختىكىش سىكى بەرز بوۋىۋەۋە، ھەموو رۇژىك بەرەۋ باخە كە دەچو و بە كانىيە كەدا تىدەپەرى، كە شوينى يە كترىينى ۋىنانى سابلاخ بوو، ئارەقە كان تىيان دەروانى، تەماشاكردنە كەيان جۆرىك لە سووكايەتى و بەدنىھادى بوو، بەلام پرىك جار سەير كرنە كەيان بەھۆى رىزى شووكەيەۋە بوو. ئىستىر سالتىك تەمەنى گەۋرەتر بوو، لى ھىشتا نەگە يىشتىۋە تەمەنى سالتىك بوون. باسيان دەكرد و دەيانوت: "ئەو پەندە چەند راستە كە سەگ بە زەبرى كلك ئىسقان دەشكىتت". كەچى شلۇمۆ ھەر لەم سالتەدا شارەزايى و لىھاتوۋى خۆى سەلمانە. دەيان وت: "باشترىن كەسىكە كە تايەفە كە بۆ بەرپەۋەردنى كاروبارى دىيائى خۆيان ھەلىان بۆاردۋە...!". ھەر لەسەر كانىيە كە دەنگۆى ئەۋە بللاۋىۋەۋە كە:

— ئىستىر دورۇگىانە و شلۇمۆ بوارى نەدا تا (ناحوم) تىر شىر بخوات.

— ھەر لە دواى مارەي بى نوپىيە كەي...

— مندالە كانى ۋەك دورۇ جىكانەيان لى دىت.

— ئەي نەسەر لەچىدايە...؟

— رەنگە سەيۋن (زگ شۆرەۋە) يىت.

* كايە: واتا (جولە)، بەماناى رەھەند، يان يارىكردن نەھاتوۋە، ھەرچەندە لە ھەندى ناۋچەدا بە مەبەستى گەمەكردن، يان ئامرازى گەمەكردن دىت، بەلام لىرەدا بە مەبەستى جەنگ دىت كە ناۋ بە ناۋ دەۋەستىت و جارىكى دى دەست پىدەكاتەۋە. (ۋەرىگىپ).

— هەر له‌بەر ئەمەیه ئەو خۆبه‌خشییه‌ی کرد و نیستیه (شیت)ی بۆ خواست.
— بەسه، ئیدی بەسه! ئەسمەر هیشتا له هه‌ره‌تی گه‌نجیدا، به‌لام خودا خۆی
ده‌زانیت به کیتی ده‌دات.

— هه‌ناریش ده‌داته بێ ددان.

— ره‌نگه شلۆمۆ له‌وه‌ته‌ی نیستیه گێله‌ی خواستوه، توخنی ئەسمەر نه‌که‌وتیبت.
ده‌زانم ئەسمەر هۆشه‌نده، له‌و ساته‌دا بێده‌نگ بووم و سه‌یری یه‌که‌تمان کرد،
سه‌یرکردنه‌که‌مان به‌ جۆری بوو که زمان له ده‌رپرینیدا ده‌سته‌وسان بوو. دوا
که‌مه‌کێک پێموت:

— تۆ نه‌ی (دایکی منداڵان) هه‌ر هاوسه‌ره له‌پێشه‌که‌م بوویت و هه‌ر واش
ده‌مینیته‌وه. هه‌ردوو کو‌په‌که‌ و که‌چه‌که‌ خه‌لاتی خودان و ناحوم چواره‌میانه و
پێنجه‌میش ها به‌په‌یه‌یه‌...، ره‌نگه له‌گه‌ڵ تو‌وره‌بوونی خودا له به‌نده‌کانی نه‌میش وه‌ک
گو‌له‌گه‌م سه‌ر ده‌ربکات و بێته دنیاوه.

ئه‌ری باوکی سه‌لمان، تۆ به راستی ئه‌وه‌ت ده‌زانی، یان ئه‌وه بیره‌هه‌رییه‌که و هه‌ناسه‌ی
رابردو — ناینده کاویژی ده‌کاته‌وه. ئەسمەر (خۆی راگرت) و نیستیه هه‌ر هۆشی
نه‌هاته‌وه به‌ر. تۆیه‌ک پیاوماقولا‌نی تایه‌فه‌که‌ له‌ که‌نێس کۆده‌که‌یته‌وه و له‌ باره‌ی
ناینده‌ی نادیا‌روه ناگاداریان ده‌که‌یته‌وه، هه‌ر له‌ یه‌که‌م ته‌قه‌وه، ئینجا به‌ دوا‌ی ته‌قه‌ی
یه‌که‌مدا ته‌قه‌ی دیکه‌ دین و عی‌زرائیل رێکیان ده‌خات و وه‌ک گه‌دانه‌یه‌کی زه‌به‌للاح
ری‌زیان ده‌کات تا هه‌زاران که‌س له دانیش‌توانی شارۆچکه‌که له ملی بکه‌ن.

نایا راستیه‌که‌ی بێژم؟ به‌ دزیه‌وه له گوماندا‌یت...، ئێران به‌شداری جه‌نگه‌که‌ی
نه‌کرد، به‌لام تو‌رکیا هاوسنوره و عی‌راقیش به‌ هه‌مان شیوه، عی‌راق ویلایه‌تیکی
عوسمانیه‌یه، هه‌روه‌ها له‌ولاوه رووسیا‌یه.

ناگره‌که لی‌مانه‌وه نزیکه، ناگره‌که ته‌شه‌نه ده‌کات...، خه‌لکی تۆقیون، من دو‌وباره
میری هاوکارم ناگادار کرده‌وه. مح‌مه‌د و نه‌حمه‌د و حه‌میدی کو‌پی له‌گه‌ڵ سه‌لمان و
سه‌یون و مره‌م وازی ده‌که‌ن. ده‌یان بینم و که‌زه له جه‌رگه‌وه هه‌لده‌ستیت، به‌لام ژیان

له سابلأخ هدرهوك خۆیه تی و به هه مان ریتم ده پوات و نهو هه وائه شوومانهی كه لهو دیوی سنووره وه دین، شیلوری ناكهن.

نهو رۆژهی ده رباره ی شوو كرده ی نه لئاس قسم له گه ل عه زریای دراوسیمان كرد، بهو پێیه ی من پێوه ندیم له گه ل رۆژه كانی تایه فه كه ماندا هه بوو، بۆیه باشتترین گه غیایم ده ناسی، به عه زریام وت كه كچه كه ی تا دیت گه وهره تر ده بیست و من ده توانم نهو پێده نگییه بشله قیتنم، به هینانی تاجه نه لئاسینه ده یشله قیتنم. عه زریای زیرنگه ر به ناو میندی و كه سه ره وه پێكه نی و وتی:

— تاجه نه لئاسینه وا له تاران له سه ر سه ری شایه، خۆزگه پیتی قایل ده بوو.

— نه ی به كی قایله؟

— نازانم، ناشتوانم پیت بلیم كه به كی قایله، ته نانه ت گه ر موسای سه ره ره مان له گۆره كه ی هه لئسیتته وه و بیستته وه به گه نچ پیتی قایل ناییت.

باوكی سه لمان شه رم ده كات كه پاشا وه ی چیرۆكه كه بگێریتته وه، له توو ره ییاندا ده موچاوی سوو ر هه لده گه رپیت، دوا یی بیر ی ده كه ویتته وه كه مه سه له كه ی نه لئاس چی به سه ر دیت، خه م دا ی ده گ ریت و پێده كه نیت:

— نه لئاسی به سه ته زمان!

به لئ نه لئاس له ژووره كه ی خۆیه وه قسه كه ی ژنه وت و وهك ره شه با به ره و شلۆمۆ كه تانی هه لئكرد و به بی ته قی و به شاته شات تفیكی له ده موچاوی كرد:

— نهو كه سه ی ده ست له كاری من وهرده دات هیتشتا له دایك نه بووه، بپۆ بۆ لای دوو ژنه كه ت و خه می ژنه نه زۆك و ژنه شیتته كه ت بۆ، لووت له شتیک وهرمه ده كه ته نها شوو ره یی و بی ئابرووی لی و ده ده ست دینیت!

باوكه كه لال بوو، منیش ده هری بووم، نینجا مائی دراوسیکه م جیهیتشت و جاریکی تر بۆ هه تا هه تایه رووم تینه كرده وه.

دلی رهزا به ناگری ناگریه رستان ده نایسا و دانه ده مرکایه وه، نهو ناگه هه رامه ی كه به یه كه م با ی پایزی هه لئكردوی سه رچیش نه ده كوژایه وه. هیتشتا به ناگری نیگای ژنی براكه ی چزه ی لیته لده ستا، براژنه كه ی ته نها بهر ناگروه نه ده سووتا، به لكو له ترسان

هه‌لده‌له‌رزى، ناخر نهو ژنى مێردداره و دایكىكى نابرومه‌نده، نهو پیاو و مندالى
خۆى و چه‌پاله‌دانى گه‌ره‌كه و له نابرووچوون ده‌ترسیت، گه‌ر كاره‌كه‌ى ره‌زا ناشكرا
بییت، نه‌وا به‌ تاوانى ره‌زازه ده‌سووتیت و باجه‌كه‌ى ده‌دات، ره‌نگه له‌گه‌ل بى
تاوانیه‌كه‌شیدا، هه‌ر تاوانبار بكریت و نوقمى نیتو نابرووچوون و خوین رشتن و مردن
بییت، چونكه لی‌ره قوربانى مامه‌له‌ى جه‌لادى له‌گه‌ل ده‌كریت!

— نه‌سه‌ر!

چه‌ده‌ویه‌كى پڕ له‌تكاو پارانه‌وه و ناسك و ترساو:

— به‌ مێرده‌كه‌ت بلی!

— ناكړیت! ناكړیت! نه‌وسا به‌وه تاوانبارم ده‌كات، كه خۆم هانم داییت، نه‌و ده‌مه

برا ده‌ست ده‌خاته خوینى برا.

— كه "گولله‌كه" ده‌رچوو، ئیدى تۆش كۆتاییت دیت!

— كه‌واته من له هه‌موو لایه‌كه‌وه گه‌مارۆ دراوم، خودا به‌زه‌یى پیندا بیته‌وه.

فاتمه و سابلاخ! له كۆرى پیاوان، له مالان، له گۆره‌پانى شارۆچكه‌كه، له كه‌نیسه،
له كلێسه و له مزگه‌وت، له دانیشتنى ژنان له نزیك كانیه‌كه، له ژوورى حه‌رده‌مى
ژنان، باس باسى (جه‌نگى جه‌انى)یه، كه ده‌ستاره‌كه‌ى له‌به‌ر ده‌رگا ده‌گه‌ریت، نه‌م قسه
و باسانه جینگه‌ى باسى (رۆژى ته‌ویله‌كه) و ناكوۆكى نیتوان هه‌ردوو كۆرى حاجى زاده‌ى
گرتبووه‌وه، باسى حه‌سه‌ن بوزورگیش جینگه‌ى گرتبوو. كه رینگه‌ى له‌ كچانى جوانى
شارۆچكه‌كه ده‌گرت و چاوبړكى له‌گه‌لدا ده‌كردن و دلى زۆر كچۆله‌ى راكیشابوو،
نه‌وه‌ش نه‌ك له‌به‌رته‌وه‌ى كۆره‌خانه‌دان بوو و ماله‌ گه‌وره‌كه‌ى باوكى به‌ ته‌نیشته‌ مالى
شلۆمۆوه‌ بوو، به‌لكو له‌به‌رته‌وه‌ى قۆز و جوان و بالا به‌رز بوو، نه‌م سیفه‌تانه‌ش واى
لی‌كردبوو كه له هه‌موو كات و شوێنێكدا بۆى هه‌لبخلیسكین.

پیاویكى خه‌لكى سابلاخ به‌ براده‌ره‌كانى ده‌لیت:

— له راستیدا له ترسى كۆرى بوزورگ، من كچه‌كانى خۆم له ماله‌وه به‌ند كردوه،

دان به‌وه‌دا ده‌نیم هه‌رچه‌نده له‌سه‌ر نابروو پارێزى و پاکی‌زه‌یى په‌روه‌رده‌م كردوون، به‌لام
له‌وه دلتیا نییم كه قۆزى و جوانیه‌كه‌ى حه‌سه‌ن بوزورگ فریویان نادات.

نه میستا له جیاتی باس کردنی کوپی بوزورگ ده یان پرسى:

— تۆ بلینى به ناگرى نهم جهنگه ی که زۆر لیتمان نزیک بوو ته وه، بسووتیتین؟

له رابردودا دوا که سیک وه که نه وه ی پیشبینی بکات، ده یوت:

— بروناکهم مورته زالا وهلی برای خوش بیست، ئاخو بهر خودایه دواى کاره دزیوه که ی، گهر رووخسارى مورته زای به ته رسی ولاخ و گوی بنیادهم سواخ دابا، نه وه هیشتا له کاره ساتی رۆژی ته ویله که ئاسانتر بوو، ییگومان لهر سۆنگه یده خوین ههر ده رۆیت.

نیستا ده ست به پیشبینی کردن ده کات و ده لیت:

— نهم جهنگه نه فره تییه هه روا به ئاسانی به سه ر سابلآخدا گوزهر ناکات، دوا یی بیرتان ده خه مه وه که له شارۆچکه که ماندا خوین به جوړیک ری ده کات، ده گاته بینه قاقا!

ترسی سبه ینى دتویکه و به هه ردوو ده سه ته رچیوه کانی دل ده گوشیت و له گهل بهراییه کانی با ی وهیشو مه ی زستاندا ده یبه ستیت. دیسان با سی مه سه له که ده که نه وه:

— شا به شداری نهم شه ره ناکات، ئاخو له گهل کیندا یجهنگیت؟ له گهل دۆسته که ی

که له سه ر ته ختی روسیا دانیشتوه، یان له گهل خه لیفه ی ئیسلام؟!

بییان ده لیم من شلۆمۆ که تانیم.

— نه وه تان له ده ست چوو که سابلآخ نارام و دووره ده سه ته، خودا ویستی که سابلآخ بییته پاروویه کی نه رمه قووتی نهم و نه ر، گورگیش گو ی ناداته بی لایه نی به رخ. نه وه شان له ده ست چوو که ئیمه بۆ هه ردوو لای ناکۆک بۆ گه یشتنه مالى دژه که ی، وه که پردیکین، سابلآخی جوان و ناشتیخواز له ناکاو ده بیته شوینیکی ستراتیژی گرنه گ بۆ دراوسی ناکۆکه کانی!

نازووقی زستان له ژیر زه مینی ماله هه بووه کان دانرابوو، زیرانی به فریش به سه ر سابلآخدا هه لیکرد و درهخت و مال و ریگاوبان به کفنی سارد و زۆر سپی داپۆشرا، به یانییه که خه لکی له خه رابوون و له ده ره وه جووله یه کی نانا ساییان بیست، هه ره وه ها ژاوه ژاو و جوړه قسه یه کیان به زمانیک ژنه وت که م که س لیسی تیده گه یشت، شلۆمۆ

كه تانى لهو خه لكه كه مه بوو كه ماوړه يه كي زړ نه بوو له دوا سه فېرى بازرگانى لهو
ولا ته گه رابووه كه بهم زووانه قسه دكهن...، روسيا!

نهو موسلمان و ديان و جووله كانه ي سابلآخ كه نوږى به يانيان له مزگه و ته كان
وكليسه كان و كه نيسه كان ده كرد، يه كه م كهس بوون ديمه نه سه يره كه يان دى، بينيان
شاروچكه كه پر بووه له سهر يازى غه واره و جلى زستانه ي خوريان له بهره و كلاوى
فهروى ره شيان له سهره و به روونى بلمه بلم ده كهن، نه وانه بو يه كه م جار بوو توپ و
ده بابيه يان ده دى، چونكه تفهنگ گه وړه ترين چه كيك بوو ديتبوويان، به تاييه تى نه وانه ي
له ژيانياندا سابلآخيان چينه هيتشبوو، نه وانه ي بو نوږ چووبوون له حه ژمه تان تووكي
سهر يان ره پ بوويو، له سهر به فركه وشك بوويوون و له ژير پينه له رزو كه كانيان
به سته له كه كه توابووه. نه م ديوه ناسنينانه كه سابلآخى نارام له مه و بهر نه ي
بينيوون، گوره پانى شاروچكه كه يان پر كرد بوو دروازه كانى داخستبوو و ريگا كانيان
گرتبوو. سهر يازه كان له نيو خوياندا بلمه بلم ده كهن و پنده كهن، هه روك نه وى
دانيشتووانى سابلآخ تارمايه كي نه بينراو بن، يان وه نه وى دانيشتووانى سابلآخ
غه واره بن و بين و برژن، غه واره و بيانيسه كان وه نه وى خويان دانيشتووى جينگر و
ره سنى سابلآخ بن، نا ده بوو سابلآخيه كانيان له بير بيت، كه سيك نه م هه لكوتانه سهره
كتوپره پرسى پى نه كړوون، نه له ده رگايان داوون و نه موله تى هاتنه ژووره و شيان
خواستووه، به لام نيمه له شارى تارميه كان نين، نه مه شاروچكه ي خومانه و مافى
خومانه كاروباره كانى به رپوه بيه بن...

— نه و به راستيته؟

شلومو كه تانى سه يد و ته فليم* و كتيبى وړده كانى هه لگرت و ده رگاكي
كرده وه. نهو ژاوه ژاو و بگړه و بهر ده يه كي ييسى خه ونيك نه بوو كه له خه ودا
بينيبى تى، نه و تا ژاوه ژاوه كه بهر ده وامه و تا ديت به توندى له ده رگاي ماله كه ي نزيك
ده بيه توه. ترسى نه وى لى نيشته كه پيشبينيه كه ي بيه تى دى و به دورى نه زانى كه

* سه سيد و ته فليم: نامراز و كه ره سه ي نوږ و نزاى نايينى جوله كه يه.

سابلاخ ناچار بکریټ و بکهوټته نیتوان بهرداشی جهنگه کهوه، بهلام شلۆمۆ له بهر ده رگا ههلوسته یه کی کرد و به شوین خۆیدا بهرو ههردوو ژووری ژنه کانی گهراپهوه. یه کهم جار بۆ لای تهسهر چوو، تهسهری هاوړیټی سهفه، سهفه ری تهمن، به هه موو ورده کاریه که له گهل ژبانی ته مدا ده ژیا. تهسهر وه ناگا هات، بهلام له ناو جینگه که ی راست نه بووه، شلۆمۆ پیتی وت پیتش نهوی بۆ نوټژ پروات هیچی نه خواردوه، چونکه وا راهاتبوو پیتش نهوی پروات قه شهنگی وه ناگا دهیتناپهوه و ههردوکیان پینکهوه قاوه لیبیان دروست ده کرد، له پر بۆ ژووره که گهراپهوه و هه ر له شوین خۆپهوه به چه وتی:

— باوکی سهلمان نهوه چیتته؟

نهختیک شله ژا و تفی قووت دایهوه و نه رمه کۆکه یه کی کرد، به جوړیک هه ناسه پرکیټی پینکهوت وه که نهوی به سهر چیاپه کدا هه لژناپیت، وتی:

— تهسهر مه ترسه، بهلام خودا هه ر خۆی ده زانیت چی روودهات، دلم پیم ده لیت که هه ندیک شت رووده ده ن. گه رامه وه تا چاره کانم به سه یرکردنتان تیر بکه م و منداله کانیش ماچ بکه م.

تهم قسه یی وه که میکوټیک به سهر دلی تهسهر دا کهوت، ترسا، به لکو شله ژا، خه ریک بوو هاواری گهرووی به ته قیتتهوه، بهلام شله ژانه که ی خۆی قووت دایهوه:

— مه رۆ، مه رۆ! باوکی سهلمان، له ماله وه بمپنه وه و ده رمه چۆ! وه که هه میشه زه رده خه نه هیمنه که ی نواند و به سهر سهلماندا نوشتایه وه و ماچیکی نیوچه وانی کرد، به سهر سه یوندا چه مایه وه و ماچی کرد، ههروه ها به سهر مریه میشدا خۆی نوشتانده وه و ماچی کرد، کیژوله که خۆی وه رسوړاند و چاوانی کرده وه و بانگی کرد:

— بارکه! بارکه!

له بری نهوی وهلامی تهسهر بداته وه خه ریکی دوټته که بوو، تهسهر دووباره وتی:

— شلۆمۆ، مه رۆ!

دوټته که ی له نامیز گرت و وتی:

— بهرپرسیار تیه کهم له سه رووی هه موو شتی که ویه، خودا لهو بان سه ره وه ده مپار تیزیت! هه ره نه وه هارپی و پاسه وان و دالده ی من!

... دالده و په نای من! کاتیک نه مه ی پی و تم سه ری به ره و ناسمان و به ره و خودا به ره ز کرده وه. کرنۆشی برد و چاره کانی عه سریان تیزا، نه و له گه ل رووداوه کان ده ژێ. هه زاران جار تۆز و گهردی له رابردووی دوور له خۆی هه لوه راندووه و شینوه کلۆر و مردووه که ی له و رابردووه، زیندوو کردووه ته وه. سه ره پای که له که بوونی هاندوویی سه ره جهسته ی که شوینه واری گه ستنه که ی له رووخساریدا هیشتا دیار بوو، به لām گه نجیکی پیگه یشتوو بوو، نه و نیستا و رابردووه، چاره لیک ددها و پیده که نیست، ده ترسیت و دلنیا ده بیته وه، ده پرسیت و ده گاته راستی، نه و راستیه ره هایدی که هیشتا هه لاری زۆنگاوه بۆگه ن کردووه کانی رووداوه کان له م رووخساره هه لده ستیت.

رووی کرده ژووری دووهم. خه وتبوو، ههستی به هاتنه ژووره وه ی من نه کرد، ناحوم به ته نیشتیه وه بوو نه که له نیو لانه که که ی. جهسته ی خه ریک بوو فشاری ده خسته سه ره ناحوم و له وه بوو پشووپری بکات. جحیلکی بی نه زموونه، بیگومان نه وه ی رووداوات به لایه و گرنگ نییه. نیستا خه ون ده بینیت، ته نانه ت که من میندریم کاتیک هاتمه ژووره وه ههستی به ههنگاوه کام نه کرد. بالیم له سه ره ده موچاری منداله که لادا. هه ره به نووستوویی چاره ی لیکنه و به هه ناسه یه کی بیزاریه وه خۆی وه رسوورانده، ناحوم جوولایه وه، به لām وه ناگا نه هات. نه میستا منداله که ره ها بوو بوو، به سه ره بهستی هه ناسه ی ددها، نه و تر مه لۆتکه و ناوه له یه که و له مندالدا نیدایه. نیستیر هه ره نووستوو و ژاوه ژاوه که ی ده ره وه نایستیت. جحیلکی بی نه زموونه ...، جحیلکی بی نه زموونه! ناحوم! ناخۆ ده بیته چۆن له سیبه ری دایکیکی جحیل و بی نه زموون گه وه بیت!، به لām من باوکتیم بارک! نه ی نه گه ره له گه ره مه ی نه م سه فهره پر نه یینی و مه ترسییه دا مردم!؟ نزام بۆ منداله که و دایکه که و نه و ناوه له یه ی که له مندالدا نیدا راکشاه، کرد. له ژووری سه ره مه ی دووهم هاتمه ده ری، سه عاته کهم له کراسه ناودامانه کهم ده ره ینا، سه عاته زیترین و مۆرداره کهم، ته ماشام کرد و ههنگاوی خیرام هه لینا، ویزدانم و ههستم په له یان لیده کردم. ههستم به ره و بهرپرسیار تیه هانی دام. من

گه‌وره و خزمه‌تکارم، خو نه‌گه‌ر رۆله‌کانی تایه‌فه‌که‌میش لهم دواکه‌وتنهم خو‌ش بن، نه‌وا من له‌مه‌دا له‌خۆم خو‌ش نام! که‌واته‌ سه‌ر له‌گه‌ر و پشتیه‌که‌ نه‌اده‌م، نه‌خیر پیتش نه‌وی بگه‌ریمه‌ره له‌ریگه‌ره سه‌رم لیدان، نه‌وه من چیمه‌؟ نه‌ی بۆ نه‌مپۆ وه‌ک یه‌کینک ره‌فتار ده‌که‌م، که‌ مالتا‌وا‌یی له‌ که‌سو‌کاری بکات و به‌ره‌و سه‌فه‌ریکی بی‌ گه‌رانه‌وه‌ بروات؟ باوکی سه‌لما، نه‌وه له‌ ده‌ره‌وه‌ چی روویداره‌؟ ژاوه‌ژاوه‌ که‌ له‌به‌ر ده‌رگایه‌ و تاریکی‌ش خه‌ریکه‌ ده‌ره‌وتته‌وه‌. نیستا ژاوه‌ ژاوه‌ که‌ ده‌رکه‌وت و ناوه‌رۆکه‌ که‌ی به‌رجه‌سته‌ بوو، بینگومان سه‌ربازی رووسن.

شلۆمۆ به‌ پیتچه‌وانه‌ی ماله‌که‌ی خو‌ی هه‌نگای نا، له‌ ریگه‌ی به‌ره‌و که‌نیش سه‌سیدو ته‌فلیمه‌ که‌ به‌ بن هه‌نگلییه‌وه‌ و وێردیش له‌سه‌ر زاری. نه‌میستا هه‌ستی کرد، که‌ پیتشینییه‌ که‌ هاتووته‌ دی، ده‌با خه‌لکی سابلاخ بزانی، ئیمه‌ له‌ ناگه‌ره‌ که‌ ناخه‌له‌سین، نا نه‌وته‌ له‌سه‌ره‌تای ریگاداین. یه‌کینک بانگی کرد:

— یاورێ! یاورێ! بووه‌سته‌!

خه‌سیتمان له‌ سیمامان و نه‌وه‌ی به‌ده‌ستمانه‌وه‌یه‌ دیاره‌، نه‌مانه‌ که‌ره‌سه‌ی نوێژن، یه‌ه‌وودی! ناخۆ بانگی ده‌که‌ن، یان ته‌نها راده‌بوین! وه‌رسو‌رایه‌وه‌ و قسه‌ی له‌گه‌لدا کردن، نه‌و روسی ده‌زانیت و نه‌وانیش له‌ که‌سێک ده‌گه‌پین که‌ رووسی بزانیته‌، نه‌و به‌رپرسیاری تایه‌فه‌که‌یه‌ و نه‌وانیش سه‌رۆکی تایه‌فه‌کانی شارۆچکه‌ که‌یان گه‌ره‌که‌. که‌واته‌ نه‌مه‌ یه‌کینکه‌ له‌ باشی و خراپی ریکه‌وته‌کانکی هه‌ردو‌لایان. بیگرن "وه‌ره‌ بۆ لای سه‌رکرده‌!" کات خه‌ریکه‌ ده‌غنکی‌نینت "کاتی چوونه‌ که‌نیش نه‌ماوه‌!"

له‌گه‌ل یه‌کتر که‌وتنه‌ گفتوگۆ، به‌ره‌و قسه‌کردن رایان کیشا و هه‌ولێ دا به‌ قسه‌کردن رایان بکیشیت.

— له‌وی خه‌لکی چاوه‌ریم ده‌که‌ن!

بی سووده‌! نه‌مه‌ فه‌رمانیکی سه‌ربازییه‌، به‌ره‌و بنکه‌ی کاتی له‌ مه‌یدانی شارۆچکه‌ که‌ رایانیتچا.

نه‌مه‌ که‌ی خه‌ره‌تیان هه‌لدا و که‌ی بنکه‌ی کاتیان بۆ سه‌رکرده‌یه‌تی ناماده‌ کرد؟

لهوئ مهلاى موسلمانەكان و قەشەى نەسرانى و حاخام ناحومى بىنى. سەركرده رووسە كە قسەى دەكرده و ڤەرگيرە كە بۆى ڤەرده گيرآ. سەركرده كە هەندى شت دەلئەت دانىشتوانى سابلاخ لئى تينناگەن، بەلام ڤەرگيرە كە كە قسە دەكات هەموو رۆلەكانى سابلاخ لئى تيدەگەن. من چيم لەمە داو، ئەو تا حاخام ناحوم پيش من ليرەيه؟! ئىستا نوژكەران لە كەنىسن، رەنگە حاخام ناحوم لەوئ ڤەرگاگەى كردىتەو، بىنگومان ئەوان ئىستا ڤەك مېگەلئىكى بى شوانن، دلئىام لەبرى نوژكرده قسەى حەرام كرا و دەكرت و سەبەينىش مالى خودا دەبىتە مولگەى سياسەتى نئودەولەتى و شوئى كۆبورنەو و فەرمانەكانى سوپاى قەيسەرى روساى تيدا دەخويندرىتەو. خوداى داوای لىخۆشبوونت لئەكەم، داوای بەزەبىت لئەكەم و تۆ بەزەبىترىن كەسەيت.

بەلئى، بەلئى ئەى حاخام ناحوم، تۆ بە سالدەو چوويت و تۆز و گەردى سالتگار بە تەوئل و مووكانتەو ئاوتەى بەفرەكەى سابلاخ بسو، بەلام بۆچى بە گۆچانەكەت ئاماژە بۆ من دەكەيت؟! ئەى ئەو بەس نىيە تۆ مەنت خستە ژىر بارى بەرپرسيارىتى جوولەكەى سابلاخ، ئىنجا دەتەوئەت بىكەيتە ميانگيرى نئوان رۆلەكانى تايەفەكەمان و ئەم رووسانە؟ نەفەت لە ڤەرۆشى و لاوتىم! ناخر بىرت نەچىت من مئردى دوو ژنم و باوكى چوار مندال، دوا مندالئىام بە ناو تۆو ناو ناره، پىنچەميشيان لەنئو سكى داىكى سەكەخشكى دەكات و بەرەو سابلاخىكى داگيركراو هەنگار دەنيت، يەكەم هەنگاوشى بەرەو جەنگە. نايا ئەمە لەبارى تەمەن قورستە نىيە؟ تۆ ئەى حاخام ناحوم بەرەو ئەم جەنگە تەنگەتارم دەكەيت، كە بەسەرماندا سەپتارەو، ناشزانيت تۆ بەرەو رووى مەرگم دەكەيتەو. ئى ئەو ڤەركەى ئەسەر بئوژن دەكەيت و ئىستىريش دەبىتە بئوژن و چوار مندالئىش بى بارك دەبن و پىنچەميش هىشتا لە زگى نادياردايە. من رەشبينم و بايەخ پىدانم ڤەم دەدات و دەبە تاوسىك. نەخىر، بەلكو ئەم چركەساتە چركەساتى بىهيزى و لەخوبايى بوونە، دەق ڤەك ئەو رۆژەيه كە ئىستىرم خواست. ئاى ئەسەر خودا لئەت ببوريت، خودا لە حاخام ناحومى پىار چاك و چاكەخوازش ببوريت.

له و چركه ساته دا دنيا له ده ورو به رماندا چه شنى ئىستىر ساويلكه و بى نه زمون بوو. نى مادام هيشتا تاقه گوللديه كه نه ته قيتراوه و دلويه خوئينيكيش نه پړاوه، ئيدى هاتنى رووس، يان عوسمانلى، يان سهرىازانى شاي قاجارى بى سابلآخ و كه يه كه! نه مه بيزكه يه كه م سات بوو، ساتى بيهيزى، ساتى دهرهينانى چزووى ميشهنگ و كولاژدم بوو له شوينى خوى، به لام كاتيك بى لاي سهركرده بانگ كرام و فهرمانم پيدرا، كه فهرمانه كه بگه يه غه رولا كاني تايه فكه ي سابلآخ، (هه وين) چركه ساته كه له سهرمدا نه ما و (بيزكه كه) هات، بيزكه ي رولا كان و سالا كان.

"نه ي دانىشتوانى سابلآخ! سهرىازه كاني قهيسر بى پاراستنى ئيوه و داكوكردن له ئيوه له فتل و ته له كه ي عوسمانيه كان و نه لمانياى هاربهمانيان هاتونه ته نيو شاروچكه كه تانه ده، نهوه بزائن، ئيمه نازاردانى ئيوه و شاروچكه كه تانمان مه بهست نيه، بچنه وه سهر كارى خوتان و ده ست له شتيك وهرمه دن، كه په يوه ندى به ئيوه وه نيه، نازارمان مه دن و له ئيمه وه تووشى نازاردان نابن، به لام ههش به سهر نه وه كه ريگه به خوى ددهات تا ته گهره بى نهركه كاني سوپاي پيروزى قهيسر دروست بكات و يارمه تى دروژمان بدات. ئيدى نه وه ناگدار كرايه وه، پاساوى نامينيت!

بزي قهيسر نيكولاى دوهم، بزي رووسيا!"

فهرمان و په يامه كه م برد و حاخام ناحوميشم له گهل بوو، بى كه نيس چووم و تارمايه كي نه فرين له گهلماندا بوو. نه م تارمايه ره شه و كه خه لووز، چونكه جياراوى له نيوان خه لووز و خه لووزاوى نيه، له گهل به راى روون بونه وه شته كان، به فريش به توندى ده ستى به بارين كرد، له سهره وه و له خواره وه ههر سپى ده چووه وه، له پيوه تا پاشه ل ههر سپى بوو، نه مه كفنى سابلآخ، به لام ره شايه كه له ناخى خوماندايه، خه لووزاوى و خه لووز ره شووشى و ماته مينى خومان و سابلآخ...، له كوتاييدا حاخام ناحوم وتى:

— چى روودهات؟

ته ماشاى هه وه چر و به به فر ناوسه كه م كرد و وتم:

— به فر و زريانه كه به ته وژم ده بيت!

به سادەیی نیتوان دوو هارپتی گیانی به گیانییه وه وتی:

— مەبەستت رووسە کانه! جەنگ!

نەو هەتا نیتسا خەڵووزاری تێک دەشکێت، بەلام له نارهوه رهش له رەنگی قیر رهشتر دەنوێت.

پیتی چهیم بۆ هەنگاوێکی دیکە هاریشت. پێلاره کەم له نیتو به فرە فشه له کەدا نوقم بوو، ئەم به فرە به سەریه کتردا کە له کە دەبێت و دەی به ستییت و دەبێتە شوشه یه کی رهق و لووس و مەترسیدار، رینگه له رۆشینی نامیر و دەبابه ده گریت، بەلام رووسە کان کارامەن و خاوەن شارەزاین، کە نیتسه که نزیکه و زمانیشم له بۆشاییه کی نادیاردا ته ته له ده کات، بەلام هەست کرد نه که چون پارچه سه هۆلێک سارده.

— دنیا و سابلاخیش به خهوه ده بن، گەر نه ئه مانه کان و عوسمانییه هارپه یمانه کانیان له به رایێ ئەم جەنگه دا تێک بشکێنن.

— مەبەستت ئەوه یه که...؟

— مەبەستم ئەوه یه تا دەردی (پیاره نه خۆشه که) گرانتەر بێت، پێم وانیه خۆی و هارپه یمانه به هیزه که ی تاوه رێک بن له کاغەز و به فوویه ک لار ببه وه.

دووباره پرسى و په ژاره رووخساره لۆچاریه که ی گرژ کرد:

— مەبەستت ئەوه یه که...؟

— به لکو ده ترسیم، له خودا داواکارم بارى مەترسی نه فره ته که مان له سه ر سووک بکات.

تاریکیه که توندتر بوو...، سپیتهی دنیا زۆرتر بوو...، دیوی دهره وه ی مه رگ سپیه...، سه رماکه! کە نیتسه که مان ئەوه دەرگا که یه تی!

— سێ چوار یه کی نوێژ که ران نه هاتوون!

وتم:

— به هۆی ترس و سه رماوه یه!

ههستم به دلته نگى کرد، گەر هاتن و دەرگا به دەرگیان پێ لێدام و بۆ خۆتندنه وه ی په یامه که گێپرایام، نیدی بۆ پێراگه یاندن رایان سپاردم "ئه وه ی ناماده یه،

نهوانه ناگدار بکاتهوه که لیږه نیږن". من نه مدم هدر له خدیالدا نه بوو، نه وهی هات
 فرمانه کهم بوی خوینده وه، حاخام چووه سهر سه کۆکه و بۆ رۆژیکي تاسایی هندیک
 ناموژگاری خوینده وه، دوا به دواي نه وه بۆ بی وهی سوونی سابلآخ و تایه فده که مان و
 تیکرپای دانیششتوانی شاروچکه که نزای کرد و داوای له خودا کرد، که غم و
 په ژاره مان له سهر لابیات. سهرباری ترس و زیرانی به فر نویژ و پارانه وه پتر له پتویست
 دریژهی کیشا. نه و رۆژه پینج شهمه بوو، کتیبی تهورات دابهش کرا و دوعا و ویردی
 زور خویندرا. به خوم و ت هندیک خه لک هن دایانه ویت به رتیل به خودا بدن، به لام
 خودا به رتیل قه بوول ناکات. ههروه ها وتم نه وهی به راستی باوردار بیت، پیشنیار بۆ
 خودای خوی ناکات و بۆ نه و نه رکهی بۆ خودا جیه جیتی ده کات، منه تی به سهردا
 ناکات، به لام من خودام له گه لدایه و روو له ههر جیه که بکه م، ده مپاریزیت. ناخر نه وه
 چون له بیر ده که م که له گه ورترین خویندنیژانی وه ک کوپانی نه کبه ر و سته مکاری
 گه وهی نیران رزگاری کردم؟!

به ره و مال گه پامده و فرمانه کهش به ده ستمده بوو. له بهر ده رگا به فرم دی و
 نه سهر ده رگا کهی کرد بووه وه و چاره پتی ده کردم، کاتیک بینمی هه ناسه یه کی
 هه لکیشا، بانگی مریه م کرد که له نامیزی بوو، لییم وهرگرت و هارام لی هه ستا:
 — نه سهر له سهرخو خه ریک بوو کچه که له نیتوان ده سته کانتدا بکه ویت!

وتی:

— لییم مه گره، له خه می تۆدا دلّم پساوه، کاتیک بینیم گه پرایته وه به توندی روحم
 هاته وه بهر.

که می بیندنگ بووم و خه ریکی هه لکۆلینی تۆز و گه ردی ناینده بووم، نه وهی بیني
 بووم ته نها گه ردیک بوو له گه ل هه ست کردنیک به شوومی، شته کان نالۆز و پر
 مه ترسی بوون، له نه سهرم پرسى:

— نهی کوا نیستیر؟

— هیشتا خه وتوه، نهی دوگیان نییه و بیژوو ناکات؟!

راستگۆیه...، راستگۆیه...، نهی نه سمەر جیگات بههشته! چوومه ژووره و مریه م له نامیزدا بو، ئارهزووی نهوم ده کرد که دایکه که له باوش بگرم و به دلمهوی بنوسیتیم، گهمه به پرچه رهش و پرکهی بگهم و بهرو تهخته خهوه کهی بهم، بهلام هه موو نه مانه له ژیر بهسته له کی راسته قینه ون بوون. سه رما که له قوولایی روحدا له تهوژمدا بو. له پر دنیا وه رگه را و ده می ده ستاړنکی کراوم بیینی که سابلخی قووت ددها، له پیچ و په نای ناخم هه موو شتینك وشك بوو. نه سمەر وتی:

— بارکی سه لمان، قاره له تییه که ت!

به هیوری دانیشتم، نهوی له دلمدا غایله بوو هیچیم ده رنه بری، بهلام به چه وتم"
— له ده ره وه رووسه کان به قهه کرمی دنیا زۆرن.

رووخساری نه سمەر گرژ بوو:

— رووسه کان؟!

به بلمه بلمیکه وه له تینکم له نانی گهرمی سیل پچری، که نه سمەر پیش گه رانه ودم کرد بووی.

— به بی ئاژاوه سابلخیان داگیر کرد.

ساویلکانه وتی:

— کیتیان باشن، رووسه کان، یان فارسه کان؟

وتم:

— نه سمەر، شته که نه وه نییه کامیان باشتن، نه سمەر، نه مه جهنگه و هه ر خودا خۆی ده زانیت چی رووده دات.

بێدهنگ بووم...، نیستیر له ژووره کهی خۆیه وه به دهنگینکی خه والوو بانگی قه شهنگی کرد. نه و تا گینه که له خه راده بیت و بی ناگایه له وهی له دنیا دا چی رووده دات. پارچه نانه کهم له رۆنه تواوه که نوqm کرد و نینجا له ههنگوینه ره شه کهی نار ده فره کهم هه لسوو، به توو په ییه وه کردم ده مه وه و به چه وتم:

— له وهش سه یرتر من بووم به میانگیری نیتوان رووسه کان و جووله که کانی سابلخ، گه ره که به بی ریز په ر فرمانه که به هه مووان رابگه یه نم.

ترسی لی نیش، منیش درتژدم پیتدا:

— بۆ یه کهم جاره ههست به بۆ یه غبالتی ده کهم، نه مریژ که نیسه که هه نه وه تا خه لکی تیتدا بو، نه مهش واده که یه نیت گه ره که من به شارۆچکه که دا بگه پریم و ده رگا ده رگا، له ده رگای جووله که کانی شارۆچکه که بدهم، ئی له ده ره وهش زریانی به فره که تا دیت توندتر ده بیئت.

نه سهر به چیه و به ده نگیکێ ترساره وه، که له ترسان و له سه رماندا هه لده له رزی، وتی:

— له ماله وه بمینده و ده رمه چۆ!

به لām زه رده خه نه ی برۆا به خۆبوون و برۆ جار گالته نامیز و هه ندیکجار حیکمهت ناماده ده بیئت، ته نانهت وا رووسه کانی شارۆچکه که مانیان داگیر کرد، ئی دنیا ده میکی کراره یه و ده یه ویت قووتمان بدات، ناخر نه و نازانیت رووخساری شته کان هه لگه پاره نه ته وه، وای به خه یالدا دیت که رووسه کان له سابلax سه یران ده کهن، نه و به بۆ ناگا هه ر له خه می مندایه، به لām ناگای له رووخساری راسته قینه ی مریژ نییه، روسه کان، عوسمانلییه کان، نه لمانه کان له جه نگدان، جه نگ نه و عاجباتییی که سابلax له مه و پیتش نه یدیوه، له سه رخویه نه سهر، له سه رخویه، نه ی سابلax! هاکا رووخساره که که لبه وه شته نا که که ی دی ده ربه خات...!

ده گرمینیت و ناگر به روی دانیشتوانی شارۆچکه که دا ده پرژینیت، نه ی دایکی سه لمان، په له مه که، رۆژانیکمان له پیتشه تووکی سه ری ناحوم له هه ژمه تان هه ر له ناو لانه که که یدا سپی ده بیئت، رۆژانیک به رتیه و ته ر و وشک پیکه وه ناهیتیت، سالانیک له جه و ته ساله که ی میسر قاتوقری تر، ئی تۆش ده ته وه یت له ماله وه بمینمه وه؟!

وهک جاران له قاقای پیکه نینم دا، پیکه نینه کهم له خه مه وه هه لقولاو ریگه ی خۆی گرته به ر. ده مه سپیه وه و سوپاسی خیری خودام کرد و وتم:

— نه سهر، نه مه جه نگه، نازانیت جه نگ مانای چیه؟!

— ناخر باوکی سه لمان، بۆیه ده بیئت له ماله وه ده رنه چیت!

— بەلەم فەرمانەكە فەرمانى جەنگە و پىيان وتوم رايىگەيەنم، ئەسەر، ئەگەر
راينەگەيەنم لىپىچىنەنەم لەگەل دەكرىت، لىپىچىنەنەش لە كاتى جەنگدا قورسە.
ئەوسا ئەسەر وەك ئەوئى دوپشك پىئوى دايىت، بە شەژانەو راپەرى و بە
دەنگىكى ناسك وتى:

— شلۇمۆ، كەواتە بۆ! لە رىگە ناگات لە خۆت يىت، با فريشتانى خودا لە دواو
و لە پىشەووت بۆن و لە خواری و لە سەرى پارىزگاريت بگەن و بە دەورتدا زىيەكى
پارىزەر دابىين و لە گشت خراپەكارىيەك بپارىزن.

ورده ورده بە نزاى ژنە بە ئەمەك و بەخشندەكە نوقم بووم و لەنيو بپراي خۆمدا
خۆم شت و ھەستم بە نارامىيەكى خۆش كرد، تا دەنگىكى دىكەي گىلانە لەو دۆخە
دايپريم، كە لەبەرخواو لاسايى گۆرانىيەكى خۆشى دەكردەو، لەدەرەوئەش دەنگى
تەقەيەك ھات و گۆرانىيەكەي نىستىر تىكەلى دەنگدانەوئى تەقەكە بوو:

ھەموو يىدەنگ بوون تەنھا ئەو نەيىت، پرىم "ناخۆ لەدەرەوئە يەكەك كوژرا؟"
ھەرەھا پرىمەو "ناخۆ ئەوئى لە دەرەو روودەدات سزايەكە بۆ مەن لەسەر ئەوئى
نىستىم خواستو؟ ئاھا بۆ ھەموو شۆيىكى سابلأخى بەستەزمان دوام دەكەويت؟"
ئەم گۆرانە و ئەم پەژارەيەكە لە ناديارەو سەريەلدەدا، ھەر ئەو وەلامەيە، كە لە
خودى خۆمەو دەستم كەوت، نىستىر ھىشتا بە خۆشى و شاديەو گۆرانى دەچرىت،
وەك كچىك نە شووى كرىيىت و نە مندالیشى بوويىت، وەك رابردو خۆى بۆ زەماوئەندى
قارەمانى نىو خەونەكان نامادە دەكات.

شلۇمۆ كەتانی لە مائەكەي خۆى وەدەر كەوت و چاوى لە گولنىك گىپرا، ھەردو
پىي نوقمى نىو شتىك بوو، كە لە لۆكەي ھەلاجى كراو دەچوو، ئىدى تا ھەردو چۆكى
تىدا نوقم بوو. چاوى بە گول نەكەوت، ئەمە ھەموو سالىك روودەدات، ئەم وەك چۆن
مائەكەي خۆى شارەزايە، ئاھاش شارەزاي ئەمەيە، بەلەم خوليا كەرانەكەي سەرپراي
گۆرانىشى ھەر زۆرى لى دەكرد، كەواتە سەوزايەك ھەر ھەيە، كە لە بەفر و زریانەكە
بى ناگا يىت و بە كفى سىيى زستان دانەپۆشرايىت!؟

خولياكه ولامى نيه، به كپيه كى له راده به در به فرکه به سر يه کدا ده که ویت و سپیتیه کهى هموو رهنګینک داده پوښیت، تووشى ره شیبى بوو، بۆ چرکه ساتینک هیلینکى سوورى بىنى، که وک نه ژدیها به سر زویى سپیدا ده کشا، چند ته قه یه که به دواى یه کدا کران، بهر له وى له ده رگای مالى دراوسى زیرنگه ره کهى بدات، گوئى هه لځست، ناگره که له یه که لاره بوو، رهنګه روسه کان هه بۆ گه مه ته قه بکن، یان ریبوارانى پى دهر سینن، ناخو هیله سووره کشاوه کهى سر زوییه سپیه که هه غایله یه که بوو یان خه ون بوو؟ بۆ چرکه ساتینک نهو هیله سووره بىنى و ون بوو. له مه تینه گه یشته و له ده رگای ماله کهى عه زریای دا، هیشتا سوور بوو له سر نه وى سوینده کهى نه شکیت و نه چیتته ژووره وه. دراوسینکهى له ناوړوکی فرمانه که ناگادار کرده وه، له درزى ده رگا که وه تاقیى جوړه کهى نه لماسى کرد، نه م کچه بۆچى ناوها سووکایه تى پتکرد؟ نایا نه مېش نیستېرېکى دیکه یه؟، به لام نه م کچه وک خوئى ماوه ته وه و له خو بایى بوونه کهى ناله قیت و له گیلایه تى تپه پانده وه و شیتته! ته شقه له ی نه لماس له ژووره ده ربارى فرمانه که ده رى کرد، به لام نیستا کاتى تووړه بوون نیه و تووړه یى خودا به سه، لى لووت به رزى و نه فرینى مرؤ هویه که له هویه کانى تووړه یى خودا. بهر له وى بهر ده رگای ماله کهى عه زریای زیرنگه ر جیبه یلم وتم:

— عه زریا جلوه ی لووت به رزى کچه که ت بگره وه، گه ر توښ نه مه نه که یت نه وه نهو رژه ره شانه ی به پړونه، ده یکه ن!

نه رکه کهى من ره شه...! سپیتى شته کانیش نه فره تینکى ره شه، زریانه کهش هه ره شه و تا دیت پهره ده سه نیته. کاتینک ده ستى له ناگادار کردنه وى هموو یه هو دینکى سابلخ به رده بیته، به رهو ماله کهى خوئى ده گه رپته وه، به لام گه ر به سه لاهه تى بگه رپته وه! چونکه هموو گه ردوون رهنګى ره شیبى شوى گرتووه. هه ردوو لاقى له نیتو به فرى سپى نوqm بوون. به فر چاره که مه ترېکى تر که وتبوو. ماوه یه که ماله وى جیبه شتووه، ناخو دواى ته راو بوونى نه رکه شوومه کهى دۆخه که چى به سر دیت؟ نه ی بۆچى ته قه هه ر زیاد ده کات؟ هو هاروون و میخا و شه معیا و ساسون نیتو له کوپن؟

— نيمه له ياريسه كېدا ده مردين، نينجا وک جنوک راست ده بويينه ده!
له پر ناحوم ده ستی به گريان کرد و سديون و سلمانيش بيتزار بون، به لام شلومز
که تانی بیری ده کرده ده، لای هه ستم بوو که نيستیر له واتای شهر تیناگات و نازانيت
مانای مهرگ چیه، نهو بېگومان گیتله و مندالیشه، به لام ناخو هه موو جيهان، نهو
مليونان شهر که و جزره ها به ره و لایه نه به راستی له واتای جهنگ و مهرگ تينه گهن؟
باوکی سلمان پتی وابوو که نهو ولاته گه ورانه نهو ده زانن و به بی گویدان به ره و پیری
ده چن. به خوی وت "گهر شته که وایت، که واته ههش به سر نهو مرؤقايه تيبی که
دوژمنی خویه تی!"

له تاران به فر به چری ده باری و توش هه ردو لاقت خستبوه نهو لاو نه ولای سؤبه
عه لادینه سه وره که و هه ردو له پت دابروه ناگره که ی. رووناسکی ناووه و ده ره ده،
ته وژمی سه رما که له ناووه و ده ره وک یدک نه بوو. له بالکونه که ره ديقه تی به فری
به سه ریه کدا که وتوت کرد، به فره که له سه رووی پشتینه زه لامیکسی بالابه رزی وک
تؤه یه "نه مه شتیکی سه ریه" نه مه وت و به من پیکه نیت، گه پایته ده بؤ نهو
شده، هیچ شتی که بهو شوه به راورد ناکریت، وک نه ووی خودای مه زن هه مو شته کانی
هه لگه رانديتته وه و زریانی به فره که ی له رننگ و له هه سته وهریدا کرد بیتته هیمای
مهرگ.

تفه که م قوت دایه ده، نزیکه ی بهر له په نجا سالن تۆم له هه ره تی لاویتییدا له بهر چار
وینا کرد. نه میستا نيمه له تاران له سالانی شه سته کانداین، به لام له توغیانی
ته مه ندا. تۆ کوردیکی وک دارکاژ بالابه رز و چون قاتر لامل، فه رمانی سه رکردی
روسه کانت پی بوو و له ده رگای جووله که کانی سابلخت دده تا بیانپاریزیت و خوتیش
بپاریزیت، تا پتر بیتته جینگه ی ریزیان و پاداشتیکی دیکه ت له لایه ن خودا و خه لکه وه
ده ست بکه ویت، زریانی به فره که هیتشتا به کپی له هه ره تدایه و به ده ستی بؤیه چیه کی
لیزانه ویه و هیچ شتی که فه راموش ناکات تا به رهنگی کفن و رهنگی پاکژی بؤیه ی
نه کات، هیمایه کی زۆر و چه مکینکی زۆر گوړانیان گه ره که، بپی جار مرؤقايه تی به بی

وردبوونه شته كان له نهستو ده گريټ، يان به ناچاري و له سونگه گيټلي يان
بيټيزي، يان بي ده سلاتي قه بوليان ده كات، نا نه و تا منيش به فەرمانی سهر كرده
روسه كه وهك ناميټريك له مالتيكه وه بۆ مالتيكی تر ده رۆم، فەرمانی پياويك نه ده يناسم
و نه ده مناسيت، سابلاخيش نازانيت كيټيه، ته نانهت سابلاخيه كان له قسه كردنيشي
تينناگن، پياويكي خوتيهه لقورتينهر و له ماله بيټويه كه ي خوماندا بكوژ و بپ ههر
خويدي، به نه فرت بيت! قابوته لباده كه م له م سهرما سه خته دا تيني نه ماوه و وهك
نه وه وايه هيچم له بهر نه بيت، نه وه قه لايه ي كه خۆم له ناويدا ده پاراست، بهرانبهر
سه ختي سهرماكه ههره سي هينا. ئيستا من به م سهرمايه خۆم گهرم ده كه مه وه و زۆري
پي ناچيت تاريكيي شو له گه ل خويديا ل سوولم ده دات، به لام ته نهايي چنه بازيه كي
ديكه و هاواري ترسم به روودا ده دات. خوت رابگره، تو له دار بهرپو سه ختريت!
خوراگره، چونكه خودا له پشت و پيشه وه ته، له راست و چه پته وه له گه لتدا ده روات.
له بان سهرت و له خوارته وه، توبه خودايه! من پييه كانم له لوكه يه كي ساردي
ههلاجي كراو ده چه قينم، ريگه ي بيابانيكي به فراويم گرتوته بهر، توبه پي له خوداي
خۆم بنيم، توبه! شو و زريان و داگيركهران! تاريكي و سهرما و ترس! كاتي نه وه
هاتوه بگه ريمه! سوپاس بۆ خودا! سوپاس بۆ نه وه خودايه ي كه له هه موو لايه كه وه
ده وري دارم، چونكه نه ركه كه م به بي كيټشه به جيهينا و به سه لامه تي ده كه مه وه
ماله كه ي خۆم، ينگومان بيزاري ناوه زي نه سمه ري تيكداوه، به لام ينگومان ئيستا
نيستير ستراني بوك گواستنه وه ده چريت، ئي گهر ده يه ويت با ميټرد به عيزرائيل
بكات، به لام من پي له خودا بنيم، توبه خودايه نه وه چييه؟ كوا پييه كانم؟! كه
ههنگاو هه لدنيم له ژير هه ردو و لاقمه وه دوو چيا بهرز ده كه مه وه، نازاريكي بي قه وام
دهستي پينكرد، نازاري سهرمايه، به لام ههر تاشه بهرده، تاشه بهرد. چركه ساتيك وه ستام،
نينجا راجله كيم، هوشم لاي خۆم نه ما! به راستي بينايي چاوان له ژير پيمدا نه بوو!
كه واته كاره ساته كه له ژيره وه... هات. پييه كانم بوون به بهرد، دوو بهرد له به فر، شلومو
برۆ! نه و تا مردن له ژيرته وه په لامارت ده دات! هوشم لاي خۆم نه ما، ده ي هه ردو و
تاشه بهرده گه وره بي گيانه كه بهرز بكه وه و په له بكه! پيش مەرگی خوت بكه وه،

رهنگه رزگار بیت! چۆن؟ نهی کوا ماله که مان له کوتیه؟ رهنگه ماله کهم وه لامسی
پرسیاره کانم بداتهوه، له نیو تاریکی و به فر و ترس گیره ده کهم، کویرانه پهل دهاوێژم.
دهی هیتز بغه بهر نهم دوو پیته مردووه. به فر و ترس و مردن! بهر له وهی پیته کانت
له کار بکهون، بگه وه مال. بهر وه هه ناوی خۆت...، بهر وه دلێ خۆت...، بهر وه هه موو نهو
شتانهی تیتدایه!

دهنگدانه وهی دسترێژیکێ رهشاش بیدهنگی شه وه که دهیگیریتته وه، ناخو چه ندگیانی
له باخی مرۆڤایه تیدا هه لپچری بیت؟ مه رگ لیره و لهوێ، له بیدهنگی و له ژاوه ژاودا
دهحه پیته، نهم به فره یه کجار به کچی دهباریت، ناخو کهی دهووستیت؟! نهی خودایه!
ناخو هه لته بژاردووم تا بهر وه لای خۆت ببهیتته وه؟ خودایه هیچ لایم نییه، به لام دهیته
نه سهر و نیستیر و منداله کان چی بکهن؟! خودا که من هه وهی تۆم و دته دوتیم لیم
بیووه، به لام تو خۆت هۆکاری هه موو هۆیه کانیته و منیش هۆکاری نهم ماله
گه وره یه، خودایه! نهی خودایه، کوا ماله که مان! نه وه نه سهره له په نجه ره ی ژووری رووه
و شه قامه که دیاره، فانو سه که لهوێ پرته پرت ده کات و هه ر نه وه تا نوو وهی تیتدایه،
رهنگه نه وتی تیدا نه مایته...، نهی منیش نه وتم تیدا نه ماوه؟ ده رگا که کرایه وه و
نه سهر ده لیت:

— گه ر یه که خوله کی تر دوا بکه ویتایه، نهوا روحم جهسته می جیده هیشت و
به دوا ی تۆدا ده گه ر!!

به سهر نه سهر دا کهوت و نه مییش باو هشی لیدا و راستی کرده وه، به دهنگیکێ نزم
وتی:

— نه سهر بو سهر تهخته خه وه کهم ببه!
هه زار پرسیاری ئالۆز له سهر رووخساره په شوکاره کهی نه سهر نه خش بوو.
له بهرده میدا به چۆکدا هات و شلۆمۆ وتی:
— نه سهر، داوا ی لیبور دن ده کهم! داوا ی لیبور دن ده کهم!
— نه وه تو ده لیت چی؟
— نه سهر، بمخه ره سهر تهخته که!

ئەسمەر بە چۆڭدا ھات. شلۆمۆ قىنى لە لاوازی بوو، ھەزى نەدە کرد بىتتە بارگرانى بەسەر کەسەو، يان داواى شتیک لە بوونەوەرێک بکات، با ئەندامانى خێزانە کەى خۆشى بن. بەرەنگارى بى برستىيە کەى خۆى بوو، تا بەسەر مردندا زال بىت. گەر شتیک نە کات، دەمریت، ئینجا بە برینەوێ ھەردوو لاقى يان مردن، يان شتیک لە مردن خراپتر.

— کوا منداڵە کان؟

— نووستوون.

— ئەى ئىستىر؟

— ئەویش نووستووە.

— ئەسمەر، کەواتە ھەر تۆ بە تەنھا بە ناگایت.

بە دەنگىکى نزم داواى لىبورى کرد.

— دەبوو جوولە کە کانى سابلاخ لە فەرمانى روسە کان ناگادار بکەمەو.

— زۆر دواکەوتیت.

وتى:

— لە ھەمووى ژىرانەتر ئەو یە گەرە کە ئیمە پىش کات بکەوین!

نامازەى بۆ پىشە کانى کرد. ئەسمەر تەماشای پىشە کانى کرد، پىلاوکان بووبوونە بەشیک لە پىشە کان و بووبوون بە پارچە یەک لە سەھۆلى بە بەرد بوو. ئەم تەماشای رووخسارى کرد، پىش ئەوێ ئەسمەر ھاواری لى ھەستىت بە نامازە یە کى دەم و دەستە کانى ھاوارە کەى پى قووت دا یەو.

— ئەسمەر بۆ تەویلە کەم ببە.

— پىوێستە ھەر ئىستا شتیک بکەوین!

— ئەسمەر، ببە بۆ تەویلە کە.

بە گوێى کرد. بە ھەلکەرزینەو چوو بن بالیەو، ئەو مەرگى خۆى لەم دوو پىشەدا دەبینىت. ییگومان خودا لە بان سەرى بوو، بۆ یە ھۆشى لە کار نە کەوت، لە نىوان خۆلەمىشى بى ئومىدى مەرگدا دەستى بۆ پەنگر برد. بە لى، تەویلە کە، تەویلە کە!

نا نهوه تهويله كډيه، كهر و نهسپ و قاتر و مانگا و مهر و بز، نه مه گه وره نهك تهويله، بونی تهرس و ريځي كه له كه بوو گه يشته كونه لووتی، بيو كه كډي له گهل كزه هيوايه كډا گه شهی كړد، بونی نهو نومیدهی كړد كه له (گه وره كه) وه هله ده ستا، به خوی وت "رهنگه نیستا ژيانت بهم پاشه پړیوه به ند بیت!"

سهری سورما، له ناكار خهريك بوو بیوی بگوړیت، دیسان به خوی وتهره "ناخو ده كړیت پیسایي و پاشه پړی ناژله پهرجوو دروست بكات؟". نهی بز نا؟! نهی نهوه نییه له شتی مردوو زیندوو دروست دهییت و رووناكیش له تاریكی نهنگوسته چاو هله دیت؟ دهی با تاقی بكهینهوه! تاقی بكهینهوه!

— نه سهر پالم بځه و بیله كه بیته!

به گوئی كړد و بیله كډي هیئا، وتی:

— دهی به په له تهرس و شیاكه به پی و لاقمدا بكه. نه سهر، له ژیر ناژله كان

تهرس و شیاكه بیته.

دیسان به گوئی كړد، به لام نه مه چییبه؟ دلای داخوړپا و ترسا، له وهیه پیاره خو شه ویسته كډي شیت بوو بیت! نایا ده مریت؟ نهی شلومو، ناوړه و گیان به قوربانان بن...، نایا تو هر به زیندوویی خوت له گور دنییت و نه میس له ژیر سهرگینی ناژله كان دهیشارتتهوه؟

— نه سهر، داپوشه! ههردوو پی و لاقه كام به هه موو پاشه پړی گه وره كه داپوشه!

به تهرس و شیاكه كډي هه موو ناژله دلای سابلخ دایان پوشه، به هه موو تهرس و ريځي ناژله دنیا!

بیو كه كه سامناك و شیتانه بوو، بونی بی باوړی لی ده هات، ده شی نه مه گالته كړد نيك بیت به ویستی خودا، نا بهم جوړه بنده داوای پهرجوو له خودای خوی ده كات؟! تو بلی به راستی گشت شتیک له حناس بیركی پهنديارانه، گیلانه، عاقلانه، شیتانه، بووه ستیت؟! مهرگ ون بوو، ویرد و نزا توانهوه، نه سهر به خوی و شه نه كډي ده ستیه وه هه خهريكی كو كړد نه وهی تهرس و شیاكه بوو، به سهر ههردوو پی و لاقه كانیدا ده كړد، تنها هه خوی له پشت نه تینگه یشتنه وه بوو. مندا له كان،

نیستیر، دۆستان، میر عدلی، عهزریا زیرنگهر، مهتیبا هۆ گۆنهی مامی، برا و خوشکه کانی، حاخام ناحوم و براکهی، خیتلی بوزورگ، سابلأخی دهلال، ماله کهی خۆی، کانی و چیا و شیوه کان و گۆ و گیا و هه لَشک، درهخت، تاران و مۆسکۆ، تیکرپای جیهان له بهرچاری توانهوه، جگه له بیرۆکه که و جهنگه که و مرۆژی له شیوهی خوا دروستکراو، نهم مرۆقه پینکداده و دوژمنکار و شیتته.

— نهوه چیه؟ نهی من مردووم، یان هیشتا زیندووم؟!

له خۆ وه ناگاهاتم. گهرمایهك له بن ههردوو لاقم بوو، تاشه بهرده به فرینه که له نیو ههلمی پاشه پۆکه دا دهستی به نهرم بوونهوه کرد.

— نه سهر، کۆی بکهوه! هه موو پاشه پۆی ناژوله کان کۆبکهوه و بیکه به سهر ههردوو پیمدا.

هه موو پاشه پۆی ناژوله گه پۆکه کۆبکهوه، ریخ و تهرسی مانگا و گامیش و نهسپ و گویندریژ، ته نانهت قشپیلی مه و بزنه کانیش بیته. ناخر خودا ریگهی رزگار بوونی پیشان دام، کۆی بکهوه! من ده ژیم و نه سهر بیته ژن ناکه فیت، سهلمان و سه یون و مریهم بی باوک نابن. کۆی بکهوه، من هه روا به میهردی دووژنه ده میتندهوه! نه فرته له بیرۆکه که! ناخر خودا مرۆژی ئافراندهوه و ئاوهزی داوهتی! له نیوان چاکه و خراپه سه ریشکی کردووه، نه فرته و فه ری پیداهه، من ئاوهزو فه رم هه لَبژارد، به لام سی چواریه کی دنیا کوشتار و کاولکاریان هه لَبژارد، گویم له هه ناسه بریکتی نه سهر بوو، چیا بهك له پاشه پۆی ناژوله له بان خۆم دی. ههستم به گهرمی پییه کانم و بزوانی په نجه که لَه کرد، بانگی نه سهرم کرد:

— نهی دایکی مندالانم! به خۆشه ویستی تۆ، ویستی خودا رزگاری کردم.

نه سهر به سۆز و به زه یسه وه ته ماشای کردیت و رووخساره جوان و شیرینه کهی ده رکهوت، نه ونده جوان هه موو خیر و خۆشی دنیای تیدا کۆبوو بووهوه، نهم پیت و فه ر و سازگاره ده گمه نه له بهر تیشک یرووناکی زه ردی فانۆسه که شه پۆلی ددها. نه میستا فانۆسه کهی به دهسته وه بوو، به هۆی به زه بی هاتنه وه و هه لچوونه وه دهستی ده لهرزی، له سۆنگهی شتی تره وه دهستی ده لهرزی نهك به هۆی سه رماکه وه، دلۆپه عاره قه ی وردم

له سەر تهوێلی نه سهر دی و دههاتنه خوارئ، له دهروه و له ناوهندی زریان هه بار بووه که ی به فیه که، له تهوژمی سه رما بی به زییه، ههردوو پینه رهق هه لاتوه که خه ریک بهو ژیانئ مرۆقانه یان تیدا ده گه را و ورده ورده ده بوونه به گوشت و پیست و ئیسک و ده مارگه لی خوێنیان پیتا پروات.

— فانوسی گه ره که هه لبواسه و فانوسه که ی تر به و به لای مندا له کان به ژوره که ی خۆت به گه ریوه.

به سۆزناکی وتی:

— شلۆمۆ، ئه ی تۆ؟

هیشتا غایله و گومان له سه رمدایه، غایله که یه ک وه که نه که که درنده و وه من له کاتی یه قیندا لامل، بروام به خودا له ق ناییت، به لام خودا هۆشی به مرۆق داره و به منیشی داره، ههروه ها بهو شه پرکه رانه شی داره، که ئیتستا له ناوچه فراوانه کانی نه م جیهانه دان، وتم:

— من؟ ناوها تا به یانی لیره ده میتهمه وه.

به سه رسامی و ناقایلی وتی:

— له گه ل ناژه له کاند له ژیر پاشه رۆ له گه ره که دا ده میتیته وه؟

— نه سهر، ئه ی به یانی له گه ل مندا له کان و له گه ل تۆ و له په نای خودا نام!

به په شوکاوییه نه نزایه کی خیری کرد:

— به لکو خودا رزگارت ده کات، ههروه ک چۆن ئیبراهیمی بارکمانی له نیو ناگر

رزگار کرد.

ههردوو پیم به ئیتشه وه هاواریان ده کرد، له شوینی سه پوونه که وه نازاریکی کوشنده په یدا بوو، تۆ بلیتی جاریکی تر له سهر نه م دوو پینه هه لبستم و به رهو کۆری خه لکه که و به رهو مه به سه کام پینان برۆم، ئه ی نه م ته مه له سهر جیهان ده ره ویته وه؟ هه ره نه و نه ده چاره کام بنوقینم و بیانکه مه وه بیسنم جه نگ کۆتایی هاتوه؟ تۆ بلیتی شمشیتری نيزرائیل له دروینه کردنی گه ردنی خه لکی بووه ستیت؟ ئه ی بلیت گر مه ی تۆپی له نیوبه ر کپ بیته وه و گولله بارانی مه رگ بووه ستیت؟

سبه‌ینی...، به پرسیری شیتانه له‌نیوان به ناگایی و نوستندا ختوکه‌م ده‌دات و
جۆلانه‌م له‌گه‌لدا ده‌کات.

پتیه‌کام ده‌زریکتین، پتله‌وه‌کام سه‌ره‌پای ته‌نهایی و هه‌لمی خنکیتنه‌ری ته‌رس و
شیاکه مملانی له‌گه‌ل رووناکی ده‌که‌ن و په‌رده‌یه‌ک به‌سه‌ر بیلبله‌کامدا ده‌ده‌ن. له‌بیری
ده‌که‌م! گشت شتی ده‌ه‌ستیت، منیش ده‌مرم تا سبه‌ینی به‌زیندویتی راست ببه‌وه.

سبه‌ینی! سبه‌ینی هات و منیش له‌نیو له‌بیرچونه‌وه‌دا نوqm بووم، که وه‌ئاگاهاتم
بیرم که‌وته‌وه، پتیه‌کام بزواند، پتیه‌کام ژیانیان لی هه‌لده‌قولا. هه‌ردوو پتیم به‌ره‌و
سه‌روه به‌رز کرده‌وه، به‌گوئیان کردم و چون په‌ر سووک بوون، وه‌ک دوو توپ
هه‌لبه‌زینه‌وه. نه‌وه‌ی که‌ شه‌و روویدا وه‌ک می‌رده‌زه‌یه‌ک، یان غایله‌یه‌کی شه‌یتانانه بوو
بیت، له‌گه‌ل به‌یانی و له‌گه‌ل زریانی به‌فره‌که‌ کوژی هات، به‌لام به‌فره‌که‌ به‌سه‌ریه‌کدا
که‌له‌که‌ بووبوو، سه‌رماکه‌ی سه‌خت بوو، روسه‌کانیش چون می‌رووله به‌سابلاخدا
وه‌ربووبوون، جه‌نگه‌که‌ له‌م جیهانه‌ بی به‌زه‌ییانه له‌پتک‌داداندایه و شمشی‌ری نیزایل به
په‌روژ و هه‌له‌وه‌ سه‌ری بوونه‌وه‌ران دروینه‌ ده‌کات.

کایه‌ی دووه‌م

نهم درو مانگه سپی — ره‌شن، به‌ستوو — داگیرسان! چۆن به‌فر و ناگر، سه‌رمای
سه‌خت و گه‌رمای سووتینه‌ر پیکه‌وه کۆده‌بنه‌وه؟، به‌لام له سابلاخ و ده‌وروبه‌ری
کۆبوونه‌وه، میرعه‌لی به شلۆمۆی هارکاری وت:
— خودا که‌ی نهم مسقۆف و گاوارانه، که وه‌ک نهم به‌فره له‌سه‌ر سینگمان مۆلیان
خواردوه، لاده‌بات؟

شلۆمۆ که‌تانی وه‌لامی دایه‌وه:
— وا نیستا بوون به‌گارر، له کاتیکدا له مۆسکۆ هینده که‌لویه‌لمان هینا،
وا یلیتهات قازانجه‌که‌ی ماله‌که‌ی من و تۆی پیر له سامان و خیر و خوشی کرد.
میر دامار به‌ بلمه‌بلمیک وتی:

— جەنگه‌که تەر و وشکی پیکه‌وه سووتاند، ته‌نانه‌ت سه‌فه‌رکردن بۆ تارانیش
بووته‌کاریکی نه‌ستم، وه‌ک نه‌ویه که نیمه له ده‌وله‌تیکى جیا له ئیتران بژین.
ته‌میکه و له‌گه‌ل به‌سته‌له‌کی زستان ده‌ره‌وێته‌وه. هه‌ندیک هه‌وال ئامازه بۆ نه‌وه
ده‌که‌ن که "پیاوه نه‌خۆشه‌که" به راستی نه‌خۆشه، خۆ نه‌گه‌ر نه‌لمانیای هارپه‌یمانی
نه‌بوایه، نه‌وا وه‌ک خانویه‌کی له هه‌لشک دروستکراو به هه‌لکردنی بایه‌ک، هه‌ره‌سی
ده‌هینا، به‌لام نه‌وه موسلمانانه‌کانی سابلاخ له چ خه‌یالیکدان به‌ ناشکرا رقیان له
روسه‌کانه و ئاواته‌خوازن عوسمانی و نه‌لمانیای هارپه‌یمانیان بێن، تا سابلاخ له
(پیسى) مسقۆفه‌کان رزگار بکه‌ن؟ ده‌ق وه‌ک نه‌ویه (پیسى) روسه‌کان به هارپه‌یمانی
نه‌لمان و عوسمانی موسلمان پاک بووێته‌وه؟!، به هیمنى و جۆره نامۆژگارییه‌ک به
هارکاره‌که‌ی وت:

— وا دیاره شا له‌وهی رووده‌دات هه‌لو‌یستی بیلایه‌نی گرتبیت، ده‌با ئیمه‌ش له شارۆچکه‌کی خۆماندا هه‌لو‌یستی نه‌و وه‌ریگرین، تا جه‌نگه‌که نه‌مان پلیشینیتته‌وه و هه‌ردوو لای مه‌قاشه‌که که له سابلآخ گیربوه، روحمان ده‌رنه‌هینیت.

میر عه‌لی وتی:

— به‌لام چارچنۆکی روسیا له سنوریکدا ناوه‌ستیت، هه‌روه‌ها هیچ موسلمانیک رازی نابیت له مالی ئیسلامه‌وه به‌ره‌و مالی گاور بگو‌یزیتته‌وه، هه‌روه‌ک چۆن روسیا ملیۆنانی له‌و موسلمانانه‌ی که خاکی داگیرکردوون، ناچار کردوه. خۆ نه‌گه‌ر هه‌ر ده‌بیت سابلآخ له ئیرانی موسلمانانی شیعه مه‌زهب جیا ببیتته‌وه، له‌وه که‌مه‌تر نییه که له پشت کوردستانیک سهر‌به‌خۆه‌و بچیتته‌وه سهر‌تورکیای عوسمانلی سوننه مه‌زهب نه‌ک بچیتته‌وه پال گاوره‌کان له روسیا!

به‌لێ نه‌وه نه‌گه‌ر له کاتیکدا بیت زگی دنیا به مه‌لو‌تکه‌یه‌کی به‌دگۆراوی دیار هه‌لنه‌ئاوساییت، به‌لکو به کۆمه‌لێک جهمانه‌ی به‌دگۆراوی له‌ژماره نه‌هاتوو به‌رز بووبیتته‌وه، نه‌و ده‌مه‌یه‌ک له دوا‌ی یه‌ک له‌دایک ده‌بن و لی‌ره و له‌وی فریایان ده‌دات. زگی ئیستیر وا دیسان به‌رز ده‌بیتته‌وه، ناحومیش کۆریه‌که‌ی جاران نییه تا شیر بخوات. له‌گه‌ڵ زه‌بر و زنگی زستان که خه‌ریکه ته‌زووی ده‌شکیت، ناحوم به‌ نیو هه‌موو ماله‌که‌دا خه‌ریکی گاگۆلکه‌یه و خۆی به‌شتدا ده‌دات و قه‌شه‌نگیش هه‌لیده‌گریت و ماچی ده‌کات و ناوی خودای به‌سهر‌دا ده‌خوینیت.

جگه له ته‌قه‌کردنیک کتوپر، برێک ته‌قه‌ی تریش ده‌کریت، دوو مانگه‌که به‌ بێ رووداوی نه‌وتۆ تینه‌پرین، کاتی ته‌قه‌کردنیش خه‌لکی به‌ پرتاو بۆ ماله‌کانی خۆیان ده‌چونه‌وه و تا ته‌قه‌ بیده‌نگ ده‌بوو خۆیان ده‌شارده‌وه، به‌ زۆریش به‌ر له‌وه‌ی خه‌لکی بگه‌نه‌وه ماله‌کانیان کپ ده‌بوو، کاروباری شارۆچکه‌که تارا‌ده‌یه‌ک وه‌ک کاتی پیشهاتنی روسه‌کان بوو. دانیشتوانی سابلآخ قایل نه‌بوون له (داگیرکه‌ری) روسی نزیک ببنه‌وه، هه‌ر که گه‌رمی تۆپ و گیه‌زی گولله‌ی ره‌شاش بهاتایه، ده‌یانزانی که عوسمانلی (رزگارکه‌ری) نزیک بووه‌ته‌وه، له کۆتاییدا پتکه‌دانه‌که تیشکانی (گاوران) و هاتنی پارێزه‌ری ناوچه‌کی لیده‌که‌وتته‌وه. نه‌م ناواخوازیه له سابلآخ به‌ نیمچه کۆده‌نگیت

بو، له تێکرای تەوریزیدا پارتە ئیسلامییە نەتەرەییەکان و رۆژنامەکان داوایان
 دەکرد بچنە پاز ئیمپراتۆریەتی عوسمانی، کەچی وێژدانی تاک تاک لەم کۆدەنگییە لای
 دەدا و لە خولگەی خۆپەرستی و ئارەزووی خودی دەسووپاریەوه، بەستەلەکی
 کەلەمەبووی سابلای نەیتوانی گەر و بلیسە دلی رەزا عەلی کپ بکاتەوه، یان
 ناگرەکە مورتهزا حاجی زاد بکوژینیتەوه. بە چ رینگایە بگاتە فاتمە کە لەنیو قەلای
 میردیکدا و سێ کوڕ کە خوشی دەوین، خۆی قایم کردووه؟ ئەو چ رینگە یەك دەگاتە
 رەلی نکولیکار و زۆردار، کە لە قەلایە کدایە و لە سایە دەستپێتووندا شەپخواز و
 خوینریژەکانییەوه خۆی پەرچە کردووه؟! نایا رینگای تۆ بەرەر رووسە کانه؟! نەخیر. تۆ
 سەرباری برا زۆردارە کەت و لایەنگەرە پیارکوژەکانی هەموو رۆلەکانی شارۆچکە کەتیش
 لیت دەرهنجین و لە بەرچاوی زۆریە خەلک بە (خایەن) دادەنریت، کەواتە با چارەپیتی
 هاتنی عوسمانییەکان بکات، هەروەها با رەزاش چارەپیتی هاتنەوهی میر بکات، ئەوسا
 با رۆژی پەسلان هەلبستیت و ئاژاوە بەرپا بیت، تا جەنگە کە بروای خەلکی کز بکات
 و هەموو شتێک تێکەولیتکە بیت، ئەو دەمە فاتمە ملی بۆ ددات، چونکە لە ئاژاوەدا
 تاوەر و قەلاکان هەرس دین، ئی ئەمیش نە روسەکانی گەرەکە و نە عوسمانی، ئەو
 هەر نایشیان بینیت، ئەو جگە لە فاتمە هارسەری براکە هیچی دیکە نابینیت و
 هەر ئەوی گەرەکە، ئەو ئاژاوەی دەوێت و دەیهوێت دنیا بەسەر یە کدا بروخیت. خۆزگە
 براکە دەمرد...، ناخر کە تێکرای دنیا دەمرن تا ئەم بگاتە پەرستراوەکە، با لەو
 مەرگی بێبەشییە، زرگاری بیت و دەست لە ملی شەیتانی هاوریم بکەم، کێ من و
 فاتمە وەك دوو پاشای بێ تاج بەسەر سابلایەوه دەهێلنیتەوه؟!

کۆمەلە ددانیکێ زەرد لە دەمیدا قەتیس بوون، ئەوانە ددانی تارماییەکی نادیار
 بوون و هەموو سابلایان لەخۆگرتبوو. زەردەخەنە یەکی زەرد ژەهری لی دەتکا.

هیشتا ناسمان لۆکە شیکراوە ساردەکە دەباراند، لەلای رۆژاواوە خۆریکی ناسایی
 لە پشت هەوریکەوه خۆی مەت کردبوو، کاتێک گرمە یەك لەو بەرزاییەوه تێکەلی
 گرمە زەوی بوو و لەسەر گۆرەپانی ناوەندی شارۆچکە کە تەقییەوه، گوللە تۆپێک و

گولله تۆپىكى دىكەى بەدوادا هات. درای كه مه كىك دهنگه كان تىكهەل بون و له
گوێ هەندىك كه سدا وهك دهنگى مۆسىقا خوش بوو.

مورتهزا حاجى زاده بهوى روى دها چىژى دهىنى، ناگر و هاوارى خەلك، جەنگ و
مەرگ و ناژاوه، ئەمانە شتگەلىكن كهسانىك به پەروشى عاشقانه وەرى دەگرن.

منداڵان له ترساندا و به لەز خۆيان دهگەيانده هەمىزى داىكانيان، ناحومى
بچكۆله شىتانه گرىا، ئىستىر لەنىو لانكه كهيدا راىژەنى، لى ئەر به ترسەوه وهك
فىتوويه كى ناساز و گوێكهركەر هەر دهگرىا، ئىستىر پىتى سه غلەت بوو، رووه و خاوهنى
تهقه كان بانگى كرد:

— منداڵه كه تان تۆقاند، ئىدى به سه هەى به چكه مشكان! ئىنجا به ده مى
گلهيهوه روى كرده خودا:

— ئەم بە لا گەورەيهت له كۆتو به هىناين؟ وا سەرمان تهقى و منداڵه كان زراويان
چوو، ئەو تا هەر دهگرىن و ژانه سه ره كه م ده بىته دوو ژانه سه ره.

عهزرىاى زۆره نگر بىرى له ئەلماسى كچه تاقانهى كردهوه و هەستى به ترسىك كرد
"گەر شىتىكم به سه رهات، ئەلماس چۆن به ته نهها بژىت و كى له چرۆكى ئەم كۆتويه...
دىنا، بىپارىژىت؟".

ئەمىستا داىكى لەناو گۆردا بوو، به سه ره له داىكبوونى ئەلماسه وه چووبوو،
باوكه كه دهيتوانى له زەبرى ئەم دنياهه بىپارىژىت، ئەمەش له رىگهى به شوودانىيه وه
لانه و باندهك و زاوايهك و نهويه كه وه بوو، به لām ئەلماس له دنياهه كى تردا بوو،
كه له لى لىوانلىو بوو له هەلمى غايه لى بۆگەن، دىوى فرىودەر و تاوانبار به بى
ئاگادارى عهزرىا رفاندبووى، كه وتبووه ژىر ده سه لى و به سترانى خەيالوى شىتانه،
دهيلاوانده وه و به رده وام له دنياهى خەلك و ئەو راستىيانەى لەم دنياهه دا روىان دها،
به رزى ده كرده وه. شلۆمۆ كه تانى راستى كرد، به لām ناخۆ ده بىت سابلāخ هەر له نىو
بچىت، تا ئەلماس له و به رزاييه وه به رهو زوى راسته قىنه بهر بىته وه و دهنگى عەقل
له جىاى زهړى غايه لى و خەون بىته وه سه رى؟ به لām ئەم خەوانه چەند له بوونىاندا
جىاواز بن، ئەوا جگه له كه له لى ئەلماس له سابلāخ و جگه له سابلāخ ختووكهى

نومړی زوری تریان دده. له کاتې بیستنی سه مغوښای ناگر و کاولکاری حه سه ن
حزورگی لاو به هاورې هه رزه کاره کانی شاروچکه که ی وتبوو:

— نیمه خاوه نی به فرین و دهینه دهوله مه ندرین دهوله مه نده کانی سابلآخ، خودا
نه مسال به فریکی زوری پنداوین و هه زاران بینگانه ش هاتونده ته نیو سابلآخ. گویم لی
بوو باو کم دهیوت: نرخی به فر دوو نه ونده زیاده کات. بازارگانییه که مان ده گه شیتوه و
سامان رواجیکی وام پتهدات، تا بتوانم دل و ههستی جوانترین کچه هه رزه کاری
سابلآخی پی داگیر بکه م.

کاتی نویژ شیتوان شیتانه هات، تا هه ندریک له وانه ی خه ونیک له
هه گبه که یاندايه، بارگاری بکه ن و ترس بغه نه دلی نه وانه وه که ده یانه ویت له دنیا دا به
ناشتی بژین و ریزی ژیانی خه لک بگرن و خوشه ویستی له نیو مرؤفایه تیدا پیوژ بکه ن.
نه سهر ترسا، شووه که ی له گهل دهسته یه ک له تایه فه که ی دواي نویژ شیتوان له
که نیسه ی شاروچکه که له کوپوونه ودها بوو، وهک خوی هه میشه یی سه ری به ره و ناسمان
به رز کرده وه و نرای کرد، پارچه گولله تویتیک به سهر نیستیردا وژی کرد و تیکه لی
زریکه ی ناحومی توقیو بوو، نه فره تی له دنیا و ناحوم و نه و ساته ش کرد که به کوژ
و به ندریکیه وه ی به ستوه و توانای به سهر دا ناشکیټ، له چرکه ساتیکی تیژتیه پردا له
کونی ترس و ژاوه ژاوه وه رووناکیه ک وهک تیر ده ربه ری و که و ته دلیه وه و لینوی
په شیمانی گه ست. بالنده ی خوشخوانی نیو درک و دال که یفسازتره له وه ی له نیو
قه فه زیکی زیریندا به ند بکریټ، نه و خوی له کاتیکی شووم و لاوازیدا قه فه زه که ی
هه لېژارد، لاوازی؟ بهر له هاتنی روسه کان و دواي هاتنی شیان به رده وام بیری باخه که ی
ده کرد، خه لکی ده یان بینی به زگی هه لاوساوه وه ناحومی هه لگرتوه و ده روات، راسته
باخی میرده که یه تی، به لی، به لام له وی وازی له گهل په له وهران ده کات و دووی په پوولان
ده که ویت و به ری دره خته کان ده کاته وه و چون مندا ل خوی رها ده کات. نه و وهک پیی
ده لټن ناوها کاتقام و گیل نییه، نایا ره های و نازادی زیانیکی هه س؟ نایا ره هابوون و
جوانی گیلین؟، به لام شلومو له شتهایه ک ناگاداری ده کاته وه و باسی شتکه لینکی دی بو
ده کات. سه یر له وده ایه نه و باسی شتی ترسناکی بو ده کات و شتی جوان و خوشه ویستی

لی قه ده غه ده کات، له نیو کاسه سهریدا تۆپینکی تر ته قیه وه و هزری پارچه پارچه کرد و ناوړه هلا هلا کرد. توف! گهره که بز لای نهم بی مه ژگانه بچم و داوایان لی بکم، که ده ست له مه هلبگر! نهی نازانن نهوان بهم کاره یان سهری خه لکی دیننه ئیش و مندالان ده تۆقینن؟! نا...، نه خیر، من نهوانه ناناسم، به لام شلومو هه موو هه فته یه ک چاوی به سهر کرده کیان ده که ویت، داوای لیده کهم له جیاتی من پیتان بلیت، که واته شلومو وهره، نیدی من بهرگهی نهم دهنگه نه فرینانه ناگرم.

نه سهر نهو غایلانهی نه بیست که به خه یالی هه ویکه یدا ده هات، نهم هه ردو کوره کهی و کچه کهی لای خوی کۆکردبوو و له ته نیشته په غه ره ی رووکاری ماله که له باوشی گرتبون، له ناسمانی شاروچکه که دا بلیسه ی یه که له دوا یه کی بین، که له بریسک و هوړی گرمه و هه وره تریشقه ده چون، دوا جار گوئی له گرمه یه که سو. به توندی منداله کانی به خووه نوساند و تارمایی شوو خۆشه ویسته کهی هاته بهر چاوی...، داچله کی.

نای شلومو، ناخو ئیستا له کویت؟! وه لامه کهی له شیوهی چهند دهنگیکسی کز بیست، وه نهو ی پی بن و له سهر به فره که له که بوو که بخنکین. نهو ته نانه ت بیده نگیش ده ژنه فیته، له په غه ره کهو به دهنگیکسی بهرز بانگی کرد:

— شلومو!

وه لامی دایه وه و هارکات خه ریکسی هه تسوړاندنی کلپله گه وره که بوو له نیو کونی قفله زبه للاحه که دا.

— نه سهر، وا هاتم.

نه سهر پشویه کی هاته وه بهر و خار بوو وه، مهرگ و ژین تیایدا له مملانییدا بوون، بهر و لای هات و بینی منداله کانیش له گه لیدا شله ژاون، له بیده نگیه کی قورسدا هه موویانی له خو کۆکرده وه، دپقه تی نه سهری دا که له نیو بیده نگیه که دا نو قم بوو بوو. وتی:

— دۆخه که پر مه ترسییه، له وه ده ترسم که لیتی ده ترسام، نهویش نو قم بوونی سابلaxe له ناگر و خوین.

ئەسمەر ساتىڭ لەنىڭ خەيالە كانىدا خۆى ھەشاردا، ئىنجا بە چپە وتى:
— باۋكى سەلمان، بەلام ئىمە ھىچمان بەرانبەريان نەكردوۋە، ئىتر بۆچى ژيانمان و
شارۋچكە كەمان لى دەشتوتىن؟

رەنگە ھەمان ئەم زەردەخەندە لەو ساتەدا لەسەر لىۋەكانم بووبن، ئايا لە تواناتەدا
ھەيە مەتەلى زەردەخەندەكە ھەلىيىت و ئەو ئالۋىيەى لە ھەزرى مندا دەخولیتەۋە،
بزانىت؟

لە بەختى يارمدا بېوام لەق نەبوو، تۆفان و غەرىبى ئىسرئايلىيەكانم لە مىسر
ھاتەۋە ياد، ھەروەھا رووخانى پەيكەرى يەكەم و پەيكەرى دوۋم و سەبى ئاشوۋرى و
سەبى نەبوخەزەنەسەم كەوتەۋە بىر. بە ئەسمەرم وت:
— ئەمە وىستى خوداى مەن و تۆيە.

پرسى:

— چى روودەدات؟

پىم وت:

— تەنھا لە خودا داۋاكارم لە ئاگر و خوين بمانپارتىزىت.

لىتى پرسىم:

— تۆ دەيانىنىت، چى دەلىن، چى روودەدات؟

— پەلامارىكى توركىا و ئەلمانىا بۆ سەر شارۋچكەكە.

— كەۋابوۋ توركەكان بۆ سابلاخ دىن؟

— ھەر خودا خۆى دەزانىت.

ئەسمەر ماۋەيەكى زۆر بىدەنگ بوو، ئىنجا لىتى پرسىم:

— شلۇمۆ، رووسەكان و توركەكان و ئەلمانەكان، كامىيان باشتىن؟

بەبى ئاگا نزاكەمەم دووبارە كەردەۋە:

— داۋا لە خوداى خۆم و تۆ دەكەم لە ئاگر و خوين بمانپارتىزىت.

لهو شه ودا شه پ و پټكدادان توند بو، به فری سابلآخ توایه و به هژی چری ناگر بارانه که شه و که بو به رۆژ، ورده غه لبه غه لب له ناو غه لبه غه لپی گه ورده و ن بو. دهنگی روسه کان له هه موو شوینیک به رز ده بووه، باوکی سه لمان به چه وتی:

— وا چهک و تفاقه کانیا ن کۆده که نه و ده رۆن!

دانیشتوانی سابلآخ هه موو تیگه یشتن چی رووده دات، نه و ی له شته که حالی نه بو بوو، نه و له میانه ی هاواری به په له و بگره و به رده به زمانی روسی و بزوانی شله ژانی نۆتۆمبینه کانه و حالی بو، که له گه ل دهنگی ته قه و پټكداداندا یه کانگیر ده بو و ناوازیکی بیتار که ری په یدا ده کرد، به لآم زۆربه ی دانیشتوانی سابلآخ بۆ نه م دۆخه گۆرانیان چری، به لکو به شه رابی (هه لاتنی گاوران) که له نیوه شه ووه دهستی پټکردبوو، مه ست بوو بوون و هه لده په رین. سابلآخ عوسمانی (پاریزه ری نیسلام) رزگاری ده کات. به دریزایی مانگه کانی داگیرکاری روسه کان، ترس زمانی له گۆخستبوو، رقی باوه رداری دژی گاور له سینگدا قه تیس کردبوو، دل و سییه کانی پر کردبوو له رقیکی کویرانه، ده روون ته نگ و به رقیکی شارراوه خنکاو، دلان به رده وام دژی سته مکاری داگیرکەر له خو ربه ی نه فره ت کردن بوون، دوو له چاوی سه ربازانی روس هه ر سابلآخییه ک تفی به سه ر زه یدا رۆده کرد و به چه وشه ی ژه هراوی ده وت. نه و شه له ناسمانی شارۆچکه که وه ده روازه کانی شه وی قه در والا بوون. دنیا له جیاتی به فر ناگری به سه ر روسه ورچه که دا باراند و جهسته ی هه لا هه لا کرد. روسه ورچه دهستی به کۆکردنه و ی پارچه کانی جهسته هه نجن هه نجن کراوه که ی کرد و خوینی برینه کانی خۆی ده لسته وه. ئیدی به په شوکاوییه وه دهستی به هه لاتن کرد و نووچی ده و و پیی هه لده که وت، هه واله راسته قینه که گه یشته گوپیچه ی هه موو مالتیکی سابلآخ. له ناو جه رگه ی ژاوه ژاوه تیکه له که وه دهنگیکی دیکه په یدا بوو، سوپاسی خودای ده کرد و شوکرانه ی ده بژارد. دهسته جی وه که نه و ی فریشته یه ک رینۆینی رۆله کانی شارۆچکه که بکات و ناراسته یان بکات، ده رگا کان کرانه وه و هه زاران پیاو و ژن له گۆره پانه که کۆبوونه وه، هه ریه که و به خۆ و داری دهستییه وه، یان ته وروه، یان خه غه ر، یان شمشیری تیژه وه، ته نانه ت مندالایش له نیو جیگه کانیا نه وه راپه رین و دوا ی باوکان و

مام و خالیان کهوتن. جه ماوه‌ری دل گهرم وه گهرداری هه‌لچوو درای سوپای (گاورای) هه‌لاتوو کهوتن، مشک راوه‌دووی نه‌ژدیها ده‌نیت، کلکی نه‌ژدیها که ده‌قرتینیت، نینجا نه‌وندهی بۆ بکری له‌سهر قرتاندنی جه‌سته هه‌لا هه‌لا بووه‌کهی و ماندروه‌کهی به‌رده‌وام ده‌بیت، خه‌لکه‌که نه‌مه به دار و به‌رد و چه‌قۆ ده‌کات، جه‌ماوه‌ری به‌خوینی داگیرکه‌ری تینکشکار پیس بوو ده‌گه‌ریته‌وه تا به پاکژی عوسمانی رزگارکه‌ری گه‌وره و نازا خۆی بسمیل بکات و به گولادی په‌یمانی خه‌لیفه‌ی نیسلام خۆی بۆغۆش بکات. به‌خیرایی ده‌نگی ته‌قینه‌وه و گیزه‌ی گولله ده‌گۆریت و ده‌بیت به سه‌لاوات و هه‌له‌له لیدان، له جینگه‌ی زمانی ناچر و باجری روسی، ده‌نگی تورکیی به‌رز ده‌بیته‌وه و هه‌ندی‌کجار ده‌نگی نه‌لمانی تیده‌که‌ویت، به‌مه‌ش خۆشیی دلی موسلمانانی سابلآخ و به‌بوونی هارپه‌یمانی گاور ده‌شیویت! به‌لام هۆشه‌نده‌کانیان پشیمان وابوو که "راسته نه‌لمانه‌کان گارن، به‌لام هارپه‌یمانی کردنی موسلمان، نیوه‌ی موسلمانیتیه".

زۆر که‌س هه‌ناسه‌ی خۆشی هه‌لکیشا، میر عه‌لی وتی:

— نه‌وه ته‌نگه‌یه‌که بسو و ره‌بیه‌وه، نه‌میستا له‌جیاتیی مۆسکۆی ولاتی شه‌پانگیزان، له‌گه‌ل نیسلامبول و به‌رلین بازرگانی ده‌که‌ین.

له‌و هات و هاواره گه‌وره‌یه‌دا و له تاریکی شه‌ردا ره‌زا بۆ لای براژنه‌که‌ی هات. میر له‌ده‌ره‌ی مال له‌گه‌ل دۆستانیدا به‌بۆنه‌ی سه‌رکه‌وتنی باوه‌رداران و تینکشکانی گاوران خه‌ریکی ناهه‌نگ گێران بوو. مندالکان نووستبوون، پیرێژن و پیره‌مێرده‌که‌ش هه‌ر نووستبوون. فاته‌مه له‌ژووره‌که‌ی خۆی خسه‌خشیکیی ناجۆری بیست و فانه‌سه‌که‌ی به‌رز کرده‌وه و ده‌موچاوی ره‌زای بیستی. وه‌ک مایینکی تۆقیو خۆی که‌لاخست، گه‌ر هاوار بکات منداله‌کان وه‌ناگادین و بینگومان عه‌مه‌د بۆ بارکی باسی ده‌کات، دیاره نه‌وه‌ش کاره‌ساتیکیی گه‌وره‌یه، پتر خۆی خسته‌لاه، ره‌زا وه‌ک تارماییه‌کی زه‌رد له‌به‌ر تیشکی فانه‌سه‌که‌ لێی هاته‌ پێشه‌وه، به‌ده‌نگیکیی نزم وتی:

— عاقل به، تۆ وه‌ک برامیت.

— نه‌خیر.

نه‌خیره‌که له‌نیوان ددانه چه‌په‌کانییه‌وه ده‌رپه‌ری. فاته‌مه به‌تکا و پارانه‌وه وتی:

— منداڤه كان به ناگادین و ده بیته نابرووچوونیکى وا ندم جەنگە لەبیری خەلکى
سابلاخ دەباتەوه.

هەستى به بەرکەوتنى دەستیک کرد، شانى به چزووی گەزنده یەکی پیس کەوتە
لەرزین. فاتمە راپەڕی و بەرەو دەرەوی ژۆرە کە لینی دوورکەوتەوه، لەوی به نیوہ چپە و
نیوہ ھاوار کردنەوه وتی:

— گەر نەڕۆیت ھاوار بۆ خەلکى دەکەم، با هەموو خەلکى سابلاخ بزانن کە تۆ
چەپەلنیکى نامەرد و شەپانگیزیت، رەزا سەلەمییه، ئەسپە لغاوکراوە کە ساتمەى کرد،
سەرى زامدار بوو، زمانى توانای لستەنەوى برینى ئەم سەردى نەبوو، بە بۆلەبۆل
دوورکەوتەوه:

— خوشمەدەوتی! خوشم دەوتی! فاتمە کایەى ترمان لەپیتشە.
بەهۆی جۆراوجۆرى زۆرەوه هەندیک کەس لە سابلاخ بە پروایەکی لە جۆرى پرواکەى
رەزای غەمگین و سەرسام، دەیانوت:

— کایەى زۆرمان لەپیتشە، بەلام چۆن کایەیدەک!
حەسەن چەخماخ خۆی و دەستەکەى پروایان بە لینین و تروۆتسکى بوو، بەلشەفى و
مەنشەبیکەکانى سابلاخ پروایان وابوو کە رۆژى رزگارى گەلى روسیا لە دەسلەلتى
بنەمالەى رۆمانۆف، وەک رزگارى گەلانى ئێران لە دەسلەلتى بنەمالەى قاجارى زۆردار،
نزیک بووتەوه. حەسەن چەخماخ بە چپە و بە نهینى بە ھاوڕێبانى دەوت:

— ئەمە گورزیکە و لە نیکۆلاى ستەمکار دەدریت، بەلام لە راستیدا ئەم سوپا
هەلاتووه لە رۆلەکانى گەلە چەوساوەکەن، ئەمە سوپای گەلە خراپەکاران بەم زووانە
لادەبرین و دەسلەلتى کریکاران بەرقەرار دەبیت، بۆیە گومانى تیدا نییه سوپاکەش بۆ
گەل دەگەریتەوه. ئێوہ وریای عوسمانییه کان بن و لە دفتەرە کانتاندا ناوی ئەو کەسانە
تۆمار بکەن، کە راوہووی براکانمان، رۆلەکانى گەلى روسیای ستەمدیدەیان ناوہ،
بەتایبەتى ئەوانەى لە کاتى کشانەوہ یاندا سووکایەتییان پیکردوون. لە داھاتوویەکی
نزیکدا براکانمان ھیژ و ھەناسەیان دیتەوه بەر و دەگەریتەوه، ھەش بەسەر ئەوہى
پەلامار سوپای روسیای ھیواى گەلانى روسیا و تیکراى مرۆڤایەتى دەدات.

حه‌سه‌ن چه‌خماخ و هاورپیکانی له سابلاخ خویان به بیر و باوه‌ری لینین و مارکس له
 سترئیدله‌مای شه‌وانی سابلاخ گۆش ده‌کرد و به درپژایی نیوه‌ی ساله‌که جینگه‌که‌یان نیو
 عه‌ماری چاله به‌فر بوو، به‌فر هه‌موو کون و که‌له‌به‌ریکی گرتبوو، له هه‌موو لایه‌که‌وه
 به‌لباد ده‌نگرییان کردبوو، له نیوه‌که‌ی دیکه‌ی ساله‌که‌شدا وه‌ک تارمایی وانه‌ی
 رزگارکردنی هه‌ژاران و چه‌وساوه‌ی ده‌ستی زۆردارییان وه‌رده‌گرت، نیدی نه‌ چاوێک
 ده‌بینین و نه‌ گوتیه‌ک ده‌یژنه‌وتن، له نه‌ینیدا گه‌شه‌یان ده‌کرد و په‌ره‌یان ده‌سه‌ند. رۆژ
 به رۆژ خه‌لکی ده‌هاتنه‌ پالیان، وای لیها‌ت خه‌لکی ده‌ره‌وه‌ی سنووری سابلاخیشی
 گرتوه، نیدی هه‌ر نه‌وه‌ندی یه‌کی‌ک ده‌بوو به لایه‌نگریان نه‌وه‌ندی نه‌ده‌برد به نه‌ینی
 په‌تا‌که‌ی ده‌گه‌یانه‌ نیو خانه‌واده‌که‌یشی، به‌لام نه‌م (ده‌سته له‌ریلا‌ده‌ره) له‌گه‌ژ
 په‌ره‌سه‌ندنیشیدا هه‌ر وه‌ک که‌مینه‌یه‌ک له‌نیو پارتیه‌ جۆراوجۆره‌کانی نه‌م به‌شه
 له‌بیرکراوه‌ی دنیا، مایه‌وه. نه‌ستیره‌ی زۆریشیان دره‌وشایه‌وه، یان نه‌مه‌ شه‌یتانی
 جه‌نگه‌که‌ بوو نه‌ وه‌له‌ی بۆ هه‌ل‌خستبوون، مورت‌ه‌زا حاجی زاده هه‌ولێ دا بگاته
 سه‌رکرده‌ی سوپای عوسمانی له سابلاخ و باجی ملکه‌چی و قه‌بوول‌کردنی خۆی
 پێشکه‌ش بکات، به جۆری‌ک به پیتی لۆجیک و دادپه‌روه‌ری داوا بکات، ته‌نانه‌ت دلی
 به‌رد بتوینیتته‌وه و هۆکاری مافی خۆی له به‌ری‌وه‌بردنی شارۆچکه‌ و شایسته‌یی زۆرت‌ری
 نه‌م له وه‌لی سته‌مکاری برای، دالده‌ده‌ری خراپه‌کاران و له‌ریلا‌ده‌ر و خوین‌پێژ و رینگ‌ر و
 جه‌رده و تاوانبار، به ره‌واتر پیشان بدات. مورت‌ه‌زا نه‌وه‌شی له‌بیر نه‌چوو، که
 عوسمانیه‌کان کوشتی پاره و دراو، نیدی لۆژیکی زی‌ری بریقه‌دار مافی خسته‌ ژیر
 نه‌فسوونی نادایه‌وه، سه‌رکرده‌ تورکه‌که‌ دلی نه‌رم بوو، پێداهه‌لگوتن و گه‌وره‌کردن
 ناوه‌زی گۆپی و له چاوانیه‌وه بریسکه‌ی زی‌ری ده‌رکه‌وت و به‌ره‌ هه‌موو خانه‌کانی
 مه‌ژگی دزی کرد و سه‌ری که‌وته خولانه‌وه و سمیله‌ بابیه‌کانی بادا و سه‌ره‌ گه‌وره‌که‌ی
 که له‌نیو بازنه‌ی مه‌کر و نه‌فسوون ده‌خولایه‌وه، به‌لینی سه‌رۆکایه‌تی شارۆچکه‌که‌ی به
 مورت‌ه‌زا دا، فره‌مانیشی ده‌رکرد، که براکه‌ی و پیتوه‌به‌ستراوه تاوانبار و خوین‌پێژ‌ه‌کانی
 ده‌ستگیر بکه‌ن. جه‌نگ بێ به‌زه‌یه‌یه و هه‌ردوولا له ده‌روازه‌کانی سابلاخ شه‌ر ده‌که‌ن،
 ناوازی جه‌نگه‌که‌ به‌ ده‌نگی تۆپ و شه‌ست تیر ده‌ژهن‌ئێ. له که‌نیسه‌ سابلاخ هه‌موو

خەریکی نزاکردن، بەتایبەتی حاخام ناحوم و شلۆمۆ کەتانی و ئەوانەى خەو ناچیتە چاویان تا خودا سابلأخی بیتوی و ئەوانەى تێیدان لە کاولکاری جەنگە کە و غەوارەکان بپاریزیت و عوسمانی و مسقوف و ئەلمانییەکانیان لى دور بجاتەرە، کەچی شلۆمۆ سەرەپای برۆا پتەو کەى و بەجەستە بەهێز و کێلی خۆى و رۆحە پاراوە کەى، هەستى کرد کە خودا بەو ئاسانییە نزاى داواکاران قەبوول ناکات، هەرچەندە هەندیک هەن و ئەمیش یەکیکە لەوان، خودا هەلییژاردوون تا پەنایان بدات و لە تەنگزە و لە بەفر، لە ئاو و ناگر، لە رۆژانی ناشتی و لە کاتی جەنگدا، بیانپاریزیت "هۆ رۆلە کەم، نایا دەزانیت کە ناشتی یەک کایە یە، بەلام جەنگ چەندین کایە یە. ئەمىستا من گەشتوومەتە خراپترین سالانى تەمەن و بیرم نایات کە مەرۆ رۆژنیک لە شەڕ و پێکدادان نەبوویت، ئیدی لەم پارچە زەویە گەڕى و لەو کیشورە کوشتار، لە شوینیک ئیدی هەر شوینیک بیت، رەنگە لە هەزاران شویندا کەللە پووت و گیل قەستى روحى دۆژمنە گیلە کەى خۆى بکات". بێجگە لەمە مقومقۆى گەرم بلاوبووە، کە هەندیک جوولە کە بە دەستى تورکەکان یان ئەلمانەکان کوژراون، هەروەها وتیان کە حەنیا بانۆ خاوەنى دوکانى تووتن فرۆشن و رەنگە کوپە گەنجە کەیشى بووبنە سەر قافلەى شەهیدەکان لە سابلأخ، بە پیتی ئەو ئەرکەى پیتە سپێرا بوو داوام لیکرا لیکۆلینەو لە شتە کە بکەم، من سەتەمکاری عوسمانییەکانم بیستبوو، نیرانییە شیعیەکان و عوسمانییە سوننەکان رەنگە لە شتیک زیاتر لیک جیا بن، بەلام لە یەک شتدا وەک یەکن ئەویش زولم و زۆردارییە، ئەو تا جەنگ بەرپا بوو تا شیوەکانى زولم و زۆریان بۆ جۆراوجۆر بکات و هەموو قەدەغە کراویکیان بۆ حەللان بکات و روحى خەلکى بە دەستیانەرە وەک بەفرى زستان لە سابلأخ هەرزان بیت، بەلام بەتایبەتی روحى ئیمە وەک خۆلى ئەستەموول و بەرلین هەرزانە! خودایە لە بەرلین و ئەستەموول رزگارمان بکەیت!

شلۆمۆ کەتانی چاوە درەوشاوەکانى بۆ هەلپريم، هەر ئەو رۆژە بە ئائومییدی و پەژارەو بۆ ئەسمەریشى هەلپری بوو و وتبوی:

— هەننیا بانۆی خاوەنی دوکانی تووتن و مۆشیی کورپیان کوشتووه، خەلکی دیکەشیان بە بێ گوناھ کوشتووه. هەننیا و کۆرەکەیی دۆزراپوونەوه و سکیان هەلدراپوو و لەنیو چلپاودا گەوزیتندراپوون، وەک دەرکەوت ئەوان بۆ کەنیس چوون، هەندیک نەسرانیشت لە شوێنی جیا جیا دۆزراپوونەوه و کۆزراپوون، هەندیک لە لاشەکان هەتک کراپوون، لووتیان برابوو. چووم لای سەرکردەیی عوسمانی نارەزایی دەربێم، بەلام بە ناشیرینترین شیوه وەلامی دامەوه و هەرپەشەیی کرد کە دەستمان بپێتسەوه، چونکە گوایا نیتە "جاسوسەکانی روسیای دۆژمن"ین. دەرپاری کوشتنی خەلکی بێ تاران پرسیارم لیکرد، بەلام ئەو نکۆلی کرد کە عوسمانییەکان خەلکیان کوشتیبت، وتی "رەنگە هەندیک لە ھارپەیمانە ئەلمانەکانمان بێزار و بێ تاقەت بووبن، بۆیە بیتاقەتی خۆیان بە کوشتنی چەند سەگیتک دەرکردووه". نەمویست لەگەڵیدا بچمە نیو گفتوگۆیەکی بێ نەبامەوه، چونکە لە سووکایەتی پیکردن پتم لێ دەست نەدەکەوت، ئی ئەمە جەنگە و هەندیک کەشیش پێیان وایە لە جەنگدا ھەموو شتیک حەلالە!، ھەستمکرد خراپەکارییەک لە ئارادایە. دوعا و نزاکەم لە دلی خۆمدا قەتیس کرد...، بێم لە ئەسمەر و مندالەکان و ئیستیر و ناحوم و ھەموو دانیشتوانەکەیی دیکەیی شارۆچکەکە کردووه.

من ژیانی خۆم بە توێکڵە پیازیک دەگۆریمەوه، تا رۆڵەکانی ئەم شارۆچکە چاکەخوازە بپارێزم، بەلام شای قاجاری وا لە تاران لەسەر کورسی دەسەلات دانیشتووه و گوێ بەرە نادات لەم بەشەیی ولاتەکەیدا ھارولاتیییەکانی چییان بەسەر دیت. لەکاتیکیدا رووم دەکردە ھەر کەسێک لە سابلاخ، ئیدی ھەر لە مائەکەیی خۆمەوه و ھارپیانم، بەئێم بە خۆم دا کە "نێو نامانەتیکن لە ئەستۆی من، ئیتەر با ئەم عوسمانییە ستەمکارە با ھەر نابرووم لە زەلکار بگەوزینیت".

من بە وتەکانی باوکی سەلمان کە لە دنیا دا روودەدەن سەرسام بووم...

ئەمە ئەو رۆژە رووی داپوو، پێش ئەو رۆژەش ھەر رووی داپوو، ئینجا لە شوێنی جیا جیای ئەم جیھانە بەردەوام بوو، تا ئەم چرکەساتەش نەوێستاو، پرسیم، چونکە بە خۆتیتەلقورتانەرە لە بریک شت رامارە:

— مامه شلۆمۆ ئەي دوايي؟

چارەت تيتك نا، بېرت نەچووبوو، بەلام ترس و زەبر كاتيتك وەك ميترده زمە سواري
سەري بنيادەم دەبيت، بيتهنگت دەكات. ليترە دواي چەندين گريسال، لە تارانى عەمەد
رەزا پەهلەوي جيگەي گالييسكە لە شەقامەكەو دەگەيشته ئيمە و رووناكي لە
چاوانمانەو دەبريسكايەو، لەوي پيش چەند گريسالتك لە باكووري تاران لە
شارۆچكەيەكي دوورەدەست و لەبیرکراو دەنگي زنجيري دەبابە و بليسيەي ناگر بوو!

تورك دەليت (بكوژە) ئەلمانی دەليت (بكوژە!)، روسەكان و ئینگليز و... هەمو
دەليين (بكوژە!). باوكي سەلمان لە خودا دەپاراپەرە كە لەبەر خاتري پيغەمبەرانی و
نێردراوانی و راستگويانی نەفرەتي جەنگەكە لەسەر سابلەخ و كەرايەتي مرۆڤ و
دەندەيي مرۆڤ و کيوتی مرۆڤ هەلبەگريت، هەروەها خراپەكاري جەنگ ناپەرەزاکەش كە
هەر ئەم مرۆڤە دەيكات، لايبات.

— نيستير و ناحوم لە كوئين؟

لەناكار وەناگا هاتم، هيچ هەست و خوستيكيانم لە ماله كەدا نەبيست، لەدواي
منەرە ئەسەر بە شلەژاويەو بانگي كرد:

— قەشەنگ! قەشەنگ! نيستير و ناحوم هان لە كوي؟

قەشەنگ هاتە ژوورەو و منداڵەكەي بە باوەشەو بوو، ئيستيريش بە خۆ و زگي
بەرزرەو بوويەو بەدوايدا هاتە ژوورەو.

وتم:

— هەي كارەكەري شووم، منداڵەكە ئەنيو بيتشكەكە دابنيت.

وتم:

— نا، قەشەنگ، نەختيك راوەستە!

من بە ئاسانی توورە نايم، بەلام كوشتني بانۆ و كوپەكەي و كەسانی تری
دانیشتووی شارۆچكەكە و هەرەشە و گۆرەشەي سەركرده توركەكە و
سووكايەتيەكە، دەمارميان وەك ژني كەمان توند كردبوو.

— لە كوي بوون؟

به ترس و زمانی په‌لته‌وه وتی:

— نیستیری خاتوونم فەرمانی پێدام...

به دلێکی گوشراوه‌وه قسه‌که‌م پێی بری:

— نیستیر خاتوون و گه‌ره‌ی تۆ نییه‌ قه‌شه‌نگ، هه‌ر خودا خۆی گه‌ره‌یه‌! نینجا

نه‌وه‌شت بیر نه‌چی‌ت تۆ له‌ پێش نیستیره‌وه‌ لای ئیمه‌یت، گه‌ره‌که‌ پێش نه‌وه‌ی فەرمانی

نیستیر جێبه‌جێ بکه‌یت، مۆلەت له‌ نه‌سه‌ر وه‌ریگریت. له‌ کوی بوون؟

به‌سته‌زمانه‌ تفه‌که‌ی قووت دایه‌وه‌ و زانی له‌ دوو لای دژیه‌که‌وه‌ فشاری ده‌خرێته‌

سه‌ر، بێگومان وه‌ک چۆن مریشک له‌ رۆی ده‌ترسیت، نه‌میش له‌ نیستیر ده‌ترسیت.

— پێی وتم که‌ ناحوم هه‌لبگره‌م و له‌گه‌لیدا بۆ باخه‌که‌ بچین.

شیتگی‌ر بووم. ده‌ماره‌کانم وه‌ک ژنی هه‌لاج که‌ به‌ می‌کوت لیتی بدن توند بوو،

نیستیر له‌ فەرمانم ده‌رده‌چی‌ت و لێم یاخی ده‌بی‌ت، له‌مه‌وپێش نه‌مه‌ رووینه‌داوه‌،

له‌مه‌ولاش نابیت رووبدات، وه‌ک گای هه‌لچوو هه‌وارم کرد:

— با نیستیر بیت! با نیستیر بۆ لام بیت!

هات و وه‌ک نه‌وه‌ی هه‌ر له‌ فەرمانیشم ده‌رنه‌چوو‌بیت، نه‌وه‌ی روویدا‌بوو هه‌ر

پێوه‌یشی دیار نه‌بوو، گێل و نه‌فام، پێم وت:

— نه‌ی ئاگادارم نه‌کردیته‌وه‌ که‌ له‌م دۆخه‌ ترسناکه‌ ده‌رچوون قه‌ده‌غه‌یه‌؟ نایا

ده‌ته‌وێت لێم یاخی بیت و ناحوم و نه‌وه‌ی ناو سکیشت بجه‌یته‌ مه‌ترسییه‌وه‌؟، نه‌ی

نازانیت نه‌م مردنه‌ له‌ هه‌موو رێگه‌ و بانه‌کانی سابل‌اخ له‌ بۆسه‌دایه‌؟ یان نه‌تزانیه‌وه‌ که‌

جه‌نگ له‌ تێکرای شارۆچکه‌ که‌ له‌ گه‌ردایه‌ و خه‌لکانیکیشی تێدا کوژراوه‌؟

من کوردیکی سه‌ره‌ختم! ره‌نگه‌ توو‌ره‌ بێم، به‌لام به‌ ئاسانی هه‌لناچم، نا، هۆی

هه‌لچوونه‌که‌م ئیره‌یه‌ به‌ ژیان، ره‌نگه‌ گێلایه‌تی نه‌م ئافه‌ته‌ شارێک له‌نیو بیات، خۆ

نه‌و ته‌نها شمشیری یاخی بووم لێ هه‌لناکیشیت، به‌لکو نه‌وه‌ شمشیری له‌نیو‌بردنه‌ و

له‌به‌رچاوانم رای ده‌گری‌ت و ده‌بریسکیته‌وه‌... هه‌ره‌شه‌ ده‌کات...، ده‌خاته‌ هه‌ناسه‌پرکی...

چاوانم جگه‌ له‌ مه‌رگ هیچی دیکه‌ نابینن، نینجا چۆن مه‌رگێک؟ نه‌و مه‌رگی

منداله‌که‌م و مه‌لۆتکه‌که‌مه‌، وای له‌ ترسناکی نه‌م بیرکردنه‌وه‌یه‌؟

بەلەم مەن ناگۆرەيم، ھەناسە يەككى تەنگە تارى، نىنجا ھەلچۈنە كە دادە مەريتە. ھەرمانم پىدا:

— بۆ بۆ ژورەكەي خوت، لەمەولا بەبى ھەرمانى مەن لە مال دەرنەچىت. كەمىك چاوانم لىك نا، لە رىگە و بانەكان مەردنى بەناھەقم ھاتە بەرچار، كە بەنىو ھەواي شارۆچكە كەدا دەگەرا، لەنىو ئاۋەكانى، لەناو مالدە، مەرگ... ھەزار ھۆكارى خۆي ھەيە، مەرگ پىيەكانى نەختە بووتىكە و بلاۋبوۋتە. ئەر تەنھا يەككىكە. نەخىر! ۋەك زانايان بۆي دەچن ئەر تەنھا يەككىكە نىيە! ئەر ۋەك ھۆكار جۆرەھا بوونى تايىستەي خۆي ھەيە، ھەيە ھەزار مەرگى ترسناك و ناجۆرى دىتە پىش تا دەيىتسە شتىكى ويستراي خوش... رۆژىك بوو ھىچم نەما، دۆستانم دەميان بە گلەيى بوو كە گوايا ھەندىك شتى پىتويست لە بازار نەماۋە و بازارگانى بوۋتە قسە يەككى بى واتا! — دەروازەكانى شارۆچكە كە خەرىكە دادەخىرن.

— نەگەر نەم جەنگە بەردەوام بىت، ئەوا تىكراي ناۋچە كە لە دىنا دادەبىت. — ھىچ چارەك نىيە، تەنھا كۆكردنەۋى خۆراك و ئاۋەل نەبىت. بازارگانەكان كەلۋەلىيان غەمار دەكرد، تا لەكاتى پىتويستدا يەك بە دە بىفرۆشنەۋە، مەن خۆراكم دەكردىم و لە مالەكەي خۆمدا غەمارم دەكرد، تەماشاي زىر و زىۋى ھەلگىراي نار گەنجىنەكەم كەرد و وتم: "گەر خواردن و خواردنەۋە شىرىن بوون، ئەوا مەندالەكانم و كەسوكارم و دۆستانم سوۋد لەم سامانە نايىن". مەر عەلى نەۋەندەي بۆي كرابا لە گىرفانى خۆي خۆراكى دەكردىم تا بىفرۆشىتەۋە. پىم وت:

— تۆ مەگەر چۆنھا، دەنا قەت بازارگانىت بە خۆراكەۋە نەكردۋە، كەچى وا ئىستا شتەكە بە پىچەۋانەۋە دەكەيت، ۋەك ئەۋەي ھەموو ئەر قسانەي پىم وتىت، بىرت چوۋىتەۋە، دەست كەردەۋە بە كىرەن و فرۆشتەۋەي خۆراك. وتى:

— من وەك تۆ تەماحكار نىم، تا ئەۋەي لە توانامدا يىت ھەموو شتەك لە مالىھەي خۆمدا ەمار بکەم و چاۋەپى بىم تا نرەكان لەمە پتر بەرز بىنەۋە، من يەك بە دووم بەسە.

نەخىر، مىر، من خۆراك ەمار ناکەم تا بە دە ئەۋەندەي نرەكەي خۆي بىفرۆشمەۋە، بەلكو من بۆ كاتى تەنگانە دامناۋە...، من زىرەكەم دەكەم بە خۆراك و خۆم بۆ سالانى قاتوقرى نامادە دەكەم، كە يىگومان بەرپۆۋەيە. من مندالەكانم دەپارىزىم، رەنگە تۆ و كەسوكارىشت لە گرانى و برىستى داھاتوو بپارىزىم، وەك بۆي دەچوون مردن ھەمان مردن نىيە، ھەندەك جۆرە مردن ھەيە زۆر لەۋە دزىوتەرە كە وىناي دەكەيت. كە مردن ھات دواي ئەۋەي ژيان دەيىتتە ھەموو جۆرە مردنىك، مەرۆڭ باۋەشى بۆ دەگرىتەۋە. ئەسەر وتى:

— كۆڭاكە پىر بوۋە لە كىسە و تەنەكە.

ۋتم:

— ژوررىكى دىكە نامادە بکەن، دەيكەين بە ژوررى پىوان.

ۋتى:

— گەرەكە جىگەي ئاژەلى دىكەي تىدا نايىتەۋە، ھەموو شويىنىكى مالىھە ھەر مريشك و مراۋى و پەلەۋەرى دىكەيە.

پىموت:

— ئەسەر، خۆت رابگەر، رۆژىك دىت ھەموو ئەمانە دەبنە يادەۋەرى و ئاخيەن بۆ ھەلدەكىشىن. چۆن بىيادەم ئاۋاتى تەندروستى و خەيال ئاسوودەيە، ئىمەش ئاۋاتيان بۆ دەخۋازىن.

بە زەبرى ترس دەنگى بەسۆزتر كرد و بە چپە پرسى:

— مەبەستت ئەۋەيە كە...

— ئەسەر، گرانى...، گرانى و برىستى!

— باۋكى سەلمان، ئەي جەنگ و نەفرەتەكانى كۆتايى نايات؟

له سەر ئەرە سوور بووم، كە ژنانى سابلان و هەندىك لى پىساوانىش... بەلكو
زۆربەيان لىيى بى ناگان.

— ئەسەر، جەنگ تەنها واتاي مردن نىيە، جەنگ كاولكارى و نەفرەتتىكە بۆ
هەموو مرۆڤايەتى، كاولكارى و برىيتى و پەتا و كەم ئەندامى و هەموو ئەر شتانهى
كە مرۆڤ قى دەكەن.

ئەوى وىم ئىستىر ژەنەفتى، كە لەو دەمەدا خۆى دابووه بەر خۆرەتارى ئادارى
متبووى تازە راپەرپو، لاقەكانى دريژ كەردبوو، هەردوو كەفەلى لەژىر سەكە بەرزەوه
بووه كەيدا ون بووبوو.
وتى:

— بە خودا و بە سەرى ناحوم، من هەستم نە بە جەنگ و نە بە نەفرەت كەردووه، بە
پىچەوانەوه سابلان لى رىتمە بىزاركەر و روح دەرکەرەكەى دەرچووه، ئەوەتا بە شتى
كتوپر ئاوسە و گشت رۆژى تازە دەبىتەوه، روسەكان، توركەكان، ئەلمانەكان... دەنگى
پىكدادان... كى دەزانىت سەبى چى روودەدات؟

دەنگى تۆپىك لى گۆيەكانەدا تەقىيەوه. نەمزانى ئاخۆ لى سابلان تەقىيەوه، يان لى
ناخى خۆم، بەلام پارچە توورە و بەهێزەكانى لى سەرانسەرى خودى خۆمدا بلار بوووه،
توورەيەكەى خۆم قووت دايدوه، نەك لەبەرئەوى ئەر شتانه لى دىيادا روودەدن، بەلكو
نا ئەوەتا ئەمە نەفرەتتىكى دىكەيه و لى مالهەكەى خۆمدايه و بە جۆرئىكىش پىمەوه
بەستراوه، لى بوونەوى بۆ نىيە، مەگەر هەر بە...

داچلەكىم، ئەى ناحوم؟! ئەى ئەوى دىكە كە لى هەناويدا راکشاره؟! پەنا بەخودا،
پەنا بەخودا!

تفەكەم قووت دايدوه، روحم گەيشتبووه بىنە قاقام، هەول دەدم قسوتى بەدم و
رێگەم پىنادات، گىربوونەكەى روحم توورەيەك بوو تىكەل لى بەزەيى، شتگەلى هەن
گەرەكە قوتيان بەدم، دەم وشكە، روحەكەم دىت و بەگۆيم ناكات. لەو ساتەدا برىتى
بووم لى پارچەيەك و هەموو ئەوتى دىيای بەسەر كرابوو، بە ئەسەرم وت:

— ئەسەر، جامى ئاوا! جامى ئارم فرىا بۆ.

کایه‌ی سییه‌م

له گه‌ل هاتنی به هاردا به فر دای له کزی، له سابلآخ نرخى که لوپه‌ل به‌رزتر بووه‌وه، له بازاره‌کاندا که لوپه‌ل کهم بووه‌وه، خه‌لکانیک وهک خویان بۆ ناماده کردبوو خه‌ونیان پیوه دده‌ی. خانه‌واده‌ی بوزورگ ته‌م سال به‌فر به دور نه‌وه‌نده‌ی نرخى خوی ده‌فرآشن، چاله به‌فره‌که‌ش له پیویستی شارۆچکه‌که زیاتره و به‌شى نه‌و سوپایانه‌ش ده‌کات، که هاتونه‌ته‌ناو شارۆچکه‌که‌وه، به‌مه‌رجیک سه‌رکرده‌کان هه‌ر نه‌وه‌نده به‌شى نه‌فسه‌ره‌کان بدن که به‌کاری ده‌هینن. میر عه‌لی له‌وه‌ی عه‌مارى کردبوو یه‌ک به‌سى قازانجی کرد. مورتزه‌زا حاجی زاده له چاره‌پوانی گه‌یشتن به کورسى برا سته‌مکاره‌که‌ی له‌سه‌ر ناگر بوو. ره‌زا عه‌لی به‌ ناگریکی بی به‌زه‌ی ده‌سووتا، ناگری عه‌شقیکی قه‌ده‌غه‌کراو، ناخۆ رۆژیک دیت فاتمه مه‌یلی بداتی؟ هه‌ندیک هه‌وال گه‌یشتنه‌حه‌سه‌ن چه‌خماخ، بۆیه هاورپییانی کۆکرده‌وه و بۆی روون کردنه‌وه:

- رۆژی رزگار بوون نزیک بووه‌ته‌وه. جیهان تورکیا به (پیاره نه‌خۆشه‌که) ناو ده‌بات. پیاویکی دیکه‌ی نه‌خۆش هه‌یه و هه‌ناسه‌ی له‌به‌ر گه‌لی روسیا بریوه، به‌لام رۆژی رزگار بوون نزیکه، خۆتانى بۆ ناماده بکه‌ن و خۆراگرین و مه‌ی درکینن. ده‌نگی تۆپ له هه‌موو شوێنیکی سابلآخ به‌ریه‌ک ده‌که‌وتن. رۆژیک نییه کپ بییته‌وه، هه‌ندیکجار دورور ده‌که‌ویتته‌وه، ئینجا نزیک ده‌بیته‌وه، گه‌ر دورکه‌وتبایه‌وه خه‌لکی دلیان خۆش ده‌سوو و ده‌یانوت: "موسلمان گاور راوده‌نیست و لیتمانی دورور ده‌خاته‌وه"، خۆ نه‌گه‌ر ده‌نگی تۆپ نزیک بووایه بریک که‌س خۆشحال ده‌سوون و ده‌یان وت: "نه‌وه روسه‌کان گه‌پانه‌وه و له‌گه‌ل خویاندا ناسوده‌ی و رزگاریان بۆ هیناین".

کاتیک شلۆمۆ دۆی نویتۆ شیتوان به‌ره‌ومان ده‌گه‌رایه‌وه، شه‌وه‌کدی سامان و مانگ نیوه‌ پ‌ر بوو، له‌م شه‌وه‌دا ده‌ست‌پێژ به‌ توندی ده‌ستی پ‌تکرد و ترسیش زان بوو، ته‌نانه‌ت نیستی‌ش ترسا. له‌ نزیک ماله‌کدی خۆیان فیتوویه‌کی تیژ گوێه‌کانی شلۆمۆی که‌ر کرد. باوکی سه‌لمان وای بۆ چوو که‌ گولله‌ تۆپه‌که‌ که‌وته‌ نینو حه‌وشه‌ی ماله‌کدی خۆیان، خۆی دایه‌ پان دیوارێک و سه‌ری به‌رز کرده‌وه، پ‌ریشکینکی بیینی که‌ به‌ بان سه‌ریه‌وه‌ وژ ده‌کات و به‌ره‌و گۆره‌پانی شارۆچکه‌که‌ ده‌روات. زۆر سوپاسی خودای کرد و وتی: "سه‌ربازه‌کانی عوسمانیه‌کان و نه‌لمانه‌کان به‌ زۆری له‌ گۆره‌پانه‌که‌ن"، به‌لام خوا و راستان له‌وێ نه‌که‌وت، چونکه‌ گه‌ر که‌وتبا نه‌وه‌ جه‌سته‌ی خه‌لکیکی زۆری هه‌لاهه‌لا ده‌کرد، ن‌ی‌ تورکه‌کان و نه‌لمانه‌کانیش مرۆڤن، ن‌یدی سه‌ره‌رای هه‌وا و ناره‌زویی مرۆڤ، نه‌وانه‌ هه‌ر مرۆڤن...، ته‌نانه‌ت سته‌مکارانیش هه‌ر مرۆڤن، زۆرداریی ناره‌زوه‌، به‌لکو لاوازییه‌، یان نه‌خۆشیه‌کی درێژخایه‌نه‌ له‌ ده‌روونی هه‌ندیک که‌سدا، به‌ په‌له‌ خۆی گه‌یاند هه‌ ماله‌وه‌. نه‌سه‌ر به‌له‌ز بۆ لای هات، هه‌روه‌ها نیستی‌ش به‌ په‌له‌ هات. سه‌رسوڤمانیککی گه‌وره‌یه‌، به‌لام هه‌ندیکجار به‌زه‌یی گه‌وره‌تره‌. نیستی که‌وته‌ سه‌ر ده‌ست و پ‌یتی، هه‌ناسه‌ برکیتی بوو. ب‌ی‌گومان تۆپیک له‌ گۆره‌پانه‌که‌ ته‌قییه‌وه‌، نیستی شیتانه‌ هاواری کرد، ریتمی هاواره‌کدی له‌ ترسه‌وه‌ نه‌بوو. نه‌سه‌ر به‌ سۆزیککی لیژانانه‌و نه‌زمونه‌وه‌ نیگایه‌کی کرد، ن‌ینجا وتی:

به‌زاتی خودا نه‌مه‌ ژانی منداڵبوونه‌!

له‌ ده‌ره‌وه‌ ده‌نگی ته‌قه‌ی شه‌ره‌، به‌ره‌ژانی مه‌رگ له‌ ده‌ره‌وه‌یه‌، لیتره‌ له‌م ماله‌ پ‌یژده‌دا به‌ره‌ژانی ژایانه‌. باوکی سه‌لمان نه‌رێ نه‌وکاته‌ت له‌ ب‌ی‌ره‌؟

د‌لم که‌وته‌ لی‌دان، گ‌ی‌له‌ منداڵی دووه‌می ده‌ب‌یت و جه‌نگ‌یش له‌ ده‌رتی نه‌م ماله‌ شتان تیکه‌ل ده‌کات و وردوخاشی ده‌کات. ن‌یدی هه‌ر چه‌ند ته‌قه‌یه‌ک کرابا، ده‌نگی ته‌قینه‌وه‌که‌ هاواره‌کدی نیستی‌ری خه‌فه‌ ده‌کرد، ن‌ینجا له‌ ده‌ره‌وه‌ ده‌نگی ته‌قینه‌وه‌ تیکه‌لی هاواری شیتانه‌ی نیستی‌ر ده‌بوو. دۆی هه‌ر ته‌قینه‌وه‌ و هاواریک ده‌گریا، په‌نای دنیا و داوای فریاد ره‌سی ده‌کرد:

- هه‌ی گاوری‌نه‌، مامانم فریا ب‌خه‌ن!

شەرپەكە تا دەھات توند دەبوو و ژانەكەى ئىستىر توندتر، ترسى منداڵەكان زیادى دەكرد و گريانى ناحوم زياتر، بىزىزى گەورەكان زيادى دەكرد و بە ھەمان شىئە تەنگەتاوى نەسمەر و قەشەنگ زياتر دەبوو. كىژەى كارەكەر خۆ بەخشانە ھاتە دەست و وتى:

- مەن دەپۆم و بانگى راھىلى مامان دەكەم!

تۆپىكى رووسەكان كەوتە سەر زەوى، ئىستىر بە جۆرىك قىژاندى ھارتاي دەنگى تەقىنەوھى گوللە تۆپەكە بوو. نەمزانى تاخۆ ئەمە ھاوارى ترسە يان ھاوارى ژانى منداڵبوونە. دەمارە توندەكانم وەك ژىي قىسارە لەرىنەو و بە شىئەيەكى بازەيى بە دەورى مائەكە و بە دەورى سابلەخدا زرىنگانەو، ئىنجا ئەوئەندەى نەبرد كپ بوونەو.

- نا، قەشەنگ، ئەم كاتەدات لە مەل دەرنەچىت، ئەى نايبىنى مردن دەمى كردووتەو و لە ھەموو گەپەكىك خۆى مەلەس داو، تا خەلكى بەرەو دىيەى مردن ببات؟

ئىستىر بانگى ھەلدا:

- ھەى زالم، ھەى گاو، لە كارەكەرىك دەترسىت، بەلام لە گيانى ژنەكەت ناترسىت!

ژىيەكانى قىسارەكەم دووبارە لەرىنەو. زانيم كە رووداوەكان بوون بە مشكىك و لە ناخدا دەستى بە قرتاندن كردووە. زۆر پەشوكابووم، بەلام ھەرگىز ورم بەرنەداو.

- قەشەنگ مرۆڤە، جگە لەمەش نەو يەكەكە لە ئىمە و لاى مەن جياوازي روحى مەن و روحى تۆ و روحى قەشەنگ و يان روحى مامەركەكانى نىو كۆلانەكان و روحى ئاژەلەكانى نىو گەورەكە نىيە.

نەسمەر، گەر ھەموو چركەكانى ژيانم دوغات بۆ بكەم، ھىشتا دلم ئاوا ناخواتەو! دايكى منداڵەم سۆزى ھەمىشەيى خۆى بەخشى و وتى:

- خۆشەويستم مەترسە! مەن خۆم منداڵەكەت لى جيا دەكەمەو، وەك دەمناسىت بۆت دەم بە مامان و دايەن و سەرپەرشتىكار و دايك و خوشك و دەستەخوشكى بە وەفا.

له يەك كاتدا دورو تەقە کران، تەقە يەك له دەرورە و له مائى ئىمشەش تەقە يەك.
تەقە يەكى ناگرين پىندە چوو به چهكى روسەكان يىت، ئەوى دىكە مرۆسى و ئىستىرى
رامائى و ھاوارى كرد...، دورو تەقە و دورو ھاوار!

گىترانەوى حەكايە تەكەى باوكى سەلمان خەيالى بىردم و بىرم له (تەقە و تەقە - ژان
-) كرده، يەك كىيان ژيان له بوون داگر دەكات و ئەوى دىكەيان ژيان بەرور پىش
دەبات و پىشكەشى ئەم بوونەى دەكات. ئەم دورو دژى يەكترن و زمان لىي بەرپرسيارە،
ويستم لىي بىرسم: ئەرى ئەو تەقە داگر كەرە چۆن گۆ دەرگىت و ئەم تەقە (ژان)
بەخشندەيه له زمانى كوردى و ئارامى و نازەرىتجانى و توركى و روسى چۆن گۆ
دەرگىت، بەلام سەيرم كرد له دەرياي بىرەرەيدا نوقم بوو. بە جۆرىك وەك ئەوى ئىستا
روويان دايت، له گەلياندا دەرژيا، بەلكو له ماوى سالتى يەكتر ناسينمان بۆم
دەرگەوت كە ئەمە پاژىكە لەر و لەبوونى ئەو، له گەليدا دەنووت و وەناگاديتەو، بەرور
بەغدا و بۆمباى و رەماتكان هەر له گەليدايه. كەوابوو پشتم بە خەملاندن و مەزەندەى
خۆم بەست و وام دانا كە رەنگە تەقەى بكوژ هەموو ئەم ز مانانە وەك تەقەژانە چاك
و بەخشندەكەى تر گوئى نەكەن. ژانى مندالبوون. شەر كەرەكان تەقەى مەرگ دەكەن و
ئىستىر بە دەم ژانى مندالبوونەرە نازار دەرگىت و ھاوار دەكات، ئەسمەرىش هەموو
مرۆڤبوونى خۆى رەها دەكات و رادەپەرەيت تا نار گەرم بكات و خۆى بۆ مندالبوونى
هەويكەى خۆى نامادە بكات. باوكى سەلمان جەلەر بۆ بىرەرەيەكانى شۆر دەكات و
لەناو سەرى خۆيدا رەهايان دەكات، سەربارى لۆچىسى پىرى و كارەساتەكانى ژيان،
زەرەخەنە هېمن و سەنگىنەكەى هەر ماو. تۆش ئەى رۆژگار بە سىماى ترش و تىك
نراوتەو بىدەنگىت و تواناى قسە كردن نىيە. كاتەكەى ئىستا كاتى ئەم پىارەيه -
شايدەتەال - ى قارەمان، شلۆمۆ كوردەى باوكى سەلمان.

بەلى ئىستىر له گەل هەر تەقە يەكدا ھاوارى دەرگە، له گەل ژانەكەى خۆى و له گەل
تەقەكانى شەر كەرەكاندا ھاوارى دەرگە. تەقە و تەقەى ژانى داىك، تەقەى ترس، له
هەر دورو بارەكەدا دەرگا، له هەر دورو تەقەكە له خۆى دەرگا. مەن دەمزانى له
كۆتاييدا مندالى دەيت، دەمزانى بىر كەردنەوى له خۆى له گەل سەيدا هەلاوسارە و

خەریکە دەتەقیت، منداڵکارییەکی و گێلییەکی نەیان دەهێشت بەسەر خۆیدا زāl
 بیت. بێکردنەوی لە حەناس لووتی تێنەدەپەڕی، سەرەپای مەترسی دەرەو، ئەو لە
 داوا کردنی مامان و دایەن نەدەکەوت، بڕوای بە هەوی بە سۆزەکی نییە، کە بە
 دەستی خۆی بۆ ئەم مالهێ هیناوە، تا بە خۆشەویستی نیشتهجێی بکات و ببیتە
 ھاربەشی خۆشی و نارامی ژیانی خێزانەکی، نیستێر بێر لە مەترسی چوونە دەرەوی
 ئەم مالهێ ناکاتەرە، تەنانت بێر لە ئەندامانی ئەم مالهێ و منداڵە تۆقیو و زمان لەگۆ
 چووەکانیشی ناکاتەرە، کە دەمو چاری خۆیان لە ترسان داپۆشیو و لیترە و لەوی
 دەرەوانە نادیارێکی سەپینراو، تەنانت بێر لە ناحومیش ناکاتەرە کە پارچە یە کە لە
 جگەری خۆی و جگەری من و بە کوڵ دەگری، بێر لەو مەلۆتکە یە ناکاتەرە کە دەستی
 بە لێدانی دەرگاکانی منداڵدانی و ئەم گەردوونە کردووە و تاریکیی شۆینەکی لێ
 تەنگ بووەتەرە و یاخی بووە، نا ئەوتە بەرەو هەوای سەرزەمین تەکان دەدات...، لەم
 کاتی ناگر و گۆگردبارینەدا...، بە ژانی تەقە کردنیێک لە دەرگای دەدات و هەموو
 بوونیکی نیستێر دینیته لەرزە و دەیشلەژینیت، پەلە دەکات و شان بە شانی ئەم
 جیهانە شیت و ھار دەیت. لەگەڵ تەکانەکییدا پێوی دەلکیت و نازارەکی زیاد
 دەکات، لە هەموو لایەکییەرە و لە هەموو تەرەپکەرە جیهان لە ئامیز دەگریت.
 بەسەر سوڕمانەرە رووم کردە مەلۆتکە یە پەلە بۆ ئەم جیهانە و پرسیم: "بۆچی
 بەتایبەتی نیست! بۆچی؟".

لەم شیتایەتییهی کە دێندانە دەوری داوین، ئەسمەر تاقە بە ئاوەزەکی سابلەخ و
 دەوربەریتی، گوشرای نیو چنگی دێندە ی بێ مەژگ، نەپەشۆکار نەترسا. ترس و
 پەشۆکاری ئەو نوقم بوون بوو لەنیو ئەرکە مرۆڤانییەکییدا، خودی خۆی بریتی بوو لە
 یەک نوا خۆشەویستی و سۆز. نایا بڕوام پێدەکەیت گەر بیت بیژم، من دوا ی ئەو هەموو
 سالە ی کە لە ئەسمەر بێبەش بووم، نیستاش لەسەر چارە ی ئەو کاریگەرییهی
 تێنەگەیشتم؟ کاریگەرییهک بە درێژایی سالانی پێکەرە ژیاغان بەردەوام هەستم
 پێدەکرد؟ ئەو لە چ کانیایکەرە، لە کام تاقگەرە هەلەدەقولا؟ لەو ساتە سەغڵەتییهدا
 کە شەرانیگیزی کەلەبی دەرەیتناوو، ھەرەک چۆن دەمناسی روحی خۆی بە ئاری

سازگاری که و سەر دەشت و خلتو خاش و خەوشیکی تێدا نەدەهێشت، خلتوخاش بە
نەسمەرەو نەدەلکا، نەمەشی بە سادەیی و زۆر لە خۆ نەکردنەرە دەکرد و پاکێ و
بێگەردی پتر دەبوو و بەرەو سەرۆوی خۆپەرستی لە هەموو شوێنێک هەر هەڵدەکشا.
بیرکردنەرە کانم لە گەڵ دەنگە زوڵالە که یەکانگیر بوو، وتی:

- دەوی هەمووتان بچنە دەرەرە و بە تەنھا جێمان بهێڵن!

ببینم. تەشتیکی بچکۆلەیی هەلگرتبوو که هەلمی ناوی گەرمی لێهەڵدەستا و
بەر رووخسارە گەشەکەیی دەکەوت و بەر کارەیی دەوی کرد خۆشنوود بوو، چونکە
سەرقالی دەرھێنانی ژیانیک بوو لە تاریکی منداڵدانەرە بەرەو رووناکایی جیهان. لە
دەرەرە چەند تەقەیک بە دواي یە کدا کران و نیستی بە بێزارییەرە هەر سوور بوو
لەسەر:

- مامانە که بێنن! هەوێکەم منداڵە کەم لی جیا ناکاتەرە! هەیی زۆردار، تۆ لەرە
ناترسیت که شتیک بەسەر من و کۆرە کەمدا بێنیت؟! ئەم ژنە دەمکوژیت، یان
هەردوو کمان پێکەرە دەکوژیت!

کاتیک ئەمەیی پێراگەیاندم من لە دەرەوی ژوورە کە بسووم، هەرەرە کو نیستا
زەرەخەنەم هاتی، وا نیستا زەرەخەنە کە دەبینم که لەناو ناوینە هەلواسراوە کەیی نەر
سەری ژوورە کە نەخش دەبیت، بەلام ئەو رۆژە رێنە کەوت زەرەخەنە کەیی خۆم ببینم،
بەلام تۆ دەزانیت هەمیشە لەسەر لێوێ کانم نەخش دەبیت، تا زمان ناتاجی قسەکردن
نەبیت و لە هەمان کاتیشدا هەزار شت بویشت. لە راستیدا ئەو کاتە من گالتم بە
شیتۆکەیی جیهان دەهات که خەلکی یەکتریان دەکوشت و بەرانبەر ئەوێش جینیوێ کانێ
ژنەیی کالقام سووکایەتی بوون بۆ من. تۆمەتە گێلانە کەیی بە نەسمەری هەوێی
خۆشەویست و دلسۆز که گوايە هەوێی کوشتنی دەدات. نای ئەمە چ توورە هاتییه که؟!
دەرگای ژوورە کە لە هەر دوو هەوێکە پێوێدرا. لە ژوورەرە غەلبە غەلبەیی نەسمەر
دیت، لە دەریشەرە گرمەیی شیتی دنیا بوو. غەلبە غەلبەیی لێرە و بانگەلایە کە لەرە.
لێرە من ناحومی بچکۆلە و خۆشەویستم لە باوەش کردووە و هەول دەدەم لە گریانە کەیی
ژیری بکەمەرە. خۆم دەخەلەتینم، تا شیتایەتی جیهان نارام نەبیتەرە ئەم منداڵەش ژیر

-بیتهوه، سلمان و سدیون و مریم ترسیان ناشکیت، ئیدی قهشهنگ با هر نهو
 ههکایهته خوشانهیان بۆ بکات که له دایک و باوکیهوه بیستونی. ئیمه داوای شتی
 نه کردهنی دهکهین! ناگامان لهوه نییه له پشت درگا کهوه چی روو دهوات. ههمیشه
 نهوه بۆ ناگابوین که له پشت نهو بهریهستهوه رووی داوه، کهچی لهو چرکه ساته دا بۆ
 ناگایه کهمان ره هایه، ته نانهت منیش نازارم به دهست نهو نه زانیسه ملۆزمهوه
 چه شتوه، بهلام له دوو شت دلتیا بووم، که ئیستا درگای ژووره که به سهو دو ژیاندا
 داخراوه، به پهنای خودا دواي سعایتیک یان دوو یان سیّ سعاعات له سهو سیّ ژیان
 دهکریتهوه؛ نه سهو نه ئیستیر دهکوژیت و نه کوژیه کهی، خو نه گهر مه زنده به خه سار
 بووم و ئیستیر مرد، یان کوژیه کهی ئیستیر به مردوویی له دایک بسو، که ییگومان
 نهوه نیازی نه سهو نییه، ییگومان نهوه ویستی خودایه، له خودا دهپارامهوه و
 گریانه کهی ناحوم گوئی کاس دهکردم، تا ئیستیر و منداله به پتوه بووه کهی رزگار
 بکات و تۆمه ته نارهواکانی نهو گیلله بۆ کالقامه که خۆی بگپرتیهوه و به تالی بکاتهوه
 و بۆن و بهرامی خوش و نازیتهی و خانه دانی نه سهو هۆشه مند و (دایکی مندالان)
 بلاو بیتهوه.

نه سهو، دایکی کوپان، تۆ نه ختیک ییدهنگ ده بیته...، راده مینیت... بیر کرد نهوه کانت
 ده کهونه نیو کونیکێ تاریکهوه، لهوئ هیچ دهرفته تیک نییه. نهو شهوه شهوی ترس و
 شته دژیهک و سدیره کان بوو. نایا له خۆت ده پرسیت هر نهو شهوه بوو که بۆ یه کهم
 جار بۆم هات که ناری نه سهو بنیم "دایکی کوپان" یان نهو رۆژانهی که به پتوه، بهم
 خوشه ویستیه ناوسن، ته نانهت نه گهر کوپه کهیشی مه لۆتکه یه کی راسته قینهی
 رووخسار جوان بیته و له بهر دلان بیته و له ناو جهرگه ی ژیانده ههلقولا بیته، ئی مادام
 ژیاغان کانیه که و خوشه ویستی بۆندار و نه مریی له بهر دهروات و چک ناکات؟ نهوه تا
 تۆ جاریکێ تر سل ده که یتهوه و منیش به نیو نهو پرسیارانه دا گهشت ده کهم، که لیتی
 ده کهم. هه ندیک شت له ناخافلی و بۆ ناگایی دروست ده بن و جییان ده هیلین و روو له
 شتی دیکه ده کهین. هه ندیک شت میثرویان نییه، چونکه له میثرویه کی دیاریکراودا

له دايك نابن. نهوانه شتهايه كن و هه ن و نهمر دهبن، بهلام ميتوده كهيان به ناديارى ده مينيتته وه و ده چيته پال نهو نالوزيه ي كه شته كاني ديكه لى شاردووينه تده.

نهو شه وه شوى ترس و شته دژيه كه كان بوو. ده ستى زهمانه به نهوه ژووى ده ستى نهو شته نالوزانه ي پهرده له سهر شانوى رووداوه كان هه لده مالن. نهوه تنگ به تهمه ن هه لده چنيت و تيمهش له پيچه كاني رووداودا ون ده بين، نينجا به خيرايسه كى سهر گيژكه ر، يان به هيواشيه كى قورس و بيزاركه ر بهرو پاشماوه نه برپاره و نادياره كهى پيش خويان ده دات، نهوانه رووداو گه ليكن مافي راوه ستانمان پى نادن، تا هه نا سه يه ك به دين، هه ر وه چو ن نيستا هه ناسه ده دين، وا ده گه ريمه وه بو نه وي، له ژووره ده رگا داخراوه كه وه گويم له وته وتيكه، نينجا بيته نكييه كى واى به دوا داديت هه موو ژاوه ژاوى ده وه تيده په ريتيت، خودا بير كرده وه هه ستم تژى ده كات، سوپاسى ده كه م، به لام من هاركات به دواواكاريه كام باري گران ده كه م، له هو ي بيته نكييه كتوپره كهى نيو ژووره كه م پرسى، ده رگاي ژووره كه به نيمچه جيره يه كى بيته نكه وه وه لامى دامه وه و كه وته سه رپشت، رووخسارى له سهر خو و به خنده ي نه سهر له بهر رووناسكى فانوسه نه وتيه كهى ده ستى ده ركه وت. شادمان بوو ده سته جي له ژووره گراني مه لوتكه يه ك بهرز بووه وه. بهر له وه ي نه سهر بيته گز زانيم به شيك له دواواكاريه كام خودا قه بولى كروه. زور په رو ش بووم بزائم حالى نيسير چونه، گويم له ده نكي نه سهر بوو بانگم ده كات:

- باوكى سه لمان، وه ره ژووره وه، نيسير كچيكي بووه وه مانگى تابانه.

به رده كهى سهر دل م لاچوو، ناحومم دايسى و به ره ژووره وه دواى كه وتم، نيسير ماندوو جوان ديار بوو، خهريك بوو شير بداته نهو كچه ي نه ختيك له مه وه بهر هاتبووه دنياوه. كچه كهى دواى نه وه ي نه سهر ناروكى برى بوو، شو ررابوو و قومات كرابوو. ناوك و پزدان و شته كاني ديكه ي پيچرابوونه وه و له لايه كه وه دانرابوون، تا قه شه ننگ له ده وه فرييان بدات، ته نانه ت سه رچه ف و سه رين و جلو به رگه كاني نيسير گو ررابوون. هه موو شتيك دلى ده كرده وه و نارامى و ناسووده يى ده به خشى، بو ماوه يه ك شيتايه تى

- بای هه‌لچوری دهره‌وم له‌بیر کرد و ههره‌کو ئیستا زهره‌خه‌نه‌کم قوئتر کرد. دواى
نهری بۆ سه‌لامه‌تی ئیستیر سوپاسی خودام کرد، پتم وت:

- مامان له‌ ته‌سمەر باشت منداله‌که‌ی لى جیا نا کردیته‌وه، ته‌سمەر، ههری
خۆشه‌ریسته‌که، ده‌با له‌ پاداشتی چاکه‌کانی ئەم کچه‌مان به‌ناوی نه‌وه‌ه بنیین.
ئیستیر گۆی مه‌مکی له‌ ده‌می کچه‌که‌ ده‌ره‌ینا و هه‌اری کرد و مانه‌دویتی له‌بیر
چوه‌وه:

- نه‌رئ پیاوه‌که، تۆ ناگات له‌خۆته؟! ئایا ده‌زانیت چی ده‌ئیت؟! کچه‌که‌م به‌ناوی
هه‌ریکه‌مه‌وه‌ ناوبنیم، نه‌و هه‌ریه‌ی گه‌ر توانیبای کچه‌که‌ و منیشی ده‌کوشت؟ له‌
ئیستاه‌ تۆو نه‌ویش یان نه‌وانه‌ی پییان خۆش نییه‌، بتانه‌ویت، یان نا، کچه‌که‌م
ناوی (ئیستیری بچووک)ه‌.

ئه‌میتستا هه‌موو دنیام له‌بیرکرد، ته‌نها پارچه‌ تۆپیک نه‌ییت که‌ که‌وته‌ نێو کاسه‌ی
سه‌رم و تیایدا ته‌قییه‌وه‌ و پارچه‌کانی هه‌رمیان په‌رتکرد، ده‌نگی به‌سۆز و به‌ به‌زه‌یی
ته‌سمه‌رم ژنه‌وت، که‌ ئیستیری هێور کرده‌وه:

- خۆشه‌یستم، چۆنت گه‌ره‌که‌ ناوه‌ای ناوبنی و ئازام ببه‌وه، چونکه‌ دواى
مندالبوون تووه‌یی بۆ خۆت و منداله‌که‌ش مه‌ترسی هه‌یه‌. ده‌ریاری خۆشم مادام
له‌ژیاندام، هه‌ز ناکه‌م که‌سیک به‌ناوی منه‌وه‌ نار بنریت!

* * *

له‌و شه‌وه‌دا سه‌ریاری تووه‌یی له‌ناکاو و ئالۆزبوونی ده‌ماره‌کان، شلۆمۆ که‌تانی
کوره‌ گه‌رايه‌وه‌ و بۆ ساتیکى کورت هه‌ستی به‌ هه‌سانه‌وه‌ کرد، دواچار نه‌وه‌نده‌ی پى
نه‌چو هه‌مان قورسایى که‌وته‌وه‌ سه‌رشانی، له‌کو‌تاییدا هه‌موو ماله‌که‌ خه‌رتن ته‌نها
نه‌و نه‌ییت، نه‌فرت له‌ رۆژگارێک که‌ به‌و ئادات بنیاده‌م ته‌نانه‌ت هه‌ناسه‌یه‌ک
هه‌لبیکیشیت! وستی بیرکردنه‌وه‌کانی له‌نێو ئەم ماله‌دا قه‌تیس بکات، له‌ رووداوه‌کان
را‌بعیتیت، ستایش بکات، لۆمه‌ر گازانده‌ بکات، نا‌هه‌نگ بۆ میوانه‌ تازه‌که‌ بگێریت که‌
هاتبووه‌ دنیاوه‌، به‌لام له‌ نێوان هه‌ردوو به‌رداشی ده‌ستاره‌که‌ی جیهاندا ده‌هه‌را، غه‌لبه‌
غه‌لب و پێکدادانه‌کانی دنیا هه‌موو ئاره‌زووه‌کانی خه‌فه‌کرد. بیرۆکه‌ی خێرا چوون شفه‌

رۆژه كان و مانگه كانى دهسپى و به ناو بژوئى نايىندهدا رۆ دهچوو. به سهر هه موو
 ويسته كاندا زال بوو. نه وساته له دهروه ناژاوه كه كه مى كردبوو، دهسپى رهشاش
 له دورور دهبيستراو له گهل نهو دهسپى ژانه يه كانگير دهبوو كه عه قلى خۆى دهى ته قاندى.
 له پر دهنگدانه دهى هارارىكى به كۆمه لى ترساوى ژنهوت. گوىى هه لخت،
 نه خير، دهنگدانه ده كه له ناوه دهى خۆى نايات. نه مه سيبه رى جريوه گه لينكن، دهنگ
 گه لينكن له لووره دهچن و سه رچاوه كه يان ديار نيبه و به دم باره دين. ناخۆ نهو ترسه يه
 كه گوشت و ئيسقانى داپوشيوه و نهو دهنگه ده رده په ريتيت؟! نه رى بيستى و پرتنه
 ده كات و گوچكه كانم فريو ده دات و دهنگى شيتانه ي سا بلاخى به سته زمان ده گه يه نيته
 گويم؟! نا... نا، نه وه تا و پرتنه ي بيستى بيندهنگ بوو و غايله ترسناكه كانيش كپ بوونه وه.
 با ههستم! له سهر ته ختيك لهو هه يوانه ي كه ده روانيته حه وشه گه وره كه ي ماله كه،
 دانيش، بالنده و ناژه له كان نووستون، مانگ چيا كانى رۆژنارا قوتيان داره، له گهل
 نه وهى جيهان شيت بوو بوو، هه ر هه موو پالكه وتن و چون يارانى نه شكه وت نوستن!
 با ههستم! هه ستايه سهر پييان و ته خته كه جيره ي ليوه هات. وژى ته قه يه ك دهنگى
 دايه وه و له گوچيه كانيدا دووباره تارمايه دهنگ كه وتنه سه ما. فانوسيك
 هه لده گریت، ده رگاي ژووره كه ي نه سهر و منداله كان ده كاته وه، كو تريكه و خۆى
 به سهر بيچوهه كانيدا داره، له لاي راسته وه ته خته خه وه كه ي قه شهنگ خالييه، نه سهر
 داواى لينكره كه له ژووره كه ي ئيستى زه يستان بيت و ناگاي لى بيت. ده رگا كه ي
 پيوه دار روى كرده ژوورى زه يستانه كه. نه ميستا حه زى كرد ده يقه تيكى رووخسارى
 (ئيستى بچوك) و هيشتا نه خه مليو بدات. بى سووده! له سهر نهو ناره راديت هه ر
 وهك چۆن له سهر ناوى ناحوم راهات، كه بۆ ريز و گه وره يى حاخام ناحوم نهو ناوه ي ليتا.
 ئيستا هه موويان له نيو چنگى مه رگى زهرد دان، نهو له هه موو مردينك رزگارى بووه
 و با جوون جوون لىيان رابيتيت، سا بلاخ! ناي به سته زمان بهر نه فره ت كه وتيت!
 سا بلاخى بيوهى، وهك بهر خيك بى نه وهى گونا هيكى كردييت، سزا ده دريت...، ناخۆ
 ئيستا كات به كويمانى گه ياندوه؟ نهو رۆژه چه ند دريژه؟! له سهر خۆبه شارۆچكه
 كلۆله كه ت و دانيشتوانه كه ي رۆژانى دريژتريان له پيشه به جوړى كات سه عاتيكى

دهیته سالتیک. بئگومان سابلآخ تاوانباره! ناخر کی به بنیاتنه ره کانی وت که نهم شویته ستراتیژی و گرنگی بۆ ههلبئیرن؟! شوینیک له نیوان رووسیای تورکیای ناکۆک و به گۆیه کدا هاتوو، ههروه ها عیراقیش، نهوانه ی به بۆ ویستی خۆیان له سوپای عوسمانیدا شه پری رۆله کانی خۆیان ده کهن له پای هیچدا ده مرن! به لام تۆ نه ی قاجاری، نه ی نه و که سه ی وه ک پتشیو نانت ناوی خۆت ناوه (شای شاهان)، له کۆشکه که تدا له تاران به نارامی بنوو، له خۆبایی بوون و که لسه پووتی بیتلایه نی له نامیز بگره، بیتلایه نی! سه عات سیی به یانییه و به ناوی بیتلایه نیسه وه خۆت و پایته خته که ت له له زه تی نارامی و ناسوده ییدان و هارولاتیانیشت له سابلآخ که وتوونه ته نیو مه ترسی دۆزه خه وه. هۆ سابلآخ، تۆ خه تاباریت، چونکه له چاری شای قاجاریدا تۆ هیچ نیست و به لای بئگانانه وه تۆ هه موو شتیکیست، نه میستا سه عات سیی به یانییه، چۆن؟، هه موو نهم کاته تپیه ریوه و نازانیت چی رویداوه؟ که واته بیرت چور که ماله که لهم کاته ناخافله دا شنه ی ژیانیکی نوێ و بچکۆله یه کی بئگوناھی بۆ زیاد بووه، که له وه ی رووده ات بۆ ناگیه؟ که واته کاتی چوون بۆ که نیس زۆری نه ماوه. نه ری نه وه من به راستی گویم له روحی ده نگه ترساوه کانه، یان هه ر غایله یه؟ به توندی له ده رگا درا، بیرى به لای زرمه ی لیدانه که راداشت. نیدی بی نه وه ی چاره پێی بکات و له خۆی بپرسیت، لهم کاتی هۆش له ده ست چوونه ی دنیا دا کی له ده رگای ماله که ت ده ات، به له ز به ره و ده رگا چوو. به پال ده رگا که وه وه ستاو فانۆسه که ی به رز کرده وه:

- نه وه کییه؟

به زمانی رووسی وه لامی دایه وه و فه رمانی پێدا، که ده رگا که بکاته وه. که واته ئیوه بۆ سابلآخ گه راونه ته وه، به راستی تورکه کان هه لاتن!؟

نه فه سه ره رووسه که که به کۆمه لیک سه رباز ده وه درابوو، چه ند بلاو کراوه یه کی به ده سه ته وه بوو، به زمانیکی فه رماند ارانه وتی:

- شلۆمۆ که تانی له گه لمان وه ره!

به سه سه رسو پمانه وه پرسیم:

- بۆ کوێ؟

- نیتسا به چاری خۆت دهی بینیت!

- ناخر بۆ کردنهوهی که نیتس هدر سه عاتیک یان زیاتری ماوه.

به سەنگینییه وه وتی:

- که واته په له بکه، چونکه نه رکینکی گرنگت له پیتشه.

دلم به پیتشها تیککی ناخۆش وه ریای کردمه وه، پرسم:

- نه رککی چی؟!

دووباره ی کرده وه:

- تۆ جاری په له که، خۆت دهی بینیت!

له وه شه وه تاریک و وه ک قیر ره شه دا ده پۆین، رووسه کان و من...، نه فسه ریک و سه ربازه کانی و من به چرایه که وه له نیتو گالیسکه یه کدا که دوو نه سپ رای ده کیشن. گالیسکه وانه رووسه که به قامچی ناگر له سه رپشتی دوو نه سپه که ده کاته وه و ده بنه (با) و به نار سابلایخی نووستووی به ناگا و داگیرکار و بینچاره و تیۆرکراو و تۆقیدا ته کان ده دن. شیتانه به ره و گۆره پانی شارۆچکه که درۆین. له نیتو به ریه ککه وتن و گولله و دهنگی ته قسه هه ردوو نه سپه که راده چەدن و ده رستن، وه ک نه وهی ئیدی بایه که (نه سپه کان) نه جییت و له شوین خۆی بووه ستییت و جۆلانه بکات و چنگ له زهوییه به رد ریژه که گیر بکات و نه جو لیت.

گۆره پانه که... نه م گۆره پانه بووه به میرده زمه و وامنیش له هه ناری میرده زمه که دام، تیشکیکی زۆر دلی نه م میرده زمه یه رووناک ده کاته وه و پرسیاریکی گیرخواردوو له دلم و له سه ر زمانم سه ره تاتکی ده کات:

- نه مه چییه؟

نه فسه ره رووسه که به روونی وه لام ده داده وه:

- نه مه پاداشی نه و که سانه یه، که به دار و تفهنگ راوه دوومان ده نین و بۆ

سه رکه وتنی دوژمن ده ست له پاشماوهی هیزه کامان ده وه شینن.

کاتیک دیقه تی لاشه کام دا که له گۆره پانه که که وتبون، کۆمه لیک لاشه ی زۆر،

هه ناسه له سییه کام مه یی و لیتدانی دلم به رز بووه وه. وه ک ده مناسیت، سه رباری دیچه نه

دل ته زینه که و قه تیسبوونی فرمیسک له چاواندا، دل م سوتاو سۆزم له شنه ناسکتر بوو. من مرۆڤم هه موو خه سیستی مرۆڤتیکی چاکه خوازم تیدایه. له رووخساری کوژراوه کان راده میتم و لیدانی دل خیراتر ده بیتم، بێ چەند و چوون هه موو سابلأخین، موسلمانانی برامن. نهوه فازیل قاعودی هاوړی مندا لیمه و له نیو کوژراوه کاندایه، پینکه وه به سهر دار به روودا هه لده زناين و کینپرکینی هیزمان ده کرد، که گه وه بووم زانیم هیز هی تفهنگ و تۆپه. نهوه سه عید زاهیدی بازرگانی به نیویانگه و له دوی سه فهرم بۆ مۆسکۆ هاوړی رینگام بوو. نه مه... نه مه... نه وه... نافرته... و مندا ل، بیست... په نجا... شهست، نزیکه ی شهستیان له دانیشتوانی سابلأخ... پیار و نافرته و پیر و مندا ل سابلأخ!

- بۆچی؟! بۆچی?!

شلۆمۆ که تانی تووړه بوو، مردنی به چاوی خۆی دی، به لام عه سر نه زایه چاوی. به تووړه بوونه وه هاواریکرد:

- بۆچی نه مه تان کرد?!

نه فسه ره رووسه که پینکه نی:

- شلۆمۆ کورده، تۆ باکی چیته، نه مانه موسلمانن و تۆ یه هوودیت!

وهك نه وهی نه وتی به سهر تووړه یه که مدا کرد بیتم و بلیسه ی به ره و ناسمان به رز بیته وه، هاوارم کرد:

- نه مانه براو خوشه ویستی منن، نه مانه وهك من و تۆ مرۆڤن، نیمه هه موومان مرۆڤین و سابلأخین.

له باری نیتریه وه که چەند رۆژیک له مه وه بهر بێ هیزی بوو، وتی:

- نه وان ده ستیشخهر بوون، ناگاداریشمان کرد نه وه، که چی نه وان ههر که وتنه راوه دونانی کوتایی سوپا که مان و سه ربا زیکی زۆریان لی کوشتین... ناگادارمان کرد نه وه، ئی نه وهی ناگادار بکریته وه هیچ پاساوکی نامینیت و نه وهی ده ست پیتشخهر بیت زۆردارتره! ده با نه مه یان بۆ بیته په ند و نامۆژگاریهك بۆ ناینده یان!

تورپیی و نازاری شلۆمۆ که تانی زیاتر ده بیټ، چاوانی به بینینی مهرگ ناویان
تیده زیت و ده لیت:

- ناخر له بهرچی به تایبه تی من دینن و که تنه کانی خۆتانم پێ پیشان ددهن؟!
که تنه کانتان! نوکته یه کی لاواز و بوو به کفنی نهو مردووانه ی وا له سهر زهوی
گۆره پانه که پالکه وتوون و به قاقای بێ شه رمانه ی رووسه کان وهک جلیکی کۆنیان
لیهاتوه. من کوردیکی سه رسه خت و بێ هه وسه لدم، گهر تورپه یه کهم به ته قیته وه، نهوا
مادام خوداو هه قم له گه لدان، رووبه پروی هه موو دنیا ده به وه!

بیرم له نه سهر و زه یستانه که کرده وه، بیرم له سه لمان و سه یون و مریه م کرده وه.
باره کهم و نه رکه کهم چه ند قورسن! ده با به زیندوویی به یتمه وه و هه ول بده م نه وه ی بۆم
رزگار ده کریت رزگاری بکه م. نه فسه ره رووسه که ده رباره ی جه نگ و نهو تاوانانه ی تییدا
ده کریت کورته وانه یه کی بۆ خۆیند مه وه، نیستیرم له خه یالدا بوو، لی نه وه ی من له
جه نگه که دا ده مبینی، نهو نایبینی، له کۆتاییدا وتی:

- جه نگ هه ر جه نگه، به لام عوسمانیه کان به بێ هه ز خه لکی ده کوژن و هه ریز
چیژی بینینی لاشه کانیا ن خه لکی سه ر ده برن.

نه ی نه وه ی له پێشمدا یه چییه؟! نایا نه ی نه فسه ری که لله پووت ده ته ویت له
ریگه ی هیزه وه با وه رم پێ بینیت، که ئیوه به رخ و کوژرن! نا نه وه تا هیشتا تاوانه
گه وه ره که تان له به رده مم دا یه و زراوم ده بات؟ تۆش ره وایی به جه نگه قیزه ونه که تان
ده ده یت، تاوانیکی مرۆیی گه وه ره، له کاتی که دا تارمایی مهرگ چاوانی هه لده کوژی، پیم
وت:

- به م کاره تان نه وه نه دی تر بۆشایی نیوان خۆتان و دانیشه توانی سابلاخ تان
فراونتر کرد.

نه فسه ره رووسه که به پێکه نیینیکی قیزه ونه وه وتی:
- که واته تۆ نازانیت ترسان له مهرگ چی له مرۆ ده کات.
سه رم با دا و بلمه بلمیکم کرد:

- تۆش ئەي گەورەم نە كوردان دەناسیت و نە شارەزایی موسلمانانیت و
نە دانیشتوانی ئەم شارۆچكە داگیركراوه.

هەوسەلەي نەمار ھاراری كرد:

- تەمەي دەبن. ئەم وانە زیندووھ فێریان دەكات ئیدی لەمەولا پەلامارمان نەدەن،
بەلام ئێوھ ئەي جوولەكەي سابلەخ، ئەم لاشانە بەدەستی خۆتان دەشارنەوھ.

لەوھتەي ئەم جەنگە دەستی پێكردووھ، شتی سەيرو سەمەرە دەبینم. وا قەم و پەما،
بەلام بیانووم ھینایەوھ و وتم:

- لینگەرێ با كەسوكاری خۆيان بیان نێژن، گەورەم كۆستەكە مەكە بەدوو كۆست
كەوتن!

بەجەختەوھ نەپاندی:

- ئەي جوولەكە، ئەوھندە چەندو چوونم لەگەڵدا مەكە! گەرەكە سزادانەكەمان
تەوار جیتی خۆي بگرت، دەي ئیستا بۆ كەنیسە برۆ و ژمارەيك لە پیاوانی بەھێزی
خۆتانمان بۆ پەیدا بكە، با لە خاكێكی بێلایەن و چۆل، لە دەروەي گۆرستانی
موسلمانەكان دەست بەلێدانێ گۆر بكەن، تا بەچارێ خۆيان بپینن و تەمەي ببن!
پیش ئەوھي برۆم ترمە ترمێكم كرد:

- دەيكەم، بەلام مەن دووبارەي دەكەمەرە، ئێوھ بەم كارەتان دوژمنایەتی
موسلمانەكانی سابلەختان پتر كرد، ئێوھ ئیدی ھەرچیەك بكەن، ئەوان ھەر لایەنگری
عوسمانییەكان دەبن و دوژمنایەتی ئەو كەسە دەكەن، كە دژی موسلمانەكان بیت!
نەپاندی، لاشە بێ گوناھ و ساردەوھبووھكانی بەردەمان نەدەیان ژنەوت و نەدەیان
بینی:

- چۆن فەرمانت پێدەدەم، ئاواھا بكە مەسەلەي ملكەچ پێكردن بۆ ئیمە جی بەئێلە
و خۆمان چارەي دەكەین.

- كەواتە بەزاتی خودا سابلەخ و خەلكەكەي تێداچوون.

- شلۆمۆ، ھەر ئیستا برۆ و فەرمانەكانم مووبەموو جیبەجی بكە. واز لە
رووداوھكان بیت، با ھەر وەك ئیمە چۆنمان دەوێت ئاواھا بپروات!

هموو هر ده يانه ویت، همووانیش به ناره ژوری نهری دیکه ده کات! جیم هیشت و له بهر خوزه نه مدم دویاره ده کرده وه (که واته سابلآخ و دانیش تونده که ی تیدا چون! نهری به ذاتی خودا تیدا چورین!).

گه یشته که نیسه که، چاره کانم جگه له مهرگی که له که بوی گزپه پانه که هیچی دیکه یان نه ده یینی. ده رگا که م کرده وه و چومه نیو مائی خودا، تنها هر خوم له گه ل خودا بوم. وه که سیک لیتی پارامه وه که داوای به زهیی بکات، تا سه عاتیک دوی ده رکه و تنی سپیده نوژ که ران نایه ن ناخو نه م سه عاته خه لوته له گه ل خودا بو لابر دنی ته نگره ی شاروچکه که مان به ش ده کات؟! به م وشه یه پیکه نیم... ناخر ته نگره سه رده میکی به سه ردا تپه ریوه و هر وه خویه تی و به خانویه کی بی په رژین ده چیت. سابلآخ داخی گرام بو تو...، سوو کایه تی به خوت و خه لکه کت کرا...، نا نه وه تان به بی گیان له گزپه پانه که دا پالکه و تون! هموو نهو شتانه ی له ده ور به رمدان وام لیده که ن له فریشته به رزه کانه وه نریک بم. به خه میکی تیکه ل به نومیدی باوه رداریک روم کرده په یکه ره که و کرده وه. نه مپو رژو پینج شه میه و دانه کانی کتیی ته ورات به سه ر جووله که کانی سابلآخدا بلاو ده کرتیه وه. وه که نه فسه ره رووسه که وتی نه رکیکی قورسم له پیشه. له خودا پارامه وه کاره که م ناسان بکات و مه زنده که م نه یه ته دی و سابلآخ و نه وه ی تیدایه پیاریزیت...، سابلآخ به زیندویتی بمینیتیه وه و نه فره تیش بتوینت...، قهت نه وه نده ی نیستا به خودا و شاروچکه که مه وه جو شم نه خوارد بوو، به لآم شتیک له ناخدا گالتیه ی به نومیده کانم ده هات. مرؤو چهند به خیرایی ناوه زی له ده ست ده دات، چهند قورسیشه ناوه زی یارمه تی دهری بیت!

نا، من پیغه مبه ر نییم، من نادیار ناخوینمه وه، من نه وه بچو و کترم که به ریزدانی خودا دا رزبچم، به لآم نه وه نده ش گیل و کالقام نییم، نه وه ی له ده ور به رم رووده دات نه وه ده گه یه نن که چ روودا و گه لیک به رتیه ن.

روودا وه کان له سه ر شانی من ده سووپینه وه، به سه ر شانی تزه نه ی شلومو کورده، نه ی باوکی سه لمان، نایا خو ناماده کردنه کت بایی نه روودا وانه ده کات که به رتیه ن!؟

سالاتی برسیتی و قاتوقری دهستیان پیکرد، نه رتا ماوهیه که روبه پروی
بووینه ته وه، نه رتا نهم سالانه دهستیان پیکرد، که چی زور که سی شاروچکه که مان
هیشتا پینی نازان!

نه و ده می جارچی روسه کان به نیتو کوچه و کولانه کانی شاروچکه که ده گه پراو
بانگی هلدده، باوکی سلمان له هه موو شوتینیکی شاروچکه که نه بوو، جارچییه ک
داوای له موسلمانان ده کرد تا ههستن و بو گوره پانه که بین. من خوم له وی بووم،
منی روژگاری روودار دیته، شایه تعالی هه موو شته کان. راسته من به رده وام له
که لینه کانی رابردودا که وتووم، به لام بیر وهریم ماره، نه ده سرپرته وه و نه ژهنگی
روژه کانی لیده ده. بیری من وه بیری خه لکی نییه، ویزدانیشم وه ویزدانی مرؤفایه تی
نییه، من به راستگویی یادیان ده که مده وه، به نه نقه ست درو هه لئابه ستم، به هه له، یان
به هووی بیرچوونه وه وه، درو ناکه م.

بلا وکراوهی روسه کان نه ماره و جارچییه که ش له گه لیدا مرد، به لام هه رواز
ناهینیت و له نیتو قه پیلکی سهرمدا وه که ته قینه وه کانی جهنگه که دهنگ ده داته وه و
هیشتا هه موو روژیک و له هه موو شوتینیک ده ته قیتته وه. جارچییه روسه که به
ریگاوبانه کانی سابلخدا ده گه پراو بانگی ده کرد (هوو موسلمانان کانی نهم شاروچکه یه،
هه ر ئیستا ههستن ده ست له هه موو شتیک هه لبگرن و به کومه ل به ره و گوره پانه
گه وه که ورن، تا به چاری خوتان ناکامی نه فامی و په لاماره کانتان بو سهر سوپای
رووسیای مه زن بینن. هه ر ئیستا له گوره پانه که کو بینه وه، نه وهی ناماده ده بیت با
نه و که سانه ناگادار بکاته وه که ناماده نابن. لاشه ی کوژراوه کانتان کومه لکراون و له
گوره پانه که چاره پیتان ده که ن. ورن، تا ناکامی ده ستریتانان بو سهر ناخرو ئوخری
سوپا که مان له کاتی دوا کشانه وهیدا، بینن. هه رچنده ئیمه ناگاداریشمان کردنه وه،
وهرن چارتان به کلی بینینی مردوه کانتان بریژن. نه که ن دهستیان بو بین، چونکه ئیمه
فه رمانان به جووله که ی شاروچکه که تان کروه، تا بیان نیژن، نه وان به زوریش بیت
فه رمانه کانتان جیبه جی ده که ن، جا ئیر تیوه پیتان خوش بیت، یان نا، نه وه جیبه جی

ده كريت، با هممو نه مانهش بینه باشتين پهنه بۆ له مهولاتان. نه وهش بزانن
 ههركه سى دهستدرىژى بكاته سه سوبای نيمپراتۆر نيكۆلاي پيرۆز، له ناو دهبريت.
 نيدى نهوى ناگادار بكرىته وه پاساوى ناميتيت. دهى پيش نهوى مردوه كانتان له ژير
 گلى ههتا ههتاى داپۆشرين، به رهو گۆره پانه كه په له بکهن.. په له بکهن!.

جاپ چيه كه بلاو كراوه كى به زمانى روسى و كوردى و جهيللى و نارامى و نازه رى
 خوينده وه، دووباره دهيان باره خويندیه وه به نيتو سابلأخدا له م سه ر بۆ نهو سه ر گه راو
 خويندیه وه. پيش نهوى خه و پیتلووه كانى چاوى به يانى به ريدات، گۆره پانه گه وه كى
 سابلأخ له موسلمانان كان جهى ده هات. ههواى شارۆچكه كه به هاوارو تيشه وه له
 باكوور و باشوور رۆژه لآت و رۆژتاوا خنكاو به رهو دوو تهختى ده سلاّت به رز ده بووه،
 تهختى خودار تهختى ده سلاّتى شا، كه چى ههردوو كيان چاويان له ههنا
 موسلمانان كانى سابلأخ كه لاخست و گوڤيان پى نه دان. دهنگى كرووزانه وهى خه مبان و
 كۆست و كهوتوو ان گه يشته نيتو خه لكى كى كه مى سوبای عوسمانلى هه لآتوو و نه لمانه
 ها په يمانه كانيان. سه ر كرده كانيان هه ره شى ناگرينيان ده كرد و به لى تى تيكشكاندن
 سوبای روسه كانيان ده دا. جه ماوه رى موسلمانان سابلأخ هه لى ان دا گه مارۆى سه ر باره
 روسه كان بشكىتن، تا بگه نه كوژاوه كانيان، به لآم نووكى قه مهى روسه كان له
 به رده ميان ريگر بوو. هه ر له و كاته دا ژماره يه ك له جو له كه كورده به هيزه كانى سابلأخ
 بۆ جيبه جينكردنى فه رمانه كانى سوبای روس له ده ره وهى شار خه ريكى هه لكه ندى
 سه دو نه ونده گۆره بوون. به لای موسلمانان كانى سابلأخ وه كاره ساتى كۆمه لكوژيه كه
 به چا و سو كايه تيبه گه وه كى روسه كان به چووك بووه وه، به وهى كه جو له كى
 شارۆچكه كه شه هیده كانى موسلمانان ده نيژن، نه مهش به بى خويندنى قورنان بۆ
 گيانى نه وانهى كه شه هید بوون و به هه شتيان ده سكه وتوو، هه ره ها به بى شو ردن و
 كفن كردن و خويندنى فاتيح له سه ريان، سه ريارى هممو نه مانهش ناشتيان له
 ده ره وهى گۆرستانى موسلمانان له سابلأخ! هه ر وه ك چۆن شلۆمۆ باركى سه مان
 پيشيني كردبوو، نه م تا وانهى مۆسكۆ به رانبه ر موسلمانان كانى سابلأخ كه له به ريكى
 دوژمنايه تى قوولى له نيوان هه ردوولا دروستكرد و به ديرتايى سالا تى جهنگه

سالانی برسیستی و قاتوقری دهستیان پینکرد، نه‌ه‌تا ماوه‌یه‌که رووبه‌پوری
بووینه‌ته‌ره، نه‌ه‌تا نهم سالانه دهستیان پینکرد، که‌چی زۆر که‌سی شارۆچکه‌که‌مان
هیشتا پیی نازانن!

ئه‌و ده‌مه‌ی جارچی رووسه‌کان به‌نیو کوچ‌ه‌و کۆلانه‌کانی شارۆچکه‌که‌دا ده‌گه‌راو
بانگی هه‌لده‌دا، بارکی سه‌لمان له‌ هه‌موو شوینیکی شارۆچکه‌که‌ نه‌بوو، جارچییه‌ک
داوای له‌ موسلمانانه‌کان ده‌کرد تا هه‌ستن و بۆ گۆره‌پانه‌که‌ بێن. من خۆم له‌وێ بووم،
منی رۆژگاری رووداو دیته‌، شایه‌تخالی هه‌مووشته‌کان. راسته‌ من به‌رده‌وام له‌
که‌لینه‌کانی رابردوودا که‌وتووم، به‌لام بیره‌وه‌ریم ماوه‌، نه‌ ده‌سپریته‌وه‌ و نه‌ ژه‌نگی
رۆژه‌کانی لیده‌دا. بیری من وه‌ک بیری خه‌لکی نییه‌، وێژدانیشم وه‌ک وێژدانی مرۆفایه‌تی
نییه‌، من به‌راستگویی یادیان ده‌که‌مه‌وه‌، به‌ نه‌نقه‌ست درۆ هه‌لنا به‌ستم، به‌ هه‌له‌، یان
به‌هۆی بیرچوونه‌وه‌وه‌، درۆ ناکه‌م.

بلاوکراوه‌ی رووسه‌کان نه‌ماوه‌ و جارچییه‌که‌ش له‌گه‌لیدا مرد، به‌لام هه‌رواز
ناهیئت و له‌نیو قه‌بیلکی سه‌رمدا وه‌ک ته‌قینه‌وه‌کانی جه‌نگه‌که‌ ده‌نگ ده‌داته‌وه‌ و
هیشتا هه‌موو رۆژیک و له‌هه‌موو شوینیکی ده‌ته‌قیته‌وه‌. جارچییه‌ رووسه‌که‌ به‌
رێگاوبانه‌کانی سابلخدا ده‌گه‌راو بانگی ده‌کرد (هۆو موسلمانانه‌کانی نهم شارۆچکه‌یه‌،
هه‌ر ئیستا هه‌ستن ده‌ست له‌ هه‌موو شتیک هه‌لبگر و به‌کۆمه‌ل به‌ره‌و گۆره‌پانه‌
گه‌وره‌که‌ وه‌رن، تا به‌چاری خۆتان ناکامی نه‌فامی و په‌لاماره‌کانتان بۆ سه‌ر سوپای
رووسیای مەزن بیهێن. هه‌ر ئیستا له‌ گۆره‌پانه‌که‌ کۆ ببنه‌وه‌، ئه‌وه‌ی ناماده‌ ده‌بیست با
ئه‌و که‌سانه‌ ناگادار بکاته‌وه‌ که‌ ناماده‌ نابن. لاشه‌ی کوژراوه‌کانتان کۆمه‌لکراون و له‌
گۆره‌پانه‌که‌ چاره‌پێتان ده‌که‌ن. وه‌رن، تا ناکامی ده‌ستدریژیتان بۆ سه‌ر ناخرو ئۆخری
سوپاکه‌مان له‌کاتی داوا که‌شانه‌وه‌یدا، بیهێن. هه‌رچه‌نده‌ ئیمه‌ ناگاداریشمان کردنه‌وه‌،
وه‌رن چارتان به‌کلی بیهێنی مردوو کانتان برێژن. نه‌که‌ن ده‌ستیان بۆ به‌ن، چونکه‌ ئیمه‌
فه‌رمانمان به‌ جووله‌که‌ی شارۆچکه‌که‌تان کروه‌وه‌، تا بیان نیژن، نه‌وان به‌زۆریش بیست
فه‌رمانه‌کانتان جێبه‌جێ ده‌که‌ن، جا ئیتر ئیوه‌ پێتان خۆش بیست، یان نا، نه‌وه‌ جێبه‌جێ

دهكریت، با هه موو ئه مانهش بینه باشتین په‌ند بۆ له‌مه‌ولاتان. نه‌وه‌ش بزانی هه‌ر كه‌سێ ده‌ستدریژی بكاته سه‌ر سوپای ئیمپراتۆر نیکۆلای پیروز، له‌ناو ده‌بریت. ئیدی نه‌وه‌ی ئاگادار بکریته‌وه پاساوی نامینیت. ده‌ی پیش نه‌وه‌ی مردووه‌كانتان له‌ژیر گلی هه‌تا هه‌تایی داپۆشرین، به‌ره‌و گۆره‌پانه‌که په‌له‌ بکه‌ن.. په‌له‌ بکه‌ن!).

جاپ چیه‌که بلۆکراوه‌که‌ی به‌ زمانی روسی و کوردی و جهیلی و نارامی و نازه‌ری خۆینده‌وه، دووباره‌و ده‌یان باره‌ خۆیندییه‌وه‌و به‌نیو سابلآخدا له‌م سه‌ر بۆ نه‌و سه‌ر گه‌راو خۆیندییه‌وه. پیش نه‌وه‌ی خه‌و پیتلوه‌کانی چاری به‌یانی به‌ربدات، گۆره‌پانه‌ گه‌وره‌که‌ی سابلآخ له‌ موسلمانان جه‌ی ده‌هات. هه‌وای شارۆچکه‌که‌ به‌ هه‌وارو ئیشه‌وه‌ له‌ باکوور و باشوور رۆژه‌لات و رۆژئاوا خنکار به‌ره‌و دوو ته‌ختی ده‌سه‌لات به‌رز ده‌سووه‌وه، ته‌ختی خوداو ته‌ختی ده‌سه‌لاتی شا، که‌چی هه‌ردووکیان چاریان له‌ هه‌ناس موسلمانان سابلآخ که‌لاخست و گوتیان پێ نه‌دان. ده‌نگی کپووزانه‌وه‌ی خه‌مباران و کۆست و که‌وتوان گه‌یشه‌ نیو خه‌لکیکی که‌می سوپای عوسمانلی هه‌لاتوو و ئه‌لمانه‌ هه‌ربه‌یانه‌کانیان. سه‌رکه‌رده‌کانیان هه‌ره‌شه‌ی ئاگرینیان ده‌کرد و به‌لینی تیکشکاندن سوپای روسه‌کانیان ده‌دا. جه‌ماوه‌ری موسلمانان سابلآخ هه‌ولیان دا گه‌مارۆی سه‌ربه‌زه‌ روسه‌کان بشکێنن، تا بگه‌نه‌ کوژراوه‌کانیان، به‌لام نووکی قه‌مه‌ی روسه‌کان له‌ به‌رده‌میان رینگه‌ بوو. هه‌ر له‌و کاته‌دا ژماره‌یه‌ک له‌ جوله‌که‌ کورده‌ به‌هیزه‌کانی سابلآخ بۆ جیه‌جیه‌کردنی فه‌رمانه‌کانی سوپای روس له‌ ده‌ره‌وه‌ی شار خه‌ریکی هه‌لکه‌ندن سهر نه‌وه‌نده‌ گۆره‌ بوون. به‌لای موسلمانان سابلآخه‌وه‌ کاره‌ساتی کۆمه‌لکۆزییه‌که‌ به‌چاو سوکایه‌تییه‌ گه‌وره‌که‌ی روسه‌کان به‌چوک بووه‌وه، به‌وه‌ی که‌ جوله‌که‌ی شارۆچکه‌که‌ شه‌هیده‌کانی موسلمانان ده‌نیژن، نه‌مه‌ش به‌بێ خۆیندن قورئان بۆ گیانی ئه‌وانه‌ی که‌ شه‌هید بوون و به‌هه‌شتیان ده‌ستکه‌وتوو، هه‌روه‌ها به‌بێ شۆردن و کفنکردن و خۆیندن فاتیحا له‌سه‌ریان، سه‌رباری هه‌موو ئه‌مانه‌ش ناشتیان له‌ ده‌ره‌وه‌ی گۆرستانی موسلمانان له‌ سابلآخ! هه‌ر وه‌ک چۆن شلۆمۆ بارکی سه‌لمان پیشینی کردبوو، ئه‌م تاوانه‌ی مۆسکۆۆ به‌رانبه‌ر موسلمانان سابلآخ که‌له‌به‌ریکی دوژمنایه‌تی قوولی له‌نیوان هه‌ردوولا دروستکرد و به‌دریژی سالاتی جه‌نگه‌

ناخافله که پر نه‌بووه‌و له‌دلتی موسلمانان کانیشتا رق و کینه‌یه‌کی نه‌وتوی چاند تا نه‌وه‌کانی جه‌نگی یه‌که‌میش برانه‌وه هدر نه‌و رقه مابوو، تهنه‌ت تا ناوی سابلانخ گۆراو بوو به (مه‌باد)، کوره‌کانیان و نه‌وه‌کانیشیان رووداره‌کیان به‌که‌سه‌روه ده‌گپرایه‌وه و رقی بارو باپرانیان گه‌یشته‌بووه نه‌مانیش و یاده‌که له‌مانیشدا سه‌ری هه‌لدا بووه‌وه هه‌ناسه‌یان هه‌لده‌کیشا و نه‌و یاده تاله‌یان ده‌رده‌بری، به‌لام زۆرجار نه‌مه بی‌سووده.

لایه‌نگران و هه‌وادارانێ حه‌سه‌ن چه‌خماخ جوون جوون بۆلای هاتن، هه‌ریه‌که‌یان نه‌ژدیه‌یه‌ک بوو له‌بری قسه‌کردن ناگر له‌زاریان پریشکی ده‌دات، که هه‌ناسه‌یان ده‌دا له‌جیاتێ هه‌را دووکه‌ل له‌لووتیانوه‌ ده‌رده‌چوو... نه‌رێ نه‌مه‌ که‌ی راسته؟! نه‌م سوپا خوێپێژ ناوها برایه‌تی له‌نیو مرۆڤایه‌تی دینیته‌دی؟ سوپایه‌ک که‌ برا موسلمانان کانی سه‌ربری و وه‌ک نه‌وه‌ی شه‌رابی کۆنه‌سال بخواته‌وه، ناوها خوێنه‌که‌ی فرکردن و لاشه‌ پاکه‌کانیانێ راده‌ستی جووله‌که‌کان کرد؟ نه‌م سوپایه‌ که‌ سته‌مکاری له‌نیو ده‌بات و داده‌روه‌ری دینیته‌ دی و له‌تیکرای جیهاندا میتۆده‌کانی مارکس و لینینی مه‌زن پیاوه ده‌کات؟

مملانی نیو ناوخۆی روسیا له‌وپه‌رێ دایه و جه‌نگی جیهانیشت نیوه‌ی دنای گرتۆته‌وه، نه‌مه‌ش سوپاکه‌یه‌ که‌ جیتی ئومیده‌و کوشتاری موسلمانان ده‌کات و شه‌ری سوپای خه‌لیفه‌ی خودا ده‌کات و جووله‌که‌ به‌سه‌ر موسلماناندا بالاده‌ست ده‌کات؟ نه‌ی بیرتان چو که‌ هه‌ندیک له‌ سه‌رکرده‌ سوشیالیسته‌کان، به‌لکو زۆربه‌یان جووله‌که‌ن؟ نیتر روسیا چۆن پشتی نه‌م جووله‌کانه‌ ناگریت؟ گه‌ر نه‌مه‌ پینش سه‌رکه‌وتنی شوێشی گه‌ل واییت، نه‌ی نه‌گه‌ر به‌راستی شوێشه‌ که‌ سه‌ربه‌که‌ویت، نه‌م سه‌رکرده‌ شیوعیه‌ جووله‌کانه‌ ده‌بی چی بکه‌ن؟!

زۆریه‌ی لایه‌نگرانی حه‌سه‌ن چه‌خماخ بۆ ناڕه‌زایی ده‌رپرین له‌ تاوانه‌کانی رووسه‌کان، لیتی ته‌کانه‌وه. حه‌سه‌ن چه‌خماخ ته‌ماشای ده‌روبه‌ری خۆی کرد، جگه‌ له‌چهند که‌سیکی که‌م له‌لایه‌نگرانی خۆی پتری نه‌بینی، که‌ به‌ په‌نجه‌ی ده‌ست ده‌ژمیتردان. ترسیکی لێ نیشته‌، نه‌ک له‌به‌ر نه‌وه‌ی زۆریه‌ی هه‌وادارانێ لیتی ته‌کانه‌ته‌وه و چوونه‌ته‌ پال

دوژمنانی سوشیالیستی، بیرو باوه‌ری پته‌وی نه‌و وەك چیاكانی كوردستان جیگه‌و و باوبۆزانی سالان و رووداوه‌كان كاریان تی نه‌كردوه، نه‌م بیروباوه‌ره جیگه‌و له‌وه‌ه هاتوه كه سۆشیالیستی هه‌نگاوێکی وای ناوه تا هه‌موو روسیا بگریته‌وه، ئینجا بۆ هه‌موو شوێنێکی جیهان پهل به‌هاریت، نه‌مه‌ رزگارکەری جیهان و مرۆفایه‌تییه‌ به‌دریژایی سه‌رده‌مه‌كان و نه‌وه‌كان له هه‌موو خراپه‌کارییه‌کی مرۆڤ رزگاری ده‌کات، به‌لام نه‌م بیرو باوه‌ری نه‌و وا خه‌ریکه‌ له‌خودی خۆی و به‌ بریاری خۆی له‌ناو ئاره‌زیدا له‌ق ده‌ییت. ترس به‌ره‌و هه‌وره‌کانی برد، ئینجا به‌توندی به‌ره‌و زه‌وی غلۆری ک‌رده‌وه‌و عه‌ق‌لی وردو خاشک‌رد. سه‌رسوپ‌مانی خود چ‌رنوکی‌ک بوو له‌تویژی گۆشتی‌کی خار گیرده‌بوو، ماوه‌یه‌ک ناوها مایه‌وه، کاتی‌ک چ‌رنوکی نه‌م سه‌رسوپ‌مانه‌ی له‌ کۆل بووه‌وه، هۆشی وه‌به‌ر هاته‌وه. هه‌سه‌ن چه‌خماخ بریاری دا كه شته‌كه‌ی یه‌ك لا بکاته‌وه‌و مه‌ترسی به‌لاوه‌ بنییت و رووبه‌رووی سه‌رک‌رده‌و روسه‌كه‌ بیته‌وه و ده‌رباره‌ی نه‌و ره‌فتاره‌ی كه‌ له‌گه‌ڵ موس‌لمانه‌کانی سابل‌اخدا کردوویه‌تی، ناگاداری بکاته‌وه و پیتی بلیت نه‌و كه‌سه‌ گه‌مژانه‌ زۆرن كه‌ به‌خراپه‌کردن به‌رانبه‌ر كه‌سانی تر خۆیان ریسوا ده‌ک‌هن، نه‌وه‌که‌سانه‌ش هه‌ر زۆرن كه‌ خۆیان و هاوڕێیانیان ئازار ده‌ده‌ن و ئاماژه‌ پیرۆزه‌کانی خۆیان ده‌خه‌نه مه‌ترسییه‌وه!

بریاری دا چاری به سه‌رک‌رده‌و روسه‌ ده‌به‌نگه‌که‌ بکه‌وێت، وتی: راسته‌ دانیش‌توانی سابل‌اخ که‌لله‌یان مه‌ژگی چۆله‌که‌ی تیده‌یه و له‌کاتی کشانه‌وه‌دا په‌لاماری سوپای روسه‌کانیان داوه، به‌لام وا سزای خۆیان وه‌رگرت و به‌ر په‌لاماردانه‌یان سه‌لماندیان كه‌ بۆرژوازین، بۆگه‌نن، چونکه‌ شۆرشی گه‌ل به‌ خوین نه‌ییت جیهان پاک ناکاته‌وه، هه‌ر بۆیه‌ ئالا سووره‌که‌مان هه‌لبژاردوه، چونکه‌ به‌ خوینی قوربانیدا نه‌شۆرراوه‌ته‌وه، به‌لام نه‌م سه‌رک‌رده‌یه عه‌ق‌لی کولله‌ی هه‌یه و له‌ ناوه‌زی ئیسلام ناگات، باشتروایه‌ ده‌ستبه‌جێ له‌وه‌ ناگاداری بکه‌مه‌وه. هه‌سه‌ن چه‌خماخ به‌ له‌ خۆرازی بوون و تووڕه‌یییه‌وه‌ بۆ بنکه‌ی سه‌رک‌رده‌ی روسه‌کان له‌ که‌نیسی سابل‌اخ چوو. به‌ قیتی چووه‌ ژووره‌وه، به‌لام سه‌ریازه‌ چه‌که‌داره‌کان رێیان لیگرت و باشبوو هه‌رنه‌یان کوشت، به‌لام نه‌ی برده‌ سه‌رخۆی، ناخر نه‌وێک بیروباوه‌ری مارکس و لینینی هه‌ییت و هه‌موو جیهان له‌پیتاویدا خه‌بات بکات،

چۆن دەبیاتەسەر خۆی؟ تەماشای کرد سەرکرده روسە که له گەڵ هەندیک له
نەفسەرەانی خەریکی خواردنەوهیە. ئەم دیمەنە ئالۆزی کرد، کەچی سەرکرده روسە که
که رووتەلەیه کی گاوری دی وا لەنیو بنکه کهدا (کەنیس) بەبی مۆلت وەرگرتن
وەستاو، بەتوندی راپەڕی، ئەرێ ئەمە مشکە یان مرۆڤ؟ یان میروولەیه که و
نەکهوتوو تە بەرچاری پاسەوانەکان؟

بەواق و پەمانەوه به روژگارم وت (نەمدەزانی له گالته کردندا تۆ خاوەنی ئەم هەموو
توانایەیت!)

روژگار وتی: (گالته و پەرۆشی، پێکەنین و گریان، شادی و خەم، ئەو هەموو سەپرو
سەمەرەیهی که دنیاکی تۆ له خۆی گرتووه، سەرەرای ئەوهی دژبەیه کن، دوژمنی
یه کترن، ئەو ئەوه نییه هەندیک کارەسات جینگای پێکەنینە، ئەمەش یه کێکه له
گەمژەیه کانی جیهان و له بری تێکهلبوون جینگای گالته جارییه؟!)

ئەمدی وت و له سەر گێڕانەوه کهی بەردەوام بوو.

سەرکرده روسە که به تووڕەیهوه بانگی کرد:

- چۆن هێشتان ئەم میرووه بێته ژوورهوه؟

خەسەن چه خماخ به ناقایلییهوه وتی:

- گەرەم، من میروو نییم، ئەو هاوڕێ من لایەنگرو هەواداری تۆم!

شەرابە که سەری روسە کهی گەرم کردبوو، به پێکەنینیکی گەمژانەوه کهوتە خۆ

هەژاندن:

- هەو کولله، جیام دەکهیتەوه و دەم کهیت به هاوڕێی خۆت؟! ئایا تۆ له خزمەتی

ئیمپراتۆرتییە مەزنە کهماندا سیخوڕی ده کهیت؟!)

چه خماخ به پەله وتی:

- من لایەنگری ئەوانەم که رووسیا له ستمکاری رزگار ده کەن و دادپەرەوری له

جیهاندا بهرقەرار ده کەن، ئێش به کوشتنی موسلمانەکان لایەنگرو هەوادارن

له خۆتان دوور ده خەنەوه.

شهرابه که کاریگه‌ری له‌سەر سەرکرده رووسه که نه‌ما، گه‌شی رووخساری گۆپار بوو به خۆن بارانیکی تاریک. به ده‌نگیک له ده‌ره‌وی رووحه وشکه‌لاتوو که‌ی هاواری کرد:

- ده‌ستبه‌جی ئەم تاوانباره به‌ند بکه‌ن، چونکه هەر ئه‌ره به‌س نییه که موسلمانان، به‌لکو به‌راشکاری و راستگۆیه‌وه دان به‌وه‌دا ده‌نیت، که ئه‌و یه‌کیکه له دژی لایه‌نگرانی قه‌یسه‌ر نیکۆلای رۆمانۆفی سه‌روه‌و مه‌زنان!

حه‌سه‌ن چه‌خماخ ده‌ستبه‌جی خۆی له‌نیوان دوو دیوی زه‌به‌للاحدا بینیه‌وه، وه‌ک مه‌قاش هه‌ردوو ده‌ستیان له قۆله‌کانی گیرکردو به‌ره‌و ده‌ره‌وی که‌نیسه‌که راپێچی ده‌که‌ن. ناخۆ خه‌ون ده‌بینیت؟! ئایا ئەم سالانه‌ی دوا‌یی له خه‌یالێکی خۆشدا ژیاوه‌و وا نیستا گه‌یشته‌وه راستی؟! ئایا به‌سزای خه‌ونێکی قه‌ده‌غه‌کراو ده‌مریت؟! له‌نیو پێچ و په‌نای واق و‌رمان و باوه‌ر نه‌کردن ون بوو. له ناکار ده‌نگیک به‌سۆز هێنایه‌وه شوینی خۆی و وا پیتی ده‌لێت:

- نه‌ی هاو‌رپی ئازیز، ئیتمه به‌هۆی ئه‌و بو‌یریه‌ته‌وه سلاوت لی ده‌که‌ین!

به‌دوو چاری کراوه و په‌رۆشه‌وه ده‌روانیه‌ته زه‌به‌للاحه‌که‌ی لای چه‌پی و له‌په‌ر ئه‌وه‌ی لای راستی وا پیتی ده‌لێت:

- نه‌ی هاو‌رپی، به‌لێنت پێده‌ده‌ین که شو‌رشی گه‌ل به‌پتویه و هیچ گومان‌ی تێدا نییه! ئیتمه هه‌موو چه‌په‌لێکی سته‌مکاری وه‌ک ئەم سەرکرده‌یه‌مان و گه‌وره‌کانی دیکه‌ی له باب‌ه‌ت بنه‌ماله‌ی رۆمانۆڤ که گه‌مه به‌روسیا و گه‌لانییه‌وه ده‌که‌ن و به‌زۆرداری و داپلۆسین و گه‌نده‌لی حوکمرانی ده‌که‌ن، له‌سه‌ر زه‌وی ده‌یان سپینه‌وه!

چاره‌کانی هه‌لگه‌لۆفی و سه‌ری راه‌شان و به‌خۆ هه‌ژاندنه‌وه له‌نیوان شیتبوون و به‌هۆشیدا پرسى:

- که‌واته من راستم؟!

- له‌سه‌ر وه‌تی خۆت ب‌پۆ و هه‌رچه‌ند له توانا‌تدا هه‌یه لایه‌نگران کۆبکه‌وه، له‌سایه‌ی یه‌که‌گرتن و قوربانیدانه‌وه کاتی سه‌رکه‌وتنی گه‌لان نزیکه.

سه‌ربازه رووسه‌که‌ی تر وتی:

- نیستا خۆت رزگار بکه و بیروبارپی خۆت ناشکرا مه که، هینشتا زۆردارانی
خاوهن دهسهلات فرمانروان!

لهوکاتهدا شتیکی زۆر به خدیالی حهسهن چهخاخدا هاتن و چوون، بهلام سروشتی
مانهوه سهلماندی که له ههموو شتیک بههیتزتره. حهسهن چهخاخ بروای نهدهکرد رزگاری
بووه، بۆیه وهک با تینی تهقاند. کاتیک گهیشته رۆخی ناسوودهیی و دلنیاوو که هینشتا
له ژياندايه، بیرى لهشتی دیکه کردهوه و ههناسهیهکی شادمانی ههلیکیشا.

رۆزگار لهسهر گێرانهوهکهی بهردهوام دهبیئت، زهردهخه نه گالته نامێزهکهی باوکی
سهلمانیشی لی نیشتبوو.

به زۆری شهپانگیزی بهرانبهه بههیتز دهرسیت و وێک دیتسهوه. وهلی حاجی زاده
له گهڵ ههموو پێوه بهستراوانی له تاوانباران و خویپی و خویترپێژکان کۆبووهوه، ههموو
دهسهلات و روالهتی ساموشکۆی به کردنه لی دهدهست داوو. پێوه بهستراوانی لهو کهسانه
بوون دانیشتوانی سابلخ سلی لی ده کردنهوه و بهناوهیتانیان جهسته دهکوته لهرزین و
وهک ناژهلی بیوهی ههست به مهترسی مهههگ بکات له کون و ههشارگهکانیان خۆیان
دهشاردهوه. له کۆبوونهوهکهدا بیروپایان لهسهر نهوه گیرسایهوه که ملکهچی خۆیان بو
داگیرکهری روس ناشکرا بکهن، بهلام ترسی مورتهزای برای شهپانگیزی بهرۆکی وهلی
بهرنهدهدا. مورتهزا واز له غایلهی دهسهلات ناهیتیت، گهر نهوه دهسهلاته خدیال
پلاویش بیئت، مورتهزا (رۆژی تهویله که) ی بیر ناچیت. نهوه رۆژی که باوکی سهلمان،
شلۆمۆ کهتانی کورده دهی گێپرایهوه بزه تایبه ته که دووباره لهسهر رووخساری دهنیشت.
وهلی کهتهه قهلهه خراپه کارییه کهی تیکه لی ترس و تووریهیه کهی ئاویتسهی
ترسنۆکهیه ناشکراکهی بووبوو، وتی:

- رووسهکان دوژمنی موسلمانان، نهوهتا له سابلخ تاوانی چ کوشتاریکیان کرد،
بو تۆله سهندنهوه ههلیک ههه ریک دهکویت، بهلام برا گهوه کهم له ههلیک دهگهریت
و لای رووسه دوژمنهکان پیلانیک دادهنیت و خهلیکی به فیله کهیهوه سههراقال دهبن و

ناوی ده که ویتته سەر زاریان و گۆرانی پیندا هه لده لیتن و رۆژگاریش به سرود وتنه وه
پیشیان ده که ویت، نه و سا رۆژی ته ویله که هەر له بیر ده چیتته وه.

جه عهفر نه که بری خوینرێژ به جۆریک پینکه نی، ورگی له گه لیدا که و ته سه مار لیسک
به ده میدا هاته خوارێ، وتی:

- نه رێ نه وه به راستی باره پ به م توو په هاته ده که یته؟ گهر سوپای عوسمانی موسلمان
له سه ری به ده نگ نه یات، نیدی چۆن سوپای گاواران که موسلمان ده کوژن و سه رمان
ده برن و نه تکهان ده کهن، له سه ری وه ده نگ دین؟!

وه لێ حاجی زاده ته راو به رپای نه هیتنا، غایله یه کی خراپه کاری ختوکه ی ورگه
زلله که یان ده داو ده یان له رانده وه، گه مه ی به سمیله قیتته که ی ده کردو سه مای پینده کرد،
له گه ل نه وه شدا له و ترسه قوتاری بوو. سه ری مورتته زا حاجی زاده که به سه ر له شه
گه وره که یه وه قوت بوو بووه وه، هیتشتا گه ردیله یه ک هۆشی تیندا مابوو و بیرۆکه ی پیلان و
تۆله کردنه وه تیکێ نه شکاند بوو، رۆژی ته ویله که ش که تا نه مپۆ له بیرێ خه لکه که
نه چو بووه برینیک بوو له ئابروویدا هیتشتا هه رده می کرابوو وه به درێژایی رۆژ خوینی
لێ ده تکه. رۆژو مانگ و ساڵ ده رۆن نه م هەر له بیرێ تۆله کردنه وه یه کی شیتانه یه،
به لām گه ردیله عه قله که ی بیرۆکه ی پیلانی تیکشکاندو به رانه بر راستیه کی جیگیر
رایگرت. هۆش و ناوه زه که ی به جه خته وه پیلان وت (له م ولاته دا رووسه کان یارمه تی
موسلمانیک دژی موسلمانیکێ تر نادهن، خۆ نه گه ر نه مه شیان کرد، نه و ده مه خه لکی
سابلاخ چی پینده لیتن؟! ده لیتن مورتته زا دژی برا که ی خۆی داوا ی یارمه تی له بکوژه
گاواره کاغمان کرد، ناوهاش هه ره باشه کانیا ن ده چنه پال خراپه کاره کانی وه لی و تۆش
خۆت تووشی نه فره تیک ده که یته گه لیتک له نه فره تی رۆژی ته ویله که خراپته.

مورتته زا حاجی زاده نه یه ده توانی وه ک باوکی سه لمان نادیا ری نایینه ده بخوینیتته وه،
نیدی نارامی گرت و ناویکی نارام که ره وه ی کرده سەر ناگره دایسا وه که ی ناخی خۆیدا،
به جۆری کاریکێ وایکرد نه م ناگره بۆ ماره یه ک دامرکیتته وه. بۆ نه وه ی لایه نگیری
دانیش توانی سابلاخ وه ده ست بیتیته، وه ک نه وان دژایه تی خۆی بۆ رووسه کان پیشان
ده دا، هەر وه ک نه وان که سه ربازیکی رووسی دیبا، تفی رۆده کرده سه ر زه ی.

پیشینییه کانی باوکی سلمان شلۆمۆ که تانی هاتنه دی، دۆژمنایه تییه کی قول
 بۆشایی خسته نیوان موسلماننه کانی سابلآخ و سهربازه روسه کان، که وه
 شاره میرووله. به شارۆچکه که دا بلاو بوونه وه. ههه سابلآخییه کی موسلمان تووشی
 رووسیک بیوایه، تفی رۆ ده کرد و مندالانی موسلمانانیش بهردیان تیده گرتن و
 هه لده هاتن. نهم رهفتاره سهربازه (مسقوف) هه سرخۆشه کانی توورپ ده کرد، تهقه یان
 ده کرد، ئیدی گولله که هه ندیکجار به هه وادا ده رۆیشته و بریکجار بهر موسلمانیک
 ده کهوت، چونکه نهم گارر و بکوژانه ی براکانی خۆی له شارۆچکه کهیدا ده دی، ئیدی
 نهیده توانی رقی خۆی بهشاریته وه، ئینجا به برینداری بۆ ماله که ی خۆی ده یان برده وه،
 یان ده چوه پال کاروانی شه هیدانی نهو رۆژه شوومه.
 بازنده کی به تاله و لیک ناترازیت، به لکو به تیپه پوونی رۆژه کان حه لقه کانی
 قایمه ده ییت.

* * *

به پنی خۆته وه ده رۆیت و هزرت پهرت بووه، ناتهویت به زۆر زهرده خه نه ی سهر لیوت
 به سهرپه وه، که شادمانی لی تۆراوه، به لام له گه ل نهم شادمانییه دا هه ده رۆیت و ده لیی
 بهرگه گرتنی نهم دنیا به له نه ستوی تویه. ناسمان سامال و شینه، به لام تۆ به ته لخی و
 هه وریکی ره شه وه ده ی بینیت، مانگ پر، که چی تۆ به کزی و له ناخرو تۆخریدا ده ی
 بینیت، شنه بای فینکی چیاکانی کوردستان دوت خنکینیت. تۆ به ته نهایت و کی نهم
 هه موو خه مه ی شارۆچکه که هه لده گریته. ههه تۆ ده زانیت نه وه ی ئیستا به سهر
 شارۆچکه که دا دیت سهره تای گه رداوه که یه، هاوکار و خۆشه ویستت میر عه لی
 شانه شانی نهم دنیا به رووی ترش و تالت تیده کات، ته نانه ت محمه د و نه حمه د و
 حمه مید گه مه مندالانه که یان له گه ل سلمان و سه یون و مریمه که م بۆته وه.

لهو باره وه لیی ده پرسیت، نهو پیته ده لییت:

- لهم روسه نه فره ت لیکراوانه بیرسه!

تۆ ناتهویت برۆا بکه یه ت، به لکو له مه دوورتر ده رۆیت و پیی ده لییت:

- باوکی عه‌مه‌د، تۆ به‌ه‌له‌دا چوویت، کاره‌ساتی سابلآخ بۆ هه‌موو دانیش‌توانه‌که‌ی وه‌ک یه‌که. هه‌موو سابلآخییه‌ک برای سابلآخییه، کورد برای پشته‌ی کورده، بیگانه‌ی هه‌رگیز لی‌کمان ناکه‌ن، ته‌نانه‌ت ده‌کریت وه‌لی و مه‌رت‌زا حاجی زاده‌ش ده‌ست له‌شه‌ری یه‌کتر هه‌لبگرن تا نه‌م می‌رده‌ز مه‌یه له‌کۆلمان ده‌بیته‌وه‌و هه‌موو بیگانه‌یه‌ک شارۆچکه‌که‌مان جیده‌هیلن!

میر عه‌لی ماوه‌یه‌کی زۆر بی‌ده‌نگ ده‌بیته، ئینجا ده‌لیته:

- نه‌وه‌ی ئیستا می‌شکی منی تیکداوه‌ نه‌وه‌یه‌ی بازارگانه‌کانی سابلآخ و هی دیکه‌ش له‌شاره‌کانی ئیران و نازاریایان بازارگانیان له‌گه‌لدا ده‌کردن و ئیمه‌ش یه‌کینک بسوین له‌وان، نه‌م بازارگانه‌ی زێری سافیان ده‌دانیت و پاشه‌پۆیان لی‌وه‌رده‌گرتن.

سه‌رباری خه‌میکی مته‌بو، پی‌ده‌که‌نیت و ده‌لیته:

- میر، نه‌وه‌ی تۆ پی‌ی بژیت پاشه‌پۆ، نه‌وه‌ی ژیا‌نی ئیمه‌یه!

توو‌ره‌ ده‌بیته و ده‌نگی به‌رز ده‌کاته‌وه:

- راسته‌ من و تۆ خۆراکمان لی‌نه‌ک‌ریون، به‌لام زۆریه‌ی بازارگانه‌کان جو‌ره‌ها خۆراکیان له‌رووسیا‌ره‌ هینا، خواردنیک ده‌بخۆین و ده‌بیته‌ به‌ پی‌سای، واتا ئیمه‌ی زێری سافمان دانی و گوومان لی‌وه‌رگرتن!

به‌هه‌موو تواناته‌وه‌ ده‌وان ده‌ده‌یت قایلی بکه‌یت و ده‌لیته:

- میر، ئیمه‌ به‌بی‌ خواردن ناتوانین بژین، باوکی عه‌مه‌د، نه‌وه‌ی تۆ ناوی گوی لی‌ده‌نیته‌ سه‌رچاوه‌که‌ی هه‌رچییه‌ک بیته، ناوها نییه‌ وه‌ک تۆ بیری لی‌ده‌که‌یت‌وه‌، نه‌وه‌ی ئیمه‌و بازارگانه‌کانی دیکه‌ک‌ری‌ومه‌انه، ژیا‌ن بووه، نه‌ک گوو، نه‌ی میر!

میر عه‌لی له‌م راستییه‌ی خۆی گیل ده‌کات، نه‌وه‌ی له‌ سابلآخ رووی داوه‌ هیچ مرۆڤیک ئیدی هه‌رچییه‌ک بیته‌ ناک‌ریت پا‌کانه‌ بکات و له‌رووسه‌کان خۆش بیته. درێژه‌ی پی‌ده‌دات:

- نه‌وان ئیستا مه‌رگمان ده‌ده‌نی. باوکی سه‌لمان، نه‌ی خۆت نه‌مه‌ نایینیت؟!

به‌لی‌ سالانی قات و ق‌ری و برستی به‌ ئاشکرا خۆیا‌ن ده‌رخست...، نا نه‌وه‌تا له‌ ئیستاره‌ راتان ده‌مالم! خه‌لکیش له‌ سابلآخ مرۆولی نه‌وه‌ن که‌ روو ده‌دات، بۆ نه‌و ساته‌

دەژین کە تییدان و سبەینی و دووسەیان بیر دەچیت، بەلام من ھەرگیز بیرم لە مردنی بەگوللە نەکردۆتەرە، ھەندێک مردن ھەیە لەم مردنە بێ زەرەرتەرە. مردنێک لە ھەموو مردنەکان سامناکترە، مردنێکی ترسناک و بێ رەزا، بەلام مادام ھێشتا بە بەریسەرە ماوە، دەتوانین خۆمانی لی بیاریزین...، ئەو لە برسان مردنە!

بە پانییەك، کاتێک لە کەنێسە بەرەو مال دەگەڕایتەرە، کات ھێشتا بەیانییەکی زوو بوو تووشی ئافرەتێکی نەناس بوویت، جلیکی سپی وەك کفنی پۆشیبوو. باوکی سەلمان، ئەو ژنەت لە چالێ یادەرەری خۆتدا ھەشاردار ھەرلێتدا لەبیری خۆت بیسپیتەرە، کەچی دواي ئەو ھەموو سابلاخ باسی ئەو ژنە نەناسەیان دەکرد خەلکی جارێک بە کچە جوان و جەیلە کە ناویان دەبردو جارێک بە پیریژنە سەرماش و برنجە رەزاگرانە کە. دەیەیان و ت جەلەکانی سپی سپییە، دەشیان و ت نەخیر رەشە وەك خەلۆزە، ھەموو لەسەر ئەو کۆك بوون کە ئەو ژنە وەك چۆن تەواو بۆ تۆ دەرکەوت، ئەو لەناکار دەرەکەوێت و لەناکاویش و ن دەبێت، باوکی سەلمان لە بەرانبەرەری وەستایت، سەیرت پیتھات بەم بەیانی زوو ژنێک لە رینگاوبانە بە مەرگ چیتراوەکانی سابلاخ ببینیت.

لێت پرسی:

- ھیتی ژنە یەھوودی، لێرە چی دەکەیت؟!

بۆچی وت (یەھودی) ئەي بۆ نەت و ت (موسلمان)، یان (مەسیحی) یان تەنھا (کچی) یان (ژنی)? بینگومان نازانیت کینیە، بەلام ئەو پێکەنینێکی خۆش پێکەنی... خۆش، بەلام ساردی و رچیوی مەرگی پێو بوو و تەزوی بەلەشدا دەھینا.

- من نە یەھودیم و نە ئیسلام و نە مەسیحی! من ئافرەتێکی (ھەوالدەر)م،

ھاتووم خەلکی گرفتار و بەش مەینەت لە سابلاخ ناگادار بکەمەرە!

بەستەلەکی سابلاخ دلێ داپۆشیت. ئەي کوردەي لامل و توندو نازا، نکولێ ناکەیت داچلەکیت. ئیدی دەستت بە خۆتندی میزمار و نزاکرد، تا جنۆکە و درنج و ھیزی خراپە کارت لی دورو بکەوێتەرە، بەلام ژنە کە و ن نەبوو، ھەر لە شوێن خۆی مایەووە پێکەنینە کەي چون شەختە ناخی دەسمی. لەمیانی گەرداوی پێکەنینە توندو رچیوە کە یەرە وتی:

- شلۆمۆ، دوور مەپۆ، من نە جنۆكەم و نە درنچ، من لە جنۆكەو شەیتانیش بەهێزترم، ئەى گۆیت لێم نەبوو پێم وتیت من هەوالدەرم. ئاگات لەخۆت بیت، باوکی سەلمان خەلكیش ئاگادار بكەرە!

لەبەرچاوت ون بوو. چاوەكانت هەلگەلۆفی، سەرت لەقاند، باسكەكانت بە ئازارەوە گوشى. ئەمە راست مێردەزمەبوو، راستییەك بوو هەولتدا لەبیری بكەیت و خەفەى بكەیت، چونكە زۆر ترساندتی، راي چلەكاندیت، راي لێكردیت لە ترسان هەلبەرزیت. شەرمەت بەخۆهات، نەفس بەرزیت رووشا، بۆیە شتەكەت شارەوە، لى دانیشتونانى سابلاخ دەستیان بە باسكردنى ژنەكە كردبوو، كە بەشیوەى جیاجیا و بە جلوبەرگى جیاوازهو دەردەكەویت و ئاگاداریان دەكاتەو و هەردەشە دەكات...، ئینجا لەبەر چاوان ون دەبیت.

میرعەلى شەرىك و هاوكارم پینی وتم:

- تۆ گەرەكتە هەموو خۆراكى دنیا قۆرخ بكەیت؟ ئاخىر گەرەكتە پڕپووە لە ناژەل، كۆلانەكانت بە پەلەوەر خنكاو، كۆگای خۆراك لە ماله كەتدا جینی هیچى تری لى ناییتەو. ئەوێ هەتە بەلای كەمەو بەشى شەش مانگی هەموو دانیشتونانى سابلاخ دەكات و بەشى خێزانەكەت و خزمەكانیش بۆ چەند سالتك دەكات! پێم وت:

- زیاترم گەرەكە، مادام هیشتا دەست خستنى خۆراك لە توانادایە، ئەى هاوكارى ئازیزم وەك پێشتر ئاگادارم كردیتەو، گەر گرانی داكەوت، پارە دادمان نادات، ناتوانم لەجیاتى خۆراك بیهۆن.

وەك ئەوێ برۆی هینابیت، بە زمانىكى بەخۆداچوونەو لى پرسیم:

- شلۆمۆ، وا رینگای بەرەو مۆسكۆو نیسلامبول گیراوە، تۆ بە تەمای چى بكەیت؟
- تاران لە شەردا نییە! هیشتا دەرگای بازرگانى بۆ چوون و هاتنەو كراوەیە.
كەمێك دامام و بیرۆكەیهكى روونم بۆهات:
- لە تاران بازاڕى دەكەم! بەلى لە تاران بازاڕى دەكەم!

که (دایکی منداآن) بینیمی وا خه ریکم دوو نه سپ له گالیسکه گه وره که
ده به ستم، به واق وړمانه وه لیتی پرسیم:

- باوکی سلمان، له م رۆژه پر مه ترسیانه نیازی کویت هه یه؟!

به دهم توند کردنی به ستنه وهی دوو نه سپه که وه وتم:

- نه سهر به ره و تاران!

به ترسه وه سینگی خوی کوتار رهنگی زهره هه لگه را، به ناقایلییه وه وتی:

- مردن له ریگه و بانه کان ده سووړپته وه و توش خوت ناماده ی سه فەر ده که یه؟!

- هیتشتا هه ندیک ریگه ی به ره و تاران نارامه ...، نه وه ی مه ترسییه دوو فره سه خه،

گه ر لیتی ده ریا ز بیم، نه وا هه موو نیران له به رده مم نارام ده ییت.

- گه ر خودا نه کات، لیتی ده ریا ز نه بویت؟!

به به رواه وتم:

- نه سهر خودا له گه لمدایه، گه ر به سه لامه تی به خورا که وه گه رامه وه، نه وا به شی

هه موو نه ماله و هه موو خزم و دوست و نه وانه ی نایانه وی له کاره ساتی برسییتی له

برسان مردن تی بگه ن، دایین ده که م.

به په شوکاوی و هه لگه رزین و گه رووی وشکه وه که هه رلی ده دا قایلیم بکات و

پاشگه ز بیمه وه، وتی:

- ماله که مان نه و نه ده ی تیدایه، جینگه ی خیره به ره که تی دیکه ی تیدا ناییته وه.

دووباره به جه خته وه وتم:

- نه سهر، خوراکی زیاترم گه ر که، زیاترم گه ر که، خو نه گه ر خودا ویستی ده ییت

هه ر بزم، با به ویژدانیککی ناسوده وه بزم!

نا نه وه تارانه، هه روه ک شاره زایم ده ده ره وشیتته وه، گوئی له جه نگه و نای بینیت،

ناشتی له ژبانی ده چوړپته وه، تاخر جگه له شیتته کان که سی تر شه ر ناکات!

به سه لامه تی گه یشتمه تاران و ریگه ی باشووری رۆژه لاتم گرت به ره. سی رۆژه به ریگه وه

بووم، به چاودتیری خوداو نزاکانی نه سهر که له وشکایی روو حیه وه هه لده قولیت

له گه لندا بوون. مندا له كان باوه شيان ليډام، سلمان وهك هه موو جاريك كه زانى بؤ
 بازرگاني سدهر ده كم، هه ليدا له گه لندا بيت، هه ميشه نهم كوپه باوكي ناسا
 مهيلي بازرگاني هه بوو، نه وه تا نيستا وهك من بازرگانهو له نه مريكايه. جوړه
 به زه يه كم له رووخساري هه مووياندا دي، ته ناهت رووخساري ناحومي بچكوله و
 زمان نه گرتوش لهو به زه يي هاتنه وه يه قوتار نه بوو، بهلكو نيستيريش به نيگايه كي
 لاله وه كه په ژارهو شتي ديكه ي تيدا بوو تيي رووانيم، پيم وت:

- گهر ويستت هه دروو مندا له كه بهر بؤ ماله باوانت برؤ، له وي دوو يان سي روؤ

بيته وه.

بينيم گه شايد وه، به لام نيستري بچوك به شيرخواردن گه شابووه وه، نه وه نده شيري
 مژي بوو هه لي هينا يه وه، ديار بوو هه سابووه وه، رهنكه تاقه كه سي نهم ماله بيت
 ناگاي له وه نيه چي رووده دات و لاي گرنگ نيه باوكي ديار نه بيت، يان له لاي
 بيتته وه، نيستري گه وري دا يكي روښتنمي پي خوشتره له هاتنه وه م....، چونكه بؤ
 مالي باوكي ده چيته وه، نهو بهر ده گه شيته وه، هه روو كه چون كچه كه به شيرخواردن
 ده گه شيته وه، به لام تاران و هه موو نهو شارانه ي له سنووري باكووري روژاوا وه دوورن،
 وهك نيستري بچوك به ژياني خوښان شادمانن و گوي به كارسات و كه تنه كانى
 جهنگه كه نادهن. نه حمده شا له نيتو جله نابرو بهرو خو درخهرو بي موبالاته كه يه وه كesh
 و فش ده كات و گوي له وه نيه گهر هه موو دانيشتوانى نازه رايحان و سابلخ برن يان
 بهرو دوزه برؤن!، به لام هه لوښتي بيتلايه ني به هوږي زيره كي و هيكه ته وه نيه،
 بهلكو به هوږي فشاري دهره كي يان نه ماني بهر ژه وندي و دوستايه تي هه ردو ولاوه يه.
 پرسيم (بوچي دانيشتوانى سابلخ ده ست له مال و حاليان هه لئاگرن و هه لبيتن؟ نه ري
 بؤ تيكړا بهرو تاران رهوناكهن، تاخويان له پايته ختي ولاته كه يان بپاريزن، نه ري نه وسا
 چي رووده دات و كي رهو ده كات؟! وه لاميكه ده ست نه كه وت. نه وه تا بؤ تاران هاتووم تا
 خوراك بكړم، نهك بهو نيازى له شوښنيك بگه ريم دالدهي خووم و خيترانه كم بدات. لهو
 روژدها هه رچه ند زيرهك بووم، به لام له وپه ري ساويلكه ييدا بووم، چونكه وا بريم
 ده كرده وه، كه مرؤ له ماليكدا له دايك ده بيت، تير ده بيت تياشيدا بمریت، چونكه

ولاتی بنیادم و گه‌په‌که‌کدی و کۆلانه‌کدی و ماله‌کدی چاره‌نووسی نه‌ون و به‌دریژایی ژیان پیوه‌ی لکاوه، به‌لام له‌مه‌ولا ته‌وی له‌ من رویدا چه‌مک و بیرکردنه‌وه‌یه‌کی زۆری تیکشکاند و ده‌ری خست که هه‌ندیک شت هه‌ن به‌ خه‌یاڵ و هه‌زدا نایه‌ن. نه‌و رۆژه نه‌مانه‌م به‌ خه‌یاڵدا هات و به‌خۆم و گالیسکه‌که‌مه‌وه به‌شه‌قامه‌کانی تاراندا ده‌رۆیشتم، تا به‌ خۆراکیکی زۆره‌وه له‌ تارانوه به‌ره‌و سابلآخی دامار و به‌ر مه‌ترسی قاتوقری و برستی بگه‌ریمه‌وه...، لیم گه‌رێ با نیستا پیتکه‌م و تۆش به‌شداری پیتکه‌نینه‌که‌م بکه، چونکه تۆش شاره‌زای نه‌و ولاتانه‌یت که دیومن و شارگه‌لیکیش که بارگه‌م تیدا خستون، نه‌ی به‌غدا نه‌بوو به‌ ولاتی دوومه‌م؟! نه‌و رۆژی لیتی ده‌رکراین هه‌ستم کرد وه‌ک نه‌و که‌سه‌م مردوویه‌کم به‌ره‌و دوور له‌ مامه‌له‌کدی خۆم و نووسینگه‌که‌م و که‌سوکارم و دۆستانم و شه‌قامه‌کانم و چایخانه‌که‌م هه‌لگرتووه. له‌و ساته‌دا که‌لافی زیره‌کی لیده‌ده‌م، هه‌ندیک شتی گرنگ له‌ چاوام ون ده‌بن. شه‌قامه‌کانی تارام ته‌ی کردو بیه‌م له‌ ماله‌که‌م و که‌سوکارم و دۆستانم و هه‌موو دانیشتوانی سابلآخ ده‌کرده‌وه. هه‌ر نه‌وته‌ها هه‌ستم به‌ ناسوده‌یی نه‌و خه‌لکه‌ ده‌کرد، که شاره‌که‌یان لیوانلیو پرکردبوو. تۆپخانه، کۆشک، بازاریش هه‌رشینک دل و حه‌ز بیه‌ویت تیدایه، راسته‌ نرخ به‌رز بووته‌وه، لی پره له‌ خیروییترو بازارپکراویه. بواری نه‌وه نییه چار له‌ دیمه‌نی نارامی و دلنایی و ناشتی تیر بیت. سابلآخ تیکرا له‌ دل‌مدايه و له‌ نه‌ستۆی مندایه و می‌رده‌زمه‌کدی لیم جیا ناییته‌وه، ته‌نانه‌ت وا به‌هه‌موو شوینیکی نه‌م خه‌ونه خۆشه‌شدا ده‌گه‌ریم، لیم جیا ناییته‌وه، برێ ده‌نگۆم بیست هه‌رچه‌نده دانیشتوانی تاران ده‌یانزانی، به‌لام په‌ژاره‌ی نه‌کردبوون، نه‌مه‌ش شه‌که‌تی و باره‌که‌میان قورستر کرد و هانی دام کاره‌کانم ته‌واو بکه‌م و چون (با) به‌ره‌و که‌سوکارم له‌ سابلآخ بگه‌ریمه‌وه. چه‌ندین ته‌ن نازوووه‌و خۆرام کړی. دیاریشم بۆ هه‌ریه‌کیک له‌ نه‌ندامانی خه‌یزانه‌که‌م کړی. له‌ ماوه‌ی نه‌و دوو رۆژدا عاره‌بانه‌که‌ پرپوو، شتومه‌که‌کان له‌ناویدا چون مناره به‌رز بوونه‌وه، به‌توندی شه‌ته‌کم داو خۆم بۆ گه‌رانه‌وه به‌ره‌و سابلآخ ناماده‌کرد. له‌ رۆژی سییه‌مدا پێش شه‌به‌ق نوێژم کرد و نام خوارد و سواری گالیسکه‌که‌ بووم و ناوی خودام لیته‌نا. به‌ قامچی له‌هه‌ردوو نه‌سپه‌که‌م داو هه‌ولم دا ته‌کان ده‌ن، که‌چی گالیسکه‌که‌

که می‌ک له‌رزى و له شوینى خۆى هه‌لنه‌که‌نرا. له‌و کاته‌دا بیرم له‌ سووربوون و ته‌ماحى ژيان کرده‌وه، که‌چى مانگه‌کانى له‌مه‌ودوا نیه‌تى پاکی منیان له‌و ته‌ماحکاریه‌ سه‌لماند. ناخر من وه‌ک لی‌زانیکى راستگۆ بووم که‌ نادیار بخوینیتته‌وه، وه‌ک لی‌زانیکى لاق تیک نالۆ وه‌ک میر عه‌لى هاوکارم ده‌ی وت ناماده‌ بووم له‌کو‌تاییدا هه‌رچى زی‌رپیکم هه‌یه له‌پای وه‌ده‌سته‌ینانى نه‌وه‌ی له‌ هه‌ناومانه‌وه فری ده‌دینه‌ ده‌رى، بیده‌م، بیده‌مه نه‌و پاشه‌رزییه‌ی که‌ نیکسیرى ژيانى لى‌ هه‌لنده‌قولیت! هه‌ردوو کیسه‌که‌م پشکنى، زه‌رده‌که‌و سپیه‌که‌ هیتشتا له‌ناویاندا شتیک ده‌رده‌وشیتته‌وه. له‌ خانه‌که‌ گالیسه‌که‌که‌م جیه‌یتشت و به‌له‌ز به‌ره‌و مه‌یدانى ولاخان رویشتم، گالیسه‌که‌یه‌ک و سى‌ نه‌سپم کړی، نینجا به‌دواى گالیسه‌که‌وانیکدا گه‌پام! زی‌ره‌که‌ له‌ کیسه‌کاندايه و منیش له‌ گالیسه‌که‌وانیک ده‌گه‌پیم! له‌ماوه‌ی دوو روژدا هه‌موو بازاره‌که‌م کړی و له‌ ماوه‌ی سه‌عاتیکدا گالیسه‌که‌ و نه‌سپم ده‌ستکه‌وت، به‌لام ناخۆ گالیسه‌که‌وانیکم ده‌ست ده‌که‌ویت که‌ بۆ سابلاخ له‌گه‌لمدا بیت؟! هۆ خه‌لکینه‌ گالیسه‌که‌وانیک! گالیسه‌که‌وانیک به‌ره‌و سابلاخی لی‌قه‌وماو له‌گه‌لمدا بیت و به‌سواری نه‌سپ به‌ره‌و تاران بگه‌رپیتته‌وه و چه‌ندیش زی‌ری ده‌ویت، ده‌یده‌مى؟! له‌ تاران تا بلیتى گالیسه‌که‌وانان زۆرن، به‌لام لی‌ره‌ ناوى سابلاخ وه‌ک نوشته‌ی چاوه‌زاری لی‌هاتوه، ناوى خودا جنۆکه‌و شه‌یتان ده‌رده‌په‌رینیت، که‌چى ناو سابلاخ هه‌موو گالیسه‌که‌وانه‌کانى تاران له‌به‌رده‌م من ده‌رده‌په‌رینیت، ئیدی هه‌رکه‌ ناوى(سابلاخ) بژنه‌ون، ون ده‌بن و له‌به‌رچار نامیتن! لی‌زانن و ژيانى خو‌یان خوش ده‌ویت و له‌ مه‌ترسى مردن دوور ده‌که‌ونه‌وه....، هیتى سابلاخی به‌سته‌زمان بووه‌ته‌ مانای مه‌رگ، ئیدی جگه‌ له‌ که‌سانى من ناسار رووسه‌کان و عوسمانیه‌کان و نه‌لمانه‌کان، که‌سى دیکه‌ نه‌ لیتى دیتته‌ ده‌روه‌وه نه‌ رووى تیده‌کات! نه‌ونده‌ بانگه‌وازم کرد ده‌نگم نووسار که‌سێک وه‌لامى نه‌دامه‌وه. نه‌رى بۆ جارچیه‌که‌ به‌کړى نه‌گرم تا بۆ گالیسه‌که‌وان بانگه‌وازم بۆ بکات که‌ له‌ گیانى خۆى بێزار بیت؟! نه‌فرت له‌وه‌ی جه‌نگى داھینا! تۆ بلیتى شا هیتشتا هه‌ر داوام بکات؟! نه‌ی جه‌لال رافزى له‌کو‌تیه‌ که‌ له‌ زیندان ده‌ریه‌ینام؟! هۆ رافزى وه‌ره‌ به‌رانبه‌ر هه‌موو زی‌رو زیوى ناو دوو کیسه‌که‌م گالیسه‌که‌وانیکم بۆ په‌یدا بکه‌، تا به‌ره‌و سابلاخ له‌گه‌لمدا

بیت! نهوې له نارو دوو کیسه که مدایه بایی چه ندین تهنی دیکه ی لهو شته ی که هارکاره که م ناوی لیثاره گو، ده کات، به لام من ناماده م همووی بده م به گالیسکه وانیک قایل بیت بۆ سابلخ بجیت! به لکو تا سنوورو ده روزه کانیشی بیت هدر قهیناکه. بی سووده! ناچارم شهویتیکی تریش له تاران به سهر ببه م. نهو روژی سییه میش تیده په ریت و من هروا له پیاوړیک ده گه پریم، چون پیاوړیک: با گه پرو گول. یان قه مبور، یان له نگیش بیت! پیاوړیک ته نها به لیخوړینی گالیسکه ی دوو همم تا ده روزه ی شاروچکه ی سابلخ قایل بیت. نویژی عه سرم کرد و له نیو کومه لیک خه لکی به ره لالا و سووک و چرووک و ه ستابووم! خو شی له خوتان خه لکی به ره لالا و سووک و هه رزانی تاران، نیوه لیسه به ناسووده یی و له ناشتیدا ده ژین!

به برسیتی مابوومه وه، له به یانیسه وه هیچم نه خواردبوو، به وپه ری راستگوژیسه وه له خودا پارامه وه و به لیتم دا تا گالیسکه وانیک نه دوزمه وه هیچ نه خه مه سه رزارم.

پیش نویژی شینوان دوعاکه م گیرابوو و پیاوړیکم دوزیه وه، لاوړیک بوو مردن مرخی لی خوشکردبوو، تووړی دابووه بهر ده رگای برسیتی و هه ژاری، گوشته که ی وا مژی بوو له بن پیسته تهنکه که یه وه نیسکه کانی دیار بوون...، خواردنم پیداو بوو ژایه وه، نیجا بۆ گه رماو بردم و پوشته م کرده وه، له ناوینه یه کدا ته ماشای خوی کردو خوی نه ناسییه وه، لیره زرده که ی بینی و چاری ریشکه و پیشکه ی کردو ناوړه له سهریدا نه ماو هارواری کرد:

- خواجه، من له گه لتدا دیم، گهر مردم نهوا مردنه که م له ژیانم باشته، خو نه گهر به سه لامه تی بۆ تاران بگه پریمه وه، نهوا لیره کت ده خه مه کاره وه و پیتی به رتوه ده چم و وهک شا له تاران ده ژیم!

به هو ی عه باسه وه خوم له بیرکرد، بۆ گه رانه وم بۆ لای که سوکارم و زیده که م عه باس تاقه نومیده م و نابیت بۆ چاونووقانیک جی بهیلم نه بادا بیری بگوریت و له ده ستم رابکات. (کلکم به کلکییه وه) به ست و له گه ل خومدا به ره و خانه که م بردم. نویژی خه وتنم کردو نام خواردو نام ده رخواړدی هاورتی ریگاشم دا. دوا ی دوو سه عات که لوبه له کام به سهر هه ردوو گالیسکه که دا به یه کسان ی دابه شکرد. دوا ی نهو ی

نەسپە کائمان لە گالیسکە کان بەست و کەلوپە لە کائمان شەتەک دا، هەناسە یەکی خۆشم
 ھەلکێشا. لە کۆتاییدا وا بەرەو سابلاخ بۆ لای کەسوکارم و خۆشەویستام و دانیشتوانی
 شارۆچکە کەم دەگەرێتمەو. من دواى ئەم رۆژە درێژە وا لە شە کەتیدا لە پەل و پۆ
 کەوتوم. ھەلاژام تا کەمێک لەو شە کەتییە بھەستەو، ئیدی یە کسەر شەو غوونی و
 شە کەتێ لەسەر پێلۆوھە کانم کێرکێیان بوو، ھەر ئەو ئەندە خەووم لێکەوت و نە کەوت
 کە لە شیرێ بە یانی قوئاندی. ھەستام و نوێژم کرد، عەباسیشم ھەستاند و لە
 تویشووبەرە کەم برێ خواردم دەر خواردی داو سواری ھەردوو گالیسکە کە بووین و
 تاراغان جێھێشت، ئیدی دەستم بە خۆتندی دوغای رینگاکرد.

پە لە مە بگەمە سابلاخی بە ھەشت - دۆزەخی نازیز، بە عەباسم وت:

- چارە کانت باش بکەرە و لە گەلەدا برۆ. رینگا دوورودرێژو ھەراز و نشێو.

عەباس پێم دەلێت:

- بێ بەختیە کەم مانای کەم ھۆشی نییە، بە پێچەوانەو گەر زیرەکی و وریایی خۆم
 نەبوایە قایل نە دەبووم لە گەلت پێم و چارە نووسی خۆم بگۆرم.

و لە مێنکی سەیرە، بە لām راستیشە، رەنگە ئەوە باشتر بوایە گەر گردو کۆیە کم بۆ
 خۆم و کەسوکارم و ئیستا و ناییندە بکردایە و بە کراسی بەرمانەو رومان لە تاران
 کردبا، بە لām سەیرە کە لەو دایە کە ئەم بیژکە یە قەت بە خە یالێ سابلاخییە کدا
 نە ھاتوو، چونکە ئەو کاتە تەنھا ئاوەلمە یە ک بوو لە مندا لێدانى نادیاردا، ئێ کاتى ئاوس
 بوونە کەیشی زۆری دەخایاند و مەترسیشی تێدا بوو، ئەو سا مردنیش بەرۆکی دەگرت،
 ئەمانە راستییە ک بن یان ئەفسانە، وە ک یە کن. مەودایە کەر گالیسکە ی
 مێردە زەمە یە کی عەقل شێواو و پێچاویە تەو. کاتیکیش نادیارە کە مەلۆتکە ی لێ
 بوووە زۆریە مەترسییە کان بوون بە تاشە بەردیکی مێردە زەمە ناسای سەر بیرەویری و
 ھەستی بە شێک لە رابردو، بە لām بۆ ئیستاش و لە مەولاش. ناخر ئەو نایەوێت لە بیرى
 بکەین، سوورە لەسەر ئەو ی بە ھەموو ساتە کانییەو لە گەلێدا بژین. ژیانەت لە
 پێداریدا بەسەر دەچێت، نووستن لە تەختە خەو کەت دەدات، من پە لە بووم بگەمە
 تەختە خەو کە، عەباس چارە پێم دەکات و دەلێت:

- با بهزیه کمان به خومان و نهم گیانداره بهسته زمانانه بیتسهوه، ناخر گهر له ریگا په کیان کهوت چی بکهین؟!

ععباس راستی ده کرد. گهر بئ بهخت نه بووایه، ده بوو به راوژکاری شاو خه سیټی سوو کایه تی و گهمه کردنه که ی به نازاری خه لکی پی تهرک ده کرد. نا، نهمه زیره کییه و نهوسا هاروړیکانی له چه قی ده سولات و له کوشک دوور ده خسته وه. رهنکه ععباس کاتیک بۆ تاران ده گهریتسهوه لیره زیره که به باشی به کار بهیټیت. له سایه ی نهو خودایه ی که له نهیټی و له وهستان و هه لسان و دانیشتن و له بیداری و خه وتندا له گه لمدایه، ده گه ینه وه سابلانخ.

له دیهاته کانی سهر ریگا چ خواردنی خوش هیه بۆ ععباسی ده کړم، نالیکی باش بۆ نه سپه کانیش ده کړم. بۆ خوشم نهو میوه و سه وزیه ی که به کالی ده خورین ده کړم. ععباس سهری لیم سورماره و لیم ده پرسیت، وتم پاریز ده که م و پریشک بۆی دانام. درۆیه کی سپیبه و له م ریگه چوژ و دووره گومانی جووله که بوونی خومی پی ده شارمه وه، به لام زیره کییه که ی ععباس به سهر درۆکه مدا زال بوو و وتی:

- خواجه، تۆ بۆیه واده که یت، چونکه (موسایی) ت، بینیم نوژر ده که یت، به لام لیم ده ترسیت و درۆم له گل ده که یت. گهره م، من خزمه تکاری تۆم! پشتم پی بهسته، من له وانه نیم خیانه تی له نان نمک و چاکه ده کن. تۆ خوار دنت دامی و نه وه ی به منت داره به درۆژیای ژیانم خه ونیشم پیوه نه دیوه. گهره م، رهنکه له سایه ی چاکه ی تۆوه چاره نووسم بگوریت. خودا به سه لامه تی بتگه یه نیټه وه ماله که ی خوت، نهوسا باشتیرین و خوشترین خواردن له ماله که ی خوت ده خویت!

نهم لاره سهر سوړه ینه وه، گهره که به چیتته جیگه ی شای نیران و له جیاتی نهو فرمانروایی بکات. گهلانی نیران ته نها به مه هه ناسه یه کیان وه بهر دیتسه وه. نهم قسه یه م له ناخی دلټیکی بووژاوه به قسه کانی ععباس کرد.

- ععباس، خوژگه ده متوانی له ماله که ی خومدا میوانداریت بکه م، به لام نیستا سابلانخ داگیرکراوه و له دهره وه ده سولاتی نیرانه، که جیمه یشت له ژیر داگیرکاری رووسه کان بوو، نازام که به یارمه تی خودا بگه ینه وه، کی داگیرکه ریتی!

له بهر خۆوه له خودام ریست چۆنم جیهیشتووه ناوها بیبینمهوه، نه گینا نه مه دوا جار و دوا دیدارمه له گهل نه و دنیا دا، نه وه تا به دلّه کوتی و سۆز و نه لهاره دلّه خورپه مه، نه م بئ پرستییه کتوپره که زۆرم بۆ دینیت له کویتویه و بۆ چیه؟! من و نه و دارخورمایه که نه ده نوشتیتوه و نه توندیه که ی کهم ده بیت. دوا ی به سه ربردنی سی شه وو سی رۆژ که له خانه کانی سه ر رینگا یان له چۆله وانی بارگه مان خست و ده واینه وه، به عه باسم وت:

- عه باس، کاتی نه وه هاتوو په له بکه ین، نه میستا ئیمه له سابلآخه نه نزیکین، نیدی له نیوان تۆ و ژیا نه تازه که ت هه ر نه و مه و دایه هاره که به ره و تاران ده گه ریسته وه. کپیه کی گوماناری و ناگاداری نامیز بالی به سه ر ده رازه کانی سابلآخدا کیشا وه منیش گوئ سوک و چار تیشم، خۆم ناماده ی بیستنی ته قینه وه یان گره که ی ده کهم، له شانسی باشی مندا مه زنه کهم وا ده رنه چوو، نارامی دلنای کردمه وه. له ده رازه کانی شارۆچکه که دا سه ربازگه یه کی رووسه کانم دی، دووباره دلّم که وته خورپه و سۆز. هه ردوو کیسه کهم ده رهیتنا و کردمه وه، زیره که له ناویدا ده وشایه وه، به دزی عه باسه وه دوو لیرم لی ده رهیتنان، که له رهنگی گوله گه نگی کاتی دروینه ده چوون.

- عه باس، راوهسته!

- بۆچی؟

دوو لیرم پیشانی دا، هاره یه ک چاری ترووکاند، زانیم که باوه ناکات و خه و ده بینیت. هه رلیدا هه ردوو پیلوه هه لپه ریوه کانی کپ بکاته وه، له کوتاییدا وتی:

- هیشتا نه گه یشتووین!

- که گه یشتینه سه ربازگه ی رووسه کان، تۆ ده ست بکه به کردنه وه ی نه سپه به سه تراوه که ی دوا ی گالیسکه که ی خۆت، نه و نه سپه و دوو لیره که هی تۆن و به ره و تاران پیی ده گه ریسته وه! نیستا وه ریان بگره و له شوینیکی ته قه دت دایان بنی، نه مه ش لیره یه کی زیوه له رینگه خواردنی پی بکړه!

زیرو زیوه که ی وه رگرت و وای ده زانی خه ونه، خیرا له خه ونه وه به ره و راستی هاته ده ره وه و پرسی:

دهبم. نه سمر! نه مسال دوو نه ونده نازووقه ده خين، به لام بۆ شهرباب و عاروق پيښج
نه ونده يان لي ناماده ده كين.

نه سمر به سهرسورمانه وه نيگاي كردم، پيم وت:

- نه ي نازانيت كه عاروق له راكيشاني رووسه كان چ كاريكي نه فسووناوي
ده كات؟! نه ي نه ت دي دوو شووشه كه چي له ديمتري كرد؟
نه سمر دام، هه نديك په ژاره دايجرتم و پرسيم:
- نه سمر، نه وه چييه؟

ته ماشاي دهوروبه ري خوي كرد، كه بيني منداله كان له گهل قه شنگ
دووركه وتنه وه، به ترسيكي ناشكراوه به چپه وتي:
- باوكي سلمان، فاته! رزا ته نكه تاوي ده كات، بي شه رمييه كهي گديشتووه ته
راديهك، ده ستی گرتووه. به جه خته وه وتم: نه سمر، نابرومهنده و به هيتزه، نابرو وهك
زيري بينگهرده، نه گهر به نار و شي بكه ویت ژهنگ هه لناهينيت.

نيستير هاته ژورووه دوو نيستيري بچووكي به باوه شه وه بو، په لي ناحوميشي گرتبوو،
كه به پارانه كانسيه وه وهك چوله كه له تري ده دا. خيرا بۆ لاي هه ردوو منداله كه چووم و
ماچم كردن، سلاوي ژنه گچكه مم به لا لوتيكه وه سهنده وه و شتي زياده م نه وت.
مير عه لي گله يي ليكردم و وتي:

- له وه تدي نه م جهنگه هه لگيرساره، نه بۆ نووسينگه ديت و نه سهر له كوژگان
ده ده يت. هه موو شتيكت به سهر مندا جي هيتشتووه و خوت ته نها به كوژكرنه وه ي خوراك
سهرقالن كردووه.

پيكه نيم، بينجا دامام و وتم:

- مير، له م شه رو جهنگه كه لوپه له كانمان بازاړي نيه.

وهك نه وه ي نوكته يه كم گيتراييتسه وه هينامه پيكه نين، به لام وهك ده ركوت
پيكه نينه كهي گالته پيكردن بوو، ده سته جي له گيرفاني كيسه يهك پارهي دهرهينا و
وتي:

- لهوساوه تۆ لىره نه بوويت سهد تۆپ خام و زهرى و ئاوريشم و په نجا دهرزن
جهمه دانى و بيست دهسته قاپى چينى و ده سه ماورم فرۆشتوه، نه مهش به شى تۆيه
له قازانجه كهى.

كيسه كه م لى وهرگرت و له گيرفام دامنا و تم:

- باوكى محمده، هينشتا خه لكى بى ناگان، نه گهر هوشيان هديت له جياتى شتى
ناپتويست، نه وهى تۆ پى ده لىيت گوو، ده كړن!
به گالته كړدنه وه وتى:

- لىيان گهرى با پيش نه وهى رووسه كان بيان كوژن، دلى خويان به شتى ناپتويست
خوش بكهن.

تووپه بووم و به دهنگىكى بهرز و يه كلاكه روه و تم:

- مردنى به كوشتن زور خوشتره له برسان مردن.

- له گهل نه وهى خوراك له بازار كه م بۆتسه وه، به لام خه لكيش ههر بايى رۆژ
به رپكردن ده خون.

- باوكى محمده، بينيت چۆن خوراك له بازار كه م بۆتسه وه، نه مهش سهره تاي

برسييتيه كه يه، جا بۆ نه وهى وا به رپويه، ههر خودا خوى و به زه بى خوى!

کایه‌ی چوارهم

شلۆمۆ که تانی ده زانیت که نهم کپی و هیمنیه له سابلآخ، کپییه کی درۆزانه و هه لئه له تینه‌ر و بی به‌زه‌یه، نهمه هیمنی پیش هه‌ژینی بوومه له‌ره‌زی و یرانه‌که‌ره و ناگرو ژیلهمۆ هه‌ل‌دینیتته‌وه. زستانیک نزیك ده‌بیتته‌وه له‌گه‌ل خۆیدا دوو زریان دینیت، زستانی به‌فر و سه‌هۆلبه‌ندان و نه‌وی دی گهرم و ناگرو ناسن و کارلکاری ده‌بارتینیت. زۆر هه‌بوون له سابلآخ هیشتا له‌وه‌ی رووی ده‌دا تینه‌ده‌گه‌یشته، لی ئیمه گهر شیتته‌کان و کهم ناوه‌زه‌کانی لی ده‌ربکه‌ین، نه‌وا سی کهس ده‌میننه‌وه، که به‌سه‌ر رووداوه‌کاندا تیده‌په‌رن و هه‌ر نه‌وه‌تا ده‌یان بینن، یان هه‌ر به‌لایانه‌وه گرنگ نییه.

منی رۆژگار لهم ماوه‌یه‌دا که به‌لایاندا گۆزه‌ر ده‌که‌م، ته‌نانه‌ت هه‌ست به‌ ده‌نگی پییه قورسه‌کانیشم ناکهن، نهم سییه‌ش نه‌مانه‌ن، نه‌لماسی عه‌زریا زیرنگه‌ر و حه‌سه‌ن بوزورگ و ره‌زا عه‌لی.

نه‌لماس به‌جلوبه‌رگی ده‌گه‌مه‌نه‌وه به‌ رینگادا ده‌روات و ناز ده‌کات و یینزی نایات پییه‌کانی به‌ر زه‌وی بکه‌ون. به‌شتیکه‌وه له‌خۆباییه ته‌نانه‌ت باوکه‌که‌یشی نازانیت نه‌و شته چییه. تفی رۆ ده‌کرده سه‌ر زه‌وی و خۆی له‌ پیاوان و نافرته‌تان و له‌ جووله‌که و نه‌سرانی و موسلمانه‌کانیش به‌ بالآتر ده‌زانی، رۆژیک سه‌ربازه رووسه‌کان که ده‌بینن تف ده‌کات و رقی خۆی بۆیان ناشکرا ده‌کات، به‌ موسلمانێ تیده‌گه‌ن، ئیدی سه‌بازیك میلی تفه‌نگی لی راده‌کیشیت و رووی تیده‌کات، خۆ نه‌گه‌ر هه‌رپه‌که‌ی هیشته‌بای ته‌قه‌ی لی بکات، نه‌وا لووت به‌رزی و کالقامییه‌که‌ی نه‌لماس به‌ ده‌ستی سه‌بازیکی رووسی سه‌رخۆش به‌ مه‌رگی خۆیان ده‌گه‌یشتن، نه‌لماس به‌ هیچ پیاویك رازی نه‌بوو، نه‌و پیاوه‌ی له‌ هه‌مووان به‌ به‌خته‌ر بووایه، نه‌وه پشت تیکردن و ده‌موچاوا شاردنه‌وه‌ی له‌

نه لّماس پتر چنگ نه ده كهوت، نه مهش بۆخۆی سووكايه تی و گالته پینكردن بوو بهر
 كه سه، خۆ نه گهر بئی شانیش بووایه، نه وه نه لّماس له گهل كه سوكاره كهیدا له
 ماله كهی خۆی به چه ره مه سه ری و قسه ی ناشیرین و به ههستی برینداره وه، ده ری ده كردن،
 زۆرجار نه م ره فتارانده ی باوكی بیده نگ ده كرد و به غه مگینی له دل وه ده گریا و بی ری
 ئالۆز ده بوو، دای نه وه ی رووندکی دلی ده پڑان و فرمی سکی ناوه زی ده سپیه وه، بی ری له
 دۆخی كچه تاقانه كهی ده كرده وه، هه ولّی ده دا له وه تی بگات ناخۆ كچه كهی له كو یوه
 نه م لووت به رزی به ده ستر كرده ی بۆ ما وه ته وه، نایا نه مه به راستی خۆ به زلزانیه، یان
 دیار ده یه كه گه یشتو وه سه نووری شیتایه تی، یان سه رباری سیما جوانه كهی نه وه
 خراپه كاری به كه و خۆی پئی دزیو ده كات؟ دایكی كۆچكردو ی ناوها نه بوو، پیچه وانده ی
 دویتته كهی بوو، بار كهش قیزی له ره فتاری كچه كهی ده بیته وه له نه تواره كانی بیزاره،
 هه ره كه چۆن بیتری له رژانه وه ده بیته وه. نه لّماس یه كه م مندا لّ و دوا مندا لّ بوو، دایكی
 به سه ر نه مه وه چوو بوو، میمه كه كانی رقیان لی بوو، پییان ده وت (بكوژی دایكی)،
 به لّام باوكی له دوو سه ره وه خۆشی ده ویست، خۆشه ویستی ژنه مر دو وه كهی و
 خۆشه ویستی كچه خۆی، به زه یی پيدا ده هاته وه، چونكه به بی دایك له دایك بوو بوو،
 ئیدی ته نها بۆ نه و خۆی ته رخان كرده و خۆی له ژنه تانه وه بیته ش كرد، تا بۆ نه لّماسی
 (بكوژی دایكی) خۆی ته رخان بكات. هه رچی به كی هه بوو پئی به خشی، له پینا و نه ودا
 ژیا و له پینا و نه ودا كاری كرده و بژیوی پيدا كرد، ئیدی به زه یی و نازكیشان له م ژیا نه ودا
 به شی نه و سوون. ناخر هه تیو كه وتن شتیكه ویستی خودا بووه رت نابیتته وه.
 پرسیاركی بی به زه ییانه به رده وام مه ژگی عه زریا زیرنگه ری هه لده كو لی (نایا
 بیته شبوون له دایك وای لیکرد، یان زیده پڑی له خۆشه ویستی و نازپاگرتن؟!)، نه م
 پرسیاره به رده وام زۆری بۆ ده هینا و هه ر به سوور بوونیشه وه ده می نیتته وه، تا چاره نووس
 تووشی رۆژه بیگومانه كهی مه رگی ده كات، نه و ساش ده می به م پرسیاره سه یروه هه ر
 به كراوه یی ده می نیتته وه. نه لّماس یه كێك بوو له و سئ سابلآخیه، نه گیل سوون و نه
 شیت، به لّام پئی به سه ر مندا ده نین، منی رۆژگار. گالته یان به و روودا وه گه ورا نه دیت
 كه له ده ورو به ریان روو ده دن، به لّام ژیا ن به زه یی به كه سدا نایه ته وه و كه سیكیش

نامینیت درێژه بهبێ ناگایی خۆی بدات. نه گرمی تۆپه كان نه مانهی وه ناگاهینا، نه كه له كه بوونی كوژراوه كان...، نه وان نه رگزين و له نار خودی خۆياندا سه رقالي شتيك بوون و له خۆيان به ولاوه كه سی ديكه يان نه ده بينی...

به لام...، حه سه ن بوزورگی هه رزه كار خۆی ده تواند و به نايابترين جلويه رگه وه شانازی به خۆوه ده كرد. خه نجه ره مشتووته لماسه كه ی به دل نه بوو، به لكو ده مانچه ی باوكه بازرگانه گه وه كه ی لاپه سه ند بوو، نه و ده مانچه یه كه باوكی له شلۆمۆ كه تانی دواي نه و سه فهری له مۆسكۆ گه رابووه، كپي بسوی، نه و سه فهری كه نه حمه د شا له سه ری لیپرسینه وه ی له گه ل كرد و به داركاریكردن سزای دا و له زیندانیکي له بیركراو توندی كرد، تا پیاویك به ناوی جه لال رافزی رزگاری كرد!

حه سه ن وه ك مندانیکي نیرینه له نیوان چوار خوشك له دایك بوو بوو، نه و خوشكانه ی هه میشه له ته ك دایکیاندا له ژووره مه ت بوو بوون، مه گه ر به فه رمانی باوكه كه یان، ده نا ده وه یان نه ده بینی، حه سه ن میراتگری راسته قینه و له دواي باوكی پیاری ماله كه بوو، رۆژانی سه فهره درێژه كانی باوكی، نه و هه رچه نه ده به ته مه ن به چوك بوو، خاوه نداریتی دایکی و خوشكه كانی ده كرد، هه ر له مندانیه وه فیری ده سه لاتداری بوو بوو. حه سه ن بوزورگ وا بیری ده كرده وه كه هه موو دنیا هی نه وه، نه و به راستی نه ك به گالته گه مه ی به زیر ده كرد. نه وانه ی له ناستی نه و و له ناستی باركیدا بوون، وه ك شلۆمۆ كه تانی شیت و جووله كه ی دراوسییان، خۆراکیان هه لئه ده گرت، شلۆمۆ كه تانی هه والی شووم و ناخۆش به خه لکی راده گه یه نیت، نه و پیغه مبه ری تووره ییه، حه سه ن بوزورگ هیتشتا له باوكه ده وله مه نه ده قه به كه ی ده ژنه فیت كه نه فسوون له دره وشانه وه ی زیردایه، وه ك باوكه (باوه رپیئكراوه كه) ی ده لیت: نه م كانزا زه ره په رجوو دروست ده كات، كچه جوانه كانی سابلخ پۆل پۆل وه ده ست دینیت، ته نانه ت شیري چۆله كه ش ده ست ده خات. حه سه ن بوزورگ له بابته نه لماسی كچی زیرنگه ر و رها عه لییه، پی به سه ر رووداوه كاندا ده نیت و جییان ده هیلیت و له بیری خۆی ده ریان ده كات. نه و به رهنگاری منیش ده بیته وه، منی رۆژگار، ده لیت: (من رووداو و رۆژگارم، من چاره نووسم و هه موو شتيك له ژیر فه رمانی مندايه، من وه ك نه نگوستيله ی په نجه كام میژوو ده جوولیتیم!

من...! من...! من...!) خه نجهری مشتو نه لئاس سام و خزه لئان و سدرسامبون
 ده به خشیت، به لام ده مانچه مهرگی له گه لدايه و مه ترسی و هیزه، نه ویک گه وره یی و
 نازو لاوچاکی پی به خشراوه، ده با خوی پیانده هه لئیت، ده با هه رچی خه سیستی به هیزی
 هه یه له مدها کۆبینه وه و کچه جوانه کان رابکیشن. من - به خوی ده لئیت - به ره وه دره وه ی
 شاروچکه که ده پۆم...، به وه هه موو سامه ی هه مه له سهر هه سیریک* که له گه ل خۆمی
 ده به م له بن دار مازوه که ی نزیك کانیه که پال ده ده مه وه. له وئ کچه جوانه کان جه م
 ده بن، له وئ قه ده غه کراو ده لال ده بیئت، ماچ و مووچ ده به شیتینه وه، له وئ دور له چاری
 به دکاران لیو ده خریته سهر لیو، له وئ که مه رو ناو قه ده ده گوشرین و ده سه کانم به سهر
 مه مکی قیت تورته دین و ده چن. نه و رۆه دیت که له ژیر بالی تاریکیدا دۆخین شل
 ده کریته وه و شه روا ل دینه خوارئ. له وئ له بن دارمازوه که و به ته نیشت کانیه که به ی
 نه وه ی چاریک بیینی و گویچکه یه ک بژنه ویت، هه سه ن بزورگ بیر چووبو که چاوانی
 من شایه تحال و یاده وه ی من ناسپریتته وه، نه وه شی بیر چووبو که بارودۆخه کان
 به ره ده وام نابن و له خۆبایی بوونیش به ره ده وام ناییت. ره نگه به ریکه وت رو داده کان
 کویری د ل تیمار بکه ن و به ره وه عه قل بیگیترنه وه، ره نگه نه مه دوا ی کار له کارتران
 بیئت.

رهزا عدلی له لایه کی دیکه ی دارمازوه که وه، یان له بن دار به پرویه ک پالی داوه ته وه،
 نه کوژراوان ده بیینی و نه برینداران، نه دیل و نه جه نگه که و سه ربازه کان ده بیینی. نه و
 هه ره له وه شه وه، به ره له سی سال ناوه و د ل و ویردانی له هه موو شتیک خالی بووه وه،
 ته نه ها له وه نه بیئت، نه ویش فاته می به ری دره خته هه رام کراوه که بوو. میوه ی براکه ی که
 له شیرینی و چیژدا وینه ی نه بوو. نه و چله داریکشی وشک له زه ی ده پوینیئت، فاته مه
 ده بیینیئت، شه ویک وه که نه وه ی باشرین ریکه وتی بۆ هه لکه وت بیئت، ده ی بیینیئت، شه ی تان
 ناماده باشی بۆ ده کات، شه ی تان ورده کاری نه و شه وه ی چرکه به چرکه دینیته به رچاوی،
 فاته می رووت و قووت هه ره وه چۆن خودا دروستی کردوه، نه م نه فرینه ره ده سه ت
 ره نگینه، یان دروستکه ره که ی نه هه ریمه نه وه وه دۆستیک به ره ده فاره له ناخدا نیشته جی
 بووه؟! په نا به تو خودایه چیت دروست کردوه، ئیدی نا هوورامزدا بیئت یان نه هه ریمه ن،

په نا به تو خودايه، نهی نافرینهی نیاز و گوناوه کان، حه لال کاری حه رام کراوه کان،
 چونکه نه م جوانیه دلرفین و بینایی کویرکهرت بۆ ره خساندم، تیکدهی سنووری
 نیوان حه رام و حه لال، ناخر کی ده لیت هندیك حه لال حه رامه؟! هه یهو نه وه دوره!
 خودای من گه وهه ری چاکه خوازی و چۆنیتی خراپه کاری دیاری نه کردوه، خو نه گهر
 حه لال و حه رام هه بیئت، نه وه حه رامه که جوانیه و دزیویه کهش حه لاله، ناخر زۆرداری
 نییه تاقه مرۆڅیک که ناوی میرده له زهت له نه فسوونی حه لالیک وه بگریت و قۆرخي
 بکات و سرووتیکی تووړه هات له کهسانی دیکه ی قه دهغه بکات؟ به لکو کهسانی
 دیکه ته نه م! نه خیر، فاقه تو خواوهندی جوانی یۆنان نییت، تو به جوانیه کهت
 گالتت به هه موو خواوهنده کانی یۆنان و رۆمان دیت، تو ته نه م قه ره جیکی
 نازه ربایجانیت و جوانی هه موو گه ردوون تیدا کۆبووه ته وه داهیتنه ری به شیک له
 جوړه کانی نه فسوونی تیدا به کارهیتناوه، بۆیه بی خووشی تیدا به رجهسته بووه، نه گهر
 بی خووش هه ر خواوهند بیئت، نه و تو شانت له شانی داوه لات داوته لاره، تا جینگه ی
 بگریته وه، خو شهیتانیش بیئت، نه و تو ی له بووغدا روواندوه، تا راستیم پی بلیت، نه و
 هه میشه پیم ده لیت (تو ترسنوکی!) نه وهی دروستی کردیت چۆن به خه یالیدا هات
 پیستت له شیریکی سپی سپی دروست بکات و هیچ چه ریبه کیشی له خو نه گرتیئت،
 هه ردو گۆنات به ره رنگی گۆلنکی سووری نال رهنگ بکات، ئینجا به خه لوز خه تی
 دوو برۆو برژانگه کانت بکیشیت و له هه ردوو چالی چاویشتا نه م دوو چاره رهش و
 گه ورانه دابنیئت، له ده موچاویشتا چوار باده م، لووتت باده میك و ده مت باده میك و
 دوو ریز مروریش له نیو زار تسدا و دوو لیویششت چوون درزی هه نار به ده وهی
 ده متدا. خووشی له وهی که نه م ده مه ده مژیت که که سه ری تیزاوه و بۆنی گولاوی لیدیت.
 پرچه که تی به قیر رهش کردوه و وه هه ودای ناریشمی رهش په خشی کردوه و شنه با
 نازاری ده دات و ده له ریته وه به گریه و زاری خو ی به سه ر هه ردو که فله ته وه ده لکینیت.
 نه و تا هه رچه نه ده لیت دوویم نه م شته نه فرینه ی نیوان لاقه کانم ده ورۆژیت و رهق
 ده بیئت، نه و شه وه له وه دا بوو ده ماره خوینبه ره کانی بهتقین و ده ماره رهق وه که ی
 درز به ریئت، نه و شه وه یه کجار تاریک بوو، برا نه فرینه که م سه فده ری کردبوو هه ردو

پیره میږ و پیریزنه کەش دەیان پرځاند و له هه ناوی خەوی برای مردندا ون بوو بوون. ههردوو کورە که که لیلایک له منداڵدانت دا روواندنی، فریشته، یان شەیتانیکی خۆت ناسا لایلایه ی بۆ ده کردن، هه مید هیشتا له منداڵدانت دا هیلکه یه ک بوو و تۆماوی برا گه وچه که م نه پڑابوو هه ناوت، وام به خه یالدا هات که به ته نیشته دوو کورە که ره راکیشاوت، منیش له سه ر جینگه که م گه وزو گلیم بوو، تارما یه گه لی به بالی کراوه ی له چه شنی پرچه ره شه که ی تۆ، به ده سه ته کانیان وه رم ده سوورینن و نینۆکه تیژه کانیان له گوشته که م روژه که ن تا ده گا روحم، بیژکه ی ئالۆز ئاوه زم توو په ده کات و ناماژێ پرسیا ری وام ناراسته ده کات، که مه مک و جینگه ی شه رمی هه یه. نیازیکی نادیا ر به ره و ئالۆشی راپینچم ده کات، جه سه تم ده گوشت و خه و له چاوانم ده تارینیت و ته زویه کی نه فرین به جه سه تمدا بلاو ده کاته وه. له و به ناگایه دا ده میتمه وه، به لاملیه وه نازار ده کیشم و هه ست به تینویتییه کی درۆزانه ده که م، ئا نه و ساته جیاوازی م له نیتوان شه یتان و ره حماندا کرد، په روژه خه یالارییه که م بوۆت خه فیه ده که م، هه ر کاتیک رووخساره وه ک خۆر دره وشاره که تم لیده ره که ویت، له ناخدا نه و شته ی خه لکی پتی ده لێن ویزدان ریکه وته نه فرینه - پیروژه که - لینی دزیم، دنه دانی نه هه رمه ن پاراوی ده کردم. تینویتی هه موو دنیا له بوونی مندایه و هه موو نا ری گه ردوون تینویتییه که م ناشکینیت، هه ستام ئار بخۆمه وه، مۆمیکم داگیرساند و ژوو ره که م جه یه یشت. نیستا له ناو حه وشه که بووم، رووه چیشتخانه که ده چم له پر بایه ک هه لیکرد و مۆمه که ی کوژانده وه و رووناکییه زه رده که ی نه هیشت، وتم: (وه ک کویر به ره و چیشتخانه ده پۆم و په ل ده کوتم) وه ک نابینایه ک لینی نزیک ده به وه، به لām له پر سه رم سووما، له په نجه ره ی چیشتخانه که وه رووناکییه ک دیا ره، رووناکی و له ناو چیشتخانه که؟! به ناگایه وه نزیک بوومه وه، له گوماندا بووم، نینجا له شوینی خۆم نزیک په نجه ره که وشک بووم، له چیشتخانه که وه رووناکی (لۆکس) و خۆر دیا ره، فاتمه وه ک چۆن خودا دروستی کردوه، ئاوها رووته، په نا به خودا، بیگومان نه مه نه هه رمه ن دروستی کردوه، چونکه خودا جوانیکی بکوژی ئاوها دروست ناکات. به پینه وه ستاره و له نیتو ته شتدا خۆی ده شوات، دوو ده ست به ره و قژیکی ره ش به رز بوونه وه، په نجه گه لی وه میتوی میشه نگ به

سابوونىكى كەف سېى شەۋىكى مەخمەتى ھەلدە گلۇفن، بىن ھەنگلەكان دوو بۇشايى سېىن و شۆىنەوارى تووكى تاشراۋيان پىتوھ دىيار نىيە. گەردن شووشەيەكى عاجى نەرمە، گەردنى ناسكىت لەشپوھى كۆترىكى سېى و بزوینەرەك دەى جولینىت. دوو مەمك ھەرىكە و بەلایەكدا قوت بووتەوھ و ھەر دەلئى ھى كچە تازە بالتق بوویەكە و تازە ھەرکەوتوون، تۆزقالىك دانە چۆراون و دەلئى نە رۆژى پەر لەشیربوون، نە مندالت بووھ نە شىرت بەدوور مندالەكە داوھ، پەنا بەخوا! دوو گۆى مەمك بە رەنگى گول خۆ دەنوینن و لە ناوھراست خەرمەنەيەكى وەك نەانى گەنمە، چەند جار برانە فرىنەكم مژیونى؟ لە ئىستا بەدوورە مېردى تۆ نىيە، مەن خەرىكە ھاوار دەكەم! زارم بەدەستەكانم گرتووھ، دەمەوئە وەك تىسكەى تەفەنگ دەپەرەم و بەرەو لات بېم و بەخۆمەوئە بنووسىنم، بەلئى شتىك لە زەویەكەدا پىتەكانم وشك دەكات، بەلادا دېم، خۆم بەدیوارەكەرە دەگرم. ھەرچىيەكم تىدايە شل و لىنج دەپىتەوھ و بەرەو نەم شتە رەق بووھى سەرووى لاقەكانم دەچۆرپتەوھ! پەنا بەخوا كە دروستى كرديت! ھەردوور دەستت یارى بە دوور مەمكەكەت دەكەن، نەو زكتە و چوون سەرىنىكى سېى كونىك لە ناوھراستىدايە، وا لىكاوم دېتە خواری، ئاواتە خوازم كە نەم چالە پەر پىتەوھ، وا دەستەكانت لەپەر بەرەو زەقىيەكى خواری ناوكت دەخۆین، نەرى بۆچى لەسەرووى ھەردوور لاقتەوھىە و بە پارچەيەكى ھونەرى دەچىت كە باشترین پەيكەر تاشى جىھان تاشى بېتى؟! لېرە، دوو كۆپانەى وشر كە پارچەيەكە لە جەستەت شفرەيكە جىايان دەكاتەوھ، خۆ نەگەر ھەموو دنیا بىيان بىننى كرپنووشيان بۆ دەبات. دەلئىن ئەندامى ھەموو مېينەى دنیا لەيكە دەچن، نەوھى واى وتووھ درۆى كرردوھ! سوئند دەخۆم مەن لە ئەندامى تۆ زىاترم نەدیوھ، ھەروھە سوئند دەخۆم تۆ تەنھا كەسىكىت كە ئەندامى مېينەت ھەيە، نە تووكە ھەرامەيەك، نە رەگى توكىك، بەزاتى نەوھى دروستى كرديت تۆ بەبى تووك دروست بوويت، تۆ بى خەوشىت و عەورەت نىيە، بەلام مېر تۆماوھكەى دەپژىتتە نىوان نەم دوو شفرەيەوھ، نەوا بەدەستەكانت ھەلىان دەگلۇفىت، دەستىكت نەمیان ھەلدەگلۇفى و دەستەكەى تەرت نەوى دىكەيان. مەنىش دلم ھەلدەشپۆیت و دەگوشریت و لەپەرى سابلاخوھ تەپەى دەبىسترت، ئاوى سەتلەكە بەتال بووھ، وا

بەرەو مەنجه له كه داده چه ميتهوه و ناري ليده كه يته سه تله كه وه، وا ناري سارد و گهرم
تيكه له ده كه يته، بئي نه وه ي ئاگات له من يته پشتم تينه كه يته و بربره كانه ده ده كه ون
و ده كه يته وه كه ده ماره كانه بژمي ترين، به نيمچه باز نه يه كه ده نوشتيته وه، ئينجا
بربره كان به رهو دوو گولمه ي خپ شۆر ده يته وه و كانياريك درزيان تينه خات، كه ده رژينه
نيو رووباري دوو شفره كه وه، گهر من له پشته وه باوهشت لي بدهم و ههردوو دهستم به رهو
ههردوو مەمكت خزانده و ئينجا سكت و پاشان شوينه په رستراوه كه، نه وسا ده متواني
چيزكي چوونه به ههشتي خۆم بگيرمه وه، وا دووباره به پيوه ده وه ستيت و جامه كه
به دهسته وه يه و به رهو سهرت به رز ده يته وه، ئا له وه جهسته په رستراوه ده چه رپته وه،
ناخر هه نه نداميكت بگريته ته واو پاكه و ئاويكي لي ده چه رپته وه كه جهسته تي به
ههنگوين شيرين كردوه، جهسته ته نهها پيروزي به ئاوه كه ده به خشيت، ده نا پيوستت
به خو شۆردن نيهه؟!

نه وه تا به دهسته كانه (به ردي پي) يه ره شه كه هه لده گريته، جاريكي دي
ده چه ميته وه، پرچه زۆر ره شه كه ت شۆر ده يته وه ده گاته زويه كه و به رده كه، به رده كه
بن پيه كانه ده سوته، چ پيوست به سوين ده كات، نهو پيانه له ده موچاوي من
نه رمتن؟! نه وانه پتي منداليكن تازه له دايك بوويته، بو ناري ته شته كه به خۆتدا
ده كه يته، نهو ئاوه له جهسته ي بۆن خو شته وه چه رپاوه ته وه، خودا ويستويه تي نه م
جهسته په رستراوه له پاكي دنيا دروست بكات...! يينه با له گه له شه رابي جهسته تدا
ده مي پيوه بنيم، به لكو ميزه پاكه كه تي تيكه له بكه تا ده ردم تيمار بكات، چونكه له
هه موو ده رمانتيكي دنيا ده رمانتره. نه وه تا نه ي فاته نه ئسته خۆت وشك ده كه يته وه و
نه ختيكي دي نه م جوانيه نه فسووناويه به جلوه رگ داده پو شيت. دايپو شه! ناخر به بئي
جلوه رگ دنيا له سه ري به شه ر ديت، لام سه يره كه مي رده كالفامه كه ت ده ي بينيت و
چۆن به زيندوويي ده مي نيته وه؟! چۆن به بئي تو بگه ريمه وه نيو جينگا كه م؟! نه ي له مه ولا
چۆن بژيم و چۆن بمينم!؟

به وريايي دزيك ليت دوور كه وته وه. رهزا عه لي له تري ده دار وه كه نهو بوو هه موو
شه رابي دنياي هه لقوورتانديته، وینه ي به هه موو ورده كاريه كييه ره له مي شكيده

هه لکۆ لرابوو، هه موو بۆشایه کانی سه ری داگیر کردبوو، دوا ی نه وی مه ژگی لی
 ده ره تیار هه مووی کرد به بۆشایه ک، له وی وه دره ختیک به چیتراوی مایه وه و بهردهوام
 گه شه ده کات. هه موو شونیتیکی داگیر کردوه و دیواره کانی کاسه ی سه ری به جورنیک
 ته نگ کردۆته وه له وه یه به ته قیّت. دره خته که له وی له نیو کاسه ی سه ری به ری وینه و
 خه یال ده گریت و خۆی بهم خه یالانه قایل ده کات، له نامیزی ده گریت، بست به بست
 ماچی ده کات، روبه ریک له جهسته ی خانه یه ک نابویریت ماچیکی له سه ر نه خش
 نه کات. بهم خه یالانه خۆشاوی ده می ده مژیت و ناوی نیریتی ده پۆزینیته هه موو
 کونیکیه وه، هه لی ده گلۆفیت و ده ی گوشت، پتوه ی ده لکیت، ده یه ویت بوونی خۆی
 له ناویدا ون بکات و له جهسته یدا به ته وه و بیته به شیک له و و تیتیدا ئاکنجی بیت
 و رووچه چه پهن و گلاوه که ی تیکه لی گردیله کانی رووچه پاکه که ی بکات، به شتیه یه ک
 له مه ولا نه توانریت پاک و پیس له یه کتری جیا بکریته وه. ده زانیّت نه وی ته م به خه یال
 ناواتی بۆ ده خوازیّت، برا که ی به کرده نی ده یکات...، نه و خه ون ده بینیت و برا
 نه فره تیه که ی به راستی ده یکات. بیر کرده وه و ترسنۆکی و بیده سه لاتی ده یکوژیّت،
 به لام نه و هه ر خه ون ده بینیت، ناواته خوازه، هیچ شتیک له جیهاندا بوونی نییه، نه
 مرۆژ و نه جهنگ و نه سابلāخ. هیچ شتیک نییه، جگه له دره ختیک که له نیو کاسه ی
 سه رییدا روواره و بهردهوام ره گه کانی له روح و بوونی گیر ده بیت، نه وه ش فاته یه.
 نازارتیک گه وه ده بیت و هیوا یه ک نما ده کات، نه ویش فاته ی خه ونه گه وه که و خه یاله
 گه وه که یه و هه ر ده بیت رۆژی به یارمه تی شه یان وه دهستی بینیت!

سێ کهس له سابلāخ رووداوه کان به سه ریاندا تیده په رن و نه وان لییان بێ ناگان و
 نیمچه نووستون. به پێ ده یان شیلن، به لام رۆژی وه ناگاهاتن به رپۆیه... دیت، نه گه ر
 دوا ی کار له کار ترازانیش بیت، هه ر دیت.

* * *

به رداشی ده ستاره که ده سوورپته وه و تۆ له ناویدا ده هاریت، له نیوان دوو به رداشه که
 وردو خاش بوویت. خه لکی باسی ژنه هه والده ره که ده کن و به جوړه ها شتیه و چه ندین
 جلوه به رگه وه ده ی بینن. نه و هه ر هه والده که ده دات و شتی تر ئاشکرا ناکات، تۆش به باری

قورسی سابلاخ پشتت شکاره، کاره‌ساته‌کان ده‌یینیت که هیشتا ناوه‌لمه‌ن و له مندال‌دانی نادیاردان و گه‌شه ده‌که‌ن. نه‌خیر، کاره‌ساته‌کان نیدی له مه‌لۆتکه‌یی ده‌رچوون و نیستا مندال‌تیکه و رووخساری ده‌رکه‌وتوو، به‌دیعه‌نی به‌دگۆراوی ناوه‌زه‌کان تیک ده‌دات و خه‌لکی خۆیانی لی گیل ده‌که‌ن، هه‌یانه هه‌ر بۆ سووکایه‌تی چاری لی لاده‌دن، نه‌و هه‌نده ده‌لین (ئه‌مه هه‌وری هارینه!) ده‌شلین (سابلاخ له گه‌روو ره‌که زیاتر نییه و ته‌نها پێیدا تیده‌په‌رن...، هه‌رچه‌ند مانگیك یان سالتیکه و هه‌موو نه‌مانه له‌بیر ده‌چنده). هه‌ندیکی تر هیشتا بروایان به‌پاره‌یه و زیری زه‌ردیش په‌رجوو، پێیان وایه نه‌م زیره‌ دره‌شاره‌یه که ناری چار ده‌بات، ته‌نانه‌ت ده‌توانیت دۆژمنانیش تیک بشکینیت. من پتفه‌مبه‌ر نییم و زانای سه‌رده‌میش نییم، به‌لام ده‌رباره‌ی مه‌ترسی و گه‌مژه‌یی جه‌نگه‌کانم بیستوه‌و خۆندۆتوه‌و. هۆ دانیه‌شتوانی سابلاخ برسیتی وا به‌پۆیه! داوام له خه‌لکی ده‌کرد تا ده‌توانن نازووقه‌ی پێویست بکرن. له که‌نیسه‌که‌مان تووشی (به‌خاس) ی برا گه‌وره‌م بووم و پتم وتی:

- بانگی داود و دانیل بۆ مالتی خۆتان بکه و پێش نوێژی عه‌سر منیش دیم.

زۆر بۆ مالتی برا‌کامم ناچم، کۆبوونه‌وی هه‌موو برا‌کان له مالتیکدا شتیکه به‌راستی برا‌گه‌وره‌که‌م سه‌ری لی سوپما:

- شلۆمۆ، تۆ ترساندمت، چی رویداوه؟

ده‌ستبه‌جی وتم:

- نه‌وی له ده‌روبه‌رتان رووده‌ات ترستان ناخاته به‌ر، کۆبوونه‌وه‌مان لای تۆ، یان

لای من شتیکی پێویسته و هه‌ر ده‌بیت بکریتم.

گه‌ر ده‌رباره‌ی من قسه‌یان بکهدایه، ده‌یانوت: (شلۆمۆ له هه‌موومان بچووکتره، به‌لام له هه‌موومان وریاترو هۆشه‌ندتره)، ده‌ست نیشان کردم بۆ سه‌ره‌رشتی کردنی کاروباری تایفه که بوو به‌شتیک شانازیان پێوه‌ده‌کردم. ناره‌زووم له‌مه نه‌بوو، به‌وه‌ش خۆشحال نه‌بووم که رووسه داگیرکه‌ره‌کان له‌و نه‌رکه‌ی رام ده‌په‌راند و به‌بی ویستی خۆم جیه‌جیم ده‌کرد، به‌منیان سپاردبوو. فه‌رمانیان پێی کردبووم داوا ناگاداریه‌کانیان به‌رۆله‌کانی تایفه‌که‌مان به‌ سابلاخ بگه‌یه‌نم و بیه میانگیر له‌نیوان هه‌ردوولا، به‌لام گۆر

هه لکه نندن بۆ کوژراوه کانی موسلمانان کان شتیک بوو به ده خالی بوونی تهنانهت له ههست و سۆزی هاوکارو خۆشه ویستم میریش دروستکرد. له بهر چاوی موسلمانان کان بووین به به کرێگیراو و دهست تیکه لکردو و له گهڵ دوژمنان، به لām رۆژانی داهاتوو بۆیان دهسه لیتیت که ئیمه ههروه کو جاران براو که سوکاری نهوانین و مهینه تی جهنگ نامان گۆریت.

ماله کهی به غاس که له براکام و خیزانه کانیاں جمی دهات، به غاس پی و تم: - بیتجه له کاتی مردنی باوکم و دایکم خوا لیاں خوش بیت، سهرت به ماله که مدا نه کردوه، سهریش لى نه داوم، مه گهر به بۆنه ی خهته نه کردنی کوپێک یاں کاتی باقی بوونی، هاتبیت. شلۆمۆ، خوا بکات ئهم سهردانه ی ئیستات خیر بیت. سلاوم بۆ گیانی یه هودای باوکم و مریه می دایکم نارد، باوکم دواى له دایکبسوونی سه یون کۆچی دواى کرد، به لām مریه م له گهڵ خوشک و براکانیدا ماله که یاں بۆ ئاوه دان کردووه تهوه. به خۆم وت: (ئیمه له رۆژیکدا ئی به مەردوان و مندالان ده به یں).

به دهنگیک هه موو نهوانه ی له وى بوون بیستیاں وتم: - براکام، من بۆ کاریکى گرنگ هاتووم، من نه و نافرته هه والده نایم که رۆژه کانی سابلاخ ده ی بین و ده رباره ی شتهایه کی ئالۆز ناگاداریان ده کاتهوه، به لām روونیشی ناکاتهوه، من برای به چو وکتام و نه و نه ده له روونیدا زیده پزیی ده کهم، رهنگه تیم نه گهن، یاں به خراپ لیم تیبگهن.

- شلۆمۆ تۆ شتیک دهشارتهوه و نای درکیتیت. - دانیل ئهمه ی وت و هه ره له سه ره تاره بیانوی پته گرتم، هه رچه نه ده ئیمه له ژیر چاردیری دایک و باوکیک بووین، به لām هه ریه که مان رینگه یه کی جیاوا زمان گرتبووه بهر. باوکم کشتوکال و بازرگانی پتکه وه ده کرد، له سه فهره بازرگانیه کانیدا له گهڵ خۆیدا ده ی بردم، نه که له بهر نه وه ی مندال و به ناز بووم، به لکو من وه که سه لمانی کوپم هیشتا سه رم له هیلکه نه جوو قابوو بانگه وازی ئاره زوه کانی خۆم ده کرد، به لām نه وان ئالوده ی زهوی بوون. بۆنی زهوی و تیکه لبوونی و کیتلانی نه فسوونی لیکردن، ئاخه به رو بوومی

دوای ماندروبوونیکى زۆر رهځيکى رۆمانسيانەيه، باخه کانى باوکم بههشتيک بوون بۆ خۆيان و ئى بى پارهش نهبوون، بهلام بيريان هەر لای زوى بوو، که له گهل باوکمدا بهناويان دههيتا. وهک من خهياالى بهرزهفريان نهبوو، که بهرهو ئاسۆى دورو بپرات و دنيا تهى بکات، بهلکو هەر له نزیک زهويه که مانهوه، وهک ريشالى ئاسن پيکهوه بستان و تیک ئالان، تهناست لهکاتى مهترسيى مردنیش جييان نههشت. من رههندهکانى بارودۆخهکیان بۆ راڤه دهکهم، ئهوهى له منداڵدانى ناديار دايه پيشانيان ددهم، من گهر ترسم له ئيوه نهبيت، لهکاتى خۆم نادمهوهو بيم بۆ لاتان، ههموو خه مى سابلان و دانىشتوانه کهيم لهسهر پشتم ههنگرتوه.

بهلام...، يهکتيان قسه کهى پى بريم و وتى:

- کى دهليت تورکه عوسمانيه کان دووباره دینهوه؟ ئهى نايينيت له گيانه لادان؟

کهواته ئيوه کهرو کوپرن! وتم:

- براکام، تورکه کان کانيکى مرۆپيان ههيه و به ئاسانى دواى نايات، ئهوان له عيراق سوپا ريك دهخه و بهرهو باکوروى دهنيرن. براکام هيشتا شهپه که لهپهپى گهرميدايه، گهر ناگادارى ههواله کان بن، ئينگليزه کانيش بهرهيه کيان له باشوورى عيراق کردۆتهوهو سوپاي هيندستان و خۆبهخه شه سيخه کان به کار دتنن.

بهخاس ساويلکانه وتى:

- ئه مه ماناي چيه؟

- ماناي نهويه که جهنکه که دريژه دهکيشيت، خۆ نه گهر جهنکه که له باشوورهوه

گهرم بيت، ئهوا رهنکه سهراوهى خۆراک له دهرياره بهرهو ئيران بپريت.

ههموو بيدهنگ بوون. ئيدى نازام ئهوهى وتم سهراسامى کردن، يان له ترسان

بيدهنگ بوون، يان له قسه کان نهگهيشتن، له کو تايدا بهخاس پرسى:

- کهواته ئهوه ئهو ترسديه که هيشتا بانگه شهى بۆ دهکەيت، بۆيه زۆربهى

دانىشتوانى سابلان به شيتت دهزانن!!

وهک ههوالدهرو ناگادار کهروهيهک وتم:

- بيگومان برسيتى به پتويه...، نيشانه کانيشى بۆ ههمووان ده رکهوتوه...

كەمىتك بېرىم كىردەۋە، نىنجا ھەناسە يەكەم ھەلگىش

- خۆزگە تەنھا بىرسىتى بوۋايە...

ئەم ترسانەم لە خەيالى خۆم رەۋان دەۋە. خۆزگە ۋەك ۋام پىدەلەن شىت بوۋمايە!
كاشكى مەزىنە كام ۋەك تىرى كۆترانە ھەلە بوۋنايە...، بىرا كەسىتك بوۋمايە خەيال و
ۋىرنە بىكات...، شەللە ئەۋەي بە خەيالى مندا دىت تراۋىلكەيدەك بىت و شىتايەتى و
ترس بۆمى دروست بىكەن.

- پىشنىارت چىيە؟!

- ھىشتا كات بە بەرىيەۋە ماۋە، ھىشتا لە تاران نازۋوقەي پىۋىست ھەيەۋ
كەلەكە كراۋە، ھەموۋ پارەي مىنش لە خزمەتتان دايە.
ھەرسىكىيان بە سوۋكايەتى كىرنەۋە پىكەن. ناپەزايىم بەرانبەر سوۋكايەت كىرنىيان
دەرىپى ۋىم:

- جگە لە سەفەرى تاران چىدىكەتەن لە دەست ناچىت، چەندتان پارە پىۋىستە،
دەتەن دەمى. خۆ ئەگەر گىرەنتى ئىرامى زۆرتەتەن گەرەكە، ئەۋە دەستبەجى بە خاۋو
خىزانەۋە بەرەۋ باشۋور بۆ لاي خالۋانمان لە ئەسفەھان، كۆچ بىكەن.
شىتاسا لە قاقاي پىكەننىيان دا، ناشىت، ئەۋە مىنم كە پىم پىدەكەنن! بەيەك
دەنگ ۋىيان:

- ئەي مەۋ مالاۋمان، پەلەۋەرمان، كىلگە ۋ باخەكانمان؟!

- ئەرى ئەم سال ھىچتەن چاندەۋە؟!

ھەرسىكىيان زمانىيان تىك ئالار برا گەۋرە ۋتى:

- راستىت دەۋىت بەرۋىۋومى ھەلگىرەۋە، بەلام بۆ كىشتى زىستان
زەۋىيەكانمان نامادە نە كىردەۋە.

- كەۋابوۋ دەستبەجى گالىسكەكانتەن نامادە بىكەن ۋ بەرەۋ تاران بىكەۋە رى و تا
دەتەنن خۆراك بىكەن.

- تۆ بەبى ھۆ تۆقىۋىت!

- مادام ھىشتا كات بە بەرىيەۋە ماۋە، بى دوۋ دلى ئەمە بىكەن.

- تۆ وړپښه ده کدیت و بۆخوت قسه ده کدیت...!

- نهمه سى کيسه يه، بۆ ههريه که تان کيسه يه ک زړو به شى نازووقه ي دوو سال زياتر ده کات.

داننڼلى برا ناوه نځى وتى:

- برام بايى ئه وه مان هه يه، پاره ي خوت بۆخوت، به لام نه گهر نهم هه موو ماندوو بونه مان چه شت و نهم پاره زۆره مان خه رج کرد و دوايى ده رکه وت که ترسه کدى تۆ ته نها خه يال بووه؟!

- من هيوادارم ترسه که م خه يال بىت، به لام کارته قه تى سوودى هه يه و زيانى نيه، نامۆزگارى براى بچووک تان له گوى بگرن، نهمه ته نها گه شتي که و لى ژيان نابسه وه. سه باره ت به پاره ش پاره ي منه و له وتم له خزمه تان دايه.

قسه و وتوؤژيکى زۆرمان کرد، له نه نجامدا براى بچووک قايلى کردن. سه ره پاي جياوازي نىوان ته مه نمان نه زموونى ژيانى من له نه زموونى هه ره هه موويان زۆتر بوو. له مه ولا کاتيک جيهان رۆله ي به دگۆراوى جهنگ ده خاته وه و له سابلخ که سيک بيىنيت، پروانا کات به نغاس و دانيل و داود ده بيىنيت که سوپايد که له نافرته و پيساو مندال و به سالدا چوويان له گه لدايه. نهمه هۆشه ندى نه و که سه يه که پىيان ده وت بۆ خوى قسه ده کات. رهنگه نه و کاته ي قسه م له گه ل ده کردن سه لايان له شىتى من کرد بىت!

کاتيک ماله کدى به نغاسى برام جيپه شت، سى کيسه زړه که م له سه ر ميژه که داناو وتم:

- با ههريه که تان چند ده توانيت عاره بانه له گه ل خوى ببات، کوپه کانيش تان بهن، تا له گه لتاندا گاليس که کان ليىخوړن، به تايبه تى له گه رانه وه دا، نهمه نامۆزگارى نه زموونکاري که، هه ره وه کو شه ماشى که نيىش ده لىت نرخى خويندنه وه ي ته ورات زياد ده کات، خودا ته مه نى نه و که سه ش زياد بکات، که زيادى ده کات. ئيه وه به گوږه ي توانات زيادى بکه ن و بۆ خوړاکى خوتان قرچوکى له پاره مه که ن!

جېم هېشتن و نهوانیش خهريکى خو نامادهکردن بوون، بۆ سهفهري کړينى
رزگار کړ.

لاملى مير غلى زلله و مسته کۆله و پى له قيه ک بوون و جسته ميان
هه لاهه لا کړد. سووربوونه بريندار کهرکى تنگه تارى کردم و به ناچارى بهر و
نووسينگه که په لکيتشى کردم. له نووسينگه چى بکهين، ناخر وک پيىم و
که لويه له کلمان له بازارى جهنگدا رهزيله؟! وه لاهه کم وک زلله يه کى دیکه لى
وهرگرت. بازارگانه کانى سابلخ و دهر يه رى هيشتا (کۆگاکان) پر ده کهن، سهيرم پتهات
که قاپ و قاچاغى چينى لىم رۆژه ره شه دا که لويه لى له برهومان بيت، ورينه کړدنه کم
به زه يى هاتنه و هيه بهم که سانه. سهره راي درهوشانه وى خوړو زور دهر که و تنى ژنه
هه والده ره که هيشتا خه و چاوى بهر نه داون، نازانم چون راستى نابيين، که چى ده که و تيه
بهر چاويان و به گوښى خويان دهى ژنه ون، ناخر به بى خواردن چى له قاپ و قاچاغى
چينى بکهن؟! له بازارگانه تال فروشه کانم پرسى: دواى نه مانى خوړاک چى له قاپ و
قاچاخ ده کهن، نايه ددانه کانتان ده توانن بيان کړوژن؟ نايه گه ده تان ده توانيت هه رسيان
بکات؟!

بيگومان نىم پرسياره به دلى هاوکارو شهريکه کم نييه، نه و ناواتى نه و هيه
نووسينگه که پر بيت له کړپارو کۆگاکه له که لويه لى به تال بيه توه.

دواى نه وى نووسينگه که کړپارى لى نه ما، پيى وىم:

- شلومو، ده زانيت نه هاتنت بۆ نووسينگه له هاتنت باشتره؟

تو وک نه و هيه به نه نقه ست وا بکهيت خه لکى ليىمان بره وينه و ده له گه ل خوياندا
بژيوى نيىمه ش ببهن!

بژيوى نيىمه! نه برياهه جياتى پاره خوراكيان پيمان دده، به لاهه نه مه ده يته تاوان.
لىم رۆژانده که لويه له که مان بى بره و! شه لاهه هه روک چون له کۆتاييدا براکاني من
بروايان هينا، نه مانيش هه ستيان به مه ده کړدو پروايان ده هينا و کاروانه کانيان بهر و

تاران بهرې ده کورت و هدرچې خؤراکینکې تېدايه ده يانکړې، تا سابلآخ پر ده بو له ده ی که زگ تیر ده کات، پر له و ژيانه ده کات که هاوکاره کم پيی ده لیت (گو).

- هیشتا پروات نه کردوه که مینه تییه که پهره ده سنیّت و ده بیت به کاره سات؟!

به تاسه وه وتی:

- خودا ویستی له م شاروچکه یه دا که گاواره کان (نالوگور بکات) و سوپای

موسلمانان دور بخاته وه.

نه ونده نابات به چپه باسی ده کهن، وهک نه وهی نه یییه کی له لا بدرکینم و وتم:

- سوپای عوسمانیه کان نه وانیه له عیراقیه کان پیکهاتوره لای چپای حه مرینه،

ردنگه له وی نه میتیت و به ره و باکور بیت، عوسمانیه کان له نار دراوسی

روژنارایه که مان نه ونده سهریازی یه ده گیان هیه بؤ چندین سال به شی خؤراکی

توپه کان ده کات.

رووخساری میر عدلی گه شایه وه، نیستا به په روژ و دور له گرژ و ته وسه وه وتی:

- باوکی سلمان، که واته خودا له ده متی بژنه ویت، نه گهر عوسمانیه موسلمانان کان

به راستی نه م گاوانه له سابلآخ ده ریکه نیت لام گرنگ نییه له گهل همور

که سوکاره که مدا له برسان برم.

چند چرکه یه تاریکی بهر چاومی گرت، نه وه چی له میر عدلی ده بیستم؟!

ده لیتی دوی ده سال تازه هاوکاره کم ده ناسم، هدر ده لیتی به مندالی له حه وشه ی

ماله که به پپی په تی وازمان نه کردوه و له کولانیش پیکه وه گه ممان نه کردوه، نه و

دهمه باوکم هاوکارو شهریکی باوکی بو، تا له همور شتیکدا جیتی نه وانمان گرتوه!

- نه ی هاوکار و هاوبه شم، نه مه دور نییه، به لام جندگ سه خته و به بی رودانی

نه وهی تو ده یوازیت کو تایی نایه ت.

- واتا سابلآخ ده بیتنه تو پیک به ده ست هردو لاره، تیی هه لده دن و تووپی ده دن و

نیمه ش له ناویداین؟!

- هاوړېم، خو تۆ وا به چاری خۆت دهی بیښی، نوره دوو جاره تیی هه لده ده، نیتر
 هدر خودا ده زانیت تا نهم جهنګه یه کلاده بیتهوه نهم گهمه یه چهند ده خایه نیت.
 - شلۆمۆ، قهت باوهړ ناکهم، تۆ بوویت به پیغه مبهری به لاو شومی!
 - بۆیه گهره که خۆمان ناماده بکهین، تا پینی هه ردولا له وهی روویداره توندتر
 نه مان شیتیت. بۆیه پیوست ناکات وهك جاره کهی تر له سابلاخ هه لهی موسلمانان کان
 به رانبر رووسه کان دووباره بیتهوه، له کاتیکدا گهر دووباره ناچار بسون شارۆچکه که
 جی بهیلن.

به توره یسه هاواری کرد:

- راهه دونانی گاوانی بکوژ دواي هه لاتنیان نار ده نیتی هه له؟!

به غه مگینیسه وتم:

- چ ناویکی لی ده نییت، بنیت، به لام نه غامه که ئاوها دووباره بیتهوه، نه
 شارۆچکه بی تاوانه که مان، بیه ویت یان نه یه ویت تیدا ده چیت.

کاتیک له ده رگای ماله که چوه ژووره وه، به هۆیه که وه که نه کاته له قوولایی
 نادیاردا بوو وای به خه یالدا هات که نهم خانوه فراوان و گهره یه له پر تنګ بۆته وه،
 به جۆریک بچوک بۆته وه ده کریت بچیته کونی دهرزیسه وه. سه ری سادا و میرده زمه که ی
 له کۆل بووه وه و خانوه که وهك خۆی لیتهاته وه و هه ر شه که فراوان بووه وه وهك مهیدانی
 کتپرکیی و لاخی به رزه ی لیتهات. کاتی نیسه وړۆ خه ر بوو، له واده ی نیسه وړۆ که میتک
 دواکهوت، نه سمه ریش تا سه رداری مال سه رده قی هه موو خواردنیک نه شکینیت، بوو به
 کهس نادات نان بخوات. بیگومان منداله کان برسیان بوو، لی نیستیر خۆی
 به هاته وهی نه و نابه ستیته وه و هه ر که برسی بیت نان ده خوات. بیښی شیر به
 منداله که ی دوات و به که وچک شۆربای برنج به شیر ده کاته دم ناحومه وه. قه شه نگ
 بۆ خافلان دن یاری له گه ل منداله کاند ده کات، تا باوکیان دیتته وه. نه سمه ر به دۆلکه ئار
 له بیره که دهره هیتیت تا کوپه به تاله که پر بکات. به ده نگیکي به رز سلاری کرد.
 منداله کان قه شه نگیان جیهیتشت و به ره ر لای رایان کرد، ته نانه ت ناحومی بچووکیش

وازی له شۆرباکه‌ی هینا و به ساتمه‌کردن بۆ لای هات. قه‌شه‌نگ به‌هاتنه‌وه‌ی خودانه‌که‌ی گه‌شایه‌وه، نه‌سمه‌ریش به‌شادمانیه‌وه به‌خیری هینا و زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی پر سۆزو خۆشه‌ویستی هه‌موو رووخساری گرت‌وه، ته‌نها نیستی که‌رو لاله‌و چار له‌سه‌ر که‌چه‌که‌ی به‌رز ناکاته‌وه، که‌ خه‌ریکه‌ شیری ده‌داتی ده‌ست به‌ قژه‌ ره‌ش و کورته‌ ناو‌ریشم ناسا‌که‌یدا ده‌هینیت. ته‌ماشای نه‌سمه‌ری کرد و نیگایه‌کی سوپاسگوزاری بۆ ره‌وانه‌کرد. هه‌ردوو نیگا‌که‌یه‌کان‌گیر بوون، هه‌ردووکیان خۆشه‌ویستین، به‌لام ماندوون. نه‌م به‌خته‌وه‌ره، که‌چی له‌وه‌ته‌ی نه‌م جه‌نگه‌ سه‌پیندراوه، خه‌مینکی نادیار سیمای داپۆشیوه‌و به‌خته‌وه‌ریه‌که‌ی ده‌شیویتیت. دیقه‌ته‌ی دا نه‌سمه‌ر جی‌تلیکی رووخسار و نه‌ندام وردیله‌یه، پینست نه‌سمه‌ره، شه‌با گه‌مه‌ به‌ پرچه‌ ره‌ش و درێژه‌که‌ی ده‌کات و ده‌گاته‌ خوار پشتی. جوانیه‌که‌ی وه‌ک خه‌سیتی خۆی هینمه‌ و له‌سه‌رخۆیه، نه‌مه‌ش سروشتی بوو که‌ شووشه‌یه‌کی لی‌ دارشتبوو که‌ هیچ نه‌فسوونیک‌ شان له‌شانی نه‌دات و هیچ جوانیه‌کیش پینی نه‌گات. نیستی له‌و مندا‌ل‌ته‌ و له‌ رووال‌ته‌دا له‌و جوان‌ته‌، به‌لام سیمای نیشانه‌ی خراپه‌کاری له‌خۆ ده‌گریت، سیمایه‌ک هه‌موو توندوتۆلی روحی لی‌ زه‌وت کردووه‌ و به‌ تۆره‌که‌یه‌وه‌ بووه. نه‌و شلۆمۆ که‌تانییه‌ و له‌سه‌ر هه‌موو زاریک‌ به‌زیره‌کی و هۆزان و هۆشه‌ندی باس ده‌کریت. نه‌ی چۆن تیکه‌ه‌وت؟! کاتی‌ک نیستی‌ری خواست چۆن نه‌م تیکه‌ه‌تنه‌ی خۆی هاته‌ به‌رچار؟ نایا گه‌ر نه‌سمه‌ر و قوربانیدانه‌که‌ی نه‌سمه‌ر نه‌بوویه‌ ده‌ی خواست؟ نه‌سمه‌ر خۆی به‌قوربانی نازارچه‌شته‌کانی نه‌م کرد و نیستی‌ری بۆ خواست، نه‌مه‌ش کاریکه‌ جه‌گه‌ له‌ نه‌سمه‌ر هیچ ژنیکی تر نایکات! نه‌میستا نه‌و ته‌نها لۆمه‌ی خۆی ده‌کات، دووجار ده‌ی کات نه‌ک جارێک.

هه‌ر که‌سیکی تر خانی‌مکی وه‌ک نه‌سمه‌رو مندا‌ل‌گه‌لی وه‌ک سه‌لمان و سه‌یون و مریه‌می هه‌بووبا، عاشقی ژنیکی دی نه‌ده‌بوو، به‌لام نه‌م خیانه‌ته‌ی له‌ خاوو خیزانه‌که‌ی خۆی کرد و عاشقی نیستی‌ری گیل و گه‌وج بوو، بواری به‌ ئاره‌زووه‌کانی خۆی دا، تا له‌ری‌ لا‌بدات و سنووری خیزانیکی هه‌بووه‌ بشکینیت و له‌ په‌نا‌ر په‌سیری ترسناکی کۆلانه‌کاندا ده‌ست پان بکه‌نه‌وه. نه‌وه‌بوو به‌ قوربانیدانه‌که‌ی نه‌سمه‌ر قایل بوو، به‌لام نه‌و قوربانیدانه‌ بیداری نه‌کرده‌وه‌و نیستی‌ری هه‌ر خواست...، نه‌ره‌تا نه‌میستا دیقه‌ته‌ی نیستی‌ری

دهادات، ده‌بینیت رووخساره جوانه‌که‌ی ناویکی گه‌راوه و بۆگه‌ن دای پۆشیوه‌و هه‌موو ماله‌که‌ی گرتۆته‌وه! نهم هزرانه‌ی له‌خۆی دوور خسته‌وه، رۆیشت و ده‌سته‌کانی شت و جله‌کای گۆزی و دانیش، له‌گه‌ل نهمه‌ر و منداله‌کان و قه‌شه‌نگ ده‌ستی به‌ نان خواردن کرد، نهم کچه‌ دلسۆز و گوێپایه‌له! نیستیر له‌خۆی به‌ولاوه‌ گوێی له‌ هیچ نییه‌ و داب و نه‌ریتی نهم ماله‌ی توورپه‌لداوه‌...، به‌لکو توورپه‌لداوه‌که‌ی گه‌یشتۆته‌ هه‌ناس که‌مکردنه‌وه و سووکایه‌تی. ره‌نگه‌ جارێش له‌ نهمه‌ر بکیشیت، نای کێ هینای و له‌ میترده‌که‌ی خۆی ماره‌یکرد! گه‌ر نهم غایلانه‌ی من روویان بدایه‌ نه‌وسا مه‌ینه‌تی ماله‌که‌ شانی له‌شان مه‌ینه‌تییه‌کانی سابلخ ده‌دا، به‌لام نایا نهمه‌ر قسه‌ی ده‌کرد؟ ناخر هه‌ر نه‌و نییه‌ ناگر لهم ماله‌ به‌رده‌ادات؟ که‌واته‌ سه‌رچاوه‌ی تارمایی نهم خه‌مه‌ کپ و خه‌فه‌ بووه‌ی سه‌ر رووخساری نهمه‌ر چیه‌؟ نه‌و ده‌یه‌وه‌یت دای پۆشیت و ده‌ری نه‌خات، بوار نادات بکه‌وه‌یت سه‌ر نهم رووخساره‌ پاک و بێگه‌رده‌.

که‌وچکه‌که‌ی خسته‌ ناو له‌ گه‌نه‌که‌وه و پرسی:

- نه‌وه‌ چیه‌ نهمه‌ر؟

بیری په‌رت بوو، وه‌ک نه‌و که‌وچکه‌که‌ی داناو له‌سه‌رخۆ وتی:

- باوکی سه‌لمان، هیچ نییه‌. نانه‌که‌ت بخۆ باوکی مندالان.

پێداگری کرد و وه‌ک که‌سێکی په‌ژاره‌ و خۆتیه‌هه‌لقوریتێن ده‌نگی به‌رزکردوه‌:

- نهمه‌ر، ناسایی نییت، نه‌ی نازیزترین هاوسه‌ر، چیت له‌ خه‌یالدايه‌؟

به‌ده‌نگێکی غه‌مگین و گه‌می کۆتر ناسا وتی:

- بیر له‌ که‌سوکارم ده‌که‌مه‌وه، ناخۆ له‌ غه‌ریبی چیان به‌سه‌ر هاتییت؟

هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیشاو وتی:

- ده‌ست پێشخه‌ریان کرد و پێش نهم جه‌نگه‌ نه‌فرینه‌ به‌ره‌و عێراق باریان کرد.

- باوکی سه‌لمان، تۆش شتیکم بیرده‌خه‌يته‌وه‌ که‌ خۆم ده‌یزانم!، به‌لام شلۆمۆ باوک و

دایکم بۆچی باریان کرد؟

وه‌ک نه‌وه‌ی گوێی لێم نه‌بوویت، بیری رۆیشت.

- نهمه‌ر، ناخر خوشکه‌که‌ت له‌ به‌غدا شوی کرد.

وتی:

- بەلام من له سابلان شووم کردوه.

- براكه تيش له بهغدا ژنى هينا.

- بويه كهوتنه دواى دوان و يه كيكيان جيتهشت.

كه مهكى تاس برديهوه، ناخو ئه سمه ريش وهك ئهه دهستى بهوه كردوه ههست به ته نهايى و گوشه گيرى بكات؟، بهلام وتى:

- نهى نازيز و خوشه ويست، ناخر ده يانزاني نهو يه كه دهدهنه دهستى كى.

هه ناسه يه كى هه لكيشار وتى:

- نه گهر ئيمهش به دواياندا برؤيشتينايه، نهوا خو مان له مهترسى نهه جەنگه رزگار ده كرد.

به پينكه نينهوه وتم:

- نه سمه، نايا ده زانيت كاتيك بو شتكرين بو تاران چووم، بيرم لهوه كردهوه كه بو پايتهختى تاران راتان رفينم، تا مهترسى جهنگه كه دهوه و ئتهوه، لهوى بمينينهوه؟

- باوكى سەلمان، ئهه بيرؤكه يهى خوتت پى نهوتووم!

- چونكه توو په هاترين بيرؤكه بوو. نه سمه، خوانه كهه ران بنيادهه تووشى ههه مهينه تيبهك بيت، هيچ شونيك جينگه ماله كهى خوى بو ناگرتتهوه. به نيمچه عوزر خواهيه كهوه وتى:

- بهلام باوكى مندالان، نهوان لهه شه په دورن.

جاريكى دى پينكه نيم و نهو نهينيهه بو ئاشكرا كرد كه له مهولا نهينى نهبوو:

- عوسمانيه كان، عيراقيه كانيشيان لهه جهنگه دا تيوه گلاندوه و نهوهى تواناي خزمهتى ههبيت كردويانه به سهرياز. ههواله كان ده لئين گوايه ئينگليزه كان بهريه كى تريان له باشورى عيراق كرؤتهوه، بهلى نه سمه، عوسمانيه كان هه موو نيرينهك تواناي خزمهتى ههبيت له عيراق دهى كهه به سهرياز و بهرهو باكوور و بهرهو باشوور رهوانهى نيو جهرگهى ههراو قهوماوه كهى دهكهه.

به په ژارهيه كى روونى دهنگيهوه كه له سيمايدا دهركهوت وتى:

- تۆ بلیت باوکم و براکه میان کردیته سهرباز؟

دوباره پتکه نیم و وتم:

- ناتوان، نه سهر ناتوان، چونکه مامم و براکت ره گه زنامه ی ئیرانیان هدی،
ئیرانیش ولایتکی بی لایه نه و یاسای نیوده ولته تی ریگه نادات بیگانه بکریته سهرباز.
- دلم پیم ده لیت یان باوکم، یان براکه م، یان ههردو کیانیان پتکه وه کردوه به
سهرباز.

نه مجاره پی نه که نیم، به لکو که وتمه نیو بیرکردنه وه کی قووله وه، رهنگه ترسه که ی
نه سهر له جیتی خوی بیت، نهو بۆ نه م بیرکردنه وه یه ناره زی له من له پیشته.
وهک نه وه ی خۆم بدوینم و وتم:

- رهنگه عوسمانیه کان گوی به یاسا نه دهن، ههروه ها جهنگیش په یهروی یاسا
ناکات، جهنگ بیانویه که له هه موو قه دهغه کراو تیکدا به ده ست مرۆقه وه یه. ئی دایکی
مندالان مادام نه م جهنگه نه فرینه له نارادایه، هه موو شتیک له گوینه.

ده زانیت چهند ههزم له نان و رۆنی خۆمالیه. تۆ خۆت چهنده ها جار بینیومه
پارچه یهک رۆنه که ره م کردۆته نیو تاوه یه که وه و له سهر ناگر تواندومه ته وه، دوا ی
توانه وه دام ده گرت و نامم تیهه لده کیشا و به وه پری تامه زرۆیه وه ده بخوارد. نه وه خوویهک
بوو سالاتی دواتر نهو رۆنه که ره یه هۆقه یهک که می کرد و ناره زوه کهش نه مان لهو
ئیواره زیراناویه دا نهو رۆنه که ره یه م تانه وه و ده ستم به تیهه لکیشینی نان کرد و
منداله کانیش هه روا ته ماشایان ده کردم. به هۆیه وه که نه مزانی چیه له بری نه وه ی
شادمان م دلم گوشرا. داوام له قه شهنگ کرد منداله کان بۆ ژوره که ی خویان بسات و
باش دایان پۆشیت. ناحومیش بۆ لای دایکی بسات و نهویش دا پۆشیت. ئیستیر له
ژوره که ی خۆی له گه ل ئیستیری به چووک مژول بوو، نازام یاری له گه لدا ده کرد، یان
رهنگه هه موو نهو ماوه یه یاری پی کردیته. تا نه مپۆش نازام ئیستیر به پاستی
تیگه یشته بوو که نهو دوو منداله مرۆقی له گوشت و خوین دروست بوون، یان ته نها
وهک دوو بوو که له ته ماشایان ده کات و بۆ نه وه خستونیه ته وه تا بی تاقه تی خۆی پییان

دەریکات. بایەکی رۆژناوایی و شاخاوی سارد ھەڵیکرد و ھەوائی ھاتنی زستانی پێ بوو. ماوەیەک بوو ئازووقەمان بەزیاوەوە خستبوو، ژووریکی زیادەمان بۆ قاوورمە و وشکەمەنی تەرخان کردبوو، ھەندیک شۆینی تازەشمان لە زەوی بۆ شارەندەو و لە چال نانی قاوورمە دانابوو. ھەوا ساردەکە بەر جەکانم کەوت و گەیشتە ئێسقانم، لەرزێک دای گرتم، ئێنجا گویم لە شتێک بوو کە لە دوورەو بەدەیی ھینا، باش گویم ھەلخست و کرم لەخۆچنی. ئەسەر بەرانبەرم دانیشتبوو، کە ئارێسە دەموچاری من بوو، ئالۆزیەکم لە دەموچاویدا بەدیکرد، دلتیا بووم کە ئەمە تێکچوونی رەنگی منە، دل گوشرانە لەنکارەکم زیادی کرد و وتم:

- ئەسەر، لەگەڵ مندا باش گۆی ھەلبخە!

لێی پرسم:

- باوکی سەلمان، ھیچ دژنەفیت؟!

بیرم کردەووە دڵگوشرانەکم گەیشتە ئەوپەری

- ئەسەر، گۆی ھەلبخە، گۆی ھەلبخە و پێم بلێ ئەوەی دەی بیستیت لە رۆژناوای

دیت، یان لە باکوورەو!

گۆی راگرتنەکەی باش پێو دیار بوو، ماوەیەکی زۆر گۆی تەقیتی کرد، ئێنجا وتی:

- باوکی سەلمان، وا تێدەگەم نیشانەی زستانە، من گرمەیی ھەوریکی توند دەژنەوم،

رەنگە ئەمە بەرایی زستانیکی سەخت بێت.

خەمێک سەری تێکردم و بەسەر دڵگوشرانە سەرچاوە نادیارەکەمدا زال بوو.

- بەلێ ئەسەر، ئەمە زریانە، بەلام زریانی جەنگە نەك زستان، دایکی منداڵان

رەنگە ھەردوو زریانەکە یەک بگرن و دەست لەناو دەست سەر لە سابلاخ بدەن.

ئەمبێستا رەنگ تێکچوونەکەی تەنھا رەنگ تێکچوونەکەی من نەبوو، دوو رەنگ

پەریوی لە سیمایدا تێکەڵ بوون، بە بێزارییەو پرسى:

- باوکی سەلمان، ئەی تو چی دەژنەفیت؟

- ئەسەر، (پێکدادانیکی توند) دەژنەفم کە لەلای رۆژناوایە بایەکە دەبێت.

- مەبەستت چییە؟!

ریتمی دەنگی ناسک و ترساو بوو، کاشکی دەمتوانی هیئوری بکه مده، لی من نازام درۆ بکه، ته ناندت درۆی سپیش دادیک نادات، وه هه والده ریکی شووم که پیتم ناخۆشه وایم، وتم:

- مدهستم نه وهیه، که توونی داگیرساری جهنگ دووباره له سابلایخ نزیک دهیتهوه!
 بۆ سبهینی ترسه کهم به راست گهرا، سه بازه خاوارو خلیچکه رووسه کان له خه و
 رابووون ناناسایی گورج بوو بوونهوه، جموجۆل و چالاکییه کیان تیکه وتبوو که تیکرایی
 شه قامه کانی سابلایخی گرتبووه. سهنگه ره کان قایم ده کران و مه ته ریزی تازەش چی
 ده کران. گفه و وړه ی ئۆتۆمبیلی سه ریا زی زنجیردار وه ستانیان بۆ نه بوو، لوله ی تۆپه کان
 ناراسته ی رۆژئاواو باکووری رۆژئاوا کرابوون، که سه چاره ی ته قینه وه کان بوون.
 تۆپباران نه ده وه ستا، جاری توندو گائی نزم، بری جار مه گه ر باش گویت خه لځستبا،
 نه گینا نه ت ده بیست، جاری واش هه بوو گه ر مژوولی شتی تریش بوو بایست به روونی
 ده ت بیست و ناگاداری ده کردیتهوه، بینگومان نه م زمستانه گه رم و دایساو ده بیست،
 ته ناندت نه گه ر هه موو ماله کانی سابلایخ بکه ونه ژیر به فر و به سته له کیشه وه. له
 گه رانه وه ی براکام و نه وانی تر به خۆراکوه له تاران دلتیا بووم. بریارم دا کوره کان بۆ
 میدارش* نه نیرم و له ماله وه قه تیسیان بکه م. میری عدلی به رووخساریکی مژده
 به خشه وه وتی:

برادر رووسه کانت خۆیان بۆ هه لاتن ناماده کردوه.

قه که ی وه ک نینۆکیکی تیژ گۆشته که می سمی. تووړه یی و نازاره که یم قووت
 دایه وه به ناقایلییه وه وتم:

- برادره کایم؟! دیاره عوسمانییه کانیش براده ری تۆن؟! میر، تۆ براده ری منیت،
 هه موو رۆله کانی نه م شارۆچکه داماره براده ری منن. ئیمه ئیراین و کوردین،
 هه رچهنده شا له تاران سه ری ناوه ته بن بالی خۆی و ده ستی لی به رداوین، رووی خۆی
 لی وه رگیتراوین و پاشه لی تیکردووین و پیماندا ده ریت، به لام عوسمانییه کان و
 رووسه کان شارۆچکه که مانیان کرده شوین پی له قه ی خۆیان و ریه ویک بۆ نامانجه

گلاره کانی خوځيان، جگهل ټيکدان و کاولکاری هيچی دیکه مان لييان دهست ناکه ویت.
هارپم نهمه به چاری خوټ دهبينيت و دلنيا دهيت.

بيدهنگم کرد، چرکيهک منيش بيدهگ بووم و ليم پرسى:

- رهزای برات ها له کوی؟

هناسه يه کی هه لکيتشار وتی:

- نهم لاره ده ليتی تووشی جزره شيتييهک بووه، بهردهوام بى ناگايه و زوره ی
کاته کانی له نزیک کانييه کى دهره وى شاروچکه که به سهر ده بات.

نهم بیره و ته وه که نهم سهر دهر ياره ی گنجه لکردنه کى رهزا به فاتمه، پتى وتم. خو
نه گهر مه سه له که ناشکرا بيت، نهوا کاره ساته که له مالى مير له کاره ساتی سابلآخ
که متر نابيت! که واته چاره سهره که ههر نهويه گولله يه کى روسه کان يان
عوسمانيه کان رهزا به ره و نهو دنيا ببات، نهوسا وهک شه هيدک مامه لى له گهلدا
ده کريت و کيشه که کوټايى ديت و په رده يه کيش به سهر راستيه جهر گپه که دا دهر يت،
به لام بيم و نهوى فاتمه بو نهمه رى باس کردوه لای هاوکارو شه ريکه که م بدرکينم،
نهوه دهبه نگیيه که مه گهر ههر له نيستير بووه شيته وه. نى که واته پتى بليم (ژنى بو
بينه و له کوټى خوټى بکه وه!!)، سهر يارى شادمانى به نزیک بوونه وى گه يشتنى سويای
موسولمانه کان و دهر په راندنى گاواران له سابلآخ، مير دهينمه پينکه نين، ناخر له ژير
چه پله ريزانى توپ و خرمدى رهشاش و قريوه شپه پرکه ران، ژن بو براکى بخوازيت و
دهستى خوټى و بووکه کى به خنده ی مرزى سوور بکات، که واته:

- مير، له ماله وه به ندی بکه، چونکه گولله ی عوسمانى، يان روسى جياوازی
له نيوان دۆست و دوژمن ناکات.

په لهم کردو نهوى وتم نهم دهويست بيليم...، نهمه چاره سهر يکه له مردنه کى يان
له ژنه يئانه کى خراپتره. به سته زمان فاتمه، گهر رهزا له ماله وه له گهلدا بمينيتسه وه...،
بهر له وى مير بير له پيشنياره که م بکاته وه، په لهم کردو وتم:

- باشت وایه وازی لی بهیئت، چی دهکات با بیکات، چونکه دوتریت روداوی
گهوره زیندوو دهکوژیت و مردوو زیندوو دهکاتهوه.

روژگار بۆ چرکه یهک هاته ناوهوه و قسه که ی به بارکی سelman بری:

- تۆ شایه تحالی نه غامه کهیت، باشیش دهزانیت که کهسانیک همن تا روژی پهسلان
سلوویان لی ناکهیت.

بارکی سelman زهرده خنه بهچکوله و بهره نگاریه که ی نواندو به هه ناسه
هه لکیشانهوه درێژه ی پێدا.

- لهو روژه دا نه من ده مزانی، نه میریش نهوه ی ده زانی، وهک چۆن ئیستا من ده یزانم
و تۆش ده یزانیت.

دوای دوو روژ ته می سهر راستیه که رهویهوه ته می جهنگ و زستان نارچه که ی
گرتهوه. ئیستا تهواو ده مانتوانی گرمه ی ههوری ناسمان و گرمه ی تۆبه کان و رووناکی
ههروه تریشقه و گری گولله و پارچه تۆپ له یه کتر جیا بکهینهوه. کوشتار نزیک بووهوه
بوو به شه ری دهسته و یه خهو ئالۆزی، بوو به بریارو وهلام و وهرگرتن و به خشین. لیتره
پارچه گولله تۆپیک ده که ویت و لهوی یه کیتیکی دیکه ی به دوا دا دیت و ده ته قیتهوه، نه م
ته قینه وانه وهک بهرد له یه کتر گرتن سه رناشکینن، به لکو جهسته ههلا به ههلا ده که ن و
روحه کان راده رفینن، کینر کینه که سه رکه و تن بۆ نه و که سه یه که زۆرترین خه لک
بکوژیت، نه و که سه ش ده بیته قاره مان که له ویران کردنی کینلگه و سال و خانوبه ره
دهست پێشخه ر بیت. هه ندیکجار هه و ره کان به شه رمه وه به فره که به هیمنی ده بارینن،
ئینجا بلاو ده بنه وه و شوینه که ی خو یان بۆ خو رتکی رچیو جینه هلین و کفنی به فرو
به سه ته له که که رووناک ده کاته وه و پتر سپیتی ده به خشیت. له رابردو دا نه م به فره
سه رباری ناسته نگه کانی هیما بوو بۆ پاکژی و جوانی، دوا جار که به ناچار ی گیر ده ی
جهنگ بووین، نیدی بوو به هیما ی کفنیکی تیکرای سابلax داده پۆشیت. به لی،
هه و ره کان هه ندیکجار به دزیه وه به شه و به فره ده بارینن و به شه رمه وه له دین، به لام نه م
جهگه شه رم ناکات و هه ر له دووره وه عه و ره تی خو ی هه لده مالیت و ته پل و زوپنا

لیدهدات و ورزی دروینسی روح و خاپوورکردنی خانوبه ره راده گه یه نیت. هه موو
 خه لکی سابلخ زانیان وا عوسمانیه کان هاتن و رووسه کانیش بۆ جاری دووم هه لدین.
 موسلمانان کان به خۆو تیلو تفهنگیان وه بهرپه ری بی نارامیه وه خویان بۆ هه لاتنی
 رووسه کان ناماده کرد. هه سدن چه خماخ و هارپیکانی خه م دای گرتن، جووله که کان و
 دیانه کانی سابلخ له چاوه روانیه کی پر په ژاره و ترسدا بوون، به لام نه لماسی کچی
 زیرنگه رو هه سدن و زورگ و رزا عدلی هه له نیو قاوغ و قه پیلکی خویان مابوونه وه،
 هه ره که یان خه ریکی ژیانی خۆی بوو، به یه که ریتم له گه ل ناره زووه کانی خویان ده ژیان،
 نه ده بینن و نه ده بیستن، جگه له ختو که دانی شه یانه کانیا ن ناگایان له هیچی تر نییه،
 ناو هاش له خراپه رکاریه کانی جهنگه که دور بوون. به فر بارین پیش واده ی خۆی به
 چهند هه فته یه که مزگینن به فریکی زۆر دهدات و له هارینی داهاتوو خانه واده ی بسزورگ
 زیرپیکی زۆریان ده ست ده که ویت و بواریش بۆ هه سدن نازدار هه لده که ویت پتر خۆی
 هه لبات و کهچه جوانه کانی دیکه ی پی سه رسام بییت و بینسه ریزی کهچه جوانه
 سه رسام بووه کانی دیکه ی سابلخ.

زۆرم له نیستیر کرد که له مان دهر نه چیت، ناگاداریشم کرده وه که به تهنه یان
 له گه ل هه ردو منداله که دا دهر نه چیت.

ناره زایی دهربری وتی:

- من ناتوانم له ماله وه دابنیشم، خه ریکه روحم دهر ده چیت، بۆچی وازم لی
 ناهینیت هیچ نه ییت با بۆ گۆره پانه که بچم، تا ته ماشایه که بکه م و بزائم چی
 رووده دات؟! چهند هه ده که م کاتیک تو پیک ده ته قیت بینم سه ربازه کان چۆن هه لدین؟!
 در وشت ته قینه وه، یه کیکیان له ناو سینگم و نه وی تریان له ناو مه ژگم، هاوارم
 کرد:

- بۆچی تو وای ده زانیت گولله تو پ قاپ قاپینه وه گه مه ی پی بکه دیت؟! ناخر
 بنیاده م له ناخافدا له مردن ناگادار ده بیته وه، رهنگه نه وه مه بیت نیدی هه ست به
 نازاریش ناکات. راسته هه ندیک کهس هه ره به مندالی ده میننه وه قه ت گه وه نابن
 ته نانه ت گه ر بالقیش بن و ده زگیش بکه ن!

دوباره نارِ زایی دهر بری:

- من ده زگم نه کردوه، هەر ناحوم و نیستی بچو و کم بووه و هیشتا مندالم.
ته ماشای نه و کچانه بکه که له تهمه نی مندان، هیشتا له شقام یاری قاپ قاپین
ده کهن و منیش له ماله ده دانیش تووم و به دورو مندال گیرۆده بووم؟!

نای دایکی مندالان خوا لیت ببوریت!، به لام من بۆ گله یی له تو بکه م، گله یی
له خۆم ده که م. نه وه منم عاشقی سهرداسه ر، نه وه که سه ی تینویتیتم شکاندو ناگره که یم
کوژانده وه و گهرمییه که یم سارد کرده وه نه لها که یم بۆ گهرانده وه...، نای سه ره پای نه و
پیا هه لده نه ی دانیش تووانی سابلآخ چ گهر مژه یه کم!

نیواره که ی گولله توپ له گهل به فردا دابارینه سه ر شارۆچکه که، گولله توپه کان
دپندانه خویان به گرمه و زرمه وه ناشکرا کرد، به فریش به سه نگی نی و هیمنیییه کی
ساردو کپ. ژاوه ژاو له ده ره وه پتر بوو. هینده ی نه برد به زمانی جوړاوجوړ و تیکهل و
پیکهل له گهل ریتمی ده نگیتی ره گه یشته گویمان، به خۆم وت: (نه وه تیک پرژان و
نیستا جهنگه که ده ستو یه خه یه و له نزیکمانه وه به چه کی سپی ده کریت).

زانیم رووسه کان نه م کایه یان دۆراند و وا عوسمانیییه کان هاتن، بئگومان نه فسه ر و
سه ربازی نه لمانیشیان له گهلدا یه، قسه کان به نه لمانی و تورکی و نازه ری و کوردی و
نارامی ده گه یشته گو یچکه مان، به لام به رووسی به شیوی هوتاف کیشان له دوروه
دهنگی ده دایه وه داوای کۆمه ک و رزگار بوونی ده کرد، تا ده هات دوورتر ده که وته وه و ون
ده بوو، لیتی ناشارمه وه ترسیک گو شیمی و رۆحی ده رکردم، له خۆم نه ده ترسام، به لکو
ترسی نه م ماله م هه بوو، خه می نه سمه رو نیستی ریم بوو، له عه زریای زیرنگه ر و حاخام
ناحوم و بنه ماله که ی ده ترسام، خه می حاخام میخائیل برایم بوو، خه می براکام و
که سوکاری نیستی ریم بوو، خه می هه موو یه هودی سابلآخ و هه موو نه سرانییه کانم بوو.
له و موسلمانانه ده ترسام که به هه له له پینشوازی عوسمانیییه کانیا ن ده کرد، نه م
هه له له لانه له گهل دهنگی پتکدادان و پارانه وه یه کی سه رچاوه نادیار له دوروه
ده بیستران. دهنگه ره که وه ستا، به لام گولله هه ر دهنگی ده دایه وه زمانه
روژه لاتیییه کان له ده ره وه ی ماله که تیکه لی نه لمانی ده بوون، له ناوه وه ی ماله که ش

بيتهنگيه کي سوک و نالۆز، گرژ، لال، چاوانتيک لهو بيتهنگيه دا نيگاي زۆر بليسي و تۆقن نالۆگۆر ده کهن. مندا له کان له ناميزي من و نه سمه و ئيستير خويان مت کرد، له م ماله دا بيتهنگيه ک بالي کيشاوه، بيتهنگي عه ده م و نه بوويه ک مه گه ر بۆري گايه ک يان حيله ي نه سپيک، يان قرته قرته مريشکيک بيشله قيئييت...، يان هه ناسه گه ليکي شله ژاو و بارگاي به ترسيکي ناديارو ليواو ليو له مهرگ.

هيشتا ناسمان پارچه کفني زۆر سپي به سه ر سابلآخدا فری ددات و پارچه کان يه ک ده گرن و له خواره وه که له که ده بن و پيکه وه کفنيکي زبه للاح دروست ده کهن و شارۆچکه که و هه رچي تييدا يه داده پۆشيت. هۆ باو کي سه لمان، تۆ را چاره پۆي نه و ده نگه شوومانه ده که يت که له شارۆچکه ناوه ز له ده ست چوه که ته وه ده ده چن. تۆ شته کانيش به چاري خۆت ده ييني، به لام تۆ پيغه مبه ر نييت تا ورده کاريه کاني وینه که بيينييت.

به بيتهنگيه کي تهواو ره هاره دانيشتييت، تهواو وه ک چۆن بری جار به رانبه رم داده نيشتييت، چهند خوله کيک به بی دهنگي له شتيک راده ميئييت، يان شتيکت بير ده که ویتته وه، يان ناواته خوازي شتيکت، يان له به ر خۆه جنيوم پی دده ديت، چونکه من رۆژي شه مه يه ک جگه رم پيتردبوو، يان نه فره ت له دايکي عه زيزه ده که يت، چونکه له سۆنگه ي نه و ماسيه ي به نرخيکي گران بۆت کړي بوو، هه ر جنيوت پيته ددات و ناواته خوازه بمريت. لهو ساته دا له سابلآخ بيتهنگيه که ت به پرسيار گه ليک ناوس بوو، له نيئو کاسه ي سه رت بازبان دده و ليک دوور ده که ویتته وه، په له ته هه موويان بزانييت، بزانييت لهو چرکه ساته دا چي روويداوه و چي روو ددات. هه موويان له ترس و په ژاره دا ريزيان به ست، مردن و جهنگ ته وه ري هه زي زانين و پرسياره کانتته. لهو کاته دا به به ردبووه دا وه ک باريک به هه موو قورسايه کيه وه سی جۆره خه لکت ده ييني جۆريک به بی شه رم و به بی به زه يي يان تۆزقالي ويژدان، بی سه له مينه وه مهرگ و کاولکاري ده چيئن. جۆريکي تر به بی ويستی خويان خزيتراونته نيئو زۆرانبازيه نه فرينه که وه و به بی گونا ه پيئوي ده ناليتن و له سۆنگه ي تاوانيکي نه کردو و سزا ده درين. خه لکانتيکي تريش تاجي به خته وه ريسان له سه ره و له که وانه کاني نه م جهنگه - به دگۆراوه - کوشنده يه ده باز بوون و

نەمىستا لە ھەمىزى ناراميدان و بەجلوبەرگى نارامىيەو خۆ دەنوینن! خوشى لە
خۆيان چونکە شادمانن، بەلام ئەى سابلأخيش لە ناسوودەى و دلئاييدا نەبوو،
بىنگومان دانىشتوانى ئەم شارۆچکەيە شادمان بوون ھەر وەك چۆن ئىستا دانىشتوانى
تاران شادمانن؟! ناخ دانىشتوانى ئەم شارۆچکەيە چ تاوانىکيان کردوو، تا توشى ئەم
نەفرەتە بێن، نەفرەتێک ھەرگيز لە خەيالشياندا نەبوو؟! دانىشتوانى سابلأخ نە داواى
جەنگيان کردوو و نە ويستويانە، ئەى کەواتە بۆچى خۆيان لە تىوونى جەنگەکەدا
دەبيننەو و تىيدا دەسووتین و گايان لەناو گاران نىيەر پىيان بەفر دەى بات؟! سەرەکە
لەو دايە ھەندێک لە خەلکى سابلأخ بە دۆخەکە قايل بوون و ھەلوئىستى لايەنگرييان
بۆ يەکى لە لايەنە شەرکەرە داگیرکەرەکان نواند و برى جار بە شادمانىيەو پىشوازی
داگیرکەرى بىنگانەيان دەکرد و پى دەگەشانەرە، کە دەبوو ھەر سابلأخىيەک لەو
بەسەريدا ھاتوو غەمگین بوو، چونکە دەسلەتتى ئەو نەبوو بە ھەردوو بىنگانەکە
بەلێت: ئىمە شارۆچکەيەکى ناشىخوازين و لەژىر سایەى دەولەتێکى دەستێکى لەم
جەنگە شىتانەيەى ئێودا نىيە. دەستمان لى ھەلبگرن و لە شونىکى دیکە و دوور لە
ئىمە شەرى خۆتان بکەن. لىمان گەپىن با بژين ھەر وەك چۆن پىش ھاتنى نىوہ بە
ناسوودەى و ھىمنى دەژيان.

لەو شەویدا خەو نەچوو چارائەم. ئەو تا کەوتىنە ناو ھەناوى زریانەکەرە و جەنگیش
لە دەرەو مائەکەم و لەناو سەرمدا دەگەپت. کىشى قورسايى سەر شائەم تا دىت زىاد
دەکات، بەلکە دەبێتە دوو ئەوئەندە. ئەمە يەکەبجارە لەژىر بارەکەمدا چۆک دادەدەم،
بەلام ناشلۆمۆ، تۆ کوردیت و لەسەر تاشەبەردى رەق لەدايک بوویت و گەورە بوویت،
لەھىزى ئەم چىايانەو سەختى و خۆراگریت وەرگرتوو، دەى بەرەو پىشەوہ بىرۆ لە
ويستى ئەو خودايەى وا لە ئاسمانە لاریت نەبێت. خودا لە ھەموو مەينەتییەک
لەگەلتدایەو رزگارى کردوویت و لە ھەموو ناستەنگەکانىش رزگارت دەکات. ناخ تۆ
ئىستا تىکپراى ئەم سەمەيدانەيت، تۆ لە جەستەى سابلأخى زامداردا شادەماریت،
شادەمارى ئەم جەستە ئازار زەدەو بەسوئە، تۆ لە ئازارەکانى جيا نايستەوہ مەينەتى
کۆلت پى نادات...، بۆيە دەبێت بمریت.

له نيو نهم بيركړنده توندانه چندين سعات مردم، نينجا هه لسمه وه. رنگه نهم پوڅاكه رچيو هدر مايت، به لام لهو مهرگه نام پاريزيت كه له ريگه و بانه كان خوي مه لاس داوه، فانوسه كه ريگام بڼو رووناك ده كاته وه در به هندی تاريخي ده دات، به لام بيگومان مه ترسيم له دهور كو ده كاته وه، هدر وهك چوڼ په پولو و گولنه نه ستيره له خوي كو ده كاته وه.

دهنگه به سوزو پر پارانه وه كه ي بيري پچراندم:

- باوكي سلمان، تكات لينده كم مهرڅو!

گويم ليني بوو وهك هه ميشه ده پارايده، ليم پرسى:

- نه وه تو نه نوستويت؟!

- چوڼ خورم لي ده كه ویت، وا دوت بينم به دريژايي نهم شه وه كه له سدر جينگه كوت

هدر ته پ و تلت دا؟! مهرڅو!

گه وه كه نه وه ي له مهرپيش تيني نه گه يشتوه، تيني بگه يدم و نه وه يشي له بيرم چسوه

بيهنمه وه يادى.

- نه سهر، دڅخه كه له وه ترسناكتره من له بهر پرسيا ريتيبه كام هه ليم.

به پارانه وه وتى:

- به لام...

- نه وه ي خودا بومي نه نووسى بيت تووشى نام. هدر نه وه قه لاو پاريزگارمه.

- ناخر تا ده گه ريتيه وه، دلم ده پسيټ.

وه لامينكم نيه. به سهر مندا له كه كاندا نوشتامه وه، ليسان رامام، نوستبون،

نيوچه واني هدر به كه يام ماچ كرد. بام دايره لاي ژوره كه ي نيسيرو ناحوم و نيسيرو

بچوكم ماچ كرد. داكيان له خويكي قولدا بوو.

دهرگا كه م كرده وه، رووناكي فانوسه كه سپيتي هه موو شو نيتيكي ده رخت. نه ي

خوايه من خوم راده ستى تو ده كم، به سه لامه تى بڼو لاي خاوخيزانه كم بم گه رينه وه..

به گوي هه لختنه وه، به چاوى تيژه وه، به هسه وه ريه وه رويشتم. بيگومان نهم شه له

ريگه و بان و كوچه و كڙانه كانى سابلخ چندين گيان كي شراوه. دلنيام شه پر كه ره كانى

هەردوو سوپاکە کوژراو و بریندارەکانی خۆیان ھەلگرتوو، کە بەفرەکەش باریوە خۆینە
 رژاوەکانی داپۆشیوە و کەسێش لێرە نییە. سەربازە رووسەکان پێشەیان وایە لە ھەموو
 شوێنێک بلاو دەبنەو، بەلام تورکەکان و ئەلمانەکان لە خانوو گشتییەکاندا خۆیان
 قایم دەکەن و تەنھا ئیشکگرەکانیان بە رینگار کۆلانەکاندا دین و دەچن. رەنگە ئیستا
 خەریکی خۆ تەکاندن و خۆریک خستن بن... بیان کە ھاتوونەتە ناور سابلآخو وەک
 رووسەکان بە نۆشکردنی بادەیی خۆینی دانیشتوانەکی تاهەنگ بگێرن. ئای ھەوای
 شارۆچکە کەمان! تۆ پاک و بێگەرد و شەنەییکی خۆش بوویت و لە چیا سەر
 بەفرینەکانو بەسەرماندا ھەلت دەکرد و رووحە ماندووەکانت دەبوژانەو، ئەوا
 ئیستا لیوان لیوان کردوویت لە دووکەل و بۆنی بارووت و بە رووحی کوژراوەکان
 بارگای بوویت! دەی شلۆمۆ پێ ھەلگرە، مەرگ لە ھەموو سووچی کۆلان و پێچەکانی
 گەرە کەکاندا نامادەیه. پە لە بکە، بەلام ئەو تۆپەلە راکشاوی ناوەندی رینگاکە چییە؟
 فانۆسە کەم بەرزکردو، پێم ھەلگرت بەرەو لای مرۆڤە راکشاوەکی سەر بەفرە
 فەشەلە کە رویشتم، لیسانی دلم زیادی کرد، لەناکاو واقم و پما، تۆ بلیت چاوەکانم فیلم
 لی بکەن؟ ناخۆ بەھۆی رووداوەکانی ئەم شارۆچکە یەو بێ پرست و ناوێم بێ ھێزبوو؟
 فانۆسە کەم زیاتر نزیک خستەو...، خەریک بوو دلم بەیە کجاری لە لیسان بوو سستی،
 ئینجا ھاتووە سەرخۆی و شیت بوو، بەدیار مرۆڤە راکشاوەکە و بێ پشت و پەناکەو،
 مرۆڤە مردووەکەو...، وەستام کە لەنیو گۆمیلەکیەکی نیمچە سوور کە بەفرە
 سپییەکی رەنگ کردبوو. خەمی ئەم کوژراوە نازیزە ھەناسە قەتیس کردم، چنچکم
 دایەو... حاخام ناحوم، ئەی خودا پەرستی راستگۆ! ناخۆ بۆچی تۆ دەکوژن، تۆیەک
 ھەموو بوونت چاکە خوازییە؟! نایا لەھەموو ژیاوتدا نازاری میروولەیکت داو تا بەم
 مردنە قێزەو و ناڕەزایە سزات بەن؟! ناخۆ خودای تۆ چۆن پشستی بەردایت و لە
 ناوەندی رینگاکە وەک پیاوچاکان و راستگۆیان خۆینە کەتی ھەللا کرد؟! ریشە
 خۆیناویە کەیم سپیەو، لەگەڵ ئەو بەستەلەک بوو، بەلام خۆینەکی ھەر لینج و
 گەرم بوو. ھێی فرمیسک ھەلبقولی و بۆ چاکە خوازیترین پیار بگری! ھۆ گریانی
 بێدەنگ تاو بەسەو بۆ لەدەستچوونی ئەم سەربەرداوە ناقاییل بە! ئەی قولپی گریانی

له نیتو سینگ و نه وک قه تیس مارا! هو فرمیسکی چار تو له کویت، بو پیتلوه کانت ته پناکیت و دانابارتیت؟ کانیای چاره کان بوون به تاشه به ردیکی وشک، نایا روندکه کانت چکیان کرد؟ نهی چاره به ستوره کانم، نهم به سته له که مرواری تیدا قه تیس کردوه و قهیلکه کانی چی ناهیلیت؟

نه گریایت. کاره ساته که به واق وړماوی بیده نگی کردیت روودانی خه مه له ناکاوه که وشکی کردیت. بارکی سلمان، که گویم لیت ده بوو باسی مردنه کهی حاخام ناحومت ده کرد، دم بینیت له تاریکی خه میکدا هله ده چوویت و هلمی په ریشیک رووخسارتی داده پوښی زهرده خه نه گالته نامیته به رده وامه که تی دسرپیږه. له کاته دا بواری زهرده خه نه و گالته کردن نامیتیت، چونکه کاره سات و غم و واق وړمان توخم گهلینکن لهو ساته دا نابه جیتن، به لام نه و نه دهی نه برد هم مو نه وانه ت له سر دهر وینه وه. ده بوو شتیک بکهیت، هه و تنه ها بونی خوینی ته پری حاخام ناحومی له خو نه گرتوه، به لکو پیشینی نه وهی پییه که له هم مو چرکه یه کدا مه ترسی مردن بینیت. ده بوو به په له شتیک بکهیت. چی بکهیت؟! لاشه خلطان خوین بووه که ت هه لگرت، ناخر به م کوزسته گه وروهو بو کوی دهر ویت؟ ده ستیکت فانوسه کهی گرتبوو، نه وی دی له هه ردو و لاقی حاخام ناحومی مردو و نالابو. بو کوی دهی بهیت؟ قورسایه کهی له سر شانت چون چیا یه کد مملانیی له گهل ماندو ویتیت ده کرد و دی ره وانه وه. مالی حاخام میخانیلی برای نزیکه و نه ویش وک تو لاریکی به هیزو خوراگره، به لام تو هه خوت نهم جهسته قورسوت هه لگرتوه، قورس. حاخامی شهید که ته نه بوو، نهم قورسایه گرانبه هایه شی قورسای لاشه نه بوو، ده ترانی تو قورسای هیکه مت و زانیاری و خودا په رستیت هه لگرتوه.

تو فېرو چاکه خوازی و جوانترین خه سیئت به سر شانده بوو! وای له قورسای زانست! وای له گرانبه های فېرو خودا په رستی! هم مو نه مانعت له مردو یه کدا به کول هه لگرتبوو، پیی له رزوکت به که سرو خه مه وه به ناو به فره فشه له که دا هه لده نا... دهر ویشیت و دلته له نیتو قه فزی سینگدا خه می گه وروهو تر ده بوو، سهرت دواي نه وهی له سوئی کوزسته که مه ژگی تیدا نه ما، بوو به قه پیلکیکی به تال...، داخی

گرام بۆ زانست و چاكه خوازىيەك كه دهچنه ژيړ گلەره! داخى گرام بۆ دژىك كه دژى
خوى تيؤر دهكات! نهري پرسیت بۆچى بهتاييه تى لهو كاته دا؟! بهدريژايى سالانى
كۆست كهوتنه كه له سابلآخ (بۆچى) وشى سەر زارت بوو، نهوندهت به كارهينا سوار
وهلامىكت چنگ نه كهوت...، خۆتیش نهترانى چۆن گهيشيته مالى حاخام ميخائيل...
چۆن نهوساته قورقوشم ناسار سامناكه تينهري. براى خۆ ناماده كردو بۆ رويشتن تا
نويژى بهياني بكات، چاره كاني ههنگلۆفى، لهپر بينى وا برا سهريپاكى به
كۆلته وهيه. ههركيز رۆژىك نهتوانى باسى نهو ههلويسته بكهيت، كه حاخام ميخائيل
چارى به برا ساردوه بووه كهى كهوت، كه به كۆل ههلت گرتبسو. تۆ بهردهوام بوارى
كاتىكت بۆ جیده هيشتم، تاره كو بير بكه مدهوه ههلوسته كه وينا بكهم.

دهوان ددهم ههلوسته كه له ههزار شيوه دا وينا بكهم. كارساته كتوپره كه وهك
بروسكه له ميخائيل ددهات، له سهلاى گريانيكى به كۆل ددهات. ميخائيل تۆ ناسا بيو
هۆشى له حه ناس كۆسته كه وشك دهيت. ميخائيل تيناگات و له تۆ دهپرسیت چى
روويداره؟ ناخۆ ميخائيل خۆى به داره نوميديكه وه ده بهستيت كه براكهى هيشتا ژياني
تيداماره... (شلۆمۆ پيم بلئ، نايا هيشتا دلئ لئ ددهات؟ نايا دهتوانريت رزگار
بكريت؟) نهخير... نهخير، له راستيدا هيچ شتيك له مانه روويان نه دا. لاشه كه تان له ناو
ماله كه له سهر جيگه يهك راكشاندو به سهرچه فيك داتان پۆشى...، ميخائيل
هارسه ره كهى له رووداره كه ناگادار كرده وه، نينجا پينكه وه به بئ دهنگى به ره وه كه نيس
رويشتن.

هيشتا دهركاي كه نيس داخوابوو، به لام له دهره وه دهمى چاره پروانكاران داچه قابوو،
ترس به رووخساريان دوهري، زمانه كانيش دهيان پرسى چى روويداره، بهلكو دهرساره
نه وه ددهوان كه رووى دابوو كوشتار له سابلآخ. ههرسى براكم لهوى بوون، لئ ئيليا
بابايى و خوشهنگ كۆهه و كوره كاني نه مپۆ بۆ كه نيس نه هاتوون... و له مه ولاش
نايهن، ئيدى نهوان و زۆرى تر له جووله كهى سابلآخ و نه سرانييه كاني نابيهرين و تا
رۆژى پهسلان دهنگيان نايستریت. چهندين خيژان له ناو مالى خوياندا له كاتى نوستن و
له ناو جيگادا كوژران. دهوترا مهترانى كلنسه و چهند خيژانيك له نهسرانى و سريانى

شارۆچکه که سه‌رپراون. کۆی هه‌موویان پانزه‌ جووله‌ که و بیست و سی مه‌سیحی بوون...، هۆیه‌ که‌شی تۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌ی نه‌و شه‌هیده‌ موسلمانانه‌ بووه‌ که‌ قوریانیانی کوشتاری رووسه‌ گاوه‌ره‌کان بوون. زانیم! زانیم! مادام هیشتا شه‌ره‌ که‌ له‌ ئارادایه‌، نیت خودا چه‌پاله‌ی خه‌لکه‌ موسلمان و جووله‌ که‌و نه‌سرانییه‌ کد بدات و...، به‌لام کوانی‌ حاخام ناحوم؟! ده‌مت دوورا بوو، به‌دوو ده‌ستی له‌رزۆک و ژان و تووڕه‌یه‌وه‌ رووت کرده شوینی نوێژکردنه‌ که‌، چاره‌پیت کرد، تا غه‌لبه‌ غه‌لبه‌ که‌ کۆتایی بیست و نوێژکه‌ره‌ن له‌شونی خویان دابنیشن. به‌و ئومیده‌ی که‌ غه‌لبه‌ غه‌لبه‌ که‌ دوا‌ی بیست هه‌ر چاره‌پیت کردو چاره‌پیت کرد. بێ سووده‌! ناخر دل‌ چۆن هیتور ده‌بیته‌وه‌ گهر سابل‌اخ به‌ مردنیکی ناوها (له‌سه‌رخۆ) بمریت؟!

کۆسته‌ که‌ دوو لالغاوه‌ی نه‌هه‌نگیکه‌و بوونه‌ وه‌ره‌ن قووت ده‌دات. کونیکه‌ و له‌بن سابل‌اخ کراوه‌ته‌وه‌، گرکانیکی سامناکه‌ و شارۆچکه‌ به‌سته‌زمانه‌ که‌و نه‌وه‌ی تێیدا‌یه‌، قووت ده‌دات. گیانداره‌ خورافییه‌ تیکشکینه‌ره‌ که‌ تا نه‌و په‌ری ده‌م ده‌کاته‌وه‌و چاره‌پیتی نیچیر له‌دوا‌ی نیچیره‌، لێدانیکی میتزی سه‌کۆکه‌ داوا‌ی هیمنی ده‌کات، هه‌میشه‌ خورو زاله‌. له‌ناکا‌و بینده‌نگی با‌ن ده‌کیشیت، له‌په‌ر ده‌نگیکی نا‌رازی و تسووپه‌ ره‌ها دلی بینده‌نگیه‌ غه‌مینه‌ که‌ شق ده‌کات، وا ده‌مه‌ دوورا‌و و نووقاوه‌ که‌ له‌په‌ر ده‌کریته‌وه‌و لاوانده‌وه‌یه‌ که‌ له‌ لاوانده‌وه‌ کانی رۆژی لێخۆشبوون ده‌خوینیته‌وه‌:

(پیاوانی برادار ون بوون، نه‌وانه‌ی به‌ کرده‌ره‌کانیان بالابوون به‌داوا‌و پارانه‌وه‌یان نه‌و کۆست و کارساتانه‌ی که‌ خودا بۆمانی ناردوه‌و ناهیلن. نه‌گه‌ر به‌چاری گونا‌ه‌کاریکه‌وه‌ تێیان بروانین، ره‌نگه‌ له‌ده‌ستمان چووبن نه‌وان به‌هۆی گونا‌ه‌ه‌کا‌نه‌وه‌ جێیان هیشته‌ن، نه‌وان کۆچیان کرد تا ئاسوده‌بیان ده‌ستکه‌و‌یت و ئیمه‌شیان به‌ هه‌ناسه‌ی ساره‌ده‌وه‌ جیه‌ه‌شت.

نه‌خیر! بۆ رۆژانی داواکردنی به‌زه‌یی و رۆژو‌و‌گرتنی لێبوردن ناگه‌ریته‌وه‌! به‌لام به‌رده‌وام بوون له‌ رۆژو‌و‌گرتن و درێژکردنه‌وه‌ی رۆژانی داواکاری به‌زه‌یی سوودمان پێده‌گه‌یه‌نیت. براکام، خودای گه‌وره‌ له‌ ئاسمان ویستی مرۆڤیکی زانا‌و له‌هه‌موومان خواپه‌رستر بۆ لای خۆی بباته‌وه‌. مرۆڤیک له‌ کاری چاکه‌ پتری نه‌زانیوه‌، براکام، حاخام

ناحوم له رینگه ی هاتنی بۆ ئیتره تا نویژ بۆ خودای خۆی بکات و نهوهی خودا به مرۆقی به خشیوه پیوژ بکات، کوژرا. کوژراو له گهل نهویشدا پانزه جووله کهو بیست و سی مهسیحی کوژران و گه یشتنه برا موسلمانان کانیا، نهوانه ی روسه کان پیشت کوشتیان. نه مانه هه موو له دانیشتوانی سابلای پاریزراون، که نه فسوس پاریزراو نییه، هه موویان به فیو خوتیان رزا، نه گوناهیکیان کردبوو، نه تاوانیک، هه نه وه بوو داگیرکاری شارۆچکه که مان له کتیرکی لیدان یه کتردا ئیمه ده کوژن. خودا توله ی هه موو بیتاوانه کان بسه نیتوه، به لام نهوانه ی که نهو که سانه یان له تاهه به بچووه که ی ئیمه له سابلای کوشتوه، بۆ ئیمه زه بریکی گورچکه به، خو نه گه ر دۆخه که هه ر وه ئیستا به رده وام بیت و سابلای ناوها وه توییک بمیتیه وه و روسه کان و عوسمانیه کان تی هه لبدن، نهوا هه ر به ته نها تاهه به بچووه که ی ئیمه تیدا ناچیت، به لکو که سیک له سابلای له ژياندا نامیتیت. وه و تم شارۆچکه که مان به موسلمان و جووله کهو نه سرانییه وه له جهنگیکدا قورسانی داوه، نه راویژمان پیکراوه و نه دهستی خوشمانی تیدایه، به لکو شه پانگیزان به زۆری زۆرداره کی له سه ر خاکی ئیمه ده ی گیرن. که واته گه ره که هه موو دانیشتوانی سابلای بۆ ئیم مهینه تییه پشتی یه کتر بگرن و پیکه وه دهست بهینه نار دهستی یه کتر تا قهواره ی کاره ساته که کهم بکهینه وه، چونکه ئیمه هه موومان له چاره نووسدا براین. یارمه تی برا موسلمانان کانمان بدن له کاتی مهینه تییه کانیا، برا موسلمانان کانیشمان له کاتی مهینه تییه کانمان پشت و په نامان ده بن. خودا پشتو په نای هه موومان بیت و له وه ی رووده ات شارۆچکه که مان بیاریزیت. ئیم که نیتسه به هو ی رووداوه کانه وه داناخریت، به پیچه رانه وه گه ره که له م رۆژه پر ناشووبانه دا زیاتر نویژ بکه ی و داوای به زه یی بکه ی، ئیتر باشتین شوین و نزیکترین شوینه له خودای گه رده مان. مردووه کانمان به بهر چاوه مانه وه را باران لیسان ده ات، به رۆژی رووناک و به بهر چاوه مانه ده یانیترین و نویژی ناسووده یی مردوویان به درێژایی ساله که بۆ ده خوتین، نه وه ی نه رکی پرسه و دانیشتنی هه وت رۆژی ماله وه ی له سه ره، با نه رکی خۆی جیه جی بکات. کتیی ته ورات و کتیی نویژ و نزا به سه ر خیزانانی نازیز مرده دابهش ده کرت، به لام نه مانه هه موو داوای رۆژکه وتن

جیبه جیچ ده کرین، ستم و زۆرداری و هیز، بیتهزه کان ناترسییت، به لام سته مکار
همیشه بۆ زهبر وه شاندنی خۆی په نا ده باته بهر نهینی و بن په رده ی تاریکی. له هه
شوینیک بن خودا همیشه یارو یاوه رتان بیت. پرومان هه یه و هه پرومان هه یه).

که بۆ مال گه پرایه وه، نه سهر به پیرییه وه هات و نیگه رانی په ریشانی کردبوو، بینی
چاره ی وهك تاشه به ردیکى لال وشك هه لاتوه و له سیمایدا هیچ شتیک ده رناخات.
له بهر خۆه بلمه بلمیکی کرد و هه ندیک له په ژاره کدی ره یییه وه:

- باوکی سلمان، سوپاس بۆ خوا به سه لامه تی گه رایتیه وه.

به دلگه رانی و چه ناسا وتی:

- نه سهر حاخام ناحومیان کوشت.

هه واله ناخۆشه که زمانی به ست، نه میش به رده وام بوو:

- پانزه جووله کهو بیست و سێ نه سرانیشیان کوشتوه، هه ردوو خیزانی بابایی و

خۆشه نگ کۆهه ن له نیو کوژراوه کاندان و که سینک له دوو خانه واده یه رزگاری نه بووه.

نه سهر سه ری به گیتزه وه هات و به سهر ته خته که دا که وت، دهستی به گریان و سینگ

کوتان کرد، به گریانیه وه وتی:

- هاوار به مالم بۆ سابلآخ، که سینک له سابلآخ نامیتییت! هاوار به مالم بۆ

سابلآخ! ناخر چی کردبوو تا نهم نه فره ته ی خودای به سهر دا بیت؟!

به بی ده سه لاتییه وه وتی:

- نه سهر ناماده به، پیش نویژی عه سر مردووه کاغمان کفن ده که یه و ده یان نیژین.

ناحومی بچووکی له نیو خوشک و براکانیدا له حه وشه که دی که چون پۆر ده رۆشت

و ساتمه ی ده کرد و بی ناگا له وه ی رووی ددها، هه ولتی ده دات لاسایی خوشک و براکانی

بکاته وه، پارچه به فری ده هاریشت که له په ناو په سیری حه وشه که که له که بوو بوو.

به ره و لای راهه پری و به توندی و گه رمییه وه باره شی لیداو ماچ بارانی کرد. نیستی

سه رسو پماوی که وته به رچاو، به زمانیکی ناگادار که ره وه یه کلاکه ره وه رووی تیکرد:

- له ریگه و بانه کان مردن دروینه ی روح ده کات، نه که ی به ته نها یان له گه ل

منداله کان له مال بجیته ده ره وه.

گیتلانه سەریکی لەقاند، ئەم لەبەرڤۆه پرسی:
- تۆ بلیتی ئەوەی لە سابلاخ روودەدات، تێی بگات؟!
قورسایە کە سەرشارانی (کیشیک)ی تر زیادی کرد.

هۆ رۆژگار ئینجا نۆزە تۆیە!

مارەیه کی زۆر بێدەنگ بویت، ئەری تۆش رووداوه کان بێدەنگت دەکات؟!
وتی: من هەلیان دەگرم و ئەوانیش من دەپێچنەوه و هەلەم دەگرن، بێ ئەوەی شایانی
بم پێمدا هەلدەوتریت و بەبێ گوناھ نەفرەت دەکڕیم. من لە شایەتخالتیک پتر نیم. چاوانم
هەیه و دەبینن، چاوی زۆر و بێ ئەندازە. بیرچوونەوه لای من نییە، نە دەستم هەیه و
نە دل، بەلام نازانم بۆچی ئێوه منتان کردووه بەسەنگی مەحەک و بری جار دەپارێنەوه
(ئەو رۆژگار تکایە!) یان (نەفرەت لە رۆژگار...) یان هەندیکجار سۆزتان دەبزویت
(بەزەیی خودا بۆ رۆژگار...) ئێوه تەنها خۆتان هۆکارو دەردی ئەمانەن.

ناقایلیسم دەری و باوکی سەلمانیش لەگەڵ مندا نارازی بوو.

(هەر بۆ نمونە سابلاخ وەریگرە! ئەوەی بەسەریدا هات دەستی خۆی تێدا نەبوو،
شەپانگێزان حورمەت و ریزیان شکاند وەک بوومەلەرزەیه کی تێک شکێنەر، وەک
گەرداویکی هار و هەلچوو، وەک تۆفان، یان وەک پەتایەکی لییان دا).

(هایهوا!) رۆژگار وتی: (شتگەلی که خواستی مرۆفی تێدا نییە تێکەلی ئەو
شتانە ی مەکەن که هەمووی دەستکردی مرۆفە، ئەوەی لە سابلاخ رووی داوه شتیکە
دەستکردی مرۆفە. ئەمە هەمواوەتی هەموو شوێن و کاتیکە).

هە کایەت. من و رۆژگار دە بینن، بەلام مرۆفە هەموو گەوجی و دڵرەقی خۆیەوه
دروستکەریتی، بۆیە زەرەخەنە ی گالتەجاری و ناقایلی لالغاوه کام بەرنادات. ئەو
هەموو جیهانی مژوول بەجەنگ و ناکۆکی و ئارەزووه تسووپ هاتەکانییەوه قووت
دەدات، لەگەڵ ئەوەشدا دەیکات بە چارەنووسیکی هەلاوسار بەمەینەتییه کانی جیهان.
هە کایەتیکە و هەرگیز کۆتییای نایات، چونکە کەس پەند لە وانەکانی و خراپی
ناکامەکانی وەرناگریت.

(هه مووتان گهوجن و هه مووتان شهراښگيزن و هه مووتان.. يان زوږبه تان
قوريانين!).

(تو فلهسهفه لى دده ديت، چونکه نه وه تا بريار له سر شتهايه ک دده ديت، هر به
مه ته لى ده ميښته وه هه له يښانې بڼه نيه، نى مادام هه نديک مرؤ هه و له سر
زه وين، مادام تو له شايه تعالیک زياتر نيت. دهى که واپو چيرؤ که که بگيرپوه، نه وسا
چونت گه ره که ناوېا بيزارى دهرېږه، به لام واز له بريارى جيگړو حتمى بهينه، نه وه
له سرووى زانيارى و ټيگه يشتنى هه موومانده وه).

- که واته هر که سيک له دانېشتوانى سابلخ حه کايه ټيکى هديه، هر
سهر بازىک، يان نه فسرېک که هاتوؤته سابلخ حه کايه ټيکى هديه، هزاران حه کايه
و سهر بردهى بچوک و گوره هر هه مووى چيرؤکى سابلخى شتواوى سالتى جدهنگه که
داده پږتيت، لى چيرؤکه کهى نيمه سنوردار و نه خسه بؤ کيشراوه دهرېارهى نه وانه که
شلؤمؤ کورده بؤى باس کردوويت، هه نديک رووداو به سر قاره مانه کانيدا هاتووه، به لام
نهو لييان بى ناگايه. خه لکانىک دىن، تا حه که ياتى مهينه تى دانېشتوانى شارؤچکه که
بگيرپنه وه، رهنگه شلؤمؤ کورده به هيلى گشتى دامالراو به سهر ياندا تپه پرى ييت.
له تواناي نهو هونه رمه ندهى که له باوکى سلمانى ييستوه، هديه سيمايه کى وای
پييدات که که سيښيه کى پى دهبه خشيت، به لام نيمه قسه که مان دهرېارهى که سانتيکى
ديارى کراوه: سى که س، نه وانهى به سر خودى خوياندا داخراون و لهو ديوى
رووداوه کانه وه، له پشت دنياره، لهو ديوى راستيه کانه وه، مردووه کانه وه، ده ژين، مه گه
به هوى هه ژينى بوومه له رزه يه که وه، نه گينا روؤى په سلانيان لى هه لئاستيت: نه لئاس،
حه سەن بوزورگ، رها عدلى.

ره زای سهرسام به حه لالى برا بى ناگاکهى له رووداوه کان، حه لالیک له ناو وینهى
رووت بوونهى شوى گهرماوه که راوکرا، وینه يه ک ژنه جوان و به پوښاکى پاکيزه يى
داپوښراو لى بى ناگايه. له رها هه لديت و له نيگاکانى دهرستيت، خوى بؤ ميترده کهى
و سى کوپ تهرخان کردووه. وه شارؤچکه کهى به سته زمانه و جيگه شى شهرمى له خه يالى
لاويکدا دهرده که ویت و ده بېته کزيلهى جهسته يى.

هممو ساتيك به خديال روتى ده كاته وه به غاييله كانى هوگرانه دهى بينيت و
 گوشته ترو بره كى ديتته دستيه وه، دهى بينيت نندام به نندامى جهستهى پى
 ده به خشيت، بى نه وهى گوى بداته قه ده غه و هرام كراو، هر چيه كى بويت وای
 ليده كات. ناواته خوازه خديال بيته راستى و به جورتيك دنيا تووشى دؤختيك بيت و له
 شووه كى بكات نيمچه په ككه و تهى ماله وه بيته. جى خه وه كى رهزا دركى لى
 ده ويته، مارو دورپشكى لى ده ترو كيئن. شيت و حايچ ده بيت و خه ريكه به ره و ژوروى
 براو غه نيمى په لامار ده دات، تا نابروى زهوت بكات و توخنى لى هرام كراوى خوى
 بكه ويته، چونكه به خوايشتى خوى فريشته كى خوى خنكاندوه و شهيتان هاتوته
 جينگه ي.

حه سەن بوزورگ خەون بە زستانىكى دىكهى به فراوييه وه ده بينيت، تا پاره يه كى
 زورتر ده ستى باوكى بكه ويته و نه ميس به كچى جوانى ديكه شاد بيت و بيانهيته
 نيو (حه ره مسه را) كى و تا شانازيكردى خوى دهرغات (نه وه تا هممو كيژانى سابلآخ
 هى منن، هممو كچه هه رزه كارتك له شاروچكه كه مان خوى به سه ر پىلاو كاندا
 ده دات، هه ر به ته نها منم پاشاى ره گه زه جوان و شيرينه كى تر!).

نەم تەماحانە بەسەريدا زال دهن و له خهونىكى هه رزه كارانهى خوش نوqm ده بيت.
 تيره يه كى به رانبه ر خوشكه كانى زياتر ده بيت و پتر سوور ده بيت كه له تهك دايكيان
 له ماله وه قه تيسييان بكات، به مەش راويژه كانى باوكى جيبه جى ده كات كه پتى وترو
 نافرهت بؤ ماله وه دروست بووه، نه وه له مال داليك ده بيت و هه ر له مالىشه وه
 ده مينيته وه تا له ناو داره بازتيك لى ده ده چيت. دايكى و خوشكه كانى به گوى ده كه ن
 و ماله وه جى ناهيتين. كاتيك باوكى له مال نايت، ئيدى حه سەنى نيرينه له
 ماله كى خويدا ده بيتته فه رمانده رو جه للاد. نه وه ده يه ويته جگه له دايكى و
 خوشكه كانى هممو نافره تانى سابلآخ بيته دهر وه... گه ر زينا كارتك نابروى خه لكى
 به خوى روا بينيت، نه وا نەم له هممو كه س پتر نيگه رانى نابروى خويه تى. نه وه به
 دروشى خوه لتان (كچان جوانى ژيانى دنيا ن) شانازى ده كات، زياتر ش به وه شانازى

دهكات كه (نابرومەندترین ئافرهتی سابلآخ دایك و خوشكه كانی منن، تەنانەت جگە لە باوكم و من... چاویان بە رووخساری پیاویك نەكەتووه!).

ئەرەك سلیمان میراتی گەنجینەو هەزار کەنیزەکە ی بۆ دەمییتەوه، براهەکی نەفرەتیشی نییه تا لەو میراتە ململانێی لەگەڵدا بکات، بەلام چوار خوشكه کە ی مایە دلتەنگی ئەمن و هزری ئالۆز دەکەن، چی دەقەومیت گەر یەکیك لە خوشكه کانی بەدزییەوه بەرەو دەرەوی شارۆچکە کە بخزیت و گیرۆدە ی عەشقی هەرزه کارێکی خۆی ناسا بییت، لەوی لەژێر درەختێک دوور لە چاری خەلکی بەلیک دەمی خوشكه کە ی گلاو بکات، ئە ی نەگەر هەر وەك چۆن ئەم دەستی گەر لەسەر جل و بەرکێشەوه بییت، گەمە بە جەستە ی کچی خەلکی دەکات، ئاوهاش دەستی پیاویك گەمە بە جەستە ی یەکیك لە خوشكه کانی بکات؟! نایا ریی تێدەچیت یەکی لە خوشكه کانی رۆژی بە نەیتنی زەرەخەنە یەکی بۆ یەکی لە لاهە کانی سابلآخ نەواندییەت و ئەویش بۆی سەندییەوه، یەکی لە خوشكه کانی، دەشی هەر هەموویان تەماشایەکی وایان کردییەت، کە ئەم لێی تۆقیو؟! نایا خوشكه کانی لە خەلکی بەدەرن؟! ئاخۆ هەستیان لە هەستی جەینالانی دیکە ی دنیا جیاوازه؟! تۆ بلیسی لە خەلکی بەدەربن و ئارەزووی پیاویان نەبییت و سۆزو خۆشەویستی بەرەو رەگەزەکە ی تر رایان نەکیشتیت؟! وای چ کارەساتیکە! کەواتە تۆ بلیت گۆشەگیری خوشكه کانی ئاوها سەركز کردییەت؟! یان قەتیس بونی مالهوه شەوق و ئارەزووی بۆ پیاوان لەناخیاندا خنکاندووه و لەگۆریجە ی نادیری خودی خۆیاندا خەفە ی کردووه، ئاوهاش تووشی ساردی ئارەزوو بوون. حەسەن بوزورگ هەستی بەترسێک کرد، کە بەهیچ جۆرێک پە یوەندی بە جەنگە کاولکارە کەوه نەبوو، کە لە دەوربەری خۆی و ژێر پێتە کانی دەگەرا...، خراپە کاریش نییه، خۆشەویستی و ئیرەیی بە خوشكه کانی لەشەرانگیزی باشترە. نیدی کە ئەم غایلانە ی بۆ دەهات، ترسی لە خوشكه کانی زیاتر دەبوو. هەستی کرد خوشكه کانی لە تەنگژەدان، رەنگە خۆی هەست بە تەنگژە بکات. هەموو گریمانە کان خەسییتی بەدگۆرایی و ئێسک قورسی پیشان دەدەن، ئەمەش نەگەرنکی ترەو وەك واشە بەسەر سەرییەوه دەنیشیتەوه و مەژگی هەلە کۆلێت: رەنگە گۆشەگیری سەپینراو هەستی

ره‌گه‌زایه‌تی له خوشکه‌کانیدا خه‌فه کردییت، ینگومان گهر بۆیان هه‌لبکه‌وێت به‌دزیه‌وه‌ خۆیان ده‌خه‌نه‌ نامیزی پیاویکه‌وه! نه‌ی بۆچی خودا به‌نێرینه‌یی دروستی نه‌کردن، نه‌وسا ده‌بونه‌ هه‌رزه‌کار گه‌لێکی وا هه‌تله‌یان به‌کچانی سابلاخ و ده‌روبه‌ری ده‌کرد و له‌زه‌تیشیان پێ ده‌گه‌یاندن؟! نه‌ی نه‌لماس، نه‌م دراوسی له‌خۆبایه‌ رۆژێک هه‌ر دیت ملکه‌چی ده‌کات و رای لێنده‌کات بۆ رۆژی دوا‌یی خۆی راده‌ستی بکات. ئیدی هه‌ر نه‌و رۆژه‌ وه‌ک نه‌وه‌ی نه‌ک هه‌ر سابلاخ، به‌لکو هه‌موو دنیای ده‌ست که‌وتوه‌، ده‌ی کاته‌ قاوو شانازی ده‌کات (نه‌وه‌ من بووم پلنگه‌ مێییه‌ درنده‌که‌م رامکرد) به‌ هه‌موو دنیارای ده‌گه‌یه‌نیت که‌ (حه‌سه‌ن بوزورگ هه‌ر خۆی به‌ ته‌نها دله‌ شیره‌که‌ ملی بو‌دا، نه‌لماسێک هه‌موو پیاوانی سابلاخ ده‌ستیان لێ شوستبو‌و!). هه‌روه‌ها ده‌لێت: جگه‌ له‌ خه‌لکی ته‌نها له‌به‌ر پێی من ده‌رۆیت و نامیز و لاقه‌کانیم بۆ ده‌کاته‌وه‌.

حه‌سه‌ن چه‌خماخ وه‌ناگات و سه‌یری کرد می‌رده‌ز مه‌که‌ی بۆته‌ به‌شینک له‌ وه‌تاگییه‌که‌ی. چه‌خماخ که‌ جله‌وی به‌ده‌ست رووسه‌کانه‌وه‌ بوو، به‌ ئاره‌ژووی باوکی سه‌لمان ته‌م جه‌نگه‌ی به‌ می‌رده‌ز مه‌نه‌ ده‌زانی.

ململانیی نێوان کۆنه‌خوازان و به‌لشه‌ویییه‌کان له‌په‌ری دابوو. حه‌سه‌ن چه‌خماخ دلتیا بوو له‌ سه‌رکه‌وتنی هاوێی شیوعییه‌کانی، سه‌رکه‌وتنه‌که‌ش له‌چه‌ند رۆژ یان چه‌ند هه‌فته‌ یان چه‌ند مانگی‌ک زیاتری نه‌ده‌خایاند! وایسته‌ له‌ می‌رده‌ز مه‌که‌ وه‌ناگادیت، می‌رده‌ز مه‌یه‌ک له‌ یه‌که‌م پیتی نه‌لف و یینی جه‌نگه‌که‌وه‌ تا دوا پیتی هه‌شتا له‌ پشت چیاکانی ئازهرییجانه‌وه‌ تا ده‌گاته‌ مۆسکۆ و سان پترسبۆرگ خۆی مه‌لاس دابوو. له‌گه‌ڵ چه‌په‌لی ته‌م جه‌نگه‌دا چه‌خماخ پۆلینی کردبوو بۆ خه‌ونی گۆلگۆلی و می‌رده‌ز مه‌ی ره‌ش. هه‌رچه‌نده‌ خۆی موسلمان بوو، عوسمانییه‌ تورکه‌کانیش له‌سه‌ر زه‌مین خه‌لیفه‌ی ئیسلام بوون، به‌لام له‌ روانگه‌ی چه‌خماخه‌وه‌ می‌رده‌ز مه‌بوون، رزگاربوونی تیکرایی جیهانی‌ش به‌ده‌ست عوسمانییه‌ سته‌مکاره‌کانه‌وه‌ نه‌ده‌هاته‌ دی، به‌لکو به‌ده‌ستی سوپای رووس دیته‌ دی. له‌م کاتانه‌دا بوومه‌له‌رز ه‌خاکی رووسیای به‌ توندی هه‌ژاند و له‌وێ خه‌لکی به‌لێشاو ده‌چنه‌ پال بزووتنه‌وه‌ی کریکاران و گه‌ل. دیوه‌که‌ گینگۆل ده‌خوات و رۆژی رزگاری نزیکه‌. عوسمانییه‌کان هه‌شتا ماون و له‌ گیانه‌لادان و له‌سه‌ر زه‌وی

خراپه کاری بلار ده کهنه وه. چەند سەدەیک له گەندەلی و زوڵم و زۆرداری کاتی ئەوێ هاتووه کۆتایی بێت، بەلام (پیاوه نهخۆشه که) سەریه‌رز ده‌کاته‌وه، ئەمەش به ناگاهاتنه‌وی پیش مردنه، زۆرتیش له‌م به ناگاهاتنه‌وه‌یه‌ی بترسی‌ت، چونکه پیش گیان ده‌رچوونی دزیوترین ده‌ست ده‌ه‌شینی‌ت.

من ماف به‌ رووسه‌کان نادهم له‌ کوشتاره سامناکه‌که‌ياندا، چونکه ه‌یشتا لایه‌نگرانی قەیسەری خراپه‌کاری نیمچه دۆراویان تیدا ماوه، بەلام کێشه‌که‌ له‌وه‌دایه‌، که‌ سه‌رکرده‌ نه‌فرینه‌که‌یان سەریه‌وه، ئەو تاوانه‌ش بۆ ه‌ندیک له‌ گه‌وجه‌کانی سابل‌اخ به‌ر‌ه‌وا نازام، چونکه‌ که‌وتنه‌ دوا‌ی پاشاوه‌ی سوپای رووسه‌کان و زیانیان پێگه‌ياندن، ئەو سزایه‌ش مافی خۆیان بوو، بەلام... سه‌رم سوپ‌ماوه... به‌راستی قێزه‌ونی جه‌نگ و ترسناکیه‌که‌ی سه‌یره!

ناخر عوسمانیه‌کان و ئەل‌مانه‌کان چ‌ییان ده‌کرد، گەر تیک شکابان و دای‌نشتوانی سابل‌اخ هه‌مان کاریان له‌گه‌ژ کردبان وه‌ک به‌ پاشاوه‌ی سوپای رووسه‌کانیان کرد؟! د‌نیام سابل‌اخ و ئەو‌ی ت‌ی‌دایه‌ له‌ ب‌ی‌خه‌وه هه‌لیان ده‌ک‌ی‌شا و به‌سه‌ر سه‌ری د‌ای‌ن‌شت‌وانه‌که‌یدا ده‌یان رووخاند. که‌واته‌ تۆله‌سه‌ندنه‌وه‌که‌ بۆ ئەوه‌بوو ئەو چەند که‌سه‌ ده‌به‌نگه‌ له‌ د‌ای‌ن‌شت‌وانی سابل‌اخ په‌ند وه‌ریگرن، به‌لام ناخۆ په‌ندیان وه‌رگرت؟! نه‌خ‌یر به‌ل‌کو ک‌ا‌لف‌امی و گ‌ی‌ل‌ایه‌ت‌یه‌یه‌که‌یان زیادی کردو دووباره‌ که‌وتنه‌ راوانانی رووسه‌کان. ئە‌ی ئەم عوسمانی و ئەل‌مانانه‌ پاساویان بۆ کوشتنی جووله‌که‌ و نه‌سرانییه‌کانی سابل‌اخ چ‌یه‌؟ ره‌نگه‌ جووله‌که‌ و نه‌سرانییه‌کانی سابل‌اخ له‌م جه‌نگه‌ ترسنۆکییان نواند ب‌ی‌ت، ته‌نانه‌ت م‌ا‌له‌کانی خۆشیان ل‌ی‌یان وه‌رس بوون، مه‌گەر بۆ نوێژکردن، یان ناشتنی مردوویه‌ک ب‌ی‌ته‌ ده‌روه، ئە‌گ‌ینا هه‌ر له‌ م‌ا‌له‌وه‌ن، ئە‌گەر ده‌ریش به‌چن ئەوا وه‌ک می‌ت‌روو خۆیان به‌ دیواره‌کانه‌وه‌ ده‌نووس‌ی‌ن، ئە‌گەر بۆیان ب‌ک‌ری‌ت ئەوا خۆیان له‌نیو دیواری کووچه‌و کۆلانه‌کان هه‌شار ده‌دن. خۆ ئە‌گەر به‌ شه‌قامی سه‌ره‌کی یان گۆر‌ه‌پانه‌که‌دا ب‌پۆن، ئەوا له‌ ترسی کاره‌سات‌یک‌ی ک‌ت‌وپ‌ر هه‌زار جار ناو‌ر ده‌ده‌نه‌وه، به‌ل‌کو د‌ه‌م ب‌ی‌ست ه‌ی وایان هه‌یه‌ ک‌ا‌ت‌یک له‌وبه‌ری شه‌قامه‌که‌وه‌ بۆ ئەم به‌ری ب‌په‌ر‌ت‌ه‌وه، ئەوا وه‌ک گ‌ۆ‌ی زه‌وی به‌ده‌وری خۆیدا ده‌سو‌ر‌پ‌ت‌ه‌وه. که‌وابوو ب‌یا‌نو‌وی ئەل‌مانه‌کان و عوسمانیه‌کان له‌

کوشتنی به سته زمانه کانی شارۆچکه که مان چیه، مه به ستم جووله که کان و دیانه کانی سابلaxe؟! خۆ نهوان دهستان بۆ تاله موویه کی سهرتان نه بردبوو، نایا ههه بۆ خۆشی کوشتن دهیان کوژن؟! بێگومان ههه بۆ نهوویه، بهلام خۆنریژێره کان پاساوی تاوانه که یان بهوه دهده نهوه گویا نه مه له تۆلهی کوشتاری موسلمانه کانه به دهستی رووسه کان. ئیوه نه گهر دهتوانن بۆن تۆله له رووسه کان بکه نهوه، بهلام نهوه دووره، ئیوه تهنها بههه برا بیهێژ و بیدهسهلاته کانی ئیمه دهوێرن. ههه پیاو کوژان بیانوویه کی گونجار بینهوه! نهه ئیوه خه لکی بیتاوان به تاوانی خه لکی دیکه به بیانوی تۆله سه ندنه وهیه کی بی بنه ما ده کوژن؟!، به لکو به درێژایی سه رده مه کانی سولتانه گه و جه کانتان ههه نه مه نه توارتان بووه!

هه سه ن چه خماخ له م بڕۆکانه ورد ده بووه وه ههستی ده کرد میرده زمه که ی فشار ده خاته سه ر دلی و هه ناسه ی له بهر ده بریت و به قۆل و بازوویه کی نه خته بووت ناسا ده ی گوشتیت و به هه موو هێزییه وه چنگی لی گیر ده کات... تا بانگه وازه که ی موو به موو به گوئی هاوڕێیانی نه دا ناسووده ناییت:

(هاوڕێیان! وێژانی جیهان خه وم لی ده تارینییت، ههه له م چرکه ساته دا وا شه و غوونی هه موو دنیا رژاوه ته نیو چاره کاڤم. گومانیکم نییه، بۆ چرکه یه کیش گوماڤم نه کردووه، که ئیوه له نازاری نه وه ی رووده دا ت هاو به شی منن. له فه ره هنگی ئیمه دا میلله تان و گهلان و چینه کان و تایینه کان له وشه ی (هاوړی) دا ده توینه وه تینکرا ده بنه یه که باره مرۆی یه کگرتوو، به لام هیشتا چاریان به جوړه کلی ده رێژن که کاتی به سه ر چووه، هه نگوینی، سوور، سه وز... له کۆندا که سانیك هاتن مرۆقاییه تییان به سه ر گرووپ و پارت و تایه فه دا دابه شکرد، ئیمه دین جاریکی دی یه کیان ده خه ینه وه. هاوړیان، جیاوازی له نیوان جووله که و نه سرائی و موسلمانا نییه. ئیمه بروامان به مرۆ هه یه، دراوسی تی برا کانتان له مرۆقاییه تی دا بکه ن. دانیش توانی شارۆچکه که تان له دیزه مانه وه دۆست و دراوسی و براده رتانن، له شمشیری عوسمانیه کان و ئه لمانه کان بیان پارێژن، نه ی گهلانی جیهان یه که بگرن).

شلۆمۆ که تانیش بانگه‌وازی نه‌مه‌ی ده‌کرد و هیچ نامۆژگاریسه‌کانی مارکس و لینین و ته‌نانه‌ت ترۆتسکیشی نه‌خویندبووه‌وه، خویشی به‌ هیچ بیروباوه‌ریک یان مه‌زه‌بیکی نامرۆقانه‌وه نه‌به‌ستبووه. مرۆڤینی دایکی هه‌موو بیروباوه‌رو مه‌زه‌به‌کانه، به‌لام ره‌وتی رووداوه‌کان له‌ سابلّاخ هه‌لبژاردنیکی نه‌هیشتبوووه، نه‌م هه‌لبژاردنه‌ش داواکاری شلۆمۆر بانگه‌وازه‌کانی هه‌سه‌ن چه‌خماخ بوو، که دانیشتوانی سابلّاخی به‌ره‌و بۆته‌یه‌ک ده‌برد هه‌موویان له‌ناویدا بتوینه‌وه ئاوینه‌ی یه‌کتر بن، تا بکوژان له‌ هه‌ردوو سوپاکه‌دا بشله‌ژین، تا خه‌لکیکی زۆر له‌ دانیشتوانی شارۆچکه‌که‌ رزگار بن، با له‌وه‌ولا رووداوو کاره‌ساته‌کان بگێرینه‌وه شانازی به‌یه‌کگرته‌ی دانیشتوانه‌که‌ی له‌ هه‌موو بیروباوه‌رو تاینه‌کان بکه‌ن.

* * *

جگه‌ له‌ که‌سانیککی که‌م، نه‌وان برای یه‌کترن!

ده‌می مورته‌زا حاجی زاده‌ چۆن ده‌می نه‌ژدیه‌ا له‌ بری هه‌لم ئاگری لی هه‌لده‌ستیت، به‌ره‌و ئاسمان به‌رز ده‌بیته‌وه هه‌روه‌کان ده‌ی گێرینه‌وه، ئاره‌که‌ی هه‌لم ده‌کات و ده‌ره‌وێته‌وه پێیه‌داخ بووه‌کانی ده‌که‌ونه‌ سه‌ر به‌فره‌که‌و ده‌ی توینه‌وه، بن پێیه‌کانی ده‌بیته‌ گۆماوێک و فراوان ده‌بیته‌ تا ده‌بیته‌ ده‌ریاچه‌یه‌ک و هه‌موو سابلّاخ داده‌پێشیت، ئینجا هه‌ر نه‌وه‌نده‌ ده‌چیته‌ ژووره‌که‌ی خوێه‌وه‌ ده‌ی بریت و به‌ پێیه‌کانی ده‌ی شکینیت، تا هه‌موو شتیک له‌ ده‌ره‌وه‌ دیته‌وه‌ دۆخی جارانی خۆی. سه‌رماو به‌فرو جه‌نگ و عوسمانیه‌کان و نه‌لمانه‌کان. ورگه‌ زله‌که‌ی له‌ سه‌غله‌تیان ده‌هه‌ژیت و هه‌ردوو سیملی که‌ له‌ کلکی سمۆره‌ ده‌چن له‌سه‌ر ریتمی تووڕه‌یی ته‌پلیک سه‌ما ده‌که‌ن، نه‌م جاره‌ براکه‌ی ده‌ست پێشخه‌ری کرد و به‌دیاری و به‌رتیل، به‌و باجده‌ی که‌ له‌ ماره‌ی سالیکیدا له‌ دانیشتوانی سابلّاخی سته‌مدیده‌ی سه‌ندووه، ده‌می سه‌رکرده‌ عوسمانیه‌که‌ی چه‌ور کردووه‌ نه‌ویش نه‌رم بووه‌ شویتیککی له‌سه‌را بۆ بنکه‌ و سه‌رکردایه‌تی بۆ دیاریکردووه. دره‌وشانه‌وه‌ی کانتزا زه‌رده‌که‌ ئاره‌زی سه‌رکرده‌ عوسمانیه‌که‌ ده‌رفیتیت و چاری کویر ده‌کات، بۆیه هه‌موو ده‌سه‌لاتیککی مه‌ده‌نی له‌ سابلّاخی پێده‌دات و هه‌والیش بۆ مورته‌زا ده‌نیتریت و ئاگاداری ده‌کاته‌وه‌ که‌ دژی

براکه‌ی پیلان نه‌گپرت، هه‌په‌شهی لینه‌کات، که نه‌ک هه‌ر فه‌لاقه‌ر دارکاری ده‌کات، به‌لکو‌گه‌ر پیلان دژی وه‌لی بگپرت، نه‌وا گوشته‌که‌ی هه‌نجن هه‌نجن ده‌کات و ده‌ی برژینیت و ده‌رخواردی خۆی ده‌دات.

بیژییه‌ک پشتیوانی بیژییه‌ک ده‌کات، به‌لام براکه‌م هه‌ول ده‌دات سووکایه‌تیم پی بکات و زه‌لایلم بکات، ده‌با چاوه‌پیی گۆرانی بارودوخ بین، نه‌م وشه‌ی (براکه‌م) هه‌لوه‌سته‌ی پیکرد و له‌ ماناکه‌ی راماو بین نه‌م وشه‌یه‌ دوو هه‌زار جار له‌ درۆ لیوان لیوه، یان نه‌گه‌ر درۆ بدریته‌ پال برا زۆله‌که‌ی، نه‌وا درۆکه‌ ده‌بیته‌ خودی وشه‌که‌ و وه‌لی برایشی، به‌لام گومانی تیدا نییه‌ که نه‌م و وه‌لی له‌یه‌ک مندالده‌وه‌ هاتونه‌ته‌ ده‌ری، لی چووزانیت نه‌و پشته‌ی لی که‌وتونه‌ته‌وه‌، پشته‌ی یه‌ک باوکه‌؟ سه‌ری سوورما، به‌لام نه‌م جه‌سته‌ زه‌به‌للاحه‌ له‌سه‌ریدا هه‌ندیک عه‌قلی تیدا ماوه‌، نه‌م عه‌قله‌ به‌ره‌و راستیه‌ک رینمایی کرد، هاسان نییه‌ بیناده‌م دانی پیدابنیت، نازایانه‌ وتی: (نایا من له‌ شه‌رانگیزی و زۆلیدا له‌وه‌لی که‌مترم؟! که‌واته‌ مه‌سه‌له‌که‌ مه‌سه‌له‌ی هه‌یزه‌، نه‌ک مه‌سه‌له‌ی لیوه‌شاه‌یی. نه‌مان هه‌ردووکیان له‌گه‌ل رووسه‌کان و عوسمانیه‌کان هیچ جیاوازییه‌کیان نییه‌، به‌لام هه‌ریه‌کێک له‌وان نه‌و هه‌له‌ی بۆ ره‌خساره‌ پی له‌سه‌ر خاکی سابلخ بچه‌قینیت و ده‌سه‌لاتی خۆی تیدا پیاده‌ بکات و به‌ ناره‌زوی خۆی خه‌لکه‌که‌ی بکوژیت.

نه‌و هه‌شتا نه‌م هه‌له‌ی بۆ نه‌په‌خساره‌، ئی به‌ده‌ستی وه‌لی سته‌مکاریش زه‌لیل کراو سووکایه‌تی پیکرا. به‌ هه‌په‌شه‌وه‌ وتی: نای وه‌لی، کاتی‌ک دیمه‌ سه‌ر کورسی ده‌سه‌لاته‌که‌ت، ده‌مبینی له‌ تۆ زۆردارترم... له‌ سووکایه‌تی و زه‌لیل کردنت چۆن داهه‌تینان ده‌که‌م، تا له‌ یاده‌وه‌ری خه‌لکیدا رۆژی ته‌ویله‌که‌ ده‌سپریته‌وه‌، نه‌وسا خه‌لکی باسی نه‌وه‌ ده‌که‌ن که من چۆن سووکایه‌تیم پیکردوویت و زه‌لایلم کردوویت، مه‌رج بی نه‌وه‌ی به‌تۆی ده‌که‌م خه‌یالیش تپه‌رینیت بگاته‌ دنیای نه‌فسانه‌، به‌لام چۆن و که‌ی؟! هه‌شتا وه‌لی به‌ پشته‌ی هه‌یز به‌ره‌ره‌کانی ده‌کات، نه‌و له‌جه‌سته‌و جل و به‌رگه‌کانی خۆی ورد ده‌بیته‌وه‌، ته‌ماشای ده‌کات له‌ هه‌ر به‌ستیکی له‌شیدا نیشانه‌ی شه‌رمه‌زاری و سووکایه‌تی پیکردنی پتوه‌دیاره‌). برۆ بۆکنی و داوای گه‌توگۆی لی بکه‌، هاوکات به‌

په نهانی هډولۍ کړکړنده وی لایه نگر بده، تا دهستی خوت بووه شینیت، چونکه هلیک هدر دږه خست. بیرکده کی زیره کانه یه، به لام نابرومندی به توندی ری له وه ده گرت، که (موسلمان تا جهسته ی له شووړه ی پاک نه کاته وه، چوک دانادات!)، (ناخر نه مه فیلککه له تده گیری عه قله)، (به لام به های عه قل به رانبهر نه وی خه لکی باسی ده کهن، چیه؟ ده لین مورته زا حاجی زاده سهریاری نه وی له رژی تویله که نه وانی دیکه پتی کرا، چوکی بۆ ولی برای دادا...، دهک چاری ترسنوکان کویر بیت!) که واته برۆ بۆ لای و به توندی قسه ی له گه لدا بکه و ناگاداری بکه وه که ده ست له سوو کایه تی پیکردنت هلبگریت، نه و سا به هیمنی و به نه نیسه وه به دوی پیلانه کاندایه بچو! ناوهای خه لکی ده لین: مورته زا روو به پروی براهی بۆته وه، هه رچه نده ولی کومه ک له عوسمانیه کان و ده ده گرت، به لام مورته زا قاره مانانه قسه ی له گه لدا کرد! به م وشه ی (قاره مان) ده دلی ناری نه خواره وه، به لام نه مه عه قلی بۆی پیشنیاری کرد و نه میش به دلییه وه نوو سا. بۆ لای ده رۆم و به رهنگاری ده بجه وه! بۆ لای ده رۆم و له سنوری خوی رایده گرم! سلاو له م بیرکده یه!

مورته زای حاجی زاده نریک سهر له نه سپه که ی دابه زی، که له شی به چار دوتنیوه دوو نه ونده دیار بوو، تژی بوو له پشت به خۆ به ستن و نابرومندی، سوور بوو له سهر نه وی نه و خه لکه تاک و ته رایه ی به ریکه وت له نریک سهر او ته ده پهرن، بیبینن، که چی زۆریه ی خه لکه که بۆ خۆ پاراستن له به فری که له که بوو، جهنگه که له ماله کانیا ن خویان هشارد ابوو، جکه له سهر یازه عوسمانیه کان و ده ست و پیته ونده شه رانگیزه که ی براهی، که سی دیکه نه دیان بینی. لینان نریک بۆوه، نه وانه له هه لبارده ی خوینرژو ریگره کان بوون، هه ردوو براهی، کوپانی (نه کبه ر) یشیان له گه لدا بوو، نه م دوانه هه ر به ناوه یتانیان له رز ده که وته دل و ده ست و لاقی نازاترین پیسوی نازهریجان و کوردستان، به لام نیستا به رانبهر پیوانیک بچووک بوو بوونه وه، که شه یتان خستبوونییه وه به مه مکی تاوان گوژ کرابوون و عیسرائیل له شیته ی ترس و تۆقین بوو بوو به هاو به یمانیان. نه مانه له و گیل و گه و جانه بوون هه ناسه دیان هه وای سازگاری سابلخی ژه هراوی ده رکرد و قورسای پییان له قورسای جهنگه که له سهر

دانیشتوانی شارۆچکه که سهختر بو. نا نه و تا کونه په پو هه موو قه له پشه کانی له
 دهوړی خوی گرد کردو ته وه، گلاوټک گلاوگه لی بهرز ده کاته وه و براهی خوی پیان
 به رد باران ده کات، به لأم وه لی خوت و نه و هه رچی و په رچیانه ی وان له گه لته دا، بوم
 راوه ست! چوه پیشه وه و رووخو شیه کی درزنانه و دهست کردی نو اند، هه ر که ناسیان،
 دهستو پیوه ندی براهی له بهر ده رگا که رایان گرت. دهسته جی چاره ی گرژ بوو.
 یه کیکیان به ده نگیتک وک ده نگدانه وه ی پارچه توپیکي رووسه کان، یان عوسمانیه کان
 لی خوری:

- چیت گه ره که

- من برای نهوم

دهستیان به پیکه نینیکي ناساز کرد، ههش به سهر نهوانه ی نه مانه پاریزگاری
 پاریزگا که یان بن! که واته باشتر وایه دانیشتوانی سابلخ خویان بکوژن، یان له
 جهنگه که دا بکوژین: یه کیکیان وتی:

- وه لی ناغا هاتنه ژووره وه ناژهلانی قه دهغه کردوه، هیتی نه سپی زگ زل به شوین

خوتدا بگه ریوه!

مورتهزا خوت رابگره، تو رووبه رووی هیچ و پووچترین بوونه وه بوو یته وه، قور

به سهرت، هدی نه و که سه ی به درژ ناوتیان ناوه وه لی!

- گه ره که براهیم بیینم... هه ر دهیت بیینم!

یه کیک له ری لاده ره کان به چار ناماژهی بۆ جه عفر کرد و جه عفریش هاته

ژووره وه، نینجا گه رایه وه بانگی کرد:

- هیتی نه سپه که، ده ی بۆ لای گه ووه تاجی سهرت و ره ژووره وه...

وه لی له سهر کورسی ده سه لاته که ی پان بوو بووه وه جهسته گوشتنه که ی خه ریک بوو

له سهر کورسیه که داده چه کایه سهر زهویه که، به قیزو بیتره وه له تهوقی سهره وه نا بن

پییه کانی ته ماشای براهی کرد و به منگه یه ک وتی:

- چیت ده ویت؟!

سەرەتايەکی باش نییە ، بەلام تۆ ئەو مورتەزا بەلێنت بەخۆت دابوو ، کە بەورو
خۆراگریت ، وەك ئەوێ بە نامیری بەرزکەرەو دەنگی لە گەروویبەو بەرز بکاتەو ،
گۆرێ و رەقیبەکی بەدەنگی خۆی دا :

- وەلی ، هاتووم ناگادرت بکەمەو...

کورسیبەکە وەلی کەوتە جۆلانەو جەستەیشی لە گەلیدا کەوتە هەژین ، رووخساری
و سیمیلەکانی کەوتنە سەماکردن ، ئیدی وەك ئەوێ یەکیك بێ وەستان ختووکە بادات
و بیھێنیتە پێکەنین ، دەهەژیت و هەناسە هەلە کێشیت ، ئینجا بە گالتەو تەسەو
دەپرسیت :

- ناگادارم دەکەیتەو؟! لەچی ناگادارم دەکەیتەو...، هەو میروولە!؟

مورتەزا تورپەبوو ، ئەجارە پێویستی بەرەنگ تێکچوون و نامیری بەرزکردنەو
نەبوو ، تورپەیی جەو و ناستەنگ ناھێلێت...

بەلام نەکەو مورتەزا نەکەو ئاوەزی خۆت لە دەست بەدەیت!

- تۆ بڕامیت ، بەلام بەردەوام گەمە و سووکایەتیم پێدەکەیت ، وەلی دەست لەسەر
براگەت هەلبگرە!

وەلی نوکتەیدەکی دی ژنەوت ، پێکەنینەکی قووت دایەو ، ئەجارە بە تەسەو وتی :

- هەو کەرە ، فەرمانی تۆیە...! باشە دەستت لێ هەلەگرم ، بەلام مادام بەپێی

خۆت بۆ ئێرە هاتوویت ، کەواتە بەدەستی خالی لێرە دەرناییت!

بەھەردوو دەستی چەپلەیدەکی لێداو نەپاندی :

- ئاتۆ شەپانگێز!

دەستبەجێ بوونەوهرێکی زەبەللاح و ئێسك قورس دەرکەوت ، بەھیچ جۆرنەک دیمنی
لە مرۆڤ نەدەچوو ، جگە لە (شەپانگێز) ناویکی دیکەو نەبوو . مورتەزا حاجی زادە
تەماشایەکی کرد و ترسیکی لێ نیش ت کە لەوێ بەر هەستی پێ نەکردبوو . ئەمە
مورتەزا حاجی زادە بەر هەموو هێزو درپەو خۆیەو شەپانگێزە کە دەبینیت و ترسی
لێ دەشیت! لە راستیدا خراپەکاری و شەپانگێزی پلەو هەو ، یێگومان نەم
بوونەوهرە لەوێ شەپانگێزی و خراپەکاریدایە .

کى ده زانیت؟ رهنگه وهلى وای لیکردییت و به شه پانگیزی و خراپه کارییه کی روت و ره ها بارگای کردییت. بونه وه ریکی ناشیرین و تیکشکینه ر بوو، به لام بیگومان یه گهر دیله هوشی نییه. بریتی بوو له خراپه کاریکی نه وتو وهلى چونی ویستبا ناوهای به کارده هینا. نه میستا وهلى فهرمانی به (شه پانگیزه که) دا، که مورتهزا به رهو ناسیاوه که ببات و په تی نهو هیستره بکاته وه که به دهوری به رداشه که دا ده خولیتته وه، نینجا مورتهزا له جینگه ی نهو به ستیتته وهو چاوانیشی به ستیتته وه، نه و سا نیله که له ملی بکات، ناچاریشی بکات له سه ر چوار پهل به دهوری خولگه که دا بخولیتته وه، تا ده فهرده گهنی ته او ده هاریت (گهر وهستا، یان توانای نه ما، یان خاربووه وه، نه او به رقاصچی بدهو به زه ییت پیدا نه یه ته وه. ناگادار به ده بی به توژی نالیکی هیستره که بخوات. که هه ده گونییه که هاپرا، چون زبل و خاشاک فری ده دری، ناوها تووری بده سه ر شه قامه که!).

مورتهزا حاجی زاده نهو تزوه نابرووی که مابووی، نهویشی تکار نه ما و که وته نیو زه لکاره وه. نه مه سوو کایه تییه که و بنیادهم به رگه ی ناگریت، نه مه ته شکه نجه یه که و له سه رووی توانای مرؤقه وه یه. مورتهزا حاجی زاده لهو چرکه ساتی بیده سه لاتییه دا گریا...، گهر نه م شه پانگیزییت، نه مه شه پانگیزییه که و له و په ری لاوازی دیاه. نیستا براکه ی خراپه کاریکه و له و په ری تواناو هه ره تدایه. مورتهزا رژی ته ویله که ی بیرچووه وه، نه وه ی باوکی سلمان کورده له زاری راهاتبوو و به رژی (ته ویله) ناوی ده برد بیری چووه وه که به چاو نه م رژه شومه وه (رژی خولگه که...) نه و په ری نابروومه ندی بوو و به هیچ جۆرتک به راورد نه ده کرا، به لام خه لکی هه ر باسی (رژی ته ویله که) یان ده کرد، نه وه رژی تیک بوو به به رچاوی دانیش توانی سابلآخه وه رویدا، به لام (رژی خولگه) نابرووبه ره که، جگه له مورتهزاو براکه ی و چند که سیک له ده ست ویتونه ندی وهلى به ولاره، که سی تر نه ی بینی، وهلى نهو چند که سه یشی ناگادار کرده وه که باسی (رژی خولگه که) نه کن و فهرمانی پیدان په رده پۆشی بکه ن، بۆ نه وه ی خه لکه که ی لی نه ره نجیت و وایان لی بکات بچه پال برا سوو کایه تی پیکراو و نابروو تکاره که ی، به لام مورتهزا سویتندی خوارد و به لینی دا که برینی سوو کایه تی و نابروو

تکانه‌های هه‌روا به‌کراوه‌یی بمیخته‌وه، تا به‌تۆله سه‌ندنه‌وه ساریژ ده‌ییت، نی‌دی له‌وکاته‌وه به‌نه‌ینی ده‌ستی به‌کۆکردنه‌وه‌ی لایه‌نگران کرد، که ده‌بوو وه‌ک رۆژی خولگه‌که له‌رۆژانی داها‌توو سه‌نگین‌کی هه‌ییت.

کایه ی پینجه م

(گول)ی هاسه ری مورته زاجی زاده له په ناویچی ندر رووداوانه دا ون بوو، که بونیکي سهریان لیده هات، بونی بخور وهک نه وهی بونی سرووتی نه فسوونیکي رهش بلاوبکریتته وه. نیواړه دهک مورته زاجی دواي نه وهی به دریايي روزه که له مال دهرچوو بوو، هاته ژوړه وه. خوځ و تزاوی و جلو بهرگ پیس و قز بژ و ناپک توزوگردهی سپی لی نیشتبوو. وا دهرده کهوت که له پر پیرو په ککه وته بویت، شه کهت و ریسواکراو، تووړه داخ له دل و بیده نگ بوو. له بن جله شیواوه کانییه شه تیکي گه وهی شار دبووه، که وهک کللیکی گه وړه جله کانی بهر ز کردبووه، گول به سدر سوړمانه وه لینی پرسی که چیه تی، وهلامی نه دایه وه، چووه ژوړه کهی خوی و دهرگا کهی داخست، نه داوی خواردنی کرد و نه وهلامی پرسیاریکیشی دایه وه، له پر به دهنگیکی بهر ز داوی له هاسه ره کهی کرد، که ناوی گهرم و جلو بهرگی خاوین و مهره میکی برینی بژ ناماده بکات. بژ یه که جار له ژیانی هاسه ریتیاندا هزی له وه بوو که به تنها خوی بشوات. گول ملی که چ کرد، چونکه ناروزوه کانی شووه کهی فرمانه. سهرغیدا، وا په رده کانی چیشتخانه که دا ده داته وه له وی زور ده میتیتته وه. هه روه ها سهرنجی نه وهیشی دا، وا هه موو ناوه گهرمه کهی ناو مه غه له کهی ته واو کرد و نهو ناوهی خوی پی شوردبوو له ناو ته شته که دا نه هیشت تا بیکاته ناو زیرابه کهوه، به لکو هم نه رکهی نه خسته سهر نهو و خوی نه مدهی کرد. سهره، به لام له وهش سهرتر نه وه بوو کاتیک هم هات تا جله پیسه کانی بیات و بیان خاته سهر نهو جلانهی دهیان شوات، هیچ شوینه وارنیکي جله کانی نه بیینی، هه روه ها ته ماشای کرد مهره می برینه کهش شتیکي وای لی

نهماړه، همدومو نهمانه چندين پرسياريان لا دروستکرد، بهلام گول کي نهمي کردوه، که پرسياړي وا سيريو سهمره له مورتزا بکات؟! بهلام نهمي روي دا سهرتايهک بوو بو رووداني شتي زور سيريرو حزي زانيني دکات به تيکه ليهک له پرسياړي هلاوساو و ناهزي تيك ددات و بهسر سامييهو بيدهنگي دکات. مورتزا نهو شوه شامي نهکرد. داوي له گول کرد که نيرتي له ژوري ژن و ميردايه تيهوه بو ژوري دانishtني ژنان بگويزتتهوه، تا نهو دهمي خوي پني دهليت بگريتهوه. بهگويي کرد، بهلام نهنييه که چيه؟!

گول له ژوري دانishtني ژنان فانوسهکي کوژاندهو و له کونتيکي پردهکوه دهستي به چاوډيريکردن کرد، ديقهتي دا ژورهکيان له نهومي يهکم رووناکه. مورتزا نهووستبو، نه ناني شيواني خوارد و نه جلي شوي له بهرکرد. پيش نيوشهو بيني وا بهبي فانوس دهخزي و درگاي حوشه که دکاتهوه و بهو تاريخيه دهچيته دهرهوه. نهو چي رووددات؟ پرسياړه که تووي دايه نيو گوميلکه يهک له سهرسوپمان. سهرتا واي بوچو دوي نهختيکي تر دهگريتهوه. مهزدهکي وا دهرهچو، کات دپروات و گوميلکهي سهرسوپمانه که تا ديت دهيتته دريايهکي هلچوو و ترسي دهختهوه. نهو ترسه خوي له چاواني تاراند، کات دپروات و مورتزا له ههناوي ناديارتيکي پر مهترسيده و نه، تاريخي دوي نيوشهو، جهنگ، ويلي براي. ناخو بهرو کوي چووه کي دهگريتهوه؟ ساهکاني شو دهکونه چهقي رابردوهو، بو پاشه کشي تاريخي له سعاتيک زياتري نهماره. ناخو له کوي بيت مورتزا؟! پرسياړه که دلي ههله کو ليت و کهله شيري بهياني دهقوقييت و بالهکاني بهيهکدا ددات. لهناکاو درگاي ماله که دهکريتهوه و نهويش لهسرخو دست پيکدا ددات. گول دنيا نهبوو که نهمي هاته ژورهو شووکه يهتي، تا نهوکاتهي بيني دهچيته ژورهو و چراکه دادهگريستيت. کاتيک له کونهکوه بيني، نير هلاژيا و همدومو نهوانه ييگهکي و ترس و پهژاره و خوزران و تهنانهت حزي زانينهکيشي تيکراي دايسان رمانه سر جيگهکي و خو برديهوه، تا خوري چيشتهنگار کهوته سري و بهترساويهوه به ناگاهات.

به چاری خه والئو و به په له رابوو تا قاوه لئی به یانی بۆ میړده کە ی ناماده بکات. مه سینده ده ست شۆره کە ی بۆ هینا، سهیری کرد خه مباره. نه قسه ی کرد و نه هیچی خوارد، به لکو به ده ست ناماژه ی بۆ کرد که هه موو نه وانه دور بخاته وه. سیمای په رۆش و نهینی پۆش بوو، قسه گل ده داته وه ناشکرای ناکات. گولۆ ریستی شتیک بلێت، به لām زمانی له نیو زاریدا وشک بوو. به شوین خۆیدا گه رایه وه تووشی خه دیچه ی کاره کهر بوو.

نه وه ی په ژاره ی کرد بوو بۆی باسکرد...، به لām خه دیچه چی له ده ست دیت، نه ویک چۆن به رخ له گورگ ده ترسیت، ئاها له خودانه کە ی ده ترسیت! مورته زا ده رگا کە ی له سه ر خۆی داخست و نوست، نیوهرۆ هه روه ک به یانی هیچی نه خوارد. ده مه ده می عه سه ر خه دیچه به لای ژووره کیدا تیپه ری و بینی وا خه ریکی کرتاندنی پارچه نانێکی ره قه و ده ی خوات و له بهر خۆه بلمه بلمیکی ئالۆز ده کات. ئیواره ش نانی نه خوارد و هه ر خه ریکی کرتاندنی نانه ره قه که بسو، یینه نگ وه ک شووره یه کی ئاسنه و ناشکییت، سه رسوپمان زیاد ده کات و له ناکار مورته زا به جوړیک ده بیته که سیکی دیکه و نه ژنه کە ی ده یناسته وه و نه ئه ندامانی ماله که ش لێی تیده گهن. هه روه ک دوینی به ته نها خۆی شت و نه یه یشت گولۆ پشتی بشوات. دووباره داوای مه ره می برینی کرد. کاتییک ئه م چیشته خانه کە ی جیه یشت گولۆ ها ته ژووره تا ئاری ته شته کە ی فری بدات و جله پیسه کان ببات و بۆ شتن بیان خاته سه ر جله کانی تر، بینی ته شته که به تاله و جله پیسه کانیش دیار نین. له دوینیوه مورته زا چی به سه ر ها تووه؟ نه وه ی دوینی روویدا نه مپۆ وه ک خۆی دووباره ده بیته وه! ده وروبه ری نیوه شه و مورته زا له ژووره کە ی خۆی ده ی کرد و ده رگا کە ی کرده وه، ئینجا پیوه ی داو تاریکی و ده رگا داخراوه که لووشیان کرد، نه و به بی فانۆس ده روا ت، ناخر بۆ کوێ و چۆن به م تاریکیه کاری خۆی ده کات؟ خه و زۆری بۆ گولۆ هینا وه ک دوینی چاوه پێی شوه کە ی نه کرد. نه وه بوو خه دیچه ی کاره کهر ناگاداری کرده وه که خودانه کە ی له گه ل قووقه ی که له بابی به یانیدا بۆ مال گه راوته وه. نه وه ی له م دوو رۆژی دوایدا روویدا له رۆژی سیه میشدا روویدا، به لām مورته زا حاجی زاده له رۆژی چواره مدا هه روه ک جارن و به پیچه وانه ی ئه م سی رۆژه، له خه و

ههستا. نانی خوارد و قسه‌ی کرد و هه‌ندیک رووناکی که‌وتبوه سه‌ر رووخساری. داوای له نه‌ندامانی خه‌تزانه‌که‌ی کرد که به‌رخیک سه‌ریپن و هه‌روا به‌ساغی و بی‌ پارچه پارچه‌کردن پر ناو زگی له‌برنج بکه‌ن. چونکه بۆ شه‌و هه‌ندیک میوانی دین. له‌گه‌ل نه‌وشدا داوای له گول کرد که له ژووری دانیشتنی ژنان مینیتته‌وه و بۆ خوشوردنی نه‌م نه‌یاته گه‌رمابه‌که. جگه له‌مه‌ش داوای مه‌لحه‌می برینی نه‌کرد و ئاری خوشورده‌که و جله‌کانی بۆ نه‌ر و کاره‌که‌ره‌که جیه‌شت.

نه‌میستا قۆنساغیکێ تر له رووداوه سه‌یره‌کان ده‌ستی پینکرد. هه‌زی خۆتیه‌ه‌لقورتانی گول هه‌لاوسا نه‌ر مه‌ته‌لانه‌ی روویان ده‌دا له‌وزه‌یدا نه‌مان. له ژووری دانیشتنی ژنان دانیشت و له کونیکێ بچووکێ په‌رده‌که‌وه ده‌ستی به‌چاودێریکردن کرد. ئیواره تیه‌پری و که‌سیک نه‌هات، نوێژی خه‌وتنان کراو میوان نییه، مورت‌ه‌زا خۆی خزانده‌ته ژووره گه‌ره‌که‌وه، پاشان نه‌ختیک پیتش نیوه‌شه‌و له ژووره‌که هاته ده‌ره‌وه به‌ره‌و ده‌رگا‌که ره‌شت. درزیکێ خسته ده‌رگا‌که‌وه بۆ ژووره‌که گه‌رایه‌وه، به‌پتوه وه‌ستای چاره‌پتی کرد. وه‌ک شه‌وه‌ی له‌ناو ژووره‌که‌دا ره‌ژی رووناک بیت، به‌ لۆکس رووناک کرابوه‌وه. پیاویک له درزی ده‌رگا‌که‌وه بۆ ژووره‌وه ده‌زی کردو مورت‌ه‌زا ئاماژه‌ی هاته‌نه ژووره‌وه‌ی بۆکرد. گول له‌به‌ر رووناکی به‌رده‌رگای ژووره‌که توانی بالا و رووخساری پیاوه‌که ببینیت، روته‌له‌یه‌ک بوو له روته‌له‌کان، رووخساری ترسناک، جلوه‌به‌رگیکێ ره‌نگ چووه‌وه، بیرى نایات یه‌کێک له سابلax له‌م بجیت. هه‌روا ته‌ماشای ده‌کرد، به‌لام جیه‌ی ده‌رگای هه‌وشه‌که ته‌مasha کردنه‌که‌ی پچراند. پیاویکێ دیکه دیتته ژووره‌وه، روته‌له‌یه‌کی دیکه رووخسار نامۆ و سامناک و جلوه‌به‌رگ دراو و کۆن. ئیدی به‌م ئاوه‌ایه‌ خزین و ده‌زکردنی روته‌له‌کان له‌و شوینه‌ی لای ده‌رگا‌که‌وه پیچ ده‌کاته‌وه به‌رده‌وام بوو، تا ژماره‌یان گه‌یشته‌ سی روته‌له. له مه‌وه‌ی نزیکه‌ی نیو سه‌عاتدا هه‌موویان گه‌یشتن، نه‌وسا مورت‌ه‌زا ده‌رگای هه‌وشه‌که‌ی داخست و چووه ژووره‌وه، په‌رده‌که‌ی دادایه‌وه ده‌رگای ژووره‌که‌ی له‌سه‌ر خۆی و میوانه‌کان داخست. نزیکه‌ی دوو سه‌عات ده‌رگای ژووره‌که هه‌ر داخرا‌بوو، ئینجا له‌پ ده‌رگای ژووره‌که کرایه‌وه مورت‌ه‌زا

دەرکهوت و دووان له میوانه رووته له کانیښی له گه لږدا بوو. بهر و چیشتخانه که رژیشتن و به سینیه کی مسی گه وړه گه پانه که بهرڅه به برنج ناخنراوه که ی له سهر بوو. رژی دوا یی خه دیمه سویندی بۆ خاتوونی خودانی خوارد، که نه و به دزیسه و له کونیکي پهره دادراره که ته ماشای کرد و به هوی تاریکیه نه بینراوه هه رچییه که له ناو ژوره که رویداره بینویتی. نه و پیاوانه ی بینوه چون کتوی ناسا بهرڅه که یان لووش کرد و به برجه چه ورو پر له باده که یان به له پ لول داوه و ناودیوی ده میان کرد و، ینجا که سینیه که له خواردن به تال بۆته و ته نها نیسکی تیدا ماوه ته و، ده ستیان به لیستنه و ی نیسکه کان کرد و به و څه که یان مژیوه، ینجا ده ستیان به جله پیسه کانیان سړیوه ته و ده میشیان به سهردهستی قۆلی جله کانیان سړیوه. کاتی بانگدانی که له شیر مورته زای گه وروم وتی:

- برادران، بیرتان نه چیت! دەرگا که ده که موه، یه که بخار نه و ی ریگا که ی به ورو چه په نه و ده چیته دهر و، دوا ی خوله کیک نه و ی ریگا که ی به ورو راسته ده چیته دهر و، دوا ی خوله کیک نه و ی ریگای به ورو پیشه و یه به دوایدا ده چیته دهر و، نیسکی به مجوره. کاتی یه کتر بینیمان دوا ی سی رژی دیکه له هه مان کاتدایه، ده متان کلیل و کلوم بکن، ته نانه ت ناوی خوتانیښ له بیر بکن و پاداشستان پاداشتیکی گه وریه!

دوا ی نیو سه عات ماله که میوانانی مورته زای حاجی زادی تیدا نه ما، دەرگا که ی داخست و گه رایره سهر جیگا که ی و نوست... نیستا له خۆ قایل و بیر ناسوده و دلنیا بوو!

به یانی زوو هه ستاو ژنه که ی ته ماشای کرد و به گالیسکه ده پروات و شارۆچکه که جیده هیلتیت، ینجا ده گه پرتیه و بری بهرڅ و گویره که ی له گه ل خوی هیناره، هه وروها چند فهرده برنجیکیش. گول نه یزانی مورته زای نه م هه موه ی له کویره هیناره، ناخر خواردن و ناژهل له سابلخ که م بوو بوون. به مەش سهر سوپامانه که ی زیادی کرد، چونکه گه وړه که پر بوو له ناژهل و کۆگای خواردنه کهش تا بنمیچ هه لدرابووه. نه و نه دی عه قلی پیدا شکا، گه یشته نه و نه غامه ی که داوه تکارییه که بهرده وام ده بیت، نه مەش و ده گه یه نیت که نه م میوانه نیسک قورس و ترسناکانه درژه به هاتن ددهن.

مورته زاش بې نه وی ده ست له نازووقه ی نه دمانی خیزانه که بدات، سووره له سر داوه تکر دنی میوانه کان، به تاییه تی خواردنیش له سابلخ کم وه چنگ ده که ویت، به لام له کوئ دهی هیئت؟ جارتیکی دیکه پرسییوه، نیدی پرسیاره کهی له گهل پرسیاره زوره کانی دیکه له دنیای ته مومژدا ون بوو.

هر روا بوو مورته زاه فرمانی دا داوه تیک وه داوه ته کهی دویتنی ناماده بکریت، نانی خواردو خوئی شت، نینجا شو داهات، مورته زاه وه دویتنی شو خوئی له ژوره کهیدا قه تیس کرد، گول له په ژاره دا خوی لی نه کهوت و له ژوری حهره می ژنان له سره وه هر چاره پتی کرد، نینجا پیش نیوه شو ژوره کهی جیهیشت و درزیکی خسته درگیای حهره وه ژوره گه وره کهی به لوكس رووناك كرده وه، هر وهك دویتنی شو روته له کان له درزی درگا که خزانه ژوره وه هر یه کهو خوله کیک دوی نه وی تر هات. هر موو نیسك قورس و رووخسار ترسناك، به لام بینگومان نه مانه روته له کانی دویتنی نه بوون، نه وانه ی دویتنی زوره یان لاوز و ره له بوون، لی نه مانه وه نه و پاله وانانه ی که بهر له جهنگه که هندی کجار به نار شاروچکه که ده گهران، بالا بهرز و پان و پور بوون. پیش نه وی نه وان برژن گول خوی لیکهوت، به لام خه دیعی کاره کهر سهیری کرد وا خودانه کهی له گهل دیوان له و پاله وانانه دیته چیتخانه که و به سینیه بهرخی ناخنرا به برنج و میوژ و بادهم بهرو ژوره گه وره که ده گپرینه وه. نه مجاره خه دیعی پیویستی بهرو نه بوو سرکیشتی بکات و له درزی پرده کهوه پروانیتته نه وی روو ددهات، هر له سر جینگه کهی خویره که له نزیك ژوره گه وره که بوو گوئی له غه لبه غه لب و شهړه سه گیک بوو، له تو وایه جهنگیکی دیکه له نیو ژوره کهدا بهر بابوه.

دهنگی یه کیک له روته له زبر و چون توپه له قوره کان دیاربوو چیژی له خواردنه کهی نیوده می ورده گرت و به ددان دهی جوی، بهر زیوه وه. کاره کهره که بوو خاتوونی خودانی باس ده کرد، که نه زه لامه زبر و رها گرانانه له گهل یه کم قووقه ی که له شیری بهیانی یه که یه کهو به جیاوازی یه که خوله که له ماله که درچوون و به گویره ی دهنکی پیان ژماردوونی و نزیکه ی سی کهس ده بون. بهیانی زوو مورته زاه حاجی زاده چوه دره وه، نینجا گه پرایه وه و دوو کولکیشتی له گهلدا بوو، که چند

فهردهو پینویستی دیکه یان برده ژووره گه وره که، نیدی نه ژنه که و نه کاره که ره که نه یانزانی چیه. مورتهزا داوای کرد که هۆلی گه وره ی پیتشوازی بۆ ناماده بکریت و دوو گویره کهش سهر ببردین و به ساغی به برنج و که ره سه ی دیکه بناخنرین و بکولتینرین. تیتواره خزایه هۆله گه وره که ره و گولیش چووه ژووری دانیشتنی ژنان له سه ره وه. نیدی حزی زانین به حهوت جمل زگی پرکردبوو و ماوهی سه ک پرپیه که یشتی به سی رۆژ ته وار کرد. له ناکاو به ره ژانیککی سهر له شینوی نهو پرسیارانه ی ئاوه ز ده شینوین، تووشی بوو. ده یزانی که نه م به ره ژانه کوشنده یه ی تا راستیه که نه زانیت به رۆکی به رنادات. وه که ده له شیریککی ئازا بریاری دا ته نانه ت نه گهر نه م به ره ژانه سهری بگاته لیک جیابونه وهش، نهو ههر خۆی شته که روون بکاته وه!

هه وریککی رهش به ری ناسمانی ته لځ کردبوو. وه که نه وه ی گهرمی جهنکه که گه یشتیه ت ناسمان، هه وره کان به فریان نه باراند، له م وه ره شدا باران بارین که م بوو، هه ندیکجار ده باری و نهو تویتژاله به فره ی راده مالتی که شارۆچکه داگیرکراوه که ی داپوشی بوو. نه م تیتواره یه چاوی ناسمان به فرو بارانی به تیکه لێ باراند و خوناری کرد. به راستی شتیکه و که م رووده دات، که چی مورتهزا حاجی زاده رووخۆش دیاربوو نه م دیارده یه ی پیتخۆشبوو. چاوی بری بووه به فری بلاوه بووی نیو حه وشه ی ماله که ی که باران رای ده مالتیت. شادمان بوو، به لام شادمانیه که ی تیکه لێ په ژاره و چاوه روانی بوو بوو. وه که شه سهره که ی نه مسال له ناخیدا گهرماییه ک تیکه لێ ته زووی ساردیه ک بوو بوو. ناخرکه ی له زستانی سابلآخدا رویداوه که پله ی گهرمی نه گاته راده ی به ست؟! شتیککی نه گوڅاره، به لام وه که ده ره که ویت له به ختی باشی نه مه. ده با ناسمان چک بکات و هه لمی مه نجه لێ رقی بهرز بیته وه و سه رما و به فر بسووتیتیت و هه وره رهش و سووتاره که وشک بکاته وه. نیوه شه و نزیک بووه، مورتهزا درزیککی خسته ده رگای ماله به لۆکس رووناک بووه که، تا پیتچی دروست بکات، به ره و ژووری پیتشوازی گه راپه وه. هه ور زگی به سه ر ماله که دا دادابوو، پرووشه ی بارانه که وه که دوو که لیک له بهر رووناکی لۆکه کان سه مایان ده کرد. میوانه کان یه ک له ده وای یه ک هاتنه ژووره وه، تارمایی که سه کان له بازنه ی رووناکییه به هتیه که دا مرۆقبوونی نه وانی

وهدست دههینایه، یان وهك دووړه گيتك له دپنده- مړوځ دهردهكهوتن، باريك، لهر، دريژ، پان و پوړ، بالا مامناوړندی. هندیکیان لهوانه بوون دویښی هاتبوو، تیااندا ههبوو پیری هاتبوو، ههشیان بوو نه مړو بۆ یهكهجار بیت. گول روتوله کانی ژمارد، ژماره کي لی ټيکچو، نهوت روتوله، رهنکه سددو لهوه یه له نیوان نهوت و سددو بن، یان دهشی لهوه زیاتر بن. له پری لادرو رهوتنه، له هرچی و په رچی هرچی و په رچیر، نه شقیار خویرپگه لی خویرترین کدسی سابلخ قیزی له ټيکه لبونیان ده بیتهوه. نایا مورتهزا شیت بسوه؟! نهی نه م ټيکهو لیکه یه چیه؟!...، هزی زاینه کي توندتر بوو، نازاریک شله ژاندي که بنیادم بهرگي ناگریت. به لی گهره که راستیه که هر بزانی، نیدی با نرخی نه م بهر ژانه شی لیک جیابونهوه بیت!

چاوه پری کرد تا خوارنه که له چیتخانه کهوه بردراو تا سینیه کان به به تالی هینراوه و تنها نیسکی لیستراوه یان له سر مابوو. بۆ یهكهجاره له وهتهی مورتهزا پیشوازی نه م میوانه گومانلیکراوه دهکات، به دهستی خوی مه سینیه نای دهست شورون و خالی دههینیت، بیگومان دهیهویت فیری شیوازی رهفتارو پاک و خاویسیان بکات، به لام هه تاکي چاوه پری بکات؟! هر نیستا داده به زیتته خواری، هه موو رووناکي لۆکسه کان له نیو هوله گهره که کۆبوو بووه.

باران له بان سابلخ لی کردهوه. جگه له هه وری بیتدنگ و سه ره لگرتو هیچ نه ما را تاریکی بال ده کیشیت. به وریایهوه دابهزی...، په رده کانی هوله که دادراونه ته وه درگاهه شی داخراوه. له کونیک گهرا که لیهوه ته ماشای ژوروه بکات، هه میشه هندیك کون هر هن و بنیادم گوئی ناداتی، چونکه ههست به نارامی دهکات و مه ترسی هه میشه له دهره وهیه. ناخو کدسی تر به هه مان شیوازی نه م میوانه عاجباتییانه بۆ ژوروه دزه یان نه کردوه، کی ده زانیت؟! نه میستا سوار نادات نه م پرسیارانه مژوولی بکه ن. به دزیهوه نیگا قه ده غه کراوه کانی رهوانه کرد، بیسی میرده کي وا خوی خزمه تی روتوله کان دهکات، نار به دهستیاندا دهکات و هندیکیش یارمه تی دده ن. دهست شوره که راده گریت، یه کیکی دی خالی به میوانه کان ددهات. بیگومان مورتهزا شیت بووه، ناخر نه ره تا خزمه تی خه لکانیک دهکات، ته نانه ت

زهویش نایان گریته خوئی و له سهر رووی خوڅلوی خوئی وه دهریان ده نیت. نهو سهره پاری نهوش به (نهی هارپریانم) ناویان ده بات.

- نهی هارپریانم، نهو ناغان خوارد و ده ست و دهمان شت، با ئیستا بۆ دلسۆزی و نهینی پاریزی سویند بخوین، با سهر دهسته که تان (شیری چیا) ده ست پی بکات. قورناتیکی بهرگ زیوینی به یاقووتی پیوژی زیوکه فت کراوی خسته بهردهستی. پیاره زه به للاحه که دهستی خسته سهر قورنانه که و سویندی خوارد:

- بهم کتیبهی خودا سویند دهخۆم که بۆ گهره مورتها ناغای حاجی زاده دلسۆز بم و ببه یه کینک له لایه نگرانی و نهینی بهاریزم.

ناخۆ نهوه چ نهییه که؟ نایا شووه که ی گروپیک، یان مه زهینیکی نهینی دروست کردیت؟

سهرکیشییه کی دیکه ی خوئیته لقورتان که و ته سهری. نایا دهییت بگاته راستیهک؟!

قورنانه که نه ده ست و نهو دهستی پیکرا، سوینده که ههمان سویند بو، پهروشی بۆ کاره که راستگوینده. تۆ بلیتی نه کاره چی ییت؟ نایا بهرهنکاری داگیرکه ران ده بنهوه؟ وا کۆتایان به سویند خواردنه که هیتا، بیدهنگیهک نار هوڅه که ی گرتوه مورتها له ناوهندی قهره بالغی دانیشتووه کان دهو ستیت. سیمای چون هه وره که ی بان سهری ته لخوا جوړه تووړه ییهک تیکه ل به نازار بالی به سهر هوڅه که دا کیشاوه، له کۆتاییدا (له م قوناغدها نه مه دوا دیدارمانه، نهوی زانیتان، زانیتان، په یمانمان به ست و بۆ گوپرایه لی و تۆله کردنه وه له وه لی زۆردار سویندمان خوارد و نه مجارهش بیرتان ده خه مه وه).

مورتها بیدهنگ دهییت، ئینجا جله کانی سهره وه له بهر خوئی داده که نیت. نای له وهی که له سهر پشته پانه که ی دیتی! هه ندیک شوینه واری قامچی بو، ئیستا رازی به ته نها خو شوردنه که ی زانی که بۆچی داوای مه لحه می لینی کرد. مورتها روویکرده رووته له کان وتی:

- به فرمانی وهلی سته مکار چه پهلترین خهلقه ندهی خودا نه مهی به خانه دانی خیله که کرد. نهو رۆژهی کردمی به که رو به دوری بهرداشه کهدا گیترا می، تا ده فدرده نارد پربوون به قامچی لیی ده دام. برینی قامچییه کان ساپژ بون، به لام ناخو برینی سوکایه تی پیکردن ساپژ ده بیته؟ نایا مرۆژی پیشیل کراو ته نانهت سیبه ره کهشی له مه بیده نگه بیته؟

له وه بوو هه ناسه برکیکهی ناشکرای بکات، زۆری له خو کرد و به ده ست ده می خۆی گرت و هه نسکی دا.

به راستی نه مهی به میرده کهی کراوه به پیسترین ناژهلش ناکریت؟ نارام بگره، بیینی وا دووباره جله کانی له بهر ده کاتهوه، ژاره ژارینک کهوته نیو هۆله که، مورتها به ده ست پیکدادانیک بیده نگه کردن:

- نهو بهرهللو چه تهیهی که ناوی شه پانگیتزه، فدرده کانی به کۆلم دا دا، له کاتیکدا من له سه ر چواربه ل ده رۆیشتم، به رهو کۆگای نازووقه بردمی، له چرکه یه کدا نازار و سوکایه تی پیکردنه کهی خۆم بیرچووه وه خۆم له نیو کۆگایه کدا دیتسه وه نه سه ره تای هه بوو نه کۆتایی، پینچ و په نایه کی وا رووبه ره کهی له ده هه زار مه تری چوارگۆشه که متر نییه و تا بنمیچه کهی خۆراک هه لدراوته وه. نهو نازووقه یه ی من بینیم بۆ ماوهی چند سالتیک به شی هه موو سابلخ ده کات. زانیم که وهلی سته مکار هه موو نه نازووقه یه ی بۆیه کۆکردۆته وه تا نهو ده مهی خۆراک ده ست ناکه ویت و برستی و قات و قری هیله ده کات، نیت به نرخیکی گران به دانیشتوانی شارۆچکه که بیفرۆشیت، هه روه ها تا ده ست به سه ر نهو پاره و سامانه یاندا بگریت که هیشتا لیی نه دزیون. نه ره شم زانی که نهو درنده زه به للاحه ی که ناوی شه پانگیتزه له فرمانی گه وه ره کهی ده رچووه منی بۆ ناو نه م کۆگایه هیتاره. کیلیی نهو کۆگایه وه ک بینستان به منه، له بهد به ختی وهلی نه فرین نه م دانه یه م له کیله که ده ست کهوت، دانه ی زۆر لهو کیله له کن (شه پانگیتزه که) و هی تریش هه یه. نا نه مه کیلیی کۆگاکه یه که له ناخرو تۆخری مانگ کاتی مانگ ده رناکه ویت ده چنه ناو کۆگاکه وه، من کیله که ده ده مه ده ست سه رده ست که تان، نه مه ش دانه یه کی دیکه یه و ناسنگه ریکی

لايه نگرمان بۆي كۆپى كىردىم، دىدەمە دەست جىگىرى سەردەستەكەتان، ئەمانەش دورو كىلىلى ئە كۆگايەن كە نىزىك كۆگاكەي وەلىيە، كۆگاكە ھى خۆمانە، پىشش نەوەي كۆگاكەي وەلى بسووتىتىن تا دەتوانن خۆراك لە كۆگاكەي ئەو تاوانبارەو بۆ كۆگاكەي خۆمان بگۆيزنەو.

ئەم دورو كىلىلە دەدەمە دەست (شىرى چىيا) و جىگىرەكەي. ئەو خۆراكە خۆتان و دانىشتوانى گوندەكانتان لە برىستى رىزگار دەكات. ئەم خۆراكە بۆ چاكەخوۋى بەكار دىت، لەجىياتى قۇرخكردنى و دىزى لە خەلككردن زىادكردنى دەولەمەندىيەكەي وەلى تاوانبار، كۆمەلنىك روح رىزگار دەكات، ئىستا با ھەريەكىك لە ئىتو لەم جلوبەرگە رەشانە ھەركەسە و پىر بە بەرى خۆي يەكىك ھەلثىرئىت، دەمامكى شەيتانىشى لەگەلدايە، ھەر يەكەتان با دەرمانى بى ھۆشكەرى شل بە دەمامك و قامىشەو وەرىگىت.

جارىكى دىكە ژاۋە ژاۋ ھۆلەكەي پىر كىرد، گۆلىش زمانى بەستراو و لە ترسان و لەسەرمان ھەلدەلەرزىت. مورتەزا دەستەكانى پىكدادا و ھەموو لال بوون. ھەر ھەمويان جلوبەرگى رەش و ماسك و ھۆشەريان وەرگت و لە شوئىنى خۆيان دانىشتن. - ئىستا جارىكى دىكە پىلانى كار كىردنتان بۆ دووبارە دەكەمەرە، ھەرچەندە جارىك گۆيتان لىم بوو، ناۋى خۆتان و زمانتان لەبىر بىكەن. بىدەنگى تەوار مەرجى خۆ پاراستنە، بەوۋى باشە عوسمانىيەكان بە پىچەوانەي رووسەكان لە شەودا شارۆچكەكە تارىك و بى رووناكى دەكەن، ھەرۋەھا بەپىچەوانەي ئەوان لە بىكەكانى خۆيان كۆدەبنەو و لە شارۆچكەكەدا بلاۋ نابنەو. چوارشەممەي ئاينىدە شەوۋەكەي رىكەوتى كۆتايى مانگە و مانگ ئاۋا دەبىت و دەرناكەوئىت. وەك لىرە لە كۆبوونەوۋەكەدا زانىستان لەر شەودا سەردەستەكەتان كۆگاكەي وەلى دەكاتەو، ئىتو شەيەك لەدۋاي يەك دەچنە ژوورەو، تا دەتوانن نازووقە ھەلثىگىر و لە كۆگا نىزىكەكەي خۆمان بە تالى بىكەن. ھەريەكەتان چەند جارىك ئەم كارە دووبارە دەكەنەو تا ھەفتەكە كۆتايى دىت. لە نىوۋى شەوۋە تا بانگى كەلەشىر ھەموو شتىك بە پىلان دەكرىت. ئىدى لە وەكاتەو ئىتو كەپولالەن و نابىنرىن، بەدەرىژايى ھەفتەكە زۆرتىن نازووقە بگۆيزنەو بۆ كۆگاكەي

خۆمان. رۆژى سى شەمە دواى تىپەربونى ھەفتەك لە شەوى مانگ ئاوا بونەكەرە دوا شالارتانە. لە كۆتايىدا سەردەستەكەتان كۆگا و ئەوى تىپدايە دەسووتىنىت. لە چەندىن شۆنەو گېرى تى بەردەدات تا دلىيا بين ئەوى تىپدايە لەنىوچوو، ھەموو ئەو نازووقەيەى دىگۆيزنەرە، وردە وردە دەدرىتە كەسوكارتان و رۆلەكانى گونەدەكانتان. ئەمەش بە ھىمنى و دواى مارەيەك لە سووتاندنى كۆگاگەى وەلى ستەمكار جىبەجى دەكرىت. كەسەك لە لايەنگرانى ھەست بەم كەمكردنى نازووقەى نار كۆگاگە ناكات، چونكە ئەوى ئىو دەيبەن ھاتى دەرکردنى كوندە ئارىك لە دەريا نىيە، بەلام ھۆشەرەكەيان شەكە تا كەسەك بەرھەلستىتان نەكات بەكارى ناھىتن. خۆ ئەگەر خودا نەكردە يەكىكتان دەست لايەنگرىك لە لايەنگرانى وەلى كەوت، ئەوا ماسكى ھۆشەرى شەك لە دۆى بەكار بىيىنن و دەستبەجى دەكەوت. سووتەدەكەتان بە قورنەن لەياد بىت و نەكەن پىش ھەفتەى ديارىكرار و دواى ئەو شەكە مائەكەى مەن نەزىك بىنەرە، يان ھەول بەن پەيونەدىم پىو بەكەن. ھەفتەيەكتان لە پىشە بۆ بىركردنەرە لە رىگا بەرەكۆگاگە لەویشەرە رىگەى بەرە كۆگاگەى خۆمان. ئەو تان لەياد بىت ھەر سەرىنچىيەك لە پلانەكە رەنگە ھەموومان بەرە لەنىوچوون بىسات، ئىستە بىرۆن و خودا پشەتوانى ھەموومان بىت.

لەگەل پرووشەى باران و بەفرى نویدا، چارەكانى گول دوبرارە ھەبونەرە. وەك دىك بە وریایسەرە لە تارىکییەكەدا گەرایسەرە و بە نەردەوانەكەدا بەرە ژوورى دانىشتنى ژنان لەسەرەرە، سەرکەوت. كاشكى ئىستە دەیتوانى ھەمەیز لە شووہەكەى بدات و عەسەر بەسەر شانىدا بریژىت و دلىوایى بكات، ئىنجا...، داواى سەرکەوتنى بۆ بخوازىت. بى ئۆقرەيەكەى كپ بوو، بەلام خەم و نازارىك بۆ مێردەكەى دایگرت كە لە نازارى خۆتەھەلقورتانەكەى بەسوێ تریو.

لایەنگران لەگەل قووقەى كەلەشىرى بەیانى دەستیان بە دەرچوون كرد. وەك مورتەزای مێردى پى و تىوون لەنىوان ھەریەكە و ئەوى تردا نىو خولەك نىوانیان بوو. رۆژگارى زۆر بلى چركەيەك بىدەنگ بوو، ھەناسەيەكى ھاتەرە بەر، ئىنجا باوكى سەلمان ئاسا زەرەيەكى تەوسامىزى ھاتى و دەستى كەردەرە بەتەواوکردنى سەربوردەكە.

گول بۆ ژورى ژن و مېردايه تى له نهۆمى يه کم گه پايه وه. وهك نه وه بو ژيان بۆ
 دۆخى جاراني گه رايسته وه، به لام رووداو گه ليك له دېروونى ژن و پياوه كه دا به په نهاني
 ختووكه ي ده دان. خۆتېه لقورتان و ترسى ليك جيا بوونه وه له گول دوركه وتن وه، به لام
 جوړه خۆتېه لقورتانيكي ديكه سهرى كرده هه ناري، ناي پيلانه كه ي سهرده گريت؟ له
 هه مو دلپيه وه ناواته خوازي سهركه وتن شو وه كه ي بو، به لام شو وه كه گه رابو وه سهر
 ژياني خواسايى خوي، يان رهنكه را خوي پيشان دايتت. وهك نه خوشيك چاره رواني
 چاكبوونه وه بكات، نه مېش چاره پتي شوي مانگ ناو بووني ده كرد، كه وه ختي هات
 شله ژاو خوي لي نه ده كه وت و گوئي سووك هه لځستبوو. له خودا ده پايه وه تا گوئي
 له قوقه ي كه له باب بو، كه واته شوي يه كم به سه لامه تى تپه پي، مورته زا
 نه يده زاني كه گوليش به هه مان هه ست به شداري ده كات و به نه يني له ناخي دل وه
 كۆمه كي ده كات، له هه فته ي (شالاره كه) له ماله وه خوي قه تيسكرد و نه چو وه دېره وه.
 په ژاره و خه وزپان هه موو شه ويك به روكيان ده گرت، كه چي رۆژ دېبو وه هېچ شتيكي
 تازه له سابلخ باس نه ده كرا، هه ناسه ي خوشي هه لده كيتشا و سوباسي خوداي ده كرد.
 رۆژي سي شه مبه كه رۆژي سووتانده كه يه نزيك بو وه...، مورته زا به هاوسه ره كه ي وت
 كه هه لېژاره يه كه له پياوماقولاتي سابلخ و سهركرده ي سهربازي عوسمانپيه كان بۆ
 ماله كه ي خوي داوت ده كات، با به رخ و گويره كه سهرېرېن و جوړه ها خواردني خوش
 له گه ل ميوه جات و خواردنه وه و چهره زات و شيرنه مه ني ناماده بكرين. گول له رازي نه م
 داوته تيگه يشت و نه ميستا بۆي دهركه وت كه نه م سهره ي به سهر جهسته كه ته كه ي
 مېرده كه يدا قوت بوته وه، نهك ته نها گه رديله يه كي بچووكي ناوه زي تيدا بو وه، به لكو
 نه و قه پيلكه سهره خاوه ني جهسته و ناوه زيكي بليمه ت بو وه، يان له وانه يه كينه و
 ناره زووي توله سه ندنه وه بلتسه ي رووناك كه ره وه يان له مژگيدا دايسانديت؟! گول له
 كانگاي دل وه به هيواي نه وه بو نه و چاله ي له جهسته ي نابرووي له قور هه لكي شراي
 مېرده كه ي پرېتته وه. له گوشه نيگاي نه م و مېرده كه يدا جگه له توله سه ندنه وه شتيك
 نه بو نه م چاله پر بكا ته وه!

له شەوی دیاریکراودا رابواردن و گۆزانی گەللە میوانەکانی مورتەزایان گەرم داھینا، هیچ یەکیک لەوان نیشانەی شلەژان و گومان و تیکچوونیککی لە مورتەزا بەدی نەکرد، سوتندی لە میوانەکانی خوارد کە تا بەرەبەیان ناییت مالهەکی جیبھیلن، کاتیکیش لەبەر دەرگا بەرپی خستن، بۆنی سوتانی کرد، تەماشای کرد و لە ئاسۆ بەلیسە ناگر بەرە و ئاسمان بەرز دەیتەرەو خەریکە ھەموو سابلەخ رووناک دەکاتەرە.

کە میوانەکان رویشتن دەرگاکی پێوەدا و لەبەرخۆوە شتیکی دەوت و زەرەخەنە و خوشنوویدیەک نیشتبوو ھەر رووخساری (سوپاس بۆ خودا! سوپاس بۆ خودا! نەمیستا دلی وەلی سوتار نەوی وا بەرپیوێە مەزنترو زیرەکانەترە!).

وەلی بەلگەکی تەواوی بەدەستەرە نەبوت پەنجە تاران بۆ براکەکی درێژ بکات، بەلام لە دەروونی گرتیبەرپووی خۆیوێە لەگەڵ سوتانی کۆگار سامانەکەیدا دلتیا سوو کە مورتەزا دەستی لە سووتانەکەدا ھەبوو. بەلینی دا کە لە ھەلێکدا تۆلە بکاتەرە.

بازنەییەکی داخراو، بەلام بەم شتیوازی رق و کینە کوێرانەییە بۆ کاولکردنی شارۆچکە بێ تاران و نەفرەت لێکراو، کە، مەلانیسی بریانی حاجی زادە کەوتە ھارشان مەلانیسی رووسەکان و عوسمانییەکان و ئەلمانەکان، بە سووتاندنی ئازووقەو کەلوپەلە یە کجار زۆرەکان لە کۆگاکی وەلی حاجی زادە، سەرباری کوشتارو کاولکاری، قات و قری و برستی بوون بە چارەنووسیکی راستەقینەیی سابلەخ، بەلام نەوی لایەنگرانی مورتەزا لە کۆگاکی رزگاریان کرد، خەلکانیکی دیکە لە دەرەو دەورووبەری لە برستی و مەرگ رزگار کرد.

* * *

لەو رۆژەداو لە رۆژەکانی دواتر سابلەخ تووشی جۆرە غایلەییەک، یان راستەقینەییەکی تیکەڵ لە ترسیکی زال بوو، ژنە ھەوالدەرەکە خۆی پیشانی زۆر کەس لە دانیشتوانی سابلەخ دا، ھەندیکجار لە ھەمان ئان و ساتدا خۆی پیشانی چەندین کەس و لە شوێنی جیا جیا دا. خەلکەکە بە شتیوێ جۆراوجۆر بینیان، جاری وەک ھەرزەکارو گاوی وەک: ژن، پیریژن، شۆخ و شەنگ، قیزەون، ناسک، ترسناک، سپی پۆش،

ره‌شپۆش، به‌سوراو، به‌سه‌وزاو، یان به‌زه‌رداو، به‌لام له‌هه‌موو دۆخه‌کانی و شیوه‌کانی هه‌والی قوربه‌سه‌ری و مالتویزانی دهدا، ده‌ریاره‌ی نه‌فره‌تیک ناگاداری ده‌کردنه‌وه که شارۆچکه داماره‌که ده‌گرێته‌وه، وه‌ک نه‌وه‌ی هه‌شتا نه‌ی گرته‌بێته‌وه.

پرسییان: نه‌ری نه‌وه‌ی دیتمان راست بوو، یان خه‌یاڵکړده‌یه، یان هه‌ر نه‌و ترسه‌یه که رووده‌دات بۆمانی دروست ده‌کات؟! سه‌رسورمان: نه‌ری دوا‌ی نه‌و هه‌موو کاره‌ساته‌ی خودا به‌سه‌ریدا هه‌ینارین، هه‌شتا ماویتی، هه‌شتا نه‌فره‌تیه‌کی خراپتر و تالترماوه؟!

به‌ریکه‌وت کورپژگه‌یه‌ک له‌ مالتی خۆیان بۆ وازیکردن بۆ کۆلان دیته‌ ده‌ری. له‌ناکاو کیژۆله‌یه‌ک لیتی دیته‌ پێشه‌وه‌که له‌وبه‌ره نه‌ی بیینی بوو. دویته‌که لیتی ده‌پرسیت: - وازی ده‌که‌یت؟

له‌ شه‌رمان زمانی گۆ ناکات، دوا‌جار ده‌پرسیت:

- چی ی ی؟!

کچه‌که وه‌لامیکی سه‌یری دایه‌وه، به‌ زه‌رده‌خه‌نده‌یه‌کی مه‌کراوی و زیره‌کا‌نه‌ پینی وت:

- یاری پیربوون و به‌سائه‌وه چوون!

کورپژگه‌که سه‌ری سورماو پرسى:

- یاری پیربوون و به‌سائه‌وه چوون؟ نه‌م یاری به‌سائه‌وه چوونه چیه‌؟!

کیژۆله‌که پێکه‌نی و وتی:

- ململانی، مرۆڤ به‌ ململانی زوو پیر ده‌بیت. له‌میان‌ه‌ی یاریه‌که‌وه سه‌رکه‌وتوو

نه‌و که‌سه‌یه که بتوانیت له‌و‌یت زووتر و زۆرت‌ر پیر ببیت!

کورپژگه‌که پتر سه‌ری سورماو تینه‌گه‌یشت. به‌ توور‌ه‌یی و د‌ل‌نیایه‌وه وتی:

- نه‌ری کچی تو تەوسم پێ ده‌که‌یت! ناخ‌ر هه‌ر نه‌وه‌ی خودای گه‌وره بۆ مرۆڤی

به‌په‌وته‌وه، له‌وه زیاتر که‌سینک ناتوانیت له‌ چرکه‌یه‌کدا به‌ سائه‌وه به‌جیت و پیر بیت!

کیژۆله‌که به‌ د‌ل‌نیایی و سوور بوونه‌وه وتی:

- من ده‌توانم! ده‌ته‌و‌یت ببینیت؟!

کيژۆله که له بهر چاري دهستی به گهشه کردن کرد، له چهند چرکه يه کدا له
 کيژۆله يسهو بوو به کچيکی هه زه کار، نينجا کچيکی بالۆ بوو. کوپه که له بهرده ميدا
 وه دارخورمايه ک بایه کی به هيتز لقه کانی بهه ژينيت، کهوته له رزين. زمانی به ستر او
 خۆی بۆ هه لائن ناماده کرد. نزیکه ی ده مه تریک لینی دور که وتهوه به لام نهو نه که وته
 دووی، به لکو هه له جی خۆی مایه وهو دهستی دريژ کرد، تا ده هات قول و باسکی دريژ
 ده بۆوه تا وای ليهات که وته پيش کوريزگه که وه، ئیدی رتي لينگرت و نه يهشت را
 بکات. کوپه که ههستی به چنگيک کرد له ناسن به هيتزتر، دهی گريت و به رهو خۆی دهی
 گيتريته وه. ويستی هاوار بکات، توييکی پۆلاین ده می پر کرده وه. که واته له چار نوکاندن
 زیاتر هيچ چاره يه کی دیکه ی نيه، هه ولی دا چاره کانی ليک بني، که چي پتلوه کانی
 رهق بوون، به بی ويستی خۆی گلينه ی چاره کانی به پرووی کچه که دا زق بوونه وه،
 به ناچاری ته ماشای ده کات و کچه کهش به خيرا يه کی شيتانه به قوناغه کانی ته مه ندا
 تیده پريت، نا نه و تا ئيست ژنيکه له پایزی ته مه ندا يه، نا، به لکو پير ژنيکه پرچی
 ماش و برجه نهو پسته ی که پيش چهند چرکه يه ک ته رو بر بوو، ئيست سيس و
 په ژموورده بووه...، وا خهريکه چرچ و لۆچ و وشک ده بیت، نهو کچه جوانه له چهند
 چرکه يه کدا بوو به پير ژنيک له وه پری ته مه نی ليکه وته يسه، جله جوانه کانی له چار
 پروکانیکدا جۆره ها رهنگيان لی پهيدا بوو، رهنگه کانیش له گه ل قوناغه کانی ته مه نيدا
 ده گوغي، نه و تا له کو تاييدا ده بيهته سپيه کی چون کفن، به لام پسته وشکه که ی
 له بهر پیری دهستی به قلیشان و داچۆران کردو وا گوشتی ده موچاری به ربۆوه.
 له کو تاييدا نه و ی له بهر چاری کوپريژگه داماره که مایه وه ته نها له قه پيلکی سه رتک
 به سه ر په يکه ره ئيسکيکی سپيه ره پتر نه بوو...، کوپه که ناوه ی تیکچوو، لی که وتبووه
 داوه و توانای خو ده رباز کردنی نه بوو. په يکه ره ئيسکه که وه نه ژديه ايه ک
 فیشکاندی، زمانیکی چون زمانی نه ژديه ا له نيوان ددانه کانی بۆشایی قه پيلکه
 سه رکه وه شوپر بوو بووه:

- من تافه ته هه والده کهم و هاتووم ده رباره ی نهو خراپه کاریه له ته ندازه به ده ره ی
 له م شارۆچکه يه دا روودات ناگادارتان بکه مه وه. به که سوکارو خزه کانت رابگه يه نه،

که خاکی سابلانخ گۆزه کانی یه ق ده کاتهوه، گوشت تیکه لێ گوشت ده بیته، جیی شهرم، جیی شهرم* پایه مال ده کات.

میژده زمه که ون بوو، کوپژگه که دهستی به هاوار کرد و به رهو مالتی خویان رایکرد. به په شوکاری له ده رگای دا، وهک په له داری خورمایه کی بهر ره شه با هه لده له رزی. ده رگا که کرایه وه. به هه ناسه برکی و له رزینسه وه خوی خسته هه میژی دایکی، چاره کانی نه بله ق و به په شوکاری ده گریا. نه ندامانی خیزانه که ی دهوریان لیدا (کوړه، نه وه چیت به سه ر هاتوه؟!)، (عه لی نه وه تووشی چی بوویت؟!)

هه ولێ دا قسه بکات، به لام نه یوانی، دایان پۆشی، که چی هه هه لده له رزی. ناویان دای و له گه رووی نار دیو نه بوو. ده گریا و خوی به دایکییه وه ده نووساند. دواي چهند سه عاتیک که میك هتور بووه وه، لیان پرسی که چی بینیه، باسی کیژ له یه کی ده کرد که له بهر چاری له چهند چرکه یه کدا پیرسووه و بۆته په یکه ره ئیسک و ئیسکه که ش قسه ی کردوه، هه ندیک شتی وتوه و نه م لینی تینه گه یشتوه. بۆ نمونه: گۆزه کان یه ق ده کهنه وه، خاگ تیکه لێ گوشت ده بیته، یان زهوی خوی یه ق ده کاته وه و گوشت تیکه لێ هه ندیک شت ده بیته و نه م له واتاکه ی نه گه یشتوه، نینجا وهک که سیك زهبری دۆزه خی دی بیته، دهستی به گریان کردوه.

که سوکاره که ی ترسیان لی نیشت، دایکی به سینگ کوتانه وه وتی:

- رهنگه کوپژگه که عه قلی تیک چوو بیته، عه لی له دهستم چوو!

دایه که دنیای کردوه:

- نه مه ترسا وه، بیگومان سه گیک پی وهریوه، به په له شیخیک بینن با به سه ریدا

بخوینیت و نوشته یه کی بۆ بنووسیت، نه وسا ترسه که ی نامینیت.

گۆزه کان، یه ق کردنه وه، گوشت و خاگ. هه موو نه م دیه نه سه یرانه که وتبونه

به رچاری کوړه که. ناخو نه مه تۆقینه، یان شیت بوونه؟!

* جیی شهرم: نه ندامی زلوه زنی نیتومی، عه وده ت (وه رگتی).

که سێک برۆی پێ نەدەکرد، قسەکانیان بە وێنە دادەنا، لە گەڵ ئەوەشدا ژنە
هەوالدەرە که کەوتبوو بەرچاری زۆربەى دانىشتوانى سابلاخ و بەرستە گەلیکی ئالۆز
ناگاداری کردبوونەو و لێى تێنە گەشتبوون.

* * *

هێنى سابلاخ، دنیا عەورەت و جێشەرمى خۆى دەرخت، هەموو شتە ئابرووبەر
شەرمهێنەکان دەرکەوتن، لێ من هێشتا هەر رۆژ بەوفاکەى تۆم. خێرو فەر چەند
کەمیش بێنەو من لە کانه کە یەو دەرى دەهینم. تاریکی خۆینە، بەلام ئەو لایەکەى
دیکە یەتێ رووبەرۆی تاریکی نەنگوستە چاوە. کەسانیکى زۆر لە دانىشتوانە کەت لە
رۆژى تەنگانەدا بە هاوارییە کەو دەچن، ئەمیان بەهانی ئەویانەو دەچیت، گەر چەرخ
وەرسوړا، ئەوا ئەویان بەهانی ئەمیانەو دەچیت. عوسمانیەکان و ئەلمانەکان زۆربەى
مانگەکانى زستان لێرە لەنگەریان خست و وەك خووی لە مێژینەى کەش و
هەواکەمان کۆمەڵە بەفر بەسەریە کدا نەکەوتن. میر عەلیم جێهێشت و نیوەرۆ بەرەو
مال گەرپامەو. چارە گرژییەکی ناھۆگرم لەروخسارى بەدى کردو ئەوەندەى تر خەمو
خەمۆکیم پتر بوو. دانىشتم تا لە گەڵ ئەسەر و مندالەکان نیوەرۆژ بکەم، دیقەتم دا
ئەسەر نان ناخوات، زانییم لە دۆخیکی ناچۆردایە، تەماشای رووخساریم کرد
شوێنەواری گریانم لە چاوانیدا بەدى کرد، دەستم لە خواردنە کە هەلگرت و پرسیم:

- دایکى مندالان، چى رووى داو؟

- هیچ نییە، بارکى سەلمان، هیچ نییە!

تەنانەت ریتى دەنگیشى ئەوێ دەردەخست کە ئەم (هیچ نییە) درۆیە، ئێ
ئەسەرىش هیچ شتێک لە من ناشارتەو، خۆ ئەگەر درۆیشم لە گەڵدا بکات، ئەو
ناپهەوێ دلم تەنگ بکات، یان دەیدوێت خراپە کارییەکم لێ دوور بخاتەو، بەلام من
(شلۆمۆ کوردە)م و لە بەغدا ئەمەم لەسەر نووسینگەکەم نووسی بوو و دواى
سالانیکی دوورو درێژ کە پرسیارەکەم لێى کرد، چونکە ئەوێ گەرەکمە و بەهاسانى
وازی لێ ناهێنم، من دەمویست بیزانم، دەبوو هەر بیزانم، بەلام بە شێوازی نەرم و نیانى
دەیزانم، ناخر چۆن مامەڵەى ئەم هەموو نەرم و نیانى و چاکەییە بەتوندتر تێژى بکەم؟!

- ئەسمەر، بەم نانە سویندت دەدەم ئەگەر پېم نەلئیت!
 بەری لە دابارینی فرمیسکەکانی گەرت، بەرەنگاری دەنگی خۆی بسووه، تا
 غایەنەتی لیّ نەکات و راستی دەروونی لە دەست دەرنەچیت. نا، بەرگەیی خەمی ئەسمەر
 ناگرم، خەمی من بۆ ئەو ترسی ئەوێه رویداوه و من نایانم. بوو بەتوورەیی و هاوارم
 کرد:

- ئەسمەر، پېم بلیّ چیی رووی داوه؟!
 - باوکی سەلمان، من تاوانبارم!
 پتر توورە بووم، خواردنەکەیی بەردەمم بوو بە سکیلی ناگر، هزرم بەرو کەسوکاری لە
 عێراق رۆشت، چرکەیدە بەدووی راستیدا گەڕام، خێرا بەرو مائە کە گەڕامەوه، نایا
 ئەوێ بیری لیّ دەکەمەرە راستە؟
 تۆ بلیت راست بیت؟!
 - قەشەنگ! تۆ قەشەنگ!
 بەراکردن هات و پېم وت:
 - قەشەنگ، ئەوێ رووی داوه پېم بیترە.
 دامارە سلەمییه، دەستیککی کەوتە ئەملار دەستەکەیی دیکەیی ئەولا، بینیم
 تێدامارە نازانیت چی بکات.
 - خاتونم، پیتی بیترم؟!
 - بەسەریدا هاوارم کرد و ناگری توورەیی لە گیانم بەربوو.
 - ئەو داوای مۆلەت لە خاتونە کەت دەکەیت، تا گەرە کەت لەو ناگادار
 بکەیتەرە، کەچی رووی داوه؟

بەترس و دودۆلی و زمانی گیراوه دەستی بە گێرانەرە کرد، کەواتە مەزنە کەم
 راستە دەرچوو، سەرەپای ئەوێ چەندین جار دەرچوونە دەرەوم لە ئیستیر قەدەغە
 کردووه، کەچی چاوەرپێی دەرچوونی منی کردو بە دوو مندالە کەرە بۆ باخە کە چوو بوو.
 ئەسمەر بۆی نیگەرەن بوو، ئەو بوو پێش هاتنەیی من گەڕابووه. ئەسمەر بیری
 هێنابووه کە لە فەرمانی من دەرنەچیت و خۆی و دوو مندالە کە نەخاتە

مەترسییە، بەلام ئیستیر شەرمی خستبۆرە لاوە بۆ جینیۆیدانی ئەسمەر و من زمانی بەرەللا کردبوو.

ناگری دۆزەخ لە ناخدا لە پێش چارم داگیرساو وەك ئاژەلێکی هەلچوو بەرەو ژوورەكەئە ئیستیر تەكەم دا. بەروخساریکی ترش و مۆن و بەسەلارییەکی دەستكردووە لەسەر جینگەكەئە دانیشتبوو، دەنگم دیواری كانی ژوورەكەئە لەرانەو؟

- ئەری ژنەكە، بۆچی وا خۆت سووك و چرووك دەكەیت؟

بەلووت بەرزایی و روو هەلماڵراوی و بێ شەرمانە وتی:

- من سەرپەست و نازام، خۆ تۆ بۆ ئەو مەنت نەخواستووە تا لە مائە بەندەم بکەیت!

- ناخە فەرمانی مەنت شكاندووە، هەردوو مەندالەكەم و خۆت خستۆتە

مەترسییە، جینیۆت بەمن و ئەو ژنە دارە كە تۆی بۆ ئێرە هێنا...

بێدەنگ بوو، وتم:

- بەلامەوێ گەنگ نییە تۆ بۆ دۆزەخیش بچیت، بەلام كۆرەكە و كچەكەم بەلارە گەنگە. ناخە ئەوان جۆولەكەو نەسرانی دەكوژن، خۆ ئەگەر لە شوێنیکی چۆل تووشیان بن دەستیان لێ ناپارێزن، تۆ بەكەرایەتی خۆت بەرەو پیری مەرگی خۆت و مەرگی دوو مەندالەكەو دەچیت. سەرباری ئەمەش تۆ جینیۆ بەمن و بەو كەسە دەدەیت كە چاكەئە بەسەر تەوێ!

هێشتا بێدەنگ و چارەئە لێك داوو، وتم:

- جینیۆەكانت بەمن هەر نەیسە، بەلام كەسووكایەتیت بە ئەسمەر كردووە، مافی

خۆیەتی داوای لێبوردنی لێ بکەیت، دەئە بڕۆ بۆ لای و سەری ماچ بکەو داوای لێبوردنی لێ بکە...

ئێستا پێكەنی و بە تەوسەوێ وتی:

- من داوای لێبوردن لەو ژنە بکەم؟ ئەوێ دوروێ! ئەگەر نەم مائە بەرد بەسەر

بەردیدا بپروختیت، ئەمە روونادات. خەریك بوو پەلاماری بەدم، بەلام لەجیاتی ئەوێ وەك شێت بەهاوار كردنەوێ بۆلای ئەسمەر گەرامەوێ:

- ئەسەر، تۆ بۆ ئىترە ھىنات، دەى ھەر ئىستىا بىبەوہ بۆ كەسوكارى!
 ئەسەرى دامار بە گریان و پارانەوہ كەوتە سەر پىتە كام:
 - پىم وتىت من تاوانبارم، خۆم لە شتىك ھەلقورتانە، نەدەبوو خۆى تىتەلقورتىم،
 من لىم بوورىوہ، باوكى سەلمان تۆش لىتى بوورە.
 لە دەستى من دەرچوو. ئەسەر لەبەر چارم خۆشەويسترو بەرپىزىترو بالاتر بوو. تەنھا
 گلەبى لەخۆم دەكەم، ئاى مرۆڤ چەند ھەلە دەكات، كەچى لافى زىرەكى و بلىمەتى
 لىدەدات! ئاى چەند ھەلەى زۆر دەكات و ناوى ھەرىەكەيان دەنىت (ھەلەى تەمەن!).
 وەك ھىستىكى چەمووش و گىنگىز بەرەو ژوروى نەفرىنە كە گەرامەوہ، دەنگم
 ئالابى ژورەكەى پىركردو خەرىك بوو ژورەكە بەتەقىتەوہ، سۆندم خوارە:
 - من لە ئىستەوہ ھاتنە ئەم ژورە لەخۆم ھەرام دەكەم، بەلام بۆ دواجار ئاگادارت
 دەكەمەوہ، كە نابت بەبى ئاگادارى من لەم مائە دەرىچىت. ئەوہ ئەسەر لىت
 خۆشبوو، بەلام تا من و تۆ لە ژياندا بىن، من لىت خۆش نام!

* * *

لەكاتىكدا لەگەل خەلكەكەدا لە كەنىسە نوژم دەكرد، بەتوندى بۆردومان دەستى
 پىكرد. لەم دوايىدا بۆردومانەكە لە بەرزايىەكانى سابلاخ دەنگى دەدايەوہ
 خەلكەكەش پىشبینى ھەندى شتىان دەكرد، بۆردومانەكە كپ دەبۆوہ ھاوكات
 پىشبینىيەكانىش كپ دەبونەوہ. پىشبینىيەكان ترسىان لەگەلدا بوو.. سابلاخ
 تۆپىكە و بىنگانەكان تى ھەلدەدەن و خوينى لى دەدەلىت و وردە وردە لاواز و پىوچ
 دەبىتەوہ، كەنىسەكە لەنوژكەران جەى دىت، جەژنەكانمان بىرچووەوہ دەستمان
 بەرۆژووگرتن كەرد، دوعاى بەزەبى و لىخۆشبوونمان دەخويند، زۆر كەس بۆ خويندنى
 (قەدىش)* دەھاتن و بۆ روحى كوژراوہكانىيان و ئەو كەسە بى تاوانانەى كە لەم
 مانگانەى دوايىدا لە جەنگە سەپىتراوہكە كوژران.

* قەدىش: نوژى ئاسوودەبى مەبوو.

نوێژکاران جاران پێش بەرەبەیان رادەبوون و نوێژیان دەکردو زوو بۆ سەر کارەکانیان دەڕۆشتن. وامان لێهات تا رووناکی بەیانی شارۆچکە کە ی رووناک نە کردایەتەو، کەنێسە کە مان نە دە کردەو، دواجار درەنگانی دەردەچووین. زۆریە مان بێ کار ماینەو، خۆراکیش بەردەوام لە کەمی دەدا. ئەوێ وەک مێروولە بۆ زستان خۆی نامادە نە کردبوو و خۆراکی هەلنە گرتبوو، بەدلتەنگی و ترسەو دە ی پرسی (ئەم جەنگە کە ی دەبریتەو؟!).

نێمە لە ناره‌راستی نوێژکردندا بووین دەنگی بۆردومانکردن بەرزبوو، لە دەره‌و غەلبە غەلبی عوسمانی - ئەلمانی نا هۆگر دەبیسترا.

زانیم شتیێ روودەدات، بێگومان نوێژکارانی زانیان شتیێ بەرپۆیە. غەلبە غەلبە کە تا دەهات بەره‌و نار کەنێسە کە نزیک دەبوو، ئەمە قورپاوە کە یە. هەموو راپەرین تا هەر کەسەو بە پە لە بەره‌و مالتی خۆی رابکات و لە خاور خێزانی خۆی دلتیا بیت، بەلام من بەلێدانی مێزی سەکۆی نوێژکردنە کە رامگرتن و داوی چاوە‌پێکردنم لێکردن. لێدانی مێزەکش ئەوێ دەگیانێ کە (گۆی بگرن هەندیک شتی گرنگ هە یە!) هەموو گۆیان هەلخست و هزری بلایان گرد کردەو. کە لە بێدەنگییە کە دلتیا بووم و زانیم هەر کەسەو بێدەنگ بوو، دەستم بە قسە کرد، قسە کانم کاروباری تایفە کەو کەنێسی تێدەپەراند، لەوێش گرنگتر قسە کانم خەمی شارۆچکە کەو هەموو دانیشتوانی سابلاخ بە گشتی بوو:

(برا کانم، لە کەستان شاراوە نییە شارۆچکە کە مان، سابلاخی پارێزراو ماوە یە کە بە دەست مەینە تیپە کەو گێژ دەبوو، بە جۆریێ لە پێشوانانی خۆمانمان نە بیستوو کە پێشتر تووشی مەینە تی ئاوا بوو بیت. ئە گەر برا موسلمانە کانمان لە سابلاخ دالتە ی زۆریە مانیان نە دا یە، ئەو گۆرە کانمان گۆرستانە کە مانیان پێ دە کرد و ژمارە ی نزاخوینی قەدیش لەم کەنێسە ماندا پتر دەبوو، نیستا و هەموومان گرەمی تۆپە نزیکە کان و ژاوە ژاری توند لە شەقامە نزیکە کانەو دەژنەوین و دەزانین کە سوپای رووسە کان و لە دەروازە کانی سابلاخ، خودا بیپارێزیت، ئەمەش و دەگیە نیت ئە گەر رووسە کان بێنە نارو شارۆچکە کەو مەینە تیپە کە لەسەر نێمە نامینیت و تووشی برا موسلمانە کانمان

دهیټ، وهك ده زانن مدينه تی نهوان له مدينه تیه کهي نیمه زۆرتر دهیټ، وهك رووسه کان خویان ده لټین بیری تۆله سندنه و هیان به رانبهر موسلماننه کان ههیه و ده یانه ویت نهو تۆله یه بکه نه وه، نی وهك بینستان جاری پتیشوو کاتیك سابلایان داگیر کرده، موسلماننه کان چییان به سهر هات. براكاڼم هه ریه که با به په له فریای دراوسی موسلماننه کهي هاوریکه ی و براده ره کهي بکه ویت. پیش نه وهی کار له کار بترازیت له ماله کانی خوتاندا دالده یان بدن. خودا پشتیوانی نهوان و نیمه و سابلای و نه وهی تییدا یټ. خوا ده ست به بالی نهو که سه وه بگریټ که دالده ی دراوسی که ی ده دات، په نا به خوا).

په ژاره که وته سهر رووخساری نه سهر، سهر سورمان و نیشانه ی پرسیاری پیوه دیار بوو، به لām وهك خوی تاییه تی خوی گوپرایه له و پرسیار ناکات. بۆ ریکه خستنی نهومی دووم داوام لیکرد یارمه تی قه شه نگ بدات، گوولله تۆپ وهك ته رزه یه کی قورس ده باری و کاتیش به ده سته وه نه ما. نه وه چنگیکه له دوو چنگان، چنگیکی قورس و چنگیکی سووک. رهنگه له جاری یه که مدا به لای جووله کهي سابلایه وه فریشته ی خه یال من بوویستم. تا جووله که کان رزگار بکه م. نه خیر، من نه شیت بووم و نه رهفتار سهر و سه مه ره. من وهك مرۆڅیک بیرم ده کړوه که له وه پری وشیاریدا یټ، نه سه ره ش مه گهر له شتهایه ک که په یوه ندی به ناسوده یی منه وه هه یټ، نه گینا گوپرایه له و ناپرسیت. ته ماشای کردم وا له گهر مه ی ناژاره که دا خه ریکم ده چمه ده ره وه. به ده نگیکي پر سۆزو پچرپچری قوپگه وه وتی:

- هه ش به سهرم، باوکی سه لمان نه وه له م دۆزه خه دا بۆ کوی؟!

به وه پری نارامییه وه وتم:

- گه ره که په له بکه م و نهو میوانانه یټنم که نهومی دوو هیان بۆ ریک ده خه ین،

نه سهر، میر عه لی و هه موو خیرانه کهي.

نه سهر وهك هه موو جاریک زاتی کرد، به لām نه مجاره داوا کردنه کهي به تکار پارانه وه

بوو:

- باوکی مندا لāن، مه چۆ ده ره وه، ده ره وه دۆزه خه و خۆت به ره و پیری ده چیت؟

ئەسمەر، ئەم خوشەوېستىيەى تۆ بۆ من خۆپەرستىيە، چونكە بى ئەوئى ھەستى پى
 بىكەيت بەم خوشەوېستىيە مەزنەت، لە رزگارکردنى نۆ روح رىم لىدەگرتت. ئەسمەر: نۆ
 روح، لە لەزەتى بەھاناوچوونى ھەموومان بىبەش دەكەيت! لەزەت و شادمانىيەك
 رەنگە ئىستا زۆر لە نوژكەران دواى ئەوئى لە كەنىسە دەرچوون و بەپەلە بەھاواری
 دالەدانى دراوسى و ھاوئىسانەو چوون، پىنى شادبوون. گەر ئەم خوشەوېستىيەى تۆ
 لە سابلاخ پەرەسىنىت، ئەوا سابلاخ تىدا دەچىت و تۆ ھەستى پى ناكەيت! دايكى
 منداان، ئەى نازانى پاراستنى براكانمان ئەركىنكە و لە ئەستۆمانە؟! ئى مىر عەلى
 لە گەل بىرکردنەوئى ناچۆرى جار بە جارى، لە گەل بەغاسى برامدا جىاوازی نىيە، فاتمەش
 لە گەل خوشكە دورەكەت لە عىراق جىاوازیيەكى نىيە، ھەر ھەمەد و ئەحمەد و
 ھەمىد لە گەل سەلمان و سەيون و ناحوم جىاوازیيان نىيە! براكەى وەك براكەتە و
 ئەسمەر، دايك و باركىشى وەك دايك و باروكتن!

لەراستىدا ئەم زەردەخەنە ھىمن و پىر مانايە بوو كە لەو دەمەدا نىشتە سەر
 لىئەكەم و ھاركات بەنىو ژانى كارەساتى شارۆچكە كەدا تىدەپەرىم، لە ھەر
 ھەنگاوتىكەدا گەرمەى تۆپىك و لە ھەر چركەيە كەدا دەستىژى گوللە بوو. لە ئەنجامدا نا
 ئەو مالى مىرى ھاوکار و شەرىكە. لەپىش خۆم دەى بىنم و باوەر ناكەم. مالى
 ھەردوو لامان بەخىزان و مالىو تانھۆ ھىچمان بەسەر نەھاتوو.

كەمىر بىنىمى باوەرئى نەكرد، چارەكانى ئەبلەق بوون و بەتوندى ھاواری كرد:

- شلۆمۆ، تۆ شىت بووى! لەم كاتەدا چى تۆى گەيانە ئىرە؟!

- مىر، تۆ شىت بووى! ناخەر لەكاتىكى وادا ھەموو ئەم خىزانە چۆن لىرەدا

دەھىلىتەو؟!

بە بىرىكى ئالۆزەو وئى:

- شەرىكى رەفتار سەير، دەتەرئىت چى بىكەم؟!

كاتى توندوتىژى و گفتوگۆو گالتە كردن نەماو. من غەلبەغەللىك دەبىستم و لە
 دورەو دەگەنە گوتىچكەكانم، بەلكو بلىمە بلىمى زمانى روسىش لە دەروازەى
 شارۆچكە كە دەژنەرم، ھا ئىستا ھانەختىكى تر ھاتنە ناو سابلاخەو!

- هەر ئیستا هەمووتان لە گەڵمدا دین، نەگینا لە ماوی سەعاتیکدا هەموومان
تێدا دەچین.

نەخێر بۆ ئەم بیژکە یە نامادە نەبوو، بە ناقایلییە وەتی:

- شلۆمۆ، هیچ گومانی تێدا نییە تۆ شیت بوویت!

پەژاری دەرووتم بوو بە دەریایەکی هەلچو، وتم:

- شیت ئێوەیە کە لیژە بیتیینه، ناخ ئێوە درندایەتی تۆڵەیی رووسەکان شارەزان.

بری جار ترس کاری نەکراو دەکات، کە زال بوو ناسن نەرم دەکات.

- باوکی سەلمان، ناخ بۆ کویمان دەبەیت؟

- باوکی محەمەد، بۆ مائی خۆمان، بە لکو ئێوە مائی خۆتانە!

- ئەی پیرمێرد و پیرێژنە کە؟! ئەی ئەم ماله ئاوەدان و ئەم کەلوپەلانی؟!*

- تۆ دایکت هەلبگرە و منیش بارکت لە کۆل خۆم دەکەم، فاتمە کورە بچوو کە کە

هەلبگری و نامینە کارە کە ریش کورە کە تر، ئێ محەمەد و رەزای برات دەتوانن
بە گورجی بڕۆن!

گەر خەمی شتومەکی ماله کە لە گەڵ مەترسی گیانەکان بەراورد بکری، ئەوا

تووڕەهات و بێ نرخ دیارە، بە نیگەرانییە وەتی:

- ئەی ماله کەر کەلوپەلەکانی ناوی؟!*

تەنگەتارم کردو وتم:

- ئیستا کاتی ئێوە نییە بیر لەمە بکەیتەوه، پەلەیان لێ بکە، گەر هەروا بە دوو

دلی بیتیته وە بیر لە ماله کە و شتەکانی ناوی بکەیتەوه، لیژە رووبەرپرووی مەرگ

دەبین، ئەوسا نەمال دەمیتیت و نە سابلاخ و نە دنیا!

باوکی سەلمان، وەک میڤگە لێ لە برینگە^٥ رابکات، داتنە پیش خۆت. هێی میر، ئەوه

دایک و باوکت بۆچی ئاوها تۆو رەزای براتیان بەم لووت بەرزیه وە خستەوه؟! ئەی بۆچی

* برینگە: مەڕ پڕینەوه، واتا لێکردنەوهی خوریه کە ی. (وەرگێڕ)

هه موو برار خوشکه کانت، نهوانه ی له تو گه وره ترن له ولات په رش و بلایوونه ته وه،
 ته نها توو نم هه تیو چه یه نه بیته، که هه ول ددات ده ست دریتی بکاته سر نابرووت؟
 نای میر باوکت چند قورسه، مه ودا که ده کاته دوو نه ونده! باوکی محمه د، نه ی
 قورسای دایکت له سر پستی تو چونه؟ میر، نه وه ی تو ئیستا ده یکه یته، ده رگای
 به هه شتت بۆ ده کاته وه، به لام قورسای سر شانی من تادیت قورستر ده بیته و شه ریش
 به رده واهه، نه وه تا ئیمه به چاودیری نه و که سه ی له ناسمانه به نیو ته قینه وه ی تو په کاندای
 تیده په رن، نه وه له توانای نه و که سه یه که له هه موو که س به تواناته، واخه ریکه کپ
 ده بیته وه ده وه ستیته. که واته با پیش گه یشتنی روو سه کان په له بکه ین، یان پیته وایه
 پیمان ده گن و تا نه و رۆزی مردووان هه لده سته وه، ناگه یه ماله وه؟.. نه وه ئیمه هه ر
 ده رۆین و ده رۆین. ژاوه ژاو که کپ ده بیته وه، دوو ده که ویتته وه، لیته بیده نگیه کی ته وای
 دایگرتین. باوکت له پر له سر پشتم لیم ده پرسیت (بۆ کو ی ده رۆین؟! هه ناسه برکیکی
 من و قورسایه کی نه و زمانم له گو ده خن و وشه که به جوړیک له ده مم دیتته ده ری
 هه ر ده لیتت به رد ده کرۆژم. ئیدی لیته شوینه واری عوسمانی و نه لمانه کان دیار نییه،
 خوژگه رۆیشتنه که یان گه رانه وه ی له و نه بوایه، به لام نه بجا ره کی روو سه کان له سابلخ
 ده رده په ریتیت؟ هه کایه تیکه کوتای نیته، ئی مادام شا له تاران له سر ته خته کی
 روو نیشتو وه لیته گو یی له ده ستاری شه ره که نییه، که واته گه ره که جه نگه که کوتای
 بیت، تا بیگانه داگیر که ره کان وازمان لی بینن و بۆ ولاتی خو یان بۆ دۆزه برۆن، نه ری
 میر، گویت له هیچ ده نگیک نییه؟ وایز نم نیوان ئیمه و نه و کوشتاره ی که روو سه کان
 ده یکه ن، ته نها دوو فه رسه خه، به لام نه بجا ره نیشانه و تیره کانیان به زۆری سر ده کات،
 چونکه زۆری ماله موسلمانان له شارۆچکه که دا وه ماله که ی تو میر چۆل و
 خالییه، ئیتر وا تیده گن که موسلمانان له ترسی زه برو زهنگی نه وان هه لاتوون. خو
 نه گه ر ماله کانی ئیمه شیان پشکنی، نه و نه ی میر له نیو چاوانی خو مان ده تان
 شارینه وه، دای نه وه ش خو دانیش توانی سابلخ له سیمادا وه یه کن و جیاوازیان
 نییه، تو ش هه ر وه له یادم بیت له کاتی شینه ییدا دای له دایکبونی هه مید که دا
 منداله هه ر سنی کوره که ت خه ته نه کرد، که واته هیچ نه ماوه ته نها نه وه نه بیته

شایه تمانی یه هودیانی خۆمانت فێر بکه، تا رووسه کان لێیان تێک بجیت و هه موو
 بواریکی دنیا یان له کوشتن و تاوان له شارۆچکه که مان لێ تێک بدهین. نه وه درگای
 ماله که مانه، نه سمه درگا بکه وه، بیکه وه، ناخر من هه خۆم به ته نه ره رۆشتم و وا
 له گه رانه و مه دا ده که سین! ده ی بیکه وه، ئیمه فریشته کانی خودا پاراستمانیان، نه که ی
 هه له له ی خۆشی لێ بدهیت، نه گه هه له له له ده مهت ده ره بجیت، نه وا ده بیتسه هاوارو
 کۆست که و تن (تۆ له سه ند نه وه).

هێی نه سمه، چ ژنێک ده گاته تۆ، رام سپاردیت نه زۆمی دووم ئاماده بکه، وا
 ئاماده ت کردوه، وا بۆنی چیشتی نیوه رۆ ده که م، که له چیشته خانه که وه هه لده ستیت!
 ده زانم تۆ چه وه جه ت به راسپاردن نییه، گه ر نیستا سه رقایی مه غه له کان هه لده مه وه،
 ده بینم تۆ بایی میوانه کان چیشته لێ ناوه به شی خۆمانیش به زیاده وه ده کات. هۆ
 نه سمه دایکی مندالان چه ند دلم بیت خۆشه!

منداله کان به یه که گه یشتن، له وه ته ی چاویان به دنیا رۆشن بۆ ته وه براده ری یه که ترن.
 منداله کانی من و منداله کانی میر و یاری کردن سییه میانه. ترساو شادمان بوون،
 ته نه ره به یه که گه یشتنه که سه رچاوه ی شادمانییه که نه بوو، ناخۆ باوه ر ده که یه ت شادمانی
 منداله کان له ترسی نه و شتانه ی له ده وره بریان رووی ده دا، بووبیت و لیتی
 تینه ده که یشتن؟! نه وان ده نگه کان ده ژنه ون و په ژاره له رووخساری گه وره کاند ده بینن و
 ده زانن برێک شتی ترسناک له ده ره وه روو ده دات، به لām ناوه رۆکی نه م شته یه نازانن.
 نه وان له و شته نادیارانه ی ناو مه ژگی خۆیان که هاو کاته له گه ل ته قینه وه و شله ژانی
 گه وره کان، وه که گه مه یه که، گه مه یه که هه رگیز لایه نی شادمانی که م نییه، مامه له
 له گه ل ترسه که دا ده که ن، نه وه ترسی که تیکه ل له شادمانی. ترس و په ژاره و
 سه لارییه کی تیکه ل له بیژاری و ته نگه تاوی به سه ر رووخساره جوانه که ی فاته وه دیار
 بوو. ته نگه تاوی و ترسه که یه له نه بجمی نه و تیرانه وه بوو که چاری بێ شه رمانه ی ره زا
 ئاراسته ی جه سه ته جوانه که ی ده کردو به دزی میره وه به سه ریدا ده ییاراند، میر خه مبار و
 شله ژابوو، دیقه تیم دا بێ ئارام و بێ نۆقره بوو. که لیم پرسسی هه ندیک پاساوی

هیتایه ره پیتی قایل نه بووم، له کاتیکدا خواردنیکي زور له سهر خوانه که ریزکرا بون،
وتی:

- له م روژه ره شه خه لکی چهند حوجهی خواردن، نه وه تا نیوهش نهی باوکی
سه لمان، خواردنی خوتان دهر خواردی نیمه ددهن.

به زهرده خه نه ته وساویمه که موره که زور جار له خوشی و ناخوشیدا به سهر
رووخسار موده یه، وتم:

- میر بخو، بخو! نه مه نهو خواردنه یه که تو به سوکی ته ماشات ده کرد و نارت
نابوو (گو)!

بینگومان خه مه که ی خه میکی تر بوو، به لام وتی:

- هاوړیم تو راستت کرد، وا نیستا هستی پیده که م، که خوراک روحی ژيانه و
نیمه له نیوه زه وتی ده که یی!

خه ریک بوو هه لېچم، ناخر وا سوکایه تیم پیده کات، تا خه مه راسته قینه که ی خزی
له من بشاریته وه.

- میر، نه وه چی ده لیتیت؟ باوکی محمده، وه که نه وه وایه نهم قسه یه له یه کیکی تر
بژنوم! وا تو به چاری خوت دهبینیت و به گویمه کانت دهبیستیت. کوزگان پرن له
نازووقه و گه ورو کولانه کان جیتی نازول و په له وری دیکه یان تیا ناییته وه، مه ورو
مانگا کان دور نه ورنده ی جارن زووی ده که ن، مریشک روژانه هیلکه ده که ن، خترو فه و
له خومان و برادره خزم زیاده، میر، نه مهش له سایه ی خودای من و تو ویه!
پارووه که م قووت دار وتم:

- پتویسته له سهر نه وه رابیتیت که نهم مالو نه وه ی تیتیدایه تاخودا حز بکات له
خزمه تتان دایه تا نهم جده که نه فره تییه کوتایی دیت. نیوه هه ر وه که چون به راستی
به شیک بوون له نه ندامانی نهم مالو، هه ر له نیستاره نیوه به شیکن له م مالو.
میر بیدنگ دهبیت و بیر ده کاته وه، خه یال به ره و قورگی گه رداوړیکی هه لچوو
ده بیات. پیر میرو پریژنه که دلنیا، مندا له کان پتکه وه به گوزرانکاریه کان شادمان،
بی ناگایی میر چاوړکی ژه هراوییه که ی برا که ی ده شاریته وه، هه روه ها تنه که تاوییه

کوشنده که ی فاتمهش دهی شارتهوه، چاوپرکییه کی دوویشکانه. ديقه تی ددهم، جگه له
بیرو خه یال و په ژاره هیچی دیکه ی تیدا نایینم، رووخساری چون جولانه ده لهرزیت، پیتی
ده لیم:

- باوکی محمه د، سویندت ددهم، گهر راستیم پی نه لیتیت. نهوه خه یال به رهو کوی
ده تبات و له نیمه دوورت ده خاتره، نیمه دت بینین، به لام تو خه ریکه نیمه نایینیت؟
راستییه که ی! وه نهوه ی پرسه دار بیت، وتی:

- ماله که، باکی سelman ماله که! پاره وسامان و نایه و مایه، خشل و زیرو زه بهر،
هاوکارم هه مووی له ویتیه! باوکی سelman گهر بدزیت کوتایم دیت!

لیت ناشارمه وه له سه ره تاره هه ندیک له په ژاره که ی میر منیشی گرتوه، تینجا
گه شینیه کی له بار به سه ره په ژاره که دا زال بو. زرده خه نه که م قول بووه. به روح و
جهسته لیتی نزیک بووم، به هژگریه کی ته وار، که هه ره له مندالییه وه کوی
کرده بوینه وه، ده ستیکم خسته سه رشانی:

- براکم خه مت نه بیت، به لیتت پیته ددهم هه ره نه وهنده تورو بای شه ره که به ویتسه وه
بۆتی دینمه وه.

کاتیک تاریکی داهات ته مه که ره ویه وه رووسه کان وه کولله به ناو سا بلاخدا
بلاو بوونه وه، نه وان که کۆنترۆلی بکه ن به هه موو شه قامه کاندا بلاو ده بنه وه، ناو هاش
ناماده گی خویان له هه موو شویتیک ده سه پیتن. له شه ودا وه تورکه کان ناکه ن و
شارۆچکه که تاریک ناکه ن، به لکو به نه نقه ست رووناکی ده که نه وه، نه وان له ناماده گی
ناترسن، به لکو گهره کیانه له بیتدنگیه کی رووناکدا بوونی خویان بو هه مووان
ناشکرا بکه ن. له دلته نزام ده کردو فانۆسه که به ده سه تمه وه ده له رزی... هه ره چه نه ده
فانۆسه نه ویتیه کان له شه قامه کان تیشکه که یان کز بو، پیتویم به فانۆسه که ی خۆم
نه بوو، به لام هه ره رویشتم و رویشتم. له نزیک مالتی میر کۆمه لیک له سه ربازه
رووسه کان دانیشتبوو و گۆرانیان ده چری. نیدی وه نه وه ی نه له شه رو کوشتاردا بن و
نه ماندوو بوو بیتن، بانگیان کردم (یه فری! یه فری!) یه کتیکان ناسیمیه وه، چونکه وه
ده زانیت من میانگیری نیوان رووسه کان و تایفه که مان بووم. به ناوی خۆمه وه سلای

لیکردم و سلاوه که یم سندهوه، ئینجا دواي چەند هەنگاوێک من لەبەر دەم ماله
 چۆلە کە ی هاوکارە کەم بووم. لە ترسان دلم کەوتە خورپە، دەرگا کە کلێل نە درابوو،
 درزیکی تیکەوتبوو بە جۆری دەتوانرا لەو درزەو بە شتێک لە حەوشە ی خانووە کە بیسنری.
 ئە ی خودایە، تۆ بلیتیت دەرگا کە یان بۆ ئەو شکاندییت، تا دانیشتوانە کە ی بکوژن؟!
 یان مال و سامانی هاوبەش و هاوکارە کەم لە دەستچوو و ئەو ی هەییوو تالانیان کرد؟!
 نە مە زانی، کە چی وەلامە کە چەند مە تریک لیمەو دورو بوو. کلێلە کەم بۆ گیرفانم
 گێرایەو بۆ ئەو ی بە کاری بهیستم، پالم بە دەرگا قورسە کەو نای بە بازرقە یە ک
 گە یشتە نای حەوشە کە. لە پەر بایە کی توند و سەیر بەر پشتم کەوت، فانۆسە کە
 خەریک بوو بکوژیتهوه، پەنا بە خوا! شتێک لە دواو رام دە کیشیت، لاقە کام رادە کیشیت.
 بە زەویدا کەوتم. فانۆسە کەم بە توندی گرت، لە دەستەدا کەوتە لەرزین، هەندیک پرتە
 پرتی کردو نە کوژیەو. ترسیک بە سەرمدا زال بوو! ئە مە کییە؟! خۆم راگرت و بە
 وریایەو رابووم و فانۆسە کە مەیش بە دەستەو بوو. بە دەرووبەری خۆمدا هەلم رووانی،
 تریە ی دلم تیکەلی نزا کردن بوو. ئە مە کییە؟! ئەو کۆ بۆ لاقە کامی راکیشتاو
 بە زەویدا دام؟! کەس دیار نییە. بێگومان ئەو ی بە زەویدا دام دوژمنە گەورە کەم، ترس
 بوو! ئە گینا... نا، نا، گەر بۆ ئەم بیرکردنەوانە خۆت شل بکەیت، ئەو بۆ ئەو ی
 بە لێنە کەت بۆ میری هاوکار ت ببەیتە سەر بە شوین خۆتدا دە گەریتهوه... ئی روژی
 لە روژان میر باسی ئەو ی بۆ نە کردووم کە ماله کە ی جنۆکەو شەیتانی تیدا یە. هە ی
 نە فرەتی خودا لە ترس. گری فانۆسە کە دواي ئەو ی هەندیک پرتە پرتی کرد دووبارە
 گەش بوو. رووناک ی فانۆسە کەم ناراستە ی هەموو شوینیکی ماله کە کرد. ئیرە تەواو
 بێدەنگەو جگە لە ستانی رووسە کان لە دەرهو هێچ شتێکی دیکە دای ناچلە کینیت. لە
 ژووری نووستنە کە گەرام- قاسە کە لەو ییە و میر وای پێ وتم و کلێلە کە یشی دامی پارە
 و خشل و زیرەکانی لەناو قاسە کە یە. چوومە ژوورەو، رووناک ی فانۆسە کە پیش من
 گە یشتە ئەو را کە. ئە مە قاسە کە یە و کلێلە کە ی لە گەل کللی ماله کە لە گیرفانمدا،
 کللی ماله کەم پیوست نە بوو. لە بەرخۆو میزماری داووم دەخویندەو، ئە میستا
 گۆریم و دەستم بە نزا کردن کرد، داوام لە خودا کرد کە خەجالبەتم نە کات و هەموو
 شتێک لە شوینی خۆی بدۆزمەو، ساماناکە ی میر، خشلەکانی فامە. هەندیک لە

سامانه کە ی هی پیرێژنە کە بوو، بەلام زۆربە ی میر بە عارەقە ی نیتوچەوانی خۆ ی بە دەستی هینابوو. من دەتوام ئەو شایەتییە ی بۆ بەدم. لەو سەفەرانی کە سامانە کە ی تێدا کوکێردەوێ من موو بە موو لە گەلێدا بووم، سەفەری هاوینە و زستانە ی دوورو درێژی پر مەترسی. کورتترین سەفەر، سەفەری تاران بوو، نینجا بەرەو دورتر بۆ مۆسکۆ و ئیسلامبول و نێوان ئەو شارانە. ئە ی خودایە! گەر سامانە کە ی میر دزرا بێت ئەو دە گە یە نیت کە لە رووسە کان رزگاری نەبوو و بە دەستی ئەوان بە شیتوازیکی توندتر و بێ ئەو ی دەست بۆ جەستە ی بێن کوشتوویانە. ئە ی خودایە وا قاسە کە دە کە مەرە، دلم بە بینینی (کولە کە ی روح) ی شەریکە کەم شاد بکە. بێ ئەو ی دەستی دزانی پێگە یشت بێت. خودایە من گەواهی ئەو دە دەم ئەو سامانە کە ی بەرەنج و عارەقە ی نیتوچەوان پێکەوێ ناره، سامانیکی حەلāl و زولāl هەر لە یە کەم پارچە یەوێ تا دوا پارچە ی. قاسە کەم کردەوێ. لە چار پرووکانیکدا هەرچی قورسایێ سەر شام هەبوو، سووک بوو، مەینەتی و کارە ساتم بیر چوونەوێ، سوپاس بۆ خودا! سوپاس بۆ خودا! ئەمە سندوقی سامانە کە یە، ئا ئەمەش قوتووی خشلە کانی فاقمە یە. کانتۆرە کە پرە لە کیسەر سەرچەف. هیتی مری، خەنی لەخۆت، بەلام نەفرەت لی بێست! سندوقە کەر قوتووە کە چەند قورسن! هەر لەبەر ئەمە یە و تراوێ (ئەو ی سەنگی سووک بێت، نرخ ی زۆرتەر!) باوکی عەمەد، چەند لە سەر سامان کوکێردەوێ سووریت، هەند ی لە دەوڵە مەندە کانی سابلاخیش لە سەری سوورن! ئەوانە ئەو رۆژی دوا پارچە نان لە بازارە کانی سابلاخ کو تایی دیت، پارە کە دەخۆن! بەلام میر تۆ بەخت هە یە و هارکاری شلۆمۆ ی باوکی سەلمانیت و خۆراک بۆخۆت و خێزانە کەت مسۆرگەر دە کات، وا ئەمانەش دە گە یە ئەو دەستت، کە ئەمڕۆ بۆیان ئۆقرەت نە ما بوو. کەواتە کێ راستی کرد؟! نایا کە سیکی وە ک تۆ کە دە لێیت (پارە پیسی دنیا یە) یان ئەو ی وتی: (سامان روحە؟! نا.. میر! من نە ئەو م و نە ئەمە، منیش تۆ ئاسا بازرگانیکم، بەلام روح پیرۆزترین ئافریدە ی خودایەو رای سپاردووین کە بیپاریزین. هاوڕێ و هاوکارم، نەفرەت لی بێت خۆ سامانە کەت دلی لەرە گەرە پساندم...! سندوق و قوتووە کەم هە لگرت و هاتمە دەرەوێ. ئەم دوو بەقەد بارە کەم قورسن! لەبەر دەرگا کە هە لۆستە یە کم کرد، هەردوو بارە قورسە کەم لە سەر زەویە کە دانار کلیلە کەم دەر هینا. نیازم وابوو دەرگا کە کلیل بەدم، لێ بروسکە یە ک

له ناو سدرم بلاچەى دا، دەستم گێرايەوەر کلیلە کەم لە گێرفانم دانايەو، بۆچی هەموو مالهە کە بۆ مەر نه گۆژمەو؟! بێژکە يەکی شیتانە يە، بەلام جیبە جیکردنی کارێکی نه کردەنی نییه. له مالهە کەى مندا شەراب و خواردنەو هەيدەر پەرچوو دروست دەکات. ئێ واهە دووری چەند مەترێک نزیکەى بیست سەریازی روس دانیشتون و بەبێ خواردنەو گۆرانى دەچرن، خۆ هەر ئەوەندە ناوی شەراب بژنەون نازە لە سەریاندا نامینیت: (چی دەلێن شەرایێکی کۆن لە مالمی مندا هەيدەر، هەيدەر کە تان شووشە يە کى بەردە کەوێت، بە مەرجێ شتومە کى ئەم مالهە بۆ مالهە کەى من بگۆژنەو؟! ئەو سا دیارە دەلێن (ئەم موسلمانە لە ترسی تۆلە سەندنەو ی ئیمە هەلاتووە ئەم یەهوودیە کورێ شەیتانەش دەیهوێ مالهە کەى تالان بکات!). شەرابی مالهە کەى من کۆنە. وشە يە کى ئەفسونار ییەو بێر هۆشی هەر رووسیە کە وەک موگناتیس رادە کیشیت و کەللە ي پڕ لە خەيال و چێژی شەراب و سەر خۆشی دەکات. هەموو بەرزە پێ هەستان و بەرەو مالهە کەى مەر گەرايەو. یە فگینى ئەسپە کە لە گالیسکە کە بێستە. لە کۆگاکە گالیسکە کە يە کى دیکەى کۆن هەيدەر. لە یادمە کەى مەر لە سەفەرە بازەرگانییە دروور درێژە کانیدا وەلاوێ نار بە کارى نەدە هیئا (یۆریس) تۆ گاجووتیکی لێ بێستە! نیکۆلا تۆش دەست بە بارکردن بکە!). دیمتری، هۆدیمتری، ناگات لە کانتۆرە کە بیت، هەلێ بگرو بە خۆی و شتەکانی نار ییەو بە قیتی لە نیو عارەبانە کە دای بنی! میخائیل، گەرە کە تەختە خەو کە هەلبوو شیتەو! هەر شتەر بە کاتی خۆی، ئەواتا سوودمان لە گالیسکە کۆنە کەش وەرگرت! دیمتری، ئەى تۆ نەبوویت، ئەو رۆژی بە نازووقەو لە تاران گەرامەو، گالیسکەى دوو مەمت لێ خوړی؟! تۆش یۆری ناگات لە ناوینە کە بیت. جنادی، دەى تۆش کورسییە گرانبە هاکان لە سەر خۆ لە نیو گالیسکە کە دابنێ! یە فگینى، دیمتری، یۆریس، نیکۆلا، یووری، جنادی، میخائیل! تۆ تۆ تۆ! ژاوە ژاویکی توند چنگی لە لاندەر بانەى بێدەنگی گیرکرد، غەلبە غەلبێک هیتور نابیتەو. لە بەر رووناکى فانۆسە کان و مەشخەلە کان زۆربەى کە لوپەلێ مالهە کە بۆ نار دوو گالیسکە کە گۆژرانەو، تەنها شتی کۆن و بێ کەلک مانەو، هەروەها پەلەوەر نازەلە کانیش. نیکۆلا وتی: لە لادیدا لە گەل بارکی پەلەوهری بە خێو کردووە. یە فگینى نازەلە کانى دایە پێش و ئەوانى تریش ئەو شتەى لە مالهە کەدا بە کەلک دەهات هەلیان

گرت. هینی میر، خەنی لەخۆت ماله کەت تەنھا شتوومەکی کۆنی لێ ماوه! سامان و کەل و پەلی ماله کەت وا بۆلات دێن! بەلام نەم زېرو بەره‌للایانە وا تێدەگەن کە مەن مائی موسلمانیک دەدزم، کە لەترسی کوشتن هەلاتوون و خۆیان رزگار کردووه! نا...، نیکۆلا، سابلاخ گوندە روسییە دوورەکی تۆ نیە. ئەوەتا پەلەوهرەکانی میر عەلی بە مراوی و قەل و مریشکەرە لەترسان لە کوچەکانی سابلاخ هەلدین، و پەرش و بلاو دەبنەوه. خۆشی لە کەسیکی برسی و دانیشتووی شارۆچکە کەمان پەلەوهریکیان لێ راو دەکات! نەم رووسانە گوێرایەلن و وەک ئەوەی نەمە فەرمانیکی سەربازی بیت، ئەرکە کە جێبەجێ دەکەن، نەخێر نەمە کاری شەرابە نارەزوو بزۆینە کەیدە!..

نەسمەر، ئەو پێم نەوتیت ئێمە پینوستان بەشەراب دەبیت؟.. یینگومان ئێستا پەژارە هەناوی هەلە کۆلیت، سەرود و سامانیشت ئۆقروێ لەمیر بریوه. ئەو ماوه‌یه‌ش کە بەسەر رۆژیشتنە کەمدا تێپەرێوه هی ئەوەیە ببیتە پاساری ئەو بیرکردنەویە کە مەن لەیەکیک لە کۆلانە نادیارو بەترس ئاوسەکان کوژرایبتم. هەموو شتێ وەن بوو، کەچی هەرەهاپی دوو گالیسکە کەر دەنگی پێی ناژەلەکان ئەو خەلکانە بێدار دەکاتەر کە لە ماله‌کانیاندا لەترسان خۆیان قەتیس کردووه، لەپەنجەرەو کون وکەلەبەرەرە دەست بە فانۆس سەرەتاتکییانە. وا نزیک بووینەرە نەسمەر دەبینم لەبەر دەرگا وەستاوەر لەو تاریکییەدا چار دەگێریت، لەمەن و لەسەرچاوی دەنگە دەنگە کە دەگەریت! هۆ دایکی مەندالان هێور بەرەرە، مەن هیشتا زیندووم و ماوم! بچۆ ژوورەرەو دلتیای بکەرەر، کەر... نەخێر، رەنگە یەکی لەمانە لەگەڵمەدان لەنیازە کەمان بگات، ئەوسا راستییە کە دەرەرە کەویت و هەموومان بەرەر دۆزەخ دەچین! ئەو دەمە لەداگرتنی کەل و پەلەکان دەبنەرە شەرابە کەتان پێدەگات! نا، مەیان بەنەر ژوورەرە، ئێمە خۆمان ئەوەر دەکەین، هەر لەبەر دەرگا کە دایان بنیتن و ئیدی بەسەر، مەن بەم دوو سندوقەرە دەرچەر ژوورەرە، تا گیانی شەریکە کە میان پێی بخرەمەر بەری، نینجا بەرەر کۆگا کە شۆر دەبەرەر.

هەموومان روحان بەبەرەر هاتەرەر، رووسەکان بەر شەرابە کۆنە دەرستیان کەرەر، میر بە سامانە کە و هەموو کەل و پەلی ماله‌کە، فاتمە بە خۆشەکانی و کەرەسە و چیشخانە کە، نەسمەر بەسەلامەتی گەراندەرە مەن، مەن لەخۆشی ئەوێ کردبووم،

پیرمیردو پیریزنهش به تخته خه وه کانیان، مندا له کان به گرد و کژی هارته مه نه کانیان و گمه کردنیان، تنها رهزا نه بیته.. رووحی له دهستی براهی و مافی براهیدا بوو، نه لهاو ناروزوی چه په لی هزرو خوینیان ده کولاند.. له گولله تزییک ده چوو له ته قینه ودا بیته. بچی ناوهزی هندی کهس له سر بیژکه یه که ده گیرسیتته وه ناتوانیته دهست بهرداری دبیته؟! نه وه ناروزویه که ده گاته رادهی شیتی، دوزه خیکه شهیتان فوو له ناگره کهی ده کات. نه مده زانی ناخو رهزا شایستهی نه م نه فره تیه، یان هی نه وه یه بنیاده م به زهیی پیدایسته وه!؟.

* * *

خوشی له خوتان رزگارمان بوو، نیستا رزگار بوونتان له زه لیلیتان نریکته: قه یسه رو هموو جه لادو زۆردارو سته مکاره کان له دوا هه ناسه دان! نیمه له سابلخ سه لماندمان که لیوه شاهین، مافی برا یه هودی و نه سرانییه کانمان ره چاو کردووو کاتی پیویستیش نه وان مافی نیمه یان ره چاو کردووو. نیمه دهست له ناو دهستین و جه ماوه ریش به رانبهر هیزی خراپه کارو سته مکار نازایه تی خوی سه لماند. له سایه ی نه م پیکه وه جۆش سه ندنه همموان رزگار بوون، تنها ژماره یه کی که م نه بیته که بروایان به م پیکه وه جۆش سه ندنه نییه، یان نه وانه ی ریکه وت به ره و مدرگ راپتیچی کردن، به لام نه وانه ی بروایان به یه که دهستی جه ماوه نییه، نه وایانه وی و له مائی خویان مارنه ته وه و تووشی تۆله لی سه ندنه وه یه کی دوو سه ره بوون.

من گله یی له رووسه کان ناکه م، به لکو گله یی له وانه ده که م که له کاتی مهینه تی و پاشه کشه دا دهست له رووسه کان ده وه شینن. نه مانه نه فیونی ده مارگیری نایینی و جوداخوازی بی هۆشی کردوون. من بۆچوونی خۆم به وانه ده لیم (نیوه شایانی سزا دانن!).

یه که گرتنی گهل له سابلخ هاته دی و به رانبهر هه ردوو لای شه پرکه ر خوی راگرت. پیویسته نه م یه که ریزی به بۆ جیه جیکردنی بیروباوه ری سۆشیالیستی به لشه ویماندا رهنگ بداته وه. هموو ده زانن که که م بوونه وه ی خۆراک له شارۆچکه که مان له مه ترسیه کی کوشنده تر له خودی جه نگه که ناگدار ده کاته وه.. مه ترسی بریستی.

ئەو بۇرژۇئازىيەك لىك دانىشتۇرغان كە خۇدا خۇشى وىستىن تا تواناي پىششىقلىنى رووداۋەكانى ئاينىدە بىكەن، مەزەندەي ئەم مەترىسىيەيان كىردو خۇراكىيان كۆكردەۋەو ھەلگىرت. گەرەكە يەكەم شت دەست بەم خۇراكەۋە بىگىرىن و سۆشالىيىستىيەكەمان داۋامان لىدەكەت بەيەكسانى لەنىئو خۇماندا دابەشى بىكەين. دەستە بەخۇراكەۋە بىگىر و لەنىئو خۇتاندا بەشى بىكەن. ھەركەسىكىش تواناي كىرىنى زىياترى لەھەر شوپىنىك ھەيە، ھىشتا خۇراك مەرۋە با لە كىرىنى پەلە بىكات. ۋەك دەرەكەۋىت ئەۋەي بەرپەۋەيە سەختىرو توندترە. بۇرى سۆشالىيىستى، بۇرى سەركەۋىتى گەلان.

كاتى ھەسەن چەخماخ بە پىرۋە ھاتنى ھارپىيان و پىئەندى كىردنى زىياتر و زىياترى بە بەلشەۋىيەكانەۋە دى، دلى كرايەۋە، سىئەلكانى بادار لە دانىشتەكەيدا لاسايى لىنىنى كىردەۋەو بەلەخۇرادىتەنەۋە بەخۇى ۋت:(سۆشالىيىستى سەركەۋت! ھىچ گومانىكى تىدا ئەمارە سەركەۋت!).

ھەسەن بوزورگ لەر ھەۋرانە راماكە بە قامچى(با) درابۋونە بەر، روى دەمى تىكرىد و ۋتى: (بەنەفرەت يىت! بەنەفرەت يىت! لەم دوايىدە لە بەفرى زۆر يىبەشت كىردىن!). ئەم سال شاخەكە پىر لە بەفر نەۋەو، بەلام ئەمە پەيۋەندى بە خوانى نان خواردنەكەۋە چىيە؟ لەناكار كۆرى بوزورگ- ھاۋدەمى ژنان و نازراگىراۋ گۆرۋانى بەسەرداھات و دەستى بە بىركىرنەۋە كىرد. ھەندى شت لە دەۋرۋەرى خەرىكە دەگۆرپىت، ئەۋەي لەسەر خوانەكە دەي بىنىت، لىيان رادەمىنىت، ئەمە خواردنى ھەژارانە. جاران قەت ئەمەي نەدەخوارد، ئاخىر ھىشتا لە قاسەكەي باۋكىدا زىر دەۋرەۋىشتەۋە، زىر بەگەردنى دايكى و دەستى خوشكەكانى دەۋرەۋىشتەۋە، ئەي كەۋاتە بۆچى خواردن تا دىت كەم دەكەت؟ ئەي چۆن دەستى بىگاتە بەنەخۋىنى ئەلماس و بىكەتەۋە؟ بۆچى باۋكى چۈۋنە دەۋرەۋى شارۋچكەكەي لى قەدەغە دەكەت، تا ۋەك دۋىنى و پىرى نازو فىزو گەۋرەيى خۇي بەكچانى شارۋچكەكە پىشان بەدات؟ ئاخۇ خوشكەكانى عالم و بارى دىيار جىھان لە قورىكى دىكە دوستكران لە قورى ئەو كچانە جىاۋازە كە ئەم خۇي پىيان دەگەيەنىت؟!

پرسیار گەلێکی سەورو سەمەرەن و بۆژە دەکەن، بێگومان شتەهایەک لە دەورووبەری خۆی و لەخودی خۆیشیدا خەریکە دەگۆڕێن. هەسەن بوزورگ دەم لە خواردنە خراپە کە نادات، چونکە لە بێنیی روخسارە جوان و خۆر ئاساکان و جەستە تەپەکانیان بۆ تیمارکردنی رۆحی لێ حەرام دەکری، بەفریش هاوشانی خۆراک کەم دەبێت و لەجیاتێ ئەر گوللە تۆپ دەبارێت و ترس لە روخساری کەسوکارەکی و دانیشتوانی سابلەخ دەنیشێت. بەلام پرسیارە پێداگرە کە لەم رۆژانەدا دلی دەگوشت، دڵ گوشرانەکی لەبەر کەمی بەفر کەمی خۆراک نییە، تۆپبارانی نییە، بەلکو خوشکەکانییەتی کە دڵکرمییەکی کوێرانە بەرانەریان دەی کوژێت. ئەوێ دەریارەیان دەیزانیت هەر ئەوێ کە ئەوان لەمالێ دەرنانچن و خۆندنەرو نووسینیشتان لەحوجرە تەواو کردووە، بەلام تۆ بلیت هەندێ جار بەدزییە لەمال دەرنەچن؟! نایا بەراستی لە باوکی و ئەم بترانیت، پیاوانی دیکە نانس؟ ئەو بیر لە پیاوان ناکەنەو؟ ئەو خەون بە جەستە پیاوانەو نایین بەجۆری دەستیان بەردەستی پیاوان بکەوێت و لیکیان هەلن؟ یان پیاوان بە لەزەتەرە پەنجەیان بەقژیاندا هێنا بیت و بەروو خوار تەمەمکیان و کەفەلیان؟ دڵکرمییەکی هاریبوو هەناسە برکیتی پێ دەخات، خۆی لە جینگە جەوادو هەمزەو هاوتەمەنەکانی دیکە دادەنێت و خوشکەکانی دەبنە هەموو کچە هەرزەکارەکانی سابلەخ. نایا ئەمە رێی تێدەچێت؟ نا..نا، خوشکەکانی ئەم تاییە تەندن، ئەر بێگومانە لەهەموو کچانی تر جیان، لەهەموو مێینە دنیای نابرومەندترن. بێگومان پەرورەکردن لە رەفتارو بیرکردنەوێ مرۆڤدا ھۆکاری یەکلاکەرەوێ، ئێ ئێوانیش لەسەر پاکژێ و نابرومەندی و حەلال و حەرام پەرورەکران. ئێ شتێک هەبە پەرورە دەلەوشتنیتەو؟! رەنگە حەزو ئارەزوو ئەمە بکات، چونکە مرۆڤ گەر جەلەوی حەزەکانی خۆی نەگرتبە، ئەوا لە جەنگەل دەژیار یاسای جەنگەل بەسەر هەموو شتێکدا خۆی دەسەپاند، لێ کوشتنی حەزو ئارەزووش شتێکە تەنھا ئەوانە پێ دەگەن، کە خاوەنی توانایەکی بێ وێنە، ئینجا سیکسیش بۆ بەردەوامی مرۆفایەتی پێویستە کە. بێگومان ئەر نازانیت بیر بکاتەو، شتەکان تێکەل دەکات، تێکەلکردنی نێوان پاراستنی نابروو و پاراستنی قەدەغەکراو و ژنەیتان و

سینکسی حەلال و نیتوان شکاندنێ تەخوبی قەدەغە کراو و سینکسی حەرام. بێگومان زۆریە نافرەتان تاپرووی خۆیان دەپارێزن. بۆ نمونە ئەلماسی جوولە کە هیچ پیاویەک ناتوانیت دەست بۆ تالە قژیکی ببات. ئەو دایکی خۆیان پێش ئەوی نیگای تێر نەخواردووی سینکس پیسی بکات، بارکی لە ژووری حەرەم دەستی بۆ نەبردوو؟! بەلام حەسەن بوزورگ نارامی لێ هەلگیراوە، بیژکە و پرسیاری زۆر تێک ئالۆن و پێداگیری لێدەکەن. ئەم بیرکردنەوانە وەک بەفرارێک لەمانگی بەفرانباردا بەسەریدا دەڕژێن، یان چون مەنجه لێک لە چلەمی هاوریندا دەکوڵێت! ئەو خۆی ئەم بیژکانە دروست ناکات، بەلکو بیژکەکان پەلاماری دەدەن و وەک جنۆکە یەکی خۆتێهەلقورتینەری بەدگۆپا و ئێسک قورس لەناکاو خۆی پێشانی خەلکی بدات و ترسیان بۆ بەرو ناوەزیان تێک بدات و توشی شیتبونیان بکات، بیرکردنەوانەکانی ئاواهی پێدەکەن، بیرکردنەوانە یەکی لێنج و پێوەلکارەو ناتوانیت لەخۆی دووریان بۆتەرە، هارکات وەک چۆن هەندێ خەلک توانیویانە ئەو بکەن، ئەم ناتوانیت حەزەکانی خۆی خەفە بکات.. بلیمەتی نینو بلیمەتانه، کەواتە هەمیشە ئەو لەگۆینەر رەنگە خوشکەکانی نەتوانن وەک ئەم نارەزووی بیرکردنەوانە قەدەغە کراو خەفە بکەن، رەنگە بیر لە رەگەزەکی دیکە بکەن... راپەرینی حەز، مەیل بۆشتی کە خودا لەریزی حەرامەکاندا دای ناوێو لەهەمان کاتدا وای لێکردوو کە خۆشترین شتی دنیا ییت. تووڕەپێشە سەری لێ هەلدا. رەنگە خوشکەکانی لە خەیاڵی خۆیاندا بە پیاوان ناشنا بن و تەماشای ئەندامی زاوژی نێرینە بکەن، هەر وەک ئەم بەخەیاڵ لەگەڵ کچە جوانەکاندا دەیکات. رەنگە خوشکەکانی گەمە بە ئەندامی زاوژی خۆ بکەن هەر وەک ئەم دەیکات، ئەمە بکەن و وێنە پیاویک بەخەیاڵ نامادە کەن.

چۆن راستییە کە بزانی؟! بۆ ئەم راستییە هیچ رێگەیەک نییە، بەلام پالەنەریکی بەهێز بەرەو ژوورەکیان راپێچی کردو بەبێ مۆلەت وەرگرتن چووێ ژوورەو. ناخۆ پێش ئەوی ئەم بێتە ژوورەو لەناو خۆیاندا باسی چیان کردوو؟ ئەو بۆچی کە ئەمیان دی، پێدەنگ بوون و هەر یەکەیان خۆی بەنەخشکردن یان چێن خەریک کرد، یان کتێبێکی بەدەستەرە گرت؟! ئەم کتێبە هەرزان بەهاو نەفرینانە بەزۆری باسی سەریکشی پیاوان

له گهل نافرماندا ده كهن. نهی بۆچی بارکیان فیری خویندهواری كردن و به زړی له م كتیبه نه فریانه یان بۆ دینیت و گهرانی سهر شه قامه كانی لی قه ده غه كردن؟ نه و كتیبه ی هه لگرت كه جیهانی خوشکی دهی خوینده وه، كتیبتك بوو به زمانی فارسی و دانه یك بوو له شانامه ی فیرده و سی، داستانی قاره مانه كان و شاكان. نایا جیهان یه كيك له قاره مانه كانی نه م داستانه ده كاته سوارچاکی خه ونه كانی؟ نهی نه وانی تر، باری و دنیا و عالم؟! نه ری بۆچی نه م ناوه لیكچووانه یان لی ناو، هه موویان یه ك واتایان هه یه و مانای (نه م دایكه زه وییه مان)؟! ناو گه لیكن هه موویان هیمن بۆ نه م زه وییه كه ده مان گریته خوی، ئیمه تیکرپای مرۆفایه تی، به لام ناوه كان هه لخه له تیینه رن، دهی نه ووی ئیستا به لایه وه گرنگه، نه ویه كه ناسوده بیت و ئیشی نه و ددانه ی نیوسه ری نه ك نیو ده می، هیور بكاته وه. چۆن ده ست پئی بكات و باسی چی بكات؟ ناخو ریگه یك بۆ نه م زانینه هه س؟ نایا به قسه ی خواسابی ده ست پئی بكات، به پرسیار گه لی كه په یوه ندی به ووه نه بیت كه نه م ده یه ویت؟ نه وان خه ریکی نه و شته بوون كه به ده ستیانه وه بسو، هه موو كچه كوردی نازه ری بجانین، نه سه ر نامال و چاره گه ووه ره ش، قژ قه ترانی. پرسی:

- نه ری ئیوه هه ندی جار هه ست به بیزار ی ناكه ن؟

باری كه هه وای نه خشكردنه كهی له دوا چنن راده كیتشا خو به خشانه وه لامی دایه وه:

- براكه م، به كه می، هه رخودا بیزارو وه رس نابیت.

به بی پیشه کی پرسی:

- نهی بیر له پیاوان ناكه نه وه؟ باسیان ناكه ن؟

نه مه بی چاره روویی و قسه له روویه! چۆن زات ده كه یت وا بلئیت، به لكو نه م هیزه زۆرداریه ت له كو یوه هیئاو وه هه ووه تریشه به سه ر خو شكه كانییدا ده ده یت؟ تو به شتی قه ده غه كراو قسه یان له گهل ده كه یت و ده ش زانیت نه وه حه زبوین و ویستراوه، قه ده غه كراوی ریستراو بری جار بنیاده م تووشی شیتبوون ده كات، خو نه گه ر ناوها به ره و رووی تو بوو بونا یه ته وه به سه رتدا بیان سه پاندها، ره نكه تووشی تووپی و هه لچوون بووبا یت. نا! تو وه نه وان له شه رمان ره نكت هه لته ده بزپكا، سه ر روومه ته كانت سوور

هه‌ئنده‌ده‌گه‌را. ئه‌وه‌ی تۆ باسی ده‌که‌یت ئه‌وان باسی ناکه‌ن، ئینجا به‌م زه‌رده‌خه‌نه
 شاره‌وه‌ی دوا‌ییان که شهرم و شله‌ژان ده‌رده‌بریت، ئا به‌سته‌زمانانه! له‌ یینینی پیاوان
 بیه‌شن! نه‌مه‌ ئاسوده‌ت ده‌کات، به‌لام ئه‌م ره‌نگ هه‌لبزپ‌کانه‌ی روخساری
 هه‌رچواریان، چوار دنیای جیاواز. ئاخۆ نه‌مه‌ به‌ره‌نجامی ئه‌م بیه‌شبوونه‌یان
 له‌هاوتوخه‌که‌ی تۆ، یان نه‌نجامی به‌دخۆراکییه‌، نه‌وخۆراکه‌ی که به‌رده‌وام له‌که‌می
 ده‌دات؟!

باری که له‌ هه‌موویان گه‌وره‌ترو خه‌ریکه به‌ره‌و قه‌یره‌یی ده‌چیت و ته‌مه‌نی خۆی
 له‌بست ده‌دات، پرسى:

- مه‌به‌ستت له‌ کام پیاوه؟ تۆ و باوکم، یان ئه‌و پیاوانه‌ی که‌مێردیان پێده‌که‌ین؟
 - مه‌به‌ستم هه‌موو پیاوانه به‌گشتی، ره‌گه‌زه‌که‌ی تر.
 به‌دخۆ پارێزیه‌کی سه‌رنج راکێشه‌وه، جارێکی دی ده‌ستیان به‌ پێکه‌نین کړه‌وه،
 جیهان وتی:

- له‌ کون و که‌له‌به‌ری په‌نجه‌ره‌وه ده‌یان بینین و ئه‌وان ئیمه‌ نابین و ...

- جیهان، ئه‌ی چی دیکه؟

باری خه‌ریک بوو توو‌ره‌ ده‌بوو، وتی:

- هه‌سه‌ن، یه‌نگومان تۆ شیت بویت، نه‌گینا ئه‌م پرسیارانه‌ت نه‌ده‌کرد!

- خوشکم، ئه‌وه ته‌نها هه‌زی زانیته.

به‌نیمچه بێزاریه‌که‌وه وتی:

- تۆ ده‌زانیت ئیمه‌ بۆ کو‌رانی مامه‌ کاتمان دانراوین، به‌لام تۆ گه‌ر گومانته‌ لیتمان

هه‌یه، ئه‌وه دلتیابه ئیمه‌ کاری نابروبه‌ر ناکه‌ین. براکه‌م، ئه‌وه بزانه گه‌ر کچ بیه‌وه‌ی

کاری ناشایسته‌ بکات، هه‌ر ده‌یکات، ئیدی گه‌ر له‌نیۆ قه‌لایه‌کی سه‌خت، یان

دوورگه‌یه‌کی دابرا‌وی نیۆ ده‌ریاچه‌یه‌کی هه‌لچووش دای بنین.

دنیا قسه‌که‌ی پێی بری:

- باری، ئیتر به‌سه. هه‌سه‌ن خۆشی ده‌وتین و ده‌یه‌و‌یت لیتمان دلتیا بیت.

- نا دنیا، حەسە گومانمان لێدەکات، ئەمەش وا دەگەیهێتت کە خۆی کاری حەرام و نارهوا دەکات، ئیدی وا دەزانیت هەموو ئافرەتان وەک ئەوانەن کە لەگەڵیدا بەشداری شووبەیه کە دەکەن.

حەسەن بوزورگ بێدەنگ بوو، لە ژوورەکەى خوشکەکانى هاتە دەرەوە. کە هاتە ژوورەو، حەزى زانییەکەى درێندەیک بوو چڕنوکى لەهەناوى گیردەکرد، بەلام کە چوو دەرەوە شەرمەزاری درێندەیکى تر بوو پارچە پارچەى دەرکرد.

پرسیار وەک مێکوتى دان ئێشە سەرى دەکوێتەو.

کەواتە بۆچى بارکەم بەمێردتان نادات و ئێوەو منیش پێکەو ئاسوودە ناکات؟ ئەى کەى دەستم لەبەنەخوێنەکەى ئەلماس گیر دەبێت؟ تاکەى ئەم دەرچوونەم بۆلای کانییە کە لى قەدەغە دەکری؟ ئەى ئەم قرچۆکى و دەست بەخواردن گرتەوێه؟ کەواتە ئەى زیر هەموو هەویاکان ناھێتیتەدى و لە ئەبوو خۆراک دروست ناکات؟ تۆ بلیت باوکم ئەم رەنگ زەردییەى سەر روخسارى دایکم و خوشکەکانم و هەموومان نەبینیت، بۆیەیکى زەردى وا جگە لە پرسیارە شلەژێنەرەکەى کە دەربارەى پیاوان لێى کردن، یان دەربارەى خۆراک، هیچ شتیکی تر نای سڕیتەو.

لەوسارە لەچوونە سەرکانى دابپار، دەستى بە بیرکردنەرە کردووە... بێگومان بیرکردنەرە مرۆڤ دەگۆڕیت...، ئەویش گۆراو! گەرەکە باوکى ئەم مائە لەرەنگ زەردى رزگار بکات، ئەک بەزیر، بەلکو بەخۆراک!

سەرکردە رووسەکە بۆ بنکەکەى خۆى لە کەنیسە بانکى کردم و بەتوندی قسەى لەگەڵدا کردم. خۆ ئەگەر لە ناشکراپوونى کارەکەم خۆم نەپاراستبار لە تووبە کردنى خۆم لاندایە، ئەوا پێکەنینەکەم تەنگەتاوی دەکرد و دەبوو بە گۆللەتۆینک و لەنێوانماندا دەتەقیبەرەو هەموو شتیکی دەرووبەرى وێران دەکرد.

- خواجه شلۆمۆکەتانى، تۆ ئەم شارۆچکەى دەپاویکی پششت پى دەبەسترت، ئیدی دەربارەى کاروبارى نێوان تايەفەکەتان و ئێمە بیت، یان لەنێو تايەفەکەى خۆتاندا، بۆیە دەبێت تۆ خەلکى دیکە چاوت لێبکەن، ئەفسوس هەواڵمان

پینگەشتووه، که رهفتاریکت زیان به ناربانگ و کهسیتیت دهگهینیت و له تو
ناوهشیتووه، هدرکه سینک نهو پایه و کهسیتییهی توێ هه بیت، مالی خه لکی تالان
ناکات و هه لی هه لاتنی خاوه نه کانیا ناقوزیتووه، با نه وانه موسلمانیش بن.

پینگه نینه کوشنده کهم قووت دایه وه وتم:

- گه وره، بهد حالی بوونیک له نارادایه.

- بهد حالی بوون کامهیه، تو که لویه لی مالیک تالان بکهیت، که خاوه نه کهی

چۆلی کردوو تو ش بۆ ماله کهی خۆتی ببهیت؟

- به لکو نهو که لویه لانه م له ترسی تالانکردن بۆ ماله کهی خۆم گواستۆته وه.

وتی:

- که واته گهر به لنگهیه کی راسته قینهت به دهسته وهیه، روونی بکه نه وه.

- نه م ماله مالی شهریک و هاوکاره که مه و هاو پرتی مندالیمه، چوم سهرم له

ماله کهی دا تا دنیسا م، که چی بینیم ماله که چۆلکراوه، له وه ترسام که

شتوومه که کانی ناوی تالان بکریت، بویه بۆ پاراستنی تا خاوه نه کهی دهگه پیتووه، بۆ

ماله کهی خۆم گواستۆته وه.

- چۆن بپوا به م قسه یهت بکه م؟!

- گه وره، گهر ویستت سۆراغی مالی هاوکاره که م بکه، له هدر که سینک بپرسیت

بۆ ماله که دهتبات.

که میك داما، ئینجا وتی:

- پیتیان نه وتوویت، بۆ کوی هه لاتوو؟

- گهر پیتیان وتبام، بۆ دنیابوون له خۆی و خانه واده کهی، بۆ ماله کهی نه ده چوم!

به په نجه کانی له سهر میزه کهی دا، ئینجا وتی:

- نه گهر نه م هه کایه تی تالانکردنه که وه ک باستکرد واییت، که واته تو شایسته ی

نه رک و بهر پرسیار تییبه که تیت. شلۆمۆ بپۆ، له سهر برده کهت ده کۆلمه وه!

نایا به و درۆیهی که له گه ل سهر کرده رووسه که کردم، گونا هینکم کردوو؟!

ده کولیت، تا نهو رادهیدی نه میس ده کریت له پال خوارنه کاند له سر خوانه که
 دابنریت، به لام به راستی گهر بخړته پال خوارنه کان نهوا که سیان دهمی لیتاده،
 چونکه بیگومان نه خوارنه پيس ده کات، چونکه نهوه گوشتی به رازه...، به لکو
 شیتانیتکی نه فرته لیکراوه، قاپی خوارنه کان و فامهش له بهر چاری زورن و دوايان
 نایات. داوی نیگای بهرو خه یاله کانی رای ده کیشیت و ده ست به داکه ندنی جله کانی
 ده کات، له بری نهوی خوارن بخوات، به تاره زوه شیتانه کهی قه پال له م ددات. که س
 ناگای له تماشاکردنه کهی نییه، تهنانهت فامهش هه ست بهم تماشاکردنه ی ناکات.
 خو نه گهر روی بدایه و له پر چاری نامبازی بو بوا، نهوا ده سته جی وه نهوی
 زرده و الیه که پتو ی داییت، نیگای لی لاده دا، نه مه کولژده مه، نه ژد بهایه که و
 ژهره کهی کوشنده یه. سهری سورماوه. بچی نه ونده رقی لیته تی و میړده کهی خوش
 ده ویت، نی خو نه م لهو نه فرینه مندالترو له ویش قوزترو تیسک سوو کتره؟! نایا له
 بنه رته دا جوانییه که له برا که مدا هه یه تا وات لی بکات به راده ی پرستن خوتی پتوه
 به ستیت، هو پرسترای من؟! که واته رهنکه نهو ده مه له سر جیگهن، عه شقی
 نه ندامیتکی دیاریکرای بیت و هه موو شه ویک گیروده ی خوت ده کات، ده نه ندامه کهی
 منیش تاقی بکه وه، سویند به جوانییه بکوژده کت، نه گهر تامی نهو شته ی من بکه ی
 وات لیده که م واز له میړده کت و نایینه کت و منداله کانت و هه موو دنیا بییت و
 تهنه به منوه بنووسیت! نا... نا، رهزا شته که لای نه م ده به ننگانه وه تو بوی ده چیت
 وانیه و شتیکی تره. نه م ژنه یان هر له مندالییه ره هیتاوه که میړد کردن ریزگرته و
 میړدیش چون خودایه، تهنانهت نه گهر نه زوک و پیاویشی نه ییت، یان قیزه ون و
 ناشیرین بیت، ناییت لهو زیاتر ژنه که تماشای که سی دیکه بکات، تهنانهت به یه که
 تماشاکردنی ژنی میړد دار بو پیاری دیکه، به لای نه وانه و ناپاکییه. له بی یه غباللی
 تو فامهش جوړیکه له وانه ی به هه موو بوونیکیه وه دلسوژی میړده که یه تی، هه روه ها
 له بی شانس توش نهو ژنه ی که من یه که به یه که نه ندامه کانیم دیتووو گیروده ی سووم
 لهو ژنانه نییه که ناپاکی ژن و میړدایه تی به فرکردنی قومنه ناریک بزنان و
 داکاسرین، له وانهش نییه له حرام و قه ده غه کرای به له زهت نه پرینگینه وه، هه له بی

تالھی تۆ فاتمه نه کهوتۆته داری شهیتانهوه، مروڤتیکی له بابته تۆ نییه و شهیتان نهو غایلانهی لهروحیدا نهچاندوه که پیتی دهوتریت بی ویزدانی. دووکهڤ له لوتییهوه دهوچوو، ههش به سدرت رهزا، گهر ههر ناوها بئیتیهوه و ببیته نیچیری غایله و نهه بئ بهشییه دریترخایه نانه، نهوا هیچ حیاوازییه کت له گهڤ ههر په کهوتوه دهستهوسان و ترسنۆکینکدا ناییت و بئگومان هۆشیشت له دهست دهدهیت! دهپرسیت (کهواته نهی چی بکهه؟!)، شهیتان به دههنگیکی کپروزانده و شیتانه وهلامی دهواتهوه (ههلی بگره و بیسه، بهزۆر له میرده کهی زهوتی بکهو بیسه، با سهری میرده کهی و دنیا له بهرد بدات!). میرده کهی، نهو کهسهیه، که وهک داهیتانه کانی خدیالی تۆی له گهڤ دهکات، بهلام نهو به پراستی نهک به خدیال ههموو شتیکی له گهڤ دا کردوهو چیژی لی وهگرتهوه، تا سی مندالی کورپی لی بووه. نهوهشی به خدیالدا هات که خهڤکی لهو پروایه دان که کورخستنهوه واتای دهسهلاتداری میرده له کاتی جووتبسونی له گهڤ ژنه کهیدا، بۆیه شیت و هاربوو و ناگری تیبه ربوو. به بی دهنگی دزی کردو به نهروهوانه کهدا بۆ ژوره کهی خۆی له نهۆمی دوهم سهرکهوت. چوه ژوره وه به مسته کۆله دهستی به لیدانی دیواره که کرد. له شهودا نهه دیواره تنها جیاکه رهویه که له نیوان نهه و فاتمه غه نیمه کهیدا. نهه نابرومه نهوه په رسترا و پارێزراوه له و دیو دیو نهه دیواره ههر وهک تازه له دایک بوو، ده بیته سۆزانییه کی روت و قوت و پیاویکی بۆ هه لاکراویشی له گهڤدایه و بۆی ههیه به تاره زووی خۆی ههموو شتیکی له گهڤدا بکات، ههر له بهر نهوهی مه لایه کی میزه به سهر و دوو پیاری شایهت و به ناماده بوونی به خێوکه رو خودانی ههردولا چهند وشه کیان وتوهو فاتیه حایه کیان خویندوه. دهبا منیش پیتی بلیم (تۆم له خۆم ماره کرد) ئیدی چۆن ده به ننگ و هیچ و پوچه که هه لیده لوو شیت، منیش هه لیده لووشم. پاش که میک هه ناسه برکیی ده گاته من، هه ناسه برکیی له زه تیکی هاربوو له پشت نهه دیوارهوه. هه ندیکجار هاواریکی خنکار جلهوی له دهست ده رده کات و رادهی تیر نه خواردویی سیکس و له زه ته کهی زیاد ده کات و به رانه بر پیاوه که نهه شهرم و نابرووی نامینیت. سۆزانییه کی هه لال به ناوی نهفسانهی ژن و میرده تی تنها پیاویک دهستی به سهردا ده گرت؟ ئی نه گهر خهڤکی

ئەمەى ناۋى با سەرى لەبەرد بەدات و واژى لى بهيئەت! سەبەينى ئەمەى پىدەلەيم...!
 زۆرى لىدەكەم تا لىتى جىيا بىيەتە، تەفەك لە فەسالى ترسنۆكى و بىيەشى دەكەم.
 ترسنۆكى و بىيەشى...! دوو وشەى ھاو واتاى يەك ناۋن، يان دوو شەن و ئەنجامى يەك
 واتان! ئا ئەو تا سەردەكەون و ژوورەكە دەيان گەرتە خۆى و نەيىيەكان و
 رووتبەونەكان كۆ دەكاتە، دەرگاي ژوورەكە لەسەر خۆيان دادەخەن. ئەم يەھوودىيە
 بۆچى ژوورەكەى مەنى بەتەنەشت ژوورى سۆزانييە پەرستارەكە و نىرەوسە غەمبەكە
 ھەلپژارد؟ ئاخۆ ھەر لەبەر ئەوئى ئازارى مەن زىاد بەكات، ئەم دىوارە دەم نەو سترارو
 نەينى دەرخەرى خەستە نىوانمانە، كە ھەرچەندە لىتى نەزىك دەمە، سووتان و
 شىتەبونەكەم پەر دەيەت، ئاگرەكە جگە لە ئاۋى ئەو بەھىچ شەتەك دانامرەتە،
 شىتەبونەكە ھىچ شەتە چارەى ناكات لەوئى ئاۋى خۆم لەھەناۋىدا بەتال بەكەمە. ئەم
 ھىچ و پوچە ئارەھى لەگەلدا دەكات، چارچەنۆك و تەماحكارە، ھىچ پاشماۋەكە بۆ برا
 ئازار زەدەكەى نەھىلەتە، ئەى تۆ ھۆ پەرستارەكەم لەو خوارەنە بىزار نايەت، كە
 ھەموو شەۋى بى ئەوئى بىگۆرەت، دەخۆيت؟! ئەى واز لەو (شۆرپا) يە نەھىيەت كە
 كۆن بوو ماۋەتە، تا خەزەت بەچىتە سەر خوارەنەكى دى، بەلكو بەنەختى ئاشكرا تر
 خەز بە دەستەكى تر بەكەيت كە بەسەر مەمكەكانتە يەت و بەچىت، ئارەزوت بۆ
 دەمەكى تر، لىۋەكى تر نەچىت، كە لە پەرچەتە تا بن پىيەكانت تەى بەكات و ھەر
 خانەيەك لە خانەكانى جەستە جوانەكەت بلىسەتەو لە عاست ھەردو كۆپانە
 وشەرەكە ھەلەستە بەكات و زمان بختە نىۋ ھەردو شەرى ئەم وشەرە خۆشەويستە؟!
 ئاۋا رۆژەك بەخيالتە ھاتوۋە كاسەكەت لەگەل دۆپە ئاۋى پىاۋەكەتە بگۆنەيت، ئاۋا
 كاسەكە بۆ دۆپەندەكە بچوۋە، يان تەنگەبەرە؟! ئاۋا نىشت پىدەگات يان ھەستە
 پى ناكەيت؟ ئاۋا ھەموو شەتەكى نىوانتەن بەيەك دەكات، يا ھىچ گونجەنەكە كۆتەن
 ناكاتە؟! ئاۋا كۆندەكەى لەچالەكەتە بەتال دەكاتەو دەگەرتە، يان ۋەك ياساكان
 لە كىتەبەكاندا باسيان كەردو ھەردو ئارەكە دەگەنە يەكتەر؟! ئەرى مەن پەرسىيەرى چى
 دەكەم، ئەو تا گۆيم لەدەنگەى مەچەكانىتى، يان رەنگە دەنگەى مەچەكانى تۆ بن
 لەو دىۋى ئەم دىۋارە سەمەكارە دەى بىستەم؟! ئەى نىستە جەلەكانت لەبەر خۆ

دانه كهنډووه؟! روتيش به تهنىشت منډه كافرېكى بى ئيمان. نه كافر براكم و
 پهرستراوه كه مو تووړم ددهاته نيو هلمى خه يالېكى سووتېنډه وه؟! واگويم له هه ناسه
 هه لكيشان و هه ناسه بركى و هاوړه! بهسه! بهسه! بهه خودايه، گهر خوښى هه
 سيكمان رځاوه، گهره كه لېتى زهوت بكه. نهوه سويندم خوارد، من رها نه يم گهر
 سبه ينى نه مه نه كم، هو فامه، هو مېرى به راز، من و نيوه سبه ينى....!

نېمه له هه ناوې مېرډه زمه كه دا بووین.. مېرډه زمه يه كى ترسناك و چهل و مل و
 كوتاي ناديار.. مەرگ كوتاي كوتايه كانه، كهس متمانې بهم كوتايه نېسه. له
 دوكانه كاندا خهريكه خوراك نه مينيت، مەزراكانى دهره وى شاروچكه كه وشك بوون،
 زوړبه خه لك بى كار كړدن دهرنه ده چوون.

نه وانه پېشېنېه كاني منيان له گونگرت، يان به هوشمندى خويان پېشېنې
 نه وېان كړد كه چى رووده ات، هه له سهرتاره خوراكيان هه لگرت و له مەترسى
 برسېتى رزگار بوون، به لام نه وانه بى دهرامەت بوون و بېكهس بوون، يان كه سى
 خېره ومه ندى هه بووه يان نه بوو، هه وروها نه وانه پروايان به جادوى زېرو تواناي زېر
 هه بوو، گوايا ده توانيت شېرى بالنده يان بى به ده ست بېنيت، به هه مو شيوازيك ده ستيان
 كړد به گهران به دواى خوراكدا، ته ناهت دهوله مهنده قرچوك و رځده كاني سابلخ
 به ده ستى كراوه له هه ولې وده سته ينانى پارووه نان بوون. نه وانه رځاويكى رهش بوون
 و چون خه لووز له ياده وريدا توماريكي ته لخيان نه خش كړدو ناسپرېته وه. نهو شه وه
 شوومهش چوه ريزى دوورودريژى شه ره شه كان و له وېو كوتايى به ژيانى هه مو
 نه وانه بېنيت، كه له مالى نېمه بوون.

په نا هينانى خانه واده مېرى هاوکارو شەريكم بى لای خومانم به وېرى شاردنه وه
 نه ينيه كى ته ووه دهره دا. كه سيان له ماله وه دهرنه چوون و له دهره وه خويان پېشاني
 كهس نه دا. پياوان و ژنان له شوينېكى ماله كه دا داده نيشتن و نهم مېرډه زمه چهل و
 مله يان به قسه و باس به سهر دېرډ. وه جارار مېرو باوكى و من پېكه وه دانيشتن. له و
 شه وده به دهنكى نزم و له بهر رووناكى فانوسيكى كز دهره وى نه و تاقه شته كى قسه و

هه موو خه لکی بوو، نه ویش مهینه تی سابلآخ بوو، گفتوگومان ده کرد. له پیر
 بیده نگیهك بآلی کیشا، هه موومان گریمان هه لځست و گویچکه مان هه موو
 چرپه یه کی ده بیست. هه سترکردنیکې نوې بوو، نه مهش رووداوه ترسناکه کانی سابلآخ
 له ناخماندا روواندبووې. له ناکاو دنګې پیییهك هات که به نهرده وانه که دا شوړ ده بووه. له
 نیگامان نامیرانه به رهو سهرچاوهی ده نگه که ناراسته بوو. نه مه ده نگې پتی رها بوو،
 په له بوو، بیتارو شیت بوو، هه وداي قسه کاغمانی پچری و بولای خوې رایکیشتاین. رها
 داده به زیت و جولانه وه که ی نا ناساییه. که روخساری له بهر تیشکه زهرده که، سیمای
 ترسناک و هه لقرچارو تۆره و نالۆز بوو. چاره کانی به رووی برا که یدا زهق بوو بوونه وه و
 وهک تیریکې هاوژرار، یان وهک کاتیکی به به رهو نه مار به رهو میر هات.
 به واق ورمایی بیرکردنه ومان وه ستا، رها به په له کردنیکې شیتانه دهاته خواری،
 بینیم چنگ له ناقرګه ی میر گیر ده کات و به سه ریا هاوار ده کات:

- فاقه م دهوئ! فاقه م دهوئ!

بو نه وهی خوې لی رزگار بکات به رهو خوې رایکیشتا، بۆ فریا که وتنی هاوکاره که م
 راپه ریم. بیتگومان رها شیت بووه، به لکو هه موو شتیک له چرکه یه دا شیت بوو بوو...
 زۆر له سیمای میره نزیك بووم، نالۆزی تیگه یشتن و نیشانه ی پرسیاریکی گه وړه و
 گیلانه ی نه وتو که له هیچ شتی تیښه گات، به سه ر روخساریه بوو. دواي نه وهی
 ناقرګه یم له چنګی رهزای برای رها کرد، په شوکابوو و له هیچ حالې نه ده بوو، نه وهی
 تریش هاواری ده کرد:

- نه ی هیچ و پوچ، واز له فاقه بیننه و له منی ماره که!

من له ناماده باشیدا بووم! میر له مملاتینی گهر داویکی هه لچوردا بوو و
 تیښه ده گه یشت. وا قورمانیکې کوشنده خوې کرد بوو، ده ی گرماندو رهزای له شوینی
 خوې پهک خستبوو، خویشی په کی که وتبوو:

- هدی سه گ، ده ته هوئ چی بکه م؟!!

- فاقه م دهوئ! نیت له لی به به شبوو نیم به سه، تۆ هه موو شهوئ له کانیاهه که ی

ده خوښته وه!

زیاتر خۆم ئاماده کرد، میرو بارکیش له ئاماده باشیدا بوون.

به میری هه لچووم وت:

- میر، وادیاره براکت شیتبووه!

به لām میر نیت هۆشی له دهست دابوو، وهك نه وهی برینی سووکایه تی پینکردنه که ی نهوتی له بهر بروات و ناگری تینه درایت، وهك نهم جهنگه تینکشینه ره گری گرت. به جینودان و چاوگیران له شتیك چنگی له براکه ی گیر کردو براکه شی له ههاری خۆی نه ده که وت:

- ته لاتی بده، من شاره زای هه ر خانه یهك له خانه کانی جهستهیم، بهم چاوانهم هه موو نه دنامه کانی جهستهیم دیوه، به لām هه رتۆ له زهت له هه مووی ده که یهت، نیت نه مه به سه! بۆ به شبوونم له تاقه نافره تیك به سه، که ده ی په رستم! میر ده بیته سه گینکی هار:

- بارکی سلمان، نهم هیچ و پووچه چی ده لیت، چه قۆیه کم بۆ بیته! ده مانچه یهك به یته! به زاتی خودا ده ی کوژم و له گه ل نه ویشدا داوین پیسه کهش ده کوژم! - میر، براکت و پینه ده کات! گومانی تیدا نییه براکت شیت بووه! سویند ده خۆم رهزا شیت بووه!

به لām رهزا ههوار دهات:

- نه ی سه گینه، نه وه دووره! شیت نه بوومو فاتهش داوین پیس نییه! نه گه ر داوین پیس بوایه، نه وا بۆ نه وهی نهم کهم ئارهزه بزانیته، دهستم پیتی ده گه یشت. با نیستا لیتی جیا بیته وهو به منی بدات!

- بارکی سلمان، ده مانچه که تم بۆ به یته، سویندم خواردوه نهم سه گه قهت له دهستم رزگاری نایت!

- رهزا، له ماله کهم بچۆ ده رهوه، به لām تۆم میر عاقل بهر بیر له مندا له کانی خۆت و مندا له کانی من و دانیشتووانی نهم ماله بکه وهو مه به هۆی له نیوچوونی هه موومان بارکی محمه د!

- بارکی سلمان، هه ر نیستا ده مانچه کهم بۆ بیته، با تیکرای دنیا بسووتیت..

له ره زام خوړی:

- له ماله کم بچو دهره وه: ره ز له م ماله بچو دهره وه جاریکي تر یو نهم ماله نه گهریتته وه!

دهرگا کم کرده وه، بینم ملکه چی دهنوینیت، بهراستی شیت بوو بوو بهراکردن روښت و هدرهاواری ده کرد:

- هه واله که بهرووسه کان ده گه یه نم! هه واله بهرووسه کان ددهم! هه واله که ده گه یه نمه رووسه کان!

گریانی فاتمه ناگری له بنیادهم بهرده دا، نه سهر له نامیزي کردو هه ولې ددها هیوړی بکاته وه، بهلام بیسوود بوو. من و نه سهر ده مانزانی فاتمه بی تاوانه، تهویش به قورسترین سویند، سویندی ده خوارد:

- به ذاتی خوداو به پیغه مېهر، به سهری منداله کانم محمدو نه محمدو حمید، نهم شیتته درو دکات، سویند به خودا ده خوم نهو تاله موویه کی سهرمی نه دیوه، سویند ده خوم شوینیکي شاراوه ی ژیر جله کانمی نه دیوه، هو میر، خودا ناگاداره له تو به ولاره خوم و بیرکړنه وه هه ستم به که سی دیکه نه به خشیوه...

روژگار قسه که ده بریت، وه نه وهی گالته ی به شته کان بیت، نهم زهرده خنه کاله ی تو له سهر روخساری دهنیشیت:

- فاتمه سویندی خواردو نازانیت، که ره ز درو ناکات، نه ی نه گهر زانیبای که نیگای ره ز بهراستی له (شوی گهرماوه که)، که بوو به مایه ی مینه تی و نه خوشییه دریڅایه نه که ی، راوی کردو وه به هه موو خانه یه کی جهسته یدا روچووه، نهو دهمهش سویندی به درو ده خوارد؟

وهلامی روژگارم نه دایه وه، من مژوولی گوینگرتن بووم له بارکی سلمان، که به تانی گیرانه وهی چیرکه که دا ده چوو:

(دوای پینج یان شش خوله ک گویمان له ده نگی ته قیه ک بوو، دهنگدانه وهی ته قه که گه یشه نیتو سهری هه لچوو و په شوکاومان. میر دوای دوو دلپیه کی دوورو دریژ پروای به بی تاوانی هاسره سه لارو چاو به فرمیسکه که ی کرد، له ناخه و لیتی خوش

بوو به لّام هیشتا شتیکی به رانبه‌ری به داپوشرای هیشته‌وه، وه که نه‌وی نه‌و په‌له
 شووره‌ییه‌ی که به‌زورداری و ناروا به‌هزی براکه‌یوه پتووی لکابوو، په‌له‌یه‌که قیژه‌ونه‌و
 ناسپرته‌وه. له‌و شه‌وه‌دا سهرباری سهرمای مانگی نادار میر جیگه‌ی نووستنه‌ک‌ی بو
 ده‌ره‌وی ژووره‌که گواسته‌وه. ده‌بوو خوینیک برژیت تا شوینه‌واری نه‌م په‌له‌ی‌ی سهر
 فاتمه‌ی بی‌تاوان و به‌سته‌زمان بشتواته‌وه. نازام نایا له‌ به‌خت یاریسه‌وه بوو، یان له‌بی
 به‌ختی بوو که ده‌بی ده‌سبه‌جی نه‌مه‌ رویدات. له‌به‌یانی رژی درایی له‌که‌نیس
 ده‌گه‌رامه‌وه هندی سهربازی رووس که له‌سهر هندی کولان دانیشتبون، بانگیان
 کردم و وتیان:

- شلوم، له‌دووری سه‌د مه‌تریک لیته‌وه، لاشی لایکی موسولمان که‌وتووه، بیبه
 با هاوریکانت بینن.

رووم کرده نه‌و شوینه‌ی په‌نجه‌نومایان کرد. بینیم ره‌زا به‌بی گیان له‌سهر زه‌ویه‌که
 راکشاه. روخساری به‌هی شیتیک ده‌چوو، که هیشتاخون به‌ شته‌ایه‌که‌وه بینیت، که
 نه‌یتوانیوه به‌ده‌ستیان بینیت، چونکه لیتی حه‌رام و قه‌ده‌غه‌کراون. خسته‌مه‌ سهر شام و
 به‌ره‌و مال بردم. له‌ده‌رگا که چومه‌ ژووره‌وه هه‌ناسه‌ برکیم پیکه‌وتبوو. میر که چای
 پیکه‌وت هارکات شادمان و خه‌مبار بوو.

- خۆزگه‌ وازت لیده‌هینام خۆم بیکوژم، تا له‌شهره‌فی شه‌هیدبون بیبه‌شی بکه‌م.
 به‌لدانه‌وه‌وه وتم:

- جاک‌ی وتوویه‌تی براکه‌ت به‌شه‌هیدی مرد؟ نایا له‌پیتاو خودادا خۆی به‌خت
 کردوه؟ له‌پای سابل‌اخدا جه‌نگاره؟ نایا نه‌م جه‌نگه‌ هه‌ستی بزواندووه‌و جولاندوویه‌تی؟
 میر به‌گریانی دایکی و رۆله‌رۆی باوکی ماره‌یه‌کی زۆر دامه‌.
 - باوکی سه‌لمان، فری‌ی بده‌ به‌ر سه‌گ، یان خۆت ناشتی له‌ نه‌ستۆ بگره‌!
 وتم:

- نا، میر.. براکه‌ت ناگای له‌خۆی نه‌بوو، شه‌یتان ختۆکه‌ی دا، یان تووشی جوړه
 شیتبونیک بوو بوو، هه‌ر چۆنیک بیت، گه‌ر شایانی سزا بیت، هیچ سزایه‌ک له‌م سزایه
 گه‌وره‌تر نییه‌.

پرسی:

- نیازی چیت ههیه بیکهیت؟

- دهی شوین و کفنی دهکەین و خۆم بۆ مزگەوت دهیبه، بانوێژی لهسەر بکری و بهپیتی دهستوری نیسلام مهلاکه ناشتنی له نهستۆ بگریته. با باوک و دایکیشی بۆ دواجار بیبینن و مائناوایی لیبکهن!

پیش نهوهی بۆ مزگەوت بیبه، تکام لهمیر کرد:

- پشت به خودای بهخشندهو به بهزهیی خۆت بههستهو له براکت خوش به، هاوکارم نهمه دوا ههله بۆتۆ!

رووی خۆی وهگرێرا، بیگومان بری جار مرۆڤ لهچاکه خوازیدا دهستهوهستانه، نههم رق و کینهیه، نههم توورپهیه کوشندهیه ههله مرۆڤ لهلاوایی مرۆڤ دههشیتتهوه، وتی:

- خودا تۆله وهسینیکی گهورهیه، نهگهر یه کینکی تریش نابرووی پایهمال بکرایه، ههروهک نههم رهزا سهگه بهمنی کرد، نهوسا تای تهرازووی تۆلهسهندنهوهو گهورهیی توانا بهسهر لیپوردهیی و بهزهیدا قورستر دهبوو، ئیستا وامن له فاتمه خوش بووم، بهلام نهمه که بیژم نایات پیتی بلیم برا، بهزاتی خودا تا رۆژی پهسلان لیتی خوش نايم!

نههم جهنگه نهفرهتییه زۆر لایهنی هاوکارهکههم و هاوپی منداڵیمی بۆ ناشکرا کردم، که لینی بی ناگا بووم و مهترسیداریش بوو!

هاوکارو شدریکه کههم ههنگری نههم ههموو کینهو رقه رهشیده!

لهگهڵ نهوهشدا....

كایه‌ی شه‌شه‌م

به‌گویره‌ی رووداوه‌كان خه‌مباری وشه‌یه‌کی چكۆله‌یه. نه‌م تاریکییه‌ كۆتاییه‌كه‌ی دیار نییه. هه‌رچه‌ند بپرایه‌کی پته‌وم هه‌یه، به‌لام وام لیها‌تووه‌ ناوا‌ته‌خوازی مه‌رگ بم. تا‌قه‌ چركه‌ی هه‌سانه‌وم نه‌و كاته‌یه‌ كه‌ له‌گه‌ل مندا‌له‌كان دا‌ده‌نیشم، یان له‌گه‌ل نه‌سمه‌ردا ده‌م و دوو ده‌كه‌م، نه‌وه‌ش به‌كه‌می رووده‌دات. نا‌حومی بچووك خه‌ریكه‌ زمان‌یه‌ ده‌پژیت، نیستی‌ری بچووكیش به‌یارمه‌تی عاره‌بانه‌ی پی‌چكه‌دارو ره‌په‌وه‌ پێ‌ژكه‌ بووه. دان‌یشتنی شه‌وانه‌ بوون به‌شه‌وان‌یه‌ گ‌ازان‌ده‌و بی‌زاری ده‌رپ‌رین. نه‌م جا‌ره‌ مانه‌وه‌ی رووس در‌یژه‌ی نه‌كیشا، دوا‌ی نه‌وه‌ی به‌فرو بارانی‌کی زۆر له‌ سه‌بلا‌خ بارین و مایه‌وه، له‌پ‌ر بارانی‌ك له‌ جو‌ری‌کی تر به‌سه‌ری‌دا با‌ری.. بارانی نا‌گ‌رو مه‌رگ و كار‌ل‌كا‌ری.

میر عه‌لی به‌ترسه‌وه‌ وتی:

- وادیاره‌ تو‌ركه‌كان هۆشیان له‌ده‌سه‌ت دا‌وه، بی‌ نه‌وه‌ی جیا‌وازی له‌نی‌وان هی‌چ شتی‌ك‌دا ب‌كه‌ن، كو‌یرانه‌ شا‌رۆچكه‌ كه‌ تزی‌باران ده‌كه‌ن.

به‌ته‌وسه‌وه‌ وتم:

- گه‌ره‌كه‌ به‌نزیک بو‌ونه‌وه‌و ها‌تنی سو‌پای مو‌سه‌لمانه‌كان كه‌یف‌ساز بی‌ت.

وتی:

- باو‌کی سه‌لمان، نه‌می‌ستا دانی پێ‌دا ده‌نی‌م، نه‌وه‌ی تۆ وت‌ت راست بوو، له‌جه‌نگ‌دا مو‌سه‌لمان، یان گا‌ور نییه، هه‌ردوو لایه‌نی شه‌پ‌كه‌ر به‌ره‌و هه‌لد‌یرمان ده‌بن. بێ‌ده‌نگ بووم، ئینجا وه‌ك نه‌وه‌ی خۆم بدو‌ینم، هه‌مه‌ هه‌می‌كم كرد:

- هه موو نه مانه روو ده دهن و نيمه ش بيلايه نين، له گهل هيچ كه سيكدا بسانگي شه پمان هه لته داوه، نه بووين به لايه نگرې هيچ لايه كه له دوو شه پر كره كه، به لام نه وان ورك به رده بازيك بڼ سوپا كانيان به كارمان ده هينن، بڼ گويدانه ناكارو به پيچه واندي ياساو دابه كان به رانه رمان تاوان ده كهن. نه مه يان ده مان كوژيت و نه ويان ده تان كوژيت، هه ردو لايه ن هه ده سووتينن و كارل كاري ده كهن و ويران ده كهن. برسيتيش سه رباري هه موو وا له سابلاخ نزيك بووه ده بيينن چي به سه ر شاروچكه داماره كه مان ديت.

- وا ده بيينم چي به سه ر ديت، ناي ا هيچ ماره له مه تالرو ناخوشر به سه ري بيت؟

- نه مه!

ده نگدانه وي ته قينه و په كي نزيك گوپچكه ي كه پر كردين، ديواره كاني خانوه كه له رينه وه و نافرته كه كان قيژه په كي ترساريان ليته ستا. مندا له كان ترس وشكي كردن و هه ريه كه يان خوي خسته باوه شي يه كي كه له گه وره كان. شتيك ليتره روويدا و هه ر نه وندې دووري سيپه ره كاغمان ليتمان وه دوور بوو. نه وه دهنكي ميپينه په كه و چوون ناژه ليك ده لوور نييت. ده نگ و زه ناكه نزيك ماله كه مان تا ديت توند تر ده بيت و لاي مالي عه زريا زيرپنگه وه ديت. هه ر چنده يه كه له دواي يه كه ته قينه وه بوو، به لام من هه ر چوومه ده روه و نه وندې نه مابوو زرمه م ليته ستينن، مالي زيرپنگه ره كه له نيو چركه دا نه و لايه ي كه رووي له مالي نيمه بوو، بوو به نيمچه ويرانه، نه و روو كاره ي شي كه له شان ماله كه ي نيمه بوو هيشتا ژوورتيكي به پيوه بوو. ماليك به نيوه ميوه يه كه ده چو كه لبه ي درنده يه كه نيوه كه ي تري هه لكولي بيت، نيوه جه سته يه كه، نيوه شتيك. دهنكي نه لماس لوور يه كه، لوور يه كي ناحالي، لي واتاي شتيكي له ترس و كاره سات گه وره تري تيدا يه. درم به دانيسش تواني گه ره كه كه و نه و ته ماشاكارانده دا، كه كؤبوو بوونه وه. چوومه ژوور وه، نه لماس ورك في ليها توويه كه جه سته يه روق بوو بوو، به لام له سه ر پييه كاني وه ستابوو. سيماي ته واره گؤرا بوو، نه خو بادانيك، نه خو به زلزانينيك، نه لاف ليدانينيك، ته واره ورك گياندارتيكي بڼ زمان و نوقمي نيتر ترس بوو بوو. ناوړه له ده ست چوويه كه له شيوه ي شيتيكيكا. چاره كاني نه بله ق و تيك شكارو بوون. زارتيكي

چوون ده‌رگای نه‌شکه‌وت کراوه‌و هاواریکی ناژه‌لانه‌ی تیک شکان ده‌رب. ده‌سته‌کانی
 ناماژه‌ بۆ شوینیکی به‌شه‌ رووخاوه‌که‌ی مائه‌که‌ ده‌کن، ده‌بوو بکه‌ومه‌ خو، دم‌ و ده‌ست
 بانگی هه‌ندیک له‌ پیاوانی گه‌ره‌که‌کم کرد، که له‌وئ گردبوو‌بوونه‌وه، ده‌ستمان به‌
 لابردنی دارو په‌ردوو کرد، لی‌ره له‌م شوینه که ده‌سته له‌رزۆکه‌کانی نه‌لماس له‌میانی
 هاواره‌ شیتانه و بۆ برانه‌وه‌که‌ی ناماژه‌ی بۆ ده‌کن. هه‌ستیک دایگرتم، وامزانی که
 هه‌موو نه‌م دارو په‌ردوو به‌سه‌ر دل و شانی مندا که‌وتوون، قورس بوو، ته‌نانه‌ت له‌
 قورقوشیش قورستر بوون. نه‌م به‌رده به‌سه‌ریه‌کدا که‌وتوانه به‌سه‌ر شتیکدا که‌وتوون و
 که‌له‌که بوون لای نه‌لماس نازیزه، بینگومان نه‌و شته‌ مروژه، ره‌نگه‌ باوکی بیت، تاقه
 که‌سیکه له‌ ژیانیدا، نه‌م هه‌موو به‌رده له‌سه‌ر شانی من که‌له‌که بوون و رۆژ به‌ رۆژیش
 پتر ده‌بن و نه‌میستا گه‌یشتونته‌ نه‌په‌پی و وایان لی‌هاتوه له‌ هه‌موو قورسای دنیا
 قورستن و خه‌ریکه هه‌موو کوردی دنیا که به‌ به‌هیزی ناسراون، بۆیان نه‌جو‌لیت. هه‌ر
 به‌ردیکی دارو په‌ردوو که لاده‌بین ده‌یته سه‌ریاری قورسای شام و له‌ژیریدا ده‌نرکینم
 و ده‌ست له‌ زه‌وی گیرده‌که‌م و بۆنی بارووت و مه‌رگی لی‌ده‌که‌م و مه‌رگ ورده‌ ورده‌ له‌
 شیوه‌ی پیاوکی‌دا ده‌رده‌که‌ویت... عه‌زریای زیرنگه‌ر، یه‌که‌م جار ده‌ستی، نینجا سه‌ری،
 نینجا پاشماوه‌ی جه‌سته‌ی.

- مه‌ی جو‌لیتنه‌وه!

له‌گه‌ل هاواری شیتانه‌ی نه‌لماسدا هاوارم کرد. به‌ نیمچه‌ وشه‌یه‌ک ده‌ی لووراندا،
 گه‌ر ده‌ستمان لی‌ راگرتبا ده‌رده‌که‌وت وشه‌که (باوکه‌!) یه. منیش به‌ بی‌ده‌نگی هاوارم
 ده‌کرد و دم‌ پرسى (نایا ژیانى تیدا ماوه‌؟! هۆ خودایه له‌ پێنار نه‌م به‌سته‌زمانه‌دا
 ژیانى پى‌ ببه‌خشه‌وه‌!). من ده‌مزانی گه‌ر مردن هات، ئیدی پارانه‌وه‌ بى‌ سووده.
 ده‌ستمان له‌ سینگی پیاوه‌ راگرت، گویمان هه‌لخست، عه‌زریا زیره‌نگه‌ر گیانی تیدا
 نه‌ما‌بوو: نه‌مه‌ چاره‌نووسی خۆی و ده‌وته‌که‌یه‌تی! که هه‌لمگرت له‌ تۆ په‌له‌ په‌رۆیه‌ک
 ده‌چوو له‌ ناسن دروست کرابیت. نه‌لماس ته‌واو شیت بوو بوو، وه‌ک ره‌شه‌بایه‌ک
 هه‌لیکردو به‌ره‌و رووم هات، هه‌ر نه‌وه‌نده‌ پیم گه‌یشته‌ وه‌ک سه‌گینکی هار بوو

نینه که کانی لینگیر کردم، بۆ چرکه یهك زمانی کرایه وه هاواریکرد (مهینه ئن باوكم بدزیت! نهو باوكم ده دزیت!).

بۆ یه که بجاره ناها هیتزم له بهر ده بریت، له وه بوو به سهر زه ویدا بکهوم. قورسایه کان وا له سهر شام که له که بوون و خه ریکن په کم ده خه ن، رووبه پرووی نه م باره قورسانه بوومه وه، به ده نگیتکی کزو خه مینه وه داوام کرد:

- نه م به سته زمانه م لی دورور بجه نه وه و قومیتک ناوی به نه ئی!

حه سه ن بوزورگی لار یه کیتک بوو له وانه ی باره شی لیتدا وه و لیتدا دوروری بختا وه. وه ک گهرده لوولیتک به ره نگاری ده کرد و خۆی له دهستی راده پسکاند، من مردوه که م هه لگرتبوو، نه ی خودایه، له چاره ت نووسیوم که ده بیت من هه ر مردوو هه لگرم؟! ناخۆ تا نه م جهنگه نه فرینه ده بریتا وه ده بیت چهند مردوو دیکه به کۆل هه لگرم؟! ناها خودایه بۆچی کردم ت (به گۆر هه لگه ن) ی نه م جهنگه؟! ناخه سابلاخ چ تاوانیکی کردوو تا تووشی نه م سزا تاله بکهیت؟! به م باره قورسه مرۆقه وه بۆ مالی خۆمان وه ری که و تم و لووره ی شیتانه ی نه لماس و ته قینه وه ی تۆپ دوامان که و تیبوون و تۆقین و ترسانی ناماده بووان و که سانی ماله که مان و میوانه کاتمان سه رباربوون. به نه سمه رم وت گهره که کاری پیاره که جیه جی بکهین، پیش نه وه ی عوسمانیه کان و نه لمانه کان بیتنه نار سابلاخه وه ده بیت بینیتین، وه که هه موو جارێک لیم پارایه وه که نه چمه ده ره وه، میر به جه خته وه وتی:

- تۆ شیتیت!

فه رمانم به وانه دا، که له ماله که دا به ته مه ن، گهره بوون:

- بیشۆن و کفنی بکه ن، وا من ده رۆم ده زه لام کۆده که مه وه.

له ماوه ی سه عاتێک که مه تر هه موو شتیک ناماده بوو، گۆرستانه که له ولایه وه دورو بوو که هه موو جارێک عوسمانیه کان لیتوه ده اتن. پارامه وه که خودا نه و ماوه یه مان پی بدات، تا کاری پیاره مردوو که پیش گه یشتنی عوسمانیه کان، جیه جی بکهین. ده نگی تۆپ و لووره ی شیتانه ی نه لماس دوامان که و تیبوون (باوکمیان دزی! باوکمیان لی دزیم!). له بهر خۆ وه وتم: (خۆزگه نه م به سته زمانه ش له گه ل بارکیدا مرده با! یان

خۆی له پێناویدا کوشتبا، ناخر به مردنی ئه نازیزترین شتی له دهست چوو، به لکو هه موو شتیکی له دهست چوو!. دووباره پرسیم (نایا به م کۆست کهوتنه بێدار ده بیته وه؟!)، ههروه ها پرسیمه وه (نایا عه زریا زیرنگه ر که سێکی هه یه به درێژایی ساله که نوێژ و نرای ئاسووده ی مروو- قه ودیشی بۆ بخوینیت؟) دهستی خۆم له خۆلی گۆره که ته کاند، دیاربوو وه لامی پرسیاره کان سهخت و دژوار بوون، بریارم دا خۆم بۆ مرووه که قه دیش بخوینم، له هه مان کاتدا بریارم دا که کچه هه تیوو به سته زمانه که لای خۆمان دالده بدهم. مائی زیرنگه ر زۆریه ی بوو بوو به که لاره و شتیکی وای نه مابوو ته ویش بپروخیئت، ده رگایه کی نه مابوو تا بپیارێزیت. خه لکی بێ به زه یانه په لاماری ماله که ی زیرنگه ری مروویان ده داو که لوپه لیان لی ده برد، له کۆگای خۆراک ده گه ران که که وتبووه ژیر دارو په ردووه وه، به لام نه لماس به دم داواکاخانه وه نه هات تا دالده ی بدهین، له ژووره که ی خۆیدا که نه رووخابوو، دهستی له شیشی په غه ره که گیر ده کرد، ئه و ترسه شیتانه یه ش سه ر رووخساری به رنه ده دا، به لکو ترسه تیکشکیتنه ره که له سه ری مایه وه به چنگه به هیزه که ی پتر تیکی ده شکاند. هه ر که سێک لیی نزیك بکه وتایه وه، ئه م ده کشایه وه، لووت به رزیه که ی کاتی هۆشه ندیه که ی گۆراو بوو به شیتی، هاواره که شی بوو به بیده نگیه کی سهخت و لاملی... به یارمه تی نه سمه رو قه شه نگ هه ولمان دا بۆ مائی خۆمانی بیهین، ته نانه ت له نه نجامی راکیش و بکیشدا خه ریک بوو شیشه کانی په غه ره که له بیخه وه هه لبه که نرین، هه موومان به کۆمه کی خه لکیکی زۆری گه ره که که زۆرمان لیده کرد و به ره و مائی خۆمان په لکیشمان ده کرد، که چی خۆی ده رباز ده کرد و ده گه رایه وه و له چاپه رووکانیکدا ون ده بوو. زۆریه ی هۆش و گۆشی بۆ جهسته ی گویزرایه وه بوو به هیزو ترسیکی گه وه، به لام تارماییه ک له لووت به رزی و پنتیک له ئاوه زی دروست له نه لماسی سه رکیش و له خۆرازی بوو هه ر مابوون، هه ر کاتیک به زۆرو ناچار کردن شیتیه که ی لی دورو بخرایه ته ره، ئه و ده گه رایه وه بۆ دۆخی ناسایی خۆی. نیستا بۆ ته نیمچه شیتیک و له نیمچه که لاره یه ک ده ژیا، نه ده رگایه کی هه بوو بپیارێزیت، نه په رژینیک، که لاره یه ک هیچ پیژزیه کی نه بوو و به پروی هه رکه سیکدا کراوه بوو،

به خواردنی کرد، چه شارگه که ی جی نه ده هیشت. ئیدی قه شنگ بۆ ماڵ ده گه رایه وه
 دواى ماوه يه كه ده هاته وه تا قاپه به تاله كان بباته وه، نه لئاس له سه ر چاوه ی خواردن و
 خواردنه وه که ی نه ده پرسى، یان له خۆى نه ده پرسى، تۆش ناوبه ناو هه ر له دوور را
 چاودیریت ده کرد، که به م شیه تازه یی ده ت بینى نازاره کانت زۆتر ده بوون. نه رى
 به راستى نه م کچه کلۆله نه ر هه رزه کاریه که پیتش ماوه يه كه له مه وه به نه لئاسى که ی له
 خۆرازی و لووت به رزبوو؟
 هه ی نه فره تی خودا له جهنگ!

* * *

حه سه ن چه خماخ...

نه پیاوه نه خۆشه که ده مریت و نه شوڤشى گه له رووسیا جینگیر ده بیته!، به لām
 ئیمه بوونی خۆمان سه لماندو زۆرى پى ناچیت خۆرى سۆسیالیستى به سه ر هه موو
 گهلانى رووسیاو هه ردوو به رى نازه رینجان هه لدیت. به لشه فى به ره و سه رکه وتن
 به رپوه یه، له گه ل نه وه ی هیزه کۆنه خوازو پارته نه ته وه یی و ئیسلامییه كان بانگه وازی
 کۆمه ککردنى عوسمانییسه كان ده که ن، یان ده چنه پالیان، به لām دوو پیاوه که
 له سه رتاسه رى جیهان کار ده که ن.

هارییان، ئیمه که مینک پیشکات، رهنگه پیتش شوئیش بکهوین. نه مرۆ سابلāخ
 رووبه پرووى یه کینک له به ره نجامه ترسناکه کانی نه م جهنگه قیزه وه نه ده بیته وه. دیاره دى
 برستى له شارۆچکه کلۆله که ماندا به ناشکرا ده رکه وتوه. خه لکی برسین، درکانه كان
 خالین، رهنگ زه ردی له سه ر رووخساره كان نیشته وه، ئیسکی خه لکی دواى نه وه ی به زو
 گۆشتیان توه نه وه به ناشکرا دیاره، زۆربه ی دانیشته وانی سابلāخ که پى ده که ن له برسان
 وه ک سه رخۆش لاره لاریانه.

ده ست به ر خۆراکه وه بگرن که هه تانه، بۆ ده ره وه ی سابلāخ برۆن و به دواى خۆراکه دا
 بگه رپن و تا ده توانن کۆى بکه نه وه، با که میش بیت و چه ندیش پاره ی تیده چیت، پاره ی
 هه موومان یه که و خۆراکیشمان یه ک خۆراکه، گه ره که به هانای که م ده رامه ت و
 هه ژاران و نه وانه وه بچین که جهنگه که نه یه هیشته وه پر به سکی خۆیان بخۆن.

هك و تم سهر كه وتنى يه كپريزى جه ماوه رمان به سهر بيگانهى تينووى خوين وه ده دست
 هينا، با ئيستا به رهنگارى دوژمنه گه وره كه مان... برسيى بيينه وه! با به گويزه ي توانا
 جلوه ي ته كانه يه كه له دواى يه كه كانى برسيى بگرينه وه.
 سهر كه وتنى سهره تار كو تا يى هه ر بۆ گه لانه!

* * *

دوو خوليا ده كه ونه سهر حه سه ن بوزورگ، دوو خه م ده ي پسين، نه ميستا گه يشتن
 به نه لماس و ترازاندنى (دوخينه كه ي). زۆر هاسان بووه، به لام نه وه ي شته كه ي قورس و
 دژوار كردوو، خۆراگرتنه به رانبهر برسيى زۆر داره كه. ئيدى حه سه ن بوزورگ له ده دست
 ده رچوو، نه ر گوڤراوه واى لينهاتوو ده زانيت كه نه م سندوقه پر له زيرانه هه رگيز ناتوان
 كوليره يه كه پيدا بكه ن، هه ستى به بى برسى ده كرد. ناخر نه و رۆژانه رۆيشتن تازگى
 ده يگرت ده ي خوارد، تيرى روواله تى و بنه ماى نازراگيرايى و لووت به رزيه كه ي بوو،
 تيرى ده خوارد و ئينجا بۆ جيبه جيكردى شالاره كانى ده چوو ده روه، ئيستا زگى زهرد
 هه لگه راوه و قۆره قۆپيتى، رهنكه له به خت باشى نه م بيت كه چوونى بۆ ده روه ي
 شارۆچكه كه ي لى قه ده غه كراوه. بيرى له وه كرده وه ئاخۆ خوشكه كانى له ژووره كه ي
 خوياندا چى بكه ن، بيگومان وهك چۆن برسيى خويان بۆ پياران ده شارنه وه، ناوهاش
 برسيى سك ده شارنه وه، يان رهنكه به چه باسى هه ردوو برسيى به بكه ن. گه ر له
 دابى نه م كۆمه له دا پيار مه ترسى بيت، نه وا خۆراك مافى كى رهايه و لى بيبه شبوونى
 تاوانه، له خۆى پرسى (ترازاندنى به نه خوئين) ي نه لماس گه ر چه ند رۆژيك يان
 مانگيت يان دووسى مانگ بخايه نيت، نايا تا نه و ده مه نه م ده ميتيت؟

خۆ نه گه ر ژيار هه موو كۆسپه كانى ته خت كرد، نه وه بيگومان نه لماس ده بيته
 يه كه م كچيك له بيداريدا نهك له خه وندا، به ده ستى دينيت. نايا بى هيزى و بى برسى
 بوارى ده دن تا ته نگ به نه لماس هه لچنيى و به سهر كه وتووى و پياره تيبه وه
 بگه رپته وه، يان يه كه م نه زموونى راسته قينه ي به رانبهر ده سه لاتى برسيى زۆر داره كه
 مايه پوچ ده بيت؟!

نه خيتر، گه ره كه باوكى چاره سهرىك بدوژيته وه. قايلى بكات كه زير شيرى چوله كه به دهست دينيت، ته ناهت مانگيش به دهست دينيت، كه چى نه وه تا هم زير وهك خول به سهر يه كدا كه له كه بوون، هم خوله چ سوودىكى ههس، چونكه ناتوانيت له ته نانتيكى وشك، يان ته ناهت توپك له پيازىك پهيدا بكات.

له ژيانيدا بو يه كه بچار لهم باركه هه لگه رايده، بو يه كه م جاريش ههستىكرد كه هه لئه له تاره. راستيه كانيش ورده ورده له بهر چارى ناشكرا ده بون و رو به پروى ده بوونه وه، گهر خو پرستيه كهى و گهر برستيه كهى، گهر حهزى دهست به سهر داگرتنى نه لئاس و نه گهر خو شهريستى خوشكه كانى و داىكى نه بوونايه، نه وا ههستى بهم راستيه نه ده كرد. ئاي باوكه! ئاي هم شلومو كه تانيه جووله كه يهى دراوسيمان دهينيت؟ نهو لينزانترين كه سى دنيايه، كاتيك خوراكى كو ده كرده وه ته ناهت هه نديك كهس پتيان دهوت شيت، به لام نهو داواى لهو كه سانه ده كرد كه وهك نهو بكهن. نهوى به گوپى كرد نه ميستا له ماله كهى خوى پالى ليداره ته وهو باكى به خواردن نيه، نه له برستى ده ترستى، نه لاواز بوون و نه وشكبوونه وهى گه ده تامردين. نهوانه پتيان دهوت شيت، نهوانه پرويان به هيترو نه فسونى زير هه بوو، وا نيستا له برسان لاهى سهر يان ديت و رو به پروى هه پرده شى مردن ده بنه وه.

باركه، داني پيدا بنى، كه تيمهين شيت! له گهل نه وه شدا رهنگه هيشتا كات به بهر يه وه ماييت. گاليسكه كات ناماده بكه و كيسه زيره كان هه لى گره به پاره كات قوريانيمان بو به! به رهو باشوور بو نه سفه هان برۆ، يان گهر توانيت به رهو روژه لالت بو تاران برۆ و هم كانزا زهردو تووره اته به بژيوى ژيان بگوژه وه...! دهى باوكه، له پيتناو كچه كانت و داىكم، له پيتناو خو و من دا نانتيك با به ده نه وهندهى جارانش بيت، جا چيه؟! نهى توش وهك من نابينيت، نهى هه و بهم شيتيه ده ميته وه؟! سوپند به گيانى داىكم و بارى و جيهان و دنيا و عالم، به گيانى هه هه موومان سوپندت ده ده م. برۆ و خوراكمسان بو پهيدا بكه، نه گينا تيمه ده وله مهندينين، به لكو هه ژارگه ليكيين برستى له رهگ و ريشه وه درمان ده هيتيت!

دوای دوو دلییه ک رازی بوو، دیقته تی دا گولته پشکوتروه کان له قونای
 په ژموره بیدان، دلّی نهرم بوو، به زه یی هاتنه وهی به نیمه و به خودی خوی به سر
 پروابوونی به پاره و خوشه ویستی زوری بۆ پاره زال بوو. هفتیه ک خوی بزکرد، نه و
 ماره یه هر زمان بوی ده کرد، کاتیک گه پرایه وه به گالیسکه یه کی نیوه به تالوره
 هاتره، هندیك پتویستی و چند تهنه کدیه ک بوو، که ناهی برسیتییه کوشنده کی
 نه ده شکاند.

- نه مه چیه؟! -

هه ناسه یه کی گهرمی وای هه لکیتشا خه ریک بوو گرپه کی گالیسکه که و نه وهی
 له ناویدایه بسووتیتیت، بیتزار و شه کت و برسی و ماندوو بوو:
 - به عاره بانیه کی پرپوه گه پامه وه، هر نه وه تا نه سپه کان ده یان توانی رای
 بکیشن، له دروازی شارۆچکه که داگیرکهران ده سیتان به سر زوره بیدا گرت و له مه
 زیاتریان بۆ نه هیتشین وه!

دایکم به توو په یه وتی:

- نیمه به گزانی و هه له له پیشوازیمان کردن، نه وه تا نه وان خورا که که مان داگیر
 ده کهن و له برسان ده مان کوژن، که واته جیاوازی نیوان نه مان و روسه کان چیه؟
 بارکم وتی: نه وان به گولله ده مان کوژن و نه مانیش بژیومان لی زهوت ده کهن، نه ی
 نه فره تی خودا له هه ردوو لایان.

به غه مگینییه وه وتم:

- نه گهر ده ستمان پیوه گرتبا نه و به شی مانگیک یان دوو مانگمانی ده کرد.

ده سته جی بیرۆکه یه کم بۆ هات و پیم وت:

- بۆچی پیش نه وهی کار له کار بترازیت، جاریکی تریش ناچیته وه؟

وتی:

- سوودی چیه؟ پاره که مانیش ته وار ده بیت و (هه ریه که) ش عوسمانی و نه لمانی

ده یخون!

تۆ بلیت له کوتاییدا به سهر برسیتیدا زال بین، نهوسا تاقیکردنهر که له گهل
 نهلماسدا به لیها تووی که له پیایکه وه جیبه جی بکه م؟
 نه فرت له برستی و نه وهی برستی هینا!

روژگار به ههناسه سواریه وه له سهر قسه که ی بهرده وام بوو، بهروژی نیوهو به
 بهرچاری خه لکی سابلآخه وه، ژماره یه که له پیاهه کانی مورتها حاجی زاده له
 ده رگا که یان دا، له من پشوسوارتر بوون، له شه ر گه رابوونه وه. مورتها بێ پیچ و په نار
 شاردنهره بردنیه ژووره وه، سهرده می وریایی و شاردنهره به سهر چوو بوو ته نانه ت
 گولیش نیستا نازادانه هه موو شتیکی دهینی و دهیست.

له ده موچاری رووته له کان شه رو خراپه کاری دهباری، به لام مورتها وه که پیغه مبه ریک
 پیشینی پیشهاتیکی خراپ بکات، به لام ده بی ت نهو شه ره چی بیت؟ له ژووره وه
 بهروو خساریکی مۆن و ترشه وه به توندی لیتی پرسین؟

- قسه بکه ن! وه لی هیچ و پووچ نه مجاره چی کردوه؟!

یه کی که له رووته له کان وتی:

- لایه نگره کانی هه لیاندا ناگر له هه ندیک کیتلگه و باخت به ریده ن!

یه کی که تر وتی:

- ناگره که یه که پارچه گه می سووتاند و توانیمان ناگره که له ده غل و دان و
 باخه کانی تر بکوژینینه وه.

سییه م وتی:

- چوارمان له پیاهه کانی کوشت، دووانیش له نیمه بریندار بوون!

مورتها حاجی زاده ماوه یه کی زۆر داما، نینجا سه ری به رز کردوه وه هه مه هه میکی
 کرد:

- گیلهی شیت! نه وهی دیواری له شووشه بیت، به رد بۆ خه لکی ناهاو یژیت! نیوه
 ده زانن که ده توانین ده نه وه نه ده تۆله ی لی بکه ینه وه، نی جگه له که می که نه وت و چه ند
 ته له شقاره ته یه که زیاتری تیناچیت، به لام نیمه لهو هوشه ندترو زیره کترین، بۆیه

چاره‌پیتی نهو چرکه ساته ده‌که‌ین تا جه‌نگیک له بابه‌ت نه‌وه‌ی رووس و تورکه‌کان هه‌لبگیرسین، که چۆن دانیش‌توانی سابلّاخ گیرۆده‌ی بسون، ده‌ی نیستا به‌ره‌و نان خواردن و شه‌راب!

رووی کرده‌ سندوقی دارینی گه‌وره‌و کووړ و کردیه‌وه، ده‌ستی به‌ده‌ره‌یتانی کیسه‌ زیر کرد و به‌سه‌ر پیاوه‌کانیدا دابه‌شی کردو وتی:

- ده‌زام گه‌ر روو بکه‌نه‌ باشوور یان رۆژه‌لات، ده‌توانن خۆراکتان ده‌ست بکه‌ویت، به‌لام نه‌وه‌ی پیوسته‌تانه‌ زیره‌، نه‌م پاره‌یه‌ له‌نیو خۆتاندا دابه‌شی بکه‌ن. کاتیکیش نازووقه‌ی (رۆژی ناگرکه‌وتنه‌وه‌که‌) تان کۆتایی هات، نه‌و نازووقه‌یه‌ی به‌م پاره‌یه‌ ده‌یکرن بیخۆن، نه‌م پاره‌یه‌ به‌دریژایی رۆژانی قاتوقری و برسیتی و ته‌نانه‌ت تا هاتنی چرکه‌ساتی رووبه‌رووبونه‌وه‌که‌ به‌ پشتیوانی خودا نزیکه‌، به‌شی خۆراکی خۆتان و براده‌رانتان ده‌کات. نه‌مه‌ش کیسه‌یه‌کی ته‌راوه‌ بۆ شیری چیای سه‌رده‌سته‌تان و نه‌وه‌ی دیکه‌ بۆ جیگره‌که‌ی. هه‌ر کاتیک پیوستی کرد وهرن بۆ لام، چونکه‌ ئیه‌و شایانی هه‌موو چاکه‌یه‌کن، به‌لام له‌ ناست دوژمنه‌کانتان چار مه‌نوقینن و پیلانه‌کانیان پووچه‌ل بکه‌نه‌وه‌و تیره‌کانی براکه‌م به‌ره‌و که‌وانه‌که‌ی بگینه‌وه‌، ئیدی خودا پشتیوانان بیت.

که‌ جیی هیشتن به‌ هه‌له‌په‌وه‌ نانیان ده‌خوارد و که‌ف و لیک به‌ده‌میاندا ده‌هاته‌ خواری. له‌ده‌میان‌وه‌ جوړه‌ ده‌نگیکسی کیتیانه‌و مه‌رمپیک ده‌رده‌چوو، له‌ مه‌رمپری گیانداریکی زۆر برسی ده‌چوو ئیدی له‌ بیرکردنه‌وه‌ کیناوی و ژه‌ه‌راویه‌کانیدا رۆچوو. شوینه‌واری قامچی هیشتا به‌ پشتمه‌وه‌ دیاره‌، خویرپترین ئافریده‌ی خودا به‌و قامچیانه‌ لینی ده‌دام، هیشتا خه‌ت خه‌تۆکه‌ی کۆنه‌زامی شوین قامچییه‌کان به‌ پشتمه‌وه‌ن و به‌قوولایی نه‌فس به‌رزیمدا رۆده‌چن و ده‌بنه‌ چالیک که‌ جگه‌ له‌ گوشتی بۆگه‌نی تۆ هۆ وه‌لی، هیچ شتیکی تر پری ناکاته‌وه‌! ناخر ناچارت کردم چۆک دابده‌م، له‌کاتیکدا جگه‌ له‌ خودا بۆ که‌سیکی تر چۆک داناده‌م، کردمت به‌ نه‌سپ و که‌ر، که‌چی خودای گه‌وره‌ به‌ مرۆفی هه‌موو مرۆفیکی دروستکردوه‌، ئاوها له‌ فه‌رمانی خودا ده‌رچوویت و سووکیه‌تیت به‌ نابرووی مرۆڤ کرد. زه‌بریکی کوشنده‌م لیدایت،

چونکه ده‌مزانى بهر له‌خودا پارو سامان و روواله‌تباږى ده‌په‌رستيت. تښه په‌له‌گه‌نميك
يان باخټكم ده‌سووتينيت نه‌مېش ناگاته نرخى تاقه مېترىك له كوكا به كېلوپېدل و
خوړاك ناخړاوه‌كېت؟! تښه سووتانېدت و من ناگرم له‌دلت به‌ردا، هېچ خړابه‌يې كم له‌گه‌ل
برسيه‌كانى سابلّاخدا نه‌كردووه. هڅه وهلى، چونكه زانيم تښه نه‌وې قوړخت كړووه من
به بام دا، نهى هېچ و پوچترين بوونه‌وې، نه‌وې تښه پوړ پارو‌داره‌كانى سابلّاخ هېلت
گرتېوو، تا دوا پارچه زېړيان له‌دهست دېرېكېت و بېانگه‌يېنېته ريزى برسېيه‌كان و
له‌كوتايېدا له‌گه‌ل نه‌واندا بېر، وا له سايه‌يې منډه وهك دلت بېو به خوټه‌كېوه،
گه‌ره‌كه خه‌ونه‌كېت پوچېل بېكه‌مېوه، كاتېك سېر دېته سېر راستى، نه‌وكاتېي خودا
خوت و پېوه به‌ستراوه‌كانت تووړ ده‌داته باوه‌شى نه‌نكيو مونكيووه، به پشتيوانى خودا
هم‌مووتان به‌رو دوزخ ده‌چن، نه‌وسا هم‌موو غايله قېزه‌ونه‌كانت پوچېل ده‌كه‌مېوه.
كه‌داته با جه‌نگى غه‌واره‌كان كوتايى بېت، نه‌وسا به ناشكرا جه‌نگه‌كه‌مان، جه‌نگى
نېمې كه پېتمان ده‌لېن بېرا، ده‌ست پېنده‌كه‌ين. رووسه‌كان و عوسمانيه‌كان چه‌ند
له‌يه‌كه‌وه دوورن، نېمه يېه‌كجار له‌وه زياتر له‌يه‌ك دوورين، سېرى هېله‌پېرى و به
ده‌نگيكي به‌رز پرسى:

- هاورپيان، وانېيه؟!

(هاورپيان) شله‌ژان و خواردنه‌كه‌يان دايه لاوه به‌دهم جوينى نه‌وې ناو ده‌ميانه‌وه،

پرسيان:

- گه‌وره‌مان، مېه‌ستت چييه؟

به جه‌خته‌وه وتى:

- سېر‌كه‌وتن بڼه نېمېه، نه‌ك بڼه وهلى سته‌مكارو نه‌فرين.

هم‌موو به‌يېك ده‌نگ وتيان:

- به پشتيوانى خودا گه‌وره‌م! سته‌مكاران و نه‌و خلت و خاش و له‌برسا مردووانه

له سېبېرى نه‌و سته‌مكارانه‌وه هېله‌ده‌گېرېينه‌وه، رزگاريان ناييت!

قسمې نه‌م رووته‌لانه له‌گه‌ل قسه‌كانى حېسه‌ن چه‌خاخ و هېواداراني جياوازيه‌كيان

نه‌بوو، شتوازي جېبه‌جېكردنېشى به‌قېد تاله موويېك له‌هې نه‌وان لاي نه‌ده‌دا، نه‌وه‌نده

هه‌بوو مورتەزار پیاوه‌کانی شەڕیکی تایبەتی و تاقە‌کە‌سییان بە‌رپا کردبوو، بە‌لام
 چە‌خماخ و هاوڕێ‌کانی پێیان وابوو لە‌پێناوه‌موواندا دە‌جە‌نگن و رووسیاو نازە‌ری‌جانی‌ش
 لە‌و چوار‌چێ‌وه‌یه‌دان و جە‌نگە‌کە‌شیان لە‌ ناییندە‌دا دە‌ییتە‌خودانی هە‌زار پێ‌یه‌ک و دە‌وری
 دنیا دە‌دات، تا مل‌که‌چی رێ‌نماییه‌کانی خۆی ب‌کات، رێ‌نمایی (چاکە‌خواییه‌ک)ی
 راست‌گۆیانه.

ناوی ناجی باریزات بوو، کە‌ بێ‌نیم جلیکی ژنه‌ خێ‌له‌بیا بانه‌کانی لە‌به‌ر‌کردبوو، وه‌ک
 نه‌وی دوا‌هه‌ناسه‌ بدات لە‌به‌ر دەر‌گای کە‌نیسه‌کە‌ که‌وتبوو. پ‌رچ سوورو ده‌موچار
 کو‌نج‌رین، هه‌رزه‌کارێ‌ک له‌ ته‌مه‌نی شانزه‌ ساڵیدا بوو، به‌ هه‌موو نه‌و زمانانه‌ی ده‌م‌زانی
 دوواندم، نه‌و به‌شی‌وازی جووله‌کە‌کانی به‌غدا‌یی وه‌لامی دامه‌وه، نه‌و سه‌رده‌مه‌ تاقه‌
 وشه‌یه‌کی عاره‌بیم نه‌ده‌زانی، دەر‌گای کە‌نیسه‌کە‌م کرده‌وه و به‌ چوار ده‌وری خۆ‌مدا هه‌ل‌م
 رووانی، کاتێ‌ک که‌سی‌کی نامۆ لایده‌ نه‌که‌وته به‌ر‌چاو‌م، برد‌مه ژووره‌وه. ناما‌ژی بۆ
 کردم که‌ برسی و تینوه، له‌وه‌ی که‌ له‌ دۆ‌لابی کە‌نیسه‌کە‌ هه‌بوو، خواردن و خواردنه‌وم
 پێ‌دا، نوێژ‌که‌ران گرد‌بوونه‌وه، یۆ‌نا ئا‌غاسی ماوه‌یه‌ک له‌ به‌غدا ما‌بووه‌وه و به‌باشی
 ناخاو‌تنی جووله‌کە‌کان فێ‌ر بووبوو. ئی‌دی نه‌وی لاره‌ جووله‌کە‌کە‌ ده‌ی وت بۆ‌مانی
 وه‌ر‌گێ‌را، نه‌وی نه‌و وتی نازار به‌خش بوو، به‌لام له‌پشت قسه‌کانه‌وه بۆ‌نی ئومید‌دێ‌ک
 ده‌هات. له‌به‌غدا عوسمانیه‌کان دوا‌ی نه‌وی یه‌ده‌گی ته‌مه‌ن گه‌وره‌کانیان به‌ده‌سته‌وه
 نه‌ما، ده‌ستی‌ان کردوه به‌گرتنی قوتابی قوتابخانه‌کان بۆ سه‌ربازی. له‌ باشوور شە‌ری
 ئینگلیزه‌کان ده‌که‌ن، ئینگلیزه‌کانیش به‌هه‌نگاوی خێ‌را به‌ره‌و به‌غدا ده‌ین، نه‌وانه‌ی
 به‌ره‌و باکوور ده‌یان گوا‌زنه‌وه، نه‌وا مه‌ودایه‌کی زۆ‌ر به‌ره‌و به‌ره‌ی شە‌ر به‌سه‌ر‌ماو سۆ‌له
 گه‌ری گه‌ر‌ما به‌پێ‌ ده‌رۆ‌ن. زۆ‌ر که‌س بۆ‌یان رێ‌که‌وت وه‌لاتن و گه‌ر‌انه‌وه، به‌لام نه‌وانه‌ی
 نه‌وه‌یان بۆ‌ رێ‌ نه‌که‌وت، عوسمانیه‌کان وه‌ک زرتیه‌کی مرۆ‌یی زیندووبۆ‌ پاراستنی
 سوپا‌که‌یان له‌ ئا‌گری تۆ‌پی رووسه‌کان، به‌کاریان دێ‌نن وپێ‌ش خۆ‌یان‌یان ده‌دن و
 ده‌سه‌جێ‌ تیا‌ده‌چن. ناجی باریزاتیش خۆی ده‌کاته‌ مردوو له‌گه‌ڵ سه‌دان کوژ‌راودا
 له‌ده‌روازه‌ی شارۆ‌چکه‌کە‌ ده‌که‌وێ‌ت. که‌ سوپای عوسمانیه‌کان دور‌و ده‌که‌وێ‌ته‌وه،

ههستاوه جله‌کانی گۆږپوهو نهم جله‌ی له‌بهر کردووه. هیشتا له‌عیراق بووه نهم جله‌ی ده‌ستکه‌وتووه، تا بۆی ریکبکه‌ویت و هه‌ولتی هه‌لاتن بدات، نیدی له‌بهری بکات و به‌ره‌و به‌غدا بگه‌رپه‌توه، به‌لام، به‌ختی نه‌ی هه‌تاه‌وه نه‌و هه‌له‌ی بۆ هه‌لنه‌که‌وتووه، چونکه سه‌رکرده‌کانی چاویان له‌سه‌ری بووه. هه‌نگاره‌کانی پێچاوه‌ته‌وه‌و گۆڤانی ناوه‌ه‌وا هه‌ر له‌سه‌رمای سه‌خت و خۆری سووتینه‌ر هه‌تله‌یان پێکردووه نه‌نانی ده‌ست که‌وتووه نه‌ ناو، چونکه عوسمانیه‌کان له‌ریگه‌ی خۆیاندا هه‌رچی شتیک بۆ خواردن بشیت، ئینجا له‌ شارو له‌ده‌ره‌وه‌ی شار، له‌ کینگه‌و باخ، هه‌موویان له‌خه‌لکی داگیرکردووه، یان دزیوانه. ناجی باریزات به‌تاقی ته‌نیا له‌ ده‌روبه‌ری سابلخ له‌چارى هه‌تزه داگیرکه‌ره‌کان خۆی شارده‌توه، له‌ هه‌ندیک باخی نزیکدا به‌ری میوه‌ی خواردووه، هه‌ندیکجاریش لێ بپاوه نه‌و خواردنه‌ بخوات، که‌ ناژهل ده‌یخۆن. دواچار به‌ختی ده‌یه‌یتیت و دواى نه‌وه‌ی چه‌ندین جار له‌ ته‌قه‌کردنی سوپا رزگاری ده‌یت، ده‌گاته سابلخ. نه‌و زمانی برابوو و زمانی تایه‌فه‌که‌ی خۆی نه‌ده‌زانی، ئی قسه‌کردنیش به‌ نامازه‌ تووشی مه‌ترسی ده‌کات. ده‌سوورپه‌توه‌و خۆی ناخاته به‌رچار، تا له‌ رووکاری پێشه‌وه‌ی که‌نیه‌سه‌که‌ ناویشه‌نه‌ عیبریه‌ که‌ ده‌یت، به‌هه‌ر جوړیکه‌ له‌ تاریکی خۆی هه‌شار ده‌دات، ئینجا به‌یانی زوو به‌شه‌که‌تی بۆ که‌نیه‌سه‌که‌ ده‌گه‌رپه‌توه، خۆی بکیش ده‌کات، تا ده‌گاته ده‌رگا‌که‌و به‌بێ شنگی پال ده‌که‌ویت، که‌ چاوم پێی که‌وت له‌درا هه‌ناسه‌دا بوو، له‌بهر ده‌رگای مالى خودا دا که‌ پیاو چاکان و خودا په‌رستان رووی تیده‌که‌ن، مملانیسی له‌گه‌ل مردندا ده‌کرد.

خه‌مه‌کانم پتر بوون، که‌چی ده‌رووی ئومید له‌ دلێ نه‌و خه‌مانه‌دا کلارو رۆژنه‌یه‌کی کرده‌وه‌و تیشکیکی لاوازی له‌ رووناکی ده‌هینایه‌ ژووره‌وه. بیرم له‌وه‌ کرده‌وه‌ که‌ لاوه‌ جووله‌که‌ به‌غدایه‌که‌ بینه‌م ریزی نه‌وانه‌ی له‌ ماله‌که‌ماندا بوون، که‌چی دیواری زمان دیواریکه‌ به‌لیدانی پاچی ده‌ست و بازوویه‌کی به‌هه‌تزه‌ نه‌یت نارووخت، که‌چی ئینه‌ ده‌ست و بازوومان لاواز بوو، بۆیه‌ یه‌کینم هه‌لبژارد که‌ پێشتر هه‌ره‌سی به‌و دیواره‌ هه‌تاه‌بوو. یۆنا ناگاسی، تۆ خۆت و پیریزنه‌که‌ت له‌ ماله‌که‌دا هه‌ر هه‌ردووکتان، به‌هۆی

زمانه كه ته وه ده توانیت نهم لاره به غداییه بدویتی و گویشی لسی بگریست، بۆ مائی خۆتانی ببو من بژۆی ژیانی نه وو تۆ پیریژنه كهشت دابین ده كه م.

به لئی، خۆراك له شارۆچكه كهو ماله كهی توش له كزی داره، به لام ماله كهی من هیشتا پره له خیروفر، ئیدی به هۆی ناجی باریزاته وه، یان به بی ئه ویش تۆو پیریژنه كهت لهو خیرو فهره تان بهرده كه ویت! به رهو مالز گه رامه وه، هه ندیک هه والم پی بوو كه بۆنی ئومیدیان لیده هات (جهنگه كه به رهو كۆتایی ده روات!) به راسته؟! بینگومان لهو قسه یه په له م كرد. ده بوو پیش ئه وهی بگه ینه كه ناری ئارامی، ده ریاگه لینیکی دیکه له خوین و ترسی كوشنده بپین...

هه ندیک كاره ساتی وا ببینین، ته نانهت سه ری مندالی نیو بی شه كهش سپی بكات.

* * *

رۆژ له دواي رۆژ له مائی بوزورگ خۆراك كه م ده بو وه، به ئاوه ژووی زیڕ كه به هاكهی وهك نرخى خۆلی لیتهات، خۆراك بوو به پاره یه کی ده گمهن و ده بوو پاریزگاری بكهیت و ده ستی پیوه بگریست و به نه رمی و وریایه وه مامه ئه ی له گه ئدا بكهیت! هه سه ن بوزورگ پیش چاره نووس ده كه ویت و هه ول ده دات له ئه لماس نزیك بیته وه. ئیدی نهم له تیریدا خواردن هه ئنا هینیتته وه، به لام ئافره تی شی گه ره كه. هه موو میینه ی سابلخ له بهر چاری ون بوون و ته نها ئه لماس مایه وه، له تاریکیدا بۆ لای دیت و چاوی لینییه كه چۆن خواردنه كهی شلۆمۆی جووله كه به هه لپه وه هه لده لوو شیت، نه ری خۆراك له مائی نهم جووله كه یه هه ر نه برا؟ چۆن ده بریت ئه ویک هه موو دانیش تووانی سابلخ ده زانن گه نجینه یه کی زیڕی له پای كۆكر د نه وهی خۆراك توانه وه؟ نه ی هه ندیک كهس به شیتییان نه ده زانی و هه ندیکى تریش تۆمه تی قورخ كردنی خۆراكیان نه ده دایه پال؟ كه چی وا نیستا به خۆرایى ده ی به خشیت. دوو خیزانی گه وه له ماله كهیدان و له ده ره وهی ماله كه شی كۆمه له خیزانیك له م نازووقه یه یان به به خشنده یه وه ده دریتى. ئه وانه ی به كۆكر د نه وه هه لگرتنی خۆراك تۆمه تباریان ده كرد، هیچ و پووچن، كه گویا له كاتی پیو یستدا به ده نه ونده ی نرخه كهی خۆی ده ی فرو شیتته وه! نه رتا ئه لماس له خواردنه كهی ده خوات و بینگومان له مه سه له كهش بی

ناگایه. بیرى كردهو و هاوكات سلى ده كرده و لىي به گومان بوو، سلى ده كردهو كه له ده رگای شلومۆ كه تانى بدات و پىي يئزيت (ئيمهش برسيمانو له كوگاكانت خوراكمان بدهرى، تا له برسان نه مرين، له و پاره يه يه هه مانه چەندت دەويت، دت ده ينى!) رهنگه شلومۆ كه تانى به ده م داواكه يه وه يئت و خواردنى پىي بدات، به لام يئگومان پاره و ره ناگریت. كه واته نه مه ده يته سوال كردن. ره وشت ريگه ي نه دا خورادن سوال بكات.

وتى: گهره كه پيش ته و او بوونى نه و خوراكه كه مه ي كه باركم هيناي، به نه خوينه كه ي بترازينم. ده بوو يه كه م جار كاريكى وابكات تا برواي پىي هه ييت و لىي نه ترسيت، به لكو ده ييت لىي دلنيا ييت، گهر توانيباي بيكات به دۆستى خوى، نه وه خوشترين داواكاريه، نه و له هونه رى خۆنزيك كرده نه له نافرته ليتزانه، به لام دۆخه كه ي نه لئماس له بار نييه. ناخۆ هيشتا له خورازييونه كه ي له ژير نه م ته مى ترسه شدا هه مراره و خوى مه لاس داوه؟! يان كه لله ره قى و لووت به رزيه كه ي له گه ل نه م واق ورمانه نيمچه هيمنييه يدا تپه پره وه؟! نه و ورده و ره ده لىي نزيك ده يته وه به چه دوو له گه ليدا ده ويت، چه يه كه به رد ده تو نيته وه، قسه يه كى بۆ ده كات ناسن ده كاته ناوتيكي زولال و له تافگه يه كى روونه وه هه لده قوليت، ريتى دهنگى ترسه كه ي ده كاته دلنيايي، بوونى نه م به ته نيشتييه وه به دريژايي نه وساتانه ي كه له لايه تي شوينه وارى كاره ساته رووخينه ره كه ي له بير ده باته وه، رهنگه له ماره يه كى ترده نه م دارو په ردوى ناخى كه له دارو په ردوى ماله كه ي ده چيت، پر بكاته وه چاكي بكاته وه. چه ده وه كاني بۆ نه و كه چه دووى شه ونه بۆ گول، لىي نزيك ده يته وه به نه رمى ده ي دو ينيته، نه لئماس چون گياندارتيكى كى وى و سرك لىي دور ده كه و تيه وه... نا... نا تووتيه جوانه كه م ليم هه لمه يه! نه وه تا ديواره كه به رت ليده گریت، وه چۆن ديوارى قه فز به ر له بالنده ي خۆشخوان ده گریت. هه ره كو نه سپى سرك رام ده كریت، منيش ناوا رامته ده كه م. رۆژ به رۆژ تۆ هۆگرى چه كام و وشه نه رمه كام ده ييت، له گه ل هه ناسه خۆشه كام كه له گه ردنت ده دن راديت.

رۆژ له دواى رۆژ به لىته كانى ده باته سەر. بى ئومىد نيه، به لام پيش چاره نووس و
نه مانى خواردن ده كه وىته نه نهها نامانجى به نه خوينه كه يه تى!

نامانجى هەر به نه خوينه كه يه تى! دواى دهوانى ههفته يه كى سهخت له رام كردنى
هوگرى دهنگى بوو، نينجا چيه و هه ناسه كانى سپيان ده كرد، ته نانهت واى ليهات
ترسه كوشنده كه يشيان ره وانده وه. ئيدى وهك جاران پاشه كشهى نه ده كرد ديواره كه بهرى
لى نه ده گرت. لى نزيك بووه وه، به هه ليه بوو، له تاريكيدا لى نزيك ده بووه وه، ريتمى
دهنگه به سوزه كهى واى ده كيشا، نه م ريتمه چون خهولى خستنى موگناتيسى بوو،
ترسه كهى ده ره وانده وه دهى خسته دۆخى متبونه وه، ئيدى وهك نه سپىكى سرك
نه ده ترسا. له نيمچه تاريكيه كه دا وا هه ستى كرد كه تارمايى زه ده خه نه يهك
نيشتوه ته سەر رووخسارى و تارمايه كه ده سميت و وهك تيلماسكه تيشكيك له سيماي
هه لده ستيت و ده گاته نه م. كه چى هەر كه ده ستى بو دريژكرد و ههولى دا ده ستى
پيڭكه يه نيته، ترسه كهى دووباره لى پيدا بووه وه. لى كشايه وه، به لام نه مجاره هاوارى
نه كرد، ته نهها كشايه وه دواوه، خۆى به ديواره كه وه نووساند... نا... نا، نه لئاس مه ترسه،
من نامه وىته تازارت بدهم! ئاى چهند ههزم ده كرد بم توانيبا، باوكت بو به ينده وه، به لام
خودا بۆلاى خۆى برديه وه. نه لئاس ئيمه بنياده مين، ناتوانين به رانه به به ويستى خوداو
چاره نووس هيج شتيك بكه ين... مردنيش!

پرسى (تۆ بليتت نه گهر باوكى ده ست بكه وىته وه، جارىكى ديكه دووباره بگه رپته وه
سەر لووت به رزى و كه لله ره قيه كهى؟! نهو باركهى كه تاقه كه سيك بوو خووشى
ده ويست. هه ستى كرد يه كجار به زه يى پيدا دپته وه (راسته من نافرهت په رستم و
نافره تيش خالى لاوازى منه، به لام من مرۆڤم و پيم پاشتر بوو نه لئاس هەر له سەر
سهرسه ختيه كهى خۆى بمايه ته وه، به لام باركى بمايه و له گه ليدا بووايه، به مه رجيك
دهستم له دۆخينه كهى گير بووايه، با نه وسا هەر بى دايك بووايه و نيمچه شيتيش
بووايه، با ژيانىكى نه فسانه ييش بژيايه). ويستى بلى ويرانه، كه چى وتى نه فسانه،
يىنگومان له مه شدا راستى وت و پتر سۆزى بۆى جولا، نه وه نيمچه دلنايهك بوو،
چونكه ده ستى پى بگات نهوا بو چهند ساتيك به خته وهرى ده كات، رهنگه نه مه دژوارو

ئالۋىزىش بىت، بەلام بىنگومان پىتى خۇش دەبىت و خەمە شاراۋە كەي نەختىك بىر
 دەباتەۋە ئەر ترسە نەفرىنە دەپەۋىتەۋە كە بەسەرىدا زال بوۋە. بەچەپە كەي سۆزناكەۋە
 پىتى وت (خۇشەۋىستەم، سەبەينى بۆلات دىمەۋە). پىرسىارتىكى دىكەي سەير بەخەيالدا
 ھات (تۆبلىت ھۆشى ئەۋەي ھەبىت لەۋاتاي وشەكان بگات؟!). بەلى، خۇشەۋىستەم
 ژوانمان سەبەينىيە! بەبى ئارامى چارەپى سەبەينىيە كىرد، تا بولاي ماينە جوان و
 سرکە كەي بىتەۋە، بۆلەي توتۇپىيە بەندىكراۋە كەي نىۋ قەفەزى ترس بىتەۋە. ئىتر ئەۋ
 چارەپى ئەزمونىكى ھەنگوئىنى بۇخودى خۇي نەبوۋ، بەلكو زياتر لە پاى ئەلماسدا
 بوۋ، بىنگومان ئەلماسىش چىتۇ لى ۋەردە گرەيت. ئەي ئەۋە نىيە گىياندارو بالئەدە
 تەنەتە مېرو و گەزەندەش كە ئەم ئەزمونە دەكەن، چىتۇ ۋەردە گەرن؟! تەنەتە ھىچ و
 پوۋچىرەن بوۋەۋەر چىتۇ دەبىنن و ئاۋەزىشان نىيە، ئىدى بى ئەۋەي تىرى لى بۇۋات ھەر
 ھەلپە دەكات. بۆيەكە بى ئەۋەي گوتىداتە دەۋرۋەدەر، شقارتەپە كەي لەگەل خۇيدا
 برد و بۆلەي چوۋ، دەنكى شقارتەپە بەرانبەرى داگىرساند، ئەلماس داچەلە كەي، ئىنجا
 گوتى لەدەنگى رىتمى قەسەكانى بوۋ و ھىۋر بوۋەۋەر. نەختىك لىيى نەزىك بوۋەۋەر، تەلە
 شقارتەكە چەزە لە پەنجەي ھەستان و ئاھە كەي خەفە كىرد. تەلە شقارتەپە كەي دىكەي
 داگىرساند، بەردەۋام وشەنەرمەكانى دەپژانە نىۋ روۋحىيەۋە، لەبەر روۋناكى ئەۋ تىشكە
 زەردەي بەر روخسارى كەۋت زەردە خەنەپە كەي بىنى. لىيى نەزىك بوۋەۋەر، نەسلى كىردەۋەر
 نەكشايەۋە، ماينە چەمۋوش و سرکە كە خەرىكە لىيى دىنەيا دەبىت. دەستى خەستە
 سەرشانى و تەزۋوپە كەي پىدا ھات، دۋر نەكەۋتەۋە، بەلكو ۋەك پەيكەرىك لە شوۋىن
 خۇي وشكىۋو. ھەستى بە بەرزبوۋەۋەر نەزمونەۋەي سىنگى كىرد، تەنەتە تەپەي
 دلىشى گەيشتە دەستى. بەردەۋام بەسۆزۋ نەرمى دەي دۋۋاند... وشەكانى ئەفسونۋارى
 بوۋن، وشەي ئەۋىن بوۋن... قەسەگەلەك نەزىك لە عەشق. ئەرى ھەسەن بوزورگ تۆ
 بەزەبىت بەم دامارەدا دىتەۋە، يان ۋا خەرىكە خۇشت دەۋىت؟! تۆ تەنەپە بە ئارەزۋوپە كەي
 ھەۋەسبازانەي ئازەلەۋە دەستە پىتەكرد! نا، ھەرچەندە ئەمە يەكەم ئەزمونى
 راستەقەندە، بەلام ئىستە ئارەزۋوپە ھەۋەسبازى ئازەلەۋە نىيە. تۆ ۋا ئەم يەكەم
 ئەزمونەت بۆ ئەۋ تەرخان دەكەيت و سۆزۋ خۇشەۋىستى خۇتى پىدەبەخشىت، ئەلەپەي

پێده به خشیت و دهی بینیت ده که ویتته سه رووی نازاره کانی و بوونی، بۆ نه وهی پیش تۆ به بالی له زهت و له چرکه ساتی بیرچونه وهی میرده ز مه تاله که له شه قه ی بال بدات! ته نها چرکه یه! که واته خوشه ویستم! هۆ خوشه ویسته کهم! سبه ینی واده ی دیدارمانه. هه ستی کرد نه مه ی به راستگویی پێده لیت. ئیدی چاره پتی سبه ینی کرد. لهم دوا یسه دا ژیا نی بوو بوو به چاره روانی و خۆ نزیك خستنه وه له نه لماس. ژیا نی ئیستای کێرکی و مله لانییه له گه ل بریستی و نه ئین. په له بکه، کاته که ی له به رژه وهندی تۆ نا چیته پیشه وه خۆراک زوو له بن دیت و هه ندیک شتیش به ئاره ژووی بریستی پیشی نی ناکریت!

ده ستی به ختوو که دانی جهسته ی نه لماس کرد، خۆی به دهسته یه داو دلتیا یه، ترس و پاشه کشی بیرچوه وه. حه سن بوزورگ هه ستی به وجهسته یه کرد که به پۆشاک ی له خۆیا یی بوون دا پۆشرا بوو و هه موو ئاره زوومه ندیک سلی لی ده کرده وه. جهسته ی ته روبر و تور ت بوو. ده ستی گرت، نه میستا گۆپرایه ل و کهوی بوو. بهر گۆپرایه لیه وه به ره و ژووره که ی له گه لیدا رۆیشت، نه و ژووره ی بوومه له رزه ی دوژمنکارانه وێرانی نه کرد بوون له سه ر جیگه که پالی خست و له بهر رووناکی مۆمیک چۆکی بۆ دادا، له وه ده ترسا که نه م رووناکییه کزه ناشکرایان بکات، به لام بۆنی ناخۆشی جله کانی نه لماس و بۆنی جهسته عاره قاوی و گه لمه خاوی ترسه که یان له بیر برده وه، که واته خواردن و خوارد نه وت ده ده نی و گۆی به پاک و خاوی نی ت ناده ن! هه ر خۆی بیانوویه کی بۆ نه مه دۆزییه وه، نه وان مه به ستیان پاکرا گرتنی جهسته ی نییه ...، ره نگه کاره که ره که یان هه ول ی پاک کرد نه وه شی دا ییت، به لام نه م به ترسه وه لیی دوور که وتیته وه نه یه یشتی ت توخنی بکه ویت. ئای به سه زمان! تۆیه ک بۆنی عه ترسی جهسته ت هه موو شه قامه که ی پر ده کرد، چۆن بهر گه ی نه م بۆنه بۆگه ن و پیسه ده گریت؟! من ئیستا جله کانت بۆ ده گۆرم، سبه ی نیش ئا و بۆ هه ردوو کمان گه رم ده که م و له م نیمچه تاریکییه دا پێکه وه خۆمان ده شۆین. له و ده مه دا هه ردووکیان پێکه وه له سه ر جیگه که بسوون، سه ری سووما وا به تونده ی خۆی پیوه ده نووسی نیت. هه ستی به شانازی به خۆه کردن نه کرد، به لام سۆزی به رانه به نه لماس وک گرێک نه وتی به سه ردا بکریت

بهرزپووه. به خوی وت (شته مه حاله که وا خدریکه ده بیته راستی!). هه ندیک بیرۆکه ی
 تهوار مرۆقانی کهوته خه یالی، ته نانهت بیرى چووه کهوا بهرور جیبه جینکردنی یه کهم
 نهزموونی راسته قینه ده روات و هه نه میش نه مه ی هینایه وه یادی. به لئی، کاره
 دووره دهسته که وا هاته دهست، نه وه ی نیستا ده یكات به پله ی یه کهم له پیتناو نه ودا
 ده یكات. نه لئاس ترسه که ی بیر ده چیتته وه له نامیزی ده گریت. نهو له سهر جینگاکه
 بووته وه به کچه به هوش و سه لاره که ی جارن، به لام به بی لوت به رزی و له خوبایی
 بوون. به جۆرتک خۆی پیتوه ئالاندووه وه نه وه ی بیسه ویت له ناویدا، له جهستهیدا ون
 بییت و بتویتته وه بیته شتیک و هه موو کون و که له به رتیکى پر بکاته وه. وا ئاره که ی
 رژانده هه ناوییه وه، نه که وه جارن که راهاتبوو به دهسته کانی نه مه ی ده کرد. ديقه تیدا
 نه لئاس له وپه رى جوش سهندن و به خته وه ریدایه، بۆیه دوو جوش سهندن له مدا
 ناویتته ی یه کتر ده بن، له زه تی سیکس و له زه تی به خشنده یی راسته قینه. دلیابوو که له
 خودی خۆی شتیکى پیتده به خشیت، به لگه شی نه وه یه نه لئاس هیشتا هه ر خۆی پیتوه
 ئالاندووه، له جوولهیدا دیاره که دارای زیاتری لیده کات، به لگه یه کی تریش نه وه یه که
 رووخساری سه نگینی و نارامی له زه تی لى نیشتبوو. رهنگه نه م تاقه که سیک ییت
 له وه ته ی ترس نیشتووته سه ر نه م سیما جوانه ی، نه م نیگا کردنه ی پى براوه، که هیتور
 بووه له تاوی لینجار پاکی کرده وه جلای پاکی له بهر کرد، که له دۆلابه کهیدا
 دۆزییه وه. به راستگۆیی و وه فادارییه وه ماچی کرد. نه وان له دنیا یه کی دوور له دنیا ی
 راسته قینه - میرده زمه که، ده ژیان. نه لئاس ئیره تی له ترسه کانی ره ها بوو بوو، حه سه ن
 بوورگیش برستى و هه موو خه می دنیا که بارىکی قورسى سه ر دلى بوون، بیر
 چووه وه. به ده نگىکی چه ناسا وتى: (سه به نى بۆ لات دیمه وه پتکه وه خومان
 ده شوین...). گومانى نه بوو پیتش نه وه ی خۆراک کۆتایی بییت و شتی چاره وړان نه کراو
 بیته پیشه وه، له مندا لدانی خاوتنیدا تۆتیک ده چیتیت.

* * *

لیره، نا له م شوینه دا، هۆ باوکی سه لمان، نه م زه رده خه نه چکۆله و ته وسامیزه له سه ر
 رووخسارت قه تیس ده بییت و گه پ به هه موو نهو شتانه ی له دنیا دا هه ن، ده کات و

له کن نهم نوخته یه ده تویتته وه. تو لاپه په کانی کتییی یاده وه ری هه لده ده یته وه، کتیییکی گه وره یه و سدرت به بانیدا شۆر کردۆته وه، تهنگی پته هه لده چنیت، کاتیک له هه ناس لاپه په یه کی دیاریکراو هه لوه سته ده کهیت، هه ناسه له به رخۆت ده بریت، بریکجبار وشه کان به ترسه وه ده دره وشینه وه، هه ندیکجبار به خوین و جارجاری به کۆست که وتن، جاری واش هه یه به هه موو نه مانه، خۆ بریکجبار ده بیته میکوئیک و تیکرای بوونت ده کوئیتته وه، گاڤیکیش چوون دووربینیک شتی ترسناک ده دره خات، ئایا له جهنگی سابلآخدا جگه له کارێژکردنی ترس و تۆقین شتیکی تر هه س، ئه ری شتیک ماوه به خوین رهنگ نه کرایت و کۆستیش ره شپۆش و پرسه باری نه کردیته؟! ده پرسم و هارکات گویم لیتته وا هه موو نه مانه ده گپرتته وه، ئه ری نهم هه موو گریمانه له کویره بۆهات؟! نهم جهسته یه و نهم بالا به رزه که به قورسایی دنیا بارکراوه، چۆن نه چه مایه وه؟! له کاتیکدا به شانازی و سه ره رزیسه وه ده لئیت (من شلۆمۆ کورده م، من کوردیکی سهر سه ختم، وه ک چیاکانی کورستان پته وم، سه ختم وه دره خته کانی نازه ریته جان)، به لām تو مرۆڤیکی برودارو ئایین په روه ریت، لیوان لیویت له سۆزی چاکه خوازی، که گه یشتیه ته مه نی بالق بوون دووجار گریایت، پیم سهیره که چۆن نهم دوو دژت پیکه ره کۆکرده وه؟! هه ناسه هه لده کیشیت و له سه ر گپرانده که ت به رده وام ده بیت، به راستی هه ر وه ک نه وه ی کتیییکی چاپکراو بخوئینیتته وه، نه گۆرانی به سه ردا بیئیت نه ئالوگۆری پی بکهیت، دووباره ی ده که یته وه ناو به ناو به ربای گویمی ده دهیت، به لām نا لیته چاره ت گرژ ده کهیت و غه می متبوی ناخه له ناکار بۆ رووخسارت سهر ده کات. زه رده خه نه که ون ده بیت و رهنگ هه لپزپکان جینگه ی ده گرتته وه. وشه کان پچر پچر و لیک هه لپراون، به لām هه موو مانایه ک ده رده بپن. که واته بوام به ری، با له م رتگه سه خته دا هه رکاتیک که ندو کۆسپ و ته لته هاته پش، پشویه کت به ده می.

له و رۆژدا له که نیسه دوا که وتم، نه وه بوو هه ر له سه ره تای مانگه که وه ته وراتمان دابه شکرد و خوینده مانه وه. هه روه ها دوعای ناسوده ییمان بۆ مردوه کاتمان خویند! ئای مردوانی تایه فیه بچوو که که ی سابلآخان چه ند زۆرن!

نوێژکه‌ران چوونه دهره‌وه، من به‌ته‌ن‌ها مامه‌وه و خه‌ریکی تۆمارکردنی بودجه‌ی
 مانگی رابردوی که‌نیسه‌ بووم، نییدی هه‌ر له‌ داها‌ت و خه‌رجکردن و تا ده‌گاته‌
 به‌خشین، دیکه‌تم دا خه‌رج کردنه‌کان له‌گه‌ڵ داها‌ته‌کان رێک نه‌ده‌هاتنه‌وه. هه‌ندیکجار
 کاتیکی زۆرم به‌ده‌سته‌وه‌یه که‌چی نه‌م هه‌ڵانه‌ هه‌ر روو ده‌دەن. ماوه‌یه‌ک تێپه‌ری و من و
 میر بۆ نووسینگه‌ی بازرگانیه‌ که‌مان نه‌رۆیشتبووین. شتومه‌کی چینی و جلو‌به‌رگ و
 شتی ده‌گه‌من کۆتاییان هات! خه‌لکیش وه‌ک چۆن به‌دوای کانه‌زایه‌کی به‌نرخدا بگه‌ڕێن،
 ناوها به‌دوای خۆراکدا ده‌گه‌ڕان و به‌ رۆژی نیوه‌رۆ به‌ مۆمی داگیرساوه‌ به‌دوایدا
 عه‌رداڵ بوون. میر له‌ گه‌ڵ ناهه‌ته‌کاندا له‌ ماله‌ره‌ داده‌نیشت و له‌ گه‌ڵ منداڵه‌کاندا
 گه‌مه‌ی ده‌کردو له‌ گه‌ڵ باوک و دایکی و فاقه‌دا قسه‌ی ده‌کرد، منیش لی‌ره‌ له‌ که‌نیسه‌
 به‌دوای هه‌له‌ی ژمی‌ریای و خه‌رج و داها‌تدا ده‌گه‌ڕام. شتیکی خواسایه‌، منیک هه‌موو
 خه‌می سابلاخه‌م له‌خۆم بارکردوه، قه‌یدی چیه‌ به‌ به‌دوای هه‌له‌شدا بگه‌ڕێم!
 ورده‌کارییه‌کانی نادیار ناخوێنمه‌وه، لی‌ ده‌زانم هه‌شتا له‌ناو مه‌شکه‌ی نه‌م نادیاره‌دا
 کاره‌سات ماوه و کۆتایی نه‌هاتوه. شه‌ره‌ داسه‌پێنراوه‌ که‌ هه‌شتا داوای روحی زۆرت‌رمان
 لێده‌کات. خه‌مه‌کانم خه‌ریکه‌ زه‌ینم کوێر ده‌که‌ن و ئاه و هه‌ناسه‌ی گه‌رم و پر له‌ هه‌له‌می
 غه‌م به‌سه‌ر ناوێنه‌ی روحدا ده‌پژێنن و بێگه‌ردیه‌که‌ی ته‌لخ ده‌که‌ن. من ماندووم و
 نه‌وه‌ی رووده‌دات شه‌که‌تم ده‌کات، بێ نه‌وه‌ی به‌وێت قوربانیه‌کان له‌کۆتی خۆم ده‌نیتم.
 کاتیکی دیمه‌ نیتو که‌نیسه‌که‌وه‌ نه‌وسا ده‌ریش ده‌چم روو ده‌که‌مه‌ خودای گه‌وره‌ تا نه‌م
 نه‌فرته‌مان له‌سه‌ر هه‌لبه‌گریت. من ناوها ده‌که‌م و هه‌موو رۆله‌کانی سابلاخیش شان
 به‌شانی من هه‌روا ده‌که‌ن، که‌چی دادۆ نادات، ویستی خودا وابوو که‌ به‌رده‌وام به‌سه‌ر
 سابلاخدا نه‌فره‌ت به‌باریت، هه‌روه‌ها خودا ویستی که‌ ماوه‌ی سه‌عاتیک یان زیاتر به‌دوای
 هه‌له‌ی ژمی‌ریایه‌ که‌دا بگه‌ڕێم. نه‌مه‌زانی که‌ هه‌له‌که‌ له‌ بودجه‌که‌ی نه‌مه‌رۆدا له‌
 هه‌له‌کانی تر جیاوازه‌. زنجیری سه‌عاته‌که‌م راکی‌شا و سه‌عاته‌که‌م له‌ گیرفام ده‌ره‌ینا.
 نه‌وه‌ چیه‌؟ کات به‌خه‌ی‌ریای به‌ره‌و نیوه‌رۆ ده‌روات، بێگومان نیستا له‌ ماله‌ره‌ له‌
 نیگه‌رانی مندان و شیت بوون. میر له‌ دانیه‌شتین به‌ ته‌نها و له‌نیتو منداڵه‌کان و
 ناهه‌ته‌کان وه‌رس و بێزار بوو بوو. په‌له‌م کرد، جگه‌ له‌ گه‌یشتنی ماله‌ره‌ بیرم له‌

هیچی دیکه نده کرده، درگاهم کرده. هه موو چاره پئی من بوون، سەلمان و سەیون و مریەم له حەوشە کە منداڵەکانی میریان جێهێشت و بەراکردن هاتنە باوەشەو و خۆیان پێمەو نووساند. ئەو کوا ناحوم؟ ئەو کوا نیستی بچووک کە بەدوای منداڵەکاندا بەساتەدان دەهات تا لەگەڵ ئەواندا خۆی بخاتە نامتزمەو؟ ئەو بۆ پرسیار دەکەم و بە پەرۆش و نیگەرانییەو چاو دەگیرم؟! وازم لە منداڵەکان هێنا و رووم کردە ژوورە کەو نیستێ. ژوورە کە چۆل و هۆلە، لەناکار وەک ئەوێ خەوتبم، ئینجا بەترس و پەشۆکاویەو لە خەو رابم، هەستم بەشتیکی سەپرو نامۆکرد. ئیدی وەک ئەوێ جنۆکە دەستی لی وەشاندم و تووشی شیتبونی کردیم، بەهاوارکردنەو لە ژوورە کەو نیستێ هاتە دەرەو:

- کوا نیستێ؟ کوا ناحوم؟ کوا نیستی بچووک؟

قەشەنگ زمانی بەسترا، وەک ئەوێ لە دەمی گڕکانیک نزیک بیتەو، کە گراو فری بدات، لێم نزیک بوووە:

- گەرەم، چۆتە دەرەو!

دوای ئەو نیوێ پێهۆش بوو بووم، وەناگا هاتەو:

- کەو و بۆکۆ؟

میر هاتە نێو قەسەکانەو و بانگی کرد:

- شلۆمۆ، ئەو چی رویداو؟ ئەو تۆ خۆتیش ناچیتە دەرەو؟ ئەو خەلکی ناچنە دەرەو؟

وەک ئەوێ هەر گویم لە میر نەبوویت، بەنیوێ ناگایەو دووبارەم کردەو:

- قەشەنگ پێم بلی خاتونت کەو لە مالهەو دەرچوو و بۆ کۆی چوو؟!

دامارە بە دەنگێکی پچر پچر و ترسەو وتی:

- بەیانی دوو سەعاتیک دوای دەرچوونی تۆ، جلەکانی لەبەر کردو وتی نیت حەوسەلێ قەتیسبوونی مالهەم نەماو، هەردوو منداڵە کە دەبەم تا هەناسەیک هەلبکیشم...!

خوږپه يده ك به دلمدا هات، نافرته هه والده ده كه م هاته وه ياد، نا، به لكو شتيك
 بهروونی به دلمدا هات و كسپه ی له دلمه وه هیتا، رهنګه نه مه شله ژان بیت، ده شیت
 له ناكامی نه و كار هسات و بوسانه بیت، كه له هه موو شوتنيك خویان مه لاس داوه،
 رهنګه نه مه ش هه غایله و ختوره يده ك بیت. ناخر هیتشتا هه ست به قورسایي لاشه ی بی
 تاوانه كانی سه شام ده كه م، حاخام ناحوم... ناخو نیستا نیوه له كوی بن هه هه ردو
 جګه رګوښه كه م، نه ی نه و كه سه ی ناری ناحومت لی نراوه تو له كوتیت؟! دلم گوشرا.

- هه نیستا ده پږم و به دواياندا ده ګه ریم!

كومه نيك دهنګ و تیان:

- نان بخو، نینجا برؤ!

پیم داګرت:

- نا، هه نیستا ده پږم!

میر وتی:

- كه واتا به بی من دوو بیت له م ماله ده رناچیت!

نه سمه و لك پیشه ی هه میشه یی به تكا كړنه وه وتی:

- كه واته نان بخو و برؤن.

خهريك بوو ناوه زم له ده ست بده م، وه لامیم دایه وه:

- وتم ده پږم، واتا ده پږم. ګه ر میر نان ناخوات با له ګه لمدای بیت، نیوه نانی خوستان

بخو و چاره پتی هاتنه وه ی نیمه مه كهن.

من و میر عه لی له مال ده رچووین. به سه ر سورمان و واق وړم ایسه وه تیی ده وړانیم.

قهت ناوها به م بیتاریه نه ی دی بووم، ناخر نه و منی و ناسیبوو كه دارمازوویه کی

سه ختم. كاتيك له مال ده رچووین سی به شی هوش و ناوه زم له ده ستدا بوو. ریګه كه م

هه له كړد و ناچار بوو لیم پرسیت كه رووه و كوی ده وړین. هوشی خزم ګرد كړه وه و

هه ولمدای بیر كړنه ی خزم ريك څه مه وه، له پر بریارم دا كه سه ر هتا روو بكه ینه ماله

باوانی، نه مه ش نه ګه ری یه كه مه و زور جار ګه ر له مال ده رچیت سه ر له وان ده دات.

خو من باخه كه م لی قه ده غه كړه وه، به لام بوچی پیته كام ری ناګرن، نه وه من چیمه؟!

بیگومان نهم دوو دلییه نیشانهی ترسه، ترسی نهوهی مهزنده کهم دهرنه چیت، خو نه گهر نیستیرو منداله کان لهوئی نه دوزمهوه هاوار به مالم، هاوار بۆ ژیا نی له مهوولام، میر لینی پرسیم که چیمه، وتم نهوه خوت خوته یه کی شوومهو لهوساره گه یشته مالهوهو زانیم که نیستیرو منداله کان چوونه ته دهرهوه، دهستی به هه لکۆلینی هه موو بووم کردوه. میر عه لی به شیتی زانیم، کاتیک گه یشتینه مالتی مه تتیا هوگۆنهو کچه که ی و دوو نهوه که یمان لهوئی نه دی، تۆمه ته که ی میر بۆم بوو به راستیه کی تهوار، باوکی شله ژا، به لام له گه ل میردا هه وولی هتور کردنه و یان دام و وتی:

- منیش له گه لتان دیم، تا له نیستیرو منداله کان بگه رین.

به لام دایکی بی سی و دوو قسه یه کی کرد، که گه وجیهه که ی نیستیرو

بیرخسته وه...

- نهوه ئیوه چیتانه، دانیشتنی مالهوه هه ناسه ی سوار کردوه، له گه ل منداله کاندایا

دهرچوهو تا بای بالیک بدات. بیگومان نیستا بۆ مال گه راوه ته وهو لهوئی دهیان بیننه وه.

دۆخه که هی نهوه نه بوو دایکه که له گه ل کچه که یدا به راورد بکه م هه ردوو پیاوه که

پیشنیاریان کرد که به رهو مال بزقرین، به لکو ئیه نیستیرو منداله کان گه را بنه وه،

پیشنیاریکی له باره، به لام ته نگه تاویه که ی من له ناخه وه ته شه نه ده کات. هه میشه

له بجۆره دۆخه دا نادیار له میانه ی بیزارییه وه تیلما سه که رووناکیه ک له ئومید

ده هیلتیه وه، که منداله کان و نیستیم له مالتی باپیریان نه دۆزییه وه به مهش ئومیدی

یه که مم له گه ل ئاره زمدا له دهست چوو. نه ی نه گهر گریمانه ی دروه میش به هیچ دهرچوو

به تاییه تی وا کات بی به زه یانه تیده په ریت؟ له گه ل نه وه شدا ملم بۆ پیشنیاره که یان

که چ کردو هه ره له خودا ده پارامه وه. پارانه وه یه ک له گه لیدا دلم ده که وه له رزین.

هه میشه نه وه زانیوه گهر کاره ساتیک رووبدات، نهوا دوعار پارانه وه هه موو دنیا دادی

نادات. ئیدی زاناو حاخامه کاغان وایان فیر کردووین، شتگه لی له بوونمدا دهیان

وروژاندم و شیتیان ده کردم، هه ولم دا نهم شیتیه یاخیه له ره گه وه دهره یم، نه گهر

له مالهوه دیتبام نایا له سۆنگه ی نهوه ی ژیا نی خو ی و منداله کانی خستۆته

مه ترسییه وه نه وه هه موو ته نگه یه ی بۆ دروست کردووم، سزام ده دا؟ ناخۆ به و بۆنه یه وه

سوپاسی خودام ده کرد که به سهلامه تی گه پاندوونییه ده، لیم ده بورری؟ هۆ رۆله کم ناحوم چند پەرۆشم له نامیزت بکه؟ نهی تو هۆ نیستی بیچووکم چند نهلهای ماچی رومه ته سووره کانت ده کم که هندیك جار پیسیشیان ده کیت؟ خۆزگه ئه م خه ونه م دهاته دی. هۆ نیستی، به لێنم داوه که له سه ر نه وه ی به خۆت و منداله کان و به هه موو ماله کت کرووه، سزات نه ده م، گهر ئیستا له وێ بتدۆزمه وه، سزات نه ده م. خودایه، تو ناگادار به که نیازم وایه ئه مه بکه م و نه وه ی بێنمه وه یاد که مه ترسی له ده ره وه له بۆسه دایه، ناگاداریشی بکه مه وه نه چیتته ده ره وه تا بروت بۆ...

به لێ بارکی سه لمان، وا رووخسارت هه لده بزپکیت و ده نگت ده نووسیته. چه ندین جاره ئه م هه کایه ته بیراز ده که یته وه؟!

ده پرسم ناخۆ بۆ چرکه یه ک له ژیا نته جیا بووه ته وه؟! نایا بی ره وه ریسه کانی سابلاخ به رۆکیان به رداریت، له کاتی که دا تو له به غدا ئا و ده ستی ئینگلیزو هندییه کانت پاک ده کرده وه، خۆ تو له سابلاخ باز رگانیك بوویت و ناوبانگی باشت له پیش خۆته وه ده رۆیشت و خه لکی ریزیان ده گرتیت؟ نه و ده مه ی تو له هیندستان به دوا ی نه وه دا ده گه رایت که ده وله مهن دییه له ده ست چو وه کت به ده ست بێنیتته وه، دوا ی نه وه ی له به غدا ده رکرایت، تو له تاران له هه ولێ نه وه دا بوویت بۆ به غدا بگه ریتته وه، تا سامانه کت ده ست بکه ویتته وه، تو له ره مات سه رده می پیری و دوا قۆناغه کانی ته مه نت تیدا به سه ر ده برد؟! نه وانه بی ره وه ریگه لێکن وه ک خالی کوتراوی سه رجه سته تن، چون نیشانه یه کی زگماک، وه ک خالی کوتراو، شته یه کن تا ناو گۆر له گه ل بنیاده مدان. نای چ ده ردو ئازاریکه! که واته لیم گه رێ با جاریکی دیکه به ره و نا و ده می نه و بی ره وه رییه پێکه داچو وه پر گراوه شو ڤت بکه مه وه.

به لێ، باخه که!

نایا رتی تیده چیت دوو منداله که ی بۆ باخه که بر دیته؟!

به ره و مه ترسی مه رگی په لامارده ر، بۆ شوینی قه ده غه کرا و پر مه ترسی ده ره وه ی شارۆچکه که؟ دوو هۆکاری کاولکه ر مملانیته له گه ل ده کن؟ شتییه ک چون گایه کی هه لچوو له په ت ره ها بیته، ترسیك له هه ناس هه موو نه و وزیه ی که له هه لچوونی

شیتیهوه پهیدا دهیټ، هه‌ل‌وسته‌ت کرد. ویستت برۆیت، که‌چی له شوینی خۆت وشک بوویت، گه‌رووت وشک بوو، داوای ناوت کرد، دواي ناو‌خواردنه‌وه شیتیه‌که دامرکایه‌وه، خه‌ریک بوو به‌دوو پیاوه‌که بلنیت (بمگرن!) له‌راستیدا پیت وتن (وازم لی یتنن!) نه‌وان له ترسی نه‌وه‌ی بکه‌ویت، گرتبوویانیت. ره‌نگه له ترسی نه‌وه‌ش بوویټ که له تفه‌نگی شیتبوونه‌که‌ته‌وه گولله‌یه‌کی گردار به‌ره‌و باخه‌که بته‌قینیت!

- به‌ره‌و باخه‌که! بیتگومان نه‌و شیتته بۆ باخه‌که چوه!

نه‌سمه‌ر وه‌ک هه‌موو جارێک لیت پارایه‌وه، به‌لام ئیستا له ترسان هه‌ل‌ده‌له‌رزى. - تۆ له به‌ره‌به‌یانه‌وه هیچت نه‌خواردوه، هاوکاره‌که‌شت نیوه‌رۆژى نه‌کردوه، ره‌نگه خه‌زوریشته‌ هیشتا نانی نه‌خواردیټ، نیوه‌رۆژه بکه‌ن، ئینجا برۆن. به قوریانت بم به‌بی نان خواردن مه‌رۆ!

به‌ده‌نگی‌کی تیکشار و لاوازه‌وه وتم:

- تا مندا‌له‌کانم و ئیستیر نه‌دۆزمه‌وه هیچ ناخۆم!

لاوازیه‌که‌ت به‌ری له شیتیه‌که‌ت گرت، شیتیه‌که‌شت غایله‌کانتی دور ده‌خسته‌وه. له‌وساته‌دا هاوه‌سه‌نگیت سه‌یرترین شت بوو، دوو پیاوه‌که‌ش له ترسی جله‌و له‌ده‌ستدانت، یان له ترسی بیرکردنه‌وه‌کانت گرتبوویانیت. به‌م جوړه هه‌رسیکتان به‌ره‌و باخه‌که که‌وتنه‌ ری. نه‌وه دوا نه‌گه‌ره، دوا تومیده‌وه نه‌م رینگه‌یه‌ش که‌به‌ره‌و ده‌ره‌وه‌ی شارۆچکه‌که ده‌روات، پرکه‌ندو کۆسپ و پینچاوپینچ و نیمچه چۆله‌وانییه، سه‌ربازانی عوسمانی چه‌کدارن و له‌تخووبی ئاره‌دانیه‌که ده‌سورینه‌وه‌و ئیشک ده‌گرن.

نه‌وه باخه‌کانه، ئا نه‌مه‌ش باخه‌که‌ی تۆیه و له‌دوو رادیاره، لیره، له‌م شوینه‌دا قسه‌که‌م پى ده‌بریت، ره‌نگ هه‌لبزراکاو رووخسار تیکشکار، له‌فکران رۆچوو، له‌به‌رخۆه بله‌ بله‌م ده‌که‌یت، ده‌نگت نزم‌تر ده‌که‌یت، تا ده‌یته‌ چه‌ه‌وه‌و، لی به‌ریمینکی یه‌کلاکه‌ره‌وه ده‌لنیت:

- چیرۆکه راسته‌قینه‌که لی‌ره‌وه ده‌ست پیده‌کات، ئیدی نه‌ رۆژگارو نه‌ تۆ مافی گێرانه‌وه‌تان نییه، ئیوه جگه له شایه‌ت‌ه‌ال و گوێگریک پتر نین، من خاوه‌ن مافم، منم له‌گه‌ل نه‌زموون و نازاره‌که‌م ژیاوم.

له گەل ئەوساتانەدا ژيام و ئەمىستاش لە گەلئاندا دەژىم، وەك دەيان و سەدان چركەو سەعات كە نامرن و نابنە تەنھا بىرەوەرەيسەك بگىتەرىنەو، بەلكو ئەوانە هەلۆستە گەلئەكن و لەبىرم ناچەنەو و لە هەموو چركەيەكدا زىندوو دەبنەو و هەناسەدەدن و لە قوولايى خۆياندا قەتەيسم دەكەن. ئەو تا ئەو رابەردوو بە هەموو ورەە كاری و هەست و بىرو ئازارەكانىيەو دەبىتە ئىستە.

من ئىستە وا لە گەل ئەو كاتەى ناو باخەكە دەژىم، جار لەدواى جار نەختە هيوايەك شىتتى و هۆشم دەسىت، فەيل لە هەستە رەش هەلگەراوەكەم دەكات، هەستى راپەريوم لە نيتو پىچەكانى بارە قورسەكەمدا، هەست و هۆشى پىشپىنى كەرم بە كارەسات حۆل دەكات، من واخەريكە دەنگ هەلبىرم و هاواری بىزاري بكەم و پىش روودانى كارەسات و كۆستەكەوتنەكان بكەوم. دەلێم پىش روودانى كارەسات و كۆستەكەوتنەكان، ناخەر لەو تەى بىنگانەكان بە هەردوو لاىان دەستيان بە راکىش و بكىشمان كردوو، بىتجگە لە كارەسات هىچ شتىكى تر لە ئارادا نەماو، بەلام خۆپەرستى سنوورى بۆ نىيە، بۆيە كۆستەكەوتن و كارەسات چەند پلەيەكيان هەيە، هەرچەندە هەموويان لەيەك دەچن، لە گەل ئەوێ من جەستەو لاشەى سارژەو بووى ئازىزانم بەشان هەلگرت و بۆ هىچيان فرمىسك نەرشت. چاوانم بوون بە دوو كۆتەرەكانى و وشكيان كرد، هەستم بوو بە بەراوێك و هەلچوون و شىتتەيەكەمى فەينك دەكردو. ئىستە وا لە ئامىزى سروشتداين، سروشتىك كە رۆژێك لە رۆژان دەرڤەين و جوان بوو. باخەكە كە هىماى بەخشندەيى و جوانى بوو، ئەمىستە وەك چۆلەوانىيەك خۆى نىشانەدات و مەترسى تىدا نىشتەجى بوو و هەر هەنگاوێك بە قوولايى چالێكى سامناكدا رۆ دەچىت،... ئىنجا دەنگى هاوارە گىلانەكەى دىت...

ئا ئەو سى پەرۆكۆنى مەزەين و لەژىرەرەختىك كەوتوون، پەرۆكۆنىكى گەورەو دوو پەرۆكۆنى بچووك، هەموو خلتانى خوینن و لە پەرۆى بى نوێژى دەچن. هاوارەكە وەك رەشەبا هەلێكرد، وەك گەردەلوولێكى لىوول خواردوو لە دەست دوو پىاوەكە خۆم راپسكاند، بەسەر پەرۆكۆنە خۆشەويستەكاندا نوشتامەرە! ناحوم! نىستىرى بچووك! دايكتان! ناخۆ كە سىكتان هەناسەى تىدا مەرە، وەرە وى ژيان، رۆح؟! دەستەكانى نام

بەرز كرده، ئىنجا دەستم لى بەردان و شلپ كەرتن، تەنھا پەپۆ كۆنن، زۆرتەر خۆم بەسەرياندا نوشتانده، گويم نا بەسینگى يەك لەدواى يەكيان، ھەناسە بركىمەو ھىچ ناژنەوم، نەتريەى دل و نەھەناسەيەك، نەري من بۆچى وادەكەم، ئاخىر ھەموويان وەك بەرخ سەربىراون؟! ھارارو فيغانەكەم نابريتەو، ئىدى ئەر شلۆمۆ كەتانييە نەبووم، كە لەوتەى خۆم ناسيوەتەو، نەمزانىوە گريان چيىە، وەك ئازيز مردەيەك دلدانەو رەت بكاتەو، لە سەلای گريانم دا، فرمىسكەكەم تىكەلى خوينى جگەرگۆشەكانم بوو. لەپەر بوو بە سەردولكەدادەريك لە پرسەدا شين بگيريت... چۆن شين و شەپۆريك!

نەى خودايە! چۆن قايل بوويت؟ چۆن قەبوولت كرد؟ سى ئەندام لە جەستم، لە دلم، جەرگ و گورچيلەم خەلتانى خوين بن؟! ئايا دلتيكت بۆ ھىشتوومەتەو تا بريەكان ساريژ بكات؟ خۆم دەپاريزيت و بە ئازيزترين كەسم كۆستم دەخيت؟! ئىدى دواى ناحوم و ئىستىرى بچووك و دايكە كالفام و گيئەكەيان من چ سوودىكم ھەس؟! ھۆ ناحوم، ئەى رووناكى ديدەم، چۆن لەژير خاك بتشارمەو و كرم بتخوات؟ ئاخىر تا دوينى دنياى بۆ پروئاوەدان دەكردمەو لە گەل خوشك و براكانتدا بەراکردن بۆ لام دەھاتيت و خۆت بە قاچەكائەو دە ئالاند و ھەموو خەمى سەرشانم لەو ساتەدا سووك دەبوو. باوكە خوشت دەویم؟ بە زمانىكى تازە گروگال كوردو لىم دەپرسيت، ئەى تۆ بەچارى روح نام بينيت كە چۆن خوشەويستىيەكەت كوشتى و ئەمىستا لەبەردەم راکشاويت، نە قسە دەكەيت، نە توورە دەبيت، نە پىندەكەنيت و نە دەجولئيتەو؟! بەئى، ھۆ جگەرگۆشەكەم خوشمويستيت. لەوسارە كە بە ناوى پىار چاكەخوازو راستگۆكەو نام ناي، بەدوو جۆرە خوشەويستى خوشمويستيت، لەوسارە تەنھا كورم نەبوويت، لەبەرچارم لەمە زياتر بوويت، ئەوم لەتۆدا دەبينى و روحم دەكەوتە شەشن، تەسەللەم دەھات و پىيم دەوت، بەم روحەم دەوت (خاخام ناحوم نەمردو، كورەكەم لەودا بەرجەستە بوو لە مالاكەمدا دەژى!). ئەوتە ھەردووكيان كۆچيان كرد، پىاوە خواپەرست و راستگۆكە و مندالەكە كە بەناوى ئەووە ئاواراوە بەشيكە لەخودى خۆم! ناحوم! ھارارىك خەريكە لەگەلیدا روحم دەردەچيەت تا بگاتە روحى كيژۆلەكە لە ئاسمان. تۆ ھۆ ئىستىرى بچووك و بى تاوان و بىگەرد لە ھەموو گوناھيك! تاقە

گوناھی تۆ شادمانی مندالیک بوو که له دنیای ستمکاریدا کەس بەزەیی بە
 مندالیدا نایەتەرە! تۆ گاگۆلکەت دەکرد، تەنانەت فێری روژشێش نەبوو بویت،
 زمانت نەپژابوو، زارت بە وشە ناشرین و خراپە کاری پیس نەبوو بوو، نە قسە یەکی
 خراپ و نە باسیکی بۆش و بەتال، تەنها شتیک که فێری بوو بویت وتنی وشە ی
 (باوکە) بوو، ئەو وشە شیرینە ی که له تاریکترین ساتدا خەمە کانی دەره واندەرە، بۆ
 چرکە یەک، خۆلە کێک باری قورسی سەر شانی سووک دەکرد، ئەو ی لە بیرم دەبردەرە که
 هەموو دنیا لە سەر شانی منە، ئەو تا لە بەردەم راکشاییت و لە نیو خۆینی خۆتدا
 مەلە دەکەیت، ترس لە چارە کانتدا مەییو، وا بۆتم لیک نان، من داوای فریاد رەسیک
 دەکەم و بەرگی هاوار کردن ناگرم! ناخۆ ئیستا رووحە کەت لە کوێ بیت هۆ دلە سەر
 بپاوه کەم؟! نایا ئەم رووحە چون چۆری شیر سپییانە بەرەو بەهەشت دەڕۆن، یان وەک
 هەندیک دەربارە ی رووحی کوژراو و غەدر لیکراوان دەلێن گوا یا بە سەرگەردانی
 دەمیننەرەو نازار دەکێشن، یان ئیو هەردووکتان ناحوم و تۆ هەر لە گۆرە کانتان
 دەمیننەرەو تا بۆ ماوێ سالتیک نزای قەدیشان بۆ بخوینم و روحتان لەو گوناھانە پاک
 بکەمەرە که نەتانکردووە، تا لە دنیا نۆیە کە تاندا ناسووە بن؟!، بەلام تۆ هۆدا یکی
 دوو جگەرگۆشە کەم، بێگومان رووحی تۆ ناتاجی ئەو قەدیشە یە، تا ئەو گوناھانە ی بەبێ
 ویستی خۆت، بە دەستی گێلی و دەبەنگی کراوە، بشواتەرە، نایا تۆ یەک و بەمردووی
 لە بەردەمدا راکشاییت، لێ پرسینەرەت لە گەلدا بکەم؟ نایا گوناھی کوشتنی دوو
 مندالە خۆشەویستە که بخرمە ئەستۆی تۆ، لە کاتی کدا لێ پرسەرەو هەر خودا خۆیەتی؟
 من بە لێتم بەخۆم دا بوو که تەمردن لێت خۆش نەبم، بەلام ئەفسووس وامردنی تۆ
 دەست پێشخەری کردو تۆ شایانی لێبوردن و لێخۆشبوونیت، وا لە بەردەمدا سارد
 بووێتەرەو هیشتا لە هەرەتی لاویتی دایت و دوو مندالی کلۆلت لیکەوتەرەو هیشتا
 نەگەشتوویتە تەمەنی بالق بوون. هیشتا عەقڵت کامل نەبوو بوو، بەلام روژی
 هەردەهات، گەر ژیا بایت تا پششت کوڕ دەبوو و چارانت کز دەبوون و گۆچانت
 بەدەستەرەو دەگرت، ئەوسا عەقڵت هەر کامل دەبوو (قەدیش) و ئەم نزاو پارێنەرە ی
 من ناخۆ بەشی چەند مردو کبات کەوا بۆ گیانی بارکی ئەلماس دەستم بەخویندنی

کرد؟ نهی له نویتو پارانه وه یه مان چهندي بۆ گیانی مردوکانی سابلای لى زیاد دهییت که له وه تدهی ژيانى ناسووده تان لى شواندو کردتان به شین و شه پوړ و خه م و کۆستکه وتن، چونکه پیتان خسته نیتو ولا ته که مان و وهک مالینکی بۆ دزو خوینریتان ده لال کراو په لامارتان دا؟!

ههردوو پیاوه که بهی دهنگی ده گریان، یه کینکیان بۆ دویتته کهی و ههردوو نه وه کهی، نهوی دیکه ش پیده چیته بۆ من بگری، منی لال و سه سه خت وهک درهختی مازووی چیا، ده تویمه وه ده بجه شله یه کی گهرم و خۆم خۆم ده سویتیم. ئاخو کاته که وهک دابارینی فرمیسکه کانم و بوونی تواهرم ده پوات، یان وهک دلای بکوژان رهق و وه ستاره؟ ده بور ههست به کات بکه م تا بواری نه وه م هه ییت جگهر گۆشه کانم به خاک بسپیتم و سروه که شایانیان بیت، تا بتوانم بلاوی بکه مه وه ده زه لامیتک گرد بکه مه وه، بۆ نه وهی بتوانم له سه ر گۆره هه لکه ندراره کانی نه م لاشه نازیزانه (قه دیش) بخوینم، نه م جهسته به نرخانه! نای چهندين گۆر له قوولایی خودی خۆمدا خۆشه ویستانم لى ون ده کهن و ده شانه وه؟

(ههردوو نیستیر) و (ههردوو ناخوم) دوا کاره سات و زیره کی نیتو زیره کان. نه م دلته که چهن د شانازیت به هیترو خۆراگرییه وهی ده کرد چی لیته ات؟ یان نه م ییش بو به گۆرستانی خۆشه ویستان و نازیزانم؟ نه و گۆرانه ته نها جهسته کانیان تیدا یه، به لام روحه کان هی په روه رینی خۆیانن و بۆلای خۆی بردنییه وه، ئیدی به ویستی خۆی چیان لیده کات ده یكات. چاره کانم به خوړ رۆندکیان باراند، ئینجا چکیان کرد، چاره کان هه ر وا به وشك کردووی مانه وه، تا له تالان و برۆکه دا نه سه مر خۆی کرده قوربانى جوله که کانی به غدا، چونکه له وى له پیتچه کانی مه رگدا به دواى مندا ده گه را، ئیدی له و رۆژده دا دووباره چاره کانم فرمیسکیان تیدا ژیا یه وه به هه موو هیتزیکیه وه هه لقولا، کاتیکیش فرمیسك وه ستا خوین به ربوونی دل جینگى گرتوه، ئیدی خۆنوشتانده وه م له چاوان ون ده کات. خۆشه ویستانم له وى راده کشین و خه رمانه یه ک له غه م ده وریان ده دات و جییان ناهیتیت و تا مردن له گه لیاندا کۆم ده کاته وه، نای له خۆشی نه و چرکه ساته!

کایه‌ی حه‌وته‌م تا سیانزه‌یه‌م و قاتوق‌ری سابل‌اخ

من هیچ به‌ده‌ستم، ملم نایه مه‌ترسییه‌کانه‌وه دلم نه‌له‌رزى، خوشه‌ویستان و دۆستانم یه‌ک له‌دواى یه‌ک ناشتن، دل له جیاتی رۆند‌کێن چار خوێن ده‌ده‌لێنیت. ده‌که‌وم و هه‌لده‌ستمه‌وه، نه‌مپۆ مالتا‌وا‌ییم له‌ سێ نازیزو جگه‌ر گۆشه‌کرد، پاشا‌وه‌ی خۆلێ گۆپه‌کانم له‌ ده‌سته‌کانم ته‌کاند و به‌ره‌و مال گه‌پامه‌وه، براده‌رانم هاوکاری ناشتته‌که‌یان کرد، کاتیک بیرم له‌ گریان به‌ی برانه‌وه‌که‌ی نه‌سمه‌رو مندا‌له‌ خه‌مباره‌کان به‌و براو خوشکه‌که‌یان کرده‌وه، بێده‌نگ بووم و بیرم کرده‌وه، نه‌خێر! من هه‌یچم به‌ده‌ست نییه‌. ره‌نگه‌ دوو مندا‌له‌ که‌ و ئیستیر خه‌ونیک بووین و له‌ خه‌ونیکێ خۆشدا نه‌سمه‌ر پیشکه‌شمی کردبن، ئینجا خودا ویستی له‌نیوان هه‌ردوو ده‌ستدا هه‌لیان بگه‌یت و به‌و لای خۆی بیان باته‌وه، من و پێنه‌ ده‌که‌م! وا کاره‌ساته‌کانم زۆر بوون، لێ نه‌مه‌ کاره‌ساتی منه، کاره‌ساتیک به‌قه‌ده‌ هه‌موو دنیا، و پێنه‌یه‌ک له‌ وێنه‌ی و پێنه‌کانی دنیا، میر بێده‌نگه‌. برا‌کانم و دۆستانم له‌دواى رۆ و ره‌سمی سه‌ر قه‌بران، سرووتی که‌نیسه‌یان به‌و مالی ئیمه‌ گواسته‌وه، تا بواری نه‌وه‌م به‌و هه‌لبه‌خن ماره‌ی حه‌وت رۆژه‌که‌ له‌ پرسه‌ دا‌بنیشم.

که‌ گه‌یشتی‌نه‌ ماله‌وه‌ سێ له‌ نازیزترین که‌سانی خێزانه‌که‌ که‌میان کردبوو. نه‌سمه‌ر به‌خه‌میکی قه‌وله‌وه‌ نامیزى به‌و گه‌رمه‌وه‌وه‌ عه‌سری چاره‌کانی چون باران دا‌بارین، له‌کۆتاییدا وه‌ک نه‌وه‌ی گله‌یی له‌ خۆی بکات و هاوکات دا‌واى لێ‌بوردن بکات، به‌ هه‌نسکه‌وه‌ وتی:

دهخاته سهر بینه قاقام و گهر دڼم، گهواهی بۆ تاک و تهنهایی خودا ددهم، پېش نهوهی
دوا هه ناسه بدهم یادی خوشه ویستام ده که مه وه، ینجا خۆم نامادهی مردن ده کهم،
کهچی له ناکاو دام ده گرن و غایه نییه تییه کهم بۆ قاره مانی تییه که ده گۆریت که شایانی
میدالیای مروژایه تییه، چونکه جیاوازی له نیتوان مروژیک و مروژیککی دیکه دا نییه،
ئی منیش نهم میتۆدهم به بروایه کی ره هاوه جېبه جی کردوه. نا نه وه میدیالیا که یه و
تا دوا هه ناسه ده بیاریژم، به لām بۆچی هه ردو منداله کهم و نیستیو بکوژرین؟! نهی
بۆچی کوشتنی بی تاوانان له سابلأخی بیتوی و دامار هه به رده وام بیت؟ رهنگه نهم
پرسیاره م نه ونده له بۆش کرد بیت سوابیت، ههروه ها دانیشتوانی نهم شارۆچکه یه
نه ونده نهم پرسیاره یان کردوه زمانیان کول سووه و هلامینکی دروستیان ده ست
نه که وتوه...

له وه ده ترسام که شه ری به ریابوو ریگه له نوژکران بگریت و له کاتی نوژنه کاندای
نه گهنه مالی ئیمه، کهچی خوشه ویستیان بۆ من مه زنده که یان پووجه ل کرد مه وه و
نهم ترسه میان ره وانده وه. فاته له ناماده کردن و پېشکه شکردنی کیک و چای و قاوه به
میوانانی نوژکر بۆ گیانی مردوه تازه کائمان، یارمه تی نه سمه ر و قه شهنگی ددها،
شهرو روژ خه می نه لماسی کلۆم بوو، به نه سمه ر وت:

- نه سمه ر، نه لماس له بیر مه که، با قه شهنگ له کاتی خۆیدا خواردنی بۆ بیات و
وهک جاران له شوینی خۆی دای بنیت.

بیر له عه زریا زېرنه گه ری باوکی ده که مه وه، بیر له حاخام ناحوم ده که مه وه، بیر له
هه موو کوژراوه کانی سابلأخ ده که مه وه، هه موو به بی تاوان کوژران، به بی هۆله
ناخافلدا مردن. له هه موو نایینه کان و له هه موو ته مه ن و هه موو ره گه زیک یهک
له دوا ی یهک نار کوژه بنه وه له یاده ور عدا قه ره بالفیه که دروست ده کهن، نه مانه دو وشت
کوژیان ده کاته وه، رۆله ی سابلأخ و دووه هیچ گونا هیتکیان نه کردوه، رویان تیده کهم و
نوژی مردوو (قه دیش) یان بۆ ده کهم، چۆن نه مانه له مه ودای بینینی چاو سوون
به شوینه وار؟ پرسیاریکی سامنا که وهک قه مه هه زم ده سمیت و کونی ده کات، جهسته
ده که ویتته له رزین و نیگام نامبازی منداله کان ده بیت، ده یان بیسم له گه ل کوپه کانی

هاوکاره کەم وازی دەکەن، بەلام نازانم ناخۆ بەراستی لە کۆستە کەمان تێگەشتوون،
یان پرسە کەمان و نان دان بە و نوێژکەرانی کە بەدریژایی هەفتەی پرسە کە لە ماسی
ئیمە کۆبوونەتەر، بە ئاھەنگێک وەک ئاھەنگی جەنگ و کاولکاری کە دەزانن،
ئاھەنگێکی دووبارە بوو، بە خەمیکی قوول و نادیار کە برێکجار بۆیان دەبیستە
مایە خۆشی، بەلام سەلمان رۆژێک لە رۆژەکانی ھەوت رۆژی پرسە کە من دەبینیت وا
لە گەل بارک و دایکی ئیستیو براو خوشکەکانی لەسەر زوی دانیشتووم و جلە کائەم
ناگۆرم و ریشم ناتاشم و خۆم ناشۆم، دەبینیت نوێژکەران بۆ لای من دین و من بۆ
کەنیسە ناچم، بەترسەرە بۆ لام دیت و کۆمەڵێک پرسیاری جۆراو جۆری پییە، ئیدی
لەجیاتی براو خوشکە کە و کورەکانی میر لێم دەپرسیت:

- بۆچی خەلکی دین و لێرە نوێژ دەکەن؟ بۆچی لە مائەرە دەرناییت و شوینە کە
خۆت بەرنادەیت و ھەر لەسەر زوی دادەنیشیت؟ بۆچی ریشم ناتاشیت؟ بۆ جلە کانت
ناگۆریت و...؟

دوودۆ، زات دەدات بەرخۆی و لەسەر پرسیارکردن دەروا:

- ئایا ئیتەر ناھوم و ئیستیو بچووک و دایکیان ناگەڕێنەر؟ ئیدی بۆچی دایکەم و
ھەموو ژنەکان ھەموو کاتێک ھەر دەگرین؟!

دەزانم ئەر شتێک دەزانیت، وا گەرە بوو لە بارەشی ئەم جەنگەدا چاوی کردۆتەر و
وێلامیکی وەرەگرتوو، وێلامێک نزیک لە ئەفسانە، دەبوو بەچەشنێک قسەی بۆ بکەم
وێک چۆن پیاو قسە بۆ پیاو دەکات، ھەرچەندە ھیشتا تەمەنی بچوو کە با ئەم شتانە
بە خوشک و برا بچوو کە کورەکانی میریش بلێت، چونکە ئەوان بە چاوی خۆیان
مردنیان بینو، چەندین جار لە شێوێ جەستە ساردەرە بوو بینویانە من بە کۆل و
لەسەر شان ھەلمگرتوون، بە سەلمان وت:

- ھەموو ئەوانە دایان بینیت لە پێتار خوشک و براکەت و ئیستیو.

بەدەنگی ناسک پرسی:

- ئەوێ بەسەر ئەواندا ھاتوو، چییە؟

بەدەنگی خنکارەرە وتم:

- كوپه كهم، نهوان مردن، مردوش ناگه پټه وه...، وهك ره زاو عه زريا زيرنگه رو
حاخام ناحوم.

- باوه، چۆن مردن؟!

- كوپه كهم، سدریازی بېنگانده غهواره كوشتیان!

- نهی شتیکیان كرده بو، بویه سدریازی بېنگانه كوشتیان؟!

- نه خیر كوپه كهم، هیچ شتیکیان نه كرده بو كه شایه نی سزا بیت.

- نه گهر شتیکیان نه كرده بیت كه شایه نی سزا بیت، نیت له بهرچی كوشتیان؟!

بیتهنگی كردم، من هه مان نهم پرسیاره له خۆم ده كهم و رۆله كانی سابلاخیش
رۆژانه نهم پرسیاره ده كهن، به لّام وهلامیكمان ده ست ناكه ویت.

- كوپه كهم، خۆزگه ده مزانی، به لّام منیش وهك تو له خۆم ده پرسم: بۆچی ژنیکی

جھیل و دوو مندال ده كوژن، ههر له بهر نه وهی بۆ ههوا گۆرینیك بۆ باخه كه مان
چوون؟!

ناواته خواز بووم به وهنده پرسیاره ی كه كردهی دابكه ویت و وازم لی بهینیت، كه چی
كه میك بیری كرده وهو لیتی پرسم:

- نهی نیمه سهربازمان نییه تا له سهرمان بكه نه وهو بېنگانه لیته دهر بكه؟!

وتم:

- سهربازه كامان له تارانن، هیچ سهربازیك له سابلاخ نییه، تا له سهرمان بكه نه وه.

سه مان له پرسیار كردن به رده وام بوو:

- نهی بۆچی له تارانه وه نایه تا بمانپاریزن؟

- چونكه نهوان نه گهر بۆ پاراستنی نیمه بیتن، گهره كه له گهل بېكانه كاندا

بچه نگین، نی شای نیمه ش نه وهی گهرهك نییه.

به ناقایلییه وه وتی:

- بۆچی گهره کی نییه؟ نهی نهركی نهو پاراستنی نیمه نیشتمان نییه؟!

پرسیاره كانی سه مان زیره كانهن، لی نالۆزن. پیم وت:

- رۆلەكەم، شتەكە وا ئاسان نىيە، گەر شا سەربازەكانى بۆ پاراستنى ئىمە رەوانە بىكات، ئەوا جەنگەكە سەرتاسەرى ئىران دەتەنەت، ئەوسا لى دەپرىت پارىزگارى ھەموو خەلكى ئىران بىكات و شەرى دوو دەولەتى مەزنىش بىكات، كە ھەردووكيان دۆستى ئىرانن و...

- باوكە، ئەى ئىتر؟

- ھەندىك شت ھەن تۆ تىنى ناگەيت، ھەروەھا ئىمەى گەورەش لىنى تىناگەين، بەھەر حال ھىچ شتىك بەبى وىستى خوداى مېھرىبان روونادات!

- سەلمان لەم پىچ و دەورە راما، نىنجا لىنى پىرسىم:

- ئايا ئەمە وا دەگەيەنەت كە بىيانىيەكان ناحوم و ئىستىرى بچووك و دايكىيانان كوشت، چونكە خودا ئەوئى وىستوۋە؟

ئەمە ئاسانترىن وەلام و چارەسەرە...، ئەى بۆ ھەر لەسەرەتاۋە رىگاگەم قەدەر نەكردو بە سەلمان بلىم (خودا بۆلاى خۆى ھەلى بژاردن، چونكە ئەوئى وىستوۋە) و ئىدى واز بىنم و خۆم لەم پىچ و بەدەورەيە دوور بچەمەۋە، كە سەلمانى كورە گەورەم توۋشى كردم؟! سەرم بادا، شەپۆلىكى سەختى غەم ھەناسەمى گرت و ھەولم دا بەر لە خەكانى دەنگم بگرم:

- بەلى كورەكەم، بەلى، چونكە ھىچ شتىك بەبى وىستى خوداى گەورە روونادات! بەراكردن رۆشەت، خۆم ھارۋىشتە نىئو مەملانىنى خەمىكى تازەۋە، جەلەوم بۆ ھەزە شىتتوۋەكەم شۆر كەرد. نەخىر! خۆم توۋشى لەرى لادان نەكردوۋە، ئەى خودا خۆى رىنى چاكە و خراپەى بۆ دەست نىشان نەكردوۋىن تا يەكىكىان ھەلپىزىرىن؟ ئى بۆيە مەنىش بەپىچ و دەورە وەلامى دوا پىرسىارى سەلمانم دايەۋە. بەمەش خودا سەربەستى ھەلپىزاردنى پى داۋىن، نەگەر ئىستىرىش لەگەل دوو نازىزە بچكۆلەكەدا دانىشتنى مالىھەۋى ھەلپىزاردبا، ئەو ئىستا مەن لە پىرسەكەيان دانەدەنىشتەم! ھەردوۋە مەندالەكەش ئىستا مالىھەكەيان لى ئارەدان دەكردم و بەشدارى گەمەى مەندالەكانى تىران دەكرد، (چىئىرى مەندالى) نەك (شادمانى غەم).

سەرپای هەموو ئەمانە و بۆ هەزارەمین جار دەلێم بۆچی نەفرتی ئەم جەنگە
بیانییەو سەمکارییە بەتایبەتی بەسەر ئێمەو لەنگەری گرت؟! بەلێ... بۆچی
بەتایبەتی ئێمە؟!

بێدەنگ بە! ئێستا لەجیاتی کفرکردن پێتوێستە داوای بەزەیی بۆ گیانی مردووکان
بکەیت، هەروەها بۆ خۆت و زیندووکانی سابلاخیش داوای بەزەیی خودا بکەیت؟!

سەردانی رۆژانە وەك نوێژی خەوتنان بوو بە ئەرك، هەسەن بوزورگ لەنزیک نیمچە
كەلاوێكەى ئەلماس لە تاریكیدا چاوەڕێ دەكات، چاوەڕێی دەرفەتێك و گەشتێنى
خواردن دەكات. دەى بێنیّت ئەویش وەك ئەم خورێ بەمەو گرتووه. قاپەكە هەڵدەگریت،
ئینجا دەست بەلەوشكردنى خواردنەكە دەكات، تا لە خواردنەكە نەبێتووه لێنى نزیک
ناییتووه، تاریكى بال بەسەر ژووره نیمچە روخواوەكەیدا دەكێشیت، لەمیانەى رووناكى
فانۆسەكانى شەقامەكەو كە لە پەنجەرەكەو دەگاتە نیو ژووره كە دەى بێنیّت، دەنگى
مێلچە و تەقەى كەوچكەكە كە بەر قاپەكە دەكەوێت دەگاتە ئەم و دەى بێسیّت،
دەیدوێت زوو تەواو بیت تا بۆ لای بیت، خواردنەكە دەى وروژنیّت، لەشوێن خۆیەو
بیر لەو دەكاتووه كە چۆن خۆراك لەمالێ ئەم شلۆمۆ كەتانی جوولەكەیه كۆتایی
نایات، خۆ جگە لە كەسانى خانەوادەكەى خۆى خواردن بەخانەوادەى هاوکارەكەیشى
دەدات كە لەمالەكەیدا نیشتەجێ بوون، خواردن بە خەلكێكى زۆرى سابلاخ و
ئەلماسى خۆشەویستیشى دەدات، ئەرى چۆن كۆتایی نایات؟! نایا ئەو لەجیاتی خودا
خواردن دروست دەكات؟! تۆ بلیت نامێزێكى ئەفسووناوى هەبیت و هەر گاوێ داوای
خۆراكى لى بكات بۆى نامادە بكات؟! نەخێر، ئەو وەك هەر مرۆڤێك، بێنادهمێكى
خواساییه، بەلام ئەو بەچارى ناوەز پێشبینى لە دایكبوونى ئەو رووداوانەى دەكرد كە
هێشتا لە منداڵدانى نادیاردا بوون و پێشبینى ئەنجامەكانیشیانى دەكرد، بۆیه
سامانەكەى خۆیكردە قوربانى خەلكێكى زۆر، بارێكى ئەم تەنها زیڕ دەبێت و جگە لە
زیڕ برۆای بە هیچى تر نییه. نایا كاتێك ئەو نەختە خۆراكەى كەماوێ كۆتایی دیت،
ئەم و خێزانكەى زیڕ بخۆن؟! هەمان پرسیارەكانى پێشوو بارکیان قایل كرد، هەر كە

عوسمانییه کان پیش دوا ههلاتیان جیگیر بوون، جاریکی دیکه له دهره فیتکدا سه فهر بکات، نهم له گه لیدا نه چوو، چونکه نه لئاس پینوستی پینه تی و نه میش پینوستی بهوه. باوکی وهک هه موو جارتیک به خوی و بهوهی سوپای عوسمانی بویان هیشتبووه، گه پرایهوه. حه سهن بوزورگ هه موو شه ویک له مائهوه دهره دچیت، له مائهوه لیئی ده پرسن (بو کوی ده پویت؟) بیانووی چوونه لای هاروی هه رزه کاره کانی هاوته مهنی دینیتتهوه. پیتی ده لئین رووسه کان هاتوونه ته نیتو سابلآخه وه ترسیان له گه ل خویاندا هیناره، به لآم نهم که ی گویی به جهنگ داوه؟ بیگومان نه لئاس نیتا له نان خواردن بۆتهوه، نهو بیده نگییه ی که بالی کیشاره جگه له نهم نهمی تیرخواردن هیچی دیکه ناگه یه نیت. نا... ناکریت نه لئاس بووینته ناژول، نهو هیشتا نهو مرۆقه یه که له وه ته ی تووشی کاره ساته گه وره که بووه، نایه ویت له شوینی کۆستکه و تنه که دور بکه ویتتهوه، نهو ته نها به کاریگه ری کاره ساته که وه نووساره، به لآم نهم وا ورده ورده له شوینی گرمه که له قی ده کات، به ههنگای وریایی چووه پیتتهوه، وای لینه اتبوو گهر هه موو دنیا بیته تاریکییه کی نه نگوسته چاریش نهو شوینه که ی ده دۆزیه وه جیای ده کردهوه، ته نانه ت گهر نایناش بووایه هه ده چووه وه سه ری، که گه یشته ژووره که ی نه لئاس، مۆمه که ی داگیرساند، ده ی بینیت و دلی ده ست به لیدان ده کات، سهیره! نه مه خۆشه ویستییه، نهک به زهی هاتنه وه، ئیدی نهویش چوون گیانداریکی سرک و ترسار لیئی دور ناکه ویتتهوه، به لکو له سه ر رووخساره تۆقیوه که ی خه نده یه ک دیاره، که ده ی بینیت له بری نهوه ی لیئی رابکات، ترسی ده موچار ی ده پیتتهوه، ئیدی هه نه وه نده نزیک ده بووه وه، نامیتزی بو والا ده کرد، باوه شی لیده داو خوی پیتا هه لده سوو و چیتزی لی وهرده گرت، رهنگه له وه ته ی له دایک بووه ههستی به له زه تی وا نه کردیت، به چپه دوو پیتی ده لیت (نه لئاس، هۆ خۆشه ویسته که م! ده مت بۆنی ساردی خواردنی لیدیت، با بهر له وه ی بیینه یه ک جهسته پینوسته خۆمان بشوین!). ئیدی ناو گهرم کردن و خۆشتن له نار ته شت و جل گۆرین له لای بوون به سروتی پیۆزی نوێژ کردن. نهو پیسی و پاشاوه ی خواردنه ی به جهسته یه وه بوون به دهسته کانی خوی پاک ی ده کردنه وه، کی بروای به مه ده کرد؟!، به لآم نه مه زۆر ناخایه نیت و نیگه رانییه که هه ره له نارادایه، ناخر

نه گهر يه کټک له پر هډلېکوتيته سهریان، نه وه له گوينه، به لام شاروچکه که به کاره ساتی خوږه وه سهرقاله، نهی شلومو که تانی نه گهر بیري له وه کرده وه که لیسې دلتیا بیت، ینگومان گهر نه مه بکات، به روژی نیوهرؤ دیت، نهو مرؤثیکې بروداره و گومان بو خوږ په یدا ناکات، به لکو نهو هدرگیز رنکه به خوږ نادات له تاریکيیه کی نارهادا به تنها له گهل میینه یه کدا بیت، تهنانه نه گهر فانوسیشی پی بیت نه مه ناکات، نه میستا نهو له ماله کهی خوږ دهرناچیت و پرسه ی بو ژنه کهی و هدردو منداله کهی داناره. لهو دهمه یدا خهریکې شتنی نهو جلانه بوو که نه لماس له بهر خوږ دای که ندبوون، نه گهری ترستیک خستیه سهریرکردنه وه، نهی نه گهر يه کټک وه نه هډلېکوتيته نار ژوره کهی نه لماسه وه، چی روودهدات؟ نا...نا، وا مانگیک تپه پریوه شتیکی له مجوره روی نه داره، نی نهو تهنافه کی بو ه لختسني جلہ کانی نه لماس رایه لی کردوه، له شوینیکه ناکه ویت بهرچای کهس، راسته نهو شوینه هه تاوی بهرناکه ویت و چند روژیکی ده ویت تا جلہ کانی وشک دهنه وه، لی نه لماس جلوبه رگی زوری له دؤلابه که یدا هیده، که له روژانی خوږ و گوزهرانی بوږی ماوه تهره کاتیک له گهل باوکیدا بوو، خو نه گهر ديقه تی بدات، دیاره ده لیت نه لماس هدر خوږ نه مه ده کات و پیوستیه کانی خوږ ده زانیت، نهو تنها بای کاره ساته که لییداره و شیت نییه، به لی نه لماس تو شیت نیت. نیستا وا له سروتی پاک و خاوین کردنه و بوینه وه و نوره ی پیکه وه یه کگرتنمانه. نه ری نهو یه کهم روژانه ت له یاده، که لیم دهرسایت و لیم دور ده که ویته وه؟ نیستا دؤخه که چند گؤپاره! نه وه تا به شادمانيیه وه بهر و لام راده کدیت و به چه نوم ده بهیت و به چه ناوت ده بهم. نه خیر، نه لماس تو هوشمه ندیت و بهم زووانه ده گهریته وه بو دؤخی جارانت و له خوږایی بوون و لووت بهرزیه که تیش نامینیت. دهستی بهر زیگیدا هینار دلتیا بوو که نه م سکه مه لوتکه یه کی له تووی نه می تیدایه، (نه لماس، تو دوگیانیت؟! نایا خوینی بی نوژی ت له کاتی خویدا دیت؟!)، به لام نه گهر نهو سکیشی پر کردیت، هیشتا کاتی نهو نه هاتوه بزانت، نه ری خوږ ده زانیت؟ لیسې ورد بسووه، له بهر تیشکی زهردی مومه که سوررایه کی به سره روومه ته کانیه وه دی. سهرنجی دا نهو نزیکه ی مانگیکه توخنی ده که ویت، به لام بی

نوڤڙى لى نه بېنيوه، كهواته؟! دلنى پر له سۆزو خوشه ويستى كهوته ترپه ترپ، بهخۆهوى نووساندو گوښى. كهواته دوور له چاوى همموو دنيا دهېمه باوك؟! دهبا دنيا هدر پيڅكدا بدن، نهوان به دهستى رق و كينه دهمرن و من ژيان بهرهم دېنم و دروستى دهكهم، كورې بوزورگ كام ژيان دروست دهكښت؟! ههستېك وهك ناوى كانپيه كهى دهرهوى سابلآخ ليوان ليوى كرد. سهربارى تاريكى و مهرگ و مهترسى برسيتى كوشنده، گهشېن بوو. بۆ يه كه م جار به پهروښيكي راسته قينهوه يېرى له جەنگه كه كردهوه، يېرى له كارلكارى جەنگه كه كردهوه، بۆ يه كه جار نه فرهتې له جەنگ كړدو هيقيدار بوو كۆتايى بيت و ژيان به سهر مردندا زالبېت.

نهم جەنگه كهى كۆتايى ديت؟

پرسياريك بوو له همموو سووچينكي جيهان دهكرا. نه گهر دهستارې شهړه كه له گهړدا بووايه، يان نا، نهوا له سابلآخ له سهر زۆريدى زمانه شهكەت و كۆستكه وتوه كان ده گهړا. مورتهزا حاجى زاده پرسى (نهم جەنگه كهى كۆتايى ديت؟) دهشى وت: (تا بتوانم به سهر وهلى كالقام و دهست و پەيوهنده كيدا زان يم؟! وهلى برايشى پرسى (كهى نهم جەنگه كۆتايى ديت، تا مورتهزاي هيچ و پوچ بكهم به پەندېك ميژوو باسى بكات و مندالان له حوجره و قوتابخانه كانپاندا فيرى بېن؟!)). فهرمانى به دهست و پەيوهنده كانى دا كه مهزارو باخ و نهوى مال و سهرهوتى براكهيدهتى به پيټى دهرهت بسوتينن. پياوه كانى مورتهزاش له ناماده باشيدابوون و ناگره كهيان دهكوژانهوهو مورتهزايان له كردهوه كانى براكهى ناگدار دهكردهوه. مورتهزا پياوى زۆرتري چه كدار دهكرد و بۆ ساتى يه كلاكردنهوه خوى ناماده دهكرد. ههسەن چه خماخ له گهړل پرسياركه راندا پرسى (نهم جەنگه كهى كۆتايى ديت؟!)) نوميدي به ههوادارانى ده به خشى و بروايانى به رووسيا جيگير دهكردو نهو هيوايه شى دهخواست كه سابلآخ و همموو تازه رييجانى نيران بچنه پال دوهلتهتى بهلشفى دايك، ههروهها بۆ دواى تهواو بوونى جەنگه كه، دلپهندي خواستى دادپهروهري و يه كسانى و سۆشاليستى دهكردن، جاتا هاتنه دى نهو خواسته گهړه كه ههروهك چۆن دالدهى جووله كه و

نەسرانییەکانیان داو، ناوھاش خۆراك لەنیۆ خۆیاندا بەش بکەن و ھەر شویتێك خواردنی لێیە بیهێنن.

رۆژگاری لێزان ماوێەکی زۆر ھەناسەبرکیتی کرد، ئینجا لەسەر گێڕانەوێ چیرۆکە که رۆشت و وتی: گەرچی جەنگە که بۆ ماوێ چەند مانگێکی دوورو درێژی دیکە، یان تەنانت بۆ ماوێ چەند سالتێک درێژە کێشا و رینگە پێر لە مەترسی و لەوتار بە رەنگی سووری خۆین و رەشی پرسەداری دەبری، درای ئەوێ خەلکی بیریان چوو بوو و جارێکی دیکە باسی ژنە ھەوالدەرە که بکەن. ئەجارە زۆر کەس لە شێوێ دەلەدیوێک دەیان بینی لە ھاچە کۆلانەکاندا دانیشتوو و خواردنیکی لەبەردەمدایە که لاشە مرۆڤ، ھەسەن بوزورگ لە رینگە رۆشتنی بۆ لای ئەلماس، ژنەکی بینی، ھەسەن ملی نابوو دەریایەکی تاریکییە و لەھەموو لایەکیشەو گەرمی تۆپ دەھات و بەم لار بەولایدا گێزە گوللە دەھا، لەناکاو لەبەردەمدایا رووناکییەکی بەھێز درەوشایەو و لە قوللایی ئەم تیشکەو ژنە ھەوالدەرە که بە لەنجەو گۆرانییەو دەرکەوت. وەک مانگی چوارە که بە خەرمانە دەرە درابیت، لێی نزیک بوو وە. بەدەمییەو پێکەنی و بەدەنگێکی کز وەک ئەوێ لە قوللایی گۆرەو بیت، بەچە وتی: نەگۆر یەقت دەداتەو نە ھەتیو کەش دەتبینیت و دەتناسیت، بەلام ئەو بێ باوکە بەدرێژایی تەمەن ھەر خەونت پێو دەبینیت. ھەموو جەستە کەوتە لەرزین و لێی پرسى: مەبەستت ئەلماسی خۆشەویست و کورە کەمە؟! (ھەى سۆزانی شوومی شەوان روونی بکەو؟)، بەلام رووناکییە نادیارە که (سۆزانی شەوان) لەنیۆ تاریکییە رەشە کەدا، توایەو و ن بوو.

ھەسەن بوزورگ ترسا. بۆ ئەوێ بەسەر ترس و رەشبینییە کەیدا زال بیت و لە نامێزی ئەلماسدا لەبیریان بکات، پێی پەلە ھەلگرت. ئەو دلتیایە که مندالدانی ئەلماس کورە کەى ئەمى تێدا، بەلام دەبیت ئەو راست بیت که پیش ئەوێ ئەم مندالە که ببینیت، بمریت؟!

ئەوێ لە رینگە بینی و گوێی لێ بوو سەیر بوو، بەلام لەو سەیرتر ئەوێە که لە دنیا دا روو دەدات، لەوێش و لەمەیش سەیرتر ئەوێە که لە سەبەینی بێ ناگیە و

نايزانيت. يان دواى سه عاتيك چى روودەدات، نايا وەك هەموو شەوێك بەسەلامەتى بەرەو مالى خۆمان بگەرێمەو، ئەى ئەگەر بەسەلامەتى گەرāmەو، ناخۆ باوكم و دايمكم و هەموو خوشكەكانم وەك جارەن بەبى ئەوێ يەكێكان لى كەم بوويتهو، دەبينمەو؟ بەسەلامەتى بى ئەوێ تووكى لەسەرى، نينۆكێكى لى كەم بوويتهو؟! عاشقێكى سەراسيمە بوو، ئەمىستا ئەئينەكەى تەنها بۆ ئەلماس نەبوو، بەلكو لەم نيمچە كەلاوێدە سۆزى بەرەو ماله گەورە دەزۆيى، مالىك بە هەموو ئەوانەى تێيدان سايەبانێكەو بە بالە ناسكەكانى سنبەرى لێدەكەن.

نە گوللە باران دەبرايەو نە تۆپ باران، سيمفونىي ترسەو نە هيتور دەبيتهو نە ماندوو دەبيت. خەلكى لە سابلاخ خەو ناچيته چاويان، بيندەنگن و بير دەكەنەو، يان باسى زيادبوونى ترسەكانيان دەكەن و نوقلانەى ئەو لێدەدەن كە سبەينى چى پيشان دەدات، تۆ بليتيت چارەنووس چى لە هەگبە كەيدا بۆ هەلگرتن، هەگبە يەكى پى، يان بەدگۆراو كە هيشتا بەووە ناوەستيت كە تا نىستا لەم هەگبە يە دەرى هيناو؟

نىستا ترسە گەورە كە بوو تە برسيى، خەلكى تانھۆ لەسەر ئەو ژيانە كە لە ماله كاني خوياندا هەليانگرتبوو، يان بەگۆرەى توانا لە دەروەى سابلاخ هينابويان. ئەوێ هەلگيرابوو وا نىستا كۆتايى ديت و لەگەڵ گەرمبوونى شەپەكە لە دەورووبەرى سابلاخ چوونە دەروەش بوو بە كارى نەكردنى، رینگاربان گيران و بوون بە مەترسى، بەلكو كەسى پيدا نەدەپژيشت و بوو بە مەيدانى كوشتارو بەلاشەى هەردوو لا چينراو. ئيدى سەربازگەو تۆپخانەو خۆ تەقەتەكردن و نەخۆشخانەى گەپۆك لە هەموو شوينيك بوون. سابلاخ بۆ دانىشتوانەكەى خۆى بوو بە زيندان و گۆر. سابلاخ بوو بە تەلەيەك بۆ سابلاخىيەكان و راوچى داگيركەرى غەوارە نابويانەو...

باروكى سەلمان وتى:

(خۆراك لە ماله كەى مندا زۆر بوو، تاييندەم خويندەو و كۆگاكانم پى لە خۆراك كرد، بەلام ناليك بوو بە كيشەو خەريكە خواردنى خۆمان لەگەڵ پەلەووەكاندا بەش بكەين).

بە ئەسەرم وت:

- با به پەلە ھەندىك لە گوێرەكەكان سەر بېرین و بۆ زستان بیانكەین بە قاورمە ،
تا كێشەى كەمبونەوێ نالیكى ناژەلەكان سووك بكەین.

وتى:

- ھىشتا مانگىكى دىكەمان ماوھ تا كەش روو لە ساردى بكات.

میری ھاوکارو شەرىكم وتى:

- لە یادم نەماوھ كە تۆ كاتىك كەلوپەلى مائەكەمانت بۆ ئێرە گواستەو، ئالیكى
ناژەلەكان و دانەوێلەى پەلەوەرەكانت ھىنا یت، ھىشتا كۆگای خۆراكى گياندارەكان
پەرە.

بە گالیسكەكەم بە نیتو تۆبەباران و گوللەدا بە پەلە بۆ ئەوێ رۆیشتم،
تەماشامكرد دەرگاگە لەسەر پشته. چى بېینم؟ مائەكە بووبوو بە تەویلەى كى گەورەو
ئارەستى رووسەكان. كەسم تێیدا نەبینى، بەلام بێگومان رووسەكان بەخۆیان و
ئەسپەكانیانەو لە ژورووھەن. بە پلیكانەكەدا بەرەو كۆگای ئالیكەكان شۆر بوومەو،
بە كلیل دەرگاگەم كردەو دىقەتم دا پەرە لە باوھشە گزەرە و كیسە دانەوێلەى پەلەوەر.
كەواتە داگیركەران نەیان دۆزیو تەو! گالیسكەكەم پەر کرد و دەرگای كۆگا كەم داخست.
بێگومان ئاتاجى ھەمووى دەبین، چونكە كۆتایى مەینەتییەكە وەك تراویلەكە دیارە.

میر بە شادمانییەو وتى:

- بە پیتی ئەوێ ھىناوتە وای دەبێنم كە مائەكەمان وەك چۆن لە رۆژى
(گواستەو كە) جێتھێشتو وەك خۆى ماوھ.

بێكەنیم و وتم:

- بەلام وای لێتاتووە بەكەلكى دانیشتنى مرۆڤ نایات، داگیركەران كردوویانە بە
گەورێكى گەورەو ئار دەستى بنیادەم و ناژەل!

میر جنیوى بە رووسەكان داو نەفرەتى لێكردن:

- ئەوان چەند سوودیەن لە ئیمە بێنى، كەچى ئیمە جگە لە مەرگ و كاولكارى
ھیچمان لێیان دەست نەكەوت!

بە پەلە وتم:

- نهوان سوودیان لی وەرگرتین و نیمهش سوودمان لی وەرگرتن، پاشان جهنگه که کردنی به درپنده، هه موو شه پرکه ره کان درپندن! هه ره هه موویان!
 - ناخر بق به تایبته تی نیمه؟ پهلاماری ولاته کهمان ددهن و نه تکمان ده کهن و بی تاوانه کامان ده کوژن؟

به نازاره وه گازاندهم کرد و وتم:

- نه وهنده نهم پرسپاره مان کرد، تا زمانان کول بوو، که چسپ وه لامیکمان ده ست نه کهوت قایلمان بکات. پینش هه موو که سیک من مافی خۆمه شه وو روژ تووک و نه فره تیان لی بکه. ته ماشای ریشه کهم بکه، که بۆ پرسپی جگه رگۆشه کام بهرم داوته وه. وهک ده بیینی عه سری چاره کام وشک نه بوون و گه یشتۆته دلم و بهرده وام ده گری. ماره یه کی زۆر بهی کرده وه، نینجا وره وریکی کرد:

- نیمهش سه رباری هه موو نه مانه یین، بارگرانیه کی زۆرمان خستۆته سه رتان، له ماله که تان دانیشتووین و خواردنه که تان ده خۆین، له کاتی دا دانیشتوانی سابلآخ هیچ خۆراکینکیان ده ست ناکه ویت! ئی تۆش پیم ده لیت که ماله کهم به که لکی دانیشتنی مرۆ نه ماره؟!

دهستم خسته سه ر شانی و وتم:

- هارکارو هاوبه شم، گوئی مه ده ری و مه گه پتیه سه ر نهم قسه یه. ماله کهمان مالی ئیوه یه و خواردنه که مانیش هه ره هی ئیوه یه. نازاره که هیتا له هه ره تدایه ره له له شت مه که. هه موومان له و ناسمانه خودایه کی به خشنده مان هه یه!
 به غه مگینی و بی ئومیدیه وه وره وریکی کرد:
 - له کاتی ته نگانه دا په نامان هه ره نه وه.

مانگیسک تیپه ری و شه رو کوشتار تادهات گهرمه ده بوو، هه ردولا له شارۆچکه که ئۆقره ناگرن، تا ناچار ده بن و جی ده یلن. ده ورو به ری سابلآخ ده سویتیت و به ناگر ته نراوه، ترس و برسیتی ده سویتیتیت. ئیستا له ناره وه ده وهی شارۆچکه که شتیکی نه وتۆ نه ماره. مه رگ له هه موو شوینی له بۆسه دایه. مرۆ

خواردن ده خوات تا ترسه كې بهرده وام بېټ و كاره ساته كانی بهرده وام بېټ و كوشتاری بهرده وام بېټ. سهر كه وتوه كان كه مينه يه كي بچو وكن و پېشېنی نادياريان كرد و خودا خوشيوستن و سامانی دانې. نه وانه دهوله مهندي ليزان بوون و ژيانی خویان به پاره كړېه وه، بهلام ليزانی دادی هه ژارانی نهدا، هه روه ها زیرېش دادی نه وانه ی نهدا كه پهرده يه كيان به سهر چاری خویاندا دار نه يان توانی رووداره كانی ناینده بېینن. نه مانه تنه ها لووتی خویان ده بېنی و درهوشانه وهی كانزا زهرده كه چاری كویركردن. دواي نه وهی كار له كار ترازه به ناگاهاتنه وهو سكيان قوړه ی ده هات. له شتيك ده گهړان تا سكيان بېتهنگ بكن، بهلام جگه له سگ و پشيله ی بهرله لا هيچيان نه دوزيه وه، نه وانه ش تنه ها له سهر گوفه كي خودا پېتدوه كان ملؤمؤيان ده كرد. بالنده له كه مييان داو فرېن. نه وهی توانيبای كؤترېك، ته نانه ت قه له ره شيك، يان هه نديك چؤله كه راو بكات، به خته وهو بوو. له ماله كانی سابلاخ سگ و پشيله يه ك له دواي يه ك ون ده بوون، خو نه وهی له ماله كهيدا مشك هه بوويايه به تيروته سهل داده را، چونكه سهگ و پشيله و مشك له ماله كاندا نه مان- زووبه زوو قريان كرد- له سابلاخدا گيانداريك له كؤلانه كاندا نه ده بېنراو له هيچ شوينيك جريوهی چؤله كه و خویندنې بالنده يه ك نه ده بېسترا... تنه ها دهنگی ته قينه وهو دهنگی گولله بې برانه وه ده بېسترا، وهك هه موو جارېك هه ژاره كان يه كه م كهس بوون كه جهنگه كه چرنوكی برسيټی زؤرداری له گؤشتيان گير كرد.

برسييه كان ده ستیان به پارانه وه كرد، تووك و نه فره تيان له خراپه كاران ده كرد، خویان به نوميدېكه وه ده به ست، بهلام برسيټی به هاوار وه بانگی ده كردن (نا نه وه ته له ناو خؤتاندايه! نه گه به هاوارمه وه بېن، به هاواری خؤتانه وه ده چن). هه ولده دن چاری لی بېؤشن، لی نه و بهرووياندا دان چېرده كاته وهو هاوار ده كات (هايهو!) نه گه به خواردن بېتهنگم نه كهن، نه و پاچ و خاكه نازه كام ويرانسان ده كهن و له سزا تاقانه كه م... مهرگ رزگار نابن!).

برسييه كان نه وهی به كهلكی خواردن هات خواردیان، ته نانه ت نه وهی دل نهی ده برد و نه ده خورا، به تامه زرویی و هه لپه وه وهك به له زه ترين داوت لووش ده كرا، نینجا له چاو

پرووکانیکدا جگه له دارو بهردو ناسن هیچ نه ما، تهنانت پیتستهشیان کولاندرو
 خواردیان. بریستی جهژنی خوی بهبی موبالاتی کردو سهلماندی که زۆریه دانیشتوانی
 سابلخ هیچ جیاوازیه کیان له گهژ مرۆفی دیکه هه موو جیهان نییه و دۆخی
 نه مرۆیان هه روه که هه مان دۆخی دوینیتی دورره بهدریژایی سهرده مه کان و له م
 نه زمونه دا نه خۆشه ویستی و خزمایهتی ده میتیت و نه دۆستایهتی، تهنانت
 دایکایهتی و باوکایهتیش نامیتن و تهنها (من) له کتیرکیستی مانه وه دا ده میتیت،
 خه لکی له ده مامک روت ده بنه وه ده بنه درنده یه کی تیکشکیتنه ر. که مینه یه کی که م و
 ده گهن که روحی پاکی به ره و ریزی (مرۆفی راست و دروست) به رزی ده کاته وه به
 جینگیری و خۆراگری له سه ر لوتکه ی چیا ی مرۆفینی جینگیر ده بیت و هه ز له بریاری
 درندانه و بانگهوازی خۆپه رستی ناکات و هاواره ترسیته ره که ی له بنی چلپاوه وه به رز
 ده بیت وه ده گاته نه و خودایه ی که هه موو دانیشتوانی سابلخ بروایان پیتیه تی، به لام له
 چرکه ساتی یه کلاکه ره وه دا له بیر ده کهن، تاشه پری تاقه که سی ته سکی خۆیان بکه ن،
 نه مه ش له پای نه وه ی له سه ر که ولی هه موو شتیک و هه موو مرۆفیک به زینه دوویتی
 بیتنه وه. هه سه ن چه خماخ دووباره داوای له هاوړتیانی کرد که ده ست به خۆراکه وه بگرن
 و پارووی ژیان له نیو خویاندا به ش بکه ن. شلۆمۆ که تانی له سه ر مینه به ری که نیسه
 داوای له تایفه که ی خوی کرد که کۆمه کی یه کتر بکه ن...، نه وه ی وتی نه مه بوو
 (خۆراگری نه مرۆ به رانه ر نه م دوژمنه له ناوبه ره و دابه شکردنی پارو له ناو یه کتریدا
 دوو نه رکی نایینی و خودا په رستین) ساکاریه که ی و بی فیزیبه که ی ریگه ی نه دا وه
 نمونه باسی خوی بکات، به لام گوینگره کانی ده یانزانی نه و جگه له چواره که سه که ی
 مالی خوی و نه لماس و ناجی یاریزانی جوو له که ی عیراقی، خه لکی زۆری دیکه یشی
 به نه یینی ده ژياندو دلیابوو که بانگه شه کانی له نیو تایفه که ی و خه لکی دیکه شدا
 به ره مه می هه بووه. نه میتستا ده ستاری جهنکه که به وه پری خیرایی ده سووړایه وه و
 جهسته و رۆحی ده هاری. ده ستوپیته ونده کانی مورته زا حاجی زاده خۆیان ده خسته
 مه ترسییه وه دتهاته کانی خۆیان جیده هیتشت و ملیان ده نایه به ره کانی شه په وه نه وه ی
 له توانایاندا بوو له خۆراک و له پیار ده یانکری و بۆ مورته زاو که سوکاری خۆیان

دەیانھیتنا. لەپای وەدەست ھیتنانی خۆراك رۆژان و شەوانی دوورو درێژ رێگەیان دەبەری، بەلام وەلی لەو خۆراکە دەخوارد کە لە کۆگای دیکە بۆ خۆی و بۆ پیاوەکانی دای نابوو. بۆ ئەو گەنجینە زۆرە دەسوتاو ناخی ھەڵدەکێشا کە ناگر ھەلی لووشی). دەوت (گەرکە ئەم ناگرە مورتەزاو خێزانەکی و ئەوی ھەیەتی بسووتینیت!) ھەرچەندە شەپەکە تا دەھات توندتر دەبوو، بەلام پیاوەکانی لە سووتاندنی مەززاو باخەکانی مورتەزا بەردەوام بوون. وەلی حاجی زادە ئەگەر کۆگا خواردنەکی نەسووتایە، ئەوا دەیتوانی بەرانبەر بە زێڕ دەولەمەندەکانی شارۆچکە کە لە غومووسە وەك خانەوادەیی بوزورگ لە مردن رزگار بکات، ئەگەر ئەو کۆگایە بمایە، دەیتوانی غایەیی ئەوانە بکاتە ئەو راستییە کە لە توانای کانزا زەردەکەدا ھەیە لە ھەموو قات و قەیسەک بیانپارێزیت و لە مردن رزگاریان بکات، کەچی مورتەزای (تاوانبار) کۆگاکی سووتاندو دلی داخ کرد و پارەو سامانی دەولەمەندەکانیشی کردە بێکی بۆ کەلک و توورەھات، ھەر ئەوەندەت دەزانی کەژاوی مردوو ناشتن لە سەرتاسەری شارۆچکە کە رووی لە گۆرستان دەکرد. لە رێگەیی بەرەو دوا ئارامگە قوربانیانی برسییتی لەنیو مردوونێژەکانیش قوربانی لێدەکەوتەو و دەمردن. خەلکی چون سەرخۆش بەلارە لار خۆیان بکێش دەکردو دەڕۆیشتن. برسییتی پاشماوی مرۆڤبون و بینادەم بوونی لێ زەوت کردبوون و ئیدی زگ بەتالی و مرۆڤبون بوو بوونە دوو شتی ھۆشبەر. وایان لێھات ئیشتیایان چوو سەر مردووەکانی خۆیان. ئیدی لەژێر بالی تاریکیدا لەکۆی باریەک، یان مێردێک یان خزمێک لەژێر خاک بواوە، ئەو نازیز مردووانە لە گۆلە تەرەکە دەنیشتن و بەنینۆک خۆلە کەیان لادەبرد، ئینجا مردووەکانی خۆیان دەردەھێناو پارچەپارچەیان دەکردو وەك داوەتێکی چەرور لوشیان دەکرد، تا بۆ ماوەیەک لە ژباندایەمێننەو تا ئەوی بەختی ھەیە داوەتێکی مرۆیی دیکە بۆ ھەڵدەکەوت. ئەوان بۆ خۆشەویستان و نازیزانیان لە کرم لەپێشتن، بەلکو ئەوان لە بۆگەنبوون و زیزین دەیانپارێزن و لە دەسلاتی کرمی قێزەون رزگاریان دەکەن و لە ھەناوی خۆیاندا وێیان دەکەن، چونکە لەوێ، لە ھەناوی زیندووکاندا گۆرپچکەیکە لەبارو شایان ھەیە. بەش بەحالی گۆشتخۆرەکانیش، ئەوا خۆشەویستانیان، شەھیدانی برسییتی، دوا ئەوی تیکەلیان

دهبڼ و دهبڼه به شیک له وان، هدی نه وړیان بۆ دهره خستین که توانار هیزیکیان تیدا
 بیت، تا بۆیان غه مگین بن، سهرباری نه مهش پرسه یه کی شایانان بۆ داده نین.
 نه میستا نه مانی زیندرو هاوکات گورپچه و غم و خاوهڼ چاکن، به نه مانی کوشتار
 برسیتی نامینیت و هله په کردنیش بۆ خواردنی گوشتی مردرو نامینیت، کومه لیک له
 برسیانی نازیز مردرو له نیتو خویاندا کهوتنه کیشه، هدریه که و داوای خاوه ندریتی
 لاشه کان و مافی خواردنی ده کات. نه و بوو ژنیک بۆی دهر کهوت که ژنه دراوسی که ی
 ههولتی خواردنی میړده که ی داوه و نیازی وابوو له گور دهری بهینیت و بیرفینیت. نیدی
 دهمه قالی ده که ویتنه نیوانیان. سهر کهوتنیش بۆ لاواز و بی پرسته، نه و بوو هدردو
 ژنه که کهوتن و مردن. که سوکاری هدردو ژنه هاتن و له سهر نه و ی مافی کییه و کی
 له پیشته کیشه کهوته نیوانیانوه، نه و وروژنرا، که (نایا نه و دوو ژنه له وه سیتدا
 لاشه کانیان به کی داوه؟). گرفتیک یاسایه، به بیر یاسا دانه راندا نه هاتوه باسی
 نه م کیشه یه بکهڼ، نیدی چاره سهریکیان بۆ نه دوزیه وه، که چی یاسای نیستا هدر وه
 همیشهش وابوو، به گشتی خدریکی ساخته کاریه و یاسای جهنگه له، بووه به یاسای
 مانه وه بۆ به هیزه و دق نه مه نه و یاسایه یه که له سابلآخ پیاده ده کریت، به هیز نه و
 که سه بوو که له هدمو به هایه کی مرؤقبون شو رابیتته وه و که لبه ی خړپه رستی چیر
 بکاته وه لاشه له دوا ی لاشه بخوات، به لکو له پای نه و ی خوی بمینیتته وه نه و ی تری
 ده کوشت. ژنیک دیقه تی کوره که ی خوی دا وا له گهڼ برسیتیدا ململانی ده کات، پیش
 نه و ی دوا هه ناسه بدات، نارامی لی هه لگراو ناقر که ی هه لیتنا، رووخساری نه و ژنه
 گورپو بوو به رووخساری ده له دتویکی خه له فار، کامی کامی هاته وه لیک به ده میدا
 هاته خوار، نینجا به چه قویه که و ته گیان (جگه رگوشه) که ی و پارچه پارچه ی
 کردو گولمه گولمه خستییه نیتو مه غه لیک مسی گه و ره وه نارو که ی له سهر ناگریکی
 گر هاته کول. میړده نه خوشه که ی که نه ویش برسی بوو، بونی گوشته که ی کرد که
 له سهر ناگر ده کولا، شیتی له خانه کانی جهسته یدا وروژان، هیزیک کتوپر و هار سوو
 که و ته سهری، سهرباری لاوازی و نه خوشیه که ی هه ستایه سهر پی و به ده نگی بهرز
 بانگی کرد:

- نەرى سەفییە، بۆنى گۆشتى كولار دەكەم! گۆشت لە کوئ ھیناوە سەفییە؟! سەفییە بەدەنگى دەلەدیوئىكى درندەو زىر، وەلامى داوەرە:

- ھەى خەلە فار، ئەمە گۆشتى سەرمەدە! ھەى شیتە سەرمەدى كورمان! پیاوھە چركەيدەك تەزى، دەنگى لە گەرویدا قەتیس بوو، بە غەمگىنى گریاو ئەمەش ھاتە سەر خەمەكانى دیکەى، وتى:

- سەرمەد؟! كورە نازیزەكەمان؟! سەرمەد مردو جەستەى نازیزى لەسەر ئاگر دەكوئیت؟ نەرى ژنەكە گوناھ نییە وات لەم كورە تاقانەيەمان كردووە؟! دەنگى زیاتر زىرو رەق بوو، وەك ئەژدیھایەكى ژەھردار فیشكاندى:

- ھەى خەرفا و بێدەنگ بە، ھەى شیتە! ئەى نەوھە حەرام و ناپەرەوا نییە كە زیندوویەك مردوویەكى لەبەر دەستدا بیت و ئەى خوات و بمریت؟ ئەى نەوھە نەبێستووە كە زیندوو لە مردوو لەپێشتەرە؟

وا دەركەوت كە قایل بوو، بەریتىكى تێكەل لە غەم و حەز كردن لە گۆشت وتى:

- كەواتە بەپەلە پارچەيدەك گۆشتم لە سەرمەدى نازیز بۆ بیتە، تا بەرەنگارى برسیتى ھاربووھەكەم بێمەوھە.

سەفییە بەدەنگىكى گەشەناساى وەك وژە وژى جنۆكە لە قاقاى پێكەنىنى دا:

- ئەى من نەموت تۆ شیت و خەلەفاوئیت؟ دەتەوئیت من بە گۆشتى كورە جگەرگۆشەكەم تێت بەكەم، ھەى گەمژە؟! دووبارە بى ھىزى داىگرتەووەر بەدەنگىكى كز و واق و پمانەو وتى:

- سەفییە، ئەى سەرمەد كورە جگەرگۆشەى منیش نییە؟! جارێكى دیکە سەفییە پێكەنىنىكى شەیتان ئاسا پێكەنى و دەستى بە ھەلوشىنى گۆشتى كولارى مردوو نازیزەكە كرد:

- نەخێر ھەى شیت و شوور! تۆ ھەموو تەمەنت ھەر بەگەمژەى ژیايت، بەلام بەر لەوھى بمریت با راستىيەكەى بزانییت! سەرمەد كورە تۆ نییە! سەرمەد كورە خوشەنگى خوشەويستە، كە پێش چەند رۆژێك ژنە تاوانبارەكەى لاشەكەى خواردو لووشى كرد...

میژده جارتیکی دی هه وره تریشقه که لینی دایه وه، نهی دهویست باوه بکات، برسیتییه که توو په یه کهی دامرکانه وه، دهنگی پتر پارانه وهی لی دهتکا، به کریه وه وتی: - که واته تو داوین پسیست. سزای داوین پیسیش کوشتنه. گهر توانای هه ستانم هه بویه و هیز خیانه تی لی نه کردبام، هه ر ئیستا هه لده ستام و دهم کوشتیت. له کاتیکدا من ناتوانم نه وه بکه، که واته پارچه گوشتیکی سهرمه د بکه به خیری خوت، ئیدی هه که سینک باوکی بووه گرنگ نییه.

ژنه پارچه یه کی دیکه ی له گوشتی سهرمه د هه لگرت و به هه لپدی درنده یه کی برسی و شیتییه دهستی به جویی کرد. وشه کان به شیتویه کی سامناک له دهمی دهرده پهرین و هه رچی خۆپه رستی و خراپه کارییه که هیه تیا یاندا کۆبووه وه:

- هایه وو! هایه وو! هه ی خه له فاری نار خه له فاوان، پارچه یه که له گوشتی سهرمه دت بده می، تا چند رۆژی دیکه ژیان ت پی بیه خشیته وه؟ هه ی شیته، نهی دوا ی ته و او بوونی گوشتی سهرمه د چی بخۆم؟ هه ی که م عدقل دی دوا هه ناسه ت بده! تا من له زه ت له ژیان بکه م...

سابلاخ زۆری له م دۆزه خانه بینی. زۆر جار برسیتی پیش نه وهی جهسته ی لوش بکات، مرۆښوونی مرۆقی لوش ده کرد، ده رکه وت که سامناکی خراپه کاری و خۆپه رستی مرۆ له سنووریکدا کۆتاییان نایه ت، به لām ریزه پ هه میشه هه ر هه یه و له پاژ نه م دیمه نه ترسناکانه دا قوریانیدان و قاره مانیته یش ده رکه وتن و سه لماندیان که چاکه خوازی له گه ل نه وهی که مه، هیشتا هه ری ماوه نه وهش تروسکاییه که و هک مافیککی ره واک نازناوی (مرۆ دۆستی) به هه ندیک که س به خشرا.

له کاتیکدا له گیتاوی برسیتی بی پرستیدا له تری ده دا، له وه ته ی برسیتی تووشی نه م که سه که مینانه بوو بوو، به سۆزو نه لهایه کی سۆفیانه وه له ماله وه ده ی ده کردو بۆکن نه لماس ده چوو. سه یر له وه دا بوو تا نه م دوا یه هه ستی به م چاکه خوازییه ی خۆی نه کردبوو، به وته ی - نه لماس نه ی خۆشه ویستم! - به ره و رووی ده چیته و نامیزی

لى دەدات و بەشەرق و ھەزىكەو كە لە پەرستى دەچىت، بەخۆۋى دەنوسىيىت: تۆ
دلت لاي خواردنى دراوسىيىيە و منىش لە جۆشى ھەرزەكارىدام.

بېرىكجار كە دەى يىنى را نان دەخوات لە برسان لىتوھكانى خۆى بە زمان دەلەستەو.
نايا نانى لەگەلدا بخوات؟ ئەلماس بەتاسوقدەو خواردنە كە لىف دەكات. جاران تا لە
نان خواردن دەبوو ە چاوەرى دەكرد، بەلام ئاوا نەى دى بوو. بىنگومان ئەمە ھى
بىزروكردنە! ھىيە ھەسەن، بىنگومان كۆرپە لەكەت لەوى، لەناو نەو سەكە راکشاو
خۆراك وەرەگرىت! نەخىر ئەلماس لەو خواردنە بىبەش ناكەم كە لەگەل كۆرەكەمدا
بەشى دەكات! ھىيە ئەلماس! خەلكى مندالى خۆيان دەخۆن، بەلام مەن ئامادەم بېرم تا
نەم كۆرپە لەيە لەدايك بىيىت و رووناكى ژيان بىيىت، بەلام ئەلماس نەوى تۆ دەتەوئىت
مەن ناتوانم بىكەم، خۆشەويستەم مەن نەخۆشەم، نە خۆشەويستەم دەردىكە لە ھەموو
دەردان ترسانكەرە، دەردەكەم دەردى برسىيىيە، لەنەتوان مەلەكەى ئىمە و نەم نەمچە
مەلەى تۆدا، پىاويك لەگەل نەو خەلكانەى بەخىويان دەكات، بەيانى و نىوەرۆ و ئىوارە
لەتيرىدا دەرژىنەو، بەلى! دەرژىتەو لەگەلدا پىاو و ئافرەت و مندال، لە جولەكە
و موسلمان، رەنگە نەسرانىش، دەرژىنەو، ھىيە خۆشەويستەم تەنەت تۆش لە خواردنى
نەم پىارە دەخۆيت، بەلام باوكم چارى كۆير بوو، نەم ساتەى نەدەبىنى و ھىچ گوئى
پى نەدەدا، نەو بوو ھىشتا كرىنى خۆراك بەبەريەو مابوو، مەن ھام دا نەو بەچەند
مانگىكى ژيان قەرزارى مەن، بەلام ئىستە نەو و داىكەم و خوشكەكانم لە برسان
چەماونەتەو بەپىو خۆيان بۆ راناگىرىت، قۆرەى سەكيان دىت و چاوەرى مەردن دەكەن.
نا ئەلماس، نايەلم بېرم! لەخودى خۆيدا وىژدان و جوامىريەكى دۆزىيەو كە لەو
پىش ھەستى پىنەكردبوون، نەو تەنھا ھەرزەكارىكى ژن پەرست بوو، جگە لەناو گەلى
خۆى و ترازانى بە نە خويى ئاوەلكراسى كچان ھىچى ترى لا گرىنگ نەبوو، نەمىستە
بۆتە عاشق و پىاو و بەرپرس و باوك! نەو دەمەى باوكت لە ژياندا بوو ترست دەخستە
دلى ھەموو پىاوانەو، كەللە رەقەك بوويت ھەمووان بەخراپەكارىان دەزانىت، ئىستە
لەگەل بى ناگايى و ترسەكەتەش، ناسكەتەين و پىر لە خۆشەويستەتەين كەسەيت، ئا
نەو تا لەو تەى كۆستت بە باوكت كەوتو، تاڭگەيەكى خۆشەويستەى قەتەيس بووت

تیدا هەلە قوڵیت. هیئە خۆشەویست، هەست دەکەیت منیش تووشی پەتاکە ی تۆ بووم؟ لووتت لە دەمم نزیک مەخەو، بۆنی برسیتی بۆگەنە و بەرگە ی ناگیریت! کەچی تۆ ئەم دەمە ماچ دەکەیت و لەتۆ وایە بۆنی میسک و عەتری لێدیت. ئەلماس، گەر لە چارەم نووسراییت کە ئەم کۆرەم نەبینم، ئەوا لە کەس مەترسەو بە ناشکرا بلی ئەمە کۆری حەسەن بوزورگە! لەو دەمەیدا ئەم راسپاردەکانی پێندەوت ئەلماس رووخساری تەلخ و گژبوو. بێگومان ئەو دەیناسی و خۆشیدەوێت و ئاواتی مانەوێهەتی. ئەلماس دەستی خستە سەر دەمی و پێدەنگی کرد، ئینجا دڵپێک کەوتە سەر دەستی و دڵپێکی دیکە ی بەدواداھات. دەستی بەدەموچاریدا بەرەو چاری هەلخازار فرمیستکەکانی سپی. کێ دەلیت ئەلماس هۆشی لەدەستداوە، شان بەشان برسیتییکە ی ئەلماس بەخۆوەی گوشتی، هەلپەیهکی پێ لە هەستی مرۆڤی، خەریک بوو بەو گۆشینە روحی دەریچیت. گەر من بێم کێ جلوبەرگ و جەستە ناسکەکە ی بۆ دەشوات؟ دراوسی خواردنی بۆ دین، بەلام لە پاکراگرتن و ئەو سەرما یە بەرپۆیه ناپرسن، سەرما نەفرەتی سییەمی دوا ی جەنگ و برسیتی! رای شت زۆرن کە مرۆڤ دەکوژن! لەناکاوە هەستی بە تەزەوێهکی سارد کرد. ئەو زستان هات یان ئەمە لەرزە سەرەمەرگە؟! هەستی بە خەمیکی زۆرکردو نەویست لە نامیزی ئەلماسدا بمریت، بۆیه خۆی لێ دەریاز کرد و ماچیکێ کرد، هەر وەک چۆن هاتبوو ئاوا بەلارە لار بەرەو ماڵ گەراپەو. رۆژیکێ قورس تێپەری و رۆژیکێ دیکە ی بەدواداھات. شەرەکە تا دیست گەرمتر دەبیست، برسیتی زیاد دەکات، مردن زیاد دەکات، هەناسە ی سارد زۆر دەبن، بێ هیزی پەرە دەسنیت و مەرگ نزیک دەبیستەو.

- باوکە، ئەمە دوا دەرفەتمانە، کیسە یەکی زیڕ بێو بۆ لای شلۆمۆ کەتانی

دراوسیمان بڕۆ و هەندێک خۆراکی لێ بکەر!

باوکی بە نا بەدلییەو دەلیت:

- کۆرم شیت بوویت؟! من کاری وابکەم؟! هە ی شیتە سوائی خواردن بکەم!؟

- باوکە، تۆی دە ی کریت.

- تۆ لەو باوەرەدایت کە خەلکی لە رۆژی باراندا ناخوڕە بەکار نەهیتن؟

- باوکه، تهمه له پینتار دایکم و خوشکه کاندا بکه!

وهك نهوې دوا هه ناسه بدات ده لیت:

- مردغان باشته لهوې ناوړا خوم بچووك بکه موره.

له دهمه دادراوه کې برسیتیدا مرؤقېوونی خوی دژییه وه، چونکه زور کهس گوزران و
سوون به درنده یه کی ټینکشکینهر و به د گوزراو، نهو مرؤقینکه و خۆشه ویستی و
به خشنده یی و قوربانیدان ده زانیت، بۆ لای خوشکه کانی چو، ټیستا لهم ژووره یاندا
بیته شی و نامرادیان به ته وای دهرکه وتبوو! جگه له ناله و نرکه که به شینک له رۆحی
لی ده تکیته وه، هیچ ناژنه څیت.

(من برسیمه!)، (له ته نانیکم دهو!)، (نامه ویت یم!)، (هو خه لکینه زیام پی
به خشنه وه!)، جیهان و باری و دنیاو عالم! باوکم بهم ناوانه بانگی ده کردن، دایکم
وهك ټیوه زه بوون بووه، منیش گهر بزائن دواي چهند مانگیکی دی ده به باوک. له پای
دایکی و خوشکه کانی نازاری ده کیشا، گهره که بژیت، بژیت بۆ نهوې نه مان و خۆشی
کوره کې ببینن، تهنانهت باوکه گهمره و به سامان له خوباییه کیشی هره ده بیت بژی.
دراوسی جووله که که ی هاته وه یاد، نهو خواردنه خۆشانه ی هاته وه یاد که لهو ماله دا
ده درین و ده خورین. له حه ژمدت بی هیزی و برسیتی هه ناسه ی سوار بوو بوو، به لام به
جه خته وه له بهر خۆه وتی:

- خواردنتان بۆ دینم، له برسان نامرن! بۆ ټیوه باوکم خواردن دینم!

سرخو شیکه د پروات و به لادا دیت، له گیانه لادایه و هه ناسه برکیته تی، خدریکه
روحي دهر ده چیت، به لام روح دهر چونه که له چاره پروانی ده به ټیته وه، به رهو ژووره کې
باوکی دزه ی کرد، ده مانچه کې له کیفه کې دهر هیناو له گیرفانی شاردییه وه، خوی
بکیش کرد، نه لاس به گیانی تو خواردن بۆ که سوکاره کم پیدا ده کم، بهو پاشاره ی
هیزه ی که مابووی به رهو سهربان سهرکه وت.

هر گرمی توپ ده هات که چهند مانگیك بوو نه ده برپایه وه، به نه سهرم وت:

- خورنده که مان بۆ ناماده بکه، بیگومان میوانه کان برسیانه!

بیرم لهو کهسانه ده کرده که رویشتن و ده پۆن، بیرم له زیندووه کان له خوشه ویسته
 کۆچکردووه کان و بهو دۆخه کی به سهر سابلآخدا هاتبوو، کردهوه، نهم شارۆچکه
 خوشه، کئی لهو برۆایدابوو که مهینه تییه که ی بگاته نهو راده یه بییته هه شارگه
 گوشتی مرۆف خۆر؟! تاشه بهردیکی قورسی دیکه که وته سهر تاشه بهرده که له که
 بووه کانی سهر شام. بریا ده متوانی نانی هه موو نهم برسییانه بدهم...! کاشکی
 ده متوانی بهر له مردنه قینه ونه بگرم، لی نازووقه ی ماله کهم لهو ساوه سابلآخ بۆته
 بخۆری خواردنی پیس و گهنیو له کزی داوهو سهر قاپه که ی به جۆریک داخراوه، سهری
 مندالی شیر خۆره سپی ده کات. نای باره که چند قورسه! لهو خۆراکه ی که له ماله دا
 هه یه ده میتکی چند زۆر لیی ده خوات! گهر نهم خواردنه پیش کۆتایی هاتنی نهم
 جهنگه نه فرینه کۆتایی بییته، نهوا دوو سهرمایه له دهست ددهین، پارو خۆراک. نای
 نه سهر گهر بزانیته که سهرمایه که کۆتایی هاتوو...! ده می سی نازیزی له دهست چوم
 که وتهوه بیر، که ئیدی به شداری نهم خواردنه مان ناکهن، هاوکات سیمای ترسناکی
 شهیتان له بهر چاوم قوت بووهوه که له به کانی جیر ده کردهوه. گویم له دهنگی بوو که پتی
 ده وتم (سوپاسم بکه، چونکه له نازووقه ی سی کهس رزگارم کردیت!) به په شوکاوی
 راپه ریم و نه فرتم لیکرد (شهرمه زار بیته! شهرمه زار بیته هه شهیتان!)، نه فرتم له
 روس و عوسمانییه کان و نه لمانه کان و شارو ئینگلیز و هه موو خراپه کارانی دنیا کرد.
 سفره و خوان راخان و پرسهری له هه موو جۆره خواردنیک کرا. فهرمووم له میوانه کانم
 میر عه لی و خیزانکه ی کرد. نه ندامانی خیزانه که ی خومیش به دهوری سفره که دا
 کۆبوونهوه. له پر دهنگیکی کز، به لām به هه ره شهوه له سهر بانه وه بهر گویمان که وت:
 - دهستان له خواردنه که هه لبرگن، ههر که سیک دهستی بۆ بیات بهم ده مانچه یه
 ده یکوژم.

دهسته کان کشانه وه نیگا کان به رهو سهری بهرز بوونه وه. نهوه هه سه دن بوزورگی لار
 بوو له وی، ده مانچه که ی له سهر پییه، دهست و په نجی ههر نه وه تا توانای گرتنی
 ده مانچه که یان هه یه، هه ولده دات سیره بگریته، به لām له نیو دهسته کانیدا سه ما
 ده کات، ململانی ده کات و چوون سهر خوشیت که قه رابه یه کی ته وار عاره قی

خواردیتهوه، بهلادا دیت. لهو چرکهساته کتوپړه دا هه موومان لال بووین، چرکهساته که
تیپه پری و بانگیم کرد:

- رۆله، وهره خوارهوه. هه موو خواردنه که له پیشتدایه! خوی به پلیکانه کانهوه
گرت و به هه ناسه برکی و لاره لار شۆر بووهوه. له گهل نزيك بوونه ویدا ترسی نه وه لسی
ده نیشته که نه گاته خواردنه که، هه مووان به به زه ییه کی خه مینه وه که و تنه چپه چپ.
هه سمن بوزورگی لاو ناز راگیراو، باریک و لاواز بووه بهلادا دیت و له بهر بیته یزی ناگای
له خۆ نییه و رهنگی مردوو له رووخساری نیشته وه، ده مانچه که له گهل خۆیدا بیته دنگه و
هه لده له رزیت، قهت نه م مرۆقه زیندرو نییه و یه کجار له ژیا نه وه دوروه له مردنه وه
زۆر نزيکه، نه فره تم له خۆم و رووداوه کان کرد، چۆن بیرم له هاوسی نزيکه کانم
نه کردۆته وه؟!

- رۆله بخۆ!

به ده دنگی کی نیوه له سه رخۆ چوو وتی:

- تا که سوکاره کم ناهیتکیان وه بهر نه یه ته وه، ناخۆم، نه م خواردنه هه مووی بۆ
مالی خۆمان ده به م.

هه ولای دا بارهش له سفره که بدات، له پړ بهلادا هات و ده مانچه که له دهستی
به ربووه وه...! که وت و چاری نه بله ق بوو، ده ستیم گرت، دهستی زۆر سارد بوو، بانگم
کرد:

- رۆله خواردنت ده ویت، به لیتنت ده ده می که که سوکاره که شته تا نه م مهینه تییه
کو تایی دیت، له م خواردنه بخۆن!

پاروویه کم هه لگرت و به ده مییه وه یم کرد، به ربه پری نه و هتیه ی تیدا مابوو جووی،
هه ولیدا قووتی بدات... نه یه توانی، پارووه که له گه رووی گیرسو و دوا هه ناسه ی دا...
رام وه شانده...، ههستی تیدا نه بوو، گویم به سینگییه وه نا... دلای لیتی نه ده ده... هه ناسه ی
نه بوو...، لاره به سته زمانه که مرد! هه سمن بوزورگی ناز راگیراو له برسان دوا هه ناسه ی
دا! بۆ هه زاره مین جار نه فره تم له خۆم کرد، ده نگیم له و دنیاره ژنه وت و به هه مووانم
وت:

- واز له خوارده که بېتن! سویندم خواردوه که ناییت که سیکمان ده ست بڼو نهم
خوارده بیات!

هیچ پتویتی به داواکردن و سوینده که ت نه ده کرد، واق وړمان هموویانی وشک
کرد، پاشان که له مردنی دلتیا بوون، ترس و بلمه بلمیک منداله کانی گرتوه و ژنه کان
ده ستیان به گریان کرد و پیاره کانش وشک بوون. تڅو خوت و تهنی دلت (ژهنگ)
گرتبوی و نه گریایت.

هستت به قورسای و سرسهختی و مهرگ کرد و هایتسه و سهرخوت، نیدی
راپه ریت و سینییه کی پرت هلگرت و قه شهنگیش سینی دوره می هلگرت، کاتت
به فیرو نه دار به پتی توانا خواردنی سووکت هلنژاردو نه و خوارده نانهت و هلاوه نا که
زیان به گدهی خالی ده گده نن، به قه شهنگت وت:

- دوام که ره!

همو نیگای پر له پرسیاره تیان رووانیم، وتم:
- هر له تیستاره تا خودا درویدک ده کاتره، خانه وادهی بوزورگ له
خوارده که مان به شدار دهن.

- نه سهر پرسی:

- نهی لاشی کوره که یان، که له به رده مانه؟!

به جه خته و تم:

- گهره که یه کم جار له مردن رزگاریان بکهین.

رویشتم و قه شهنگ دوام که وت.

دەرگای مالی بوزورگ درزیکسی تیکه وتبو، له پشت دهرگا که وه داوای چوونه
ژووره دم کرد. دهنگی لاوازی باوکه که وه لامی دایه وه (فهرمو).
که خوارده که یی بونی هولوئی دا تووره بیت، بیتهیزی ده سته جی تووره بیه که ی
دامرکانده وه به رنده وازی هینا:

- ینگومان کورپه نه فرینه که نه مهی کرده، حه سهن پیویسته سزایه کی توندت بدهم.

به داوای لیبورده وه وتم:

- دراوسی مافی له سهر دراوسی هدی، ئیوهش دراوسی و کهسی منن، تاخودا ده رویه که ده کاتره ئیوه میوانی منن!

خواردنه که مان دانار به بی چاره ریکردن من و قه شهنگ گه پاینده، به نه سهرم وت:
- دۆخی هاوسیکه مان له پهری خرابیدایه.

پرسی:

- نهی کورپه مردوه که یان؟

- خیتانی بوزورگ گهر به مردنی کورپه که یان بزائن، که سیکیان به زیندوویی لی
ده رناچیت!

پرسی:

- نهی چی بکهین؟

- له ژووریکه به تال دای ده نین تا خواردنه که هیتزکیان وه بهر دینیتسه وه، نه وسه
ده توانن رو به پرووی کۆستکه وتنه که ببنه وه. نه سهر به خمه وه ئاخیکی هه لکیشا، وه
نه وهی خۆی بدوینیت وتی:

- لهو ساره داگیرکهری غهواره هاتوون، ده ئینی عیزرائیل له سابلخ نیشته جی بووه،
هیچ مالتیک نه ماره سهردانی نه کات، که ییگانه ده رۆن تا عیزرائیلیش له گه لیاندا
بروات؟!

ئیتواره دووباره له گه ل قه شهنگدا خواردنمان بۆ مالتی بوزورگ برده، نه م خواردنه
تایبته بوو، نه سهرم راسپارد که خواردنی سوکیان بۆ لی بنیت، هه ستم به
بوژانه وهی کی تهواری باوکه که کرد، که مێک بی پرستییه که نه ماو لووت به رزییه که
سهری به رز کرده وه:

- نه مه چييه؟ وا جاري خوارنه كه تانمان قبول كړد، بهلام شلومو خير پي كړدنه كه ت قبول ناكهين، تو كه هدر له سهر خزمه تكر د تانمان سووريت نئ هه تا كه ي؟ نينجا نه ي دراوسي هم موو شتيك به نرخی خوي.

سهره پای نهو سوو كايه تييه ي كه وهك خه نجر دلي سيم، وتم:

- تو به خودايه! دراوسي مافي له سهر دراوسييه، نه ي پينغه مبه ره كه تان رای نه سپاردوه، كه به دهنك حه و ته مين دراوسي شه وه بچين.

قسه كه ي پي بریم:

- كوره كه روشت و نه گه پايه وه، نازانم چي بليتم، سويتدم خوار د بوو هدر كه بگه پي ته وه سزاي بدم، بهلام وا ئيستا بزي نيگه رانم.

غمه ميكي تر بيده نكي كردم، نايا پي بليت كه كوره تاقانه و به نازه كه ت مردوه و له ژووريك له ژوره كاني ماله كه ي مندا راكشاه؟! هه ي كلول خوتان، توو دايكي و خوشكه كاني، ينگومان نه م شو د زنان، بهلام باوكي سلمان، لنيان گه پي، با جاري شام بكن. به شوين خومدا گه پامه وه قه شه گ وهك سي بهر دوام كه وت و لي پريسيم:

- گه وروم، بؤ هه والي مردني كوره كه يانت پي رانه گه ياندن؟!

- جاري ئيمه له بريستي رزگارمان كردون، تا به هه والي كووستكه وتن بيان

كوژين؟

- بهلام...

قسه كه م پي بري و وتم:

- قه شه نك، من دوزانم نه م شو لاي ئيمه نامي ني ته وه، هدر دواي ناني شيوان بزيان

ده نيترمه وه.

چون؟! نه م باره گرانه تازه يه كه وته سهر گردو كه ي باره كه له كه بووه كاني سهر شانم، من هيچ و پوچ ترين خه لقه نده ي خودام گهر به دهستي راست خوار دنيان بده مي و بدهستي چه پ زه بري گوشتنيان لي بووه شيتم.

به مريم وت:

- میر! لاشه کدی حهسەن هەلبەگره و بۆ کەسوکاری بیهەره و ئەوێ روویدا پییان بلی!

تەماشایەکی ناقایلانە ی کردم و لەوێ بوو پێمدا هەڵشاخیت، وتی:
- تۆ خواردنیان بۆ دەبەیت و منیش کۆرە مردووە کەیان بۆ بیهەره؟! چ بێ نرخ و
چەپەلنکیت!

بەسەریدا هاوارم کرد:

- میر، خۆت دەزانیت کە من وانیم! ئەوێش دەزانیت لەم دواوەدا سەرشام چەند بە
هەلگرتنی خۆشەریستان و برادران قورس بوو، تەنانەت رەزای براشتم بە مردوویی بە
شان هەلگرت و هێنامەوه!
بە ناقایلییه دەنگی بەرز کردەوه:

- بەرانبەر من ناوی مەهینە، نەفرەتی خودای لێییت!
- میر، ئەو جگەر گۆشە کەم؟! ئەو تۆ خۆت شایەتەتە ئەو نەبوویت؟! ئەو ئەم
ریشە هێشتوو مەتەرە ئەوەت ناھێنیتەرە یاد، کە هێشتا بۆیان پرسەبارم!
هاوکارو هارپشکە کەم بێدەنگ بوو و لە فکراڤاچوو، تەلخییەك کەوتە سەر
رووخساری، دواچار زانیم کە لەمیانە ی پرسیار کردنەرە قایل بوو:
- تۆ دلتیایت کە ئەوان بەرانبەر کۆستەوتنە کە خۆ رادەگرن?
وتم:

- خودا یارمەتیان بدات، بیرت نەچیت سەعاتیک دواي نانی شیوان ناگاداریان
بکەرە با لە گۆرستان نە ی نێژن، با نێرەتی لە شوینیکێ ئارام و چەپ گۆرینکی بۆ
هەلبەکن و لە گوشت خۆری مرۆڤ بیپاریژن، تا ئەو دەمێ خودا دەروویەك دەکاتەرە!
بە بلمە بلمیک خۆی و سابلاخی دواند:

- نای سابلاخ چیان پێکردیت! مالتیک لە مالتە کانت نەماوە مەینەتی رووی تێ
نەکردییت، سەریاری هەمووی خەلکە کەتیان ناچار کردووە بێنە درێندەو لاشە ی
مردووەکانی خۆیان بۆن، بەلام چاکە ی تۆ هاوکارو هارپشەم هەرگیز بەسەر نێمەرە بیر
ناکرتیت!

وا نهم لاره كلؤله هه لئه گرم و بۆ كه سوکاری ده بیه مه وه، با منیش له سایه ی تزوه
پاداشتیکی گه وره دم ده ست بکه ویت.

به غه مگینه وه وتم:

- دوا ی شام کردن پشیمان بیژنه نه و له پشیمان نه واندای خۆی کرده قوریانی، با لاشه که ی
له مردوخوره کانی سابلآخ پیا ریزن!

ههستی کرد که شتیک له خودی خۆیدا ون بووه. له راستیدا دوو شته، به لآم نه مه ی
دوا یان گهنج و ته روبر بوو، نهم له پیچ و په نای تاریکیدا لیتی ده گه ریت...، شتیک ون
بووه و دیار نییه... شتیک مه زن وه باوکی، وه دلێ، وه روحی، بۆچی نایات بۆ لای؟
نه ی خۆشه ویستی روح تو له کویتیت؟ به سه عات، به خولک، به چرکه، هه موو
شه ویک ژوانه که ی ده زانی! دوا ی نه وه ی خواردنه که ی ده خوارد که له شوینی دیاری
کراوی خۆی چاره ریتی ده کرد، نینجا هه سه ن ده هات! ده هات و دنیا نه نگوسته چاره که ی
له نیتو جه رگه ی نهم تاریکییه رووناک ده کرده وه و چری تاریکییه که ده روه یسه وه نه می
لی هه لئه هات، نه وه هۆشی له ده ست نه دابوو، له م چرکه ساتانه دا ده بوو به هۆشه ندرتین
مرۆشی دنیا، نه ویک پیش نه وه ی له قوولایی نهم بی ناگایی و شله ژانه دا خۆی قه تیس
بکات، به خۆ هه لئان و لووت به رزییه که ی هۆشه مند نه بوو، به لکو له چرکه ساته کانی
به یه که گه یشتنیان له و (لوتکه ی خۆ به زلزانین)ه ی ده هاته خوار و نییدی بۆ
روبه رپووبونه وه ی هه موو دنیا ده ژیا و بۆ عه قلیک ده گه رایه وه که رۆژیک له رۆژان له
ژیانیدا نه ی بووه، نه مه کوپه که یه تی و له هه ناویدا یه و ههستی پی ده کات، هه موو
نهم هه سته کردنه سه یرا نه ی به خه یالدا هات و هیتشتا له تاره رو قه لاکه یدا خۆی ته قه ت
کردروه، به لآم هه سه نی خۆشه ویست و باوکی نه وه ی ناو هه ناوی بۆ له کاتی خۆیدا
نه هات؟ شله ژا، ناخۆ نه میشت له ده ست ده دات؟! نه ی ویست برپا بکات، به لآم نه وه نده ی
پی نه چوو وه لآمه که ی وه نه ته قینه وه یه که باوکی دزی و ماله که ی رووخاند وای
لیکرد که خه لکی به شیتی دابنیتن، گه یشته گو یچکه کانی، وه بۆردو ومانیک له
هه وادا به قیته وه قیژه یه کی ترسناک له مالتی بزورگ به رزبووه وه، (هه سه ن! هه سه ن!)

نەمە ھارارو قېژىيە كى شوومە! كەواتە دلەكەي لەگەل... لە دەست دا... نا، ھۆشى لە دەست نادات. ئەو تەنھا خۆى لە سامناكى ئەم دىيائە دەپاريزيت، كە جگە لە كوشتن و مەرگ ھىچى تر نازانيت، لەگەل گرياوەكانى ئەوى گريا! لەبەر خۆو ناوى ھەسەنى ھىنا، دەستىكى بە سكى خۆيدا ھىنا، بەرھەمى خۆشەويستى لەوى جىنگىر بوو و لەنىو قۆزاخەكەى خۆيدا نارام و ناسوودەيە، ئەو مەلۇتكەيەى كە راي سپارد ناگاي لىي يىت، ئەو بارو كە نازيزە وەك ئەوى ھەستى كردييت كە كۆرەكەى بەبى بارو كى لە دايك دەيىت، بۆيە بەردەوام راي دەسپارد كە بارو كى ئاشكرا بكات.

ھەسەن! ھارارو شىن و شەپۆر لەوى بەرز دەيىتەو و لە ناخى ئەمدا بە ھىتزر دەيىت، پرچ و روومەتەكانى خۆى دەرنىستەو و سىنگ دەكويتت. دىت و دەچىت... دەگريت! ھىتلنجى دىت و لەو يە ئەوى لە ھەناويدايە يىتە دەروە. وا لەناو گۆمىلەكەى رشانەو كەدا لە مەلۇتكە ھەرە بچوو كە دەگەرپت، كە لەناو مەندالدانىدا نوستو، ئاخى ئەو لەوى لە تاريكىدا دەگەرپت، كوا تەلە شقارتەكان، ئەى كوا مۆمەكە كە دىھىتان و فانۆسەكەى پىتەكرد؟ ئەو خۆيەتى! ئەو تەلە شقارتەكانە! تەوانى فانۆسەكە پى بكات، ئەو رژانەو كە يەتى لەژىر پىتەكانى، ئەك كۆرەلەكە، تەزوويەك بە ھەموو جەستەيدا دىت، دەست بە قۆل و باسكى خۆيدا دىنييت، دەست بەسەر مەمكەكانى و بەسەر زگىدا دىنييت، دەستى بەرەو خوار شۆر دەكاتەو، دووبارە بەرزى دەكاتەو. نا كۆرەكەى لىرەيە، كۆرەكەى ھەسەن لىرەيە، ئەو كۆرەى كە بۆى باس دەكرد! تۆ بلىيت لەگەل رژانەو كەدا بەر بوويىتەو؟ ئەى ئەم دل ھەلشيتوانە چىيە؟! چۆرەك ناو! چۆرەك ناو! قىژو شىن و شەپۆر و ھەسەن، ھەسەن، لەوى نابريتەو! تۆ بلىي ئىدى بەراستى بۆ لاي نەيات؟ ئەى كى لە ئامىزى بگريت؟ كى ئەم تەزوو ساردو ترسناكە لەسەرى و لە جەستەى يىدەنگ بكات...، نا ئەم گەرداوە ھەلچووە؟! ئىتر كى بە (خۆشەويستەكەم) بانگى بكات. ئەى كوا كۆرەكەى، تۆ بلىي بەبى دەنگى لەوى راكشايت، يان لەگەل خواردندا، يان لەگەل رشانەو كەدا بەربووەو؟ لەبەر چىيە نازانيت؟ بۆچى شتەكانى لى تىكەولتەكە دەيىت؟ لە دەرى بارانە، باران! ئاسمان دەگرى نەمىش دەگرى. سەرما؟ بۆچى دووبارە ھەموو شتىكى لى گەورە دەكرىتەو؟ بۆچى

ههست دهکات که خه مه کهی و توو په ییه کهی و بیته شیه کهی زیاد ده کهن؟ نه ری بۆچی
 ههست به شتهایه کی سدر دهکات وه که نه وهی له ناو جهسته یدا له دۆخی مت بووندا
 بووبن و ئیستا رابه پهن؟! ههسن! ههسن! قیژو شین و شه پۆر له هه موو شوینیک
 بهرز ده بیته وه، بارانه. هه دهنگی توپباران دیت، نهو دهنگی که ماله کهی روو خاند و
 باوکی کوشت، رهنگه خو شه ویسته کهشی کوشت بیت، توپباران نه میشی کوشت، نه فس
 بهرزی و هۆشه ندی که سیتی و فیزلیشی کوشت. گۆمیلکه یه که رشانه وهی تر! ترس،
 خه. بهدوای مه لۆتکه که یدا گه را. نهو رشانه وه یه بخۆره وه...! دووباره قووتی بده وه! تا
 له دایک ده بیت له هه ناوی خۆتدا بیپاریزه! دهی له ری بیته وه! به توندی دهستی به زگی
 خۆیه وه گرت! وه که باوکت رۆشت تۆ مه پۆ، تۆ مه پۆ. وه که چۆن باپرت کۆچی کرد، تۆ
 کۆچ مه که! چرنوکی سه رما تیژو له ئیسقان ده چه قیت، به لام نایه لم بگاته تۆ. دات
 ده پۆشم! دات ده پۆشم! خۆی به فه روویه کی خوری پیچایه وه و له سه ر نه می شه وه
 په تۆیه کی به خۆیدا دا. به رهنگاری خه م و ترس و هیلنج دان و هه موو تاریکی ناخی
 خۆی کرد، خو شه ویستم ئیتر نایه یت؟ نهی بۆچی ده گرین و ناوی تۆ ده هیسن؟ سه به ینی
 وه ره وه له ئامیزم بگه ره، وه ره با پیته وه جله کان و خۆمان بشۆین! دهی وه ره...، باویشکی
 دار خۆی رادهستی مردنه بچکۆله که کرد، بۆ ماره یه که له ترس و سامناکی رزگاری
 کرد، له رۆژه کانی دوا یدا سه رما و سۆله به توندی دهستی پیکرد. نه لاس بۆ قه لا
 بهرزه کهی دیوار و شوو ره ی زیاتری دروست کرد و خۆی له ناویدا ته قهت کرد، کهچی
 دهستی دریژی سه رما هه ر پیی گه یشته، دهنگی شین و زاری له مائی بوزورگ دریژتر
 بووه وه، هاوارو رۆ رۆ و ناو بردنی هه سن گۆیه کانی که ر کرد، له قوولایی ناخیسه وه
 زانی که نهوی له ده سدا وه، ئیدی نایاته وه، هه رگیز نایاته وه، به هیژترین شتیک گۆرانی
 کتوپری جهسته یی و ههسته نادیاره کهی بوو، ئیدی تیکرای ههستی ناسکی رابه پهن.
 گشت شتیک به هه لپه وه چون ده رزی کونیان ده کرد، هیلنجدان، شه لژان، بۆنگه لی
 به گۆ نه م ههسته و ناگاها تووانه دا ده چوون. له میانه ی گیتاره که یدا تاره زوی ده چووه
 سه ر هه ندیک شته. دیواره کانی ده کراند و نهو تۆزو توکیله ی له دیواره کان به رده بوونه وه،
 دهی خواردن. ناخۆ شیتبوونه کهی بووه راستی؟ نا...نا، له گه ل تیکه لبوونی شته کانیش

نەم هېشتا دەتوانیټ بیر بکاتهوه، دەستی بە سکیدا هینا، نا نەمە کورەکی
خۆشەویسته له دەست چوو کە یەتی! کورەکی هېشتا لەوی راکشارهو له گەڤ رشانەوه دا
هەلێ نەهیناوه تەوه، ناخر ئەو رای سپاردوه کە ناگای لێ بیټ و بە ساغی و
تەندروستهوه لینی بیټهوهو ناوی باوکی ئاشکرا بکات. هاوکات ییزو و بەزۆر شتەوه
دەکات و دەیهوټ بریټهوه، وا رۆژی شەممە هات و لە مائی هاوسیکه یهوه بۆنی
چیشتیك ئارەزووی خواردنی بزواند، بە خەیاڵ بۆنەکی ناسییەوه، ئەوه بۆنی (بە
تەنوو کولاندن)ە، مریشکی بە برنج و تەماتە و هیل ناختراهو هەر لە رۆژی
هەینییهوه لەسەر ئاگرێکی کز دانراوه، تا نیوه رۆی شەممە بخوړیت.

بێگومان ئەمڕۆ شەممەیه، نەوسی بزوا، نەمە هەمووی تەمەرزۆیی مریشکی
سوورەوه کراوه کە بەر هەموو شتە ناختراه و رۆنیککی سووریاری لێ دەتکێستهوه.
پالنهوێکی بەهێز بۆ ئەوێ پەلکێش کرد، بۆ مائی شلۆمۆی باوکی سەلمان. بێنی
دەرگا کە درزێکی تیکهوتوو، گوێی هەلخست، بە هێمنییەکی هۆشەدانەو ئاوهزێکی
دروست رەفتاری کرد و لەسەر خۆ و بە رویایه کی زۆرهوه دەرگا کە ی کردەوه، دیسان
گوێی هەلخست و کەسیك لەو نزیکهوه نەبوو، بە لەز بەرەو ئاراستە ی بۆنی چیشته کە
رۆشت، تەماشای کرد سێ مەنجەل لەلایه کی سەرگیرای حەوشه کە لەسەر کوانوون.
بەپەله بۆی چوو. بە چمکی کراسه کە ی مەنجەله کە ی هەلگرت و وەك پلنگه مێییه کی
دپندهو برسی بەشوین خۆیدا گەرایهوه، ئەوه نده ی پێ نەچوو بەخۆ مەنجەله کەوه له پال
خانوه رووخاکە ی لەسەر دارو پەردوه کە دانیش، بە تەمەرزۆیییهوه لیک بەدەمیدا هاتە
خواری. سەر قاپی مەنجەله کە ی کە جەمسەرەکانی بە هەویر گیرابوو، هەلدا یهوه.
هەلمیکی تیکەل له بۆنیکی خۆش، کە نەیتوانی خۆی لەبەری رابگریټ، بە گژیدا
هات، هەرچەنده چیشته کە یە کجار گەرم بوو، بەلام نەم وەك کەسیك له برسان له
بەرەبەری مردندا بیټ، دەستی خسته ناو مەنجەله کەوه بە هەلپە دەستی بەخواردن کرد.
باوکی سەلمان زەرەخەنه راسته قینهو هاوکات گالته نامێزه کە ی دە ی گریټ و
دەلیټ:

- ئەسەر بە پەشوکاری و واق و پەماندە بۆ لام ھات و رووخساری شەرم دایگرتبوو،
 بەجۆرتیک خەریک بوو بە زەوی بلیت (دەرز بێو قووتم بەدە) بەچپە پیتی و تەم:
 - باوکی سەلمان، بەقوربانت بێم چی بە میوانەکان بلیت؟ خۆ یەکیک لە مەنجدەلەکان
 دیار نییە!

مەن ەك ئەو خۆم بەشەرمەزاری لای میوانەکان نەدەزانی. دەکریت میر و
 خانەوادەکە ی تێ بگەیه نریت، ئێ با ئەوان چینیشتی نیتو تەنور بخۆن و ئێمەش ھەرچیپەك
 خودا داویتی لە شتی نەکوڵۆ دەخۆین، ەك پەنیو ھەنگوین و شتی دیکە، بەلام مەن
 سەیرم پیتھات و خوت خوتەم پیتکەوت، مالتی بوزورگ بەشدارێ خواردنە کەمان دەکەن،
 ئەلماس لەکاتی خۆیدا خواردنی بۆ دەچیت، ئێ کەسیش زات ناکات بیتە ژوورەو.
 - دەرگا کە کرابۆووە؟

- ئیستاش ھەرکراوێە.

پرسیم:

- خواردنتان بۆ ئەو دامارە بردووە؟

ئەسەر بە شلەژاویبەو وتی:

- چارەپێم کرد خواردنە کە تیبکەین، ئینجا ژەمەکە ی بۆ بنێرم...

شەتیک خەیاڵمی بەرەو ئەلماس برد، بە پەلە لە مال دەرجووم و رووم کردە نیمچە
 کەلاوێکە، کە نزیک بوومەو بێنیم و خۆم لە چاری شارەدووە، لەسەر دارو پەردووی
 ژوورە رووخاوە کە دانیشتبوو مەنجدەلە کە لەپیشی بوو و بە ھەلپەو مەرشکەکە ی لووش
 دەکرد، واقم و پەما. رەفتاری ئەلماس بەوێ دەکرد کە مانگیك بیت هیچی نەخواردیبت،
 بێ ئەوێ ھەستم پێ بکات بە پەلە گەرامەو، بیری سەیر سەیر بە میتشکەدا ھات.
 تەزوویەکی ساردم پێدا ھات، ھەندیک راستی و گریمانە دەربارە ی ئەلماس باری قورسی
 سەرشانمی زیاتر کرد. بۆچی ئەلماس ئەمە دەکات، لە کاتی کەدا مەن خەمی ئەو مە
 رۆژانە تیر بخوات؟ ئە ی بۆچی ەك یەکیک تامی خواردنی نەکردیبت، ئاوا بە ھەلپەو
 ئەم خواردنە دەخوات؟ ئاخۆ بەرانبەر ئەم دامارە توانیومە ئەرکی خۆم بەجێبھێنم؟ ئایا
 خواردن بە تەنھا لە سەرماو بەفرو خەلکی غەوارە دەپیارێزیت؟ لە ھەناس وشە ی

غەوارە ھەلۋەستەم كەرد، كىي گەرەنتى ئەو دەدات كە غەوارە و يىگانە ھەلىيان
نەكوتاتە سەرى، خۇ كاۋلەكەي لە بەردەم ھەركەسىڭدا ئاۋەلەيە؟! دەرگاىەكى نىيە
پىتو بەرپىت و بىپارپىزىت! ترس و گومانىكى زۆر داىگىرم، كە چوۋمە مائەوە دەربارەي
نەمە قسەم لەگەل ئەسەردا كەرد:

- كچەكە بەشىۋەيەكى سەير رەفتار دەكات.

ئەسەر داما، مەن وىم:

- راستە ئەوئەي باركى كوژراۋە شلەژاۋە وراقى ورمارە، بەلام شىت نەبوو... ئەم
دۆخەي ئىستاي واي لىدەكات كە توۋشى...

- باركى سەلمان، توۋشى چى بىتت؟

- ئەسەر، دەست درىژى بىكرىتە سەرو كچىنىيەكەي...، ھەروەھا دەترسم...

بە پەشۋاۋىيەۋە پرسى:

- باركى مەندالان لە چى؟

- ئەوئەي كە پىتزو دەكات.

- مەبەستت ئەوئەيە، كە دوۋگىانە؟

- ئەو شوپنەي ئەو لىي دەژى لە غەوارە و لايدە ناي پارپىزىت، ئى ئەمە
سەربازىكە، رىپوارىكى رەتەنىيە، يان تەنەت يەكىك لە دراۋسىكانە.

بەدەنگىكى ناسك ھاۋكات پى لە ترس وى:

- قەشەنگ پىي وىم گوايا كاتىك خواردنەكەي بۆ دانارە بىنىۋىتى رشاۋتەۋە،
ھەروەھا بىنىۋىتى دىۋارەكانى كىراندوۋە توپىكل و گەردەكەي خواردوۋە، ھەموو
ئەمانەش لەم دوايىدا بوۋە، ئەۋشى بىركەۋتەۋە كە قەشەنگ و توۋىتى گوايا دراۋسى
مردوۋەكەمانى دىۋە لە نىزىك مائەكەي سوۋاۋتەۋە، چەندىن جار بىنىۋىتى ۋەك ئەۋئەي
نىازى ئەۋئەي ھەبىت بۆ لاي ئەلماس بچىتە ژوۋرەۋە.

زۆر توۋرە بووم، خوينم ھەلچو، وىم:

- ئەسەر، بۆچى لەمە ئاگادارت نەكردمەۋە؟

بەرتىمىكى قوۋلى لىبوردنەۋە وى:

- نه مویست به نه لماسه وه سدرقالت بکه م، خوت هه زار کیشه و ده رده سهریت هه یه.

هه لچووم و دووباره تووپه بووم، پتر له خوم تووپه بووم، نهک له دنیا. زور له گوینه ترسه کانم له جینگه ی خویاندا بن و نهو داماره ده ست دریتی کرایتته سهر، که واته من بیرم له وه ده کرده که کیشه ی نهو ته نهها به خواردن چاره سهر بکه م، نهو خواردنه ی له وساره بووم به بانگه یشتکه ری و دارای کرینی ده که م و بوو به گه وره ترین خولیم.

- نه سهر ده بوو که چه که مان پاراستبا، ده بوو به زوریش بووایه بۆ نیره مان هینابا، به لام نیمه دوی کۆچی دوی بارکی وازمان لیه ینا تا له سهر شه قام بژی، به وهش گونا هیکمان کرد، که لیخوشبوونی نییه.

به سوزو گله یه وه وتی:

- باوکی سه لمان، تو له سه رووی توانای خوته وه، خوت بارده که یت.

به تووپه یی و جه خته وه وتم:

- به راستی من گونا هیکم له سه رووی توانای خوم هه لگرتوه، چونکه نه م که چه به سته زمانه م به ره لالا کرد، تا بکه ویتته بهر به زه یی شه قام و مه ترسییه زوره کانی.

پرسی:

- نه ی نیستا گه ره کته چی بکه یت؟

- نه بجاره ههر ده یه یتم، ته نانه ت نه گهر چنگ له دیواری گریانیش* گیر بکات، ههر ده یه یتم.

* دیواری گریان: شوتنی گریان، پاشماوه ی دیواری په یکه ره که ی حه زه تی سلیمان له شار ی قودس. جووله که کان سهر دانی ده که ن و له پالیدا ده گرین (وه رگین).

کۆتایی گه‌شته‌که

زستان زوو هات و باران له گه‌ل تۆپ باراندا باری، له ماوه‌ی چەند هه‌فته‌یه‌کی که‌مدا هه‌ردوولای شه‌رکه‌ر چەندین جار شارۆچکه‌که‌یان ده‌ستار ده‌ست کرد، ئیدی وه‌ک پیتلویکی لیهات بۆ نه‌وه دروست کرایت، که‌ روسه‌کان دای بکه‌نن و عوسمانیه‌کان له‌پیتی بکه‌ن، ئینجا نه‌مان دای بکه‌نن و دووباره‌ روسه‌کان له‌پیتی بکه‌ن، ئیدی به‌م ئاوه‌یه‌ نه‌مه‌ به‌رده‌وام بوو تا ده‌رکه‌وت که‌ سوپای عوسمانیه‌کان تیکشکاوه‌ و دوور خراوه‌ته‌وه‌و لاقه‌کانی هه‌زار پێیه‌که‌ بپراوه‌ته‌وه‌، ئیدی وا کرژ بووه‌ته‌وه‌ له‌ جه‌سته‌ی پتری نه‌ماوه‌ ته‌نھا روسه‌کان له‌ سابلخ مانه‌وه‌، میر پیتی وتم:

- وا ده‌رده‌که‌وێت دۆخه‌که‌ هێسو بوویته‌وه‌و ئیدی روسه‌کانیش موسلمانانه‌کان نه‌کوژن. کاتی نه‌وه‌ هاتوه‌و خانوه‌که‌مان چاک بکه‌ینه‌وه‌و پاک‌ی بکه‌ینه‌وه‌و بگه‌رێنه‌وه‌ ناوی، هاوکا،رم، ئیمه‌ بارگرانییه‌کی زۆرمان خسته‌ سه‌ر ئیوه‌.
زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کم نواندو وتم:

- میر، په‌له‌ مه‌که‌ و چاودێری بکه‌، هیشتا جه‌نگه‌که‌ کۆتایی نه‌هاتوه‌، ده‌رباره‌ی شه‌رو کوشتاری یه‌کتریش هه‌رچه‌نده‌ ئیستا له‌ سابلخ کپ بووه‌ته‌وه‌، به‌لام له‌ شوێنانی تر هیشتا له‌وپه‌ری گه‌رمیدایه‌ و ملیۆنان که‌س بریستی قری ده‌کات. بارکی محمه‌د، تۆ ده‌لێی گویت له‌ هه‌واله‌کان نییه‌!!

میر بێده‌نگ بوو، سکی نه‌لماسی داوماویش ورده‌ ورده‌ به‌رز ده‌بووه‌وه‌و به‌ ناشکرا دیار بوو که‌ دووگیانه‌، نه‌هینییه‌که‌ و ده‌یشاریته‌وه‌، جگه‌ له‌ رۆژگاری شایه‌ت‌حال و خۆی و نه‌و پیاوه‌ی که‌ که‌تنه‌که‌ی کردوه‌، که‌سی دیکه‌ نایزانیت. له‌سه‌ر بێده‌نگیه‌که‌ی سوور بوو هاوکات به‌ خۆشه‌ویستی و سۆزه‌وه‌ ئه‌و زگه‌ به‌رزوه‌بووه‌ی له‌ ئامیژ گرتبوو. له‌

یە کێك له رۆژه‌کانی مانگی رەزبەر رووسەکان لەناو سابلاخ حاویج و هاریبون، سەربازەکانیان سترانیان دەچری و سەمایان دەکرد، ئەوەندە دەستیان کەوتبوو عەرەقیان خواردبۆو و هەندێکیان سەرخۆش بوون، لەدوايیدا دەپایە هەموو دوکانەکان و شوێنە بازرگانییەکانیان شکاند و هەرچیەکیان تێدا بوو خستیانه بەرەدەستی دانیشتوانی سابلاخ، میر دلگران بوو، پیتی وتم:

- خەلکی پەلاماری کۆگاگانان دەدەن، تیاياندا هەیه کەریاری خۆمان، نەفرەتی خودا لە رووسەکان، هەر بەوێرە ئەوەستان کۆمەڵکوژی بکەن، وا سامانیشتان خەڵان دەکەن!

پێم وت:

- من جگە لە باخەکە و ئەم خانووە شتەکانی ناری هیچی ترم نەماوە...، تۆ لە خۆش بەختیدا سامانەکەت رزگار کردو کە دنیاخ هیتور بوووە تۆش دەتوانیت سەر لەنوی دەست پێ بکەیتەو.

باوەشی لێدام و بە زمانیکی سوپاسگوزارییەو وتی:

- من بە سامان و ژیان قەرزاری تۆم، گەر تۆ نەبوویتایە نە سامانم بۆ دەماو نە ژیان. چەند ئاواتەخوازم ئەم جەنگە کۆتایی بیت و لەکۆی وەستابووین، هەر لەوێو دووبارە پێکەو دەست پێ بکەینەو.

ئەم زەرەخەنە نەفرینە لە کۆکەلم ناییتەو و برێکجار ناشکرام دەکات و دووبارە رەنگی هەلبێزکەندم و گالته نامیترانە کەوتە سەر رووخسارم:

- باوکی عەمەد، چاوەپێ بکە چاوەپێ! گەر لە چارەمان نووسرايیت، کە کۆتایی ئەم جەنگە ببینن، لەکوێو دەست پێبکەین؟ میر، هەموو شتێک گۆراو، لە هەموو شوێنێک خەلکی هەژارو برسین. دەولەتە گەورەکان خۆیان برسین، رووسیا بۆتە بەلشەفی و ئیمپراتۆریەتی عوسمانی دوا هەناسە دەدات و لەسەرە مەرگدایە، ئینجا من وای دەبینم هیشتا بار و تۆزی زیاتر هەڵدەکات. باوکی عەمەد، ئەی پێم نەوتیت چاوەپێ بکە.

بەواق و پەمارییەو پرسی:

- هارکارو شهریکم، مەبەستت چیه؟ تۆ دەم ترسینیت و لیت تیناگەم، لەگەڵ ئەوەشدا تۆ هەرچیەکت وتوو هاتۆتە دی، تۆ دەلتی پیغەمبەری غەیب زانیت. بە جەختەرە وتم:

- بروام پێ بکە من هەر ئەوە دەزانم کە خەلکیش دەیزانن، بەلام من هیشتا گومانی ئەوم هەیە، کە گەرداوی سامناک و ئالۆز بەریوەیە، بارکی عەمەد چارەپێ بکە تا ئەو دەمە ی گەرداوە کە لیمان تێدەپەریت و رووخساری خۆیمان بۆ دەردهخات.

رووداوی گەورە لە دەرووبەرمان روو دێدەن، لە ئاسۆی دوور و نزیک شەپێ توندو کوشتاری ترسناکە، بەفریکی زۆر لە سابلای دباریت، کەچی ناگر لە دلتی دانیشوانە کەیدا نێلە نێلێهتی، ناگری نازیز مرده و ناگری رق و ناگری پەرۆش و تووپی و زۆرشتی دیکە... نەم ناگرە لە یادهویری زۆر کەسدا هەر دەمیتیت و ناکوژیتەو، مەگەر خودی یادهویریە کە خۆی لە پیچەکانی مەرگدا بکوژیتەو. ناگری نومیئە لە دلتی حەسەن چەخاخدا دەنایساو لیوان لیوی دەکرد لە چوست و چالاکێ و دەستی لە پەییوئەندی کردن بەهاری نزیك و دووهرەکانی هەلنەدەگرت. بەلشەفییەکان سۆفیتییهکان لەتەررێز دروست کرد، کەچی رووداوە ترسناکەکانی دەرووبەر و اسان لە خۆی و لە هاریتەکانی کرد سەریان سوپ بیتیئت. ئەو رووداوانە زۆر بەخێرای بەدوای یەکدا دەهاتن، هەرۆکی کوشتاری ترسناک کە عوسمانییەکان و رووسەکان وەک یەک دەیان کرد دەگەشتە گۆی خەلک، هەرۆهە بلابوونەوێ برستی وەک پەتایەکی کوشندە لە هەموو شۆینێک دەنگی دەدایەو، ئەو رووداوانە وەک ئەفسانە گەلێک دەگێردانەو. گوا یا یەکیک و تەبوی (تەنەت ئەگەر موسلمان بەلشەفیش بیت، ئەو پێش هەر شتێک موسلمانە). چەخاخ و هاریتەکان بەم قسە یە دەماریان جووت دەبیت. مەیلی موسلمانەکانی نازەریجان بەلای عوسمانییەکان و پەرەسەندنی هەستی نەتەوێ نیسلامیانە بۆ ئەمە پاساوێک بوو. ئیدی ئەمە بۆ چەخاخ بوو بە بیانوویەک، دەیوت: (بەهۆی هەستی نەتەوێ هەرزان بەهەرە واز لە بیروباوەری خۆم ناهێتم). هەرۆهە گۆی بەگۆی خەلکیکی زۆر لە کوردانی سابلای دەوی و (نێمە کوردین و نازەری نین، هەرچەندە چارەنووسمان وابوو کە شارۆچکەمان لەم شۆینەدا

هه ټېکه ویت، تا به کاره ساتی نهم جهنگه چه په له گرفتارمان بکات. سه ریاری رووداوه کاره ساتباره کان ناگری رق و کینه له دلۍ هه ردوو براو کوپانی حاجی زاده، رقی تاییه تی برا به رانبر برا وهک برینیکی دهم کراوه چون دهمی گرکان ده نایسا... ناگریکی داگیرسار له بنده ده گه شایه وهو خه ریک بوو گرکانه که یه ق بکاته وه. رقیک بسو له هه مو نه رووداوانه ی له دهوروبه روویان ده دا گهوره تر بسو، ته نانه ت له کوشتنی ملیزان که سی نهم جهنگه ش گهوره تر بوو، له هه زاران نافرته و پیره میرد و زارزکه بی تاوانانه ی که سه ربران و تاوانیکیان نه کردبوو، به جوړیک له برسیتییه کوشنده که ش گهوره تر بوو، له جهنگه دا جیگه ی شهرمی خه لک دهرکه وت، دهمامکی سه روی مروځ که وته خواره وه رووخساری راسته قینه ی دهرکه وت. مورته زا حاجی زاده به درېژایی رږوژ مانگ هه ده ی پرسی و بیری نه ده چووه وه (نه وه منم ناچار ده کړیم له سه ر چوار په ل برېم؟! منم ده کړیم به که ری گیره و چارم ده به سترېته وه به ده وری ده ستاری ناشه که دا ده سوړېته وه به قامچی له پشتم دهری و نالیکي ناژه لم دهریستی؟! نه وه منم هه ی که ری گیل، هه ی گیل نا گیلان، هه ولۍ حاجی زاده؟! وه لیش له خوی دهرسیت (نایا نه وه منم که له ناخافلدا سامانه کم ده سوو تینریت و سامانیش به شیکه له روح؟ سامان هیزه، سامان ناوبانگ و ده سه لاته؟!، (نه ری نه وه منم؟!، (من ی کللی نهم دنیا یه، کیشه ی نهم جیهانه، کیشه ی که لله پوته کان، کیشه ی نه و شیتانه ی که تووشی ناره زوی تاوان بوون، کلله که ته نها بیانویه که، ده سه لایه که، په لپیکه، یان ته ونی جالجالو که یه، به لام ناکامه که ی ناگرو خوین و کاولکارییه.

به فر له ریگاوبانه کان به سه ری که دا که له که ده بیت، به لام ناگر دلۍ خه لکی ده سوو تینیت، سو به جهسته ی پر له خدم و په رږش گهرم داده نیت. گول دیزانی که شوه که ی هیشتا به ناگری جهنگ و ململانی برا که ی ده سوو تیت و سه رچاوه که شی ناره زوی بیت به شوبونه له ده سه لات، لی ده سه لات له سابلخ به ده ست بیتگانه و برسیتییه وه، نه میستا به رږی رووناک هاموشوی ده که ن، پیار کوژو ریگرو رووته له له دهره و سابلخ بو لای دین، ده نگیان ده گاته گوینچکه ی و به ناشکرا بانگی جهنگ و سوواتندن و تالان و پر و کوشتن هه لده دن، مورته زا جاریک ته ماحی نه وه نه بوو که

چاره‌نوسی شارۆچکه داماره‌که له نه‌ستۆ بگریت، چونکه ئاژاوه شته‌که‌ی یه‌کلایی کردبۆوه. هه‌رچهند بیرى ده‌که‌وته‌وه به‌رچاوى تاريك ده‌بوو، ده‌ستی له‌ پشتى خۆى ده‌داو ئاوه‌زى ده‌شیوا، له‌ ناخیدا شه‌یتانیك ده‌نگى به‌رز ده‌کرده‌وه داواى نازارپینگه‌یانندنى وه‌لى و له‌نیوبردنى سامانه‌که‌ی ده‌کرد، به‌لکو داواى تۆله‌سه‌ندنه‌وى له‌ وه‌لى خۆى ده‌کرد، به‌جۆرێك نه‌گه‌ر دوا په‌نجهى په‌لى برا نه‌فرینه‌که‌ی نه‌برێته‌وه دانا‌که‌وێت. له‌ کپى شه‌ودا که پێکه‌وه له‌ گه‌ل گۆل له‌سه‌ر جینگه‌ی ژن و می‌رده‌یه‌تى بوون، گۆل به‌ مورتەزا ده‌لێت:

- نه‌رى باوکی منداڵم، هه‌تا که‌ی ئەم شه‌ره‌ تايبه‌تییه‌ ده‌که‌یت؟! ئێدى به‌س نه‌ییت، وا له‌ ده‌ورو به‌رمان ده‌ریای خوێن شه‌پۆل ده‌دات و تيمه‌ش برسیتى هه‌ره‌شه‌مان لێده‌کات؟!

مورتەزا ده‌ستی ژنه‌که‌ی ده‌گریت و به‌سه‌ر پشتى خۆیدا ده‌یه‌ینیت و به‌ نازاره‌وه ده‌لێت:

- گۆل، تا ئەم شوێن برینانه ساریژ ده‌بن!
به‌ که‌سه‌رو ئێشه‌وه گۆل ده‌لێت:
- که‌س وه‌ک من له‌ ده‌ردو نازاره‌که‌ت تیناگات، به‌لام بازنه‌که‌ بۆ شه‌و کۆتایی نییه‌...، ره‌نگه‌ هه‌موومان له‌ناو هه‌نارى خۆیدا قووت بدات.
- تا وه‌لى له‌م دنیا به‌ نه‌سپێته‌وه، من چاو لیک ناییم.
- ناخر ئه‌ویش هه‌مان شت به‌ تۆ ده‌لێت و هه‌ردووکتان نیازى له‌نیو بردنى یه‌کترتان هه‌یه‌.

- گۆل، که‌وابوو پێکه‌وه ده‌مرین و پێکه‌وه ده‌نیژرین.
گۆل راست بووه‌وه له‌سه‌ر جینگه‌که‌ دانیش، به‌پارانه‌وه به‌چیه پیتی وت:
- ئه‌ی منداڵه‌کانت، ئه‌ی من، ئه‌ی هاوڕێ و خزمه‌کانت، ئه‌ی دانیشتوانى سابلاخ که‌ پتووستیان به‌ تۆیه‌؟ باوکی منداڵم، ته‌ماشای بکه‌و بزانه‌ به‌ره‌و کوێ لێزبووینه‌ته‌وه... ناخر تۆ له‌گه‌ل کێدا هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌یت و کێ هاموشۆی

ماله كەت دەكات. دەست و پتوئەندەكانى ئەر وەك پیاوہەكانى تۆ لە سوتاندن و كوشتن و تالانكردنى ئەوى تر كۆل نادن، ئەى ئەوہەمان بەس نەیتت كە بێگانەكان پێمان دەكەن؟ مەرتەزا پشتى لە گۆل كرددو دواى چركەيەك دەستى بە پرخە پرخ كرد. لەولاه دانىشتوانى سابلاخ نازاريان بەدەست نەفرەتتەكى دیکەوہ دەكىشا، كە بوو بوو سەربارى نەفرەتەكانى دیکە، شەپى ھەردوو كورپى حاجى زادە كە لەدەرەوہو ناوہەوى شارۆچكە كە بەرپا بوو بوو، مەزارا باخى خەلكى سوتاند و ئەوئەندەى تر كارولكارى لە سابلاخ زیاد كرد. شەپى پتوہبەستراوانى وەلسى و پیاوہەكانى مورتەزا لە شەقام و كۆلانەكانى شارۆچكە كە دەستى پێكرد، نەسمەر پێنى وتم:

- باوكى سەلمان، ئىدى دەرچوونى بەيانىانى زووت بى مەترسى نايتت، لە مال بێتەوہ، چونكە كە دەرپۆت تا دەگەرپتەوہ ھۆشم لاى خۆم ناميتت.

زەرەدەخەنە تالەكەت نىشتەوہ سەر رووخسارت، لەراستیدا يەكجار تال بوو، ئازارى لى دەتكا، ھەولتدا بيشارىتەوہ، لەبەر خۆوہ وتت:

- بەرپرسيارىتتەكى گەورەيان لە نەستۆ ناوم و تا دوا ھەناسەم ھەر ھەلىدەگرم. داىكى مندالان، خۆ تۆ باش دەزانيت كە من ئەركيتكى پېرۆزم لەسەرە. گەرەكە بەيانى و عەسرو خەوتنان تا كۆتايى سالەكە نزاى ناسوودەيى مردوو (قەدیش) بۆ روحي خۆشەويستام بخوينم.

فانۆسەكەت ھەلدەگرت و ملت دەنايە بەفرەكەوہ، لاقەكانت تا سەرروي چۆكەكانت لە بەفر نوقم دەبوون. لەوساوە كە بەفر پتتەكانتى بردو پاشەپۆى ئازەلەكانى ناو گەورەكە رزگارى كردت، پتر پاريزگارى پتتەكانت دەكردو چەند گۆرەويەكى خورىست لەپى دەكردو پتلاوہكانىشت دادەپۆشى، بەلام كاتتەك دەگەيشتتە كەنيسە سەرما بردو دەبوويت. بەفرەكەت لە جلەكانت دەتەكاندو سۆباكەت لەنتوان ھەردوو لاقت دادەنا، ھەروەك چۆن تىستا وادەكەيت و نيو سەدە دەگەرپتتەوہ دواوہ، بەلام دل گەرم نايتتەوہو خويتتەك فشار دەكات گەرمايى تيدا نيتتە. خەم زۆرن، برينى دل زۆرن و زۆر شتتیش ھەن، كە نەسمەر نايزانيتت، تەنانتەم كەنيسەيەش كە جارەن پېرپو لە ھاموشۆكەرانى و لە نوێژكەران جەمى دەھات و ئەر دەمە لەبەر زۆرى نوێژكەران

پيويستی به سۆبەش نەبوو، بەلام ئیستا چۆل و خالی بوو، بەجۆریك ئەو دە پیاوێش كە
 وابەستەى نوێزى به كۆمەل و خوێندنى قەدىش بوون، بەزۆرى دەمى تۆ نەبوایە،
 نەدەهاتن، بەلكو بە هەزار دەردەسەرى ئینجا نوێژكەریك یان دروان دەهاتن. سوپاسى
 خودا دەكەیت و ئەو بەزەبى خودایە به تۆ و مردووێ خۆشەویستەكانتى دەكات، نا
 هۆكاری كەمبونەوێ نوێژكەران وازەینانى جوولەكەكانى سابلاخ نەبوو لە
 نایینەكەیان، بەلكو ئەو سابلاخ بوو لەوان چۆل دەبوو. تەنانەت هەر سى براكەت
 بارودۆخى شۆینى لەدايكبوون ناچارى كردن هەلبێن و بریارى رویشتن بەرەو ئەسفەهان
 بۆ لای خالۆانیان بەن. لەسەر جێگەى خەوتن شەویك ئەسمەر بە نینگەرانی بینیتى،
 ئیدى وەك ئەوێ دێك لەژێرتدا بیت گینگەلت دەدا. ئەسمەر خەم داگیرت، چونكە هیچ
 شتیكى تۆ لەر تێنەدەپەرى. هەروەك خۆت هەمیشە دەلییت خودا لە ناسمان
 دەتپاریزیت و ئەسمەرىش لەسەر زەوى.

- باوكى سەلمان، بێر لەچى دەكەیتەو؟!

هەناسەى كەم هەلكیشار وتم:

- ئەسمەر، شتەپەكەى زۆر، داىكى منداڵان شتەپەكەى زۆر!

وەك هەمیشە لێم پاراىو:

- باوكى سەلمان، دلى خۆتم بۆ بكەوێو هەرچى خەمىكت هەبە بپێژە دلى منەو.

من هەموو بوونم بۆ تۆ گوێیە.

چى بلیتم و چى نەلیم، من لەسەر شارەنەوێ خەمەكانم راهاوتوم. شتەكانى ناخەم
 چون رووبارىكى هەلچوو بوون، نەك بە ئاو، بەلكو بە خەمى ژەهراوى كوشنە، پێم
 وت:

- سابلاخ خەرىكە جوولەكەى تێدا نەمىنیت، ئەو جوولەكەى كە لە كارەساتى

شارۆچكە كە رزگارى بوو، وا خەرىكە جێى دەهلیت. وەك ئەوێ راستیەكى سەلمێنراو
 بلیت، وتی:

- باوكى سەلمان، ئەو ئەوپەرى هۆشمەندیە.

خۆم لە قسەكەى بواردو وتم:

- تەنەت ھەر سى براكەم پىياران داۋە بە خاۋخىزانە بەرە ئەسفەھان بۆلەي
خالتۇيام بۆن.

بە پەرۆش و ھارکات بە تکارە وتى:

- با ئىمەش بەرە عىراق بۆلەي كەسوكارى مەن بۆين.

جارتىكى دىكە خۆم لە قەسەكەي بواردو ۋەك ئەۋەي خواردنىكى ژەھراۋى لە گەدەم
ھەلئىنمەۋە، لەسەر ھەلئىنمەۋەي خەمەكام بەردەوام بووم:

- ئەسمەر، خۇراك كۆتايى دېت و پارەش لەگەلئىدا كۆتايى دېت.

ئەسمەر پەرۆشپە كۆپەرەكەي خۆي لەبىر چوۋەۋە بە گازاندەۋە وتى:

- مېۋانەكانمان لە خۇمان زۆرتەن، سەربارى ئەۋانېش خانەۋادەي بىزورگ و زۆرى

تريش.

گلەيىم لىكرد:

- ئەۋرى ئەسمەر ئەۋە تۆي ۋا دەلئىت؟! نەكەي، تەنەت بېرىش لەمە بەكەيتەۋە!خودا

راي سپاردوۋىن رېزى مېۋان بگىرىن و بەھاناي خەلكى بىرسيپەۋە بېچىن، ئەۋەي دىكەيىن

ئاكارىكە لە ئاكارەكانى مېۋە. خۆشى لەۋ كەسەي كە خۆي رزگار كەردوۋە، ھەزار جار

خۆشى لەۋ كەسەي كە بەپىتى تۈنا چەند كەسىكى رزگار كەردوۋە!

- بەلام خواردن كۆتايى دېت، تەنەت لە تەۋرىش خۇراك نەماۋە...

بەسۈر بۈنەۋە وتم:

- ئەسمەر، تا تاقە نانئىكمان بىتئىت ھەمۈۋە ئەم خەلكانە لەگەلماندا بەشى دەكەن.

بەترسەۋە وتى:

- ئەي ئەگەر دۈا نانېش نەما؟

رووسەكان بەكەلۈپەلى دانىشتۈان خۇيان بەخشندەيىان دەنۈاند. ئەۋان بانگەۋازى

سۆشالىستىيان دەكرد لافى دابىنكردنى خۇراكيان بۆ خەلكى ناۋچە داگىر كەردوۋەكانى

خۇيان لىدەۋا، بەلام لەراستىدا ئەۋان بۇخيان خواردنىيان نەبو. سەربارى ھەمۈۋە

نەمانە لايەنە شەرەكەرەكان لەسەر كۈشتارو كۆمەلكۈژى و كاولكارى سۈر بوون، لەم

تارىكەيدا جگە لە رووناكى خودا ھىچى دىكەم نەدەيىنى، بەچەدوۋە وتم:

- خودا مەيلى لەچى بىت، دەبىت بىت. ئەسەر نبو وشتە بدە دەستى خودا.
لەگەل ئەوئەشدا گویم لە ئاوەزى خۆم بوو بىزارى دەردەبرى، دەپاراپەو، بە بىدەنگى
دەيوت: (ماندوو بووم! ماندوو بووم!).

چاۋى گريۋى ناسمان رووبەرىكى فراۋانى بە فرمىسكى ساردو وەك چۆرى شىر سىي
رەنگىگەرد. رووبەرىكى فراۋانى زۆر سىي، بەلام بە رووبارىك خوينى زارۆك و پىرو ئافەت
لەرتاۋ، ھەزاران مەۋە لە مائەكانى خۇياندا وەك مىنگەل سەرىپان، رق و كىنە بالا
دەستە، ترس و لەرز زىيانىكە و ھىلە بە مىيۈنەھا كەس دەكات، ھەستى خەلىكىكى
زۆر گپ دەگرىت، شۆپش بەرپا دەبن، پارت و گروپى ھەمەجۆر تەنانت لە سابلاخى
داماۋىش دلى كەس راناگرن، جۆش و خرۆشى جۆراوجۆر لاۋى ھەرزەكار ھان دەدن. زۆر
كەس ماندووبوونى خۇيان ئاشكرا دەكەن، ماندوو بوونىك ھەرزى شلۆمۆ بەشىۋى رازو
چىپەدوۋ راى دەگەيەنىت و نايەۋىت بەدروۋى بخاتەو، يان نكۆلى لى بىكات، بەلام
نەينىيە كە لاى خۇى دىلئىتەوۋ نايەركىنىت، ھەموو ئەم دىنبايە بەسەر شانى خۇيدا
داۋە، لەمەۋبەر ئايندەى وەك كىتېكى كراۋە دەخوئەو، كىتېبەكەشى ۋا كۆتايى دىت،
بەلام كىتېبەكە كۆتايى نەبوو، باركى سەلمان دلىيا بوو كە ئەو لە ھەموو
مەينەتەيە كەدا تا كۆتايى خۇى رادەگرىت و دواچار بەرەو بىناتانانى ئايندە، بۆ ئىرە
سابلاخى زىدە دەگەپتەو. ئەۋا سالى ۱۹۱۸ ھات و ھىشتا پىنكەدان لە ئازادايە،
كىتېبەكەش داخراۋە، بەلام ھەكايەتەكە ھىشتا كۆتايى نەھاتوۋە.

بەلشەفى، مانىبىگى، خۇراگران، پارىزەران، دادپەرەرى، سۆشاليسى، شىۋى،
ئىسلامىيەكان، ھەۋادارانى روس، لايەنگرانى عوسمانلى، جەنگ، ترس، برسيتسى،
كوشتار، ھەلاتن و سابلاخىش ۋا دانىشتوانەكەى خۇى جىي دەھىلن، تەنانت براكانىش
رۆشتن ئەو لەسەر پەيمانى خۇى مەۋە سەرىپەرشى ئەو دەستەبۆرەى جوۋلەكەى
شارۆچكەكە دەكات كە ماۋنەتەو. ھىشتا ھەموو بەيانىيەكە دەرگاي كەنىسەكە
دەكاتەوۋ چاۋى بە ژمارەيەكى كەمى جوۋلەكەى شارۆچكەكە دەكەۋىت، كە ھىشتا
خۇيان بەخاك و خۆلى زىدو ساۋان و سەردەمى مىندالى و ھەرزەكارى بەستۆتەو.

سابلاخی خوشه‌ریست و به زۆرداره‌کی گێژده‌بوو، له ماله‌وه خیزانه‌کی خۆی میوانه‌کان، خۆراکیش وا به ناشکرا له‌که‌می ده‌دات، چونکه جگه له خودای زیندوو و به‌رده‌وام، هیچ شتی‌ک به‌رده‌وام ناییت، نه‌سمه‌ر راده‌سپیترم ده‌ست به‌خۆراکه‌وه بگریت، قسه‌و باسه‌کانی له‌گه‌ڵ میر ده‌رباره‌ی رووداوه‌کان بوو، میر هه‌میشه مه‌یلی به‌لای عوسمانیه‌کاندا ده‌چوو، ته‌نانه‌ت پاساری بۆ نه‌و تاوانانه‌ش ده‌هێنایه‌وه، که سوپای عوسمانی کردبوویان. سه‌رباری نه‌وه‌ش رژی می‌رووسیای شیوعی ده‌سه‌لاتی کۆشتاری له‌وه ترسانکتری پیاده‌ ده‌کرد، به‌لام باوکی سه‌لمان له‌ ده‌ورو به‌ری خۆی له‌ ئاژاوه‌و پاشاگه‌ردانی پتری نه‌ده‌بینی، ئاژاوه‌یه‌ک می‌ژوونوو سه‌کانیش له‌دوا روژدا له‌ هه‌ناس لایه‌رینی ته‌مومژی سه‌ر رووداوه‌ راستیه‌یه‌کان ده‌سته‌وه‌ستان ده‌بن، ته‌نانه‌ت له‌ده‌ستی‌شانکردنی رووداوی نه‌و سه‌رده‌مه‌و می‌ژوو به‌کی و هۆکاره‌کانی و ورده‌کارییه‌کانی سه‌رکه‌وتوو نابن. ئیدی باسه‌که ده‌رباره‌ی رووداوی سالانی جه‌نگه‌که و مانگه‌کانی ئاخ‌ر و ئۆخ‌ری به‌تایبه‌تی له‌سه‌ر ئه‌م ناوچه‌یه‌ بوو له‌گه‌ڵ جیاوازی گونجان و نه‌گونجانی زۆر، ره‌نگی دابوووه‌.

له مانگی نه‌ورۆژدا هه‌واڵ هات گوایا موس‌لمانه‌کانی باخۆ ترسیان لی نیشته‌وه و به‌کۆمه‌ڵ له‌ پایته‌ختی نازه‌ریج‌ان هه‌ڵدێن. له‌کاتی‌که‌دا ئه‌م ترسه‌ له‌په‌ری دابوو، له‌ناو ماله‌که‌ی باوکی سه‌لمانه‌وه هاواریکی سامناک و له‌جۆزیکێ تر بیسترا، هاواره‌که له‌ ژووره‌که‌ی ئه‌لماسه‌وه ده‌هات، به‌سته‌زمانه‌ به‌دریژی مانگه‌کانی دوا‌یی به‌سۆزیکێ زۆر به‌په‌رۆشه‌وه خۆی به‌سه‌ر زگه‌که‌یدا ده‌نوشتانه‌وه. نه‌سمه‌ر به‌نیگایه‌کی سۆزاییه‌وه ته‌ماشایه‌کی فاتمه‌ی کردو وتی:

- پێده‌چیت ئه‌لماس ژان گرتبیتی.

به‌جوته‌ لێ وه‌ژوور که‌وتن و بینیان ده‌ستی به‌ سکییه‌وه گرتوو و پێچ ده‌خوات و ترسینکی زۆر له‌سه‌ر رووخساری نیشته‌وه، قه‌شه‌نگ به‌په‌له‌ رویشته‌ تا ناو گه‌رم بکات، هاواره‌که له‌ ده‌رتی ده‌رگا داخراوه‌که به‌رز بووه‌ هاواریکی به‌بیری منی روژگار دا هێنایه‌وه که له‌و هاواره‌ی ئه‌لماس ده‌چوو که نه‌و روژه‌ی گولله‌ تێپه‌که به‌سه‌ر ماله‌که‌یدا که‌وت و باوکی که‌وته ژێر دارپه‌ردوووه‌و تا نه‌و کاته‌ی له‌ کچیکێ لووت

بهرزو له خۇباييه وه گۆږاو بوو به نيمچه مرۆڅينك، يان مرۆڅيكي توقيرو هه لاتوو. ههردوو نافرته كه نه سمهرو فاتحه له نار ژوره كه دا له پای ژياندا دهجهنگان. قهشهنگ بهخۆو ناره گهرمه كه وه هاته ژوره وه و شان بهشانی دوو نافرته كه به شداری نه م جهنگه خیرخوازيه ی کرد، دهبوو نه لماسی هه لچوو هینور بکریته وه، دهبوو ژيانی خۆی و کۆرپه كه ی رزگار بکریته ...، نه لماس! جهنگ چهند ترسناکه! نه مه یان له هه موو شویتينك بۆ هه موو نازارينك و بۆ هه ر کاره ساتينك و کۆستکه وتينك دهوت و هه ميشه له سه ر زاريان بوو، ته نانه ت بۆ مندا لېونه كه ی نه لماسيش هه ر وایان وت: كه سينك نه يزانی کي هۆکاری نه م مندا لېونه سه يره ی نه لماسه. بيتگومان جهنگ هاريه شی راسته وخۆی نه م هۆکاره بوو. نه لماس! خۆشه ويستم نارام بيه وه، هۆ داماره كه نارام بيه وه! هۆ...

کي له و باره ږددا بوو كه نه مه روو ددات!

چوومه ماله وه و مندا له كان به مزگينی دانه وه پيشوازيان کردم:

- نه لماس مندالی دهبيت! نه لماس مندالی دهبيت!

هاواره جياوازه كه ی پيش من گه يشتبوه نه وان، هاواری ئيش و نازار، هاواری ترس له شتيکی ناديار.

مير له وسه ري حه وشه كه دانيشتبوو چاوی له ناسمان بريبوو. وام بۆ ده ركهوت كه به بي دهنگی خۆی ده وينيت، لام سه ير نه بوو، چونكه ماره يه ك بوو خه لکی نه م شارۆچكه يه ده ستیان به خۆ دوواندن کردبوو، قسه يان هه لده بزپكان و وه نه وه ی له گه ل كه سينکی نه بينراو گفتوگۆ بکه ن، ده ستیان راده وه شان، هه نديکجار قۆليان هه لده مالي و له گه ل تارماييه گه لي ده بوو به ده مه قالييان كه به چار نه ده بينران. به هه ناسه هه لکيشانينکه وه پيم وت:

- نه م داماره له نه غامدا را مندالی دهبيت.

وه نه وه ی گوئی له من نه بوويت، پرسى:

- شلۆمۆ، له ده ره وه والی چی هه يه؟

وتم:

- مير، باشت وايه هدر نه زانيت، هر چنده نيستا روژي روناكه، به لام ناسو ته لځ و تاريخه.

دهنگي هاوړه ترسناكه كه، كه له ژوروي (له دايك بوون) وه ده هات كپ بوو، ته وړ كپ بوو، ته ناهت ترسم لي نيشته كه نه لاس دوا هه ناسي دايته. نه كوا دهنكي نه سمر، كوا دهنكي فاته؟ خو نه گهر نه لاس سو يه كجاري كپ بوويته وه، نه وړاوسه ري هاوكاره كه م و هوسه كه ي من هاواريان لي بهرز دبووه وه، نه خيتر، نه لاس نه مردووه. مني روژگاري شايد تحال له هه موو شوي نيك سووم، من بوونه وريكم و له هه موو جيه كه چارم هه يه، له و ژوره داخوړه شدا چارم هه بوو. نه لاس نه مردووه، بهلكو مندالي بووه بويه دهنكي هاوړه كه ي كز سووه، من داله كه ش نيرينه يه. دوو نافرته كه شادمان بوون و هاوكات شله ژابوون، نئ خو هدر يه كيكيان سي زكي كردووه، نه ي بوجي من داله كه ناگري! نه سمر دهستيكي به پشتيدا دار فاته ش هدر دوو لاقى من داله كه ي به توندي بهرز كردووه و سهر ي بهره و زوي و ناراسته ي ناوكي شوړ كرده وه، به جوړل يه كي توند هيتايه وه دؤخي ناساي خوي، نيدى من داله كه دهنكي گرياني بهرز بووه و هه والي هاتنه نه م دنيا يه راگه ياند. له و بوو هدر دوو نافرته كه ده ست به قريوه بكهن، لي هيشته خدم ماله كه ي جينه هيشته بوو، جگه له ماله كه گهړه كه كه و شاروچه كه ي شي گرتبووه بالي به سهر به شيكي زوري جيهاندا كيشابوو. شادي به كه خفه كړا، خنكابوو، سهر قالي و په رو شيك جينگه ي گرتبووه. م دلوتكه كه پاكه وه كړا، قومات كړا، هه موو شوي نه كه پاك كرايه وه، نينجا نه لاس له بي ناگايه كه ي ديتوه سهر خو، ده سته كاني ده گيريت، سكي بهرز وه بووي پووكا وه ته وه. كوا زگم؟ كوا كور به كه م؟ ها بيوگره عه زيزم! نه مه كور به كه ته نازيزم! ده ستي پيدا ده هينيت، وري ده گريته و به جوړل يه كي زگماكانه بهره و مه مكه كاني ده ييات (په نا به خوا!!) فاته ده ليت: (خو سهره پاي شله ژان و هات و هاوړه كه ي نه مدي كړد!) نه سمر ولامي ده داته وه: (په رو شينيكي قايم بيت تو ته ماشاي ناژله كاني نيو گهړه كه بكه...، نه مه دانايي خودايه). فاته بهر ده وام ده ليت: (په نا به خوا! په نا به خوا!!).

ئەلماس دەست بە جەستەى كۆرپە كەيدا دەھىتت! لەمىيانەى نىوہ لەخۆ چوونىكەرە
ورەورەك دەكات (حەسەن! حەسەن!) وشەىەكى پەرۆشاویە و بێدەنگى دەسمىت و وتەن
بێدەنگ دەكات، حەسەن! حەسەن! حەسەن!

حەسەن؟! ئەرى ئەم حەسەنە كىيە كە ئەلماس بانگى دەكات، ئەوہ كىيىە وا بەم
هەموو خۆشەويستىيە ھەلقولارەو لە دۆخى نىمچە لەخۆ چوون و بێھۆشىيەرە ناوى
دەبات؟!

شەوہەكەى ئەسمەر بەسەر سوپمانەرە باسى ئەوہى بۆكردم، نىگەرەن بسووم، شەكەتى
خەرىك بوو رۆدەچووە نىو ہەموو خانەكانى جەستەو روحم، ئەمە قورسايەكى دىكەىە
كەوتە سەر شام. قەسەكەى ئەسمەر گومانىكى گەورەى لە ناخدا وەگا ھىنا، رەنگە
ئەلماس پەيوەندى لە گەل باوكى كۆرپەكەدا ھەبوو، بىگومان ھەروا رەوتەنى دەست
درىژى نەكراو تە سەر، ئەى من، چەند حەزم دەكرد ئەم منداڵە بگرمە خۆم و بايەخ
بەخۆى و دايكى بەدەم و ناوى بنىم (ناحوم؟!) بە ئەسمەرم وت:

- وەك ھەر منداڵىكى جوولەكە لە رۆژى ھەشتەمىدا خەتەنەى دەكەم!

ئەسمەر وتى:

- ئەم حەسەنە كىيە؟ ناخۆ ئەلماس پەيوەندى لە گەل حەسەن ناوێكدا ھەبوو،
ناخەر لەو تەمى منداڵەكەى لى بۆتەرە، ھەر ناوى لەسەر زارىتى؟!

بە جەستە و روحيكى شەكەتەرە ھەناسەىەكم ھەلكىشاو پىتم وت:

- ھەندەك شتمان لە قەشەنگ بىست، لىي دەكۆلمەرە، رەنگە شتى دىكەمان لىي

بشارتەرە.

خەتەنەكردنەكە خاكىيانە بوو ناوانى كۆرپەكەم دواخست، لەراستىدا ھەر لە
يەكەم ساتەرە ئەلماس ناوى نابوو بەلام ناوى ناحوم بۆ چركە ساتىك لەيادە نەدەچوو.

دواى تىپەربوونى نزىكەى چل سال بەسەر ئەم رووداوانەدا ئەمەى نىمە پتر لە
(ناحوم) ىك و (يەھودا)ى باروكىشمان ھەىە، وەك منداڵەكانى مەرىم و سەيون، ئەو
رۆژە شتى نازار بەخش گىژدەيان كرد بسووم. بانگى قەشەنگم كردو بە بەرچاوى
ھەمووانەرە لىكۆلىنەرەم لەگەلدا كرد، من دەزانم تۆ چەندىن جار باسى حەسەن

بوزورگت کردووه ووتوته گویا بهر له‌وهی به‌ریټ، بینوټه به‌ده‌وړی (که‌لاره) که‌ی نه‌لماسدا سوږاوه‌تووه. نه‌مه‌ش له‌شودا رویداوه، نه‌و ده‌مه‌ی که‌خواردنی شیوانت بۆ بردووه، نه‌سمه‌ر ده‌لیټ: کاتیک بۆ هینانه‌وه‌ی قاپه به‌تاله‌کان ده‌چوویت، ماوه‌یه‌کی زۆرت پی‌چوووه و ن بوویت، قه‌شه‌نگ راستم پی‌یینه‌ ده‌ریاره‌ی نه‌وه چی ده‌زانیت؟ نه‌وه‌ش بزانه دروکردن ده‌ریاره‌ی نه‌م شته زۆر هه‌ستیاره تاوانه، نه‌مه مه‌سه‌له‌ی ژیان و مردنه، قه‌شه‌نگ دوو جوړه رهنګ له‌رووخسارتدا به‌دی ده‌کریټ، رهنګ هه‌لبزرګان و زردبوونه‌وه‌ی ترس و سوور هه‌لګه‌پانی شهرمکړدن.

من شلۆمۆ که‌تانیم، نایا به‌وه خۆت ده‌خه‌له‌تینیت که‌بتوانیت به‌وه ناراسته‌ی راست پالم پی‌وه بنیټ، له‌کاتیکدا بۆ نه‌وه‌ی بګه‌مه راستیه‌که‌ی ګه‌ره‌که به‌وه ناراسته‌ی چه‌پ بړۆم؟ وه‌ک مه‌یون ترمه‌ ترم ده‌کات، نه‌فرینه زمانی به‌سترا، خۆی کړکرد تا بواری شله‌ژان و ترس و شهرم بۆ جه‌سته‌ی خوش بکات، ده‌ی کچم، قسه‌ بکه‌و مه‌ترسه!

ده‌ترسیت و شهرمیش ده‌که‌یت؟! پيش نه‌وه‌ی زمانت یټه‌ ګۆ جه‌سته‌ت نه‌وه‌ی وت، من به‌لټنت پنده‌ده‌م که‌هیچ ترست نه‌بیټ، به‌لام بۆ به‌رژه‌وندی راستی باشترا وایه‌ واز له‌شهرمکړنه‌که‌ت بیټیت، هانیم دا، ترساندم، هه‌ره‌شهم لټی کرد ګه‌ر له‌کاتیکدا راستی نه‌لیټ، ته‌نانه‌ت هه‌ره‌شه‌ی فه‌لاقه‌کردنیم کرد، ناګادارم کړوه که‌ درۆ نه‌کات، قه‌شه‌نگ، نه‌که‌ی قسه‌یه‌ک زیاد یان که‌م بکه‌یت، ده‌ی بلی‌ چیت دی؟!

ده‌رکه‌وت که‌ نه‌فرینه هه‌موو شه‌ویک له‌مال‌ ده‌رچوووه بیانووه‌که‌شی هه‌میشه قاپه‌کان بووه، زۆر جار له‌کاتی تۆبانه‌ ترسناکه‌کاندا بۆ نه‌وه‌ی که‌س بزانیټ دزه‌ی کردووه، نینجا به‌قاپه به‌تاله‌کانی نان خاردنی شیوانی نه‌لماسه‌وه ګه‌راوه‌تووه، بړیکجار چه‌ندین سه‌عات خۆی ون کردوه. له‌ده‌ره‌وه‌ی ژووړه‌که‌ی نه‌لماس که‌ ده‌روانیټه شه‌قامه‌که، وه‌ستاره، له‌و تاریکییه‌دا له‌نیو ژووړه‌که‌ رووناکییه‌ک دیار بووه. هه‌سه‌ن بوزورګ هه‌موو شه‌ویک ګه‌یشته‌ته نه‌لماس، نه‌لماس سل‌ی له‌هه‌سه‌ن نه‌کردووه، به‌لکو نامیزي بۆ کردۆته‌وه پيشوازی لیک‌کردووه، نینجا... قه‌شه‌ګ ماوه‌یه‌کی زۆر شله‌ژاو زمانی به‌سترا. نه‌وه‌ی رویده‌دا خه‌جالت‌م و پټم شهرمه‌ باسی بکه‌م! هه‌ی نه‌فرین نه‌وه

بهراستته؟! بۆ گيڤرانهوه و قسه كردن شهرم ده كهيت، كه چى شهرمت له بينىنى نه ده كرد؟ شهرم ده كهيت ها... ئى تۆ شهوانه ده رۆيشيت تا نه وهى رووده دات ييبينيت؟ گه ورم نه وه خۆ تيهه لقورتان بوو، كه واته هدى كچى سه گ قسه بكه!

جله كانى له بهر خۆى و نه لئاس دا ده كهند، نه و رۆژانه كه شه كهى هاوينه بوو، پيڤكه وه ده نوستن، هه نديكجار پيڤكه وه خۆيان ده شوشت. ئيدى هه نديك شتيان ده كرد له ورم نايات باسى بكهم، هه موو شه ويك هه مان شت بوو، گه ورم هه موو شه ويك!

- هدى نه فرين، تيرت له و سه ير كردنه نه ده خوارد؟

- سه رى به رد ايه وه، وتم:

- سويند ده خۆيت، كه تۆ هه موو نه مانه دت ديوه؟

- به سه رى باوكم سويند ده خۆم.

- قه شه نگ، به كتيى خودا سويند بخۆ.

- گه ورم، سويند ده خۆم تۆبالتى بهم گه ردنهم.

ناسوده بووم و هاوكات هه لا هه لا بووم. نهيتيه كه ناشكرابوو، تاراده يه ك راستيه كه ده ركه وت. هه سه ن بوزورگى خواله خۆشبوو به ئاره زوى ميبازى ناسرابوو، نيتر چۆن دويتىكى بى پشت و په نا نا قۆزيتيه وه؟

ده رياره قه شه نگيش بهر له وهى نه ميهش بى شوو كردن سكى به رز بيهته وه، گه ره كه له ده رفه تىكى نزيكدا ميژد بكات.

واى له خه مه زۆره كانت! هه ول ده دهيت بيانشاريته وه، كه چى له خه پى خه ودا، له په رش و بلاوى هزرتدا، له شله ژانى هه ل سوكه وتتدا ناشكرات ده كهن، ئا نه مهش خه ميكي تازه يه، چۆن لىنى قورتار ده بيت و چى ده كهيت؟

له مندا له كه ورد ده بيهته وه، هيشتا سيمى نه خه مليوه، به لام تۆ چاوت تيه ژو بىرى ليه ده كه يته وه كه چۆن گه شه ده كات، گويت له نه لئاسه به په رۆش و خۆشه ويستيه وه ناوى (هه سه ن) ده هيتيت. قه شه گ سويندى گه ورم ده خوات كه پيش مردنى هه سه ن هه موو شه ويك بينويى تيك ئالون، راستى گومان نا هيتيت، لى ده كريت ميوانه

بچکۆله نوښه کت بیته ریزی مندا له کانتوره و له ژیر چاودیری خوتدا په روره ده بیټ، له گهل نه وهدا به تهنشته و مالتک خدم بارگه لیختوه، نه وده مهی حه سن بوزورگ پتی خسته ماله کته و له ماله کتدا به لادا هات و مرد و تاروژی په سلان ماله کت جی ناهیتیت. نه و حه سن بوزورگه لاه تازه پنگه یشتوهی که له هه موو سابلخدا و ناسرابو که میبازه و له ژن پتر خه میکی دیکه ی نیسه، نه لماسیش له جیاتی خاوند ناری نه و ده بات و نیدی هه تا هه تاه ناگه رتته و، تو ده توانیت نه و خه مهی بالی به سر بوزورگدا کتشاره پره یتته و نه بهیتیت. نه و سا دلانیک بریندار سارژ ده کیت و هندیک ته رایسان تی ده خیتته و، نه سر که پاسه وانی ناسوده یته، پیت ده یت:

- باوکی سلمان، دلی خۆم بۆ بکهوه، ده بیسم تادیت حالت خراپ ده بیټ و خه مه کانیشته له کهس شاراه نیسه.

- نه سر، له دۆخه نه فرینه دا کی ده توانیت له م خه مانه هه یتیت، خه مه کانم زور جوړا و جوړن، نه م خه مهی دواپی جیگه ی پی تنگ کردوم، به لام من بریاری خۆم داوه، نه سر، نه م بریاره نازارمان ده دات، رهنگه به درژایی ژیان له خۆم خوش نه م، به لام نه سر من له گهل دادپه روه ریدام. رهنگه نه م دادپه روه ریهش هندیک کهس له نیو چلپاوی کاره ساته ترسناکه که ریشه کیش بکات.

به لئی باوکی حه سن، نه مرژ ده توانیت به پاره خوراک بکړیت، به لام نهی نه و خه مهی بالی به سر ماله کتدا کتشاره...؟! کاره ساته که له ماله کهی مندا رویدا. نه و حه سه نهی خوی به قوریانی نیوه کرد و جی هیشتن، ویستی خاودنتان بۆ بهیتیت، نه و مردو نیوه ژیان، به لئی چ دژ یه کیکه! نیوه ده لیتن له گهل نه ودا ژیان کوتایی هات. نه م خدم و که سه ری که بۆ کوړه تاقانه که تان بارگه ی خستوه، دل پاره پاره ده کات، به لام حه سن نه ریشته و! حه سن وه چه یه کی خستوته و! هو باوکی کوستکه وتو! به لئی حه سن نه وه یه کی بۆ خستویتته و! هه رچه نه و نه و له ماله کهی مندا گیانی سپارد، به لام نه وه که شت هه ر له ماله کهی من چاوی هه لیتنا. له ماله کهی منه وه مزگینی نه یو بټ پنگه یشت و هه ر له ماله کهی منه وه بانگی مزگینی ژیان پنگه یشت. ده زانم

تۆ تېناگەيت، بارەپ ناکەيت، سەرت سور دەمىنىت، دەشلەژىت و وا دەزانىت من
ورپنە دەكەم.

نەرى قەت بىستوتە كە شلۆمۆ كەتانی لەمجۆرە ھەلۆیستانەدا رۆژىك لە رۆژان
وازی لە پەرۆش و سەنگینی و بەھۆلەو بوونی خۆی ھىنايىت؟! ئایا لەوەتان
پرسیوەتەو كە خوالیخۆشبوو ھەموو شەویك بۆ كۆی دەچوو؟!

قەشەنگى كارەكەرم شاھەتھالەو پېش ئەوێ دەست بەكتیى خوادا بدات و سوتىدى
پى بخوات، چىز كەكەتان بۆ دەگىرپتەو، دەى قەشەنگ، دووبارە ھەكایەتەكە بگىرپەو
وشەيەكى لى كەم مەكەرەو، جارىكى تر رووخسارى قەشەنگ لە شەرمان سوور
ھەلدەگەرپت و زمانى تەتەلە دەكات. دەى قسە بكە، شاھەتیدانى تۆ ئەم دلە خامۆش
و پى كەسەرانی دەژىتتەو.

دایكى كۆرپەكە بەبى برانەو ھەر ناوی دىنىت، ھەسەن وىردى سەر زمانىتى و
منداڵەكەش چون باوكى پەرستراوتى، قەشەنگ بىانھىتە ژوورەو، ئاگات لە ھەسەنى
بچووك بىت و بىپارێزە. وىنەى ھەسەن رەشپۆشكراو و بەقەد دیواری ژوورە گەرەكەدا
ھەلواسراو. ئەلماس بەرەو وىنەكە رايكرد و شىتەنە ماچى كرد. ئەلماس دەگرى و
بانگ دەكات (ھەسەن! ھەسەن! ھەسەن!) وا كۆرەكەم بۆ ھىنايىت، ھۆ ھەسەن!
راسپاردەكەتم بىر نەكردووە! ئا ئەمە ھەسەنى كۆرپە، ھۆ ھەسەن!) سەرسامى و واق
و پمانىك بال بەسەر ژوورەكەدا دەكىشیت و سەردەكات، نىگاكان ناراستەى دەموچاوى
ھەسەنى بچووك دەبن و لىنى ورد دەبنەو فرمىسكى بىدەنگ بەسەر گۆناكاندا
دادەبارىن.

دواى ئەوێ وىژدانى خۆم ناسوودە كردو قورسایى يەكێك لە خەمەكان لەسەر دلەم
نەما، نەسمەر وتى:

- باوكى سەلمان، ئەلماس و كۆرەكەيمان لەدەست چوو.

خەمىكى تر چنگى لى گىركردم و وتم:

- ئەو دەمەى باوكىمان لەدەست چوو، ئەلماسمان لەدەست چوو، بەلام دەربارەى

كۆرەكە، نەسمەر بىنگومانم كە ھەسەن بوزورگى باوكى بۆ لاى كەسوکارى گەرايەو.

نەمە چىيەر كىيىن لەپىشتىيەن دەيدە، ئەي چۆن دەكەيتىنەر؟ تەننەت ھەسەن
 چەخاخش بوو بە دور بەشەو، ناخۆ ھاوکارى دەكات؟ لایەنگىيان دەكات؟ نایا بىي
 لایەن دەيىت، يان دژايەتییان دەكات؟ بىيەت و ھەشتى تايارە، لە باخۆ دەنگ بەرز
 دەيىتەدو لە ھەموو جیھان دەنگ دەداتەو (نازەريىجان بەھەردو بەشى باكوور و
 باشوورىيەو دەولەتتىكى ديموكراسى سەربەخۆيە). كىي لە پشت نەمەوئەيە؟ ئینگىليز؟
 سۆڧىيەت؟ عوسمانىيەكان؟ نازەريىەكان خۆيان؟ كەسك راستىيەكەي نەدەزانی، بەلام
 باسى ھەندىك ناو دەكرا، شارۆچكە كۆستكەوتووەكە بەھەندىك دروشم و ئالايەك و بە
 پارەيكى نۆي و گاهات. ھەسەن چەخاخ پىي باشبوو چاوەري بكات، بەلام بەھەوادارنى
 خۆي وت (ئىمە سوشىاليستى بەلشەڧىن و كوردى ئىترانىن، چاوەري دەكەين، تا
 تەمومژەكە دەپەيتەو)، بەلام دانىشتوانى سابلەخ ھەر ئەوئەندە رۆڧيان لىي بوووە
 نازەزايىان دەريپى، پارە نازەريىايىيە نۆيىيەكە لە كاغەزوو چۆن ئەلماس بە خەلووز
 بگۆرنەو؟!

مير وتى:

- ھەرچىيەك بن، رووخسارىيان ھەر ئاشكرا دەيىت، ئەوانە ساختەچىن و زىرەكەي
 ئىمەيان بەرانبەر كاغەزەكەي خۆيان دەيىت. سوپاسى خودام كرد كە ھىچ زىرپىكم
 نەماو، نە زىرپم ماو، نە پارەي كاغەزم ھەيدە، بەپىچەوانەي خودى خۆم گلەيم لاي
 مير كرد:

- ھاوکار و ھاوبەشم، وا دەيىنيت كە ماندروبون جگە لە ھەناسەپر كىي ھىچى
 دىكەي بۆ نەھىشتوومەتەو، ئىدى گويم لەو نىيە كەي خۆر ھەلدەيت و كەي ئارا
 دەيىت؟!

بەلام ئەوي گىرژدەي پارە وتى:

- ناخ سەينىي چۆن بازرگانى بەم كارەو بگەين؟ نایا بەستەيەكەي تەواو بەرانبەر
 ھەر كىسەيەكەي بچووك لە زىر لەگەل خۆماندا بىيەن؟
 ھەموو شتىك لەبەرچاوم لىل و تەمايى بوو، بەچە و تەم:

- باوکی محمەد، با بزاین ئەم سەینییە چۆن دەیت، ناخۆ تەمە کە دەرەوتەرە، تا

یە کەم جار بەر پیتی خۆمان لەم ژیانەدا کە ژیان نییە، بێنین؟

ماندوو بووم! ماندوو بووم! ئەمە بەخۆم دەلێم و ناگاتە گۆچکە کەس،
نومێدەوارم کە رووالەتم ناشکرام نەکات و رووخسارم گومانم بۆ پەیدا نەکات. کەنیسە
چۆلە، یان خەریکە دەیتتە چۆلەوانی دەرگاکی دەکەمەرە و دادەنیشم و چاوەڕێ دەکەم،
روحو مردوو کائەن دێنمە بەرچاوی خۆم، کە چاوەڕێمانن دوعار نزای قەدیشیان بۆ
بخوین، نازار دەکێشم. دەمێکە دە پیاو کە کۆنابنەرە، هەموو دەڕۆن لە سابلەخ
هەلەدین، زۆریان چەشت و من لەوان زۆرتم چەشت، نەری نەرە راستە گویا هەر
کەسێک ولاتی خۆی جێبەجێت ترسنۆکە؟ نەری نەرە راستە هەرکەسێک شوینی
لەدایکبوونی خۆی جێبەجێت خانیە؟ من چەند کەللە رەقم! هێشتا خۆم باخاک و
خۆلی سابلەخ و گۆرستانە کە سابلەخەرە کە نارامگای خۆشە و یستامە بەستۆتەرە، تۆ
ئەو حاخام میخانیل چاوەڕوانی چیت؟ پێم دەلێت: (باوکی سەلمان، مادام تۆ لێرەیت،
منیش لە گەلتدام!). پەیکەرە کە دەکەمەرە، لاپەرەکانی تەرراتی کۆن هەلەدەمەرە!
پیشینیەکان لە هەناویدان و لە هەناوی تۆش دان، دەو پێمان بلێ پیشینی روودانی
چی دەکەیت؟ ناخو رووحە بیتگەرە کەم و خەریکە ژەنگ دەگرێت و ناوینە کەشم تەلخ
بوو، ئیدی نازانم ئەو ساتە و بەرپەرە چی لە گەل خۆیدا حەشار داو، هەموو دنیا
نازانن ئەو ساتە چی ناشکرا دەکات. بۆچی؟ بۆچی؟ ئەو خودایە ئەم شارۆچکە دامارە
چ تاوانیکی کردبوو تا بەمجۆرە ئەم زەبرە کوشندەیی لێ بوو شینیت؟!

(تاکە ی چاوەڕێ دەکەیت؟!) حاخام میخانیل و ئەو نوێژکەرانی ماونەتەرە ئەم
پرسیارە دووبارە دەکەنەو. بێ سود، دە پیار کۆنابنەرە، لە کۆتاییدا هەر کەسەو بە
تەنها نوێژ دەکات، نوێژی تاکە کەسی، بێ خویندنی (قەدیش) بێ وتنی (ئامین)-
بروامان هێنا، بێ گەشەنەرە، بەلکو بەشتیک، وەک خەمباریە ک نوێژ دەکەن، تێمە
خەریکە نوێژی بە کۆمەل و زۆر ئەرکی دیکە لە دەست دەدەین. ئەفسوس! ئەمێستا
تێمە چۆن بە دەنگ داواکانی مردوو کائەنەو بچین و دروود و وێرد بۆ رووحیان
بخوین، تا لە ناگەر دووریان بگاتەرەو لە بەهەشت نزیکیان بکاتەرە؟ هۆ ناخومی جگەر

گۆشەم، تۆ ئىستىرى بچوكم، نايان ئىتو بەپاستى گوناھىكتان كوردبوو شايانى ئەرە بن
 كە بە ناگرى دۆزەخ نازار بدرىن؟! ناخر ئىتو كانياوى پاكى بوون و شادىتان دەخستە
 دلى چۆل و ھۆلەرە، ھەر بۆيە شايانى بەھەشتن. ماندروو بووم! ماندروو بووم!، بەلام
 ئەمە لای كەس مەدركىنە، چونكە ھەمووان وا تۆيان ناسىوھ وەك دارگويز، وەك
 داربەرپوو، وەك دارمازوو سەختىت و ماندروو نايىت، لەكاتىكدا نويزم دەكرد و ئەم
 غايلانەم بەخەيالدا دەھات و لە نويزەكەم لام دابوو، خودا بمبەخشە! خودايە غايەلە كام
 و خەمە كام دەم كوژن. لەم رۆژانەدا خەلكى جگە لە پارە بايەخ بەھىچى دىكە نادەن،
 كاغەز بەرانبەر بە زىر، وادىتە بەرياي گويم كە باي رۆژناوا دەنگى پىتكەدانىتىكى دور
 لە گەل خۆى دىنىت، بەلام يىنگومان دواي چەند رۆژنىك نزيك دەيىتەو،...، بەلام شەرى
 نىوان مورتەزاو وەلى وائىلەھات ھەموو شتىكى رامالى. ئەو دەنگە دورە تەقەى
 عوسمانىيەكانە و ناراستەى سوپاي (سوور) دەكرىت، دەبا عوسمانىيەكان ھەر نەسرانى
 و جوولەكە بكوژن، بەلام رووسەكان ئىستا بوون بە (پاريزەرى مەرقايەتى)، ماندروو
 بووم، ماندبوو بووم! خودايە، جگە لە تۆ ئەمە بە كەسى تر نالىم.

خاخام ميخائىل لە خەيالەكام وە ناگاي ھىنام، لەپر دەرەوت رۆژەكە لەسەر خۆ
 بەرو كاتى چىشتەنگار دەروات، چاوتىكم بەدەورو بەرى خۇمدا گىتپا، كەنىسەكە چۆل
 بوو، روومكردە پەيكەرەكە و تەوراتم ماچكردو دەرگاي كەنىسەكەم داخست و رۆيشتەم.
 نەسمەرو فاتمە لە ھەرشەكە دانىشتبوون و قەسەيان دەكرد، قەشەگ لەچىشتخانەكە
 بوو. قەشەگ مارەيەكى تر ھىچ شتىك نامىنىت كە لىتى بنىت، چونكە وا خەرىكە پارە
 كۆتايى دىت، ھەرەھا كۆگاي خۆراكىش، بەوہى باشە پىتويست بەوہ نەمارە خواردن
 بۆمالى بوزورگ بنىرين، چونكە باوكەكە لە شوينى دورەو دەيىتىت. مير لەوسەرى
 ھەوشەكە دىت و دەچىت، پىرەمىرد و پىرەيژنەكەش خۆيان داووتە بەر خۆرەكەو چىپە
 چىيانە، بىزارىم لە رووخسارى مىردا خويندەو، بەرو لای چووم و گلەيى لىتكرەم.

- شلۆمۆ، وات لىتەتووە دوا دەكەويت و بە تەنھا لە گەل نافرەتەكاندا جىم

دەھىلىت!

وتم:

- بیرکردنه‌وی تۆ تنه‌ها نه‌مه نییه، به‌لکو شتی له‌مه زۆر گرنگتر هه‌یه تۆ بیری
لی ده‌که‌یته‌وه!

به‌ده‌م هه‌لسورانی ته‌زیحه‌که‌یه‌وه هه‌ناسه‌یه‌کی هه‌لکیتشا:

- باوکی سه‌لمان، چی رووده‌ات؟

- له‌ رینگه بیستم که عوسمانیه‌کان گه‌راونه‌ته‌وه به‌ره‌یه‌کیان رووه ئیمه
کردۆته‌وه به‌ره‌و ته‌وریز پیتشه‌وی ده‌که‌ن.

وتی: خۆزگه زوو ده‌هاتن.

وتم:

- نه‌جاره ناهیلن جووله‌که‌یه‌ک، یان نه‌سراییه‌ک گیان ده‌رباز بکات، هیشتا
ده‌ستیان به‌خوینی هه‌زاران نه‌رمه‌نی وشک نه‌بۆته‌وه کۆمه‌لکوژی له‌ هه‌موو شویتیک
به‌رده‌وامه و پاره‌ی کاغه‌زیش به‌ زیر ناگۆڤنه‌وه، گه‌نجینه‌که‌یان له‌ نه‌سته‌مۆل هه‌یچی
تیدا نییه.

به‌ بێزارییه‌وه ده‌نگی هه‌لبی:

- که‌واته نه‌فره‌تی خودا له‌ هه‌موویان، ده‌با سوپای شا بیست و رزگارمان بکات!
نازایم ئیمه چن؟ کوردین، نازه‌رین، رووسین، عوسمانین؟! نه‌خیر ئیمه ئێرانین و برایه‌وه،
ده‌با شای قاجاری له‌ خه‌و بیدارییه‌ته‌وه هاوڵاتیانی خۆی بیاریزیت!

- میر، ئیمه کوردین و سابلاخین. ئیره مالتی ئیمه‌یه، هاوکارم ئیمه لیره له‌ دایک
بووین، نه‌و رۆژی من له‌ تاران بووم و خۆراکم ده‌کری، بیریکم بۆ هات (بۆچی من
له‌ جیاتی نه‌وه‌ی که‌سوکارم بۆ تارانێ نارام و ئاسوده به‌ینم، دیم له‌ تاران‌ه‌وه خۆراک بۆ
سابلاخ ده‌بم؟!)، هه‌ر زوو بۆم ده‌رکه‌وت گه‌ر وا بکه‌م من خیانه‌تی له‌خۆم ده‌که‌م، میر،
من لامل و سه‌ر سه‌ختم، من کوردم، به‌لام ماندوو بووم و ته‌نانه‌ت شتی‌کم نه‌ماوه تا
خیزانه‌که‌می پێ بژینم، جووله‌که‌کانی سابلاخ وا جیی ده‌هیلن، نه‌مڕۆ جگه‌ له‌ خۆم و
سێ پیای تر که‌سی دیکه‌م له‌ که‌نیسه نه‌بینی، ره‌نگه ئیستا له‌ بیانوویه‌ک بگه‌ڕیم تا
نهم ماله‌ی خۆم به‌جیه‌هیلیم، که‌ نه‌و رۆژگاره‌ بیرۆکه‌ی جیه‌ه‌شتنیم به‌ خیانه‌تی ده‌زانی،
عوسمانیه‌کان پیتشه‌وی ده‌که‌ن، نه‌وه‌ی له‌ رینگه‌یاندا به‌دلیان نه‌بیست ده‌یکوژن. باوکی

عەمەد، ئى ئىمەش بە دلى ئەوان نىن، ئىدى رۆژىك دووان، يان سى رۆژى بەسەردا
تېنپەپەيت بېيارىكى بۆ دەردەكەن، مېر بېيارەكەش ھەر ئەوئە (خائىنە!) نای باوکی
سەلمان چ بېيارىكى پووچە! ماندوو بووم! ماندوو بووم! ئەى خودایە، ماندوو بووم و
لەمە زیاتر ماندووم مەكە!

قەشەنگ بە راكردن بۆ لام ھات و بەدەنگى بەرز وتى:

- گەرەم! گەرەم! پىيارىك لە ھەرگا وەستاو و پىسارى تۆ دەكات، دەئیت گوايا لە
تارانەو بەتایبەتى ھاتو، تا چاوى پیت بکەوت!
نایا لە تاران یەكێك ماوە منى بىرکەوتبیتەو، سابلاخ و ئەوئە تىدايە لەبىرى
کەس نەماو؟

ھەزى زانین بىر خەيالى پىچراند و بەرەو ھەرگا پىتمەلگرت، پىارەكەم دى، لەنىو
چرکەدا شىوئە گومانى لادروست کردم، ئىنجا گومانەكەم ھەر زوو لە چوار سالى
لەمەوبەر چىبوو، ترس... شا... سەد قامچى... زىندان... رزگار بوون. بەئى، بەئى،
ناسیمەو، ئەمە خۆیەتى.

- لەبىرت چوومەتەو؟

- چۆن یەكێك لەبىر دەكەم كە لە مردن رزگارى کردووم؟ فەرموو جەلالى بەرێز،
فەرموو رافزى!

وتى:

بە نەئىنى بۆ شتىكى گىرنگ ھاتووم، بۆیە بە ئۆتۆمبىلى خۆم نەھاتووم بە نەئىنى
بە ئەسپەكەم ھاتم.

بانگى قەشەنگم کرد و ئەسپەكەى بۆ تەویلە برد، ئىنجا بۆ ژوررى میوان فەرمووم
لە پىارەكە کرد، وتم:

- ھەر چەندىك لە سابلاخ بىتیتەو، تۆ میوانى منیت.

وتى:

- بەلكو ئەو شتەى بۆى ھاتووم پىتى رادەگەيەنم و بەرەو تاران دەگەریمەو، با
شتەكە لەنێوانماندا بە نەئىنى بىتیتەو.

- تۆ جارىك ده موچار و پييه كانت بشۆ و نيوه پۆژه بکه و پشويه ك بده، ئينجا بۆ
نهو شتهى پييه گويت ليده گرین.

به جه خته وه وتی:

- با نه مانه به په له بکړین، چونکه من و ئیوهش وهك يهك کاتمان به دهسته وه نييه،
کاتمان به دهسته وه نييه؟! خوربه يهك به دلندا هات، نایا مه به ستی عوسمانییه کانه
که خهريکه نزيك ده بنده؟! نایا له پای نه مه دا به نهیینی له تارانده هاتوه و نهو
نهركی ماندوو بوونهی کيشاره؟! چاره یی بکه!

وهك دهرده كه ویت داو و ته له كهی دهورمان تهنگ بۆته وهو خهريکه ده مان خنکینیت،
به لام ریزی میوانه گه ووهو پر له نهیینییه كهت بگه، که له تارانده هاتوه، ههزی زانین
زۆر و ترسیش زۆرترو فشار ده خه نه سه ر ههستم، وهك دهرده كه ویت پياره كه شله ژاوه
نهو نهیینییهی پييه تی بیگومان گرنگه، به په له نانی خوارد، ئينجا مۆله تی خواست
که به ته نهاو دوو به دوو له گه لندا بيمينیته وه، ههردوو کمان به ته نها له ژووری میوان
ماینده وهو درگاگهش داخرا، میوانه که جه ختی له وه کرده وه که ناییت کهس گوئی لیتمان
بیته، به چپه وتی:

- شلۆمۆ، گه ره که خۆت و که سوکارت و هه موو جووله که کانی سابلان به په له له
ماوهی دوو رۆژدا شارۆچکه که جیبهیلن، نه گینا...

به واق وړمان و پرسیاره و تیییم رووانی:

- به ریتز په ژارهت کردم، جه لالی به ریتز، چی بووه؟

پتر دهنگی نزم کرد:

- شا تۆ و جووله که کانی سابلان به وه تۆمه تبار کردوه، که هارکاری بیگانه
ده کهن، بۆیه بریاری له سیداره دانی بۆ ده رکردون، واخهريکه تیمیکی له سیداره دان
ناماده ده کات، تیمه که بۆ جیبه جینکردنی بریاره که بهم زوانه ده گاته ئیره و تۆر
که سوکاره كهت له سه رووی لیسته که وهن.

بیتهنگ بووم و سه رم سوپا، له سه ر قسه کهی رویشته:

- هەر که سۆسم کرد و هه‌واله‌که‌م زانی ئیدی به‌ په‌له‌ بۆ لات هاتم، تا ناگادارت بکه‌مه‌وه‌، داوات لێده‌که‌م له‌ گه‌ژ هه‌موو جووله‌که‌کانی سابلاخ رابکه‌ن، شلۆمۆ کاته‌که‌ نه‌وه‌نده‌ی به‌به‌ره‌وه‌ نه‌ماوه‌.

که‌واته‌ غه‌درم له‌م پیاوه‌کرد، که‌ چوارسان له‌مه‌وه‌به‌ر تیماری کردم و خواردنی هه‌لالی بۆ هه‌تنام و له‌ زیندان رفاندمی، بێده‌نگ بووم و جه‌لال رافزی به‌چه‌و وریایه‌وه‌ ده‌دویتی:

- شلۆمۆ ئه‌م یه‌کترینه‌مان له‌بیر خۆت ببه‌وه‌، نه‌وه‌ش له‌بیر خۆت ده‌ربه‌که‌، که‌ من چاوم پیت که‌وتوه‌، هه‌یج که‌سیک به‌هاتنی من نازانیت، خۆ ئه‌گه‌ر که‌سیک به‌مه‌ی زانی، ته‌وا ژیا‌نی خۆم و خه‌زانه‌که‌م ده‌که‌وێته‌ مه‌ترسییه‌وه‌! نامی‌زانه‌ وتم:

- گه‌وره‌م، بۆچی له‌ پێناو کۆمه‌له‌ خه‌لکیکی دامار و بێده‌سه‌لاتی وه‌ک جووله‌که‌ی سابلاخ، خۆت ده‌خه‌یته‌ مه‌ترسییه‌وه‌؟! ئه‌ی دوا‌ی (چاکه‌که‌ی باوکم) تو‌ قه‌رزێ منته‌ نه‌دایه‌وه‌؟

به‌ده‌نگیکی یه‌کجار نزم و به‌چه‌ وتی:

- شلۆمۆ، رازیکی دیکه‌ت له‌لا ده‌درکێتم، له‌راستیدا من رۆژه‌ی بنه‌ماله‌یه‌کی گه‌وره‌ی جووله‌که‌ی تارانم، له‌ لاویدا هه‌زم له‌ که‌چیک کرد که‌ سه‌ر به‌ خانه‌واده‌ی ده‌سه‌لات بوو، ئی شلۆمۆ خۆشه‌ویستیش له‌ نایین و بیروباوه‌ر به‌هه‌زتره‌، ئیدی به‌ووم به‌ موسلمان و ناوی خۆمان نا (جه‌لال رافزی)، به‌لام وه‌ک ده‌بینی ره‌گه‌زو تیره‌ که‌هی خۆیان هه‌ر ده‌که‌ن...

له‌ناکاو هه‌موو شته‌کان تێکه‌ولیکه‌ بوون، بیر له‌چی بکه‌مه‌وه‌ و چی بلییم؟ نه‌مزانی، به‌لام ته‌و ده‌ست پێشخه‌ری کردو وتی:

- که‌واته‌ گه‌ره‌که‌ له‌ ماوه‌ی دوو رۆژدا سابلاخ جێبه‌یلتن و پێش نه‌وه‌ی نه‌حه‌د قاجاری پیلانه‌که‌ی جێبه‌جی بکات، ئیوه‌ ده‌ستپێشخه‌ری بکه‌ن، جاریکی دیکه‌ تکه‌ات لێده‌که‌م ئه‌م چاوپێکه‌وتنه‌مان له‌بیر خۆت ببه‌وه‌و له‌ خه‌یالی خۆت بیه‌سه‌ره‌وه‌، به‌لێنم به‌ده‌ری!

دهستی دريژ کرد و به گهرمی و پیتزاینهوه دهستیم گوشي و وتم:
 - به لیتنت پیتهدهم و هدرگیز نهوه له بیر ناکهم که تو جاریک ژيانت رزگارکردم و
 جاریکی تریش ژيانمت له گه ل تیکرای که سوکارم و رۆله کانی تایفه که مان له سابلآخ
 رزگار کرد، نیمه من و که سوکارم و جووله که کانی سابلآخ به ژيانمان قهرزای توین.
 ههستا و تی:

- نه میستا دواي نهوهی ناام خوارد و پشوم دار نه سپه که شم نالیکی خوارد،
 گهره که په له بکه م و بکه ریمهوه، من نهو هه موو ریگه یه م بریوه تا ناگادارت بکه مهوه،
 خو ت مه خافلینه و خانه واده که ت و هارپتیانت بو کۆچکردن ناماده بکه، نیدی به یانی
 بیت، یان دوو به یانی، به خودات دهسپترم و هیوای سه لامه تی بو هه مووتان دهخوازم.

بو ری بزری و تیرکردنی هه زی زانیی نهوانه ی له ماله که دا بوون وتم پیاوه که
 براده ره به شارۆچکه که دا تیپه بریوه ویری که وتومه تهوه و هاتوه چاری پیم بکه ویت و
 هه وائیکم بیرسیت، نه مه م وت و زاری خو م به مۆمیکی سوور مۆر کرد، که چی
 کاته که ده ویشته و مه ترسییه که ش نزیک ده بۆوه، ناخر چۆن پاسای پتو یستبوونی
 په له کردن بو کۆچکردنه که بهیتمهوه؟ کۆچکردن! وه که خه ویتیکی ناچرو باچره، به لام وا
 کاتی کردنه وهی که نیسه که هات و هه چهنده که س بو نوژکردن رووی تیناکات. چی
 بهو خه لکه که مه ی جووله که کانی سابلآخ بلیم، که ماونه تهوه؟ ریگاکهم له ماله وه
 به رهو که نیسه هۆکاره که ی بو ره خساندم، هه موو ده یانزانی که عوسمانیه کان وه
 ره شه با له ته وریتز نزیک ده بنه وه و له ریگه یاندا تووشی هه ر (گاور) یک ببن،
 ده پیلشیتنه وه، کۆمه لکوژی نه رمه نه کان هیشتا مووی جهسته راست ده کاته وه ته زوو
 به هه موو جهسته یه کی زیندرو دینیت، پتو یستبوونی کۆچکردنم به حاخام میخائیل
 راگه یاند، هه روه ها هه واله که م به مه ته تیا هۆگۆنه ی خه زووریشم راگه یاند، داوام له
 ناگاسی و هه رسه ره که ی کرد که له گه ل ناجی باریزات خو یان بو کۆچ ناماده بکه ن.
 نیدی نه وه ی چاوم پیتی که وت رام سپارد که هه واله که بکه یه نیتته رۆله کانی دیکه ی
 تایفه که، نینجا به رهو مال گه پامه وه.

له مالهوه زانپان كه دهبيټ پيش گه‌يشتنى عوسمانيه‌كان كوچ بكه‌ين، چونكه نهم جاره مانه‌وه‌مان ماناي له‌نيوچوونى تايغه بچكو له‌كه بوو له سابلآخ. هه‌رچه‌نده پرسيار زور ده‌كرا، به‌لام من هيچى ترم نه‌وت، نهم په‌له‌كردنه له‌پاي چى؟ به‌ره‌وكوئ كوچ ده‌كه‌ين؟ ئاي زور بليى و هه‌زى زانين چهند زورن! من ماندوو‌بوو، له‌وه‌بوو شه‌كه‌تى و نانوميدي چوكم پى دابدهن. ناخر ناسان نيه‌يه ماله‌كه‌م و هاوكارو شه‌ريكه‌كه‌م و شاروچكه‌كه‌م و هه‌رچى له سابلآخ هه‌يه جى به‌يتم! به‌نيو گه‌ور و كوگاكاندا گه‌رام، هيچى وايان تي‌دا نه‌مابوو، نه‌وه‌ى مابوو بو مى‌ى هاوكارم جيه‌يشت، بى سوود دليم دايه‌وه، بو يه‌كه‌جار هه‌ستم به‌جوانييه له راده‌به‌ده‌رو نابرومه‌نديه سه‌خته‌كه‌ى فاتيحه كرد، كه دوو سيفه‌تن به‌ده‌گه‌من له ناهه‌تي‌كدا كو‌ده‌بنه‌وه، يتيگومان هاوكاره‌كه‌م به‌خته‌وه‌ره، سامان و هاوسه‌رو كو‌ر...، من سامانه‌كه‌م له‌ده‌ست دار و نيشتمانيش له‌ده‌ست ده‌ده‌م، به‌لام هيشتا به نه‌سمه‌رو هه‌ر سى مندا له‌كه‌م به‌خته‌وه‌رم، ناخو روژانسي داهاتوو چيان لى شاردبينه‌وه؟

كاتيك له‌سه‌ر جيگه‌كه‌م راكشام، خه‌و زړان له‌هه‌موو لايه‌كه‌وه سه‌ه‌رى تي‌كردم، بيركردنه‌وه چون په‌نگر به‌هه‌ردوو لاسه‌رمدا ده‌چزا.

به‌ئى باركي سه‌لمان، له تاريك و روونى شته‌كاندا بيانووت دؤزيه‌وه، له‌وپه‌رى سه‌ر نيشه‌و نيوه ناگا له‌خو‌بووندا به‌لگه‌ت په‌يدا كرد، ده‌ى له چاره‌نووسيكي ناديار هه‌ئى! له‌وساوه تووشى نهم شه‌كه‌تييه بوويت، هاوارىكي خنكاو به ناخدا ده‌چيتي‌ت، ده‌ى نه‌مه بيانوو و به‌لگه‌يه‌كى له‌باره؟ نه‌ى شووره‌ى نيه‌يه هه‌ر له‌سه‌ر سه‌ر سه‌ختيه كوردانه‌كه‌ت سوور بيت و مه‌ترسيش ده‌ورى خو‌ت و كه‌سو‌كاره‌كه‌تى له‌م شاروچكه‌يه داماره دايت؟ ناخر زوربه‌ى جووله‌كه‌ى سابلآخ و ته‌نانه‌ت براكانيشت له تو هوشمه‌ندتر بوون. نه‌وه‌ى نه‌وان هه‌ستييان پي‌كرد تو ي پيشيني كه‌ه‌رى سبه‌يني و دواروژ نه‌ت ده‌يني، بوچى نه‌وان نهم مه‌ترسييه‌يان ينى و تو نه‌ت ينى؟ هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌بوو تو وا خو‌ت قايل كردبوو كه هه‌لاتن له زى‌دو شويني له‌دايكبوون خيانه‌تى و ترسنوكيه؟ نه‌ى نه‌وه نيه‌يه وا نه‌وان نيشتا خيانه‌تيت لينده‌كه‌ن، هتي كوردي سه‌ر سه‌خت، نه‌مه‌ش چاره‌نوسه‌كه‌يه، نه‌وان ويستيان تو رهو بكه‌يت، فه‌رمانه‌واكاني خو‌ت و يتيگانه‌كان

ويستيان تۆ كۆچ بكهيت! وەك ئەوى ھەموو پىنكەرە پىلانىيان بۆ دانايىت تا زىدى
 خۆشەويستى خۆت جى بهيتلىت، شاو عوسمانىيەكان و رووسەكان، ھەموويان، ھەر
 ھەموويان ويستيان ئەم شارۆچكە دامارە كۆستى بكهويت و تۆش دەيىت ھەر برۆيت!
 ئى تۆ دەسلەتتى چىت ھەيە، وا مەرگ لە ھەموو لايەكەرە گەمارۆى خۆت و
 خۆشەويستانتى داوہ؟! ئەو تا گوللە تۆپ بە ناشكرا لە لاي تەررەزەو دەيىستريت. ھىي
 باوكى سەلمان، وا عوسمانى لە باكوررەو دىن، تىمى جەلادەكانىش لە تارانەرە دىن تا
 خۆت و كەسوكارت و دۆستانىت بكوژن و قىر بکەن. بە نەيىنى و لەسەر خۆ دىن تا
 قىر كودنەكە لە ھەردورلارە جىبەجى بكرىت، نەخىر، ئەمە نە بيانووە نە ھەنجەتتىكى
 لەبار! ئەمە ويستى ئەوانە، ويستى فەرمانرەواكانت و ويستى عوسمانىيەكانە. ئەوان
 برىارىانداوہ كە دەيىت تۆ و جوولەكەكانى سابلەخ كۆچ بکەن، ئەى بۆ كۆى دەرۆيت و
 روو دەكەيتە كۆى، وا ناگر بە چواردەرەتدا بە ھەموو سووتەمەنيە مەزىيەكەيدەو، بە
 رق و كىنەرە، نىلە نىلتىتى؟! ھۆ ئەسمەر، ھۆ داىكى مىنداآن، مزگىنىت دەدەمى ئەوان
 جگە لە عىراق ھىچ بواریكىيان بۆ نەھىشتووينەتەرە! مزگىنىت دەدەمى، چونكە بەرەر
 تاقە شوينى نارام و نزيك لە خۆمان دەرۆين، بە ئاوارەيى و زەلىلى و ئەوپەرى ھەژارى
 دەرۆين! دەرۆين و كى دەزانىت چى دىتە رىتمان، رەنگە لەگەل كەسوكارەكەتدا يەك
 بگرينەرە كە ماوہەكى زۆرە ھەوالىيان نازانين، بە ناچارى و لىپراوى دەرۆين و ئەم مائە
 جىدەھىلن كە بەدرىژايى ژيانمان تيايدا ژيان و لەگەلماندا ژيا، ئەو دىمەنانە
 جىدەھىلن كە لە يادەوریدا ھەلكۆلراون و لە چاواندا نەخش بوون. ئەو دۆستانەمان
 جىدەھىلن كە لە مىنداآييەو ھۆگريان بسووين و ھۆگرمان بسوون، خۆشان ويستن و
 خۆشيان ويستين، شوينەوارەكانمان و گۆرى كۆن و نويسى خۆشەويستانمان جىدەھىلن،
 تەسەللار ماىەى دلدانەوہمان ھەر ئەو نەختە خەلكەى رۆلەكانى تايفەكەمانە كە
 لەگەلماندا كۆچ دەكەن و بەشداری چارەنووسە ناديارەكەمان دەبن. چارەنووسى
 نايىندەى ئىمە چەند داخراو و سەخت يىت، دەيىتە چارەنووسى ئەوانىش، چارەنووسىك
 چەند ھەولبەدين گەردى لەسەر لابەدين، ھەر ناديارە، ھۆ ئەسمەر، وا ئىمە كۆچ
 دەكەين، ھۆ سەلمان و سەيون و مريەم، ئىمە رەو دەكەين! ھۆ مىر، ھۆ فاقە، ھۆ

مندالەکانی ھارکار و ھاربەشەکەم، ھۆ باوک و دایکی میر، وا ئێمە کۆچ دەکەین، ھۆ سابلاخ و دانیشتوانەکە و ئێمە بە ناچاری کۆچ دەکەین. ئەو تێکرای ئێران و ئێمە رەو دەکەین، ھۆ مردوو نازیزەکانمان... ھۆ باوکە... ھۆ دایکە، ھۆ حاخام ناحوم، ھۆ ھەردوو جگەر گۆشەکەم ناحوم و ئیستیری بچووک، ھۆ ئیستیری دایکیان، ھۆ عەزریای زێڕنگەر و ھەموو مردووانی سابلاخ! ئێمە کۆچ دەکەین و بەبێ ویستی خۆمان رەو دەکەین، گەر بەبێ ئەوێ سنورمان تێپەراند، ئەوا دەبینە خەلت و خاشیکی ملیۆنان کەس، بەلام تۆ ئەو شەو تاریک و درێژەکە کۆتاییت بێت، با رۆژی چارەنووسی سامناک دەربکەوێت. وای لە قورسایێ رۆژی چارەنووس!

* * *

خەو نەچوو چارانت و نەتەیتشت نەسەدریش بنوێت. دامارە دیکەتی دایت پێش بەلەندە و پێش کازیو ھەستایت، ھەناسە یەکی ھەلکیشار بەدەنگێکی نزم وتی:

- باوکی سەلمان، ھەر دڵم لات بوو، ناخ تۆ بەدرێژایی شەو کە ھەر گینگەلت دار پێش ئەوێ شەو کە کۆتایی بێت ھەستایت.

کپی و خامۆشی شەو کە ژاوە ژاوە و پێکدادانیکی خەفە کراری لە ھەناری خۆی ھەلگرێبوو و تێکەڵی بانگی کە ئەشیرەکان دەبوو، بە ھێمنی وتم:

- کات بە دەستمانەو نەماوە و نیش و کار زۆرە، نەمەش دواین رۆژمانە لە سابلاخ!

ناخۆ بەختتان دەبێت، تا لە مردنیکی بێگومان ھەلبێن و خۆتان بھەنە باوەشی نادیارەو؟

بەم دەربڕینی (بەختتان دەبێت)، گالەتە ھات و ەک نوکەتێکی بێ تام ھاتە بەرچاوت. ئیدی بەرەو ئەرکی گران خۆت راپسکاند و بە نەسەرت وت:

- نەسەر، جگە لە باوکی جلوبەرگەکان و خەشەکانی تۆ پتر ھێچی دیکە لەگەڵ خۆمان نابەین.

بە پەلە بۆ کەنێسە چووێت. ئەم غەلبە غەلبە چییە و سابلاخی گرتۆتەر؟ ئی خۆ ھێشتا نە عوسمانیەکان گەشتوون، نە تێمەکە شای، کە بۆ کوشتنی تۆ کە سوکارت

و رۆڤه كانى تايغه كەت دىن، گەيشتون. ئەمە دواجارە كە ئەم پەيكەرەى دادى تىدايه، دەينىت، تۆ بە پارانەو لە خودا لىرە پەرەو درە بوويت، دەى چىژ لە بينىنى وەرېگرە و لە سەير كەردنى هەموو ئەم شتانه تىر بخۆ، كاتىك تەواو بوويت حاخام ميخائيل و مەتتيا ھۆگژنەى مامىشت ھاتن و وتيان كە ھەسەن چەخاخ و ھەندىك لە ھارونىيان ديوە شارۆچكە كەيان جىدەھىشت. كەواتە رۆژى پەسلان نزيك بۆتەو و عوسمانىيە كان بەرپۆن، چەخاخ و ھەوادارانى لە گەڤ سوپاي رووسە كان ھەلدين، تۆ بلىنى جەلادە كانى شاي قاجارى تاوانبارىش نەمىز بگەن؟ گەرەكە دەستوبرد بگەين! دەبىت پەلە بگەين! گەرەكە دەستبەجى لىرە خۆمان رىشە كىش بگەين و رەو بگەين. پەيكەرە كەم كەردەو و ھەر سى بەشەكەى تەوراتم دەرھىنا. ئەم بەشەنەى تەورات لە چارەنووسى ناديارماندا لە گەلمان دەبن، بەلام ئەوانى دى تا نەو دەمەى خودا خۆى بىھويت لە نىو ديوارە كەدا بەند دەبن.

پرسىارم لە ئامادەبووان كرد:

- ئاخۆ ھەموو ئەوانە لە تايەفەكە لىرە ماونەتەرە، ئامادەى كۆچ كردن؟
بەلئىيان دا جارىكى تىرش ناگاداريان بگەنەرە، منىش بەلئىنم پىدان كە لە كاتى رۆيشتنەكە ناگاداريان بگەم.

كاتىك رووناكى بوونى ھەموو شتىكى دەرخت ھەريەكەمان بەشىكى تەوراتى لە گەڤ خۆيدا بەرەو مال برد، دەرگاي كەنيسە بە كلىلىك داخرا كە بەدريژايى چەندىن گريساڤ ھەر لاي مەن بوو، لەبەر دەرگاي كەنيسەكە وەستام و تەوراتم بەدەستەو بوو، دلم بۆ خەمى لىكدا بران كەوتە جۆش و لىدان، بەلام چارەكانم ھەر وشك بوون، ھەموو شتىك ئالۆز بوو تەنھا دوورى دىدارو ئەم لىكدا برانە نەبىت.

وەك ئەوەى لەسەر پىتەكانى نەمايىت، خۆى بە لاقەكانغەرە نووساندور پىتەكانى ماچ دەرکردو دەرگياو دەرپارايەرە، گەرورەم تكات لىدەكەم، مەمبەرە لاي كەسوكارم، بۆ ھەر شوپىنىك بۆن لە گەلتان دىم... گەرورەم...، ئاخىر چۆن دلت دىت لە مندالەكان و خۆتام بگەيت؟! نىو كەسوكارى منن، لەو باوەرەدايت كە لە دوورى نىو ھەل بگەم؟

خاتونى گهروم تۆ پىنى بلى! تىكايە كم بۆ بىكە، گهروم، له خۆتان يىبەشم مەكە! دلم
 تەنگ بوو، تووڤە بووم، پەنام بۆ خودا برد، قەشەنگ تۆ شىت بوويت؟ تۆ كەسوكارت
 ھەيدە داوات دەكەنەو. ئىتمە دەڤۆين و نازانين چى روودەدات. قەشەنگ، ئىتمە ناچار
 كراوين، من بەرانبەر كەسوكارت له تۆ بەرپرسيارم. خۆ نەگەر له چارەمان نووسرايىت
 رزگار بىين و بگەينە ئەو شوينە دوورەى كە دەمانەو، ئىدى ئىتمە سابلان نايبينەو.
 پاراندەو گريانەكەى ھەر زياد دەكات و ھەرەشە دەكات (گەر لىترە جىم بەيلىن و برۆن،
 ئەو من خۆم دەكوژم!). تەماشاي نەسمەرو مندالەكانى كرد، بينىم نىگاكانيان
 لايەنگرى قەشەنگ دەكەن و لەگەڵ ئەودا بە نهيىنى دەپارتنەو، تەنانەت مىرو فاتمە و
 مندالەكانيان سەريان سورمايو. منيش پيشبەركى لەگەڵ زەمەن و مەرگدا دەكەم،
 كەچى ئەم نەفرينە خەرىكە بەم رەفتارەى ھەموو شتەكمان لى تىك بەدات، لە
 كۆتايىدا گەيشتنە ئەو بپيارەى كە من بۆ لاي كەسوكارى بىبەم، چونكە بپيارى يەك
 لاكەرەو بەدەستى باوكيتى، بە پەلە پرووزى لەگەڵمدا ھات و گەيشتىنە مالى
 كەسوكارى، مالى كەسوكارى؟ تۆ بلى گەر، يان تەويلە، يان زىلخانە، كاويلەك بوو
 گەر ئاژەلەكانى منت تى بگردايە، پىتى رازى نەدەبوون و لە ماوےى دوو رۆژدا دەمردن،
 لەجياتى ئاژەلە مندالى نىمچە رووت لەسەر زەوى دانىشتبوون، لە زۆريدا رەشەدالەك
 بوون بۆ خۆيان)، بەلام لە سايدى قەشەنگەو لە مەردن رزگاربان بوو بوو. لەبەرى
 گۆشتى بنيادەم خۆراكيان خواردبوو، باوك و دايكى كە چاويان پىنكەوت ترستىكى
 كۆپريان لى نىشت، ئەم دوو نەعلەتییە دەلتى لەگەڵيدا پىلانەكەيان دانائە.

دايكەكە وتى: (كوپم، ئەمە وەك كچى خۆتانە و چۆن جىنى دەھىلىت، وا بەچاوى
 خۆت دەيبىنيت چۆن ھەجمانى لىھەلگىراو و ئازار دەكىشيت؟) بينىم باوكەكەش
 دەلتى: (شلۆمۆ، بىبە! كاتى ئەو گرانيبە گەورەيە ئىتمە بەھۆى ئەووە لە ژياندا
 مايەنەو و ئىستە خەرىكە تامى ژيان دەزانين، ناخر نەگەر ئەویش بەدەيتەرە سەرمان
 نىتر چۆن بژين؟). ئەى من چى بىكەم؟!

بە قەشەنگەو بۆ مائەو گەرامەو و گريانەكەى بوو بە شادى، باوكى و براو
 خوشكەكانى لەگەڵماندا ھاتن و ئەوئەندى بۆيان كرا لە مائەكە شتيان برد.

مندالەكان بە بىنىنى شادمان بوو، نەسمەرىش دلى كرايهو، دانى پىدا دەنىم نەمە گرىيەك بوو لە دلمدا، بەلام وا گرىكەش لە دلم دەرجوو، بەراستى نەو نەفرىنە يەكك بوو لە ئەندامانى مالهە، بەلام لە كۆچكردنە پەرەترسى و ناديارەكەماندا كە خودا خۆى نەيىت كەسك نەيدەزانى چۆن دەيىت، قەشەگ بەرپرسيارتىيەكى قورس بوو لە نەستۆماندا.

نەرى ئەوهم پى وتيت كە لەسەرەتاي رۆژەكانى دەست كورتى و سەغەلەتيمان لە بەغدا قەشەنگم رادەستى بازەرگانىكى ناسراوى بەغدام كردو لەلاى خۆى كارى پىنكرىد و پاشان لە شوفىرتىكى تاييەتى خۆى مارهى برى؟، بەلام قەشەنگ هيج رۆژىك نەبوو سەردانمان نەكات و ماوهەك لەگەل سەلمان و سەيون و مەريەم نەباتە سەر. لەسەر نەم پەيمان و وفادارىيەى خۆى مايەو تا دواى ئەوى مندالەكانىش خىزانىيان پىنكەرە ناسر مندالىيان خستەو، تا ئەو دەمەى لە بەغدا دەريان كردىن، نەم ديدارانەمان هەر بەردەوام بوو.

وفادارى قەشەنگ وفادارىيەك بوو هى ئەو بوو چارى لى بكرىت! ئاھ!

هۆ مردوانى ناو گۆرەكان! كى دەزانىت، رەنگە پىش ئەوى جارىكى تر گۆرەكانتان بىيىنەو، تىمەش بگەينە نىو!

گۆرەكان بە هەزاران سوون و جوولەكەى سابلاخىش پەرەچىنگىك و دواى دوا مالىئاوىي نەمانىش رۆدەچىن و ون دەبن، وا نىستا تۆ و دۆستانە بەنىو گۆرى خۆشەويستە كۆچ كردووكاندا دەگەرئىن و دىن و دەچىن، هەندىك گۆر رۆچوون و برىكيان تازەن، خەم و سۆز مەملانى دەكەن و بەردەوام لە ژيى هەستەوهرىي روح دەدەن، تۆ سەرپەرشتى دە پيارۆك دەكەيت و بە هەمووتان دەيەكە تەواو دەكەن و بۆتان هەيە نوێژەكە بكەن و قەدىش بخوين.

كات بە بەرييەو نەماو بە هەنگارى گورج بەرو مەترسى دەروات، مەترسيەكەش دووان، مەترسيەك (خۆيى) يە و لە تارانەو و لە خودى شارە بەرئەو، مەترسيەكەش لە باكورەو پىشەرەوى دەكات. تەروێز خەريكە دەكەوتە

دهست عوسمانییه کان که له سهره مهرگدان، خاک و رووسه (گاروهرکان)، باوکم و دایکم و باوو باپیرنم! با ئیسک و پرووسکتان له نیتو نارامگاگانتان ناسووده بیئت، به لام با روحتان لهو بهرزاییهه چاودیریمان بکهن و لهم ریگهی هات ونه هاته ماندا داوای بی و هییمان بو بکهن. ناحوم و ناحوم، ئیستیرو ئیستیر. بییگانه و غهواره کان به سهر روحی ئیوهه گه یشتنه تامانجی خویمان، ده به نارامی بنوون!

ههست و سۆزی له کلپه سهندندا بوون، که چی چاوه کانی ههر وشک بوون. کات گه یشته دواى نیوه رۆ، کات و شوینی دیاریکراومان سعات سیتی عهسر له دهروازهی باشووری سابلاخه.

* * *

بارهشم له میردا، نه سهریش فاتهی له نامیز گرت، ههر دوو ژنه که گریان، به لام منداله کان نه بلهق بووبوون و نه یانده زانی چ باسه. باوهش لیكدان درێزه ی کیشا، باوهش لیكدانی نه سهره فاته به گریان و به سویره بوو. باوهش لیكدانی من و میر گفتوگۆی سالانی دوور و درێژ بوو. وهك تهوه بوو که چارمان بو دنیا هه لیتنا چون منداله کانمان بهر له ههر شتیک چاویان به یه کتر هه لیتنا بیئت و وا ئیستا به زۆری زۆرداره کی لیک داده برین، لیک دابرا نیکی ناچاری، بیبه شبوونیک له هه موو نهو شتانه ی فیری بووین و هه ستمان پیتی کرد، جیا بونه وه یهك له ئیرانه وه دهست پیسه کات و له سابلاخ ون ده بیئت، سابلاخ به هه موو شته کانیه وه، بهو که سانه وهی که تییدان...، لیک دابرا نیکی له خودی ژیان. میر که من پیم وابوو فرمیسک ده پرژیت، وتی:

- لهو باوه ره دا نه بووم، که تو له کو تاییدا کوژ ده دهیت!

چاره کانم چکیان کرد بوو، فرمیسک بوو بوو به خوین و له دل مه وه سه ری ده کرد، وتم:

- میر، من له هۆلی خو مدا نیم، لی نامه ویت نه سهره نهو مندالاته ی ماومن، بیینم له نیتو خوینی خو یاندا ده گه وزین، ههروهك چون له وانی تر روویدا. وتی:

- ئەرۆ شلۆمۆ، تۆ بەجۆرىك قەسەدە كەيت، وەك ئەرەى عوسمانىيە كان بە مۆمەوہ
بەدوای جوولەكە كانى سابلاخدا بگەرپن، تا كۆمەلكوژىيان بگەن!
رەنگە ئەمە بەراستى رووبدات، بەلام ھاوکارو ھاوبەشم كاشكى دەترانى خودى
دەسلەتدارانى ولاتەكەمان چىيان بۆ نامادەكرووين.

بەلئى گەرەكە ھاوکارو ھاوبەشەكەم لەدوا شت ناگادار بگەمەوہ...، ئەى بۆى نىيە
كە تاوانبارانى شا، مىرو خىزانەكەى بە شلۆمۆ كەتانی و ژن و مندالەكانى بزەنن، ئى
خۆ ئەوسا ھەموويان تىدا دەچن، كە دەبوو ئىمە لەجىاتى ئەوان تىدا بچن؟! وتم:
- مەر، تۆ لەو باوەرەدایت گەر مانەوہمان لىترە مانای مردنكى راستەقىنە و بى
چەندو چوون نەبوایە، مەن ئاوا مەلم دەنايە نىو ناديارىكەوہ مندالەكام و ئەسمەرو
تەنەت قەشنگىشم دەخستە مەترسىيەوہ؟!

مەر بىدەنگ بوو و سەرسورمانىكەم تىدا وروژاند، نىگای لى گىركەردم و بەدوای
سەرچاوەى ئەو بىنگومانىيەى مەن دا دەگەرا، كەچى شتىك لە سابلاخ چاوەرمانە.
نەفرەتى لە عوسمانىيەكان كەرد كە بوونەتە ماىەى لىك دابراغان، دلۆپە عەسرىكى تر
لە چاوانى قەتەيس بوو و بەدەستى سەرىيەوہ، بەدەنگىكى خەكاوہوہ وتى:
- لەراستىدا لىك دابراى نىو بۆ ئىمە يەكجار لە زەبرى جەنگەكە سەختە
بەتاييەتى دواى ئەرەى لە مەلەكەتان نىشتەجى بووين و خىزانى ھەردوو لامان بوون
بە يەك خىزان.

وتم:

- مەر، ھەر لىترە بىننەوہ، چونكە خانووەكەى خۆتان بە كەلكى دانىشتن نەماوہ.

- شلۆمۆ، ئەم پارەيە وەرەگرە!

رووى خۆم لى وەرگىراو پارەكەم بۆى گەراندەوہ، مەر، نەخىر. مەن مال و خانووەكەم و
ھەرچى تىيەدايە لەگەل باخەكەى سابلاخم بۆ تۆ جىدەھىلەم و دلم بە تۆ دەسپىرم، بەلام
شەرىكى ئازىزم پارەكەت وەرناگرم، راستە نە تۆ و نە كەس دەزانىت كە لە بى پارەيىدا
چەند نابوت بووم، ئەرەى ماومە تەنھا دوو لىرەيە لەگەل خشلەكانى ئەسمەر، پىنم وتووە
كە لە بن جەلەكانى و لەسەر سكى بىبەستىت، شتەكانى تىرىش تەنھا باولىكە كە

جلوبه رگی خو مان و منداله کان و قه شنگی تیدایه. به په له له غایله کانم و ناگا هاتم و وتم:

- پاره زوری بۆ خه لکی ناواره و دربه در ناشیت، گهر دهسه لاتدارانی سنووری نه و ولاته ی بۆی ده چین نه م همموو پاره یه مان پی بیسن، مافی په نابه رتیمان ناده نی، جگه له مدهش هاوریم، له وه ته ی نه م جهنگه به ریا بووه جهرده و رتگریش زور بوون. میر، پاره که ت بۆ گیرفانت بگپروه، به لکو روژتیک بیت و به دیداری یه کتر شاد بینوه.

نه میستا همموو شتیک ناماده یه، خه ریکه روح له جهسته جیا ده بیته وه، گالیسکه، تهورات، باولی جلوبه رگه کان، رتگای هات و نه هات، وا له بهر ده رگاین، هه ولم دا فرمیتسک برپژم، بیسوود بوو، چاره کانم به هه ورکی بی باران به ریان گیاره، بیم که و ته وه که ده بیت میر ناگادار بکه مه وه. منداله کان و قه شنگ و نه سهر بۆ ناو گالیسکه که سهر که وتن، خیزانی میر همموویان له بهر ده رگا که وه ستاون...، دراوسیکان له په غبه روه ته ماشا ده که ن و تیناگه ن، که میک هه لوهسته ده که م و ده گه پیمه وه.

میر له نامیز ده گرم و به گوچکه یدا ده چریتم:

- میر، خۆت و همموو خیزانه که ت بچنه ژووره وه و ده رگا که باش کیل بل بده، له م روژانه ی وا دین ده رگا که له که س مه که وه، نه گهر پیارکوژه کانی شا بۆ نیره هاتن، بنگومان به م زووانه دین، برا که م نه وسا له چاوتروکانیکدا هه مووتان له نیو ده بن. تینه گه یشت وتی:

- باوکی سه مان، به روونی قسه بکه، تو شتی سهر ده لیت.

— شتیک له ناخدا په له ی رویشتنی لیده کردم، وتم:

- شا بۆ له نیو بردنی نیمه و همموو جووله که کانی سابلاخ تیمیکی پیارکوژ ده نیریت و به م زووانهش نه مه جیهه جی ده کریت. میر، لیم مه پرسه نه مه م له کوپوه زانیوه، گهرنگ نه وه یه ناگادار بیت، دوا ی نه م شو که هیوادارم به بی وهی تپه ریت، پیوسته هه موو دانیشتوانی سابلاخ بزنان که جووله که کانی سابلاخ بۆ شوینیکی نادیار رهویان کردوه، تا چه ته کانی شا به ناو میدی و دهستی خالییه وه بکه پینه وه.

له پيشه‌وې گاليسكه كه جيگه‌ي خوم گرت، نينجا قامچيم له نه‌سپه‌كان
راوه‌شاندو به‌خيږايي كه‌وتينه رې، هؤ سابلآخ مالتاوا.

مەترسی له رۆژه‌لاته‌وه دیت و مەترسی له باکووره‌وه به‌پتویه، کاروانی
کالیسکه‌کان به‌ره‌و باشوور دەرۆات، نینجا به‌ره‌و رۆژاڼاوا پیچ ده‌کاته‌وه، تا شه‌به‌ردی
ره‌نگاره‌نگ، شیو و دۆل و هه‌راز، گا سه‌ره‌وژووره‌و گا سه‌ره‌و خوار، دره‌ختی گه‌وره‌و
به‌رزو کورته‌گیای نه‌ختیک ته‌نک، لیږه کی به‌هاری له‌بیرماه؟!

به‌هار جه‌ژنی خه‌لکی ناسوده‌یه‌و ئیمه‌ چەند له ناسوده‌یی دوورین؟! نه‌وه‌نده هه‌یه
له‌م چرکه‌ساتانه‌دا ئیمه‌ له مەترسییه‌کی ده‌سته‌ویه‌خه‌ی راسته‌قینه‌ دوور ده‌که‌وینه‌وه،
به‌ره‌و قوولایی نادیارو به‌ره‌و رۆژی ئومید و ناوت ده‌پۆین، نه‌و رۆژه‌ی ره‌گمان له‌م خا‌که
هه‌لکیشرا، ئیمه‌ کۆمه‌له‌ خه‌لکیک بووین له‌پرووی هه‌موو مەترسی و کاره‌ساتیک
خۆمان راگرت، شه‌پۆلی ناگرو مه‌رگ به‌سه‌رماندا بلاو ببووه‌وه، له‌و باوه‌رده‌دا بووین وا
گه‌یشتووینه‌ته نیمچه‌ کۆتایی گه‌رداوی ده‌ریاکه‌ و ئیدی پالێ لیده‌ده‌ینه‌وه و
هه‌ناسه‌یه‌گمان وه‌به‌ر دیته‌وه، به‌لام تارماییه‌کی به‌دگۆڤاو لی‌مان نزیک بووه‌وه‌و په‌لاماری
داین و به‌ په‌شوکاریه‌وه لېی هه‌لاتین.

کاروانه‌که به‌ ریگه‌یه‌که‌دا دەرۆات دواي که‌میکي تر خۆری لی ئاوا ده‌ییت،
کاروانیکي گاليسكه تاریکی و نه‌زانراو قوتیان ده‌دات، کاروانیک خه‌ون به‌ کپینه‌وه‌ی
ژیانی خۆیه‌وه له ولاتیکي تردا ده‌یینیت. کۆمه‌له‌ خه‌لکیک ده‌سه‌لاتداره‌کانیان له خودی
ده‌سه‌لاتی خۆیان و جه‌ورو سته‌می ییگانان نه‌یان پاراستن و ته‌نها به‌ جلوه‌رگی
به‌ریانه‌وه هه‌لاتن. هؤ سابلآخی دوورو خۆشه‌ویست ته‌نها به‌ جلوه‌رگی به‌ریانه‌وه، هؤ
سابلآخ ئیمه‌ خۆمانیش بووین به‌ جلوه‌رگ و شروشی‌تان، نه‌وه‌تا شه‌ر به‌ ره‌نگی قه‌له‌
ره‌شکه‌ بال به‌سه‌ر دنیا‌دا ده‌کیشیت و گاليسكه‌ی هه‌لاتووان به‌خيږايي به‌ره‌و سنووری

رؤژئاوا بډرهو پېنښه ده پروات، کومه له خه لکينک ناسنامه يان ون کړدوه و له ده ستیان
چووه... خاکي باب و باپيران به خيړايي ده پېنځنه وه شه وه که قوتيان ددهات...، هاکا
خاکي ولاتينکي دیکه ي نامز قووتی دان، تا بېنه کومه له خه لکينکي په ناهه نده و
ناوړه و هڅاړا!

کوتايي

*میدراش: شویښکه وه ک حوجره ي مزگورت له جياتي قوتاښخانه وانه ي نايښي
جووله که ي تيدا ده خوښريت

تيښيښي: وەرگيړاني نهم رځمانه به ره شنووس و پاکنووسه وه
له ۲۰۱۰/۲/۱۰ - ۲۰۱۰/۹/۲۴ ي خاياندووه.

نووسه‌ری ئەم رۆمانه

سه‌میر نه‌قاش سالی ١٩٣٨ له گه‌ره‌کی به‌تاوین له به‌غدا له‌دایک بووه. له بنه‌ماله‌یه‌کی جووله‌که‌ی ره‌سه‌نی به‌غدایه که به خانه‌واده‌ی (شه‌عید) ناسراون و می‌ژووین ده‌گه‌رپه‌ته‌وه بۆ سه‌رده‌می عه‌باسیه‌کان، باپیری سه‌میر نه‌قاش زی‌رنه‌گر بووه له هونه‌ری نه‌خش‌کردندا شاره‌زابووه نازناوی (نه‌قاش)ی له باپیرییه‌وه بۆ ماوه‌ته‌وه.

له سالی ١٩٥٣ خه‌یزانی سه‌میر نه‌قاش له عه‌ی‌راق دهرده‌کری‌ن و به‌ره‌و ئه‌س‌رائیل کۆچ ده‌که‌ن، نه‌و ده‌مه ته‌مه‌نی سه‌میر پانه‌ه ساڵ بووه. هه‌ر له‌و ساڵه‌دا باوکی کۆچی دوا‌یی ده‌کات و نه‌میش دلی به ئه‌س‌رائه‌له‌وه نانووسی‌ت و هه‌میشه به روح وابه‌سته‌ی به‌غدا ده‌بی‌ت، به‌لام دهرگای گه‌رانه‌وه‌ی له‌روو داده‌خه‌ری‌ت، بۆیه زۆریه‌ی ژیا‌نی له‌نی‌وان وڵاتی ئه‌س‌رائیل و هه‌ندستان و ئه‌ی‌ران به‌سه‌ر ده‌بات تا له کۆتایی چوار سالی ژیا‌نی له وڵاتی به‌ری‌تانی‌ا نیشه‌جی ده‌بی‌ت، ئه‌نجا دوا‌ی نه‌مانی ره‌ژی‌می به‌عس که له گه‌رانه‌وه بۆ به‌غدا ناو‌می‌ده‌بی‌ت، به‌ناچاری به‌ره‌و ئه‌س‌رائیل ده‌گه‌رپه‌ته‌وه، به‌لام دوا‌ی دوو مانگ که‌مه‌تر له ٢٠٠٤/٧/٧ له ئه‌س‌رائیل کۆچی دوا‌یی ده‌کات.

سه‌میر نه‌قاش به‌د‌ری‌ژایی ته‌مه‌نی نووسه‌ن و به‌ره‌مه‌کانی هه‌ر به زما‌نی عه‌ره‌بی بووه، بۆیه ده‌لی‌ت: (عه‌ره‌بی زما‌نی منه، جگه له عه‌ره‌بی زما‌نی دیکه نازانم، چونکه من له ئه‌س‌رائیل له‌نی‌و قاوغه‌یک دا ژیاوم و کلتوری ره‌ژناوا که له ئه‌س‌رائیل باوه کاری ته‌نه‌کردم و زما‌نه‌که‌ی نازانم، خۆ ته‌گه‌ر هه‌ول‌بده‌م به زما‌نی عه‌ی‌ری بنووسم، ره‌نگه بۆم نه‌کری‌ت).

سه‌میر نه‌قاش نووسه‌ری‌که نه له وڵاته عه‌ره‌بییه‌کان چانسی بلابونه‌وه‌ی به‌ره‌مه‌کانی هه‌بووه نه له ئه‌س‌رائیل، بۆیه له‌نی‌وه‌ندی ته‌ده‌بی عه‌ره‌بی هه‌ولی ون کردنی دراوه، کتیه‌به‌کانی له بازاری چاپه‌مه‌نی و په‌شانگاکانی کتیه‌با نه‌ده‌بینران، له

هه موو به ره مه كانيشي ته نها يهك رۆمانى به ناو (نهو رۆژهى دنيا ئاوس بوو و بهرى هاريشته) بۆ زمانى عيبرى وهرگيتر درا. نه مهش واىكردوه كه له هه موو خه لات و به راتيكي نه ده بى بيتهش بكرىته.

بيرو بۆچوونى سه مير نه قاش بيرىكي مرۆدۆستيه و له م باره وه خۆى ده لىته: (من هه ولدهم له نووسينه كاندا به گشتى مرۆڤم و مرۆڤدۆستم، به لام له نيۆ نهو ژينگه يه ده نووسم كه خۆم ده يناسم).

به ره مه كاني سه مير نه قاش به زۆرى برىتين له چيۆك و رۆمان شانۆيى، يه كه م كۆمه له چيۆكى به ناوى (هه له) له سالى ۱۹۷۱ دا بلاو كردۆته وه. دواى نه وه دوانزه كتيبي چاپكردوه و له زۆريه ي به ره مه كانيدا كه سيتهى خۆى ناماده گى هه يه. له م باره وه ده لىته: (ناكرىته مرۆڤ له پىستى خۆى بيته ده ره وه، من به هه موو بوونيكمه وه مرۆڤم و عيراقيم و ميژوويه كى كۆنم له گه ل خۆمدا هه لگرتوه).